

Liahona

Te mau a'ora'a nō te 'āmuira'a rahi

'Ua fa'aitoito te peresideni Nelson
i te feiā mo'a 'ia fa'aro'o' i te Fatu

'Ua vauvau māi te peresideni
Nelson i te Poro'i nō te
piti-hānerera'a o te matahiti
nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai

'Ua rave te 'Ēkālesia i te taipe
'o tē ha'apāpū nei i te ti'ara'a
tumu o te Fa'aora i roto i
tāna 'Ēkālesia

'Ua pāturuhia te mau Hitu
'ahuru hui mana fa'atere
rahi 'āpī 'e te Peresidenira'a
rahi 'āpī o te Feiā 'Āpī Tamāroa

8 hiero 'āpī tei fa'aarahia

Nō teie 'ōpuara'a, nā Yongsung Kim

« E ha'amana'o tātou, e ha'amana'o noa tātou i te mamae o te Mesia 'e tōna pohe nō te tara 'ē i tā tātou mau hara, 'e tē fa'ahanahana nei tātou i te sābati nehe-nehe roa o te mau sābati ato'a, te mahana o te Fatu, i te ti'ara'a 'oia mai te pohe mai. Maoti te Ti'a-fa'ahou-ra'a o Iesu Mesia, e aura'a tō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, e aura'a tō tō tātou orara'a tāhuti nei, 'e i te hope'a, e aura'a tō tō tātou orara'a.

Elder D. Todd Christofferson nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo, « Te fa'a'ite nei i te poro'i nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai 'e te ti'afa'ahou-ra'a », 113.

Tuha'a purera'a nō te po'ipo'i mahana mā'a

- 6 Parau poro'i 'iritira'a
Peresideni Russell M. Nelson
- 8 E 'ere ānei i te mea ti'a ia tātou 'ia haere ā i roto i te hō'ē 'ohipa rahi roa mai teie te huru ?
Peresideni M. Russell Ballard
- 12 Ha'apāpū i te hō'ē ha'avāra'a ti'a
Elder James R. Rasband
- 15 E pi'ira'a teitei ta'a 'ē mau
Joy D. Jones
- 18 Te mau ha'amana'ora'a faufa'a pae vārua
Elder Neil L. Andersen
- 23 I roto i te hōhonura'a o tō tātou 'ā'au
Douglas D. Holmes
- 27 Mau pure nō te fa'aro'o
Peresideni Henry B. Eyring

Tuha'a purera'a nō te avatea mahana mā'a

- 30 Pātūrura'a i te mau Huimana Fa'atere rahi, te mau Hitu 'Ahuru ārea 'e te mau Ti'a Fa'atere rahi
Nā te peresideni Dallin H. Oaks
- 31 Parau fa'a'ite a te Tuha'a Fa'atere 'Ohipa hi'opo'ara'a a te 'Ēkālesia, nō 2019
Kevin R. Jergensen
- 32 Te taera'a mai o te Buka a Moromona
Elder Ulisses Soares
- 36 Haere mai i te Mesia—E ora mai te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei
Elder John A. McCune
- 38 Hō'ē 'ite ora nō te Mesia ora
'Episekōpo Gérald Causé
- 41 'A feruri na i te hāmani maita'i 'e te rahi o te Atua
Elder Dale G. Renlund
- 45 Te mana o te Buka a Moromona i roto i te fa'afāriura'a
Benjamin M. Z. Tai
- 48 Hō'ē niu maita'i nō te tau e tae mai
Elder Gary E. Stevenson

Tuha'a purera'a nō te pō mahana mā'a

- 52 Hosana 'e Haleluia—Iesu Mesia ora : Te pū nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai 'e te Pāsa
Elder Gerrit W. Gong

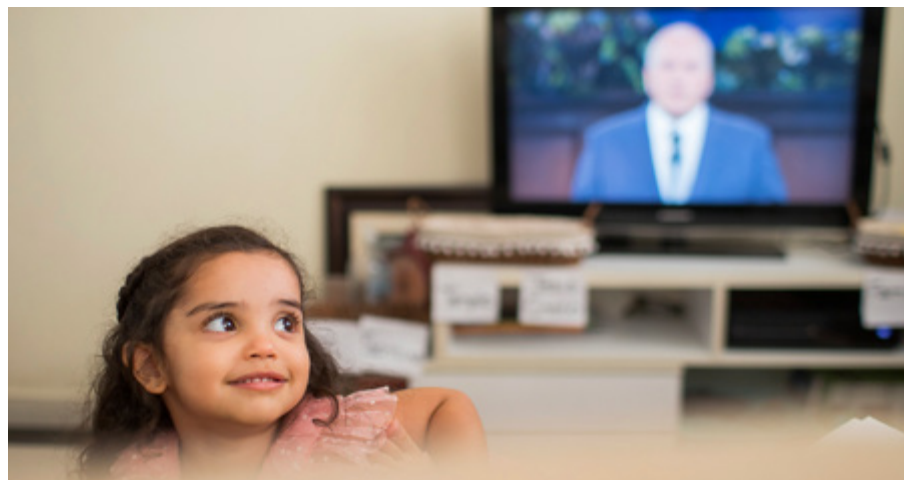
- 56 Nāhea te autahu'ara'a 'ia ha'amaita'i i te feiā 'āpī
Laudy Ruth Kaouk
- 58 Nāhea te autahu'ara'a 'ia ha'amaita'i i te feiā 'āpī
Enzo Serge Petelo
- 60 Tāhō'ē i roto i te fa'aōtira'a i te 'ohipa a te Atua.
Jean B. Bingham
- 66 E haere 'oia nā mua ia tātou.
Peresideni Henry B. Eyring
- 69 Te autahu'ara'a a Melehizedeka 'e te mau tāviri
Peresideni Dallin H. Oaks
- 72 'Iritira'a i te mau ra'i nō te tauturu
Peresideni Russell M. Nelson

Tuha'a purera'a nō te po'ipo'i sabbati

- 75 Te tupura'a o te parau tohu
Elder Ronald A. Rasband
- 78 'Ia 'ite ho'i rātou
Bonnie H. Cordon
- 81 Ma te tīa'i pāpū roa
Elder Jeffrey R. Holland
- 84 « 'Ia hāmanihia teie nei fare i tō'u nei i'oa »
Elder David A. Bednar
- 88 Fa'aro'o iāna
Peresideni Russell M. Nelson
- 92 Tuōra'a Hosana
Peresideni Russell M. Nelson

Tuha'a purera'a nō te avatea sabbati

- 93 Te fa'anahora'a rahi
Nā te peresideni Dallin H. Oaks
- 96 Te ha'amaita'ira'a nō te heheura'a tāmāu i te mau peropheta 'e nō te heheura'a i te ta'ata hō'ē, nō te arata'i i tō tātou orara'a
Elder Quentin L. Cook
- 101 Te 'imira'a i te ha'apūra'a i roto i te mau vero o te orara'a
Elder Ricardo P. Giménez
- 104 'A haere mai nō te 'ite i te tā'amura'a
Elder Dieter F. Uchtdorf
- 107 Te mau fare maita'i a'e
Elder L. Whitney Clayton
- 110 Fa'a'ite i te poro'i nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai 'e te Ti'afa'ahoura'a
Elder D. Todd Christofferson
- 114 Haere i mua ma te fa'aro'o
Peresideni Russell M. Nelson
- 64 Te mau huimana fa'atere rahi 'e te mau ti'a fa'atere rahi o te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei
- 116 Parau fa'ata'ara'a nūmera nō 2019
- 117 Mau parau 'āpī nō te 'Ēkālesia
- 127 *Mai, pe'e mai—'Apo mai i te ha'api'ira'a nā roto mai i te mau a'ora'a o te 'āmuiara'a rahi*

São Paulo, Peretiria

Te 190ra'a o te 'Āmuira'a Rahi matahiti

Tuha'a purera'a nō te po'ipo'i mahana mā'a, 4 nō 'Ēperera 2020

Arata'ihia nā : Peresideni Dallin H. Oaks
Pure mātāmua nā : Elder Richard J. Maynes
Pure hope'a nā : Michelle Craig
Himene nā te Pupu himene a te Fare menemene nō Temple Square : « Awake and Arise » *Hymns*, no. 8 ; « Te hiti mai nei te mahana » *Te mau Himene*, no. 1, fa'annahia e Wilberg ; « It Is Well with My Soul », Spafford and Bliss, fa'annahia e Wilberg ; « Haere mai e himene », *Te mau Himene*, no. 25 ; « Te pure mātāmua a Iosepha Semita », *Te mau Himene*, no. 15 ; « Come, Thou Fount of Every Blessing », Robinson/American folk melody, fa'annahia e Wilberg.

Tuha'a purera'a nō te avatea mahana mā'a, 4 nō 'Ēperera 2020

Arata'ihia nā : Peresideni Henry B. Eyring
Pure mātāmua nā : Milton Camargo
Pure hope'a nā : Elder Rubén V. Alliaud
Himene nā te Pupu Himene a te Fare Menemene nō Temple Square : « E te mau nūna'a ē », *Te mau Himene*, no. 4 fa'annahia e Wilberg ; « 'Ia tai'o vau i te parau mo'a », *Te mau Himene*, no. 169, fa'annahia e Murphy ; « A 'oa'oa nā e ari'i te Fatu ! », *Te mau Himene*, no. 29 ; « E te Fa'aora o 'Iseraela », *Te mau Himene*, no. 6, fa'annahia e Wilberg.

Tuha'a purera'a nō te pō mahana mā'a, 4 nō 'Ēperera 2020

Arata'ihia nā : Peresideni Dallin H. Oaks
Pure mātāmua nā : Elder Kyle S. McKay
Pure hope'a nā : Cristina B. Franco
Himene nā te Pupu Himene a te Fare Menemene nō Temple Square : « Let Zion in Her Beauty Rise », *Hymns*, no. 41, fa'annahia e Kasen ; « Arata'i mai e tenā ti'arama », *Te mau Himene*, no. 49, fa'annahia e Wilberg ; « E tamari'i au nā te Atua ra », *Te mau Himene*, no. 185 ; « Te mau nūna'a », *Te mau Himene*, no. 163, fa'annahia e Wilberg.

Tuha'a purera'a nō te po'ipo'i sābati, 5 nō 'Ēperera 2020

Arata'ihia nā : Peresideni Dallin H. Oaks
Pure mātāmua nā : Elder Brook P. Hales
Pure hope'a nā : Elder Peter M. Johnson
Himene nā te Pupu Himene a te Fare Menemene nō Temple Square : « E māramarama te mana'o i te parau mau », *Te mau Himene*, no. 5 ; « Auē te pa'ari », *Te mau Himene*, no. 41, fa'annahia e Wilberg ; « This Is My Beloved Son » *Children's Songbook*, 76, fa'annahia e Cardon ; « 'Oa'oa tātou i te tau nō te ora », *Te mau Himene*, no. 3 ; « Pi'i mai ra te Atua », *Te mau Himene*, no. 8, fa'annahia e Wilberg ; « Hosanna Anthem/Auē

te Vārua o te Atua », Stephens 'e *Te mau Himene*, no. 2, fa'annahia e Stephens.

Tuha'a purera'a nō te avatea sābati, 5 nō 'Ēperera 2020

Arata'ihia nā : Peresideni Henry B. Eyring
Pure mātāmua nā : Elder Kevin R. Duncan.
Pure hope'a nā : Elder Lynn G. Robbins
Himene nā te Pupu Himene a te Fare Menemene nō Temple Square : « Auē te ta'ata i parau ia Iehova », *Te mau Himene*, no. 16, fa'annahia e Wilberg ; « 'Ua tae i te hora », *Te mau Himene*, no. 24, fa'annahia e Murphy ; « 'Ua "ite au te ora nei tō'u Fatu », *Te mau Himene*, no. 69 ; « Māuruuru mātou e te Atua », *Te mau Himene*, no. 10, fa'annahia e Wilberg.

* 'Ua fa'aharu-haru-a-ena-hia te mau himene nō te tuha'a purera'a tāta'itahi, i raro a'e i te fa'aterera'a a te mau arata'i himene 'e te mau fa'ata'i hāmonia e rave rahi ; 'ua fa'aharu-haru-hia te himene hope'a nā te pupu himene a te Fare menemene 'e ono pupu himene 'ē atu nō Accra, Ghana ; Mexico City, Mehico ; Seoul, Korea Apato'a ; São Paulo, Peretiria ; Frankfurt, Heremani ; 'e nō Auckland, Niu Terani.

E roa'a te mau a'ora'a o te 'āmuira'a

Nō te fāri'i i te mau a'ora'a o te 'āmuira'a rahi i ni'a i te 'itenati nā roto e rave rahi reo, 'a haere

atu i ni'a i te conference.ChurchofJesusChrist.org 'e 'a mā'iti i te reo. E roa'a ato'a te mau a'ora'a i ni'a i te fa'annahia 'āfa'ifa'i nō te vaira'a buka 'evanelia. 'Ia tai'ohia e ono hepetoma i muri mai i te 'āmuira'a rahi, e roa'a 'ia te mau haruharura'a video 'e te fa'aro'o i te mau pū 'ōperera'a buka. Tē vai ra te parau ha'amāramarama'a nō ni'a i te fa'annahia e tano nō te ta'ata huma i ni'a ia disability.ChurchofJesusChrist.org.

I ni'a i te tāpo'i

I mua : Hōho'a pēni o te 'ōrama mātāmua nā Dan Burr

I muri : Hōho'a nā Mason Coberly

Hōho'a nō te 'āmuira'a

Te mau hōho'a nō Roto Miti, 'ua patahia e Cody Bell, Janae Bingham, Mason Coberly, Weston Colton, Brian Nicholson, 'e Leslie Nilsson. Tē tahi atu mau hōho'a nā Alexandre Borges, Mark Brunson, Nicolas Serey Bustamante, Annette Campbell, Karisa Creer, Cathie Frost, Alejandro Gutierrez, Natalia Hepworth, Korene Knight, Ashlee Larsen, Bruno Lima, Ashley Malili, Melanie Miza, Kendrick Navarro, Arteh Odjidja, Veronica Olson, Alaine Palmer, Melanie Porter, Jonas Rebicki, Mark Romesser, Elizabeth Thompson, Chung Ho Tsai, Emily Utykanski, Marco Vargas, Christopher Walker, Dave Ward, Jonathan Wing, Justin Wright.

Jordan Tō'o'a o te rā, Utaha, Marite

'MÉ 2020 BUKA 22 NO. 2
LIAHONA 16720 895

Ve'a nā te ao ato'a nei a te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei.

Te Peresidenira'a Mātāmua : Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

Te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo : M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Pāpā'i ve'a fa'atere : Randy D. Funk

Feiā tauturu : Becky Craven, Sharon Eubank, Cristina B. Franco, Walter F. González, Larry S. Kacher, Jan E. Newman, Adrián Ochoa, Michael T. Ringwood, Vern P. Stanfill

Ti'a Fa'atere rahi : Richard I. Heaton

Ti'a Fa'atere nō te mau ve'a a te 'Ēkālesia : Allan R. Loyborg

Ti'a Fa'atere ha'apa'o faufa'a : Garff Cannon

Ti'a Fa'atere pāpā'i ve'a : Adam C. Olson

Tauturu Ti'a fa'atere rahi : Ryan Carr

Tauturu nene'ira'a : Camila Castrillón

Pūpū pāpā'i ve'a : David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Garrett H. Garff, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael A. Morris, Eric B. Murdock, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Lori Fuller Sosa, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Ti'a Fa'atere nō te 'Ohipa Pēnira'a : Tadd R. Peterson

Hōho'a : Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Joshua Dennis, David Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Aleni Regehr, Mark W. Robison, K. Nicole Walkenhorst

Ta'ata Fa'aaui te Parau Fatura'a : Collette Nebeker Aune

Fa'atere nō te 'Ohipa Hāmanira'a : Ammon Harris, Jane Ann Peters
Hāmanira'a : Ira Glen Adair, Julie Burdett, José Chavez, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Marrassa M. Smith

Hi'opo'ara'a hou te nene'ira'a : Joshua Dennis, Ammon Harris

Ti'a Fa'atere nō te Nene'ira'a : Steven T. Lewis

Ti'a Fa'atere nō te 'Ōperera'a : Nelson Gonzalez

Vāhi hāponora'a rata : *Liahona* Flr. 23, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0023, USA.

'Ua nene'ihia te *Liahona* (te hō'ē parau nō roto mai te Buka a Moromona, 'oia ho'i, « 'avei'a » 'aore rā « arata'i ») nā roto i te reo alabania, aramenia, bislama, bulgaria, cambodia, cebuano, tinito, tinito (fa'a'ohiehia), croatia, czech, danemata, holane, peretāne, esetonia, fiti, fililane, farāni, purutia, hēleni, hungarian, icelani, indonesia, italia, tāpōnē, kiribati, korea, letonia, lithuania, malagasy, marshallese, mongolia, norevetia, polane, pōtiti, romania, russia, hamoa, solovenia, pāniora, swahili, tuete, tagalog, tahiti, thai, tona, ukrainia, urdu, 'e anami (Rahira'a nene'ira'a, tei te huru ia o te reo).

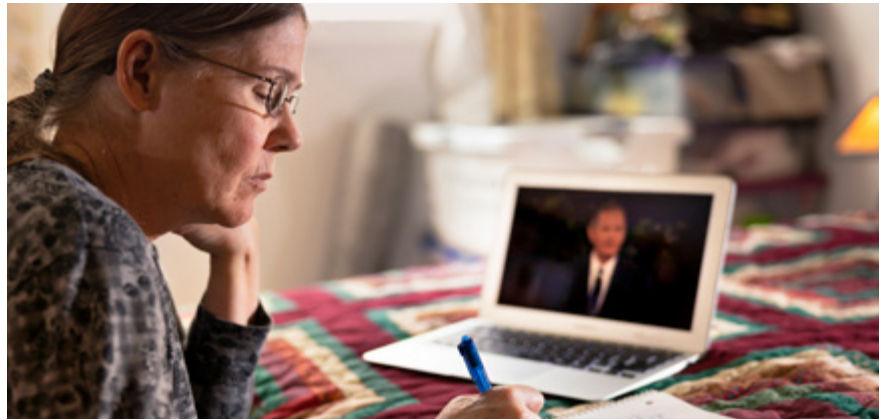
© 2020 na Intellectual Reserve, Inc. Fatura'a pāruurua. Nene'ihia i te fenua Marite.

Copyright information: Unless otherwise indicated, individuals may copy material from the *Liahona* for their personal, noncommercial use (including for Church callings). This right can be revoked at any time. Visual material may not be copied if restrictions are indicated in the credit line with the artwork. Copyright questions should be addressed to Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; adresa elektronike: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada

May 2020 Vol. 22 No. 2. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521-4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Sandy, Utah, Marite

Fa'ahorora'a ta'ata a'o

Andersen, Neil L., 18
Ballard, M. Russell, 8
Bednar, David A., 84
Bingham, Jean B., 60
Caussé, Gérald, 38
Christofferson, D. Todd, 110
Clayton, L. Whitney, 107
Cook, Quentin L., 96
Cordon, Bonnie H., 78
Eyring, Henry B., 27, 66
Giménez, Ricardo P., 101
Gong, Gerrit W., 52
Holland, Jeffrey R., 81
Holmes, Douglas D., 23
Jergensen, Kevin R., 31
Jones, Joy D., 15
Kaouk, Laudy Ruth, 56
McCune, John A., 36
Nelson, Russell M., 6, 72, 88, 92, 114
Oaks, Dallin H., 30, 69, 93
Petelo, Enzo Serge, 58
Rasband, James R., 12
Rasband, Ronald A., 75
Renlund, Dale G., 41
Soares, Ulisses, 32
Stevenson, Gary E., 48
Tai, Benjamin M. Z., 45
Uchtdorf, Dieter F., 104

Fa'ahorora'a tumu parau

'Ā'amu 'utuāfare, 84, 88
'Ā'au hōro'a, 41
'Ā'au mēhara, 41
Adamu 'e 'o Eva, 60
'Apo mai i te ha'api'ira'a, 104
Aroha, 12
'Ati, 6, 8, 32, 36, 38, 56, 88, 93, 101, 107
Au-feti'i-ra'a, 23
Autahu'ara'a, 15, 58, 60, 66, 91
Autahu'ara'a a Melehizedeka, 69
Buka a Moromona, 12, 32, 38, 45, 110
Fa'afāriura'a, 45
Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai, 8, 15, 27, 52, 60, 66, 75, 81, 88, 93, 110, 114
Fa'aipoipora'a, 69
Fa'ānāhora'a nō te fa'aorara'a, 69
Fa'aorara'a ma'i, 12
Fa'aterera'a, 23
Fāfaura'a (mau), 91
Fare, 107
Fa'aro'o, 27, 48, 72, 101, 114
Feiā fa'atere o te 'Ēkālesia, 30
Ha'amaita'ira'a (mau), 58
Ha'amaita'ira'a o te autahu'ara'a (mau), 56
Ha'apaera'a mā'a, 72
Ha'aputuputura'a o 'Īserā'ela, 66, 78
Ha'avāra'a, 12, 69
Hāmani-'ino-ra'a, 8
Hau, 6, 12, 36
Ha'amaita'ira'a pātereāreha (mau), 56
Heheura'a, 15, 23, 88, 96
Heheura'a a te ta'ata iho., 18, 88, 96
Here, 18, 23, 36, 81, 110
Hiero (mau), 48, 56, 75, 88, 92, 114
Hi'ora'a, 78, 110
Hō'era'a, 23, 60
Huru parauti'a, 58
Iesu Mesia, 6, 12, 36, 38, 41, 45, 48, 52, 66, 69, 72, 78, 81, 84, 88, 101, 104, 110, 114

'Ioa o te 'Ēkālesia, 72
Iosepha Semita, 6, 8, 15, 18, 27, 32, 58, 60, 66, 75, 84, 88, 96, 101, 104, 110
'Ite, 18
'Itera'a pāpū, 18, 32, 48
Mana, pūai, 27
Manuia, 107
Māramama o te Mesia, 78
Maratiri, 8
Mata'u, 6
Metua i te Ao ra, 18, 41, 81, 88
'Oa'oa, 101
'Ohipa hiero, 52, 66, 81, 84, 114
'Ohipa misionare, 27, 66, 75, 104, 110
'Ōrama Mātāmua, 6, 8, 15, 18, 27, 69, 92
'Ōro'a (mau), 69, 84
Pāpā'ira'a mo'a (mau), 88
Parau mau, 69
Parauti'a, 12
Pāsa, 52
Pāsa 'ati luda, 52
Peropheta (mau), 1, 75, 88, 96
Pi'ira'a o te 'Ēkālesia (mau), 96
Pūai pae vārua, 48, 107
Pure, 27, 72
Sōtaiete Tauturu, 60
Tāne (mau), 60
Tāra'ehara, 12, 38, 41, 52, 56, 93, 101
Tātarahapa, 23, 45, 104
Tāviri (mau), 69
Ti'afa'ahoura'a, 52, 93, 110
Tia'ira'a, 81
Ti'amāra'a 'ia mā'iti, 23, 69
Ti'ara'a pipi, 104, 107
Tohura'a, 75
Tuatāpapara'a pāpā'ira'a mo'a, 107
Tupura'a o te ta'ata iho, 15, 45, 69
Tusia, 23, 110
'Utuāfare, 69
Vahine (mau), 15, 60
Vai-ineine-ra'a, 6
Vārua Maita'i, 88, 96

Mau parau rahi nō te 190ra'a o te 'āmuira'a rahi matahiti

E mea māramarama te parau poro'i a te peresideni Russell M. Nelson i roto i te 'āmuira'a rahi : « A fa'aro'o iāna. »

« Tītauhia ia tātou 'ia 'imi, nā roto i te mau rāve'a ato'a, 'ia fa'aro'o ia Iesu Mesia, 'o tē paraparau mai nei ia tātou nā roto i te pūai 'e te aupurura'a a te Vārua Maita'i.

« Te tumu nō teie 'āmuira'a rahi 'e nō te mau 'āmuira'a ato'a, nō te tauturu ia ia tātou 'ia fa'aro'o iāna » ('api 7).

I roto i te hō'ē 'āmuira'a fa'atumu-hia i ni'a i te 'Ōrama Mātāmua 'e te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai, 'ua ha'api'ihia tātou ē, e nehenehe tātou e fa'aro'o iāna, mai ia Iosepha Semita i fa'aro'o i roto i te uru rā'au mo'a. Ma te hā'atihia tātou i te mau fifi o te ma'i pe'e nā te ao ato'a nei e ha'afifi nei e rave rahi mirioni ta'ata, 'ua ha'api'ihia tātou 'ia fa'aro'o iāna nō te arata'ira'a i roto i tō tātou mau 'ati. Ma te hi'o i te hō'ē ananahi māramarama nō te 'Ēkālesia 'e nō tātou tāta'itahi, 'ua ha'api'ihia tātou 'ia fa'a'āpī i tā tātou mau tauto'ora'a 'ia fa'aro'o iāna 'e 'ia pe'e iāna.

'Ua parau te peresideni Nelson, « te mau 'ohipa fa'auru e rave rahi o teie 'āmuira'a rahi nō 'Ēperēra 2020... e nehenehe 'ia e ha'apotohia nā roto e toru ta'o i ha'amau-hanahana-hia : 'A fa'aro'o iāna'. Tē pure nei mātou 'ia tī'a i tā 'outou fa'atumura'a i ni'a i te Metua i te ao ra, tei fa'ahiti i teie mau parau, 'e i ni'a i tāna tamaiti here, o Iesu Mesia, 'ia fa'a'i i te pae rahi a'e o tā 'outou mau ha'amana'ora'a i te mau mea ato'a i tupu ».

'A tuatāpapa ai 'outou i te mau parau poro'i nō teie 'āmuira'a 'e 'a 'imi ai « 'ia fa'aro'o, 'e 'ia ha'apa'o i te mau parau a te Fa'aora », e 'ite mai 'outou i te parau fafau a te peropheta i te tupura'a i roto i tō 'outou orara'a nā roto i « te topara'a te mata'u 'e te mara'ara'a te fa'aro'o » ('api 114).

- 'Ua fa'aō mai te peresideni Nelson i te hō'ē taife 'āpī nō te 'Ēkālesia i ni'a i te 'api 73.
- 'Ua fa'aō mai te peresideni Nelson i te hō'ē parau poro'i nō ni'a i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai i ni'a i te 'api 91.
- 'Ua arata'i te peresideni Nelson i te hō'ē 'āmuira'a hanahanaha nā te ao ato'a nei i ni'a i te 'api 92.
- 'Ua fa'aara te peresideni Nelson e va'u hiero 'āpī i ni'a i te 'api 115.
- Ha'api'i hau atu nō ni'a i te huru e nehenehe ai tātou e tauturu ia vetahi 'ē #Afa'aro'oiāna i ni'a HearHim. ChurchofJesusChrist.org. ■

TE MAU HŌHO'A I ROTO I TEIE VE'A

Tē tāmata nei mātou 'ia pāpa'i i te mau ha'amāramarama'a nō te 'āmuira'a rahi tāta'itahi nā roto i te mau hōho'a tā mātou e nene'i. Noa atu e mea ta'a 'ē te 'āmuira'a tāta'itahi, e fa'a'ite mai te mau hōho'a i roto i teie ve'a i te tahi mau huru ta'a 'ē 'aita i mātauhia o teie 'āmuira'a.

Ta'a 'ē atu te mau hōho'a nō roto mai i te mau ha'apūrora'a, e 'ite mai 'outou i te mau hōho'a nō Temple Square nehenehe (noa atu ē, 'aita e ta'ata, te tumu, nō teie ia COVID-19 'e te patura'a fare), e tae noa atu i te mau hōho'a pēni nō ni'a i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai o te 'evanelia 'e te mau hōho'a tei hōro'ahia mai e te mau melo nō ni'a ia rātou iho i roto i te 'āmuira'a 'ati a'e te ao nei.

PITÁGORAS NA FLORESTA, NA WALTER CRANE

Nā te peresideni Russell M. Nelson
Peresideni nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei

Parau poro'i 'Iritira'a

Tītauhia ia tātou 'ia 'imi, nā roto i te mau rāve'a ato'a, 'ia fa'aro'o ia Iesu Mesia, 'o tē paraparau mai nei ia tātou nā roto i te mana 'e te aupurura'a a te Vārua Maita'i.

E au mau taea'e 'e e au mau tuahine here, 'a mānava atu ai mātou ia 'outou i teie 'āmuira'a rahi fa'ahiahia nō 'Ēperera 2020 a te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, nō te mau tumu tā 'outou i 'ite, tē ti'a nei au i mua ia 'outou i roto i te hō'ē piha rahi ta'ata 'ore!

I te taimē 'a fafau atu ai au ia 'outou i roto i te 'āmuira'a rahi nō

'Ātopa 2019 ē, e riro teie 'āmuira'a nō 'Ēperera 'ei 'āmuira'a « fa'ahiahia roa » 'e « e 'ore e mo'ehia », 'aita roa atu ia vau i 'ite ē, te paraparaura'a i mua i te hō'ē naho'a ta'ata 'ite-mata-hia i raro mai i te 10 ta'ata, e fa'ariro ia te reira i teie 'āmuira'a 'ei 'āmuira'a fa'ahiahia 'e e 'ore e mo'ehia nō'u / Terā rā, nō tō'u 'ite ē, tē 'āmui mai nei 'outou nā roto i te rāve'a ha'apararera'a uira, 'e nō te

nehenehe ho'i o te himene a te pupu himene « It is well with my soul [Nō te maita'i o tō'u vārua] », 'ua riro te reira 'ei tāmāhanahanara'a nō tō'u vārua.

Mai tā 'outou e 'ite nei, 'ua fa'aity-roa-hia te ta'ata e haere mai i teie 'āmuira'a, nō tō tātou hina'aro 'ia riro tātou 'ei mau tino huira'atira maita'i nā te ao nei, 'e 'ia rave i te mau rāve'a ato'a nō te fa'aiti i te pararera'a o te COVID-19. E 'ohipa rahi tā teie tiroiro e fa'atupu nei 'ati a'e te ao nei. 'Ua ha'afifi ato'a te reira i tā tātou mau putuputura'a, te 'ohipa misiōnare, 'e tae noa atu i te 'ohipa hiero nō te hō'ē tau poto.

'O te hō'ē tiroiro fifi te tumu o te mau 'ōpanira'a o teie taimē, 'āre'a tō tātou iho mau fifi nō te orara'a nei, tē parare nei ia te reira i'ō roa atu i teie ma'i pe'e. E nehenehe te mau fifi nō ananahi e tupu mai nā roto i te hō'ē 'ati, te hō'ē 'ati nātura, 'aore rā, te hō'ē mana'o pe'ape'a mana'o-'ore-hia.

Nāhea e ti'a ai ia tātou 'ia fa'a'oroma'i i te reira mau tāmatarā'a? 'Ua parau te Fatu ia tātou ē, « mai te mea rā 'ua vai ineine noa 'outou e 'ore 'outou e mata'u ». ¹ 'Oia mau, e nehenehe tātou e ha'aputu i tā tātou iho mau mā'a, te pape 'e te moni. Terā rā, hō'ē ā huru te faufa'a rahi o tō tātou hina'aro 'ia fa'a'i i tā tātou iho fare ha'aputura'a pae vārua i te fa'aro'o, te parau mau 'e te 'itera'a pāpū.

Tā tātou tītaura'a hope'a i roto i te orara'a nei, 'o te fa'a'ineinera'a ia 'ia fārerei i te Rahu nui. E rave tātou i te reira nā roto i te tūtavara'a i te mau mahana ato'a 'ia hau atu te rirora'a tātou mai tō tātou Fa'aora, 'o Iesu Mesia. ² 'E e rave tātou i te reira nā roto i te tātarahapara'a tātou i te mau mahana ato'a 'e te fāri'ira'a i tāna tāmāra'a, tāna fa'aorara'a, 'e tōna mana ha'apūai. I reira ia tātou e 'ite ai i te hō'ē hau 'e te hō'ē 'oa'oa vai maoro, tae noa ato'a atu i roto i te taimē 'āehuehu. Teie mau te tumu i ti'aoro mai ai te Fatu ia tātou 'ia ti'a noa i te mau vāhi mo'a ra 'e « 'eiaha 'ia fa'anū'u-'ē-hia atu ». ³

I teie matahiti, tē fa'ahanahana nei tātou i te 200ra'a o te matahiti nō te hō'ē o te mau 'ohipa faufa'a roa a'e i

roto i te 'ā'amu o te ao nei—'oia ho'i, tē fāra'a mai te Atua te Metua 'e tāna tamaiti here, 'o Iesu Mesia, ia Iosepha Semita. I roto i taua 'ōrama ta'a 'ē ra, 'ua fa'atoro te Atua te Metua i ni'a ia Iesu Mesia 'e 'ua nā 'ō a'era : « Tā'u tamaiti here teie. 'A fa'aro'o iāna ! »⁴

Nō tātou tāta'itahi teie fa'arara'a ia Iosepha. Titauhia ia tātou 'ia 'imi, nā roto i te mau rāve'a ato'a, 'ia fa'aro'o ia Iesu Mesia, 'o tē paraparau mai nei ia tātou nā roto i te mana 'e te aupurura'a a te Vārua Maita'i.

Te tumu nō teie 'āmuira'a rahi 'e nō te mau 'āmuira'a ato'a, nō te tauturu ia ia tātou 'ia fa'aro'o iāna. 'Ua pure mātou, 'e tē ani atu nei mātou ia 'outou 'ia pure, 'ia vai rahi mai te Vārua o te Fatu i pīha'i iho ia tātou, 'ia ti'a ia 'outou 'ia fa'aro'o i te mau parau poro'i a te Fa'aora nō 'outou—e mau parau poro'i 'o te hōpoi mai i te hau i tō 'outou vārua. E mau parau poro'i o te fa'aora i tō 'outou 'ā'au 'oto. E mau parau poro'i o te tūrāma i tō 'outou ferurira'a. E mau parau poro'i o te tauturu ia 'outou 'ia 'ite e aha te 'ohipa e rave 'a haere ai 'outou i mua i roto i teie mau pu'e tau 'ārepurepu 'e te fifi.

Tē pure nei mātou 'ia riro teie 'āmuira'a 'ei 'ohipa ha'amana'o-māitehia, e 'ore roa e mo'ehia, maoti te mau parau poro'i tā 'outou e fa'aro'o, te mau fa'arara'a ta'a 'ē o te hōro'ahia atu, 'e te mau 'ohipa 'o tē anihia ia 'outou 'ia 'āmui atu i roto.

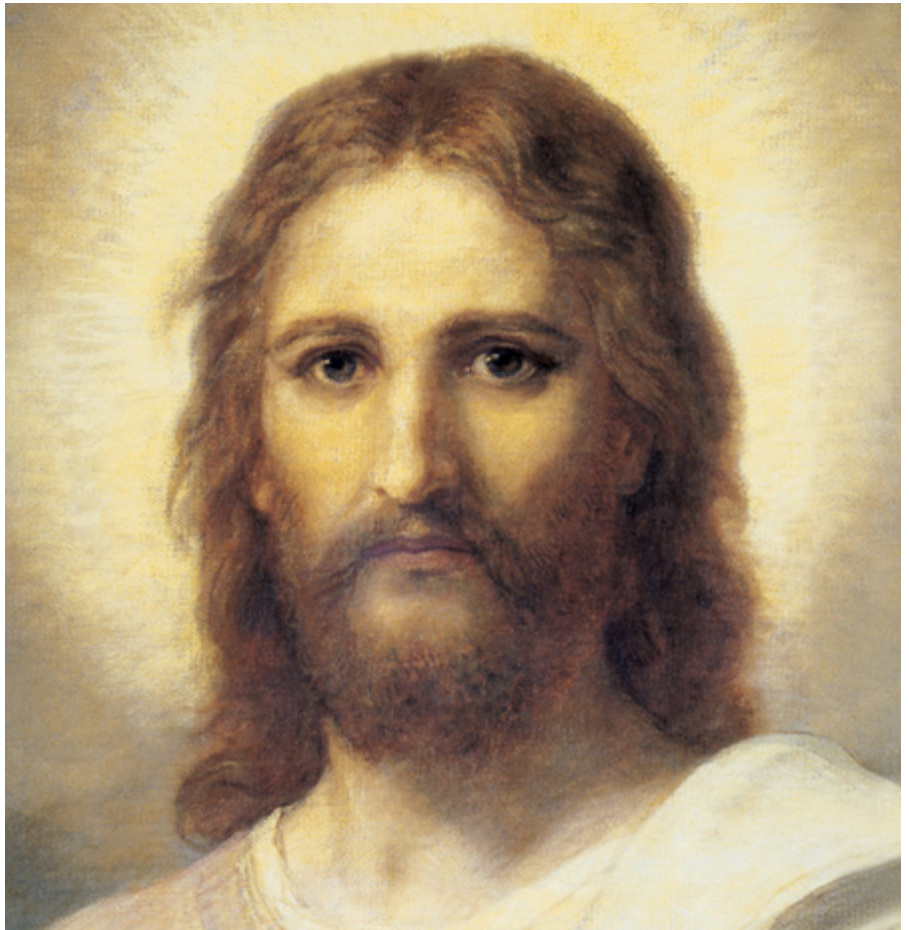
'Ei hi'ora'a, i te hope'a o te tuha'a purera'a nō Sābati po'ipo'i, e tītāu mātou i te hō'ē 'āmuira'a hanahana nā te ao ato'a nei, 'e e arata'i atu vau ia 'outou i roto i te tuōra'a Hosana mo'a. Tē pure nei mātou 'ia riro teie 'ei taime faufa'a i te pae vārua nō 'outou, 'a fa'a'ite ai tātou ma te tāhō'ē nā te ao ato'a nei, i tō tātou māuruuru rahi i te Atua te Metua 'e tāna tamaiti here nā roto i te 'āruera'a ia rāua nā roto i teie rāve'a ta'a 'ē.

E fa'a'ohipa tātou i te mau horoi 'uo'uo mā nō teie 'ohipa mo'a. Mai te mea ē, 'aita tō 'outou e horoi, e nehenehe 'outou e tāhirihiri noa i tō 'outou rima. 'Ia hope te tuōra'a Hosana, e 'āmui mai te 'āmuira'a i te pupu

hīmene nō te hīmene « 'Auē te vārua o te Atua ».⁵

E au mau taea'e, e au mau tuahine here, e riro teie 'āmuira'a 'ei 'āmui- ra'a nehenehe. E riro teie matahiti 'ei matahiti fa'ahiahia nā roto i tō tātou fa'atumu-maita'i-ra'a i ni'a i te Fa'aora 'e i tāna 'evanelia i fa'aho'i-fa'ahou-hia mai. E tupu te mau 'ohipa vai maoro faufa'a rahi o teie 'āmuira'a fa'ahiahia 'a tau marū noa ai tō tātou 'ā'au 'e 'a ha'amata ai tātou i te 'imi tāmau 'ia fa'aro'o iāna.

Maeva i te 'āmuira'a rahi nō 'Ēperēra 2020 ! 'Ua 'ite au ē, tē tau'a mai nei te Atua tō tātou Metua i te ao ra 'e tāna tamaiti 'o Iesu Mesia, ia tātou. E vai rāua i pīha'i iho ia tātou i te roara'a o te

HŌHO'A NŌ TE MESIA, NĀ HEINRICH HOFMANN.

mau terera'a 'ohipa o teie nā mahana hanahana e piti, 'a 'imi ai tātou 'ia tāpiri atu i pīha'i iho ia rāua 'e 'ia fa'ahanahana ia rāua. Nā roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 38:30.
2. Hi'o 3 Nephi 27:27.
3. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 87:8.
4. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17.
5. *Te mau Himene*, no. 2.

Curitiba, Paraná, Peretiria

Nā Elder M. Russell Ballard
Mono Peresideni nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti
'āpōsetolo

E 'ere ānei i te mea ti'a ia tātou 'ia haere ā i roto i te hō'ē 'ohipa rahi roa mai teie te huru ?

*'Ia ha'amana'o noa tātou i te ho'o tā Iosepha
Semita 'e Hyrum i 'aufau, 'e te tahi ato'a mau tāne
'e mau vahine 'e mau tamari'i ha'apa'o maita'i,
nō te ha'amau i te 'Ēkālesia.*

Māuruuru maita'i e te peresideni nō teie 'ōmuara'a parau nehenehe mau. Te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'a 215 matahiti i teienei, 'ua fānauhia te hō'ē tamāroa ia Joseph 'e Lucy Mack Smith i Vermont, i te hō'ē mata'eina'a

tei parauhia New England i te pae apato'erau hiti'a o te rā nō te Fenua Marite.

E mea ti'aturi Joseph 'e Lucy Mack ia Iesu Mesia, e mea tuatāpapa i te mau pāpa'ira'a mo'a, e mea pure ma

te 'ā'au ateate 'e e mea haere rāua ma te fa'aro'o i te Atua.

'Ua topa rāua i teie tamaiti 'āpī ra te i'oa 'o Iosepha Semita, tamaiti.

'Ua parau Brigham Young nō ni'a i te 'utuāfare Semita ra : « 'Ua hi'o ātea te Fatu [ia Iosepha Semita], 'e i tōna metua tāne, 'e i te metua tāne o tōna metua tāne, 'e i tōna hui tupuna ē tae roa a'era ia Aberahama, 'e mai Abe-rahama ē tae roa a'era i te diluvi, 'e mai te diluvi ē tae roa a'era ia Enoha, 'e mai ia Enoha ē tae roa ia Adamu. 'Ua hi'o noa 'oia i taua 'utuāfare ra 'e taua toto ra mai tōna pū ē tae roa mai i te fānaura'a o taua ta'ata ra. 'Ua fa'atōro'a-ātea-hia o [Iosepha Semita] i roto i te tau mure 'ore ».¹

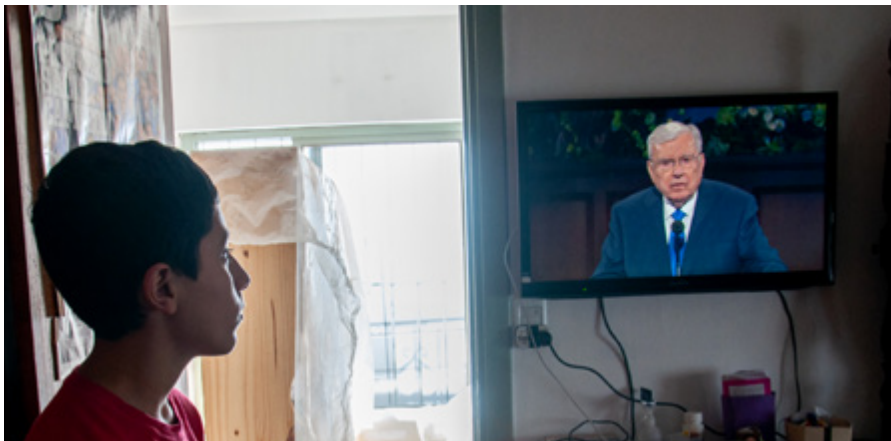
E mea herehia Iosepha Semita, tamaiti e tōna 'utuāfare, e mea piri roa i tōna tua'ana ia Hyrum, ono matahiti mai te reira i te fānaura'ahia Iosepha.

I te 'āva'e 'Ātopa i ma'iri, 'ua pārahi au i te pae auahi o te fare na'ina'i o Semita mā i Sharon, i Vermont, te vāhi 'ua fānauhia Iosepha. 'Ua putapū vau i te here o Hyrum ia Iosepha, 'e 'ua feruri au iāna tē tāpe'a ra i teie 'āiu tōna taea'e i roto i tōna rima 'e tē ha'a-pi'i ra iāna 'ia hāhaere.

'Ua fa'aruru 'o Pāpā 'e Māmā Smith i te mau taupupūra'a ta'a 'ē, tei fa'ahopo ia rātou 'ia fa'anu'u haere i tō rāua 'utuāfare e rave rahi taime 'e i te hope'a, 'ua fa'aru'e i New England 'e 'ua rave i te fa'aotira'a itoitoe e fa'anu'u i te pae tō'o'a o te rā, i te tuha'a fenua nō New York.

Nō tō rātou tāhō'ē, i ora ai rātou i teie mau tāmatara'a 'e 'ua fa'aruru 'āmui i te 'ohipa rahi roa e ha'amata 'āpī i te orara'a i te hō'ē vāhi uru rā'au piri i te pae 'ahuru tā (0,4 km²) te 'ā'ano, i te fenua nō Manchester, piri ia Palmyra, i New York.

'Aita i pāpū iā'u ē tē ta'a ra ānei ia tātou i te teimaha pae tino 'e pae manava nō te ha'amata-'āpī-ra'a te 'utuāfare Semita i tō rātou orara'a—e tāmā i te fenua, tanu i te mā'a hotu 'e te 'āua fa'a'apu, patu i te fare nohora'a 'e te mau fare vaira'a mā'a, 'ohipa nō te tahi atu 'ona fa'a'apu nō te moni, hāmani i te mau tao'a nō te ho'o atu.

Buenos Aires, Rāparata

I terā tau 'a tāpae ai te 'utuāfare i te mau pae tō'o'a o te rā nō New York, 'ua 'ū'ana roa te parau nō te fa'aro'o i terā vāhi—tei parauhia te piti o te Arara'a rahi.

I roto i terā tau titotitora'a mana'o 'e te mārōra'a i roto i te mau ha'apa'ora'a fa'aro'o, 'ua fāri'i Iosepha i te hō'ē 'ōrama māere, tei parauhia i teienei te 'Ōrama mātāmua. Tē fāna'o nei tātou e maha fa'ati'ara'a tumu tā'u e vauvau atu.²

'Ua pāpa'i Iosepha : « I roto i taua taime 'āehuehu rahi ra [i te pae fa'aro'o], 'ua tupu te fifi i roto i tō'u mana'o. Noa atu rā te huru o teie mau mana'o hōhonu 'e te pāpū i terā taime 'e terā taime, 'aita vau i 'āmui atu i taua mau pupu ta'ata ra. 'Ua haere pinepine rā vau i tā rātou mau purera'a... Nō te rahi rā o te mārōra'a 'e te mau pe'ape'a i roto i taua mau ha'apa'ora'a 'e'ē ra, e mea fifi roa ia nā te hō'ē ta'ata 'āpī mai iā'u, 'o tei 'ore i mātau i te ta'ata 'e te huru o te mau mea, 'ia 'ite pāpū 'o vai tei ti'a 'e 'o vai tei hape ».³

'Ua hi'o Iosepha i roto i te Bibilia nō te pāhono i tāna mau uira'a 'e 'ua tai'o atu ra i te Iakobo 1:5 : « Tē 'ere ra rā te hō'ē o 'outou i te 'ite, e ani 'oia i te Atua ra, 'o tei hōro'a hua mai i te maita'i i te ta'ata ato'a ra, ma te pāto'i 'ore ; 'e e horo'ahia mai tāna ».⁴

'Ua parau 'oia : « 'Aita roa ā te hō'ē pāpa'ira'a mo'a i ō mā te pūai rahi a'e i roto i te 'ā'au o te ta'ata nei, mai tō teie nei 'irava i ō mai i roto i tō'u nei 'ā'au. E au ē, 'ua ō mai te reira ma te pūai rahi i roto roa i tō'u nei 'ā'au. 'Ua feruri pinepine noa vau i te reira ».⁵

'E 'ua ta'a a'era ia Iosepha ē, 'aita te pāhonorā'a i te mau uira'a ato'a o te orara'a i roto i te Bibilia ; tē ha'api'i nei rā i te tāne 'e i te vahine nāhea i te 'ite mai i te mau pāhonorā'a i tā rātou mau uira'a maoti te 'āparau-'āfaro-ra'a i te Atua nā roto i te pure.

Tē nā 'ō fa'ahou ra 'oia : « Nō reira, mai te au i tā'u fa'aotira'a 'ia ani i te Atua, 'ua haere atu ra vau i roto i te uru rā'au nō te tāmata. E po'ipo'i ia te reira nō te hō'ē mahana nehenehe 'e te ata 'ore, i te ha'amatarā'a nō te tau māhanahana o te matahiti 1820 ».⁶

'Aita i maoro i reira 'ua nā 'ō Iosepha ē « ['Ua ma'iri ihora te ho'ē pou] māramarama ra i ni'a iho iā'u ['e] 'ua 'ite atu ra vau e piti ta'ata ; tō rāua teatea 'e te hanahana 'a ti'a noa ai rāua i ni'a a'e iā'u i roto i te reva ra, e 'ore roa ia e ti'a 'ia fa'aauchia i te hō'ē noa atu mea. 'Ua parau mai ra te hō'ē o rāua iā'u, ma te fa'atoro atu i tōna rima i ni'a i te tahi, 'e ma te fa'ahiti i tō'u i'oa, i te na-'ō-ra'a mai ē—['E Iosepha], 'O ta'u Tamaiti here teie. 'A fa'aro'o iāna ! »⁷

Paraparau a'era te Fa'aora : « Iosepha, tā'u tamaiti, 'ua fa'a'orehia tā 'oe mau hara. 'A haere i tō 'oe 'ē'a, 'a haere i roto i tā'u ha'apa'ora'a, 'e 'a ha'apa'o i tā'u mau fa'auera'a. Inaha, 'o vau nei te Fatu o te hanahana. 'Ua fa'asātaurohia vau nō te ao nei, 'e te mau ta'ata ato'a e ti'aturi i tō'u i'oa, e fāri'i rātou i te ora mure 'ore. »⁸

Tē parau fa'ahou ra Iosepha : « Nō reira, i tō'u ho'ira'a i tō'u ihora huru mau, 'e 'ua nehenehe fa'ahou iā'u 'ia paraparau, 'ua ani atu ra vau i teie nā ta'ata tē ti'a ra i ni'a a'e iā'u i roto i te māramarama, ē 'o tei hea te ha'apa'ora'a mau i roto i te mau ha'apa'ora'a ato'a ».⁹

Tē fa'ati'a ra 'oia : « 'Ua pāhonia mai ra 'iā'u ē, tē ti'aturi ra te mau ha'apa'ora'a fa'aro'o ato'a i te mau ha'api'ira'a tumu hape, 'e 'aita hō'ē tei fāri'ihia e te Atua 'ei 'ēkālesia 'e 'ei bāsileia nōna. ['E] i terā taime, 'ua fāri'i [au] i te parau fafau ē, e fa'a'itehia te 'ira'a o te 'evanelia iā'u 'ia tae i te hō'ē taime ».¹⁰

'Ua pāpa'i ato'a Iosepha ē : « 'Ua 'ite au e rave rahi melahi i roto i terā 'ōrama ».¹¹

I muri mai i terā 'ōrama hanahana, 'ua pāpa'i Iosepha ē : « 'Ua 'i roa tō'u 'ā'au i te here, 'e e rave rahi mahana tō'u pou-pou-rahi-roa-ra'a... Tei piha'i iho te Fatu iā'u ».¹²

'Ua matara mai 'oia mai roto mai i te uru rā'au mo'a nō te ha'amata i tāna fa'aineinera'a nō te riro 'ei peropheta nā te Atua.

'Ua ha'amata ato'a Iosepha 'ia 'ite e aha tā te mau peropheta tahito i fa'aruru—te tiahira'a, te pāto'ira'a 'e te hāmani-'ino-ra'a. Tē ha'amana'o ra

Iosepha i te fa'a'itera'a i te mea tāna i 'ite 'e i fa'aro'o i te hō'ē o te mau ti'a tei tūra'i i te arara'a pae fa'aro'o :

« 'Ua māere roa vau i tōna huru, 'ua fa'ariro 'oia i tā'u mau parau 'ei mea faufa'a 'ore roa, 'e 'ua parau mai ra 'oia ē, nā te diabolo ana'e taua mau mea ra 'e 'aore e 'ōrama fa'ahou 'e 'aore ato'a e heheura'a i teie mau mahana, 'ua hope ana'e te reira mau mea i te tau nō te mau 'āpōsetolo, 'e 'aore roa taua mau mea ra e tupu fa'ahou.

« 'Ua 'ite 'oi'oi rā vau ē, nō tō'u fa'a'itera'a i taua mau parau ra, 'ua fa'ahapa pūai mai te mau 'orometua o taua mau fa'aro'o ra iā'u, 'e 'o te tumu ho'i te reira nō te hāmani-'ino-ra'a rahi tei tupu noa i te rahi... mai te reira te huru o te mau fa'aro'o ato'a—'ua tāhō'ē rātou nō te hāmani 'ino mai iā'u ».¹³

E toru matahiti i muri iho, i te matahiti 1823, 'ua matara fa'ahou ā te mau ra'i 'ei tuha'a nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a tāmao o te 'evanelia a Iesu Mesia i te mau mahana hope'a nei. 'Ua pāpa'i Iosepha ē, 'ua fā mai te hō'ē melahi, tōna i'oa 'o Moroni, ma te parau ē « e 'ohipa tā te Atua e hōro'a mai iā'u 'ia rave... ['e] tē vai ra te hō'ē buka i pāpa'ihia i ni'a iho i te mau 'api 'auro » tei roto « i taua buka ra te 'ira'a o te 'Evanelia mure 'ore 'o tei hōro'ahia mai e te Fa'aora i taua feiā tahito ra [nō Amerika] ».¹⁴

Ē i te hope'a, 'ua noa'a ia Iosepha te mau pāpa'a parau tahito, 'ua 'iritihia 'e 'ua nene'ihia, 'o te Buka a Moromona ia tā tātou e 'ite nei.

'Ua riro tōna taea'e 'o Hyrum, tei turu tāmau iāna i te taime iho ā rā nō te tāpūra'a māuiui rahi 'e te rī'ari'a o tōna 'āvae, i te matahiti 1813 ra, 'ei hō'ē o te mau 'ite nō te mau 'api 'auro. 'O 'oia te hō'ē o te ono melo nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te fa'anahora'a-hia te reira i te matahiti 1830.

I te roara'a o tō rāua orara'a, 'ua fa'aruru 'āmui Iosepha 'e Hyrum i te mau ta'ata 'ino 'e te hāmani-'ino-ra'a. 'Ei hi'ora'a, 'ua mihimihi rāua i roto i te vaira'a ahoaho o te fare tāpe'ara'a nō Liberty i Missouri, e pae 'āva'e te maoro, i te tau to'eto'e ra nō 1838–39.

I te 'āva'e 'Ēperera 1839, 'ua pāpa'i Iosepha i tāna vahine ia Emma nō te fa'ata'a atu i tō rātou vaira'a i te fare tāpe'ara'a nō Liberty : « 'Ia mana'o vau, 'a pae atura 'āva'e 'e ono mahana vau i raro a'e i te hi'opo'ara'a o te hō'ē tīa'i, te pō 'e te ao, 'e i roto i teie mau papa'i 'e te mau 'āuri 'e te 'avī 'ūputa o teie fare tāpe'ara'a mo'emo'e 'e te pōiri 'e te havahava... E fa'anuhia mātou mai teie atu [vāhi], fāito 'ē noa atu ā, 'ua 'oa'oa rā mātou nō te reira. Noa atu ā te mea e tupu mai, e 'ere i te mea 'ino a'e i teie 'āpo'o nei... E'ita mātou e mihi rī'i a'e ia Liberty i te mata'eina'a nō Clay ra i Missouri. 'Ua tāhiti ā muri noa atu mātou i teie vāhi ».¹⁵

I mua i te hāmani-'ino-ra'a, 'ua fa'a'ite Hyrum i tōna fa'aro'o i te parau a te Fatu, mai te parau nō te horo'ē-ra'a i tōna mau 'enemi mai te mea e nā reira 'oia i te mā'iti. I roto i te hō'ē ha'amaita'ira'a tei fāri'ihia i te matahiti 1835 i te rima o Iosepha Semita, 'ua parau te Fatu iāna : « E noa'a tō 'oe mana nō te horo 'ē i te rima o tō 'oe mau 'enemi. E 'imi-fa'aea-'ore-hia 'ia haru i tō 'oe ora, terā rā, e ora mai 'oe.. *E mea au ānei nā 'oe*, 'e 'ua hina'aro ho'i 'oe, *e fāri'ia 'ia 'oe i te mana nō te hōro'a 'oe iho i tō 'oe orara'a* nō te fa'ahanahana i te Atua ».¹⁶

I te 'āva'e Tiunu 1844, 'ua hōro'ahia ia Hyrum te mā'itira'a e ora, 'aore rā e

hōro'a i tōna ora nō te fa'ahanahana i te Atua 'e « 'ia tā'ati atu 'oia i tōna fa'a'ite i tōna toto »—i pīha'i iho 'e 'āpiti i tōna taea'e here ia Iosepha.¹⁷

Hō'ē hepetoma nā mua a'e i teie tere pohe i Carthage, 'a taparahi-ōpua-'ino-mau-hia ai rāua e te hō'ē pupu ta'ata taehae 'e te 'ōvīvi tei pēni i tō rātou mata 'eiaha rātou 'ia 'itehia, 'ua pāpa'i Iosepha : « 'Ua parau vau i tō'u taea'e Hyrum 'ia rave i tōna 'utuā-fare 'e 'ia reva nā ni'a i te pahī auahi nō te haere i Cincinnati. »

Tē putapū nei ā tō'u 'ā'au 'ia ha'amana'o vau i te pāhonora'a a Hyrum : « Iosepha, *e'ita tā'u e nehenehe e fa'aru'e ia 'oe* ».¹⁸

Nō reira 'ua haere Iosepha 'e Hyrum i Carthage, i reira rāua i te maratiri-ra'a-hia nō te tumu 'e te i'oa o te Mesia.

Tē parau nei te fa'aarara'a mana nō ni'a i te maratiri : « 'Ua 'āfa'i mai [Iosepha Semita, te Peropheta 'e te Hi'o a te Fatu] i te Buka a Moromona, 'o tāna i 'iriti mai nā roto i te hōro'a 'e te mana ho'i o te Atua 'e nā roto iāna i nene'ihia ai te reira i ni'a i nā fenua ta'a 'ē e piti ra ; 'ua hāpono atu ra ho'i 'oia i te 'ira'a nō te 'evanelia mure 'ore, 'o tei vai i roto i taua buka ra, i nā tufa'a e maha nō te ao nei ; 'ua tu'u mai ho'i i te mau heheura'a

'e te mau fa'auera'a 'o tei roto i teie nei buka nō Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau nei, 'e e rave rahi atu ā te mau pāpa'ira'a pa'ari 'e te mau ha'api'ira'a ho'i 'ei maita'i nō te mau tamari'i nō te ta'ata nei ; 'ua ha'aputupu mai na ho'i i nā tauatinira'a nō te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei e rave rahi, 'ua fa'atupu 'oia i te hō'ē 'oire rahi, 'e 'ua vaiiho atu ra i te hō'ē ro'o 'e te i'oa ho'i 'o tē 'ore roa e tī'a 'ia fa'a'orehia atu... 'E mai te au i te pae rahi o tā te Fatu feiā i fa'atāhinuhia i tahito ra, 'ua tā'ati atu ra [Iosepha] i tōna tōro'a 'e tāna 'ohipa ho'i i tōna iho ra toto ; 'e 'ua nā reira ato'a tōna taea'e ra 'o Hyrum. *I roto i te orara'a nei 'aita rāua i 'amaha atu te tahi i te tahi, 'e i roto i te pohera'a 'aita ho'i rāua i fa'ata'a-'ē-hia atu* !¹⁹

I muri iho i te maratiri, 'ua fa'aho'ihia te tino o Iosepha 'e Hyrum i Nauvoo, 'ua horoihia 'e 'ua 'ahuhia 'ia 'ite te 'utuāfare Semita i teie nā taea'e herehia. Tē ha'amana'o ra tō rāua metua vahine : « 'Ua fa'aitoito maoro vau i tō'u 'ā'au, 'ua fa'aitoito i tō'u vārua 'e 'ua pi'i i te Atua 'ia ha'apūai mai iā'u ; i te tomora'a rā vau i roto i te piha, 'e i tō'u 'itera'a i ta'u nā tamaiti to'opiti tei taparahi-pohe-hia, tē tārava ra i mua i tō'u mata, 'e i te fa'aro'ora'a vau i te heva 'e te 'ū'uru o tō'u 'utuāfare, 'e te 'auē o te vaha o tā rāua vahine, te mau tamari'i, te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'ua oti roa vau. Topa a'era vau i roto i te ti'aorora'a i te Fatu, i roto i te ahoaho o tō'u vārua : 'Ta'u Atua ē ! 'Ta'u Atua ē ! E aha 'oe i fa'aru'e ai i teie 'utuāfare ? ' »²⁰

I taua taime 'oto ra 'e te 'ati, 'ua ha'amana'o 'oia ia rāua i te nā-ō-ra'a : « Māmā, 'eiaha e ta'i nō māua, 'ua upo'oti'a māua i tō te ao nei nā roto i te here ».²¹

'Ua upo'oti'a mau rāua i tō te ao nei. 'Ua riro Iosepha Semita 'e Hyrum mai te feiā mo'a ha'apa'o maita'i i roto i te buka nō te Apokalupo : « 'O te feiā i haere mai mai roto mai i te 'ati rahi ra, 'e 'ua horoi i tō rātou 'ahu, 'e 'ua teatea, i te toto o te 'Ārenia ra [e tei] mua i te terono o te Atua ra, 'e i

ha'amori ai rātou iāna i te ru'i 'e te ao i roto i tōna ra nao ; 'e nā tei pārahi i ni'a iho i te terono ra e pārahi i roto ia rātou nei.

« E 'ore rātou e po'ia fa'ahou, e 'ore ho'i e po'iāhā fa'ahou ; e 'ore ho'i rātou e ri'ari'a e te mahana 'e te ve'ave'a.

« Nā te 'Arenio ho'i tei pārahi i rōpū i te terono ra e fa'a'amu ia rātou, 'e e arata'i ho'i ia rātou i te mau pape ora piha'a ra : 'e nā te Atua e horoi hua i tō rātou roimata ». ²²

'A fa'ahanahana ai tātou i teie 'ōro'a 'oa'oa, te 'ōro'a nō te 200ra'a o te 'Ōrama mātāmua, 'ia ha'amana'o noa tātou i te ho'o tā Iosepha Semita 'e Hyrum i 'aufau, 'e te tahi ato'a mau tāne 'e mau vahine 'e mau tamari'i ha'apa'o maita'i, nō te ha'amau i te 'Ēkālesia 'ia ti'a ia 'outou 'e 'iā'u nei 'ia 'oa'oa i te mau ha'amaita'ira'a e rave rahi 'e teie mau parau mau ato'a i heheuhia ia tātou i teienei. 'Eiaha roa tō rātou ha'apa'o maita'i 'ia mo'ehia !

'Ua uiui noa tō'u mana'o, nō te aha pa'i i tūtauhia ai ia Iosepha 'e Hyrum 'e tō rāua 'utuāfare 'ia mamae mai te reira. Penei a'e 'ua noa'a mai tō rātou 'ite i te Atua nā roto i te mamae e'ita roa e roa'a i te tahi noa atu rāve'a. Nā roto i te reira, 'ua feruri rātou nō ni'a ia Getesemane 'e te satauro o te Fa'aora. Mai tā Paulo i parau : « E mea hōro'ahia mai ia 'outou ia Iesu Mesia nei, tō 'outou pohe iāna, 'eiaha te fa'aro'o ana'e ra ». ²³

Hou tōna pohe i te matahiti 1844 ra, 'ua pāpa'i Iosepha i te hō'ē rata fa'aitoito i te feiā mo'a. E pi'ira'a 'ia 'ohipa, 'o tē tāmau nei i roto i te 'Ēkālesia i teie mahana :

« E au mau taea'e [e au mau tuahine] ē, e 'ere ānei i te mea ti'a ia tātou 'ia haere ā i roto i te hō'ē 'ohipa rahi roa mai teie te huru ? 'A haere i mua 'e 'eiaha rā 'ia haere i muri. 'A rohi, e au mau taea'e [e au mau tuahine], 'a haere ā, 'a haere ā ē tae noa atu i te taima e upo'oti'a ai ra !

« ... Nō reira, 'ia pūpū atu tātou i te hō'ē o i te Fatu mai te hō'ē feiā, te hō'ē 'ēkālesia, 'e mai te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, i roto i te parauti'a ». ²⁴

'A fa'aro'o ai tātou i te Vārua i roto i teie 'ōro'a fa'ahanahana'a i te 200ra'a, i teie hope'a hepetoma, 'a feruri e aha te o tā 'outou e pūpū atu i te Fatu i roto i te parauti'a, i te mau mahana e haere mai nei. 'A fa'aitoito—'a fa'a'ite i te reira i te hō'ē ta'ata tā 'outou e ti'aturi, 'e hau atu, 'a rave i te taima nō te rave i te reira !

'Ua 'ite au ē, 'ua māuruuru te Fa'aora 'ia pūpū tātou iāna i te hō'ē o nō roto mai i te 'ā'au 'e i roto i te parauti'a, mai tāna i māuruuru i te o ha'apa'o maita'i o nā taea'e fa'ahiaha ra, 'o Iosepha Semita rāua Hyrum, 'e o te tahi atu mau feiā mo'a ha'apa'o maita'i ato'a. Ma te tura rahi, tē parau pāpū nei au nō te reira i te i'oa mo'a 'e te hanahana o tō tātou Fatu Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Brigham Young, i roto *Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 617 ; hi'o ato'a Brigham Young, « Remarks », *Deseret News*, 26 nō 'Ātopa 1859, 266.
2. E maha fa'ati'ara'a rahi nō te 'Ōrama mātāmua 'o tā'u i fa'ahiti ; hi'o « Joseph Smith's Accounts of the First Vision », josephsmithpapers.org.
3. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:8.
4. Hi'o Iosepha Semita—'Ā'amu 1:11.
5. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:12.
6. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:14.

7. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17.
8. I roto Joseph Smith, « History, circa Summer 1832 », 3, josephsmithpapers.org; 'ua fa'atanohia te pi'āpā, te tomara'a 'e te pāpa'ira'a rahi.
9. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:18.
10. Joseph Smith, « Church History », *Times and Seasons*, 1 nō Māti 1842, 707, hi'o ato'a josephsmithpapers.org.
11. Joseph Smith, « Journal, 1835–1836 », 24, josephsmithpapers.org.
12. Joseph Smith, « History, circa Summer 1832 », 3, josephsmithpapers.org; 'ua fa'atanohia te tomara'a 'e te pāpa'ira'a rahi.
13. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:21–22.
14. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:33–34.
15. Joseph Smith, « Letter to Emma Smith, 4 April 1839 », 1–2, josephsmithpapers.org; 'ua fa'atanohia te pi'āpā, te tomara'a 'e te pāpa'ira'a rahi.
16. Joseph Smith, i roto « Minute Book 1 », 186, josephsmithpapers.org; reta tei fa'ahuru-'ē-hia ; 'ua fa'atanohia te tomara'a.
17. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 136:39.
18. Joseph Smith, « History of Joseph Smith », *The Latter-day Saints' Millennial Star*, 19 nō 'Ēperēra 1862, 248; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
19. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 135:3 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
20. « Lucy Mack Smith, History, 1845 », 312–13, josephsmithpapers.org; 'ua fa'atanohia te pi'āpā 'e te tomara'a.
21. « Lucy Mack Smith, History, 1845 », 313, josephsmithpapers.org.
22. Apokalupo 7:14–17.
23. Philipi 1:29.
24. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 128:22, 24 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.

JOSEPHA 'E 'O HYRUM E TIA RA I TE PAE PAPE, NĀ THEODORE S. GORICA.

Nā Elder James R. Rasband
Nō te Hitu 'Ahuru

Ha'apāpū i te hō'ē ha'avāra'a ti'a

*Nō te ha'apāpū i te hō'ē ha'avāra'a ti'a, e tāmā te
tusia tāra'ehara a te Fa'aora i te mau uru rā'au o te
'ite 'ore 'e i te mau tātaramoa māuiui o te mau pēpē
tā vetahi'ē i fa'atupu.*

Tē ha'api'i nei te Buka a Moromona i te ha'api'ira'a tumu a te Mesia

I te 'āva'e 'Ātopa i ma'iri a'e nei, 'ua tītau mai te peresideni Russell M. Nelson ia tātou 'ia feruri, e nāhea tō tātou orara'a e ta'a 'ē ai 'āhiri ē, 'ua 'iriti ta'ue-hia tō tātou « 'ite tei roa'a mai nā roto mai i te Buka a Moromona »? ¹ 'Ua feruri au i teie uira'a, mai ia 'outou e rave rahi, 'ua pāpū iā'u. Hō'ē ferurira'a tei ho'i tāmāu noa mai—'ia 'ore te Buka a Moromona 'e tōna māmarama nō ni'a i te ha'api'ira'a tumu a te Mesia 'e tōna tusia tāra'ehara, e fāriu ia vau i hea?

Te ha'api'ira'a tumu a te Mesia—'oia ho'i, te mau parau tumu nō te fa'aorara'a 'e te mau 'ōro'a o te fa'aroro'o i te Mesia, te tātarahapa, te bāpētizora'a, te hōro'a o te Vārua Maita'i, 'e e mau pāpū e tae noa atu i te hope'a—'ua ha'api'ihia te reira e rave rahi taime i roto i te mau pāpā'ira'a mo'a o te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai, terā rā, ma te pūai ta'a 'ē i roto i te Buka a Moromona. ² E ha'amata te ha'api'ira'a tumu nā ni'a i te fa'aroro'o i te Mesia, 'e tōna mau tuha'a tāta'itahi

ato'a, tei te huru ia o te ti'aturi i roto i tōna tusia tāra'ehara.

Mai tā te Peresideni Nelson i ha'api'i mai, « Tē hōro'a nei te Buka a Moromona i te māmaramara'a hope roa a'e 'e te mana nō ni'a i te tāra'ehara a Iesu Mesia, 'o tē nehenehe e 'itehia i te mau vāhi ato'a ». ³ Rahi atu tō tātou māmaramara'a i te hōro'a hanahana a te Fa'aora, rahi ato'a atu tō tātou 'itera'a, i roto i tō tātou ferurira'a 'e i roto i tō tātou 'ā'au, ⁴ i te ti'a mau o te ha'apāpūra'a a te peresideni Nelson ē, « e mana tō te mau parau mau o te Buka a Moromona nō te fa'aora, nō te tāmāhanahana, nō te fa'aho'i, nō te tauturu, nō te ha'apūai, nō te fa'anā, 'e nō te fa'aitoito i tō tātou vārua ». ⁵

E fa'atupu te tāra'ehara o te Fa'aora i te mau tītaura'a ato'a o te parau-ti'a

Hō'ē hōro'a faufa'a 'e te hau a te Buka a Moromona i tō tātou hāro'aroro'ara'a i te tāra'ehara o te Fa'aora, 'o tōna ia ha'api'ira'a ē, tē fa'atupu nei te tusia aroha a te Mesia i te mau tītaura'a ato'a o te parauti'a. Mai tā

Alama i fa'ata'a mai : « 'E nō reira, nā te Atua iho e tāra'e mai i te mau hara a tō te ao nei, 'ia tupu te rāve'a aroha, 'ia fa'ati'ahia tei tītauhia e te parauti'ara, 'ia vai ā te Atua 'ei Atua maita'i, 'ei Atua parauti'a, 'e 'ei Atua aroha ho'i ». ⁶ E'ita te fa'anahora'a nō te aroha a te Metua ⁷—tā te mau pāpā'ira'a mo'a e parau ato'a nei ē, te fa'anahora'a nō te 'oa'oa ⁸ 'aore rā, te fa'anahora'a nō te fa'aorara'a ⁹—e tupu maori rā, 'ua fa'ati'ahia te mau tītaura'a a te parauti'a.

Terā rā, e aha mau te « mau tītaura'a a te parauti'a ? » 'A feruri na i te 'ohipa i tupu i ni'a ia Alama. Ha'amana'o na ē, i tōna 'āpīra'a, tē haere ra 'o Alama « i te ha'apaura'a i te 'Ēkālesia ». ¹⁰ Inaha, 'ua parau 'o Alama i tāna tamaiti ia Helamana ē, « e māuiui ihora tō'u 'ā'au i te reira i te mau 'ati o hade » nō te mea, « i tāpārahi na ho'i au i nā tamari'i e rave rahi nā [te Atua] » nā roto i te arata'i-'ē-ra'a « ia rātou i te pohe ». ¹¹

'Ua fa'ata'a 'o Alama ia Helamana ē, i te pae hope'a 'ua tae mai te hau i roto iāna i te taime « 'ua ha'amana'o » 'oia i tōna metua tāne i te ha'api'ira'a « i te taera'a mai [...] 'o Iesu Mesia [...] 'ei tāra'ehara nō tō te ao nei ». ¹² 'Ei ta'ata tātarahapa 'ua tāparu Alama i te aroha o te Mesia ¹³ 'e 'ua 'oa'oa 'e 'ua marū ihora i tōna 'itera'a ē, 'ua tāra'e te Mesia nō tāna mau hara 'e 'ua 'aufau i te mau mea ato'a tā te parauti'a e tītau ra. Teie fa'ahou ā, e aha tā te parauti'a i tītau ia Alama? Mai tā Alama iho i ha'api'i i muri a'e ra ē, « e 'ore e ti'a i te hō'ē mea vi'ivi'i 'ia ō i te bāsileia o te Atua ». ¹⁴ Nō reira, te tahi o te tāmārūra'a 'o Alama, 'oia ho'i, 'āhiri 'aita te aroha e tae mai e tāpe'a te parauti'a iāna e ora i pīha'i iho i tō tātou Metua i te ao ra. ¹⁵

E fa'aora te Fa'aora i te mau pēpē 'o tā tātou e 'ore e ti'a e fa'aora

Nō ni'a noa ānei iāna iho te fa'atumura'a o te 'oa'oa o Alama—i ni'a i tōna ha'apaera'a i te fa'auto'ara'a 'e tōna ti'ara'a e ho'i i te Metua ra? 'Ua 'ite tātou ē, 'ua 'oto ato'a o Alama nō te mau ta'ata tāna i ruri 'ē atu i te parau mau. ¹⁶ E'ita rā Alama iho e nehenehe e fa'aora 'e e fa'aho'i

fa'ahou i te mau ta'ata ato'a tana i ruri 'ē. E'ita tana iho e nehenehe e ha'apāpū ē, e hōro'ahia ia rātou te hō'ē rāve'a maita'i nō te ha'api'i mai i te ha'api'ira'a tumu a te Mesia, 'e 'ia ha'amaita'ihia nā roto i te orara'a i tōna mau parau tumu 'oa'oa. 'Aita e ti'a iāna 'ia fa'aho'i mai ia rātou tei pohe ma te ha'amatapōhia nā tana mau ha'api'ira'a hape.

Mai tā te peresideni Boyd K. Packer i ha'api'i i te hō'ē taimē : « Te mana'o tei fa'aora ia Alama... teie ia : Fa'aho'i fa'ahou i te mea e'ita e roa'a ia 'oe 'ia fa'aho'i, fa'aora i te pēpē e'ita e roa'a ia 'oe 'ia fa'aora, tātā'i i te mea tā 'oe i 'ōfati 'e e'ita e roa'a ia 'oe 'ia tātā'i, o te 'ōpuara'a mau ia o te tāra'ehara o te Mesia ». ¹⁷ Te parau mau 'oa'oa tā Alama i « ha'amana'o » e 'ere roa ē, tōna ana'e tāmāra'ahia, 'ua ti'a ato'a rā i te feiā tana i ha'apēpē 'ia fa'aorahia.

E ha'apāpū i te tusia a te Fa'aora i te hō'ē ha'avāra'a ti'a

E rave rahi matahiti hou 'a fa'aorahia ai o Alama nā roto i teie ha'api'ira'a tumu tāmāhanahana, 'ua ha'api'i te Ari'i Beniamina nō ni'a i te fa'aorara'a rahi tei pūpūhia mai e te tusia tāra'ehara a te Fa'aora. 'Ua parau te Ari'i Beniamina ē, 'ua hōro'ahia mai « te parau maita'i 'e te 'oa'oa rahi » iāna nā « te hō'ē melahi nō 'ō mai i te Atua ». ¹⁸ I roto i taua mau parau maita'i ra tē vai ra te parau mau ē, e māuiui 'e e pohe te Mesia nō tā tātou mau hara 'e te mau hapehape nō te ha'apāpū ē, e « tae mai te *ha'avāra'a ti'a* i ni'a i te mau tamari'i a te ta'ata nei ». ¹⁹

E aha mau tā te hō'ē « ha'avāra'a ti'a » e tītau ? I roto i te 'irava i muri iho, 'ua fa'ata'a te Ari'i Beniamina ē, nō te ha'apāpū i te hō'ē ha'avāra'a ti'a, 'ua tāra'e te toto o te Fa'aora « nō rātou tei hi'a nō te hara a Adamu » 'e nō rātou « 'o tei pohe ma te 'ite 'ore i te hina'aro 'o te Atua ia rātou, 'oia ho'i 'o tei hara ma te 'ite 'ore ». ²⁰ 'Ua ha'api'i 'oia ē, e tītau ato'a te ha'avāra'a ti'a ē, « e riro ato'a te toto o te Mesia 'ei tāra'ehara nō » te mau hara a te mau tamari'i ri'i. ²¹

Tē ha'api'i nei teie mau pāpa'ira'a i te hō'ē ha'api'ira'a tumu hanahana—e

TE MESIA E PURE RA / FOTO I TE 'O NŌ GETESEMANE, NĀ HERMANN CLEMENTZ

fa'aora te tusia tāra'ehara a te Fa'aora, 'ei ō hōro'a noa, ia rātou tei hara ma te 'ite 'ore, ia rātou, mai tā Iakoba i parau ra, « 'aita e ture ». ²² Te ti'a'aura'a nō te hara tei te huru ia o te māmarama tei hōro'ahia ia tātou 'e tei te huru ato'a o tō tātou ti'ara'a 'ia fa'a'ohipa i tō tātou ti'amāra'a. ²³ 'Ua 'ite tātou i teie parau mau fa'aora 'e te tāmāhanahana maoti te Buka a Moromona 'e te tahi atu mau pāpa'ira'a o te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai. ²⁴

'Oia mau, i te vāhi 'ua hōro'ahia te hō'ē ture, i te vāhi 'aita tātou i 'ite i te hina'aro o te Atua, e hōpoi'a ia tā tātou i reira. Mai tā te Ari'i Beniamina i ha'apāpū mai : « 'Atae ho'i 'oia tei 'ite ē, 'ua mārō 'oia i te Atua ! E 'ore ho'i e tae te ora i taua ta'ata ra, maori rā nā roto i te tātarahapa 'e te fa'aro'o i te Fatu ra ia Iesu Mesia ». ²⁵

E parau maita'i ato'a teie nō te ha'api'ira'a tumu a te Mesia. E'ita te Fa'aora e fa'aora noa 'e e fa'aho'i noa ia rātou 'o tē rave i te hara ma te 'ite 'ore, terā rā, nō te feiā e rave i te hara i te māmarama, e hōro'a ato'a te Fa'aora i te fa'aorara'a, 'ia tātarahapa rā 'e 'ia fa'aro'o rātou iāna. ²⁶

Pāpū ē, 'ua ha'amana'o o Alama i teie nā parau tumu. E fāri'i mau ānei 'o Alama i te mea tana e parau nei ē, « te 'oa'oa... maita'i » ²⁷ 'āhiri 'oia i feruri ē, 'ua fa'aora te Mesia iāna, terā

rā 'ua vaiho pēpē noa e a muri noa atu ia rātou tana i ruri 'ē atu i te parau mau ? Pāpū roa ē, e'ita. Nō te fāri'i 'o Alama i te hau hope roa, e mea ti'a ia i te feiā tana i ha'apēpē 'ia fāri'i ato'a i te rāve'a e ora ai rātou.

Terā rā, nāhea mau rātou—'aore rā, rātou tā tātou i ha'apēpē—i te fa'aorahia ? Noa atu ē, 'aita tātou i hāro'aro'a hope roa i te fa'anahora'a mo'a e fa'aora ai 'e e fa'ati'a ai te tusia tāra'ehara a te Fa'aora, 'ua 'ite tātou ē, nō te ha'apāpū i te hō'ē ha'avāra'a ti'a, e tāmā te Fa'aora i te mau uru rā'au o te 'ite 'ore 'e i te mau tātaramoa māuiui o te mau pēpē tā vetahi 'ē i fa'atupu. ²⁸ Nā roto i te reira e ha'apāpū 'oia ē, e hōro'ahia i te mau tamari'i ato'a a te Atua i te rāve'a, ma te hō'ē 'itera'a māmarama, nō te mā'iti 'ia pe'e iāna 'e 'ia fāri'i i te fa'anahora'a rahi o te 'oa'oa. ²⁹

E tātā'i te Fa'aora i te mau mea ato'a tā tātou i 'ōfati

Nā teie mau parau mau i hōro'a i te hau ia Alama. 'E nā teie ato'a mau parau mau e hōro'a ato'a mai ia tātou i te hau rahi. 'Ei mau tāne 'e 'ei mau vahine nō te tino nei, e tito ri'i tātou, 'aore rā, i te tahi taimē, e tupu te tama'i rahi i rotopū ia tātou, 'e e pēpē roa tātou. E nehenehe te mau huru metua ato'a e fa'a'ite pāpū

ē, te māuiui tā tā tātou mau hape e fa'atupu, e 'ere ia i te mata'u-noa-ra'a i tō tātou iho fa'au'u-ara'a, te mata'u ato'a rā ē, 'ua fa'aiti paha tātou i te 'oa'oa o tā tātou mau tamari'i, 'aore rā, ua tāpe'a paha tātou ia rātou 'ia 'ite 'e ia hāro'aro'a i te parau mau. Te fafaura'a hanahana o te tusia tāra'e-hara a te Fa'aora, 'oia ho'i, nō ni'a i tā tātou mau hape 'ei mau metua, e'ita 'oia e fa'ahapa i tā tātou mau tamari'i, 'e tē fafau nei 'oia 'ia fa'aora ia rātou.³⁰ 'E noa atu ē, 'ua hara rātou i mua i te māramarama—mai ia tātou pā'āto'a e nā reira nei—'ua mahora noa tōna rima aroha³¹ 'e e fa'aora 'oia ia rātou mai te mea ē, e fāriu rātou i ni'a iāna 'e 'a ora ai.³²

Noa atu ē, e mana tō te Fa'aora nō te fa'a'āfaro i te mea e'ita e nehenehe ia tātou ia tātā'i, tē fa'auē mai nei 'oia ia tātou 'ia 'imi i te mau rāve'a ato'a nō te fa'ariro i te fa'aho'ira'a 'ei tuha'a nō tā 'outou tātarahapara'a.³³ 'Aita tā tātou mau hara 'e tā tātou mau hapehape e tau'i noa i tō tātou autā'atira'a 'e te Atua, e tau'i ato'a rā i tō tātou autā'a-tira'a 'e o vetahi 'ē. I te tahi taime, e mea 'ōhie roa te 'ohipa e tūtauhia ia tātou nō te fa'aora 'e nō te fa'aho'i, te tahi noa parau tātarahapa, terā rā, i te tahi atu taime, e nehenehe te fa'aho'ira'a 'e tītau e rave rahi matahiti tauto'ora'a nā roto i te ha'eha'a.³⁴ Noa atu rā i te reira, nō tē tahi mau hara 'e te mau hapehape e rave rahi tā tātou, 'aita e ti'a ia tātou 'ia fa'aora hope roa i te feiā tā tātou i ha'apēpē. Te fafaura'a nehenehe a te Buka a Moromona 'e a te 'evanelia i fa'aho'ihia mai, 'o tē hōro'a mai i te hau, teie ia, 'oia ho'i, e fa'a'āfaro te Fa'aora i te mau mea ato'a tā tātou i 'ōfati.³⁵ 'E e fa'a'āfaro ato'a 'oia ia tātou mai te mea ē, e fāriu atu tātou i ni'a iāna ma te fa'aro'o 'e te tātarahapa i te 'ino tā tātou i fa'atupu.³⁶ Tē hōro'a mai nei 'oia i teie nā tao'a hōro'a e piti nō te mea tē here nei 'oia ia tātou pā'āto'a i te hō'ē here maita'i hope³⁷ 'e nō te mea 'ua hina'aro 'oia e ha'apāpū i te hō'ē ha'avāra'a parauti'a o te fa'atura i te parauti'a 'e i te aroha. Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e parau mau teie nā roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Russell M. Nelson, « A'ora'a 'ōpanira'a », *Liahona*, Novema 2019, 122.
2. Hi'o 2 Nephi 31 ; 3 Nephi 11:28, 32, 35, 39–40 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 10:62–63, 67–70 ; 68:25 ; Mose 6:52–54 ; 8:24 ; Hiro'a Hiro'a Fa'aro'o 1:4.
3. Russell M. Nelson, « Te Buka a Moromona : E aha ia te huru tō 'outou orara'a 'āhani 'aita te reira ? » *Liahona*, Novema 2017, 62.
4. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 8:2–3.
5. Russell M. Nelson, « Te buka a Moromona : E aha te huru tō 'outou orara'a 'āhani 'aita te reira ? », 62.
6. Alama 42:15.
7. Hi'o Alama 42:15.
8. Hi'o Alama 42:8.
9. Hi'o Alama 24:14 ; Mose 6:62.
10. Hi'o Mosia 27:8–10.
11. Alama 36:13, 14.
12. Alama 36:17, 18.
13. Hi'o Alama 36:18.
14. Alama 40:26 ; hi'o ato'a 1 Nephi 15:34 ; Alama 7:21 ; 11:37 ; Helamana 8:25.
15. Hi'o 3 Nephi 27:19 ; hi'o ato'a Mose 6:57.
16. Hi'o Alama 36:14–17.
17. Hi'o Boyd K. Packer, « The Brilliant Morning of Forgiveness » *Ensign*, Novema 1995, 19–20.
18. Mosia 3:2, 3.
19. Mosia 3:10 ; ha'apāpūra'a i 'āpitihi'a atu.
20. Mosia 3:11 ; hi'o ato'a 2 Nephi 9:26.
21. Mosia 3:16 ; hi'o ato'a Mosia 15:25 ; Moroni 8:11–12, 22.
22. 2 Nephi 9:25.
23. Hi'o 2 Nephi 2:26–27 ; Helamana 14:29–30.
24. Hi'o Hiro'a Fa'aro'o 1:2 ; hi'o ato'a Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 45:54. I te tuātāpapara'a nō ni'a i te ha'api'ira'a tumu nō te bāpetizora'a nō te feiā i pohe, 'ua parau te peropheta Iosepha i te hō'ē mahana ē : « A ha'avā ai 'e 'a fa'ahapa ai te hō'ē tuha'a o te nūna'a ta'ata i te tahi ma te aroha 'ore, tē hi'o nei te Metua Rahi o te ao nei i te tā'āto'ara'a o te 'utuāfare ta'ata ma te hō'ē hi'ora'a metua, nō te mea ; 'ua hi'o 'oia ia rātou 'ei hua'ai nōna. E 'iriti ture pa'ari 'oia, 'e e ha'avā 'oia i te mau ta'ata ato'a, 'eiaha 'ia au i te mau parau pirihā'o 'e te oa'oa a te ta'ata... E ha'avā 'oia ia rātou, 'eiaha 'ia au i te mea 'aita e vai ra tā rātou, 'ia au rā i te mea tē vai ra tā rātou ; rātou tei ora ma te ture 'ore, e ha'avāhia ia ma te ture 'ore, 'e te feiā e ture tā rātou, e ha'avāhia ia nā taua ture ra. 'Eiaha tātou e tapitapi i te pa'ari 'e i te māramarama o Iehova rahi ; e ha'avā 'oia 'aore rā, e aroha 'oia i te mau nūna'a ato'a 'ia au i tō rātou mau medebara rau, tā rātou mau rāve'a e noa'a ai te mau ha'amāramaramara'a, te mau ture e fa'atere ia rātou, te mau fa'a'ōhiera'a

- e hōro'ahia ia rātou nō te fāri'i i te mau ha'amāramaramara'a ti'a, 'e... i te pae hope'a e tūtauhia ia tātou pā'āto'a 'ia fa'a'ite ē, 'ua rave maita'i te ha'avā o te fenua tā'āto'a » (*Te mau ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* [2007], 404).
25. Mosia 3:12 ; hi'o ato'a 2 Nephi 9:27.
26. Hi'o Mosia 3:12 ; Helamana 14:30 ; Moroni 8:10 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 101:78. E nehenehe tē tahi mau ta'ata e'ita e 'ite i te tahi mau fa'auera'a 'e te mau fafaura'a 'aore rā, e'ita e ti'a 'ia fa'a'ohipa i tō rātou ti'amāra'a i te tahi mau taime, terā rā, e hōpoi'a tā rātou i reira, te tumu, nō te māramarama ia o te Mesia e vai ra i roto ia rātou (hi'o 2 Nephi 9:25 ; Moroni 7:16–19). Te Fa'aora, 'o 'oia tō tātou ha'avā 'e 'o tei ha'apāpū i te hō'ē ha'avāra'a ti'a, e 'ite 'oia i teie mau mea (hi'o Moromona 3:20 ; Mose 6:53–57). 'E 'ua 'aufau 'oia i te ho'o nō taua nā mea e piti ra—te mātāmua ma te tītura'a 'ore 'e te piti mai te mea ē, e tātarahapa.
27. Alama 36:21.
28. Hi'o Mosia 3:11 ; hi'o ato'a D. Todd Christofferson, « Fa'arora'a », *Liahona*, Mē 2013, 110 ; Alama 7:11–12 (E rave 'oia i te māuiui 'e te mau ma'i o tāna mau ta'ata i ni'a iāna iho... E e rave 'oia i tō rātou paruparu i ni'a iāna iho ») ; Isaia 53:3–5 (« 'Ua rave mau rā 'oia i tō tātou paruparu 'e 'ua hōpoi 'ē atu i tō tātou 'oto ») ; 61:1–3 (« 'Ua fa'atāhinu mai te Fatu iā'u nō te... fa'aora ho'i i te feiā 'ā'au 'oto... nō te hōpoi atu i te rearea i te feiā i 'oto i Ziona, 'ei hōro'a atu nō rātou i te 'una'una 'ei mono i te rehu 'auahi, 'e te mono'i i te 'ā'au taiā »). E mea fa'ahiahia 'ia 'ite ē, 'ua fa'ahiti te Fa'aora i teie mau 'irava i roto ia Isaia a fa'aara ai 'oia i tōna ti'ara'a Mesia : « Teie nei parau i pāpa'ihia tā 'outou i fa'aro'o iho nei, 'ua tupu i teie nei mahana » (hi'o Luka 4:16–21).
29. I roto i te ao vārua, « e ha'api'ihia te 'evanelia i te ta'ata 'ite 'ore, i te ta'ata tātarahapa 'ore, 'e i tei 'ōruru i te hau, 'ia fa'ati'amāhia ho'i rātou i tō rātou ru'uru'ura'a 'e 'ia haere i mua nō te mau ha'amaita'ira'a tā te hō'ē Metua mure e vai ra i roto i te fare ha'apuera'a nō rātou. (Dallin H. Oaks, « Tī'atari i te Fatu », *Liahona*, Novema 2019, 27). See 1 Petero 4:6 ; 2 Nephi 2:11–16 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 128:19 ; 137:7–9 ; 138:31–35.

Provo, Utaha, Marite

30. Hi'o Moses 6:54. 'Ua ha'api'i mai te peresideni M. Russell Ballard i teie ha'api'ira'a tumu nō ni'a i te 'ōnohi : « Te Fatu ana'e tei 'ite i te mau mea ato'a, 'e nāna e ha'avā i tā tātou mau 'ohipa i ni'a i te fenua nei. I te taime e ha'avā 'oia ia tātou, i roto iā'u tē mana'o nei au e hi'opo'a 'oia i te mau mea ato'a : Tō tātou tenoma (génétique) 'e te tao'a himio, te huru o tō tātou ferurira'a, tō tātou 'aravihi i te ferurira'a, te mau ha'api'ira'a tā tātou i fāri'i, te hiro'a tumu o tō tātou mau tupuna, tō tātou ea 'e tē vai atu ra. 'Ua ha'api'i mai tātou i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a ē, e tāra'e te toto o te Mesia nō te hara a te ta'ata tei pohe ma te 'ite 'ore i te hina'aro o te Atua nō ni'a ia rātou, 'aore rā, tei rave i te hara ma te 'ite 'ore' (Mosia 3:11) » (« Suicide: Some Things We Know, and Some We Do Not », *Ensign*, 'Ātopa 1987, 8; *Tambuli*, Māti 1988, 18).

31. Hi'o Iakoba 6:5 ; Mosia 29:20 ; 3 Nephi 9:14 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 29:1.
 32. Hi'o Helamana 8:15.
 33. Hi'o Levitiko 6:4-5 ; Ezekielia 33:15-16 ; Helamana 5:17 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 58:42-43.
 34. Terā noa te huru tūtavara'a tā Alama i fafau e rave 'oia (hi'o Alama 36:24).
 35. 'Ua ha'api'i te peresideni Boyd K.Packer i teie ha'api'ira'a ma te pūai:

« Tē vai ra te taime e'ita tā 'outou e nehenehe e fa'a'āfaro i te mea tā 'outou i 'ōfati. 'Ua ravehia paha te hape e rā 'ē te tau 'aore rā, te feiā i pēpē 'ua pāto'i paha rātou i tā 'outou tātarahapara'a. E mea 'ino roa paha te pēpē 'aita atura e ti'a ia 'outou 'ia tātā'i, noa atu tō 'outou hina'aro rahi 'ia tātā'i.

« E'ita tā 'outou tātarahapa e nehenehe e fāri'ihia maori rā tē vai ra te hō'ē fa'aho'ira'a. Mai te mea ē, e'ita e nehenehe ia 'outou 'ia fa'a'ore i te mea tā 'outou i rave, tei roto iā 'outou i te herepata. E mea 'ōhie 'ia ta'a i tō 'outou hepohepo 'e i fāri'i ai i te ha'aparuparu e nō te aha e nehenehe ai 'outou e hina'aro e fa'aru'e, mai tā Alama i nā reira.

« Nāhea te mau mea ato'a e nehenehe ai e tātā'ihia, 'aita tātou i 'ite. E'ita paha te mau mea ato'a e oti i te ravehia i roto i teie orara'a. 'Ua 'ite tātou nā roto i te mau 'ōrama 'e te mau fāra'a mai ē, e tāmau noa te mau tāvini o te Fatu i te rave i te 'ohipa i'ō mai i te pāruru.

« E riro teie 'itera'a i te tāmāhanahana i te feiā hara 'ore e tae noa atu i te feiā i fa'ahapahia. Tē feruri nei au i te mau metua e māuiui nei nō te mau hape a tā rātou mau tamari'i ha'apa'o 'ore 'e 'o tē 'ore nei e ti'aturi fa'ahou » (« Te po'ipo'i maita'i o te tātarahapara'a », 19-20).

36. Hi'o 3 Nephi 12:19 ; hi'o ato'a Mataio 6:12; 3 Nephi 13:11.
 37. Hi'o Ioane 15:12-13 ; 1 Ioane 4:18 ; Dieter F. Uchtdorf, « E pe'e te mata'u i te aroha ti'a mau ra », *Liahona*, Mē 2017, 107.

Nā Joy D. Jones
 Peresideni rahi o te Paraimere

E pi'ira'a teitei ta'a 'ē mau

'Ei vahine nō te fa'aro'o, e nehenehe tātou e 'iriti mai i te mau parau tumu o te parau mau nā roto mai i te mau 'itera'a o te peropheta Iosepha Semita 'o tē hōro'a mai i te mau mana'o nō te fāri'i i tō tātou iho heheura'a.

Tē maururu nei au i te fa'atumura'a i tā'u a'ora'a i teie mahana i ni'a i te ti'ara'a tāmau o te mau vahine i roto i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai. E mea māmaramama ē i te roara'a o te tau o te 'ā'amu, 'ua mau te mau vahine i te hō'ē ti'ara'a ta'a 'ē i roto i te fa'anahora'a a tō tātou Metua i te ao ra. 'Ua ha'api'i te peresideni Russell M. Nelson : « E'ita e roa'a 'ia fāito te fa'aurura'a e mauhia nei... e te mau vahine, i ni'a ana'e i te mau 'utuāfare, i ni'a ato'a rā i te 'Ēkālesia a te Fatu, 'ei vahine fa'aipoipo, 'ei metua vahine 'e 'ei metua tupuna ; 'ei tuahine 'e 'ei paino vahine ; 'ei 'orometua 'e 'ei fa'atere ; 'e 'ei pāruru itoito 'e te hi'ora'a maita'i iho ā rā nō te fa'aro'o ».¹

I te rurura'a mātamua a te Sotaiete Tauturu i Nauvoo, 'ua a'o Iosepha Semita i te mau tuahine « 'ia ora i te fāito teitei o tō [rātou] mau fāna'ora'a ».² Tē ha'api'i nei tō rātou hi'ora'a 'ia tātou i teie mahana. 'Ua pe'e tāhō'ē rātou i te reo o te peropheta 'e 'ua ora i tō rātou fa'aro'o ia Iesu Mesia ma te 'āueue 'ore 'a ha'amau ai rātou i te niu e ti'ahia nei e tātou i teienei. Tuahine mā, 'ua tae i tō tātou taime. Tei roto tātou i te horora'a

hanahana a te Fatu, e riro tā tātou mau tauturura'a ha'apa'o maita'i 'e te hō'ē roa 'ei mea faufa'a.

'Ua tātara te peresideni Spencer W. Kimball ē : « 'Ei vahine parauti'a i roto i te mau taime hope'a i ni'a i te fenua nei, hou te tae pitira'a mai o tō tātou Fa'aora, 'ua riro iā 'ei pi'ira'a teitei ta'a 'ē mau. 'Ua tāta'i 'ahuru maoti te pūai 'e te mana o te vahine parauti'a i teie mahana i te mau tau hau ».³

'Ua nā reira ato'a te peresideni Nelson i te pehapehara'a : « Tē tāparu nei au i tō'u mau tuahine [o te]

‘Ēkālesia ... ‘ia haere i mua. ‘A pārahi i ni’a i tō ‘outou ti’ara’a tura ‘e te faufa’a iō ‘outou iho, i tō ‘outou ‘oire, ‘e i te bāsileia o te Atua—hau i tā ‘outou i nā reira noa na ».⁴

‘Aita i maoro a’e nei, ‘ua ‘oa’oa vau ‘e te hō’ē pupu tamari’i nō te Paraimere i te fārerei i te peresideni Russell M. Nelson i roto i te fa’ahōho’ara’a nō te fare o te ‘utuāfare Smith i Palmyra, New York. ‘A fa’aro’o mai, ‘a ha’api’i ai tō tātou peropheta i te mau tamari’i te mea o tā *rātou* e rave nō te haere i mua.

Tuahine Jones : « Tē hina’aro nei au e ‘ite e uira’a ‘ānei tā ‘outou e hina’aro e ui i te peresideni Nelson. Tē pārahi nei ‘outou i’ōnei ‘e te peropheta. Tē vai ra ānei te hō’ē mea ‘o tā ‘outou e hina’aro noa na e ui i te hō’ē peropheta ? ‘Ē, e Pearl ».

Pearl : « Mea fifi ānei te ti’ara’a peropheta ? E mea rahi mau tā ‘oe ‘ohipa ?

Peresideni Nelson : « Ā ‘ē, mea fifi roa. Tē mau mea ato’a e rave nō te riro mai te Fa’aora, e mea fifi roa. ‘Ei hi’ora’a, i tō te Atua hina’arora’a e hō mai i nā Ture Hō’ē ‘Ahuru ia Mose, i hea Tāna parau ia Mose ‘ia haere ? I te tupu’ai o te hō’ē mou’a, i te tupu’ai o te Mou’a Sinai. Nō reira, ‘ua haere Mose e tae roa i ni’a i te tupu’ai o taua mou’a ra nō te ti’i mai i nā Ture Hō’ē ‘Ahuru. Teienei, e nehenehe ato’a tō tātou metua i te Ao ra e parau ē : « Mose, nā reira mai ‘oe ‘ia haere, nā ‘ōnei atu vau, ‘e i te ‘āfara’a o te arati’a vau e fārerei ai ia ‘oe ». ‘Aita, mea au na te Fatu te tūtavara’a, nō te mea nā te tūtavara’a e hōro’a mai te rē, maoti te reira. ‘Ei hi’ora’a, ‘ua haere a’ēna ānei ‘outou i te ha’api’ira’a piana ?

Te mau tamari’i : « ‘Ē ».

Pearl : « Tē ha’api’i nei au i te fira ».

Peresideni Nelson : « E tē rave ra ‘outou ? »

Te mau tamari’i : « ‘Ē ».

Peresideni Nelson : « E aha te tupu, mai te mea ‘aita ‘outou e rave ra ?

Pearl : « E mo’ehia ».

Peresideni Nelson : « ‘Ē, e’ita ‘outou e haere i mua, e ‘ere ānei ? Nō reira, te pāhonora’a e Pearl e ‘ē. E tūtauhia te tūtava, e rave rahi ‘ohipa itoito mau, e rave rahi tuatāpapara’a ‘e ‘aita e hope’ara’a. Mea maita’i ! Mea maita’i, nō te mea e haere noa tātou i mua. I roto ato’a i tō tātou orara’a a muri a’e, e haere ā tātou i mua.

Te pāhonora’a a te peresideni Nelson i teie mau tamari’i here, nō tātou ato’a ia. ‘Ua here te Fatu i te tūtavara’a, ‘e e hōro’a mai te tūtavara’a i te rē. ‘Ia tāmau tātou i te rave. E haere noa tātou i mua ‘a tūtava ai tātou i te pe’e i te Fatu.⁵ ‘Aita ‘oia e tūtau nei i te fāito maita’i roa i teie mahana. E tāmau ā tātou i te pa’iuma i tō tātou iho mou’a i Sinai. Mai i tahito ra, ‘oia mau, e tūtau tō tātou tere i te tūtavara’a, i te ‘ohipa itoito mau ‘e i te tuatāpapara’a, ‘are’a rā tā tātou tapura’a ‘ia haere i mua, e hōro’a mai ia i te mau rē mure ‘ore.⁶

E aha atu ā tā tātou e ha’api’i mai nō roto i te peropheta Iosepha Semita ‘e te ‘Ōrama Mātāmua, nō ni’a i te tūtavara’a, te ‘ohipa itoito ‘e te tuatāpapara’a ? E arata’i te ‘Ōrama Mātāmua ia tātou i roto i tō *tātou* mau ti’ara’a ta’a ‘ē ‘e te tāmau. ‘Ei vahine nō te fa’aro’o, e nehenehe tātou e ‘iriti mai i te mau parau tumu o te parau mau nā roto mai i te mau ‘itera’a o te peropheta Iosepha Semita ‘o tē hōro’a mai i te mau mana’o nō te fāri’i i tā tātou iho heheura’a. ‘Ei hi’ora’a :

- Tē ‘ohipa nei tātou i raro a’e i te mau fifi.
- Tē fāriu nei tātou i ni’a i te mau pāpa’ira’a mo’a nō te fāri’i i te pa’ari nō te ha’a.
- Tē fa’a’ite nei tātou i tō tātou fa’aro’o ‘e i tō tātou ti’aturi i te Atua.
- Tē fa’a’ohipa nei tātou i tō tātou mana nō te tāparu i te Atua ‘ia

tauturu mai ‘ia tātou ‘ia pāto’i i te fa’aurura’a a te ‘enemi.

- Tē pupu nei tātou i te Atua i te mau hia’ai o tō tātou ‘ā’au.
- Tē tūru’i nei tātou i ni’a i tōna māramarama nō te arata’i i tā tātou mau mā’itira’a o te orara’a, ‘e nō tē vai mai ho’i i ni’a ia tātou, ‘ia fāriu ana’e tātou i ni’a ‘iāna.
- Tē ‘ite nei tātou, ‘ua ‘ite ‘oia ‘ia tātou tāta’itahi, tō tātou i’oa, ‘e nāna te mau ti’ara’a tā tātou iho e amo nei.⁷

E hau atu, ‘ua fa’aho’i mai Iosepha Semita i te ‘itera’a ē, e faufa’a hana-hana tō tātou ‘e te mure ‘ore. Nō teie aura’a tō tātou ‘e tō tātou Metua i te Ao ra, ‘ua ‘ite au ē tē *tāa’i* nei ‘oia ‘ia fāri’i tātou i te heheura’a nō ‘ō mai ‘iāna ra.

‘Ua ha’api’i te Fatu ia Emma Smith ‘ia « fāri’i i te Vārua Maita’i », ‘ia ha’api’i rahi mai, ‘ia « ha’apae i te mau mea nō teie nei ao... ‘ia tūtau ho’i i te mau mea maita’i a’e ra » ‘e ‘ia « tāpe’a māite i [tāna] mau fafau » ‘e te Atua.⁸ E tuha’a tumu te ha’api’ira’a mai nō te haerera’a i mua, hau atu i te auhoara’a tāmau o te Vārua Maita’i ‘o tē ha’api’i nei ia tātou nō ni’a i te mau mea faufa’a ‘ia vaiiho i te hiti—o te nehene e *fa’anevaneva* ‘aore rā e *fa’ataere* i tō tātou haerera’a i mua.

‘Ua parau te peresideni Russell M. Nelson : « Tē tāparu nei au ia ‘outou ‘ia fa’arahi atu ā i tō ‘outou ‘aravihi nō te fāri’i i te heheura’a ». ⁹ Tei roto iā’u te mau parau a tō tātou peropheta ‘ia hi’ohi’o vau i te ‘aravihi ‘o te mau vahine ‘ia haere i mua. Tē tāparu nei ‘oia ia tātou, ‘ei fa’a’itera’a i te fā mātāmua roa. Tē ha’api’i nei ‘oia ia tātou nāhea ‘ia vai ora noa i te pae vārua i roto i te hō’ē ao hara mā te fāri’ira’a ‘e te ‘ohipara’a i ni’a i te heheura’a.¹⁰ ‘A nā reira ai tātou, te aurarora’a ‘e te ha’apa’ora’a i te mau fa’auera’a a te Fatu, ‘ua fāfauhia ia tātou, mai ia Emma Smith ato’a, te hō’ē « korona parauti’a ». ¹¹ ‘Ua ha’api’i te peropheta Iosepha i te faufa’a nō te *‘itera’a* ē, te ‘ē’a tā tātou e pe’e nei i roto i teie orara’a, ‘ua ha’apa’ohia e te Atua. ‘Āhiri ‘aita te reira ‘itera’a, e « tupu ia tātou

i te rahi i roto i [tō tātou] ferurira'a 'e tō tātou paruparu ».¹²

I roto i teie 'āmuira'a, e fa'aro'o tātou i te mau parau mau 'o tē fa'auru ia tātou 'ia tauī, 'ia ha'amaita'i 'e 'ia ha'amo'a i tō tātou orara'a. Nā roto i te heheura'a a te ta'ata iho, e nehenehe tātou e pātō'i i te mea e pī'ihia nei e vētahi ē « 'āmuira'a rahi fa'a'i »—'ia ho'i ana'e tātou mā te mana'o onoono 'ia ha'apa'o pauroa i te reira i teienei. Tē vehi nei te mau vahine e rave rahi taupo'o, e'ita rā e mara'a, 'e aita e faufa'a, 'ia vehi pauroa hō'ē ā taime. E tauturu te Vārua ia tātou 'ia fa'ata'a i te mau 'ohipa e fa'atumu i teie mahana.¹³

Te fa'aurura'a here a te Fatu nā roto i te Vārua Maita'i, e tauturu ia ia tātou 'ia 'ite i tāna fā mātamua roa nō tō tātou haerera'a i mua. Te ha'afau-fa'ara'a i tā tātou iho heheura'a, e arata'i te reira i tō tātou iho haerera'a i mua.¹⁴ E fa'aro'o 'e e rave tātou.¹⁵ 'Ua parau te Fatu : « 'A ani atu i te Metua i roto i tō'u nei i'oa, ma te fa'aro'o 'e te ti'aturi ē 'e hōro'ahia mai, 'e e fāri'i ia i te Vārua Maita'i, 'o tē fa'a'ite mai i te mau mea ato'a 'o te au ».¹⁶ Tō tātou ti'ara'a tāmāu 'o te fāri'ira'a ia i te heheura'a tāmāu.

'A tāpae ai tātou i te hō'ē fāito rahi a'e o te 'aravihi nō te rave i te reira, e rahi atu ā te mana e mauhia e tātou i roto i tō tātou iho mau ti'ara'a nō te aupuru 'e nō te amo i te 'ohipa nō te fa'arara'a 'e te fa'ateiteira'a—'ia « ha'apae i te mau mea nō teie

nei ao, ... 'e [ia] tītau ho'i i te mau mea ... maita'i a'e ra ».¹⁷ I reira tātou e nehenehe ai e fa'auru maita'i a'e i tō tātou u'i 'āpi 'ia nā reira ato'a.

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, tē tītau nei tātou pā'ato'a i te mana o te Atua i roto i tō tātou orara'a.¹⁸ Tē vai nei te hō'ēra'a fa'ahiahia i rotopū i te mau vahine 'e te mau tāne nō te fa'aoti i te 'ohipa a te Atua i teie mahana. Tē fāri'i nei tātou i te mana o te autahu'ara'a nā roto i te mau fafaura'a, tei ravehia nā mua atu i roto i te pape nō te bāpētizora'a 'e i muri iho i roto i te mau papa'i o te hiero mo'a.¹⁹ Ua ha'api'i te peresideni Nelson ia tātou, « te vahine 'e te tāne ato'a 'o tē fafau 'e te Atua, 'e e ha'apa'o i te reira mau fafaura'a, 'e 'o tē tomo ma te ti'amā i roto i te mau 'ōro'a o te autahu'ara'a, e fāri'i 'āfaro rātou i te mana o te Atua ».²⁰

Tā'u iho fa'ira'a i teie mahana, 'oia ho'i i roto i tō'u ti'ara'a vahine, 'aita vau i 'ite noa na i mua ra ē, e noa'a iā'u nā roto i tā'u mau fāfaura'a, te mana o te autahu'ara'a.²¹ 'Ē te mau tuahine, tē pure nei au 'ia 'ite 'e 'ia poihere tātou i te mana o te autahu'ara'a « 'a 'ati atu [ai] tātou i te mau fafaura'a », ²² 'a fāri'i ai i te parau mau o te mau pāpa'ira'a mo'a, 'e 'a ha'apa'o ai i te mau parau a tō tātou peropheta ora.

E matā na tātou i te fa'a'ite pāpū i tō tātou taiva 'ore i tō tātou Metua i te ao ra 'e i tō tātou Fa'aora, « ma te

fa'aro'o 'āueue 'ore iāna ra, i te ti'aturi-maite-ra'a i te maita'i nōna, nō tei pūai 'ia fa'aora ».²³ E matā na tātou i te haere 'oa'oa noa na te 'ē'a o tō tātou pūai pae vārua teitei a'e, 'e i te tūra'i i te feiā e ha'ati nei ia tātou 'ia nā reira ato'a, nā roto i te fa'aterera'a, te here, te aupurura'a 'e te aroha.

'Ua fa'aha'amana'o aroha mai o Elder James E. Talmage ē : « Te 'aito rahi roa a'e o te ao nei nō ni'a i te vahine 'e i te auvahinera'a, o Iesu Mesia ».²⁴ I roto i te hi'opo'ara'a hope'a nō ni'a i te mau ti'ara'a i mau haerehia e te mau vahine i teie tau nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai, 'e nō tātou pā'ato'a, e aha te ti'ara'a teitei a'e ? Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, 'o te fa'aro'ora'a iāna,²⁵ te pe'era'a iāna,²⁶ te ti'aturira'a iāna,²⁷ 'e te rirora'a 'ei aveave nō tōna here.²⁸ 'Ua 'ite au tē ora nei 'oia.²⁹ Nā roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Russell M. Nelson, « E reo tāparu i tō'u mau tuahine », *Liahona*, Novema 2015, 96.
2. Joseph Smith, i roto « Nauvoo Relief Society Minute Book », 38, josephsmithpapers.org.
3. *Te mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Spencer W. Kimball* (2006), 98.
4. Russell M. Nelson, « E reo tāparu i tō'u mau tuahine » 97.
5. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 58:26–28.
6. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 6:33.
7. A hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:11–17.
8. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 25:8, 10, 13.
9. Russell M. Nelson, « Heheura'a nō te 'Ēkālesia, heheura'a nō tō tātou orara'a », *Liahona*, Mē 2018, 96.
10. Hi'o 2 Nephi 9:39.
11. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 25:15.
12. *Lectures on Faith* (1985), 68.
13. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 42:61.
14. Ua parau te peresideni Henry B. Eyring ē : « I teienei, mai te mea tē hahae nei taua ana'e (tē hina'aro nei au o te reira iho ā), i reira 'aita e 'ōpanira'a nō te ui i te mea tā 'oe e hina'aro, e nehenehe au e feruri ia 'oe 'ia ani, mai teie te huru : 'Hae, taea'e Eyring, 'ua hitahita tō'u 'ā'au i te tahi o te mau mea tā 'oe i tātara mai. 'Ua ha'aputapū te Vārua Maita'i i tō'u 'ā'au 'e i tō'u ferurira'a i te tahi mau taime. Tera rā, e hina'aro tāmāu vau i te reira mai te mea 'aita vau i vi 'aore rā i vare. E nehenehe ānei? E nehenehe ānei, e mai te mea o te reira iho ā, e aha te tītaura'a nō te fāri'i i te reira ha'amaita'ira'a ?

San Bernardo, Santiago, Tireni

«'Ē, e ha'amata na mua i te tuha'a mātāmua o tā 'oe uira'a. 'Ē, e nehenehe roa. I te mau taime ato'a e hina'aro ai au i te reira turu—'e i te tahi mau taime tē hina'aro ato'a nei au i te reira—tē ha'amana'o nei au e piti nā taea'e. O Nephi rāua o Lehi 'e te tahi atu mau tāvini a te Fatu i te 'ohipara'a 'e 'o rāua, 'o tei fa'aruru i te 'enemira'a. 'Ua tāvini rātou i roto i te hō'ē ao e ū'ana noa atu ra te 'ino. 'Ua tae roa i te fa'aruru i te mau 'otora'a 'ū'ana. Nō reira, tē fa'aitoito nei au—'e 'o 'oe ato'a—nā roto i te mau parau a te hō'ē 'irava i roto ia Helamana. Tei roto te fa'aitoitōra'a i te 'ā'amu nō te mau 'ohipa ato'a i tupu i te hō'ē matahiti tā'ato'a, mai te huru ra ē, 'aita te ta'ata pāpa'i i māere i te reira. Fa'aro'o mai :

«Tei te matahiti e hitu 'ahuru mā iva i tupu ai te mārō rahi. 'O Nephi rā rātou 'o Lehi 'e te mau taea'e e rave rahi, 'o tei 'ite i te parau mau, tē roa'a noa mai ra ho'i ia rātou te parau hehe i te mau mahana ato'a 'ia a'o atu ai rātou i te mau ta'ata, 'e 'ua fa'a'ore rātou i te mārō i taua matahiti iho ra. [Helamana 11:23]

«Tā rātou 'te parau hehe i te mau mahana ato'a'. Nō reira, nō 'oe e nō'u, tē pāhono nei te reira i tā 'oe uira'a mātāmua. 'Oia, e mea tano roa te auhoara'a o te Vārua Maita'i, 'e 'ua rava'i te reira nō te fāri'i i te mau heheura'a i te mau mahana ato'a. E'ita i te mea 'ōhie. E nehenehe rā. Te mea e tītauhia, e mea ta'a 'ē nō te ta'ata tāta'itahi, nō te mea e ha'amata tātou i te vāhi tei reira tātou, i roto i te fa'anahora'a hō'ē roa o te mau fā o tō tātou orara'a ». (« Gifts of the Spirit for Hard Times » [Brigham Young University fireside, 10 nō Tetepa 2006], 3–4, speeches.byu.edu).

15. Hi'o 2 Nephi 2:16.
16. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 18:18.
17. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 25:10.
18. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:26, 33, 41, 45–46.
19. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:19–21.
20. Russell M. Nelson, « Te mau tao'a pae Varua », *Liahona*, Novema 2019.
21. Hi'o Russell M. Nelson, « Te mau tao'a pae Varua », 76–79; Dallin H. Oaks, « Te mau taviri e te tura o te autahu'ara'a », *Liahona*, Mē 2014, 49–52; Henry B. Eyring, « Te mau vahine 'e te ha'api'ira'a 'evanelia i te fare », *Liahona*, Novema 2018.
22. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 25:13.
23. 2 Nephi 31:19.
24. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 3rd ed. (1916), 475.
25. Hi'o Iosepha Semita—'Ā'amu 1:11–17.
26. Hi'o Mataio 4:19–20.
27. Hi'o Maseli 3:5–6 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 11:12.
28. Hi'o Ioane 13:34 ; Moroni 7:47.
29. Hi'o 2 Nephi 33:6 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:22.

Nā Elder Neil L. Andersen

Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Te mau ha'amana'ora'a faufa'a pae vārua

'Ia ha'apōiri-ana'e-hia tō tātou 'ē'a e tō tātou iho mau fifi 'aore rā, te huru o te orara'a nā te ao nei e 'aita ho'i tātou i ani i te reira, te mau ha'amana'ora'a faufa'a i te pae vārua o tō tātou buka o te ora 'ua riro ia 'ei mau 'ōfa'i 'ana'ana 'o te tauturu i te tūramara'a i te 'ē'a.

'Ahuru ma va'u matahiti i muri a'e i te 'Ōrama mātāmua, 'ua pāpa'i te peropheta Iosepha Semita i te hō'ē 'ā'amu pāpū nō te mau mea i orahia e

āna. 'Ua fa'aruru 'oia i te pāto'ira'a, te hāmani-'ino-ra'a, te ha'ape'ape'ara'a, te mau fa'ari'ari'ara'a, 'e te mau 'arora'a pūai.¹ «'Ua 'ite mau vau i te

'Oire nō Roto Miti, Utaha, Marite

māramarama, 'e i roto i taua māramarama ra, 'ua 'ite au i nā ta'ata to'opiti, 'e 'ua paraparau mai iho ā rāua iā'u ; 'e noa atu 'ua au'orehia vau 'e 'ua hāmani-ino-hia vau nō te mea 'ua parau vau ē, 'ua 'ite au i te 'ōrama, e parau mau iho ā 'ia. 'Ua pāpū te reira iā'u, 'e 'ua pāpū ato'a iā'u ē, 'ua 'ite te Atua i te reira, 'e 'aita e nehenehe iā'u 'ia huna i te reira ».²

I roto i tōna mau hora fifi, 'ua ho'i roa te ha'amana'ora'a o Iosepha fātata e piti 'ahuru matahiti i muri, ma te 'ite pāpū i te here o te Atua iāna, 'e i te mau 'ohipa tei fāri'i i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai i tohu-maoro-hia. 'A feruri noa ai 'oia i ni'a i tōna haere'a pae vārua, 'ua parau o Iosepha : « 'aita vau e fa'ahapa i te hō'ē a'e ta'ata nō te ti'aturi-'ore-ra'a i tō'u 'ā'amu. 'Āhani 'aita vau i 'ite i te mea o ta'u i 'ite, e'ita o vau iho e ti'aturi ».³

Terā rā, 'ua ti'a mau te mau 'ohipa i tupu, 'e 'aita roa i mo'ehia iāna 'aore i hunahia e āna te reira, ma te ha'apāpū ma te marū i tōna 'itera'a pāpū 'a haere ai 'oia e noho i Carthage. « Tē haere nei au mai te pinia māmoe ra i te tāparahira'a », tōna 'ia reo, « terā rā, tē vai hau noa nei ā vau mai te po'ipo'i tau mahanahana ra ; tē vai hau nei tō'u mana'o ma te 'ore i fa'a'ino atu i te Atua, 'e i te ta'ata ato'a nei ».⁴

Tō 'outou mau 'itera'a fa'ufa'a pae vārua

Tē vai ra hō'ē ha'api'ira'a nō tātou i roto i te hi'ora'a o te peropheta Iosepha. E tūaea i te arata'ira'a hau 'o tā tātou e fāri'i nei nā roto mai i te Vārua Maita'i, i terā 'e terā taime, e ha'apāpū pūai mai te Atua ia tātou tāta'itahi iho ē, 'ua 'ite 'oia ia tātou 'e 'ua here 'oia ia tātou 'e e ha'amaita'i ta'a 'ē mai 'oia ia tātou ma te mahora maita'i. Nō reira, i roto i tō tātou mau taime fifi, e fa'aho'i mai te Fa'aora i teie mau 'itera'a i roto i tō tātou ferurira'a.

'A feruri i tō 'outou iho orara'a. I te roara'a o te mau matahiti, 'ua fa'aro'o vau e tauatini rahira'a 'itera'a pae vārua nō te feiā mo'a nā te ao ato'a nei, tei ha'apāpū mai iā'u ma te tapitapi 'ore ē, 'ua 'ite 'e 'ua here te Atua ia tātou tāta'itahi, 'e tē hina'aro pāpū nei 'oia e fa'a'ite mai iāna iho ia tātou nei.

E nehenehe te reira mau 'itera'a e tupu mai i te mau taime faufa'a o tō tātou orara'a, 'aore rā, i roto i te mau 'ohipa e 'ere i te mea faufa'a roa 'ia hi'ohia atu, terā rā, e 'āpe'e tāmauhia te reira mau 'itera'a i te hō'ē ha'apāpū'a pae vārua pūai ta'a 'ē o te here o te Atua.

'Ia ha'amana'o ana'e tātou i teie mau 'itera'a faufa'a i te pae vārua, nā te reira e fa'atūturi ia tātou, ma te parau mai te peroheta Iosepha : « Nō te ra'i mai te mea tā'u e fāri'i nei. 'Ua pāpū te reira iā'u, 'e 'ua pāpū ato'a iā'u ē, 'ua 'ite te Atua i te reira ».⁵

E maha hōho'a

'A feruri nā i ni'a i tā 'outou iho mau ha'amana'ora'a faufa'a pae vārua, 'a fa'a'ite atu ai au i te tahi mau hōho'a nō roto mai ia vetahi'ē.

Tau matahiti i ma'iri a'e nei, tē vai ra hō'ē patereāreha ruhiruhiā nō te titi e fifi tōna i te pae o te māfatu. 'Ua ani 'oia i te taote Russell M. Nelson 'ia tāpū iāna, noa atu ē, i taua taime ra, 'aita e vai ra te mātēria nō te tāpū i te hō'ē pae o tōna māfatu. 'Ua fa'ati'a te taote Nelson i te hope'a e tāpū. Teie te mau parau a te peresideni Nelson :

I muri a'e i te 'iritira'ahia te 'api māfatu mātāmua, 'ua tae māua i te piti o te 'api māfatu. E mea maita'i roa te reira 'api māfatu terā rā 'ua 'oru roa nō reira 'aita e tere maita'i fa'ahou. 'A hi'opo'a ai au i teie 'api māfatu, 'ua puta mai ra hō'ē poro'i i roto i tō'u upo'o ma te pāpū maita'i : *'a fa'a'iti i te menemenera'a o te 'aurima*. 'Ua fa'a'ite atu vau i te reira parau poro'i i tō'u tauturu. 'E rava'i noa te 'api *mai te mea*

e fa'a'iti mai tāua i tōna menemenera'a o te 'aurima 'ia riro mai te huru mau'.

« Nāhea rā?... 'Ua puta mai te hō'ē hōho'a i roto i tō'u ferurira'a ma te māramarama, ma te fa'a'ite mai e nāhea 'ia nira—nō te tūfetu i'ō nei 'e e tūfetu fa'ahou i'ō. Tē ha'amana'o noa nei ā vau i taua hōho'a ra—'e te mau toma i te mau vāhi e nira. 'Ua ravehia te tāta'ira'a mai te au i te hōho'a i roto i tō'u ferurira'a. 'Ua tāmatamata māua i te 'api māfatu 'e inaha, e mea iti roa te tahe o te toto. 'Ua parau mai ra tō'u tauturu, 'e temeio teie' ».⁶ 'Ua ora te patereāreha e rave rahi matahiti.

'Ua arata'ihia te taote Nelson. 'E 'ua 'ite 'oia ē, 'ua pāpū i te Atua ē, 'ua 'ite 'oia ē, 'ua arata'ihia oia.

'Ua fārerei māua Kathy ia Béatrice Magré, nō te taime mātāmua, i Farani a 30 matahiti i ma'iri a'e nei. 'Aita i maoro a'e nei, 'ua fa'a'ite mai o Béatrice iā'u i te hō'ē 'itera'a tei ha'aputapū i tōna orara'a pae vārua i muri noa a'e i tōna bāpetizora'a 'ei tamāhine 'āpī. Teie tāna mau parau :

« 'Ua rātere te feiā 'āpī nō tā mātou 'āma'a 'e tō rātou feiā fa'atere nō te haere i te pae tahatai nō Lacanau, hō'ē hora 'e te 'āfa te ātea ia Bordeaux.

« Hou 'a ho'i ai i te fare, 'ua 'ōpua te hō'ē ti'a faatere e haere e 'au hō'ē taime hope'a i roto i te mau 'are 'e tōna tīti'amata. I te puhāra'a mai 'oia, 'ua mo'e tōna tīti'amata. 'Ua mo'e i roto i te moana.

« Nō te mo'era'a tōna tīti'amata, 'aita 'ia tāna e nehenehe fa'ahou e fa'ahoro i tōna pere'o'o. E mau roa 'ia mātou i te ātea i tō mātou fa'aearea'a.

Taote Russell M. Nelson

Béatrice Magré

« 'Ua parau mai ra te hō'ē tuahine tei 'i i te fa'aro'o 'ia pure mātou.

« 'Ua amuamu vau, e mea faufa'a 'ore 'ia pure mātou, 'e 'aita vau i au roa 'ia 'āmui i roto i te pupu nō te pure 'āmui, 'a ti'a noa ai mātou i roto i te miti reru tae roa i te tau'upu.

« I te otira'a te pure, 'ua ha'amahora vau i tō'u nā rima nō te pipi i te miti i ni'a i te ta'ata. 'A fa'atere ai au i tō'u nā rima nā ni'a i te miti, 'ua mau mai ra tōna tīti'amata i roto i tō'u rima. 'Ua puta mai ra te hō'ē mana'o pūai i roto i tō'u vārua ē, tē fa'aro'o mau nei te Atua i tā tātou mau pure ».⁷

E maha 'ahuru ma pae matahiti i muri a'e, 'ua ha'amana'o fa'ahou 'oia i te reira mai te huru ē, nō ananahi ra te tupura'a. 'Ua ha'amaita'ihia o Béatrice 'e 'ua 'ite 'oia ē, 'ua pāpū i te Atua ē, 'ua 'ite 'oia ē, 'ua ha'amaita'ihia 'oia.

E mea ta'a 'ē roa te mau 'itera'a o te peresideni Nelson 'e te tuahine Magré, terā rā, nō rāua to'opiti, 'ua vai pāpū i roto i tō rāua 'ā'au te hō'ē ha'amana'ora'a faufa'a pae vārua o te here o te Atua.

Pinepine teie mau 'ohipa faufa'a i te tae mai i roto i te 'apora'a mai i te 'evanelia i fa'aho'i-fa'ahou-hia mai, 'aore rā, i roto i te fa'a'itera'a i te 'evanelia ia vetahi 'ē.

'Ua patahia teie mau hōho'a i São Paulo, Beresiria, i te matahiti 2004. 114 matahiti tō Floripes Luzia Damasio, nō te titi nō Ipatinga i Beresiria. 'A fa'ati'a ai 'oia nō ni'a i tōna fa'afāriura'ahia, 'ua parau mai te tuahine Damasio iā'u ē, 'ua hōro'a te mau misiōnare i roto i tōna

mata'eina'a i te hō'ē ha'amaita'ira'a autahu'ara'a i te hō'ē 'aiū e ma'i rahi tōna, 'ua ora mai rā nā roto i te temeio. 'Ua hina'aro 'oia e 'ite rahi atu ā. 'A pure ai 'oia nō ni'a i tā rāua parau poro'i, 'ua ha'apāpū mai te Vārua iāna i te hō'ē 'itera'a tapitapi 'ore ē, e peropheta o Iosepha Semita nā te Atua. I te 103 matahiti, 'ua bāpētizohia 'oia, 'e i te 104 matahiti, 'ua rave 'oia i tōna 'oro'a hiero. Pauroa te matahiti i muri mai, e tere 'oia 14 hora nā ni'a i te pere'o'o fa'auta ta'ata nō te haere i te hiero hō'ē hepetoma te maoro. 'Ua fāri'i te tuahine Damasio i te ha'apāpūra'a nō te ra'i mai, 'e 'ua 'ite 'oia ē, 'ua pāpū i te Atua ē, 'ua 'ite 'oia ē, e parau mau te fa'a'itera'a.

Teie te hō'ē ha'amana'ora'a pae vārua nō roto mai i tā'u misiōni mātāmua i Farani a 48 matahiti i ma'iri.

I te taime 'imi-haere-ra'a, 'ua vai-iho māua tō'u hoa i te hō'ē Buka a Moromona i te hō'ē vahine pa'ari. 'A ho'i fa'ahou ai māua i te fare o te reira vahine pa'ari hō'ē hepetoma i muri iho, 'ua 'iriti mai 'oia i te 'ōpani. Hou 'a fa'ahitihia ai te hō'ē parau, 'ua fāri'i au i te hō'ē mana pae vārua pāpū. 'Ua vai noa taua mana'o pūai ra 'a ani mai ai te tuahine Alice Audubert ia māua 'ia tomo i roto i te fare, 'e 'a parau mai ai 'oia ē, 'ua tai'o 'oia i te Buka a Moromona 'e 'ua 'ite 'oia ē, e parau mau. 'A fa'aru'e atu ai māua i tōna fare i taua mahana ra, 'ua pure au, « e te Metua i te ao ra, 'a tauturu mai 'oe iā'u 'eiaha roa 'ia ha'amo'ehia iā'u i te mana'o tā'u i fāri'i a'e nei ». 'Aita roa atu vau i ha'amo'e.

I roto i te hō'ē taime mana'o-'orehia, i mua i te hō'ē 'ōpani mai te mau 'ōpani e rave rahi, 'ua fāri'i au i te mana o te ra'i. 'E 'ua 'ite au ē, 'ua 'ite te Atua ē, 'ua 'ite au ē, 'ua matara te hō'ē māramarama nō te ra'i.

Tāta'itahihia 'e te pāpū mau

E tae mai teie mau taime faufa'a rahi pae vārua i terā e terā taime 'e i roto i te mau huru ta'a 'ē, fa'ata'ahia nō tātou tāta'itahi.

'A feruri i tā 'outou mau hi'ora'a au roa i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a. Te feiā i fa'aro'o i te 'āpōsetolo Petero, 'ua « putapū atu ra tō rātou 'ā'au ».⁸ 'Ua ti'aturi te vahine 'ati Lamana o Abisa i te « hō'ē 'ōrama ta'a 'e i 'iteā e tōna metua tāne ».⁹ 'E hō'ē reo i te taera'a mai i roto i te vārua o Enosa.¹⁰

'Ua fa'ata'a mai tō'u hoa o Clayton Christensen i te hō'ē 'ohipa i tupu i te taime tai'ora'a nā roto i te pure i te Buka a Moromona : « 'Ua hā'atihia vau e te hō'ē vārua nehenehe, te māhanahana 'e te here, 'e 'ua o i roto i tō'u vārua, ma te pu'ohu iā'u i roto i te hō'ē mana'o o te here 'aita ā vau i feruri ē, e nehenehe au e 'ite i te reira, ['e 'ua tāmau noa teie mau mana'o i terā pō 'e terā pō] ».¹¹

Te vai ra tē tahi mau taime e pou roa te mau mana'o vārua i roto i tō tātou 'ā'au mai te auahi te huru, ma te ha'amāramarama i tō tātou vārua. 'Ua fa'ata'a mai o Iosepha Semita ē, i tē tahi taime e fāri'i tātou « i te mau mana'o tā'ue » 'e i tē tahi taime, « e tae pāpū mai te māramarama ».¹²

Nō te pāhono i te hō'ē ta'ata 'ā'au tae mau tei parau ē, 'aita a'e nei 'oia i fāri'i i te hō'ē 'itera'a mai te reira, 'ua a'o mai te peresideni Dallin H. Oaks, « 'ua pāhonohia paha tā 'outou mau pure, fa'ahou 'e fa'ahou ā, terā rā, 'ua ha'amau 'outou i tā 'outou mau tīa'ira'a i ni'a i te hō'ē tāpa'o rahi 'aore rā, hō'ē reo pūai, i feruri ai 'outou ē, 'aita 'outou i fāri'i i te hō'ē pāhonora'a ».¹³ 'Ua paraparau te Fa'aora iho i te parau nō te fa'aro'o rahi o te hō'ē nūna'a tei « [ha'amaita'ihia] i te auahi 'e te Vārua Maita'i, ['aita rā rātou] i 'ite i te reira ».¹⁴

Te tuahine Floripes Luzia Damasio 'e 'o Elder Andersen.

Elder Andersen e bāpētizo ra ia Alice Audubert.

Nāhea 'outou 'ia fa'aro'o iāna ?

'Aita i maoro a'e nei, 'ua fa'aro'o tātou i te peresideni Russell M. Nelson i te paraura'a ē : Tē ani nei au ia 'outou 'ia feruri hōhonu 'e te pinepine i ni'a i teie uira'a : Nāhea 'outou 'ia fa'aro'o iāna ? Tē ani ato'a nei au ia 'outou 'ia pe'e i te mau ta'ahira'a nō te fa'aro'o iāna ma te maita'i a'e 'e te pinepine a'e ». ¹⁵ 'Ua tāpiti fa'ahou 'oia i teie anira'a i teie po'ipo'i.

E fa'aro'o tātou iāna i roto i tō tātou mau pure, i roto i tō tātou mau fare, i roto i te mau pāpā'ira'a mo'a, i roto i tā tātou mau hīmene, 'a ti'amā ai tātou nō te rave i te 'oro'a mo'a, 'a fa'a'ite ai tātou i tō tātou fa'aro'o, 'a tāvini ai tātou ia vetahi 'ē, 'e 'a haere ai tātou i te hiero 'e te mau ta'ata ti'aturi. E tae mai te mau taime faufa'a pae vārua 'ia fa'aro'o ana'e tātou nā roto i te pure, i te 'āmuira'a rahi, 'e 'ia ha'apa'o maita'i atu ā tātou i te mau fa'auera'a. 'E te mau tamari'i, nō 'outou ato'a teie mau 'itera'a. Ha'amana'o, « 'ua ha'api'i [Iesu] i te mau tamari'i... 'e nā [te mau tamari'i] i fa'a'ite i te mau mea rarahi 'e te māere ». ¹⁶ 'Ua parau te Fatu :

« [Teie 'ite] 'ua hōro'ahia atu ia nā tō'u vārua nā 'outou... e 'āhiri e 'ere i tō'u nei mana e 'ore ia e noa'a ia 'outou ;

« Nō reira, e ti'a ai ia 'outou 'ia parau atu ē, 'ua fa'aro'o 'outou i tō'u nei reo 'e 'ua 'ite ho'i i tā'u mau parau ». ¹⁷

E nehenehe tātou e « fa'aro'o iāna » maoti te ha'amaita'ira'a o te tāra'ehara fāito 'ore o te Fa'aora.

E'ita tātou e nehenehe e mā'iti i te taime nō te fāri'i i teie mau taime faufa'a, 'ua hōro'a mai te peresideni Henry B. Eyring i teie a'ora'a i roto i tō tātou fa'aineinera'a : « I teie pō, 'e ananahi pō, e ti'a ia 'outou 'ia pure 'e 'ia feruri hōhonu, ma te ui i te mau uira'a : 'Ua hāpono mai ānei te Atua i te hō'ē parau poro'i nō'u ana'e ? 'Ua 'ite ānei au i tōna rima i roto i tō'u orara'a 'aore rā, i te orara'a o tō'u [utuāfare] » ? ¹⁸ E 'iriti te fa'aro'o, te ha'apa'o, te ha'eha'a, 'e te hina'aro mau i te mau ha'amāramarama o te ra'i. ¹⁹

Hō'ē fa'ahōho'ara'a

E ti'a ia 'outou 'ia feruri i tō 'outou mau ha'amana'ora'a pae vārua mai teie te huru. Nā roto i te pure tāmau, hō'ē hina'aro pāpū 'ia ha'apa'o i tā tātou mau fafaua'a, 'e i te hōro'a o te Vārua Maita'i, tātou e rātere ai i roto i te orara'a. 'Ia ha'apōiri ana'e tō tātou iho mau fifi, te fē'a'a, 'aore rā, te mana'o paruparu i tō tātou 'ē'a, 'aore rā, 'ia arata'i ho'i te huru o te ao nei ia tātou 'ia uiui i te mana'o nō ni'a i te ao a muri a'e, e riro tō tātou mau ha'amana'ora'a faufa'a pae vārua i roto i tō tātou buka o te orara'a 'ei mau 'ōfa'i 'ana'ana o te tauturu i te tūrāma i te 'ē'a i mua, ma te ha'apāpū ia tātou ē, 'ua 'ite te Atua ia tātou, 'ua here ia tātou, 'e 'ua tonono mai i tāna tamaiti, o Iesu Mesia, nō te tauturu ia tātou 'ia ho'i i te fare. 'E 'ia vaiiho te hō'ē ta'ata i tōna mau ha'amana'ora'a faufa'a i te hiti, 'e 'ua mo'e 'aore rā, 'ua ano'ino'i, e fa'afāriu tātou ia rātou i ni'a i te

Fa'aora ma te fa'a'ite ia rātou i tō tātou fa'aro'o 'e te mau ha'amana'ora'a, ma te tauturu ia rātou 'ia 'ite fa'ahou i taua mau taime pae vārua faufa'a ra tā rātou i poihere i te hō'ē taime.

Nō te mo'a ho'i o tē tahi mau 'itera'a, e ti'a ia tātou 'ia tāpe'a noa i te reira i roto i tō tātou ha'amana'ora'a pae vārua 'eiaha e 'ōpere. ²⁰

« Te parau atu ra te mau melahi nā roto i te mana o te Vārua Maita'i ; nō reira e parau ai rātou i te parau a te Mesia ». ²¹

« 'Aita ato'a te mau melahi i fa'aea i te parau mai i te tamari'i a te ta'ata nei.

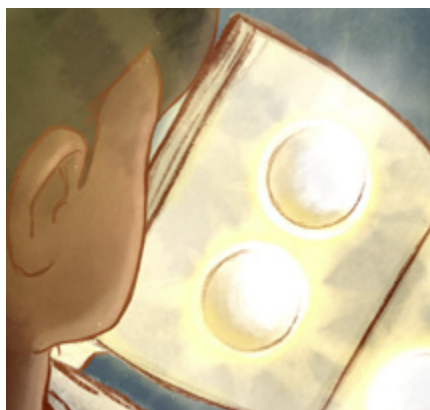
Inaha ho'i, tei raro a'e rātou [i te Mesia], 'ia ha'apa'o mai te au... i tāna fa'auera'a atu, ma te fa'a'itera'a mai ia rātou iho i tei roto ia rātou te fa'aro'o rahi 'e te mana'o 'āueue 'ore i te mau huru mea ato'a e au i te parau paieti ». ²²

'E « nā te Fa'aa'o rā, nā te Vārua Maita'i ra... e ha'api'i mai ia 'outou i te mau mea ato'a, 'e e fa'a'ite fa'ahou mai ho'i ia 'outou i te mau parau ato'a tā'u i parau atu ia 'outou na ». ²³

'A tauahi i tō 'outou mau ha'amana'ora'a mo'a. 'A ti'aturi i te reira. 'A pāpā'i i te reira. 'A fa'a'ite i te reira i tō 'outou 'utuāfare. 'A ti'aturi ē, 'ua tae mai te reira ia 'outou ra nā 'ō mai i tō 'outou Metua i te ao ra 'e i tāna Tamaiti here. ²⁴ 'A vaiiho i te reira 'ia hōpoi mai i te fa'a'oroma'i i tō 'outou mau tapitapi, 'e te hāro'aro'a i tō 'outou mau fifi. ²⁵ Tē fafau atu nei au ia 'outou ē, mai te mea ē, e 'ite 'outou ma te hina'aro mau 'e e ha'apa'o

E tauturu te pure, te ha'apa'ora'a i te mau fafaua'a, 'e te Vārua Maita'i ia tātou 'ia rātere nā roto i te orara'a.

'Ua riro te mau ha'amana'ora'a mai te mau 'ōfa'i 'ana'ana o te tūrāma i te 'ē'a e pe'e.

Tē fa'a'ite nei tātou i tō tātou fa'aro'o 'e tō tātou mau ha'amana'ora'a nō te fa'afāriu i te feiā tei mo'e i ni'a i te Fa'aora.

māite ho'i i te mau 'ohipa faufa'a pae vārua i roto i tō 'outou orara'a, e rahi atu ā 'o tē tae mai ia 'outou ra. 'Ua 'ite te Metua i te ao ra ia 'outou 'e tē here nei 'oia ia 'outou.

O Iesu te Mesia, 'ua fa'aho'ihia mai tāna 'evanelia, 'e mai te mea e vai ha'apa'o noa tātou, tē fa'ite pāpū nei au ē, e riro tātou nōna e a muri noa atu, nā roto i te 'ioa 'o Iesu Mesia ra, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o *Saints: The Story of the Church of Jesus Christ in the Latter Days*, buka 1, *The Standard of Truth, 1815–1846* (2018), 150–53; hi'o ato'a Joseph Smith, « History, 1838–1856, buka A-1 [23 December 1805–30 August 1834] », 205–9, josephsmithpapers.org; *Saints*, 1:365–66.
2. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:25.
3. *Te mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 121.
4. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 135:4.
5. Tē māere noa nei au i te mau parau i roto i te Iosepha Semita—'Ā'amu : « 'Ua pāpū te reira iā'u, 'e 'ua pāpū ato'a iā'u ē, 'ua 'ite te Atua i te reira » (Iosepha Semita—'Ā'amu 1:25). E tītauhia iāna 'ia ti'a i mua i te Atua 'e 'ia fa'a'ite ē, teie mau 'ohipa i roto i te uru rā'au mo'a, 'ua tupu mau i roto i tōna orara'a, 'e e'ita ia tōna orara'a e riro fa'ahou mai tei mātarohia maoti te reira. Fātata e 25 matahiti i mā'iri a'e nei, 'ua fa'aro'o mātāmua vau i te taurira'a o teie pereota nā Elder Neal A. Maxwell. 'Ua hōro'a 'oia i teie hi'ora'a : « E mea maoro i teieni i te 'āva'e Mē 1945, 'ua tupu te hō'ē 'ohipa ta'a 'ē roa nō'u i te motu nō Okinawa i te 'ahuru ma va'ura'a o tō'u matahiti. 'Aita vau i rave i te hō'ē 'ohipa 'aito, 'ua tupu rā te hō'ē ha'amaita'ira'a nō'u 'e nō vetahi 'e i te taime i te tūpitara'ahia tō mātou ti'ara'a nā te nu'u tāpone. I muri a'e i te tūpitara'a tāmāu i'ō atu i tō mātou ti'ara'a, 'ua ha'amata te nu'u 'enemi i te fa'atano. 'Ua ti'a ho'i ia rātou

'ia pupuhi nō te fa'atano, terā rā, 'ua tae mai te hō'ē pāhonora'a nō te ra'i mai i te hō'ē pure mata'u 'e te pipiri. 'Ua fa'aea te tūpitara'a. 'Ua ha'amaita'ihia vau, 'e 'ua 'ite au ē, 'ua 'ite te Atua ē, 'ua 'ite au » (« Becoming a Disciple », *Ensign*, Tiunu 1996, 19).

'Ua parau fa'ahou o Elder Maxwell ē, e 'ere noa ē 'ua 'ite 'oia, e 'ere noa ato'a ē, 'ua 'ite te Atua, 'ua 'ite rā te Atua ē, 'ua 'ite 'oia ē, 'ua ha'amaita'ihia 'oia. Nō'u nei, 'ua ha'amara'a te reira i te ti'a'aura'a hō'ē fāito i nī'a a'e. I te tahi taime, e 'āpiti mai tō tātou Metua i te ao ra i te hō'ē ha'amaita'ira'a tei hōro'ahia ia tātou i te hō'ē ha'apāpūra'a pae vārua pūai ē, tē ti'a nei tō te ra'i 'ei maita'i nō tātou. E parau pāpū te reira. E vai te reira i roto ia tātou, 'e mai te mea ē, 'e 'ā'au parauti'a tō tātou 'e te ha'apa'o maita'i, e tarai te reira i tō tātou orara'a i roto i te mau matahiti i muri nei. « 'Ua ha'amaita'ihia vau, 'e 'ua 'ite au ē, 'ua 'ite te Atua ē, 'ua 'ite au ē 'ua ha'amaita'ihia vau ».

6. Russell M. Nelson, « Te mana au o te pure », *Liahona*, Mē 2003, 8.
7. 'Ā'amu o te ta'ata iho nō roto mai ia Beatrice Magré fa'ati'ahia e Elder Andersen i te 29 nō 'Ātopa 2019 ; 'āpe'ehia mai e te rata uira i te 24 nō Tēnuare 2020.
8. Te mau 'Ohipa 2:37.
9. Alama 19:16.
10. Hi'o Enosa 1:5.
11. Clayton M. Christensen, « Te 'itera'a faufa'a rahi a'e », *Liahona*, Tēnuare 2009, 23.
12. Hi'o *Te mau Ha'api'ira'a : Iosepha Semita* 132.
13. Dallin H. Oaks, *Life's Lessons Learned: Personal Reflections* (2011), 116.
14. 3 Nephi 9:20.
15. Russell M. Nelson, « 'How Do You #HearHim? A Special Invitation », 26 nō Fepuare 2020, blog.ChurchofJesusChrist.org.
16. 3 Nephi 26:14.
17. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 18:35–36. E 'āpe'e tāmāu noa te mau mana'o o te 'ā'au i te 'itera'a pae vārua. «'Ua 'oi'oi 'ōrua i te rave i te 'ino, 'e mana'o ta'ata rā i te Fatu ra i tō 'ōrua Atua. 'Ua 'ite 'ōrua i te hō'ē melahi, 'e 'ua parau mai ra 'oia ia 'ōrua, 'e 'ua fa'aro'o 'ōrua i tōna

reo i terā tau i terā tau ; 'e 'ua parau mai'ra ho'i 'oia ma te reo iti ha'ihai, 'aore rā tō 'ōrua e fa'aro'o i ti'a ia 'ōrua 'ia fa'aro'o i tāna parau ». (1 Nephi 17:45).

18. Henry B. Eyring, « O Remember, Remember », *Liahona*, Novema 2007, 69.
19. Hi'o 2 Nephi 31:13 ; Moroni 10:4. 'Ua tere mai te peresideni Dallin H. Oaks i roto i tā mātou misiōni i Bordeaux, Farani, i te matahiti 1991. 'Ua fa'ata'a mai 'oia i tā mātou mau misiōnare ē, te hina'aro mau, te aura'a, 'oia ho'i, te ta'ata e pure ra, te parau ra ia 'oia i te Fatu i te hō'ē mea mai teie : « 'aita vau e ani nei nō te 'ite-noa-ra'a, te ani nei rā ma te 'ā'au tae mau nō te fa'a'ohipa i te pāhonora'a i tā'u pure. Mai te mea e hōro'a mai 'oe i teie pāhonora'a, e ha'a vau nō te tau i tō'u orara'a. E pāhono vau ».
20. « 'Ua hōro'ahia te 'ite i te mau parau 'aro a te Atua i te mau ta'ata e rave rahi ; 'ua hōro'ahia mai rā te reira ma te fa'aue tu'utu'u 'ore, eiaha rātou e fa'a'ite noa atu, maori rā i tei au i te tufa'a o tāna ra parau tāna i hōro'a mai i te tamari'i a te ta'ata nei, mai tei au i tō rātou itoitō 'e te 'ana'anatae i te tītaura'a iāna ra » (Alama 12:9).
'Ua parau o Elder Neal A. Maxwell : « E tītauhia te fa'aurura'a nō te 'ite ē, ahea e fa'a'ite ai i [te mau 'itera'a pae vārua] Tē ha'amana'o nei au i te fa'aro'ora'a i te peresideni Marion G. Romney, tei 'āmui i te vārua 'e te pa'ari, i te paraura'a ē, e rahi atu tō tātou mau 'itera'a pae vārua 'āhiri 'aita tātou e paraparau rahi roa nō te reira » (« Called to Serve » [Brigham Young University devotional, 27 nō Māti 1994], 9, speeches.byu.edu).
21. 2 Nephi 32:3.
22. Moroni 7:29–30.
23. Ioane 14:26.
24. E roa'a te mau parau mau o te 'evanelia nō te tā'āto'ara'a. I roto i te hepetoma hou te 'āmui'ara'a, i te otira'a tā'u a'ora'a, 'ua hutihia vau i te pae vārua e te hō'ē buka tei pi'ihia *Divine Signatures: The Confirming Hand of God [Mau tu'urimara'a hanahana : Te rima ha'apāpū o te Atua]* (2010) pāpa'ihia e Gerald N. Lund, tei tāvini 'ei Huimana fa'atere Hitu 'Ahuru ma te 2002 e tae atu i te 2008. Mā tō'u 'oa'oa, 'ua riro te mau parau a te taea'e Lund 'ei hō'ē 'ite piti fa'ahihia nō te parau tumu e fa'a'itehia i roto i teie 'āmui'ara'a 'e e auhia e te mau ta'ata e hina'aro nei e tuatāpapa hau atu i te mau ha'amana'ora'a faufa'a pae vārua.
25. Hō'ē o te mau fa'ahitira'a parau au roa a te peresideni Thomas S. Monson, nō roto mai ia i te ta'ata pāpa'i pehepehe Etotia o James M. Barrie : « 'Ua hōro'a mai te Atua ia tātou i te mau ha'amana'ora'a, 'ia roa'a ho'i tā tātou mau rōti nō Tiunu i te Titema o tō tātou orara'a » (i roto Thomas S. Monson, « 'A ha'amana'o i te ha'amāuruuru », *Liahona*, Tēnuare 1999, 22). E parau mau ato'a te reira nō te mau ha'amana'ora'a pae vārua. E nehenehe te reira e riro 'ei mea faufa'a i roto i te mau taime fifi o tō tātou orara'a a hina'aro ai tātou i te reira mau ha'amana'ora'a pae vārua nō « Tiunu ».

Nā Douglas D. Holmes
Tauturu mātāmua i roto i te peresidenira'a rahi o te
Feiā 'Āpī Tamāroa nō ha'amāuruuru-noa-hia iho nei

I roto i te hōhonura'a o tō tātou 'ā'au

*Tē tāmata nei te Fatu i te tauturu ia tātou—ia tātou
pā'āto'a—'ia fa'ahōhonu atu ā tāna 'evanelia i roto
i tō tātou 'ā'au.*

Te mau tuahine 'e te mau taea'e, 'auē
ia tau fa'ahiaha teie tau tā tātou e ora
nei ! 'A fa'ahanahana ai tātou i te ha'a-
matara'a o te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, e
mea tano ato'a 'ia fa'ahanahana tātou
i te Fa'aho'ira'a e tupu tāmāu ra, 'o tā
tātou e 'ite nei. Tē 'oa'oa nei tātou 'ia
ora i teie mahana.¹ Tē tāmāu noa nei
te Fatu i te fa'anaho, nā roto i tāna
mau peropheta, i te mau mea ato'a e
hina'arohia nō te tauturu ia tātou 'ia
fa'aineine nō te fāri'i iāna.²

Hō'ē o te reira mau mea tītauhia 'o
te fa'anahora'a 'āpī ia Te mau tamari'i
'e te feiā 'āpī. E rave rahi o 'outou tei
'ite i te ha'apāpūra'a i tu'uhia e teie
fa'anahora'a i ni'a i te fa'ata'ara'a i
te mau 'ōpuara'a, i ni'a i te mau pīhi
'āpī nō te tā'amura'a, 'e i ni'a i te
mau 'āmui'a Nō te Pūai o te Feiā
'Āpī (JSF). 'Eiaha rā tātou e vaiiho i
te reira 'ia fa'arepu i te hi'ora'a i te
mau parau tumu i ni'a iho i patuhia
ai te fa'anahora'a 'e te 'ōpuara'a nō te
reira : 'o te tauturura'a i te fa'ahōhonu-
atu-ā-ra'a i te evanelia a Iesu Mesia i
roto i te 'ā'au o tā tātou mau tamari'i 'e
te feiā 'āpī.³

Tē tī'aturi nei au ē, 'ia 'ite ana'e
tātou i teie mau parau tumu ma te

māramarama maita'i, e hi'o tātou i te
reira hau atu i te hō'ē noa fa'anahora'a
nō te mau melo mai te 8 matahiti ē tae
atu i te 18. E 'ite tātou e mea nāhea
te Fatu i te tāmāra'a i te tauturu ia
tātou—tātou pā'āto'a—'ia fa'ahōhonu
atu ā i te 'evanelia i roto i tō tātou
'ā'au. Tē pure nei au 'ia tauturu mai te
Vārua Maita'i ia tātou 'ia 'ite 'āmui i te
reira.

Te autā'atira'a—« 'la vai i piha'i iho ia rātou »⁴

Te parau tumu mātāmua 'o te
autā'atira'a ia. Nō te mea e tuha'a
tumu te reira nō te 'Ēkālesia a Iesu
Mesia, i te tahi taime, e mo'ehia ia
tātou te faufa'a o te autā'atira'a i roto i
tō tātou tere tāmāu i te Mesia ra. 'Aita
e tītauhia ia tātou 'ia 'imi 'e 'ia haere
nā ni'a i te 'ē'a o te fafaua'a 'o tātou
ana'e. Tītauhia te here 'e te pātūrura'a
a te mau metua, a tē tahi atu mau
melo o te 'utuāfare, a te mau hoa, 'e
te feiā fa'atere 'o tē haere ato'a nei nā
ni'a i terā 'ē'a.

Tītauhia te taime nō te noa'a mai
te reira autā'atira'a. Te taime nō te
'āmuitahi. Te taime nō te 'ata, nō te
ha'uti, nō te ha'api'i 'e nō te tāvini
'āmui. Te taime nō te hāro'aro'a i te
'ana'anataera'a 'e te mau fifi a te tahi
'e te tahi. Te taime nō te vai matara
i te mau mana'o 'e nō te fa'a'ite i te
parau mau i tē tahi 'e te tahi, 'a tūtava
ai tātou 'ia ha'amaita'i 'āmui ia tātou.
Teie autā'atira'a 'o te hō'ē ia o te mau
fā mātāmua nō te ha'aputuputura'a
'ei 'utuāfare, 'ei pupu autahu'ara'a, 'ei
piha tamāhine 'e 'ei 'āmui'a. 'O te
niu nō te aupurura'a manuia.⁵

'Ua hōro'a mai 'o Elder Dale G.
Renlund ia tātou i te hō'ē tāviri nō te
fa'ahotu i teie autā'atira'a 'a nā 'ō ai
'oia ē : « Nō te tāvini maita'i ia vetahi
'ē, tītauhia ia tātou 'ia hi'o ia rātou...
nā roto i te mata o te Metua i te Ao ra.
I reira ana'e e ti'a ai ia tātou 'ia ha'a-
mata i te hāro'aro'a i te faufa'a mau o
te hō'ē vārua. I reira ana'e e ti'a ai ia
tātou 'ia 'ite i te here o te Metua i te ao
ra nō tāna mau tamari'i pā'āto'a.⁶

'Ua riro te hi'ora'a i te ta'ata mai tā
te Atua e hi'o nei, 'ei hōro'a. Tē ani
nei au ia tātou pā'āto'a 'ia 'imi i teie
hōro'a. Mai te mea ē, e 'ara'ara tō
tātou mata nō te hi'o,⁷ e ti'a ato'a ia
ia tātou 'ia tauturu ia vetahi 'ē 'ia hi'o
ia rātou iho mai te au i te hi'ora'a a
te Atua.⁸ 'Ua ha'apāpū te peresideni
Henry B. Eyring i te mana o te reira 'a
parau ai 'oia ē : « Te mea faufa'a a'e,
'o te mea ia tā [vetahi 'ē] e ha'api'i mai
nā roto mai [ia 'outou], 'oia ho'i, 'ia 'ite
ē, 'o vai mau rātou, 'e e aha mau te
huru e riro mai rātou. Tē mana'o nei

au ē, e'ita rātou e ha'api'i rahi mai i te reira mai roto mai i te mau 'orerora'a parau. E fāri'i rātou i te reira mai roto mai i te *'itera'a* ē, 'o vai 'outou, 'o vai rātou i tō 'outou mana'ora'a, 'e 'o vai tā 'outou e mana'o ra e riro mai rātou ». ⁹ Tauturu ia vetahi 'ē 'ia hāro'aro'a i tō rātou ihota'ata mau 'e tā rātou fā mau 'o te hō'ē 'ia o te mau hōro'a rahi roa a'e 'o tā tātou e nehenehe e pūpū atu. ¹⁰ Nā te hi'ora'a ia vetahi 'ē 'e ia tātou nei mai te Atua e hi'o nei e nati i tō tātou 'ā'au « 'ia 'āmuihia i roto i te tāhō'ē 'e te here ». ¹¹

Nō te mau pūai e tupu tāmau nei i te rahi o te huti haere nei ia tātou, e hina'aro tātou i te pūai nō roto mai i te autā'atira'a here. Nō reira, 'a fa'anaho ai tātou i te mau 'ohipa ri'i fa'a'oa'oara'a, te mau 'āpo'ora'a 'e tē tahi atu mau putuputura'a, 'ia ha'ama-na'o tātou ē, te fā tumu o te reira mau putuputura'a 'o te ha'amaura'a 'ia i te autā'atira'a here 'o tē fa'atāhō'ē ia tātou 'e 'o tē fa'ahōhonu atu ā i te 'evanelia a Iesu Mesia i roto i tō tātou 'ā'au. ¹²

Heheura'a, ti'amāra'a, 'e tātarahapara'a—« Fa'atū'ati ia rātou i te ra'i » ¹³

'Oia mau, e'ita e nava'i 'ia nati-'āmui-noa-hia tātou. Tē vai nei e rave rahi pupu 'e fa'anahora'a e tāhō'ē nei i ni'a i te mau 'ohipa e rave rahi. Terā rā, te tāhō'ē tā tātou e 'imi nei 'o te tāhō'ēra'a 'ia i roto i te Mesia, te fa'a-tū'atira'a ia tātou iho iāna. ¹⁴ Nō te fa'a-tū'ati i tō tātou 'ā'au i te ra'i, tītauhia tō tātou iho mau 'itera'a pae vārua, mai tā Elder Andersen i parau nehenehe a'enei ia tātou. ¹⁵ E tae mai te reira i te taime e hōpoi mai ai te Vārua Maita'i i te parau 'e i te here o te Atua i roto i tō tātou vārua 'e i tō tātou māfatu. ¹⁶

E tae mai teie heheura'a nā roto i te mau pāpa'ira'a mo'a, te Buka a Moromona iho ā rā, nā roto i te mau parau fa'auruhia a te mau peropheta ora 'e tē tahi atu mau pipi ha'apa'o maita'i, 'e nā roto i te reo iti ha'ihai'. ¹⁷ 'Ua hau atu teie mau parau i te inita i ni'a i te 'api parau, hau atu i te ta'ira'a parau i roto i tō tātou tari'a 'e te mau mana'o i tō tātou ferurira'a 'e i tō tātou 'ā'au. E mana pae vārua te parau a te Atua. ¹⁸

'O te parau mau 'e te māramarama. ¹⁹ 'O te rāve'a tātou e fa'aro'o ai iāna ! E fa'atupu 'e e fa'arahi te parau i tō tātou fa'aro'o i te Mesia ma te fa'a'amu i roto ia tātou i te hina'aro 'ia riro hau atu mai te Fa'aora te huru—'oia ho'i, 'ia tātarahapa 'e 'ia pe'e i te 'ē'a nō te fafaura'a. ²⁰

I te 'āva'e 'Ēperēra i ma'iri a'enei, 'ua tauturu te peresideni Russell M. Nelson ia tātou 'ia hāro'aro'a i te ti'ara'a mau o te tātarahapa i roto i teie tere nō te heheura'a. ²¹ 'Ua parau 'oia : « 'Ia mā'iti tātou 'ia tātarahapa, tē mā'iti nei 'ia tātou 'ia tau'i ! Tē fa'ati'a nei tātou i te Fa'aora 'ia tau'i i tō tātou hōho'a 'ei hōho'a maita'i roa a'e... Tē mā'iti nei 'ia tātou 'ia riro rahi atu ā mai ia Iesu Mesia te huru ! » ²² 'O teie 'ohipa tauira'a, fa'a'amuhia e te parau a te Atua, te rāve'a nō te fa'atū'ati ia tātou i te ra'i.

I raro a'e i te anira'a manihini a te peresideni Nelson 'ia tātarahapa, 'o te parau tumu 'ia nō te ti'amāra'a. Tītauhia ia tātou 'ia mā'iti i te tātarahapa nō tātou iho. E'ita te 'evanelia e nehenehe e fa'ahepohia i roto i tō tātou 'ā'au. Mai tā Elder Renlund i parau : « Te fā a te Metua i te Ao ra i ni'a i tōna ti'ara'a metua, e 'ere 'ia te *fa'aravera'a* i tāna mau tamari'i i te maita'i ; 'o te *fa'amā'itira'a* 'ia ia rātou 'ia rave i te maita'i ». ²³

I roto i te mau fa'anahonahora'a monohia e Te mau tamari'i 'e te feiā 'āpī, 'ua hau i te 500 tītaura'a rau e fa'aoti nō te fāri'i i te mau ha'amāuruurura'a rau. ²⁴ I teie mahana, hō'ē ana'e 'ia. 'O te ani-manihini-ra'a 'ia mā'iti nō te riro hau atu ā mai te Fa'aora. Tē nā reira nei tātou nā roto i te fāri'ira'a i te parau a te Atua maoti te Vārua Maita'i, 'e te fa'ati'ara'a i te Mesia 'ia tau'i ia tātou « i tō tātou hōho'a maita'i roa a'e ».

'Ua hau atu te reira i te 'ohipa ha'a-maura'a fā 'aore rā, te ha'amaita'ira'a iāna iho. 'Ua riro noa te mau fā 'ei mauha'a 'o tē tauturu i te fa'atū'ati ia tātou i te ra'i nā roto i te heheura'a, te ti'amāra'a, 'e te tātarahapara'a—nō te haere mai i te Mesia ra 'e nō te fāri'i hōhonu atu ā i tāna 'evanelia i roto tō tātou 'ā'au.

Te fafaura'a 'e te fa'atusiara'a—« Vaiho ia rātou 'ia fa'atere » ²⁵

'Ei fa'ahope'ara'a, nō te fa'ahōhonu atu ā i te 'evanelia a Iesu Mesia i roto i tō tātou 'ā'au, tītauhia ia tātou 'ia fafau nō te reira—'ia hōro'a i tō tātou taime 'e tā tātou mau tāreni, 'ia fa'atusia ia tātou nō te reira. ²⁶ Te hina'aro nei tātou pā'ato'a e ora i te hō'ē orara'a tumu pāpū, e parau mau ato'a te reira nō te u'i 'āpī. Tē hina'aro nei rātou i te hō'ē tumu pāpū.

O te 'evanelia a Iesu Mesia te tumu rahi roa a'e i roto i te ao nei. 'Ua parau te peresideni Ezra Taft Benson ē : « Tē fa'ae nei te Atua ia tātou 'ia hōpoi i teie 'evanelia i tō te ao ato'a nei. Terā 'ia te 'ohipa e tāhō'ē ia tātou i teie mahana. Nā te 'evanelia ana'e e fa'aora i te ao mai te mau 'ati ha'amou tāna iho e tu'u i ni'a iāna. Nā te 'evanelia ana'e e fa'atāhō'ē i te mau ta'ata i roto i te hau noa atu te nūna'a 'e noa atu te fenua. Nā te 'evanelia ana'e e hōpoi mai i te pōpou, te 'oa'oa 'e te fa'aorara'a i te 'utuāfare ta'ata nei. » ²⁷

'Ua parau fafau 'o David A. Bednar, « Mai te mea ē, e ha'afaufa'a tātou i te feiā 'āpī nā roto i te anira'a 'e te vaiihora'a ia rātou 'ia rave, e haere 'ia te 'Ēkalesia i mua nā roto i te mau rāve'a temeio ». ²⁷ Pinepine roa tātou i te 'ore e ani 'e i te 'ore e fa'ati'a i te feiā 'āpī 'ia fa'atusia nō teie 'ohipa rahi a te Mesia. 'Ua parau rā Elder Neal A. Maxwell ē : « Mai te mea e pīpī-ri'i-noa-hia tō [tātou] feiā 'āpī [i te 'ohipa a te Atua], e 'ōhie atu ā 'ia rātou i te nīnāhia e te mau mea o te ao nei ». ²⁸

Tē fa'atumu nei te fa'anahora'a Te mau tamari'i 'e te feiā 'āpī i ni'a i te ha'afaufa'ara'a i te feiā 'āpī. Nā rātou iho e mā'iti i tā rātou fā. E tu'uhia te mau peresidenira'a pupu autahu'ara'a 'e piha tamāhine i ni'a i tō rātou ti'ara'a mau. E fa'atumu te 'āpo'ora'a feiā 'āpī pāroita, mai te 'āpo'ora'a pāroita, i ni'a i te 'ohipa nō te fa'aorara'a 'e te fa'ateiteira'a. ³⁰ 'E e ha'amata te mau rurura'a pupu autahu'ara'a 'e te piha tamāhine nā roto i te paraparaura'a, e nāhea 'ia rave i te 'ohipa tā te Atua i hōro'a ia rātou. ³¹

'Ua parau te peresideni Nelson i te feiā 'āpī o te 'Ēkālesia : « Mai te mea e mā'iti 'outou, mai te mea e hina'aro 'outou... e nehenehe 'outou e riro 'ei tuha'a rahi nō te hō'ē 'ohipa rahi, hō'ē 'ohipa fa'ahiahia, hō'ē 'ohipa nehenehe ! [...] 'O 'outou te mau ta'ata maita'i roa a'e tā te Fatu *i tono mai* i ni'a i teie fenua. Tei ia 'outou ra te rāve'a 'ia riro 'ei feiā māramarama a'e 'e te pa'ari a'e, nō tē ha'amaita'i rahi atu ā i te ao nei, hau atu i te mau u'i nā mua atu ! »³² I tē tahi atu taime, 'ua parau te peresideni Nelson i te feiā 'āpī : « E ti'aturi hope roa tō'u ia 'outou. 'Ua here au ia 'outou, mai te Fatu e here nei ia 'outou. 'O tātou tōna mau ta'ata, tei pūpū ia tātou i roto i tāna 'ohipa mo'a ». ³³ E te feiā 'āpī ē, tē 'ite ra ānei 'outou i te ti'aturi o te peresideni Nelson ia 'outou, mai iā'u ato'a nei, i to 'outou faufa'a rahi i roto i teie 'ohipa ?

E te mau metua 'e te feiā fa'atere pa'ari, tē ani nei au ia 'outou 'ia hi'o i te feiā 'āpī mai tā te peresideni Nelson e hi'o nei. 'Ia 'ite ana'e te feiā 'āpī i tō 'outou here 'e tō 'outou ti'aturi ia rātou, 'e 'ia fa'aitoito 'e 'ia ha'api'i ana'e 'outou ia rātou 'ia fa'atere—'e 'ia fa'aātea mai 'outou ia 'outou i tō rātou 'ē'a—e fa'ahitimahuta rātou ia 'outou i tō rātou mau mana'o, te 'aravihi 'e te pūpūra'a ia rātou i te 'evanelia. ³⁴ E 'ite rātou i te 'oa'oa nō te mā'itira'a 'ia fafau ia rātou 'e 'ia fa'atusia nō te 'ohipa a te Mesia. E tomo hōhonu atu ā te 'evanelia i roto i tō rātou 'ā'au, i reira ho'i te 'ohipa e haere ai i mua nā roto i te mau rāve'a temeio.

Bluffdale, Utah, Marite

Te parau fafau 'e te 'itera'a pāpū

Te parau fafau nei au ē, mai te mea ē, e fa'atumu tātou i ni'a i teie mau parau tumu—te autā'atira'a, te heheura'a, te ti'amāra'a, te tātarahapa, 'e te fa'atusiara'a—e hōhonu atu ā te 'evanelia a Iesu Mesia i roto i tō tātou 'ā'au ato'a. E 'ite tātou i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a i te haerera'a i mua ē tae atu i tōna fā hope'a, te fa'aorara'a o 'Īserā'ela 'e te ha'amaura'a ia Ziona, ³⁵ i reira te Mesia e fa'atere ai 'ei Ari'i o te mau ari'i.

Te fa'a'ite pāpū nei au ē, te tāmāu nei te Atua i te rave i te mau mea ato'a e tūtauhia nō te fa'aineine i tōna mau ta'ata nō taua mahana ra. E mata nā tātou i te 'ite i tōna rima i roto i teie 'ohipa hanahana 'a tūtava pā'āto'a ai tātou nō te « haere mai i te Mesia, 'e 'ia maita'i roa... ianā ». ³⁵ I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 45:12. 'Ua parau te Peresideni Nelson: « 'A feruri na i te 'ana'anatae 'e te rūrā'a o teie mau mea ato'a : 'Ua 'ite te mau peropheta ato'a mai ia Adamu mai ā i tō tātou nei tau. 'E 'ua paraparau mai te peropheta tāta'itahi nō ni'a i tō tātou mahāna—e ha'aputuputuhia ai 'Īserā'ela 'e e fa'aineinehia ai te ao nō te Tae-piti-ra'a mai o te Fa'aora. 'A feruri na i te reira ! I roto i te mau ta'ata ato'a tei ora i ni'a i tō tātou nei paraneta fenua, 'o tātou 'o to tomo atu i roto i teie 'ohipa ha'aputuputura'a hope'a 'e te fa'ahiahia. 'Auē te fa'ahiahia ē ! (« Ti'aturira'a nō 'Īserā'ela » [purera'a nā te feiā 'āpī 'ati a'e i te ao, 3 nō Tiunu 2018], HopeofIsrael. ChurchofJesusChrist.org).

'Ua ha'api'i mai 'o Elder Jeffrey R.

Holland :

« Teie te hō'ē taime fa'ahiahia roa nō te ora !

'Ua riro te 'evanelia a Iesu Mesia 'ei parau mau pāpū roa a'e, 'ei pāpū-rahi-roa a'e, 'e te maita'i roa a'e i ni'a i te fenua 'e i te ra'i, i te tau ē a muri noa atu. 'Aore roa e mea—e 'ore roa te hō'ē mea, te hō'ē tā'ata, te hō'ē mana—e tāpe'a i teie 'Ēkālesia 'ia fa'aoti i tāna misiōni 'e 'ia fa'atupu i tāna fā tei ha'amauhia hou te hāmanira'a o te ao nei... 'Eiaha tō tātou feiā 'āpī e mata'u 'aore rā e ti'aturi 'ore i tō rātou orara'a nō ananahi.

E 'ere mai te tahi atu mau tau nā mua atu ia tātou, e'ita ia teie tau tu'ura'a e 'ite i te hō'ē tāivara'a o te 'Ēkālesia ; e'ita te reira e 'ite i te mo'era'a o te mau tāvirī o te autahu'ara'a ; e'ita te reira e 'ite i te fa'ae'ara'a o te heheura'a mai roto mai i te reo o te Atua Mana Hope. 'Auē ia mahana nō te ora ē !

« Nō reira, mai te mea 'aita 'outou i 'ite, e mea taiā 'ore au nō ni'a i te mau mahana hope'a nei. 'A ti'aturi. 'A ti'a mai. 'A ha'apa'o maita'i. 'E 'a ha'amaita'i i te mahana fa'ahiahia o tā tātou e ora nei ! » (Facebook post, 27 nō Mē 2015 ; hi'o ato'a « Be Not Afraid, Only Believe » (a'ora'a i te mau 'orometua o te Fa'annahora'a Ha'api'ira'a a te 'Ēkālesia, 6 nō Fepuare 2015, broadcasts. ChurchofJesusChrist.org).

2. 'A hi'o Ioane 1:12.
3. I muri noa mai i tō mātou pi'ira'ahia ei peresidenira'a rahi nō te Feiā 'Āpī Tamāroa, 'ua paraparau mai te peresideni Henry B. Eyring ia mātou i te mau tūtaura'a 'e te mau rāve'a ta'a 'ē roa tā te feiā 'āpī e fārerei nei i teie mahana. 'Ua a'o mai 'oia ia mātou 'ia fa'atumu i ni'a i te mau mea e tauturu i te tu'ura'a i te 'evanelia a Iesu Mesia i roto i te hōhonura'a o tō rātou 'ā'au. 'Ua riro taua a'ora'a ra 'ei mōri nō mātou te peresidenira'a nō te Feiā 'Āpī Tamāroa.
4. Hi'o « Be with Them », ChurchofJesusChrist.org/callings/aaronic-priesthood-quorums/my-calling/leader-instruction/be-with-them.
5. Hi'o Mosia 18:25 ; Moroni 6:5.
6. Dale G. Renlund, « Nā roto i te mata o te Atua », *Liahona*, Novema 2015, 94 ; hi'o ato'a Mose 1:4–6

'Ua ha'api'i mai te peresideni Thomas S. Monson : « Tei ia tātou ra te hōpoi'a 'ia hi'o i te ta'ata 'eiaha mai tā rātou e fa'a'ite ra, 'ei ta'ata rā tā rātou e nehenehe e riro mai. Te tāparu nei au ia 'outou 'ia feruri ia rātou mai teie te huru » (« See Others as They May Become », *Liahona*, Novema 2012, 70).

'Ua ha'api'i mai 'o Elder Neal A. Maxwell : « Pinepine roa, te fa'aturā-ore-ra'a te hō'ē taure'are'a i te mau ture o te 'Ēkālesia, 'aore rā, tāna mau uira'a huru fa'atito, 'aore rā, tōna fa'a'itera'a i tōna fē'a'a, i te riro 'ei tāpa'o i ni'a iāna. Te fa'ahōpe'ara'a o te reira, e nehenehe ē, 'o te fa'aāteara'a iāna 'e i te tahi taime, 'o te 'iriti-ē-ra'a iāna. 'Aita te here mau e au i te mau tāpa'o ! » (« Unto the Rising Generation », *Ensign*, 'Ēperera 1985, 9).

7. Hi'o 2 Te mau Ari'i 6:17.
8. 'Ua parau Stephen L. Richards, 'ei melo nō te Peresidenira'a Mātāmua : « Te huru teitei a'e o te 'ite māite, 'o te 'itera'a ia i roto ia vetahi 'ē i tō rātou nātura maita'i a'e, te maita'i i roto ia rātou » (i roto Conference Report, 'Ēperera 1950, 162 ; i roto David A. Bednar, « Quick to Observe », *Ensign*, Titema 2006, 35 ; *Liahona*, Titema 2006, 19). Hi'o ato'a 2 Te mau Ari'i 6:17.
9. Henry B. Eyring, « Teaching Is a Moral Act » (a'ora'a i Brigham Young University, 27 nō 'Ātete 1991), 3, speeches.byu.

- edu ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia ; hi'o ato'a, « Tauturu ia rātou 'ia tūtonu i te fāito teitei », *Liahona*, Nov. 2012, 60–67.
10. Hi'o Mose 1:3–6.
 11. Mosia 18:21 ; 'A hi'o ato'a Mose 7:18.
 12. « Te mau feiā 'āpī tamāroa pūai, e autā'atira'a maita'i tō rātou 'e te hō'ē 'utuāfare ha'apa'o [Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a nei], te mau hoa, 'e te feiā fa'atere, 'o tē tauturu ia rātou 'ia fa'ahotu i te hō'ē autā'atira'a 'e tō rātou Metua i te ao ra, e mea pāpū ē, e vai ha'apa'o noa rātou. Te mau tuha'a ta'a 'ē o te fa'anahora'a—mai te fa'anahora'a ha'api'ira'a nō te sābati, te fa'anahora'a o te mau 'ohipa ri'i [a te feiā 'āpī tamāroa], te mau tītura'a nō te manuiara'a a te ta'ata iho... e faufa'a iti paha ta'a 'ē atu i tāua autā'atira'a ra. Te uira'a faufa'a, e 'ere ia ē, 'ua fa'a'ohipa-hope-hia ānei te mau tuha'a ta'a 'ē o te fa'ananahora'a, teie rā, e mea nāhea te reira i te fa'atupura'a i te mau autā'atira'a maita'i 'o tē ha'apūai i te ti'ara'a fa'aro'o o te feiā 'āpī tamāroa [Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a nei] » (« Be with Them », *ChurchofJesusChrist.org/callings/aaronic-priesthood-quorums/my-calling/leader-instruction/be-with-them*).
 13. Hi'o « Connect Them with Heaven », *ChurchofJesusChrist.org/callings/aaronic-priesthood-quorums/my-calling/leader-instruction/connect-them-with-heaven*.
 14. 'A hi'o Ioane 15:1–5 ; Ioane 17:11 ; Philippi 4:13 ; 1 Ioane 2:6 ; Iakoba 1:7 ; Omoni 1:26 ; Moroni 10:32.
 15. 'Ua i te mau pāpa'ira'a mo'a i te mau hi'ora'a nō te reira ; teie noa e piti: 1 Nephi 2:16 ; Enos 1:1–4.
 16. 'A hi'o Luka 24:32 ; 2 Nephi 33:2 ; Iakoba 3:2 ; Moroni 8:26 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 8:2–3.
 17. 'A hi'o 2 Timoteo 3:15–16 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 68:3–4 ; 88:66 ; 113:10.
 18. 'A hi'o 1 Tesalonía 1:5 ; Alama 26:13 ; 31:5 ; Helamana 3:29 ; 5:17 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 21:4–6 ; 42:61 ; 43:8–10 ; 50:17–22 ; 68:4.
 19. 'A hi'o Ioane 6:63 ; 17:17 ; Alama 5:7 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:43–45 ; 88:66 ; 93:36.
 20. 'A hi'o Ioane 15:3 ; 1 Petero 1:23 ; Mosia 1:5 ; Alama 5:7, 11–13 ; 32:28, 41–42 ; 36:26 ; 62:45 ; Helamana 14:13.
 21. Hi'o 2 Nephi 31:19–21 ; 32:3, 5.
 22. Russell M. Nelson, « E nehenehe tātou e rave maita'i a'e 'e e ha'amaita'i ia tātou », *Liahona*, Mē 2019.
 23. Dale G. Renlund, « E mā'iti na 'outou i teie nei mahana », *Liahona*, Novema 2018, 104.
 24. I roto i teie nūmera tē vai ra te mau tītura'a nō te 'ohipa scout, tei riro noa na 'ei tuha'a nō te fa'anahora'a fa'a'oa'oa'a a te 'Ēkalesia nō te mau tamāroa 'e te feiā 'āpī tamāroa, i te fenua Marite 'e Canada iho ā rā. I roto i te mau fenua 'aita i rave i te 'ohipa scout, 'ua hau atu ia te mau tītura'a i te 200. Hau atu i te reira, e mea ta'a 'ē te mau fa'anahora'a fa'a'oa'oa'a nā te mau tamari'i tamāroa, te mau tamari'i tamāhine, te feiā 'āpī tamāroa 'e te mau feiā 'āpī tamāhine, tei riro 'ei 'ohipa 'āitirau nō te mau 'utuāfare.
 25. Hi'o « Let Them Lead », *ChurchofJesusChrist.org/callings/aaronic-priesthood-quorums/my-calling/leader-instruction/let-them-lead*.
 26. 'A hi'o Omoni 1:26 ; 3 Nephi 9:20 ; 12:19 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 64:34. « Te ha'apa'ora'a 'aita e tītua 'ia fa'atusiahia te mau mea ato'a, e 'ore ia e nava'i tōna mana nō te fa'atupu i te fa'aro'o e tītauhia nō te orara'a 'e nō te fa'aorara'a » (*Lectures on Faith* [1985], 69).
 27. Ezra Taft Benson, *The Teachings of Ezra Taft Benson* (1988), 167 ; i roto *Preach My Gospel: A Guide to Missionary Service* (2019), 13 ; hi'o ato'a Russell M. Nelson, « Hope of Israel, » *HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org*.
 28. Fārereira'a e Elder David A. Bednar ; hi'o ato'a « 2020 Temple and Family History Leadership Instruction », 27 nō Fepuare 2020, *ChurchofJesusChrist.org/family-history*.
 29. Neal A. Maxwell, « Unto the Rising Generation », *Ensign*, Ēperēra 1985, 11. Tē parau fa'ahou ra 'o Elder Maxwell : « I roto i te terera'a 'ohipa, e hia rahira'a peresidenira'a pupu diakono 'e pupu ha'api'i, tā rātou noa 'ohipa, 'o te anira'a ia i te hō'ē ta'ata 'ia hōro'a i te hō'ē pure, 'aore rā, 'ia 'ōpere i te 'ōro'a. E te mau taea'e, e mau vārua ta'a 'ē mau teie, 'e e nehenehe rātou e rave i te mau 'ohipa faufa'a rahi mai te mea e anihia ratou ! »
30. Hi'o *General Handbook: Serving in The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 2.2, *ChurchofJesusChrist.org*.
 31. E rave rahi rāve'a tauturu e vai ra i roto i te Vaira'a buka 'Evanelia nō te tauturu i te feiā 'āpī 'ia fa'atere, tae noa atu i « Quorum and Class Presidency Resources », « Using Come, Follow Me—For Aaronic Priesthood Quorums and Young Women Classes », 'e te mau mātēria nō te mau piha feiā 'āpī tamāhine 'e te mau pupu Autahu'ara'a a Aarona i roto i te « Te mau pi'ira'a o te pāroita ».
 32. Russell M. Nelson, « Ti'aturira'a nō 'Īserā'ela », *HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org*. I roto ato'a i tāua purera'a ra, 'ua parau te peresideni Nelson : « 'Ua fa'aherehere tō tātou Metua i te Ao e rave rahi o tāna mau vārua hau atu i te hanahana—penei a'e, e ti'a paha iā'u 'ia parau ē, tāna pupu maita'i roa a'e—nō teie tufa'a hope'a. Tāua mau vārua hanahana ra—tāua feiā ha'uti maita'i roa a'e, tāua mau 'aito ra—'o outou ia ! »
 33. Te mau parau 'iritira'a a Russell M. Nelson, i roto i te « Children and Youth: A Face to Face Event with Elder Gerrit W. Gong », 17 nō Novema 2019, broadcasts. *ChurchofJesusChrist.org*.
 34. 'Ua parau te peresideni Nelson : « Tītauhia ia tātou 'ia vaiho i te feiā 'āpī 'ia fa'atere, 'o rātou iho ā rā tei pi'ihia 'e tei fa'ata'ahia nō te tāvini i roto i te mau peresidenira'a piha tamāhine 'e te pupu autahu'ara'a. E tu'uhia i roto i tō rātou rima te mana o te autahu'ara'a. E ha'api'i mai rātou nāhea 'ia fāri'i i te fa'aurura'a i roto i te fa'aterera'a i tā rātou piha tamāhine 'aore rā, pupu autahu'ara'a » (i roto « Children and Youth Introductory Video Presentation », 29 nō Tetepa 2019, *ChurchofJesusChrist.org*). 'Ua parau 'o Elder Quentin L. Cook : « Tē anihia nei i tō tātou feiā 'āpī 'ia amo rahi atu ā te ta'ata hō'ē i te hōpoi'a i ni'a iāna, i tō rātou 'āpīra'a—ma te 'ore te mau metua 'e te feiā fa'atere e rave i te mau 'ohipa tā te feiā 'āpī e nehenehe e rave » (« Mau fa'atanora'a nō te ha'apūai i te feiā 'āpī », *Liahona*, Novema 2019, 40).
 35. 'Ua ha'api'i te president George Q. Cannon : « 'Ua fa'aherehere te Atua i te mau vārua nō teie tau tu'ura'a tē vai nei te itoitō 'e te mana'o pāpū e fa'aruru i te ao nei 'e te mau mana ato'a o te diabolo, tē 'itehia 'e tē 'ore 'itehia, nō te poro i te 'evanelia 'e nō te tāpe'a i te parau 'e nō te ha'amau 'e nō te patu i te Ziona o tō tātou Atua, ma te taiā 'ore i te mau fa'ahope'ara'a ato'a. 'Ua tonono mai 'oia i teie mau vārua i roto i teie u'i nō te ha'amau i te niu nō Ziona, 'e e'ita roa atu te reira e taihitumu-fa'ahou-hia, 'e nō te aupuru i te hua'ai e riro mai 'ei hua'ai parauti'a, 'o tē fa'ahanahana i te Atua 'e 'o tē fa'ahanaha roa iāna, 'e nō te ha'apa'o i tāna parau noa atu ā te mau mea » (« Remarks », *Deseret News*, 31 nō Mē 1866, 203) ; hi'o ato'a *Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkalesia : Iosepha Semita* (2007), 211–12.
 36. Moroni 10:32.

Nā te peresideni Henry B. Eyring
Tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

Mau pure nō te fa'aro'o

*'A pure ai tātou ma te fa'aro'o, e riro mai tātou
'ei tuha'a faufa'a roa i roto i te 'ohipa a te
Fatu 'a fa'aineine ai 'oia i te ao nei nō tōna
Tae-piti-ra'a mai.*

'Ua pāhonohia te pure a Elder Maynes i te ha'amatarara'a o teie tuha'a purera'a mātāmua o te 'āmuiara'a rahi. 'Ua tae mai te fa'aurura'a nā roto mai i te mau a'ora'a fa'ahiahia 'e te pehe nehe-nehe. Te fafau a te peresideni Russell M. Nelson ē 'ia riro teie 'āmuiara'a 'ei ha'amana'ora'a fa'ahiahia tei ha'amata a'ena i te tupu.

'Ua fa'ata'a te peresideni Nelson i teie matahiti 'ei « pu'e tau nō te piti-hānere-ra'a o te matahiti nō te fa'ahanahanara'a i te 200ra'a o te matahiti 'a fā mai ai te Atua te Metua 'e tana Tamā'iti here, 'o Iesu Mesia, ia Iosepha Semita » 'Ua ani manihini te peresideni Nelson ia tātou 'ia ha'amau i tā tātou iho fa'anahora'a nō te fa'aineine ia tātou iho nō teie 'āmuiara'a rahi mau, nō te fa'ahanahanara'a i tana i parau e riro « 'ei ta'ahurira'a i roto i te 'ā'amu o te 'Ēkālesia, 'e e mea faufa'a rahi ho'i tā 'outou tuha'a ».¹

Penei a'e 'ua fa'aro'o ato'a 'outou i teie poro'i mai iā'u nei ma te ui ē : « E aha pa'i tā'u tuha'a faufa'a rahi ? » Penei a'e 'ua tai'o 'e 'ua pure 'outou nō ni'a i te mau 'ohipa ta'a 'ē o te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai. Penei a'e, hau atu i tei nā mua atu, 'ua tai'o 'outou i te mau fa'atira'a nō te tahi

mau taimē i reira tō te Atua te Metua fa'a'itera'a i tana Tamaiti here. Penei a'e 'ua tai'o 'outou nō ni'a i te mau taimē 'a paraparau ai te Fa'aora i te mau tamari'i a tō tātou Metua i te Ao ra. 'Ua 'ite au 'ua rave au i teie mau mea ato'a 'e hau atu.

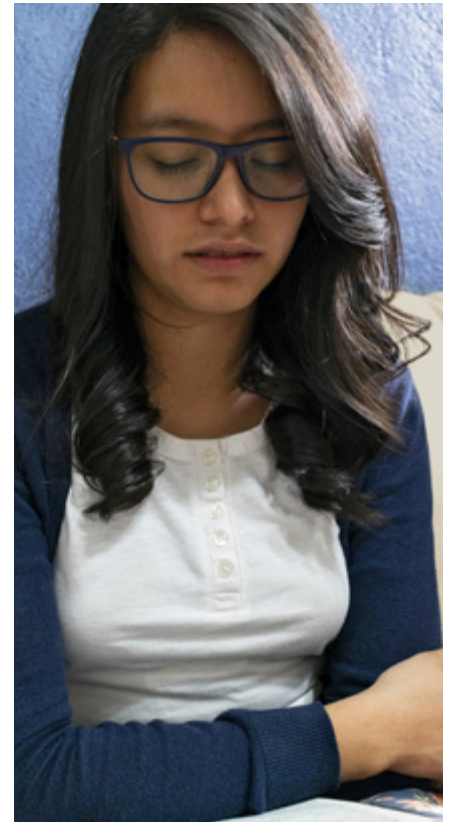
'A 'ite mai ai au i te mau fa'ahorora'a i roto i tā'u tai'ora'a nō te autahu'ara'a a te Atua 'e te 'iritira'a o te mau tau tu'ura'a. 'Ua fa'ahae-ha'ahia vau i te 'itera'a ē 'ua riro tā'u fa'aineinera'a nō teie 'āmuiara'a 'ei ta'ahurira'a i roto i tō'u iho 'ā'amu. 'Ua 'ite au i te taurira'a i roto i tō'u 'ā'au. 'Ua 'ite au i te 'ā'au mēhara 'āpī. 'Ua 'ite au i te 'ira'a tō'u 'oa'oa i te ferurira'a ātea nō te anira'a 'ia 'āmui mai i teie fa'ahanahanara'a nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai e tāmāu noa nei.

'Ua feruri au i te tahi mau ta'ata tei hau atu i te 'oa'oa 'e te 'ana'anatae 'e te hina'aro pāpū e tāvini i ni'a i te ti'ara'a ato'a tei tītauhia e te Fatu, maoti te fa'aineine-māite-ra'a.

'Ua riro te mau 'ohipa hau 'ē tā tātou e fa'ahanahana nei 'ei ha'amatarara'a nō te tau tu'ura'a hope'a i tohuhia, i reira te Fatu e fa'aineine ai i tana 'Ēkālesia 'e tōna mau ta'ata, te feiā e amo nei i tōna i'oa, 'ia fāri'i iāna.

I roto i tā tātou fa'aineinera'a nō tōna taera'a mai, e fa'ateitei 'oia ia tātou 'ia 'aifāito tātou i te mau tāmatarara'a 'e te mau rāve'a pae vārua tei 'ore ā i 'itehia i roto i te tua'ā'ai o teie nei ao.

I te 'āvae Tetepa 1840, 'ua fa'hiti Iosepha Semita, te peropheta 'e tōna nā tauturu nō te Peresidenira'a Mātāmua i teie i muri nei « Te 'ohipa a te Fatu i teie mau mahana hope'a nei, 'o te hō'ē ia 'ohipa rahi roa a'e e 'ore roa e ta'ahia e te mau ta'ata. E'ita tōna mau hanahana e noa'a i te fa'a'itehia, 'e e'ita tōna rahi e noa'ahia. 'O teie te parau tumu tei vai ara noa i roto i te 'ōuma o te mau peropheta 'e o te feiā parauti'a mai te hāmanira'ahia o te ao nei ē tae noa atu i te mau u'i i muri mai ē i teie taimē nei ; 'e 'oia mau 'ia te tau tu'ura'a nō te 'ira'a o te mau tau, 'ia 'āmuihia te mau mea ato'a i roto i te Mesia ia Iesu, tō te ra'i ānei 'aore rā tō te fenua nei, i roto iāna, 'e 'ia fa'aho'ihia mai te mau mea ato'a, mai tei parauhia e te tā'ato'ara'a o te mau peropheta mo'a mai te ha'amatarara'a o te ao nei ; nō te mea e tupu hanahana

Mixco, Tuatemala

mai te mau fafaua'a tei fafauhia i te mau metua, 'a tupu ai te mau fa'a'itera'a o te mana o te Mana hope i te rahi, te hanahana 'e te maita'i... »

Tē nā 'ō rā rātou i te parau : « 'Ua ineine mātou i te haere i mua 'e 'ia tāhō'ē tō mātou itoito nō te patura'a i te bāsileia, 'e te ha'amaura'a i te autahu'ara'a i roto i tō rātou 'ira'a 'e tō rātou hanahana. E mea faufa'a rahi roa te 'ohipa e ti'a 'ia fa'atupuhia i te mau mahana hope'a nei, 'e e tūtau te reira i te pūai, te 'aravihi, te tārēni 'e te 'ite o te feiā mo'a, 'ia nehenehe te reira 'ia nu'u atu i mua 'e taua hanahana 'e taua tura tei fa'a'itehia mai e te peropheta [Daniela] [hi'o Daniela 2:34–35, 44–45] ; 'e 'o tē tūtau i te pūai o te feiā mo'a nō te rave i te 'ohipa mai taua huru rahi ra 'e te hanahana ho'i ».²

E rave rahi 'ohipa ta'a 'e nō te mau mea tā tātou e rave 'e te taimē tātou e rave ai i te reira i roto i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai e tupu ra tei 'ore ā i heheuhia mai. Terā rā, 'ua 'ite a'ena te Peresidenira'a Mātāmua i taua mau mahana ra, i te tahi tuha'a nō te 'ā'a-no 'e te hōhono o te 'ohipa tā te Fatu i tu'u mai i mua ia tātou. Teie te tahi ma'a hi'ora'a nō te mau mea tā tātou i 'ite e tupu :

Nā roto i tōna feiā mo'a, e pūpū mai te Fatu i te hōro'a nō tāna 'evanēlia « i te mau fenua ato'a, i te mau

nūna'a ato'a, i te mau reo ato'a 'e i te mau ta'ata ato'a ».³ E tāmau ā te mau rāve'a 'āpī 'e te mau temeio i te rave i tā rātou tuha'a—mai te « rava'ai ta'ata » tāta'itahi⁴ e tāvini nei ma te mana 'e te fa'aro'o rahi atu ā.

'Ei nūna'a, e tāhō'ē atu ā tātou i rotopū i te 'ume'umera'a rahi atu ā. E putuputuhia tātou i roto i te pūai pae vārua o te mau pupu 'e te mau 'utuāfare tei 'i i te māramarama o te 'evanēlia.

E riro ato'a ho'i te ao ti'aturi 'ore i te 'ite ta'a 'e i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei 'e te mana o te Atua i ni'a i te reira. E rave te mau pipi ha'apa'o maita'i 'e te itoito i ni'a ia rātou i te i'oa o te Mesia i roto i tō rātou orara'a tāmahana, ma te mata'u 'ore 'e te ha'eha'a i mua i te ta'ata.

Nāhea ia tātou tāta'itahi i te 'āmui mai i roto i teie 'ohipa huru rahi ra 'e te hanahana ? 'Ua ha'api'i te peresideni Nelson ia tātou nāhea 'ia tupu rahi i roto i te mana pae vārua. 'Ia fa'ariro ana'e tātou i te tātarahapara'a 'ei fāna'ora'a 'oa'oa maoti te tupu-rahi-ra'a tō tātou fa'aro'o ē 'o Iesu te Mesia, 'ia māramarama 'e 'ia ti'aturi tātou ē, tē fa'aro'o ra te Metua i te Ao ra i tā tātou mau pure ato'a, 'ia tūtava tātou i te ha'apa'o 'e i te ora i te mau fa'auera'a, e tupu tō tātou mana nō te

fāri'i i te heheura'a tāmau. E nehenehe te Vārua Maita'i e riro 'ei hoa tāmau nō tātou. E vai noa mai te mana'o māramarama noa atu ē tē pōiri noa atu ra te ao 'ati a'e ia tātou.

'O Iosepha Semita te hō'ē hi'ora'a nō te tupura'a i roto i taua mana pae vārua ra. 'Ua fa'a'ite mai 'oia ē, 'o te pure nō te fa'aro'o te tāviri nō te heheura'a nō 'ō mai i te Atua. 'Ua pure 'oia ma te fa'aro'o, ma te ti'aturira'a ē, e pāhono mai te Atua te Metua i tāna pure. 'Ua pure 'oia ma te fa'aro'o, ma te ti'aturi ē, e mea nā roto noa ia Iesu Mesia 'oia e ti'amā ai i te mana'o fa'ahapa o tāna mau hara. 'E 'ua pure 'oia ma te fa'aro'o, ma te ti'aturi ē, tūtauhia iāna 'ia 'ite i te 'Ēkālesia mau a Iesu Mesia, 'ia noa'a terā fa'arora'a hara.

I roto i tāna tāvinira'a peropheta, 'ua fa'a'ohipa Iosepha Semita i te mau pure nō te fa'aro'o 'ia noa'a mai te heheura'a tāmau. I mua i te mau tāmatara'a o teie nei tau 'e terā e tae mai 'āraua'e, tūtauhia 'ia rave ato'a tātou i terā hōho'a fa'anahora'a. 'Ua parau te peresideni Brigham Young : « 'Aita e rāve'a 'e atu tā'u i 'ite nō te feiā mo'a maori rā te fa'arirora'a i te mau hutira'a aho ato'a mai te hō'ē pure i te Atua, 'ia arata'i 'e 'ia fa'atere mai i tōna mau ta'ata ».⁵

E ti'a i teie mau parau nō roto mai i te mau pure nō te 'ōro'a mo'a i te fa'ahōho'a i tō tātou orara'a tāmahana : « Ha'amana'o ā iāna ē a muri noa atu ». « Iāna », 'o Iesu Mesia iho ia. Te mau parau i muri mai, « ma te ha'apa'o maita'i i tāna mau fa'au'e », tē aura'a ra nō tātou 'ia ha'amana'o ā tātou iāna.⁶ 'A ha'amana'o noa ai tātou ia Iesu Mesia, e ani tātou i teie pure mure 'ore : « E aha tāna e hina'aro iā'u 'ia rave ? »

Nā teie huru pure, tei pūpūhia ma te fa'aro'o ia Iesu Mesia, tei 'iriti i teie tau tu'ura'a hope'a. 'O te reira ho'i te pū o tā tātou tuha'a tāta'itahi e rave i roto i teie hōhorara'a tāmau. 'Ua 'ite au, mai ia 'outou, i te mau hi'ora'a fa'ahiahia nō taua pure ra.

'A tahi, 'o Iosepha Semita. 'Ua ani 'oia ma te fa'aro'o tamari'i e aha tā te Fatu e hina'aro iāna 'ia rave. 'Ua

taui roa te tua'ā'ai o te ao nei i tāna pāhonora'a.

Nō'u nei, hō'ē ha'api'ira'a faufa'a rahi, nō roto mai ia i te pāhonora'a a Iosepha i te 'arora'a ia Sātane 'a tūturi ai 'oia nō te pure.

'O vau iho nei, 'ua 'ite au ē tē tāmata nei Sātane 'e tāna mau tāvini i te fa'atupu i te mana'o ē 'eiaha tātou 'ia pure. I te fa'aitoito-roa-ra'a Iosepha Semita i te pi'i i te Atua 'ia fa'aora iāna i te mana e tāmata ra i te ru'uru'u iāna, 'ua pāhonohia tāna ti'aorora'a e fa'aora 'e 'ua fā mai te Metua i te Ao ra 'e 'o Iesu Mesia.

E tāmatarā'a hau 'ē tā Sātane nō te ruri 'ē i te ha'amatarā'a o te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai nō te faufa'a rahi o te pure a Iosepha. E tuha'a iti roa tā tātou i rave i roto i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai e tāmāu noa nei. Noa atu rā, e tāmata te 'enemi o te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai i te tāpe'a ia tātou, 'eiaha tātou 'ia pure. E nehenehe te hi'ora'a nō te fa'aro'o 'e te mana'o pāpū o Iosepha e ha'apūai i tā tātou fa'aotira'a. 'O te hō'ē ia o te mau tumu nō te aha tā'u mau pure 'oia ato'a te mau ha'amāuruurura'a i tō tātou Metua i te Ao ra nō te peropheta Iosepha.

'O Enosa i roto i te Buka a Moromona te tahi fa'ahou hi'ora'a nō te pure nō te fa'aro'o 'a tāmata ai au i te rave i tā'u tuha'a i roto i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai e tāmāu noa nei. Noa atu ā tā 'outou tuha'a 'ohipa, e nehenehe ato'a 'outou e rave iāna 'ei a'o nō 'outou iho.

Mai ia Iosepha, 'ua pure Enosa ma te fa'aro'o. Teie tāna i parau nō ni'a i te reira :

« 'Ua hia'ai ihora ta'u 'ā'au, topa turi ihora vau i mua i te aro o Tei Hāmani iā'u ra, 'e 'ua pi'i hua atu ra vau iāna ma te pure 'ū'ana, i te anira'a atu i te maita'i nō ta'u ihora vārua ; 'e tē pi'i noa atu ra vau iāna ē hope a'era te ao, 'oia ia, e ahiahi ihora, tē ha'apūai noa a'era vau i tō'u reo i ni'a ra, ē tae roa atu ra i te mau ra'i ra.

« 'Ua tae mai ra te hō'ē reo iā'u ra, i te nā-'ō-ra'a mai ē, e Enosa, 'ua fa'a'orehia tā 'oe mau hara, 'e e ha'amaita'ihia 'oe.

« 'Ua 'ite ho'i au 'o Enosa ē, 'aita e ti'a i te Atua 'ia parau i te parau ha'a-vare, 'ua horoi-'ē-hia tā'u mau hara.

« 'Ua parau atu ra vau : E te Fatu, nāheahia te reira ?

« Parau mai ra 'oia iā'u, nō tō fa'aro'o i te Mesia tei 'ore i 'ite-hia 'e 'aore ho'i i hi'ohia e 'oe na. 'E e hope nā matahiti e rave rahi hou 'oia e fa'a'ite mai ai iāna iho i te tino nei ; 'e tenā na, 'a haere na, 'ua ora 'oe i tō fa'aro'o ».⁷

Te ha'api'ira'a tei ha'amaita'i iā'u 'o teie ia mau parau : « Nō tō fa'aro'o i te Mesia tei 'ore i 'iteāhia 'e 'aore ho'i i hi'ohia e 'oe na ».

E fa'aro'o tō Iosepha i te Mesia nō te haere i roto i te uru rā'au 'e nō te pure ato'a 'ia ora mai 'oia i te mana o Sātane. 'Aita ā 'oia i 'ite i te Metua 'e i te Tamaiti, 'ua pure rā 'oia ma te fa'aro'o, ma te ito ato'a o tōna 'ā'au.

'Ua ha'api'i mai te 'ohipa i tupu nō Enosa i taua ato'a ha'api'ira'a tao'a rahi ra. 'Ia pure au ma te fa'aro'o, tei reira te Fa'aora 'ei ārai nō'u i mua i te Metua 'e e 'ite au ē, 'ua rae'ahia tā'u mau pure i te ra'i. E tae mai te pāhonora'a. E fāri'ihia te mau ha'amaita'ira'a. Tē vai nei te hau 'e te 'oa'oa noa atu ā e tau fifi.

Tē ha'amana'o nei au i te taime 'o vau te melo 'āpi roa a'e nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo, 'ua tūturi au 'e 'o Elder David B. Haight nō te pure. Tōna matahiti i terā taime, mai tō'u ia i teienei, 'e te mau fifi ato'a. Tē ha'amana'o ra vau i tōna reo i te purera'a 'oia. 'Aita vau i 'ara'ara i tō'u mata nō te hi'o atu, e au ra ē, 'ia fa'aro'o atu vau, tē 'ata ra 'oia. 'Ua paraparau 'oia i te Metua i te Ao ra ma te reo 'oa'oa.

E nehenehe au e fa'aro'o i roto i tō'u ferurira'a i tōna 'oa'oa 'ia parau 'oia, « Nā roto i te i'oa o Iesu Mesia ». Mai te huru ra ē, 'ua 'ite Elder Haight i roto i tōna 'ā'au ē, tē pāturu ra te

Fa'aora i te mea tāna i pure i te Metua. 'E 'ua pāpū roa iā'u ē, 'ua fāri'ihia te reira ma te mata 'oa'oa.

E rahi noa tō tātou 'aravihi nō te rave i tā tātou tuha'a faufa'a rahi i roto i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai fa'ahiahia e tāmāu noa nei, 'a rahi ai tō tātou fa'aro'o ia Iesu Mesia 'ei Fa'aora nō tātou 'e i tō tātou Metua i te Ao ra 'ei Metua here nō tātou. 'A pure ai tātou ma te fa'aro'o, e riro mai tātou 'ei tuha'a faufa'a rahi i roto i te 'ohipa a te Fatu 'a fa'a'ineine ai 'oia i te ao nei nō tōna Tae-piti-ra'a mai. Tē pure nei au ē 'ia 'ite pā'āto'a tātou i te 'oa'oa i te ravera'a i te 'ohipa tāna e ani nei ia tātou tāta'itahi 'ia rave.

Tē parau pāpū nei au ē, tē ora nei Iesu Mesia. 'O teie tāna 'Ēkālesia 'e te bāsileia i ni'a i te fenua nei. 'O Iosepha Semita te peropheta nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai. 'O te peresideni Russell M. Nelson te peropheta a te Fatu i ni'a i te fenua nei i teie mahana. Tē mau nei 'oia i te tā'āto'ara'a o te mau tāviri o te autahu'ara'a i roto i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Russell M. Nelson, « My 2020 Invitation to You: Share the Message of the Restoration of the Savior's Gospel », 1 nō Tēnuare 2020, blog.ChurchofJesusChrist.org
2. *Te mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 581.
3. Mosia 15:28.
4. Mataio 4:19.
5. *Discourses of Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe (1954), 43–44.
6. Te Parau Ha'api'ira'a e te mau Parau Fafau 20:77.
7. Enosa 1:4–8.

Sandy, Utah, Marite

Vauvauhia e te peresideni Dallin H. Oaks
Tauturu hō'ē i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

Pāturura'a i te mau Huimana Fa'atere rahi, te mau Hitu 'Ahuru ārea 'e te mau Ti'a Fa'atere rahi

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, e vauvau atu vau ia 'outou i teieni te mau Huimana Fa'atere rahi, te mau Hitu 'Ahuru ārea, 'e te mau Ti'a Fa'atere rahi o te 'Ēkālesia nō tā 'outou pāturura'a.

'Ia fa'a'ite mai 'outou i tā 'outou pāturura'a mai tei mātauhia i te vāhi teie reira 'outou. Mai te mea tē vai ra te mau ta'ata e pāto'i i te hō'ē o te mau pāturura'a, tē ani atu nei mātou

ia 'outou 'ia fārerei atu i tō 'outou peresideni titi.

Tē anihia nei ē 'ia pātururu tātou ia Russell Marion Nelson 'ei peropheta, 'ei hi'o, 'e 'ei heheu parau 'e 'ei peresideni nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei ; ia Dallin Harris Oaks 'ei tauturu hō'ē i roto i te Peresidenira'a Mātāmua ; 'e ia Henry Bennion Eyring 'ei Tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Mātāmua.

Curitiba, Paraná, Peretiria

Te feiā e fāri'i nei, 'a fa'a'ite mai i te reira.

'O tē pāto'i nei, mai te mea tē vai ra, 'a fa'a'ite mai i te reira.

Tē anihia nei ē 'ia pātururu tātou ia Dallin H. Oaks 'ei peresideni nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo 'e ia M. Russell Ballard 'ei peresideni mono nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo.

Te feiā e fāri'i nei, 'a fa'a'ite mai.

Tē pāto'i nei, 'a fa'a'ite mai.

Tē anihia nei ē 'ia pātururu tātou i te mau taea'e i muri nei 'ei melo nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo : M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, 'e Ulisses Soares.

Te feiā e fāri'i nei, 'a fa'a'ite mai.

Te feiā e pāto'i, 'a nā reira ato'a mai.

Tē anihia nei ē 'ia pātururu tātou i te Peresidenira'a Mātāmua 'e te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo 'ei mau peropheta, 'ei mau hi'o, 'e 'ei mau heheu parau.

Te feiā ato'a e fāri'i nei, 'a fa'a'ite mai.

'O tē pāto'i nei, mai te mea tē vai ra, 'a fa'a'ite mai.

Tē anihia nei ē 'ia ha'amāuruuru tātou i te mau Hitu 'Ahuru Ārea i muri nei : Elders Jorge T. Becerra, Mark S. Bryce, Jeremy R. Jaggi, Kelly R. Johnson, Adeyinka A. Ojediran, 'e Moisés Villanueva.

Te feiā e hina'aro e 'āmui mai ia mātou nō te fa'a'ite i te māuruuru nō tā rātou tāvinira'a maita'i roa, 'a fa'a'ite mai i te reira.

Tē anihia nei ē 'ia ha'amāuruuru tātou ma tō tātou 'ā'au māuruuru mau i te peresidenira'a rahi o te Feiā 'Āpī Tamāroa mai teie i muri nei : Stephen W. Owen 'ei peresideni, Douglas D. Holmes 'ei tauturu hō'ē, 'e 'o M. Joseph Brough 'ei taututu piti.

Te feiā ato'a e hina'aro e 'āmui mai ia mātou nō te fa'a'ite i te ha'amāuruuru rahi i teie mau taea'e nō tā rātou tāvinira'a fa'ahia, 'ia fa'a'ite mai i te reira.

Tē anihia nei ē 'ia pāturu tātou i te mau Huimana Fa'atere Hitu 'Ahuru i muri nei : Jorge T. Becerra, Mark S. Bryce, Jeremy R. Jaggi, Kelly R. Johnson, Adeyinka A. Ojediran, 'e Moisés Villanueva.

Te feiā ato'a e fāri'i, 'a fa'a'ite mai.

Te feiā e pāto'i ra, 'ia nā reira ato'a mai.

Tē anihia nei ē 'ia pāturu tātou i te mau taea'e i muri nei 'ei Hitu 'Ahuru Ārea : Jay D. Andersen, Faapito Auapaau, Frederick K. Balli Jr., Kevin W. Birch, John W. Boswell III, J. Francisco Bühner, Suchat Chaichana, Matthew R. Clarke, L. Guido Cristobal, Edmarc R. Dumas, Carlos A. Gabaldón, M. Andrew Galt IV, Clark G. Gilbert, Leonard D. Greer, Vladislav Y. Gornostaev, D. Martin Goury, Richard I. Heaton, Broc C. Hiatt, David H. Huntsman, Norman C. Insong, Daniel Kabason, Federico M. Kähnlein, Jeffrey J. Kerr, Youngjoon Kwon, David G. LaFrance, Ricardo C. Leite, Marcelo Louza, Jose G. Manarin, Jeremiah J. Morgan, Mark A. Mortensen, Eduardo F. Ortega, Nathan D. Pace, Michael M. Packer, Omar I. Palacios, Jorge W. Pérez, Kyrylo Pokhylko, Sergio A. Poncio, Arthur Rascon, Miguel A. Reynoso, Gustavo G. Rezende, Robert G. Rivarola, Tonga J. Sai, Luciano Sankari, Rosendo Santos, Henry Savstrom, J. Matthew Scott, James E. Slaughter, Robert T. Smith, Ricardo A. Spencer, Colin C. Stauffer, David C. Stewart, Jared W. Stone, Arlen M. Tumaliuan, Martin J. Turvey, Yan C. Vega, Paul B. Whippy, Chad R. Wilkinson, 'e Dow R. Wilson.

Te feiā ato'a e fāri'i nei, 'a fa'a'ite mai.

Tē pāto'i ra, mai te mea tē vai ra.

Tē anihia nei ē 'ia pāturu tātou 'ei peresidenira'a rahi 'āpī nō te Feiā 'Āpī Tamāroa Steven J. Lund 'ei peresideni, Ahmad Saleem Corbitt 'ei tauturu hō'ē 'e 'o Bradley Ray Wilcoxte 'ei tauturu piti.

Te feiā ato'a e fāri'i, 'a fa'a'ite mai i te reira.

'O tē pāto'i nei, 'ia nā reira ato'a mai.

Tē anihia nei ē 'ia pāturu tātou i te tahi atu mau Huimana fa'atere rahi, mau Hitu 'Ahuru ārea 'e te

mau Ti'a fa'atere rahi mai tei 'itehia i teienei.

Te feiā ato'a e fāri'i, 'a fa'a'ite mai.

Tē pāto'i ra, mai te mea tē vai ra.

Tē ani fa'ahou atu nei mātou i te feiā tei pāto'i i te hō'ē o te mau

pāturura'a 'ia fāreirei atu i tō rātou peresideni titi.

Tē ha'amāuruuru atu nei mātou ia 'outou nō tō 'outou fa'aro'o tāmau 'e te mau pure nō te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia. ■

Parau fa'a'ite a te tuha'a fa'atere 'ohipa hi'opo'ara'a a te 'Ēkālesia, nō 2019

Vauvauhia mai e Kevin R. Jergensen

Ti'a fa'atere, Tuha'a fa'atere 'ohipa hi'opo'ara'a a te 'Ēkālesia

I te Peresidenira'a Mātāmua o Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a Nei

E au mau taea'e here ē : Arata'ihia nā roto i te heheura'a, tei pāpa'ihia i roto i te tuha'a 120 o te Parau Ha'api'ira'a 'e te Mau Parau Fafau, nā te Tōmite ha'apa'o i te tuha'a 'ahuru—'oia ho'i te Peresidenira'a Mātāmua, te Pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo 'e te 'Ēpisekōpora'a Fa'atere Rahi—e fa'ati'a i te mau ha'amau'ara'a a te 'Ēkālesia. E fa'a'ohipa te mau fa'anahora'a a te 'Ēkālesia i te moni 'ia au i te tāpura faufa'a tei fa'ata'ahia, te mau fa'aturera'a, 'e te mau ture arata'i a te 'Ēkālesia.

Nā te tuha'a fa'atere 'ohipa hi'opo'ara'a a te 'Ēkālesia, te mau rave 'ohipa 'aravihi ha'amanahia, ta'a 'ē i te tahi atu mau tuha'a fa'atere a te 'Ēkālesia, te hōpoi'a 'ia fa'atere i te hi'opo'ara'a, 'ia tītī'aifaro te mau faufa'a tei fāri'ihia, te mau ha'amau'ara'a 'e te pārorura'a o te mau faufa'a a te 'Ēkālesia.

'Ia au i te mau hi'opo'ara'a i ravehia, tē mana'o nei te tuha'a fa'atere 'ohipa hi'opo'ara'a ē, 'ua tāpa'ohia 'e 'ua fa'aterehia te mau ō i fāri'ihia, te mau ha'amau'ara'a 'e te mau faufa'a a te 'Ēkālesia nō te matahiti 2019, mai te au i te tāpura faufa'a i ha'amanahia, te mau ture 'e te nūmerara'a a te 'Ēkālesia. Tē pe'e nei te 'Ēkālesia i te peu i ha'api'ihia i tōna mau melo 'ia ora ma te hō'ē tāpura faufa'a, 'ia ha'apae i te mau tārahu, 'e 'ia fa'aherehere i te faufa'a nō te tau fifi.

Ma te fa'atura,

Te tuha'a fa'atere 'ohipa hi'opo'ara'a a te 'Ēkālesia

Kevin R. Jergensen

Ti'a fa'atere rahi ■

Nā Elder Ulisses Soares
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Te taera'a mai o te Buka a Moromona

Tē fa'a'ite pāpū nei te mau 'ā'amu 'e te mau 'ite ta'a 'ē o te Buka a Moromona ē, e 'ohipa temeio mau tōna taera'a mai.

I te hō'ē taime, 'a putuputu ai 'oia 'e te mau peresibutero o te 'Ēkālesia, 'ua parau te peropheta Iosepha Semita ē : « 'A 'iriti atu i te Buka a Moromona, 'e te mau heheura'a, 'e tei hea ia tā tātou ha'apa'ora'a fa'aro'o ? 'Aore roa ia tā tātou ». ¹ E au mau taea'e 'e e au mau tuahine here, i muri a'e i te 'ōrama mātāmua, te tae-temeio-ra'a mai o te Buka a Moromona 'o te piti ia o te tāpa'o faufa'a rahi o te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'evanelia a Iesu Mesia i

roto i teie tau tu'ura'a. Tē fa'a'ite pāpū nei te Buka a Moromona i te here o te Atua nō tāna mau tamari'i, i te tusia tāra'ehara mi'imii 'ore 'e te hanahana o te Fatu ia Iesu Mesia, 'e i tāna tāvinira'a hanahana i rotopū i te 'āti Nephi i muri noa a'e i tōna ti'afa'ahour'a. ² Tē fa'a'ite pāpū ato'a nei te reira ē, e riro mai te toe'a o te 'utuāfare o Iseraela 'ei hō'ē nā roto i tāna 'ohipa i te mau mahana hope'a nei, 'e e'ita ho'i rātou e huri-ē-hia e a muri noa atu. ³

'Ia tuatāpapa ana'e tātou i te taera'a mai o teie buka mo'a nō te mau pāpa'ira'a mo'a i teie mau mahana hope'a nei, e 'ite tātou ē, e 'ohipa temeio mau te 'ohipa i ravehia—mai te peropheta Iosepha i te fāri'ira'a i te mau 'api 'auro mai roto mai i te hō'ē melahi mo'a e tae roa i tōna 'iritira'a nā roto i te « hōro'a 'e te mana o te Atua », ⁴ tōna pāpurura'ahia, 'e tōna nene'i-ra'a-hia nā roto i te rima o te Fatu.

'Ua ha'amata te taera'a mai o te Buka a Moromona e rā 'ē te tau hou 'a fāri'i ai Iosepha Semita i te mau 'api 'auro mai roto mai i te rima o te melahi Moroni. 'Ua tohu te mau peropheta i tahito ra i te taera'a mai o teie buka mo'a i tō tātou nei 'anotau. ⁵ 'Ua parau o Isaia nō ni'a i te hō'ē buka i tūtirohia, 'ia fā mai 'oia ra, e mārō te ta'ata i te parau nā te Atua. Nā te reira huru tupura'a e hōro'a i te taime i reira te Atua e nehenehe ai e fa'atupu i tāna « 'ohipa ūmehia 'e te māerehia », « e mou atu ho'i te pa'ari o te feiā pa'ari, 'e te ha'apa'o o te feiā ha'apa'o ra, e mo'e 'ē ia » 'āre'a te mamahu ra, « e tupu ia tō rātou 'oa'oa ia Iehova, 'e o tei 'ati i te veve ra, e ou'au'a noa ma te 'oa'oa i tei mo'a i Iseraela ra ». ⁶ 'Ua parau o Ezekielā nō ni'a i te rā'au a Iuda (te Bibilia) 'e te rā'au a Epheraima (te Buka a Moromona) o te tā'atihia 'ei hō'ē. O Ezekielā (i roto i te Faufa'a Tahito) 'e o Lehi (i roto i te Buka a Moromona) 'ua fa'a'ite rāua to'opiti ē, « e tupu 'āpipiti rāua » nō te fa'aha'amā i te parau ha'api'ira'a hape, nō te ha'amau i te hau, 'e nō te arata'i mai ia tātou 'ia 'ite i te mau fafaura'a. ⁷

I te ahiahi o te 21 nō Tetepa 1823, e toru matahiti 'e te 'āfa i muri a'e i te fāri'ira'a i te 'ōrama mātāmua, 'ua haere mai te melahi Moroni, te peropheta hope'a o te 'āti Nephi i roto i te fenua Amerika i tahito ra, e fārerei ia Iosepha nō tāna mau pure 'ā'au tae mau. I roto i tā rāua fārereira'a tei hope i te maorora'a pō, 'ua parau mai o Moroni ia Iosepha ē, e 'ohipa fa'ahiahia tā te Atua nāna 'ia rave—te 'iritira'a 'e te nene'ira'a nō tō te ao nei i te mau parau a te mau peropheta

Bountiful, Utah, Marite

tahito fa'auruhia nō te fenua Amerika.⁸ I te po'ipo'i a'e, 'ua haere o Iosepha i te reira vāhi, e 'ere i te mea ātea roa i tōna fare, i reira te mau 'api i te hunara'ahia e Moroni i te hope'a o tōna orara'a, e rave rahi tenetere nā mua atu. I reira, 'ua 'ite fa'ahou o Iosepha ia Moroni, tei ha'api'i mai iāna 'ia fa'aineine iāna nō te fāri'i i te mau 'api a muri a'e.

I te roara'a o nā matahiti e maha i muri iho, i te 22 nō Tetepa o te matahiti tāta'itahi, 'ua fāri'i o Iosepha i te tahi atu mau arata'ira'a mai roto mai ia Moroni nō ni'a i te 'itera'a ē, nāhea 'ia fa'atere i te bāsileia o te Fatu i te mau mahana hope'a nei. I roto i te fa'aineinera'a o Iosepha tē vai ato'ara te mau tere fārerei a te mau melahi a te Atua, 'o tei fa'a'ite mai i te pūai 'e te hanahana o te mau 'ohipa o te tupu mai i roto i teie tau tu'ura'a.⁹

'Ua riro tōna fa'aipoipora'a ia Emma Hale i te matahiti 1827 'ei tuha'a nō taua fa'aineinera'a ra. E 'ohipa faufa'a roa tā Emma i rave i roto i te fa'aineinera'a i te peropheta i te roara'a o tōna orara'a 'e te fa'aterera'a. I te matahiti 1827, 'ua 'āpe'e 'o Emma ia Iosepha i ni'a i te 'āivi, 'e 'ua tīa'i iāna, 'a hōro'a ai te melahi Moroni i te pāpā'a parau i roto i te rima 'o Iosepha. 'Ua fāri'i 'o Iosepha i te fafaura'a ē, e pāruruhia te mau 'api mai te mea ē, e hōro'a 'oia i te tā'āto'ara'a o tāna mau tauto'ora'a nō te pāruru i te reira 'e tae roa atu i te taime e fa'aho'i-fa'ahou-hia atu ai te reira i roto i te rima o Moroni.¹⁰

E au mau hoa here i roto i te 'evanelia, e rave rahi mau mā'mira'a nō te tau tahito tei 'itehia mai na roto i te hō'ē herura'a ihipapa 'aore rā, e mea hape noa, i roto i te hō'ē 'ōpuara'a nō te patura'a. O Iosepha Semita rā, 'ua arata'ihia ia 'oia i te mau pāpā'a parau ra nā te hō'ē melahi. Terā hope'ara'a, e temeio ia.

E temeio ato'a te 'ohipa nō te 'iritira'a o te Buka a Moromona. 'Aita teie parau mo'a tahito i « 'iritihia » mai te au i te peu i mātaroa e te mau 'aivāna'a nō te 'iriti i te mau pāpā'ira'a tahito nā roto i te ha'api'ira'a i te hō'ē reo tahito. E hi'o

FAA'HŌHŌARAA NĀ JOSHUA DENNIS

rā tātou i teie ravera'a mai te hō'ē « heheura'a » ma te fa'a'ohipa i te mau mauha'a pae tino tei hōro'ahia mai e te Fatu, tei ta'a 'ē i te hō'ē « 'iritira'a » nā te hō'ē ta'ata ma te fa'a'ohipa i te 'ite o te mau reo. 'Ua parau o Iosepha Semita ē, nā roto i te mana o te Atua, « 'ua 'iriti au i te Buka a Moromona mai roto mai i te mau [hieroglyphs] (pāpā'ira'a tahito), tei mo'e ho'i i te ao nei te 'itera'a i te reira, o vau ana'e i reira i taua taime ra, hō'ē taure'are'a 'aore i ha'api'ihia, nō te 'aro i te pa'ari o te tino nei, e te rahira'a pōiri nō te 'ahuru mā va'u tenetere 'e te hō'ē heheura'a 'āpī ». ¹¹ Te tauturu a te Fatu i roto i te 'iritira'a o te mau pāpā'a parau—'aore rā te heheura'a, 'ia parauhia—'oia ato'a te taime temeio poto i pau ia Iosepha Semita nō te 'iriti i te reira.¹²

'Ua fa'a'ite pāpū te mau pāpā'i parau o Iosepha i te mana o te Atua tei fa'a'itehia mai, 'a ha'a ai rātou i ni'a

i te 'iritira'a o te Buka a Moromona. 'Ua parau 'o Oliver Cowdery i te hō'ē taime : « E mau mahana teie 'eiaha roa e ha'amo'ehia—te pārahirā'a i raro a'e i te hāruru o te hō'ē reo i te fa'ahitira'a nā roto i te fa'aurura'a a te ra'i, 'ua fa'aara te reira i te māuruuru rahi o teie nei ouma ! I te mau mahana ato'a, 'ua tāmāu noa vau, ma te fa'aea 'ore, i te pāpā'i mai roto mai i tōna vaha, 'a 'iriti ai 'oia ... i te 'Buka a Moromona' ». ¹³

Tē fa'a'ite ra te mau 'ā'amu ē, mai te taime 'a fāri'i ai Iosepha Semita i te mau 'api i te matahiti 1827, 'ua tupu te mau tāmatarā'a nō te 'eiā atu i te reira iāna. Te parau ra 'oia ē, « 'ua 'imi ihora rātou i te mau rāve'a pūai ato'a 'ia haru i [te mau 'api] mai [iāna] atu » 'e « 'ua 'imihia te mau rāve'a pūai ato'a nō taua 'ōpuara'a ra ». ¹⁴ I te hōpe'ara'a, 'ua tītauhia ia Iosepha 'e ia Emma 'ia fa'aru'e ia Manchester, New York, nō te haere e fa'aea i

Harmony, Pennsylvanie, nō te 'imi i te hō'ē vāhi pāpū nō te rave i te 'ohipa 'iritira'a, i te ātea 'ē i te naho'a ta'ata 'e i te mau ta'ata e hina'aro ra e 'eiā i te mau 'api.¹⁵ Mai te au i te parau a te hō'ē ta'ata pāpa'i 'ā'amu : « Mai terā ia te hopera'a te tuha'a fifi mātāmua o te ti'a'aura'a a Iosepha i te mau 'api. 'Ua pāpū'ā parau, 'e i roto i tāna mau tauto'ora'a nō te pāpū i te reira, e mea pāpū maita'i ē, e rave rahi mau mea tā Iosepha i ha'api'i mai nō ni'a i te mau rāve'a a te Atua 'e 'a te ta'ata nei, 'o tē tauturu maita'i iāna i te mau tau i muri nei ».¹⁶

'A 'iriti ai 'oia i te Buka a Moromona, 'ua ha'api'i mai Iosepha ē, e mā'iti te Fatu i te mau 'ite nō te hi'o i te mau 'api.¹⁷ E tuha'a teie nō te mea tā te Fatu iho i ha'amau a parau ai 'oia ē, « ia pāpū te mau parau ato'a i te vaha o nā 'ite to'opiti 'e to'otoru ra ».¹⁸ 'Ua riro o Oliver Cowdery, David Whitmer 'e o Martin Harris, te tahi o te mau hoa mātāmua o Iosepha i roto i te ha'amaura'a i te 'ohipa ūmehia a te Atua i roto i teie tau tu'ura'a, 'ei mau 'ite mātāmua tei pi'ihia nō te fa'a'ite i te hō'ē 'itera'a pāpū ta'a 'ē nō ni'a i te Buka a Moromona, i tō te ao nei. 'Ua fa'a'ite pāpū rātou ē, hō'ē melahi tei haere mai nā 'ō mai i te Fatu ra, 'ua fa'a'ite mai 'oia ia rātou i te hō'ē pāpū'a parau tahito 'e 'ua 'ite rātou i te mau pāpū'ira'a i nana'ohia i ni'a i te mau 'api. 'Ua fa'a'ite pāpū ato'a rātou ē, 'ua fa'aro'o rātou i te reo o te Atua mai te ra'i mai i te fa'a'itera'a mai ē, 'ua 'iritihia te mau parau nā roto i te hōro'a 'e te mana o te Atua. I muri iho, 'ua fa'auehia mai ra rātou 'ia fa'a'ite pāpū i te reira i tō te ao ato'a nei.¹⁹

Nā roto i te rāve'a temeio, 'ua pi'i te Fatu e va'u 'ite 'ē atu nō te hi'o rātou iho i te mau 'api 'auro 'e 'ia riro ei mau 'ite ta'a 'ē nō te parau mau 'e te hanahana o te Buka a Moromona i tō te ao nei. 'Ua fa'a'ite pāpū rātou ē, 'ua 'ite rātou 'e 'ua hi'opo'a māite rātou i te mau 'api 'e i te mau reta i nana'ohia i ni'a iho. Noa atu te mau 'ati, te mau hāmani-'ino-ra'a, te mau huru fifi ato'a, e noa atu 'ua tapitapi ri'i te tahi

pae o rātou i roto i tō rātou fa'aro'o, 'aita roa atu teie nau 'ite mā'itihia hō'ē 'ahuru mā hō'ē o te Buka a Moromona, i hunu i tō rātou 'itera'a pāpū ē, 'ua 'ite rātou i te mau 'api. E 'ere atura o Iosepha Semita ana'e tei 'ite i te fāra'a mai o Moroni 'e te mau 'api 'auro.

'Ua pāpa'i o Lucy Mack Smith ē, 'ua tae mai tā rāua tamaiti i te fare ma te 'oa'oa rahi i muri a'e i te fa'a'itera'ahia te mau 'api i te mau 'ite. 'Ua fa'ata'a o Iosepha i tōna nā metua ē, « mai te huru ra ē, 'ua matara te hō'ē teimaha rahi i ni'a iā'u, 'o tei fātata roa i te 'ore e mara'a fa'ahou iā'u 'ia amo, 'e tē 'oa'oa nei tō'u vārua, i te mea ē, e 'ere o vau ana'e atura i roto i te ao nei ».²⁰

'Ua fa'aruru 'o Iosepha Semita i te mau pāto'ira'a e rave rahi nō te nene'i i te Buka a Moromona 'a hope ai te 'iritira'a. 'Ua roa'a iāna 'ia tūra'i i te hō'ē ta'ata nene'i parau o Egbert B. Grandin i Palmyra, New York, 'ia nene'i i te reira, i muri noa a'e i tō Martin Harris hōro'a tārahura'a, nā roto i te fa'aro'o rahi 'e te fa'atua-sia, i tōna fenua fa'a'apu, 'ei ha'a-pāpūra'a nō te mau ha'amāu'ara'a o te nene'ira'a. Nō te mea tē vai noa ra te pāto'ira'a tāmau i muri a'e i te nene'ira'a o te Buka a Moromona, 'ua ho'o o Martin Harris ma te fa'aro'o, e 60 tā² o tōna fenua nō te 'aufau i te mau ha'amāu'ara'a o te nene'ira'a. Nā roto i te hō'ē heheura'a tei hōro'ahia ia Iosepha Semita, 'ua ha'api'i te Fatu ia Martin Harris 'eiaha 'oia e nounou i tōna fenua, 'e 'ia 'aufau 'oia i te ha'amāu'ara'a o te nene'ira'a o te buka tei roto ho'i « te parau mau 'e te parau a te Atua ».²¹ I te 'āva'e Māti 1830, 'ua nene'ihia e 5 000 Buka a Moromona mātāmua, 'e i teie mahana, 'ua hau i te 180 mirioni buka tei nene'ihia i roto hau atu i te hānere reo.

Tē fa'a'ite pāpū nei te mau 'ā'amu 'e te mau 'ite ta'a 'ē o te Buka a Moromona ē, e 'ohipa temeio mau tōna taera'a mai. Noa atu rā i te reira, 'aita te mana o teie buka i niuhia i ni'a noa i tōna 'ā'amu fa'ahiahia, i ni'a ato'a rā i tāna parau poro'i pūai 'e te 'ite-'orehia nā mua atu, tei tau i te orara'a e rave rahi—tae noa atu i tō'u !

'Ua tai'o vau i te tā'ato'ara'a o te Buka a Moromona nō te taime mātāmua i te tau e piāhi 'āpi au nō te ha'api'ira'a 'evanelia (séminaire). Mai te au i te anira'a a tō'u mau 'orometua ha'api'i, 'ua ha'amata vau i te tai'o i te reira nā ni'a i te mau 'api 'ōmuara'a. Tē haamana'o noa nei ā vau i te fafau'a e vai ra i roto i te mau 'api mātāmua o te buka : « 'A feruri i roto i tō [outou] 'ā'au... 'e i muri iho... 'a ani i te Atua, [ma te fa'aro'o]... nā roto i te i'oa o te Mesia, e parau mau ānei teie buka. E 'o te tāmau noa i te rave i te reira... e roa'a ia rātou te 'itera'a pāpū nō te parau mau 'e te hanahana o te reira, nā roto i te mana o te Vārua Maita'i ».²²

Ma te reira fafau'a i roto i te ferurira'a, ma te 'imi māite 'ia 'ite hau atu nō ni'a i te parau mau o te reira, 'e i roto i te hō'ē vārua pure, 'ua tuatāpapa marū noa vau i te Buka a Moromona, 'a fa'aoti ai au i te mau ha'api'ira'a séminaire i fa'ata'ahia nō te hepetoma tāta'itahi. Te ha'amana'o nei au ē, mai te huru ē, nō nanahi noa nei, 'ua ha'amata te hō'ē mana'o māhanahana i te 'oru i roto i tō'u vārua 'e i te fa'a'i i tō'u māfatu, ma te ha'amāramarama i tō'u hāro'aro'ara'a, 'e ma te haere noa i te rahi tōna au, mai tei fa'ata'ahia mai e Alama i roto i tāna ha'api'ira'a i te parau a te Atua i tōna mau ta'ata.²³ I te pae hope'a, 'ua riro mai tāua mana'o ra 'ei 'itera'a tei hotu i roto i tō'u māfatu 'e 'ua riro 'ei niu nō tō'u 'itera'a pāpū nō te mau 'ohipa 'e te mau ha'api'ira'a faufa'a e 'itehia i roto i teie buka mo'a.

Nā roto i teie mau 'itera'a faufa'a rahi tō'u iho, 'ua riro mai te Buka a Moromona 'ei 'ōfa'i tihia tei pāturu i tō'u fa'aro'o ia Iesu Mesia 'e i tō'u 'itera'a pāpū nō te ha'api'ira'a tumu o tāna 'evanelia. 'Ua riro te reira 'ei hō'ē o te mau pou tei fa'a'ite pāpū mai iā'u i te tusia tāra'ehara hana-hana a te Mesia. 'Ua riro mai te reira 'ei pāpū i te roara'a o tō'u orara'a i mua i te mau tāmatara'a a te 'enemi nō te ha'aparuparu i tō'u fa'aro'o 'e 'ia pūpuhi mai i te fē'a'a i roto i tō'u ferurira'a 'e 'ia hōro'a mai iā'u i te itoito nō te fa'a'ite ma te mata'u 'ore

i tō'u 'itera'a pāpū nō te Fa'aora i tō te ao nei.

E au mau hoa here, 'ua tae mai tō'u 'itera'a pāpū nō te Buka a Moromona hō'ē rēni i muri i te hō'ē reni²³ mai te hō'ē temeio i tō'u māfatu. Tae mai i teie mahana, tē tāmāu noa nei teie 'itera'a pāpū i te tupu i te rahi, 'a tāmāu noa ai au i te 'imi, ma te 'ā'au tae mau, 'ia hāro'aro'a maita'i a'e i te parau nā te Atua e vai nei i roto i teie buka fa'ahia.

I te feiā ato'a e fa'aro'o mai nei i tō'u reo i teie mahana, tē ani manihini nei au ia 'outou 'ia riro 'ei tuha'a nō te tae-nehenehe-ra'a mai o te Buka a Moromona i roto i tō 'outou iho orara'a. Tē fafau atu nei au ia 'outou ē, mai te mea, e tuatāpapa tāmāu 'outou i tōna mau parau nā roto i te pure, e nehenehe 'outou e fāri'i i tōna mau ha'amaita'ira'a faufa'a i fafauhia i roto i tō 'outou orara'a. Tē ha'apāpū fa'ahou nei au i te fafau'a e tāvevo nei i roto i tōna mau 'api : 'Oia ho'i, mai te mea ē, « e ui atu 'outou i te Atua, i te Metua mure 'ore ra, i te i'oa o Iesu Mesia ē, e 'ere ānei teie mau mea i te parau mau ; 'e 'ia ui atu 'outou ma te 'ā'au hina'aro mau, ma te mana'o pāpū, 'e ma te fa'aro'o i te Mesia », nāna ia « e fa'a'ite mai i te parau mau ia 'outou, nā roto i te mana o te Vārua Maita'i ».²⁵

E nehenehe tā'u e ha'apāpū atu ia 'outou ē, e hōro'a mai 'oia ia 'outou iho i te pāhonora'a, mai tāna i nā reira nō'u 'e nō vetahi 'ē atu e rave rahi 'ati a'e te ao nei. Tē mea tā 'outou e 'ite, e riro ia 'ei mea hanahana 'e te mo'a nō 'outou, mai te mau mea tei 'itehia e Iosepha Semita tei riro nōna iho, 'e mai tō te mau 'ite mātāmua ato'a, 'e nō te mau ta'ata ato'a tei 'imi 'ia fāri'i i te hō'ē 'itera'a pāpū nō te parauti'a 'e te parau mau o teie buka mo'a.

Tē fa'a'ite nei au i tō'u 'itera'a pāpū ē, te Buka a Moromona, o te parau ia a te Atua. Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, teie pāpā'a parau mo'a, « tē ha'apūai nei te reira i te mau parau ha'api'ira'a o te 'evanelia, tē vauvau mai nei i te fa'anahora'a nō te fa'aorara'a, 'e tē parau mai nei i te ta'ata e aha tē ti'a ia rātou 'ia rave e noa'a ai te hau i roto i teie orara'a 'e te fa'aorara'a mure

'ore i roto i te orara'a a muri a'e ».²⁶ Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e mauha'a teie a te Atua nō te fa'atupu i te ha'aputupu-tura'a o Iseraela i tō tātou nei 'anotau, 'e nō te tauturu i te ta'ata 'ia 'ite i tāna tamaiti, 'o Iesu Mesia. Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, tē ora nei te Atua 'e tē here nei 'oia ia tātou, 'e tāna tamaiti, 'o Iesu Mesia, 'o te Fa'aora ia o te ao nei. 'E te parau nei au i teie mau mea i te i'oa mo'a o tō tātou Fatu, 'o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Joseph Smith, i roto « Minute Book 1 », 44, josephsmithpapers.org; also at Church History Library, Salt Lake City; capitalization standardized.
2. Hi'o 3 Nephi 11–26.
3. Hi'o Ezekiel 37:21–28 ; 1 Nephi 13:34–41 ; 3 Nephi 20:46 ; 21:1–11 ; 'api upo'o parau o te Buka a Moromona.
4. 'Ōmuara'a o te Buka a Moromona.
5. Hi'o Apokalupo 14:6–7 ; 1 Nephi 19:21.
6. Isaia 29:14, 19 ; hi'o ato'a te mau irava 11–13.
7. Hi'o Ezekiel 37:16–17 ; 2 Nephi 3:12
8. Hi'o Iosepha Semita—'Ā'amu 1:27–47 ; hi'o ato'a Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 27:5 ; Joseph Smith, « History, 1838–1856, buka A-1 [23 nō Titema 1805–30 nō 'Atete 1834] », 5, josephsmithpapers.org.
9. Hi'o Iosepha Semita—'Ā'amu 1:54 ; hi'o ato'a Iosepha Semita, « Church History », *Times and Seasons*, 1 nō Māti 1842, 707, josephsmithpapers.org.
10. Hi'o Iosepha Semita—'Ā'amu 1:59 ; *Te mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 57–59.

11. Iosepha Semita, « History, 1838–1856, buka E-1 [1 nō Tiurai 1843–30 nō 'Ēperera 1844] », 1775, josephsmithpapers.org; 'e i te Fare manaha nō te 'ā'amu o te 'Ēkālesia, Salt Lake City; 'ua fa'a'ohiehia te pāpa'ira'a. Hi'o ato'a Iosepha Semita, « Letter to James Arlington Bennet, 13 November 1843 », 1, josephsmithpapers.org; also at Church History Library, Salt Lake City.
12. See John W. Welch, « Timing the Translation of the Book of Mormon: 'Days [and Hours] Never to Be Forgotten' », *BYU Studies*, buka 57, no. 4 (2018), 11–50.
13. Oliver Cowdery, fa'ahitihia i roto Iosepha Semita—'Ā'amu 1:71, nōta i raro ; hi'o ato'a *Latter Day Saints' Messenger and Advocate*, Ātopa 1834, 14.
14. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:60.
15. Hi'o Iosepha Semita—'Ā'amu 1:60–62
16. Andrew H. Hedges, « 'All My Endeavors to Preserve Them' : Protecting the Plates in Palmyra, 22 September–December 1827 », *Journal of Book of Mormon Studies*, buka 8, no. 2 (1999), 23.
17. Hi'o 2 Nephi 27:12–14 ; Etera 5:1–3.
18. Mataio 18:16.
19. Hi'o « Te 'itera'a pāpū o nā 'ite e toru », Buka a Moromona.
20. Iosepha Semita, i roto *Lucy Smith, Biographical Sketches of Joseph Smith, the Prophet, and His Progenitors for Many Generations* (1880) ; hi'o ato'a « Lucy Mack Smith, History, 1845 », 154, josephsmithpapers.org.
21. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 19:26.
22. 'Ōmuara'a o te Buka a Moromona; hi'o ato'a Moroni 10:3–5.
23. Hi'o Alama 32:41–43.
24. Hi'o 2 Nephi 28:30.
25. Moroni 10:4.
26. 'Ōmuara'a o te Buka a Moromona.

Olmué, Marga Marga, Tirení

Na Elder John A. McCune
Nō te Hitu 'Ahuru

Haere mai i te Mesia—e ora mai te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei

E nehenehe tātou e rave i te mau 'ohipa teimaha 'e e tauturu ia vetahi 'ē 'ia nā reira ato'a, nō te mea 'ua 'ite tātou ē, o vai tā tātou e nehenehe e ti'aturi.

Māuruuru e Elder Soares, nō tō 'oe 'itera'a pāpū pūai 'e te tohu nō te Buka a Moromona. 'Aita i maoro a'e nei, 'ua fāna'o ta'a 'ē au i te tāpe'ara'a i te hō'ē 'api parau o te mau pāpa'ira'a mātāmua o te Buka a Moromona. I ni'a i teie 'api parau ta'a 'ē, nō te taime mātāmua i roto i teie tau tu'ura'a, 'ua pāpa'ihia teie mau parau itoito a Nephi : « E haere atu vau, e rave ho'i i te mau mea tā te Fatu i fa'aue mai ra, 'ua 'ite ho'i au ē e 'ore te Fatu e tu'u mai i te hō'ē fa'aue i te mau tamari'i a te ta'ata, maori rā e fa'aineine 'oia i te hō'ē rāve'a nō rātou, e ti'a ai ia rātou i te rave i te mea tāna i fa'aue mai ia rātou ra ».¹

'A tāpe'a ai au i teie 'api parau, 'ua tupu te hō'ē māuruuru rahi i roto iā'u nō te mau tauto'ora'a a Iosepha Semita, 23 matahiti, tei 'iriti i te Buka a Moromona nā roto i te « hōro'a 'e te mana o te Atua ».² 'Ua tupu ato'a te māuruuru rahi i roto iā'u nō te mau parau a te hō'ē tamaiti 'āpi o Nephi, tei anihia 'ia rave i te hō'ē 'ohipa teimaha 'ia noa'a mai te mau 'āpi veo ia Labana ra.

'Ua 'ite o Nephi ē, mai te mea e vai tūtonu noa 'oia i ni'a i te Fatu, e manuia 'oia i roto i te fa'atupura'a i te mea tā te Fatu i fa'aue iāna. 'Ua vai noa te ti'aturira'a o Nephi i ni'a i te Fa'aora i te roara'a o tōna orara'a noa atu ē, 'ua fa'aruru 'oia i te mau fa'a-hemara'a, te mau tāmatara'a pae tino, 'e tae roa atu i te ha'avare a tē tahi o tōna 'utuāfare fātata.

'Ua 'ite 'o Nephi 'o vai tāna e nehenehe e ti'aturi.³ 'A parau ai iāna iho, « Auē ho'i au o te ta'ata 'ati rahi ! 'Oia ia, te 'oto nei tā'u 'ā'au nō tō'u tino »,⁴ 'ua parau 'o Nephi, « O ta'u Atua tei tauturu mai iā'u ra ; 'ua arata'i mai 'oia iā'u nā roto i tō'u ra mau 'ati i roto i te medebara ; 'e 'ua fa'aora 'oia iā'u i ni'a iho i te moana ».⁵

'Ei mau pipi nā te Mesia, 'aita tātou e fa'ahereherehia i te mau tītaura'a 'e te mau tāmatara'a i roto i tō tātou orara'a. Pinepine tātou i te tītauhia 'ia rave i te mau 'ohipa fifi 'o tē nehenehe e riro 'ei mau 'ohipa teimaha, 'e penei a'e e 'ore e mara'a ia tātou, mai te mea ē, 'o tātou ana'e 'ia rave. 'A

fāri'i ai tātou i te anira'a a te Fa'aora « 'ia haere mai iā'u nei »,⁶ e hōro'a mai 'oia i te pāturura'a, te tāmāhanahana 'e te hau e tītauhia, mai tāna i rave nō Nephi 'e Iosepha. Noa atu te rahi o tō tātou mau tāmatara'a, e nehenehe tātou e 'ite i te tauahi aroha o tōna here 'ia ti'aturi ana'e tātou iāna 'e 'ia fāri'i i tōna hina'aro. E nehenehe tātou e 'ite i te 'oa'oa i fa'ata'ahia nō tāna mau pipi ha'apa'o, nō « te Mesia 'o te 'oa'oa ia ».⁷

I te matahiti 2014, 'a tāvini ai au i te hō'ē misiōni rave tāmau, 'ua fārerei tō'u 'utuāfare i te hō'ē tupura'a 'ohipa mana'o-ore-hia 'A ha'apou mai ai tā'u tamaiti 'āpi i te hō'ē 'āivi, nā ni'a i te hō'ē iri fa'ahe'e, 'ua topa 'oia 'e 'ua pēpē 'ino roa tōna roro. Nō te fifi o tōna pēpē, 'ua 'āfa'i rū te mau taote iāna i te piha tāpūra'a rū.

'Ua tūturi tō mātou 'utuāfare i ni'a i te tahua i roto i te hō'ē piha ta'ata 'ore o te fare ma'i, 'e 'ua nini'i mātou i tō mātou 'ā'au i te Atua. I roto i te reira taime ahoaho 'e te māuiui, 'ua 'i mātou i te here 'e te hau o tō tātou Metua i te ao ra.

'Aita mātou i 'ite e aha te 'ohipa e tupu mai i muri a'e, e ora fa'ahou mai ānei tā mātou tamaiti. 'Ua pāpū maita'i ia mātou ē, tei roto tōna ora i te rima o te Atua, 'e, i roto i te hō'ē hi'ora'a mure 'ore, te mau 'ohipa e tupu mai, e tupu ia nō tōna maita'i 'e nō tō mātou maita'i. Nā roto i te hōro'a o te Vārua, 'ua ineine hope roa mātou nō te fāri'i i te 'ohipa e tupu mai.

Millcreek, Utaha, Marite

E 'ere i te mea 'ōhie ! 'Ua fa'atupu te 'ati rahi e piti 'āva'e te maura'a i te fare ma'i, 'a peresideni ai māua e hau atu e 400 misiōnare rave tāmāu. 'Ua fāri'i tā māua tamaiti i te fifi nō te mo'era'a te hīro'a. Nō te fa'aora iāna, tītauhia te mau rāve'a rapa'aura'a roa 'e te fifi i te pae tino, i te pae nō te paraparaura'a 'e i te pae nō te ravera'a i te mau 'ohipa. Tē vai noa ra te fifi, i muri mai rā, 'ua 'ite mata mātou i te hō'ē temeio.

'Ua ta'a maita'i ia mātou ē, e'ita te mau tāmatarā'a ato'a tā mātou e fa'aruru nei, e fa'atupu mai i te mea tā mātou i hina'aro. Terā rā, mai te mea ē, e vai ti'atonu noa tātou i ni'a i te Mesia, e roa'a ia mātou te hau 'e e 'ite mātou i te mau temeio a te Atua, noa atu te huru o te reira, i tōna taime 'e i roto i tāna ravera'a.

Tē vai ra te mau taime e'ita tātou e 'ite i te hope'ara'a maita'i o te hō'ē fifi e tupu mai, 'e e riro tātou i te parau ato'a mai ia Nephi, « te 'oto nei tā'u 'ā'au nō tō'u tino ». ⁸ Tē vai ra paha te taime hō'ē noa iho tā tātou ti'aturira'a 'oia ho'i i ni'a ia Iesu Mesia. 'Auē ia ha'amaita'ira'a 'ia noa'a teie ti'aturira'a i ni'a iāna. 'O te Mesia te hō'ē 'o tei tāpe'a tāmāu i tāna mau parau fafau. Mea pāpū tōna fa'aeara'a nō te feiā ato'a e haere mai iāna ra. ⁹

Tē hina'aro nei tō tātou mau feiā fa'atere 'ia fāri'i pā'āto'a tātou i te hau 'e te tāmāhanahana e roa'a nā roto i te ti'aturira'a 'e te fa'atumura'a i ni'a i te Fa'aora 'o Iesu Mesia.

'Ua fa'a'ite mai tō tātou peropheta ora, te peresideni Russell M. Nelson i te hi'ora'a a te Fatu nō te ao nei 'e nō te mau melo o te 'Ēkālesia a te Mesia : « E mea 'ōhie roa 'e te 'ā'au tae tā mātou parau poro'i i tō te ao nei : Tē ani manihini nei mātou i te mau tamari'i ato'a a te Atua i nā pae e piti o te pāruru 'ia haere mai i tō rātou Fa'aora, 'ia fāri'i i te mau ha'a-maita'ira'a o te hiero mo'a, 'ia fāri'i i te 'oa'oa vai maoro, 'e 'ia fāri'i i te ora mure 'ore ». ¹⁰

E mau hope'ara'a ta'a 'ē tō teie anira'a 'ia « haere mai i te Mesia ra » nō te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. ¹¹ 'Ei melo nō te 'Ēkālesia

a te Fa'aora, 'ua rave tātou i te mau fafaura'a 'i ōna 'e 'ua riro mai tātou 'ei mau tamaiti 'e 'ei mau tamāhine fānau vārua nāna. ¹² 'Ua hōro'a-ato'a-hia ia tātou te rāve'a 'ia rave i te 'ohipa 'e te Fatu, i te anira'a ia vetahi 'ē 'ia haere mai iāna ra.

'A 'ohipa ai tātou 'e te Mesia, te fa'atumura'a rahi o tā tātou mau tauto'ora'a, tei roto ia i tō tātou iho 'utuāfare. Tē vai ra te taime e fārerei te mau melo o te 'utuāfare 'e te mau hoa fātata i te mau tītaura'a. E nehenehe te mau reo o te ao, 'e penei a'e tō rātou iho mau hina'aro, e tura'i ia rātou 'ia uiui te mana'o nō ni'a i te parau mau. E 'imi tātou i te mau rāve'a ato'a nō te tauturu ia rātou 'ia 'ite i te here o te Fa'aora 'e i tō tātou here. Tē ha'ama-na'o nei au i te 'irava o te pāpa'ira'a mo'a tei riro 'ei hīmene auhia « 'A here 'outou mai ta'u i here » 'o tē ha'api'i nei ia tātou, « nā roto i teie e 'ite ai te ta'ata ē, e pipi 'outou nā'u, mai te mea e here 'outou te tahi i te tahi ». ¹³

I roto i tō tātou here nō te feiā e uiui nei nō te parau mau, e nehenehe te 'enemi o te 'oa'oa e tāmata i te fa'atupu i te mana'o i roto ia tātou ē, tē ha'avare nei tātou i te feiā tā tātou e here nei mai te mea ē, e tāmāu noa tātou i te ha'apa'o i te 'ira'a o te 'evanelia 'e i te ha'api'i i tōna mau parau mau.

Tō tātou 'aravihi nō te tauturu ia vetahi 'ē 'ia haere mai i te Mesia 'aore

rā, 'ia ho'i mai i te Mesia ra, tei te huru ia o te hi'ora'a o tā tātou e hōro'a nā roto i tā tātou iho fafaura'a 'ia vai noa i ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a.

Mai te mea e hina'aro mau tātou e fa'aora i te feiā tā tātou e here nei, e ti'a ia ia tātou iho 'ia pārahi pāpū i piha'i iho i te Mesia nā roto i te ti'aturi-mau-ra'a i tāna 'Ēkālesia 'e i te 'ira'a o tāna 'evanelia.

'Ia ho'i mai tātou i ni'a i te 'ā'amu o Nephi, tē 'ite nei tātou ē, maoti te huru ti'aturi o nā metua o Nephi i te Fatu, 'e tō rāua hi'ora'a i roto i te ha'apa'ora'a i te fafaura'a, nā te reira i fa'atupu i te hina'aro i roto ia Nephi 'ia ti'aturi i te Fatu. 'Ua fa'ahōho'a-maita'i-hia te reira i roto i te 'ōrama o Lehi nō te tumu rā'au o te ora. I muri a'e i tōna 'amura'a i te hotu mona-mona 'e te 'oa'oa o te tumu rā'au, « e hi'o a'era [Lehi i tōna] mata e 'ati noa a'e, penei a'e o te 'ite ato'a [oia] i [tōna] fēti'i ». ¹⁴ 'Ua 'ite atura 'oia ia Saria, ia Samu 'e ia Nephi i te ti'ara'a « mai te mea ra ē, 'aita rātou i 'ite i te vāhi e haere rātou ». ¹⁵ I reira, 'ua parau a'era o Lehi, « 'ua tū'ou atura vau ia rātou, 'e 'ua parau atura vau ia rātou ma te pi'i hua atu te reo, 'ia haere mai rātou iā'u ra, e 'ia 'amu i te hotu ra ». ¹⁶ Te 'ite ra 'outou ē, 'aita o Lehi i fa'aru'e i te rā'au nō te ora. 'Ua pārahi vārua 'oia i piha'i iho i te Fatu 'e 'ua ani manihini i tōna 'utuāfare 'ia haere mai i te vāhi tei reira 'oia nō te 'amu i te hotu.

E tūra'i te 'enemi i te tahi mau ta'a-ta 'ia fa'aru'e i te 'oa'oa o te 'evanelia ma te fa'ata'a-ē-ra'a i te mau ha'a-pi'ira'a a te Mesia i tāna 'Ēkālesia. Tē hina'aro nei 'oia 'ia ti'aturi tātou ē, e nehenehe tātou e vai pāpū noa i ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a nā roto ia tātou iho, nā roto i tō tātou iho huru pae vārua, ta'a 'ē noa atu i tāna 'Ēkālesia.

I roto i teie mau mahana hope'a nei, 'ua fa'aho'ihia mai te 'Ēkālesia a te Mesia nō te tauturu i te mau tamari'i fafauhia a te Mesia 'ia vai noa i ni'a i tōna 'ē'a nō te fafaura'a.

I roto i Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau te tai'o nei tātou, « inaha, 'o teie tā'u nei ha'api'ira'a— 'o rātou ato'a 'o tē tātarahapa 'e e

haere mai iā'u nei, nō tā'u 'Ēkalesia rātou ».¹⁷

Maoti te 'Ēkalesia a te Mesia, 'ua ha'apūaihia tātou nā roto i tō tātou mau 'itera'a 'ei autahira'a nō te feiā mo'a. Tē fa'aro'o nei tātou i tōna reo nā roto mai i tāna mau peropheta, mau hi'o, 'e mau heheu parau. Te mea faufa'a roa atu, nā roto i tāna 'Ēkalesia, tē fāna'o nei tātou i te mau ha'amaita'ira'a faufa'a roa o te tāra'ehara o te Mesia, 'o tē nehenehe e tupu nā roto ana'e i te 'āmuira'a tātou i roto i te mau 'ōro'a mo'a.

Te 'Ēkalesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei o te 'Ēkalesia ia a te Mesia i ni'a i te fenua nei, tei fa'aho'ihia mai i te mau mahana hope'a nei nō te maita'i o te mau tamari'i ato'a a te Atua.

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, mai te mea ē, e « haere mai tātou i te Mesia » 'e e ora mai te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, e ha'amaita'ihia tātou i te fāito rahi atu o tōna here, tōna 'oa'oa 'e tōna hau. Mai ia Nephi, e nehenehe tātou e rave i te mau 'ohi-pa teimaha 'e e tauturu ia vetahi 'ē 'ia nā reira ato'a, nō te mea 'ua 'ite tātou ē, o vai tā tātou e nehenehe e ti'aturi.¹⁸ 'O te Mesia tō tātou māramarama, tō tātou ora, 'e tō tātou fa'aorara'a.¹⁹ I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. 1 Nephi 3:7.
2. 'Api upo'o parau o te Buka a Moromona; hi'o ato'a 'ōmuara'a o te Buka a Moromona.
3. Hi'o 2 Nephi 4:19.
4. 2 Nephi 4:17.
5. 2 Nephi 4:20.
6. Mataio 11:28.
7. Russell M. Nelson, « Te 'oa'oa 'e te oraora pae vārua », *Liahona*, Nov. 2016, 82.
8. 2 Nephi 4:17.
9. Hi'o Mataio 11:28–30.
10. Peresidēni Russell M. Nelson, « Ara mai tātou », *Liahona*, Mē 2018, 118; tu'uhia te fa'atomara'a.
11. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 20:59.
12. Hi'o Mosia 5:7.
13. Ioane 13:35; hi'o ato'a « A here 'outou mai tā'u i here », *Te mau Himene* no°190.
14. 1 Nephi 8:13.
15. 1 Nephi 8:14.
16. 1 Nephi 8:15.
17. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 10:67; tu'uhia te fa'atomara'a.
18. Hi'o 2 Nephi 4:19.
19. Hi'o Salamo 27:1.

Nā te 'episekōpo Gérard Caussé
'Episekōpo fa'atere rahi

Hō'ē 'ite ora nō te Mesia ora

Te poro'i tumu o te Buka a Moromona, 'o te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai ia te 'itera'a mau o te ti'ara'a faufa'a rahi o Iesu Mesia i roto i te fa'aorara'a 'e te fa'ateiteira'a o te ta'ata nei.

I te hō'ē mahana nehenehe nō te tau fa'atupura'a rā'au nō 2017, 'ua ha'amata a'ena te 'ōpani 'iriti o te hiero nō Paris (Farāni), tāpiri mai nei te hō'ē ta'ata ma te mata 'oto, i te hō'ē o te mau ta'ata arata'i. 'Ua parau 'oia ē tei pīha'i iho tōna nohora'a i te hiero, 'e

'ua riro na 'oia 'ei ta'ata pāto'i rahi i te patura'a. Fa'ati'a a'era 'oia ē, i te hō'ē mahana tē hi'o ra 'oia nā roto i te ha'amāramarama, 'ite atu ra 'oia i te hō'ē hīvi rahi e ha'apou ra i te hō'ē ti'i nō Iesu, ha'apou marū noa atu ra i roto i te 'āua o te hiero. Nā 'ō mai nei terā ta'ata ē, 'ua tau roa teie 'itera'a i tōna mana'o nō ni'a i tā tātou 'Ēkalesia. Tē ta'a atu ra iāna ē e feiā 'āpe'e tātou ia Iesu Mesia 'e 'ua tātarahapa mai ra nō te 'ohi-pa 'ino tāna i fa'atupu nā mua atu.

Tē fa'a'ite nei te ti'i nō te Mesia *Christus*, 'o tē fa'anehenehe nei i te 'āua o te hiero nō Paris 'e te tahi ato'a mau vāhi fatuhia e te 'Ēkalesia, i tō tātou here nō te Fa'aora. Teie ti'i māpura mātāmua, e 'ohi-pa ia nā te ta'ata tarai 'ōfai Dānemāta ra 'o Bertel Thorvaldsen, tei tarai i te reira i te matahiti 1820—te matahiti iho o te 'Ōrama mātāmua. E mea ta'a 'ē maita'i tāna 'ohi-pa i te tahi atu mau hōho'a anoihi o terā tau, tei fa'ahōho'a te rahira'a i te Mesia e mamae ra i ni'a i te sātauro. Tē fa'a'ite nei teie 'ohi-pa nā Thorvaldsen

Sandy, Utaha, Marite

'ore, 'e te Fa'aora ho'i o te ao nei ; 'e 'ia haere mai te mau ta'ata ato'a iāna e ti'a ai, 'e 'aore rā, e 'ore e ti'a ia rātou 'ia fa'aorahia ».⁴

Tē tāvevovevo nei te mau parau mau māramarama 'e te faufa'a nō ni'a i te tāra'ehara a te Fa'aora i roto i te Buka a Moromona. 'A fa'ahiti ai au e rave rahi o teie mau parau mau, tē ani nei au ia 'outou 'ia feruri nō ni'a i te huru te reira i te tau'i 'e e nehenehe e tau'i i tō 'outou orara'a.

1. E hōro'a tāmoni 'ore te tāra'ehara a Iesu Mesia i te tā'āto'ara'a o te mau ta'ata i ora na, e ora ra, 'e 'o tē ora i ni'a i te fenua nei.⁵
2. Hau atu i te amora'a i te hōpoi'a o tā tātou mau hara, 'ua rave te Mesia i ni'a iāna i tō tātou 'oto, te mau paruparu, te mau māuiui, te mau ma'i 'e te mau 'ati ato'a e au i te orara'a tāhuti o te ta'ata nei. 'Aita e 'ā'au fāfati, 'aita e māuiui 'e e mana'o 'oto 'aita 'oia i mamae ato'a nō tātou.⁶
3. Maoti te tusia tāra'ehara a te Fa'aora e ti'a ai ia tātou 'ia upo'oti'a i ni'a i te mau fa'ahope'ara'a 'ino o te hi'ara'a o Adamu, 'oia ato'a 'ia te pohe pae tino. Maoti te Mesia e riro ai te mau tamari'i ato'a a te Atua tei fānauhia i ni'a i te fenua nei, ta'a 'ē noa atu i te parauti'a, i te 'ite i te tāhō'ē-fa'ahou-ra'a o tō rātou vārua 'e te tino nā roto i te mana nō te Ti'afa'ahou-ra'a⁷ 'e i te ho'i iāna ra « 'ia ha'avāhia mai tei au i tā rātou mau 'ohipa i rave ra ».⁸
4. I te tahi pae, tei ni'a te fāri'ira'a i te mau ha'amaita'ira'a tā'āto'a nō te tāra'ehara a te Fa'aora i tō tātou itoitō⁹ e ora i te « ha'api'ira'a tumu a te Mesia ».¹⁰ I roto i tāna 'ōrama, 'ua 'ite Lehi i te « 'ē'a tītī'aifaro 'e te piriha'o »¹¹ e arata'i i te rā'au o te ora. Te hotu nō te reira, te hōho'a 'ia nō te here o te Atua tei 'itehia i roto i te mau ha'amaita'ira'a nō te tāra'ehara a te Mesia, « 'ua hau 'ē [ia] i te maita'i 'e te hina'arohia... 'e 'o te hōro'a rahi 'ia a te Atua ».¹² 'E 'ia noa'a mai te reira hotu, titauhia 'ia fa'a'ohipa i te fa'aro'o ia Iesu Mesia, 'ia tātarahapa, 'ia « ha'apa'o i te parau a te Atua »,¹³ 'ia fāri'i i te mau 'ōro'a faufa'a rahi 'e 'ia ha'apa'o i te

i te Mesia ora, tei upo'oti'a i ni'a i te pohe 'e, ma te rima toro, tē ani ra i te tā'āto'ara'a 'ia haere mai iāna ra. 'O te mau puta naero noa i roto i tōna rima 'e tōna 'āvae, 'e te pēpē i tōna 'ao'ao 'o tē fa'a'ite nei i te umunaro (agonie) e'ita e nehenehe e parau, 'o tāna i fa'aruru nō te fa'aora i te mau ta'ata ato'a.

Penei a'e te hō'ē tumu tātou te mau melo o Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei e au roa nei i teie ti'i, nō te fa'aha'ama-na'ora'a 'ia te reira ia tātou i te fa'a-ti'ara'a i roto i te Buka a Moromona i te fāra'a te Fa'aora i te fenua Amerika ra :

« 'E 'ite atu ra i te hō'ē ta'ata i te poura'a mai mai te ra'i mai ra ; 'e te 'ahuhia 'oia i te 'ahu teatea ra, pou mai ra 'oia, ti'a noa ihora i rotopū ia rātou...

« 'Ua fa'atoro a'era 'oia i tōna rima, 'e 'ua parau atu ra i te feiā ra, i te nā-ō-ra'a ē :

« Inaha, 'o vau nei, 'o Iesu Mesia...

« ... 'ua oti tā'u inura'a i tā te 'āu'a 'ava'ava i hōro'ahia mai e te Metua nā'u ra, 'ua fa'ahanahanahia ho'i te Metua nā roto i tā'u ravera'a i te hara a tō te ao nei i ni'a iho iā'u ».¹

'Ua ani a'era 'oia i te ta'ata tāta'itahi, te vahine tāta'itahi 'e te tamari'i tāta'itahi 'ia haere mai iāna 'e 'ia tu'u i tō rātou rima i ni'a i tōna 'ao'ao 'e i ni'a i te puta naero o tōna rima 'e tōna 'āvae, 'ia noa'a tō rātou iho

'ite ē, 'o 'oia mau iho ā te Mesia i ti'a-i-maoro-hia.²

'O teie hōho'a nehenehe te 'ohipa teitei hau a'e o te Buka a Moromona. 'O te tā'āto'ara'a o te « parau 'āpī maita'i » o te 'evanelia tei roto i teie hōho'a nō te Fa'aora, 'o tē toro marū nei i tōna « rima aroha »³ nō te ani i te ta'ata tāta'itahi 'ia haere mai iāna ra nō te fāri'i i te mau ha'amaita'ira'a o tāna tāra'ehara.

Te poro'i tumu o te Buka a Moromona, 'o te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai 'ia i te 'itera'a mau o te ti'ara'a faufa'a rahi o Iesu Mesia i roto i te fa'aorara'a 'e te fa'ateiteira'a o te ta'ata nei. E tāvevo teie tumu parau mai te 'api 'ōmuara'a ē tae atu i te ta'o hope'a o te pene hope'a. I te roara'a o te mau tenetere tāivara'a 'e te ta'a-'ore-ra'a pae vārua, 'ua morohi 'e 'ua fa'ahuru-'ē-hia te aura'a hōhonu roa o tā te Mesia i rave i Getesemane 'e i ni'a i te Golagota. 'Ua 'ana'anatae roa paha Iosepha Semita, i te 'iritira'a 'oia i te 1 Nephi, 'e tōna 'itera'a i teie parau 'ūmere : « Teie mau pāpā'a parau hope'a [te Buka a Moromona], e fa'ati'a 'ia i te parau tuatāpapa mātāmua ra [te Bibilia]... 'e e fa'a'ite ho'i i tō te reira mau mea pāpū ra, 'e te faufa'a, 'o tei 'iriti-'ē-hia mai roto i te reira ; 'e e fa'a'ite atu i te mau 'ōpū ato'a, 'e te mau nūna'a ato'a, 'e te mau reo ato'a ē, 'o te 'Ārenio a te Atua, 'o te Tamaiti 'ia a te Metua hau mure

mau fafaua'a mo'a ē tae noa atu i te hope'a o tō tātou orara'a.¹⁴

5. Nā roto i tāna tāra'ehara, 'aita Iesu Mesia e tāmā noa i tā tātou mau hara, e hōro'a ato'a mai rā i te mana *fa'aaui* nā roto i te reira tāna mau pipi e « [fa'aru'e ai] i te ta'ata tino nei », ¹⁵ 'a nu'u ai « te a'o nā ni'a i te a'o », ¹⁶ 'e 'a rahi ai i te mo'ara'a¹⁷ e 'ia tae i te hō'ē mahana, 'ua riro mai rātou 'ei ta'ata maita'i roa i te hōho'a o te Mesia, ¹⁸ 'ia fa'aineinehia nō te ora fa'ahou ā 'e te Atua, ¹⁹ 'ia fāri'i i te mau ha'amaita'ira'a ato'a o te bāsi-leia o te ao ra.²⁰

Te tahi fa'ahou parau mau tamarū 'ā'au i roto i te Buka a Moromona, 'oia ho'i iā, noa atu ā te tā'ōti'a 'ore 'e te rahi nui o te reira, 'ua riro te tāra'ehara a te Fatu 'ei hōro'a nō te ta'ata hō'ē, i roto iāna iho, e hōro'a 'o tē tano ia tātou tāta'ihō'ē.²¹ Mai tā Iesu i ani i te pipi 'āti Nephi tāta'itahi 'ia fāfā i tōna mau puta, 'ua pohe 'oia nō tātou tāta'itahi, nō te ta'ata hō'ē, mai te huru ē, 'o tātou noa iho te ta'ata i ni'a i te fenua nei. Tē tu'u nei 'oia ia tātou tāta'itahi, te ta'ata hō'ē, i te anira'a 'ia haere iāna ra 'e 'ia fa'a'ohipa i te mau ha'amaita'ira'a māere nō tāna tāra'ehara.²²

E pāpū fa'ahou atu ā teie tāra'ehara a te Mesia nō te ta'ata hō'ē 'a feruri ai tātou i te hi'ora'a o te mau tāne fa'ahiahia 'e te mau vahine fa'ahiahia i roto i te Buka a Moromona.

I roto ia rātou, tē vai nei 'o Enosa, Alama, Zizeroma, te ari'i Lamoni 'e tāna vahine 'e te mau ta'ata o te ari'i Beniamina. Maoti te 'ā'amu o tō rātou fa'afāriura'a 'e tō rātou 'itera'a pāpū oraora nō te huru tō tātou 'ā'au e nehenehe ai e tau'i, nā reira ato'a tō tātou orara'a maoti te maita'i 'e te aroha tā'ōti'a 'ore o te Fatu.²³

'Ua ui te peropheta Alama i tōna mau ta'ata i teie uira'a rahi : 'Ua parau 'oia : « I fa'ahuru-'ē-hia tō 'outou 'ā'au, 'e 'ua tupu te hina'aro i te hīmene i te reo ha'amaita'i o te aroha fa'aora, tē ui atu nei au ia 'outou ē, 'ua ti'a ānei ia 'outou i te hina'aro i te reira *i teieni*?²⁴ E mea faufa'a roa 'ino teie uira'a i teie mahana, inaha ho'i, nō tātou te mau pipi a te Fatu, tītauhia tōna mana tāra'ehara 'ia 'āpe'e mai ia tātou, e fa'aitoito ia tātou, 'e e tāui ia tātou i te mau mahana tāta'itahi.

E nehenehe ato'a te uira'a a Alama e parau ē : 'Ināfea te taimē hope'a 'outou i te putapūra'a i te fa'aurura'a au o te tāra'ehara a te Fa'aora i roto i tō 'outou orara'a? E tupu te reira 'ia putapū 'outou 'e 'ia « hau i te 'oa'oa 'e te mata'i »²⁵ i ni'a ia 'outou nō te fa'a'ite pāpū i tō 'outou vārua ē, 'ua fa'a'orehia tā 'outou mau hara ; 'aore rā 'ia māmā tā'ue te mau fifi 'e te māuiui ; 'aore rā 'ia tamarūhia tō 'outou 'ā'au 'e 'ua fa'a'ore atu 'outou i te hapa a te ta'ata i ha'apēpē ia 'outou. 'Aore rā, penei a'e i te taimē tāta'itahi 'outou e 'ite ai i tō 'outou fāito here

'e te tāvinira'a i te ta'ata i te rahi-noa-ra'a, 'aore rā tē fa'ariro ra te 'ohipa tau maoro nō te ha'amo'ara'a ia 'outou 'ei ta'ata 'ē, i te hōho'a o te Fa'aora.²⁶

Tē hōro'a nei au i tō'u 'ite ē, e mea pāpū teie mau 'ohipa ato'a 'e e fa'a'itera'a ē, e nehenehe te orara'a e tau'i maoti te fa'aro'o ia Iesu Mesia 'e i tāna tāra'ehara. Tē ha'apāpū nei 'e tē fa'a'a'ano nei te Buka a Moromona i tō tātou 'ite nō te fāito rahi hope o tāna hōro'a. 'A tuatāpapa ai 'outou i teie buka, e fa'aro'o 'outou i te reo o te Mesia ora tē ani nei ia 'outou 'ia haere mai iāna ra. Tē parau fafau nei au ē, 'ia fāri'i 'outou i teie anira'a ma te fa'ahōho'a i tō 'outou orara'a i ni'a i tōna hi'ora'a, e tae mai tōna mana tāra'ehara i roto i tō 'outou orara'a. Nā roto i te mana o te Vārua Maita'i, e fa'ahuru 'ē te Fa'aora ia 'outou, i terā mahana 'e terā mahana « ē tae noa atu i te mahana mau ra »²⁷ e riro ai 'outou, mai tāna i parau, i te « 'ite mai... i tō'u nei mata 'e e 'ite mai ho'i ē tē vai nei au ».²⁸ I te 'ioa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. 3 Nephi 11:8–11.
2. Hi'o 3 Nephi 11:14–15.
3. Alama 5:33.
4. 1 Nephi 13:40.
5. Hi'o 2 Nephi 9:21 ; 26:24–27 ; Mosia 3:13.
6. Hi'o Alama 7:11–12.
7. Hi'o 2 Nephi 10:25.
8. Mosia 3:24 ; hi'o ato'a 2 Nephi 2:4, 10, 26 ; 9:6–7, 12–13, 15, 22 ; Mosia 3:12 ; 16:7–8 ; Alama 11:41–44 ; 42:6–8, 23 ; Helamana 14:16 ; Moromona 9:12.
9. Hi'o 2 Nephi 9:21 ; Mosia 3:12 ; Helamana 5:11 ; 14:18.
10. 2 Nephi 31:21 ; hi'o ato'a 3 Nephi 27:20–21.
11. 1 Nephi 8:20.
12. 1 Nephi 15:36.
13. 1 Nephi 15:24.
14. Hi'o 2 Nephi 31.
15. Mosia 3:19.
16. 2 Nephi 28:30.
17. Hi'o Mosia 3:19.
18. Hi'o 3 Nephi 27:27 ; Moroni 10:32–33.
19. Hi'o 2 Nephi 2:8 ; Mosia 2:41.
20. Hi'o Alama 11:37.
21. Hi'o 2 Nephi 9:21.
22. Hi'o Omoni 1:26 ; Alama 5:33 ; Moroni 10:32–33.
23. Hi'o Enosa 1 ; Mosia 5 ; Alama 12 ; 18–19 ; 36.
24. Alama 5:26 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
25. Alama 36:21.
26. Hi'o Mosia 3:19.
27. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 50:24.
28. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 93:1.

Nā Elder Dale G. Renlund
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

'A feruri na i te hāmani maita'i 'e te rahi o te Atua

Tē ani manihini nei au ia 'outou 'ia ha'amana'o i te mau mahana ato'a i te rahi o te Metua i te ao ra 'e 'o Iesu Mesia 'e i te mea tā rāua i rave nō 'outou.

I te roara'a o te tau, 'oia ato'a 'e i te mau taime fifi iho ā ra, 'ua fa'aitoito te mau peropheta ia tātou 'ia ha'amana'o i te rahi o te Atua 'e 'ia feruri i te mau mea tāna i rave nō tātou, 'ei ta'ata hō'ē, 'ei 'utuāfare 'e 'ei nūna'a.¹ E 'itehia teie arata'ira'a i te roara'a o te mau pāpa'ira'a mo'a, e mea faufa'a roa atu rā te reira i roto i te Buka a Moromona. Tē fa'ata'a ra te 'api upo'o parau ē, hō'ē o te mau fā o te Buka a Moromona o te « fa'a'itera'a ia i te toe'a o te 'utuāfare o 'Īsera'ela i te mau mea rarahi tā te Fatu i rave nō tō rātou mau huimetua ».² 'Ua fa'aoti te Buka a Moromona nā roto i te pi'ira'a a Moroni ē : « Inaha, tē a'o atu nei au ia 'outou ē, 'ia tai'ohia teie nei mau parau e 'outou... 'ia ha'amana'o 'outou i tō te Atua aroha i te tamari'i a te ta'ata nei... 'e 'ia feruri tō 'outou 'ā'au i te reira ».³

E mea pūai te mau tāparura'a pāpū a te mau peropheta 'ia feruri i te hāmani maita'i o te Atua.⁴ Tē hina'aro nei tō tātou Metua i te ao ra 'ia ha'amana'o tātou i tōna hāmani maita'i 'e i

tō tāna tamaiti here, 'eiaha nō tō rāua iho māuruurura'a, nō te fa'aurura'a rā tā te reira ha'amana'ora'a e fa'atupu i ni'a iho ia tātou. Nā roto i te ferurira'a i tō rāua maita'i, 'e 'ā'ano atu ā tō tātou hi'ora'a ātea 'e te hāro'aro'ara'a. Nā roto i te ferurira'a i tō rāua aroha, e rahi atu ā tō tātou ha'eha'a, te pure 'e te 'āueue 'ore.

Nā te hō'ē 'ohipa pe'ape'a tei tupu i ni'a i te hō'ē ta'ata ma'i e fa'a'ite mai e nāhea te 'ā'au mēhara nō te maita'i 'e te aroha e nehenehe e tau i tātou. I te matahiti 1987, 'ua mātau vau ia Thomas Nielson, e ta'ata fa'ahiahia 'o tē tītua ra i te hō'ē māfatu 'āpī. E 63 matahiti tōna 'e tē ora ra 'oia i Logan, Utah, i te Fenua Marite. I muri a'e

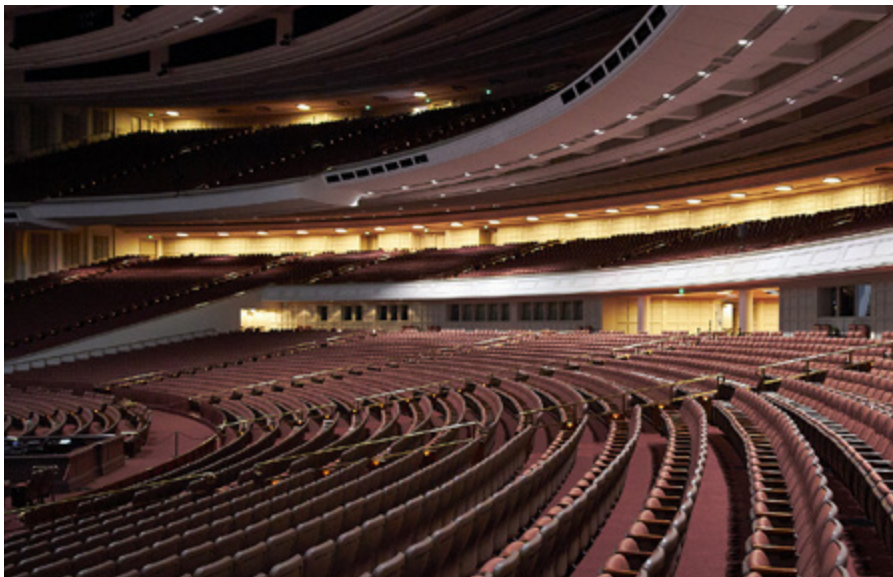
i tāna tau fa'ehau i te tau nō te Tama'i Rahi 2 nō te ao nei, 'ua fa'aipoipo 'oia ia Donna Wilkes i roto i te hiero nō Logan Utah. 'Ua riro mai 'oia 'ei ta'ata hāmani parpaing itoito 'e te manuia. I te mau matahiti i muri mai, 'ua fāna'o 'oia i te rave i te 'ohipa 'e tāna mo'otua matahiapo 'o Jonathan, 'ia tae i te mau pu'e tau fa'afa'aeara'a ha'api'ira'a. 'Ua tupu te hō'ē tā'amura'a ta'a 'ē i rotopū ia rāua, hō'ē tumu o te reira, nō te mea ia 'ua 'ite 'o Tom i te hō'ē tuera'a rahi i roto iāna 'e 'o Jonathan.

'Ua hepohepo roa 'o Tom i te tīa'ira'a i te hō'ē ta'ata hōro'a māfatu. E 'ere ato'a ho'i 'oia i te hō'ē ta'ata fa'a'oroma'i roa. I te mau taime ato'a, 'ua tī'a iāna 'ia ha'amau 'e 'ia fa'aoti i te mau 'ōpuara'a maoti tōna itoito i roto i te 'ohipa, 'e tōna hina'aro tu'utu'u 'ore. 'A fa'aruru ai 'oia i teie fifi i te pae nō te māfatu 'e te pāpū 'ore o tōna ora, i te tahi taime e ani mai 'o Tom iā'u e aha tā'u e rave nō te ha'avitiviti i teie 'ohipa. Ma te parau ha'uti ri'i, e fa'a'ite mai 'oia i tē tahi mau rāve'a e 'ite-'oi-'oi-hia ai te hō'ē ta'ata hōro'a māfatu nōna.

I te hō'ē mahana 'oa'oa 'e te ri'ari'a rahi ato'a rā, 'ua 'itehia mai te hō'ē ta'ata hōro'a māfatu maita'i roa nō Tom. E tano maita'i te fāito 'e te huru o te toto, 'e e taure'are'a te ta'ata hōro'a, e 16 noa matahiti tōna. Te māfatu e hōro'ahia ra, nō Jonathan ia, te mo'otua here a Tom. I taua mahana ra, 'ua pēpē 'ino roa 'o Jonathan i te taime 'a ūhia ai tōna pere'o'o e te hō'ē pere'o'o auahi.

Provo, Utah, Marite

[Alama] i te pāto'ira'a atu i te Atua »,⁶ fā mai ra te hō'ē melahi. Ma « te reo o te pātiri »,⁷ 'ua fa'au'u te melahi ia Alama i te hāmani-'ino-ra'a i te 'Ēkālesia 'e te « 'eiāra'a i te ā'au o te mau ta'ata ra ». ⁸ 'Ua tu'u atu te melahi i teie fa'arara'a : « 'A haere na, e ha'amana'o i te tītira'a o tō mau metua... e ha'amana'o ho'i i te mau mea rarahi [tā te Atua] i rave nō rātou ra ». ⁹ Nō te mau parau a'o ato'a e vaira, 'o teie te mea tā te melahi i fa'atumu.

'Ua tātarahapa Alama 'e 'ua ha'amana'o. I muri iho, 'ua fa'a'ite 'oia i te fa'arara'a a te melahi i tāna tamaiti ia Helamana. 'Ua a'o atu o Alama, « 'ua hina'aro vau 'ia ha'amana'o 'oe mai tā'u ho'i i ha'amana'o i te tītira'a o tō tātou hui tupuna ra ; tei roto ho'i rātou i te tītira'a ra, e 'aore e ta'ata i ti'a iāna 'ia fa'aora ia rātou, maori ra o te Atua nō Aberahama... nō Isaaka 'e... nō Iakoba ra : 'e nāna ho'i rātou i fa'aora i tō rātou mau 'ati ». ¹⁰ 'Ua parau 'ōhie Alama « te ti'aturi māite noa ra vau iāna ». ¹¹ 'Ua ta'a maita'i ia Alama ē nā roto i te ha'amana'ora'a i te fa'aorara'a i te tītira'a 'e te pāturura'a i roto i te « mau tāmatara'a 'e te mau pe'ape'a e rave rau », e ha'api'i mai tātou i te mātau maita'i i te Atua 'e te pāpūra'a i tāna mau fafaura'a. ¹²

E mea iti o tātou tei fāri'i i te hō'ē 'itera'a fifi mai tō Alama, e nehenehe rā tō tātou taurira'a e riro 'ei mea hōhonu mau. 'Ua fafau te Fa'aora i tahito ra ē :

« 'Ei 'ā'au 'āpī tā'u e hō atu ia 'outou na, e vārua 'āpī tā'u e tu'u i roto ia 'outou ; e nā'u e 'iriti i te 'ā'au 'ōfa'i i roto ia 'outou na, e nā'u e hōro'a i te 'ā'au marū.

I tō'u haerera'a e fārerei ia Tom 'e ia Dona i roto i te fare ma'i, 'ua pe'ape'a roa rāua. E mea fifi mau 'ia feruri i te mea tā rāua e fa'aruru ra, i te mea ho'i ē, e nehenehe te ora o Tom e roa fa'ahou ā nā roto i te fa'a'ohipara'a i te māfatu o tā rāua mo'otua. I te ha'amatarara'a, 'ua pāto'i rāua i te māfatu o Jonathan i pūpūhia mai e nā metua 'oto, tā rāua tamāhine 'e te hunō'a. 'Ua 'ite 'o Tom 'e 'o Dona ē, 'ua pohe te roro 'o Jonathan, 'e 'ua māramarama rāua ē, e 'ere nā tā rāua mau pure nō te hō'ē ta'ata hōro'a māfatu nō Tom i fa'atupu i te 'ati purūmu 'o Jonathan. E 'ere, 'ua riro te māfatu 'o Jonathan 'ei ō 'o te nehenehene e ha'amaita'i ia Tom i roto i tōna fifi. 'Ua fāri'i rāua ē, e nehenehe hō'ē 'ohipa maita'i e tupu mai nā roto mai i teie 'ati, 'e 'ua fa'aoti a'era e rave.

'Ua tupu maita'i te taurira'a māfatu. I muri mai, e ta'ata ta'a 'ē 'o Tom. 'Ua hau roa atu te taurira'a i te maita'i noa o te ea 'aore rā i te 'ā'au mēhara ato'a. 'Ua parau mai 'oia iā'u ē, i te mau po'ipo'i ato'a, e feruri noa 'oia ia Jonathan, i tāna tamāhine 'e tāna huno'a, i te ō tāna i fāri'i, 'e i te mea tā te reira ō i fa'atupu. Noa atu ē, tē vai noa ra terā huru 'oa'oa tōna, 'e te itoito, 'ua hi'o vau ē, 'ua rahi a'e tōna huru hana-hana, te feruri māite 'e te rahuora.

'Ua ora 'o Tom 13 matahiti hau i muri a'e i te taurira'a māfatu, 'o te 'ore roa e roa'a iāna 'āhiri 'aita te

reira taurira'a. Tē fa'a'ite ra tōna parau pohera'a ē, 'ua riro teie mau matahiti 'ei taime ha'aputapūra'a nōna i te orara'a o tōna 'utuāfare 'e o vetahi 'ē ma te 'ā'au tae 'e te here. 'Ua riro 'oia 'ei ta'ata hāmani maita'i 'ite-'ore-hia, 'e 'ei hi'ora'a nō te mana'o ti'aturi 'e te hina'aro tu'utu'u 'ore.

Mai ia Tom, 'ua fāri'i tātou tāta'itahi i te mau ō e 'ore roa e ti'a ia tātou iho 'ia roa'a mai, e mau ō nā tō tātou Metua i te ao ra 'e tāna tamaiti here, tae noa atu i te fa'aorara'a nā roto i te tusia tāra'ehara a Iesu Mesia. ⁵ 'Ua fāri'i tātou i te ora i roto i teie ao ; e fāri'i tātou i te ora tino 'a muri a'e, 'e te ora 'e te fa'aorara'a mure 'ore—mai te mea e mā'iti tātou i te reira—maoti tō tātou Metua i te ao ra 'e 'o Iesu Mesia.

I te mau taime ato'a e fa'a'ohipa tātou, e fāna'o 'aore rā, e feruri ato'a i te reira mau ō, e ti'a ia tātou 'ia feruri i te tusia, i te 'ā'au hōro'a 'e te aroha o te feiā tei hōro'a mai i te reira. Te aurarora'a i te feiā hōro'a, 'ua hau atu ia i te fa'atupu noa i te 'ā'au māuruuru i roto ia tātou. E nehenehe te ferurira'a i tā rāua mau ō e tauri ia tātou.

Tē hō'ē taurira'a fa'ahiahia roa 'o tō Alama tamaiti ia. Nō reira « tē haere noa ra

San Bernardo, Santiago, Tireni

« 'E nā'u e tu'u i tā'u vārua i roto ia 'outou...

« 'E... 'ei tā'ata 'outou nō'u, 'e 'ei Atua ho'i au nō 'outou ».¹³

'Ua parau te Fa'aora tei ti'afa'ahou i te 'āti Nephi e nāhea teie taurira'a i te ha'amata. 'Ua fa'a'ite 'oia i te hō'ē 'ohipa faufa'a i roto i te fa'anahora'a a te Metua i te ao ra 'a parau ai 'oia ē :

« I tonu mai tā'u Metua iā'u 'ia fa'ateiteihia vau i ni'a i te sātauro; 'e 'ia oti tā'u fa'ateiteira'ahia i ni'a i te sātauro ra, 'ia 'ume mai au i te mau ta'ata ato'a ra iā'u...

« 'E teie ia te tumu i fa'ateiteihia ai au ; nō reira, i te au i te mana o te Metua, e 'ume au i te mau ta'ata ato'a ra iā'u ».¹⁴

E aha tē tīauhia ia 'outou e hutihia ai 'outou i te Fa'aora ra ? 'A feruri i te aurarora'a 'o Iesu Mesia i te hina'aro o tōna Metua, tōna rēra'a i ni'a i te pohe, tōna ravera'a i ni'a iāna iho i tā 'outou mau hara 'e mau hape, tōna fāri'ira'a i te mana o te Metua 'ia riro 'ei ārai nō 'outou, 'e tāna fa'aorara'a hope'a ia 'outou ?¹⁵ 'Aita ānei teie mau mea e nava'i nō te huti ia 'outou iāna ra ? 'Ua riro te reira nō'u. Tē ti'a nei Iesu Mesia « ma te rima mahora, ma te ti'aturi 'e ma te hina'aro e fa'aora, e fa'a'ore i te hara, e tāmā, e ha'apūai, 'e e ha'amo'a [ia 'outou] ».¹⁶

E nehenehe teie mau parau mau e hōro'a ia tātou i te hō'ē 'ā'au 'āpī 'e e tūra'i ia tātou 'ia mā'iti 'ia pe'e i te Metua i te ao ra 'e ia Iesu Mesia. Terā rā, e nehenehe ato'a te mau māfatu 'āpī « e hina'aro 'ōvere haere... e hina'aro e fa'aru'e i te Atua tā tātou e here nei ».¹⁷ Nō te pāto'i i teie mana'o, e ti'a ia tātou 'ia feruri i te mau mahana ato'a i te mau ō 'o tā tātou i fāri'i 'e i te mea tā te reira e fa'atupu. 'Ua a'o mai te Ari'i Beniamina ē, « 'ua hina'aro vau 'ia ha'amana'o māite 'e 'ia tāpe'a tāmau ho'i i te mana'ora'a i te rahi o te Atua ra... 'e tōna ra hāmani maita'i 'e te fa'a'oroma'i-roa-ra'a ia 'outou ».¹⁸ Mai te mea e nā reira tātou, e fa'afana'o tātou ia tātou iho i te mau ha'amaita'ira'a fa'ahia o te ra'i.

Te ferurira'a i te hāmani maita'i 'e te aroha o te Atua, e tauturu te reira ia tātou 'ia rahi atu te fāri'ira'a i te pae

vārua. 'Āre'a rā te hāro'aro'ara'a i te pae vārua, e tauturu te reira ia tātou 'ia 'ite i te parau mau i te mau mea ato'a nā roto i te mana o te Vārua Maita'i.¹⁹ Tei roto i te reira te 'itera'a pāpū nō ni'a i te parau mau o te Buka a Moromona, te 'itera'a ē, o Iesu te Mesia, tō tātou iho Fa'aora 'e te tāra'ehara, 'e te fāri'ira'a ē, 'ua fa'aho'ihia mai tāna 'evanelia i teie mau mahana hope'a nei.²⁰

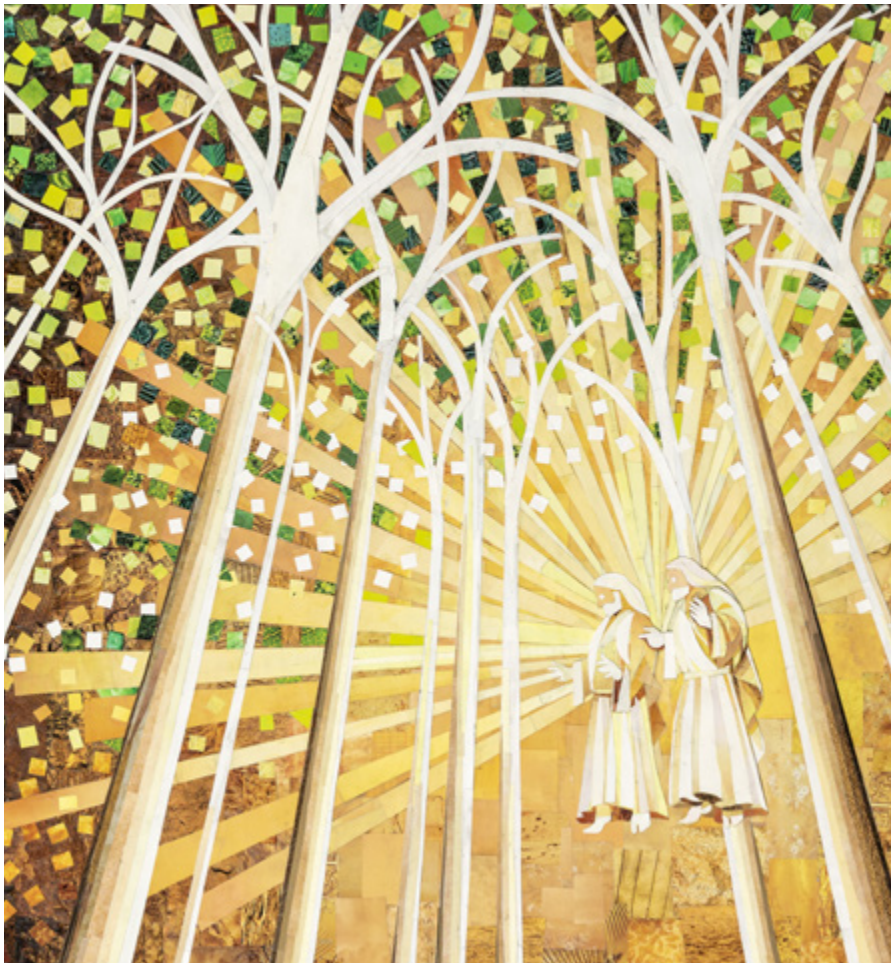
Mai te mea ē, e ha'amana'o tātou i te rahi o tō tātou Metua i te ao ra 'e 'o Iesu Mesia, 'e i te mau mea tā rāua i rave nō tātou, e'ita ia tātou e ha'afau-fa'a 'ore i te reira, mai ia Tom tei 'ore i ha'afau-fa'a 'ore i te māfatu 'o Jonathan. Ma te 'oa'oa 'e te fa'atura, 'ua ha'amana'o 'o Tom i te mau mahana ato'a i te 'ati tei fa'aroa i tōna ora. I roto i te 'oa'oa rahi o te 'itera'a ē, e nehenehe tātou e fa'aorahia 'e e fa'ateiteihia, e ti'a ia tātou 'ia ha'amana'o ē, e ho'o rahi tō te fa'aorara'a 'e tō te fa'ateiteira'a.²¹ E nehenehe tātou e 'oa'oa ma te fa'atura, ma te 'ite ē, 'āhiri 'aita Iesu Mesia, 'ua pohe tātou, nā roto rā iāna, e nehenehe tātou e fāri'i i te ō nehenehe roa a'e tā te Metua i te ao ra e nehenehe e hōro'a.²² 'Oia ia, maoti te reira fa'atura i fāna'o ai tātou i te parau fafau « o te ora mure 'ore i roto i teie nei ao » 'e i te pae hope'a, 'ia fāri'i i « te ora mure 'ore [...] 'oia te hanahana tāhuti 'ore » i roto i te ao 'a muri a'e.²³

'Ia feruri ana'e tātou i te hāmani maita'i 'o tō tātou Metua i te ao ra

'e 'o Iesu Mesia, e rahi atu tō tātou ti'aturi ia rāua. E taui tā tātou mau pure nō te mea 'ua 'ite tātou ē, 'o te Atua tō tātou Metua 'e 'o tātou tāna mau tamari'i. 'Aita tātou e 'imi 'ia taui i tōna hina'aro, 'ia fa'a'āfaro rā tātou i tō tātou hina'aro i ni'a i tōna 'e 'ia pāpū nō tātou i te mau ha'amaita'ira'a tāna e hina'aro e hōro'a mai, mai te mea e ani tātou.²⁴ E hia'ai tātou 'ia hau atu te marū, 'ia hau atu te vi'ivi'i 'ore, 'ia hau atu te pāpū, 'ia hau atu te rirora'a mai te Mesia.²⁵ Nā teie mau taurira'a e fa'afāna'o ia tātou i te mau ha'amaita'ira'a hau atu nō te ra'i ra.

Nā roto i te 'itera'a ē, nō 'ō mai ia Iesu Mesia ra te mau mea maita'i ato'a, e fa'a'ite maita'i atu ā tātou i tō tātou fa'aro'o ia vetahi 'ē.²⁶ E roa'a ia tātou te itoito nō te fa'aruru atu i te mau 'ohipa 'e te mau huru fifi e vai ra.²⁷ E pūai atu ā tō tātou hina'aro tu'utu'u 'ore 'ia ha'apa'o i te mau fafau'a 'o tā tātou i rave nō te pe'e i te Fa'aora.²⁸ E 'i tātou i te here o te Atua, e hina'aro tātou e tauturu i te feiā e hina'aro i te reira, ma te ha'avā 'ore ia rātou, e here i tā tātou mau tamari'i 'e e 'atu'atu ia rātou i roto i te parauti'a, e tāpe'a māite i te matarara'a o tā tātou mau hara 'e 'ia vai 'oa'oa noa tātou.²⁹ Teie te mau hotu fa'ahia o te ha'amana'ora'a i te hāmani maita'i 'e te aroha o te Atua.

Ta'a 'ē atu rā i te reira, 'ua fa'aara mai te Fa'aora ē, « e 'aore roa te ta'ata nei e fa'a'ino i te Atua i te hō'ē mea, 'e

'ore 'e tō rāua aroha fāito 'ore nō te mau tamari'i ato'a a tō tātou Metua i te ao ra.³⁸ 'Ua tau teie 'itera'a iā'u, 'e e tau i ato'a te reira ia 'outou. Nā roto i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o, 'ei hi'ora'a, Aberahama 2:16 ; Exodo 13:3 ; Iosua 4:6-9 ; 1 Samuela 7:11-12
2. 'Api upo'o parau o te Buka a Moromona.
3. Moroni 10:3.
4. Hi'o, 'ei hi'ora'a, Deuteronomi 6:12 ; 11:18 ; Iosua 4:21-24 ; 1 Samuela 7:12 ; Roma 2:4 ; 11:22 ; 2 Nephi 9:10 ; 33:14 ; Iakoba 1:7 ; Mosia 5:3 ; 25:10 ; 27:22 ; Alama 34:4 ; Helamana 12:2 ; 3 Nephi 4:33 ; 18:11-12 ; Moromona 2:13 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 133:52 ; 138:2.
5. Hi'o Isaia 53:3-12 ; Luka 22:44 ; Ioane 3:16 ; Galatia 2:20 ; Mosia 3:5-11 ; Alama 7:10-13 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 19:16-19.
6. Mosia 27:11.
7. Mosia 27:11.
8. Mosia 27:9 ; hi'o ato'a 'irava 13.
9. Mosia 27:16.
10. Alama 36:2.
11. Alama 36:27.
12. Hi'o Alama 36:27-29.
13. Ezekielia 36:26-28.
14. 3 Nephi 27:14-15 ; ha'apāpūra'a i 'āpitihia atu. Hi'o ato'a Ioane 12:32 ; 2 Nephi 26:24.
15. Hi'o Mosia 15:7-9 ; Apokalupo 21:4
16. Russell M. Nelson, « E nehenehe tātou e rave maita'i a'e 'e e riro maita'i a'e », *Liahona*, Mē 2019, 67.
17. « Come, Thou Fount of Every Blessing », *Hymns* (1948), no. 70.
18. Mosia 4:11 ; hi'o ato'a Alama 36:2, 28-29 ; Etera 7:27 ; 10:2 ; Moroni 9:25.
19. Hi'o Moroni 10:4-5.
20. Hi'o api upo'o parau 'e te ōmuara'a o te Buka a Moromona.
21. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 19:18-19.
22. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 14:7.
23. Mose 6:59 ; hi'o ato'a Alama 36:28.
24. Hi'o Bible Dictionary, « Prayer ».
25. Hi'o « E te Fatu here », *Te mau Himene*, n° 65.
26. Hi'o Philemona 1:6.
27. Hi'o 1 Nephi 11:31 ; 2 Nephi 2:8.
28. Hi'o Alama 5:6, 13, 26-28.
29. Hi'o Mosia 4:11-26.
30. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 59:21.
31. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 88:63-64.
32. Hi'o « Come, Thou Fount of Every Blessing ».
33. Mosia 2:41.
34. Hi'o Mataio 17:5 ; Mareko 9:7 ; Luka 9:35 ; 3 Nephi 11:7 ; Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17.
35. Hi'o Boyd K. Packer, « The Brilliant Morning of Forgiveness », *Ensign*, Novema 1995, 19-20.
36. Hi'o Apokalupo 21:4.
37. Hi'o Salamo 147:3.
38. Hi'o 2 Nephi 26:33.

'aore rā 'aita roa tōna riri i hotu i ni'a i te hō'ē ta'ata, maori rā 'o rātou 'o tei 'ore i fa'i mai i tōna rima ra i roto i te mau mea ato'a ».³⁰ 'Aita vau e mana'o nei ē, 'ua fa'a'inohia te Atua 'ia ha'amo'e ana'e tātou iāna. Tē feruri nei rā vau ē, e pe'ape'a roa 'oia. 'Ua 'ite 'oia ē, 'ua fa'a'ere tātou ia tātou iho i te rāve'a 'ia ha'afātata atu iāna nā roto i te ha'amana'ora'a iāna 'e i tāna hāmani maita'i. I reira tātou e 'ere ai iāna 'ia ha'afātata mai ia tātou 'e i te mau ha'amaita'ira'a ta'a 'ē tāna i fafau mai.³¹

Tē ani nei au ia 'outou 'ia ha'amana'o i te mau mahana ato'a i te rahi 'o te Metua i te ao ra 'e 'o Iesu Mesia 'e i te mea tā rāua i rave nō tātou. 'A vaiiho i tō 'outou ferurira'a nō tō rāua hāmani maita'i 'ia tā'amu pāpū a'e i tō 'outou 'ā'au 'ōvere i ni'a ia rāua.³² 'A feruri hōhonu i tō rāua aroha, 'ei reira 'outou e ha'amaita'ihia ai i te hāro'aro'ara'a pae vārua rahi atu 'e 'ia riro hau atu mai te Mesia te huru.

Mai te mea e hi'o māite 'outou i tō rāua maita'i, e tauturu te reira ia 'outou « 'ia ha'apa'o maita'i ē tae noa atu i te hope'a ra », ē tae noa atu e « fāri'ihia rātou i te ra'i ra » nō te « pārahi 'e te Atua ato'a i roto i te 'oa'oa hope 'ore ra ».³³

'Ua parau tō tātou Metua i te ao ra, nō ni'a i tāna tamaiti here, « 'a fa'aro'o iāna ! »³⁴ Mai te mea e fa'a'ohipa 'outou i teie mau parau 'e e fa'aro'o 'outou iāna, 'a ha'amana'o ma te 'oa'oa 'e te fa'atura ē, e mea au nā te Fa'aora 'ia fa'aho'i mai i te mea e'ita e ti'a ia 'outou 'ia fa'aho'i mai, e mea au nāna 'ia fa'aora i te mau pēpē e'ita e ora ia 'outou, e mea au nāna 'ia tātā'i i te mea i 'ōfatihia ;³⁵ e fa'aho'i 'oia i te mau 'ohipa ti'a 'ore ato'a i ravehia i ni'a ia 'outou ;³⁶ 'e e mea au nāna 'ia tātā'i tāmau i te mau māfatu 'oto.³⁷

'A feruri ai au i te mau ō a tō tātou Metua i te ao ra 'e a Iesu Mesia, 'ua ha'api'i mai au i tō rāua here hope

Nā Elder Benjamin M. Z. Tai
Nō te Hitu 'Ahuru

Te mana o te Buka a Moromona i roto i te fa'afāriura'a

E hōro'a mai te Buka a Moromona i te mā'a vārua, e fa'a'ite mai i te hō'ē fa'anahora'a 'ohipa, 'e e fa'atū'ati ia tātou i te Vārua Mo'a.

I muri a'e, i te hi'ora'a i te parau fa'a'ite pae tino 'aita i maoro a'e nei, 'ua ha'api'i mai au ē e ti'a iā'u 'ia rave i te tahi mau fa'atanora'a nō te huru orara'a. Nō te tauturu iā'u, 'ua hōro'a mai tō'u taote i te hō'ē fa'anahora'a nō te mā'a 'e nō te fa'a'eta'etara'a tino, mai te mea ē, e mā'iti au i te pe'e i te reira, e tau i te reira iā'u 'ei ta'ata maita'i a'e i te pae o te ea.

Mai te mea e rave tātou tāta'itahi i te hō'ē hi'opo'ara'a pae vārua, e aha ia tā tātou e ha'api'i mai nō tātou iho? E aha te mau fa'atanora'a tā tō tātou taote pae vārua e hōro'a mai ia tātou? Nō te riro mai 'ei ta'ata 'o te tītauhia ia tātou 'ia riro mai, e mea faufa'a roa 'ia 'ite tātou e aha te 'ohipa e rave, 'e 'ia rave i te mea tā tātou i 'ite.

'O Iesu Mesia te Taote rahi.¹ Nā roto i tāna tāra'ehara, e rāpa'au 'oia i tō tātou mau pēpē, e rave i ni'a iāna i tō tātou mau paruparu, 'e e fa'aora i tō tātou 'ā'au oto.² Nā roto i tōna aroha, e nehenehe tō tātou mau paruparu e riro mai 'ei mea pūai.³ Tē ani mai nei 'oia ia tātou 'ia pe'e iāna⁴ nā roto

i te ha'api'ira'a mai nō ni'a iāna, te fa'aro'ora'a i tāna mau parau, 'e te haerera'a nā roto i te marū o tōna Vārua.⁵ 'Ua fafau mai 'oia e tauturu ia tātou⁶ i roto i teie fa'anahora'a o te fa'afāriura'a nō te orara'a tā'āto'a, 'o tē fa'ataui ia tātou 'e 'o tē hōro'a mai i te 'oa'oa hope 'ore.⁷

'Ua hōro'a mai te Fa'aora i te Buka a Moromona ia tātou 'ei mauha'a mana nō te tauturu i roto i te fa'afāriura'a. E hōro'a mai te Buka a Moromona i te mā'a vārua, e fa'a'ite mai i te hō'ē fa'anahora'a 'ohipa, 'e e fa'atū'ati ia tātou i te Vārua Mo'a. 'Ua pāpa'ihia nō tātou,⁸ tei roto i te reira te parau a te Atua ma te māramarama maita'i⁹ 'e tē parau nei

nō tō tātou ihota'ata, tā tātou fā 'e tō tātou hope'ara'a.¹⁰ Mai te Bibilia, tē fa'a'ite pāpū nei te Buka a Moromona nō Iesu Mesia¹¹ 'e tē ha'api'i nei nāhea tātou e nehenehe ai e 'ite i te parau mau 'e 'ia riro mai iāna te huru.

E 58 matahiti tō te taea'e Saw Polo 'a fa'a'itehia ai iāna te 'evanelia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai a Iesu Mesia. I tō'u fārereira'a iāna, tē tāvini ra 'oia 'ei peresideni 'āma'a e rave rahi matahiti, terā rā, 'ua ha'api'i mai au ē 'aita roa 'oia i tai'o a'e i te Buka a Moromona nō te mea 'aita ā te reira e vai ra nā roto i tōna reo tumu te birman. I tō'u anira'a iāna ē, e mea nāhea tōna 'itera'a ē, e parau mau te buka ma te 'orera'a e tai'o i te reira, 'ua pāhono mai 'oia ē, 'ua tuatāpapa 'oia pauroa te mahana, i te buka hōho'a o te mau 'ā'amu o te Buka a Moromona nā roto i te hi'ora'a i te mau hōho'a, te fa'a'ohipara'a i te hō'ē buka fa'atoro parau nō te 'iriti i te mau ta'o Pere-tāne, 'e te pāpa'i-maita'i-ra'a i te mau nota o te mau mea tāna i ha'api'i mai. 'Ua fa'ata'a mai 'oia ē, « i te mau taime ato'a e tuatāpapa vau, e pure au nō ni'a i te mea tā'u i ha'api'i mai, 'e 'e 'ite au i te hau 'e te 'oa'oa, e māramarama

Bountiful, Utah, Marite

tō'u ferurira'a, 'e e marū tō'u 'ā'au. E fāri'i au i te Vārua Maita'i i te fa'a'ite-pāpū-ra'a mai iā'u ē, e parau mau te reira. 'Ua 'ite au ē, te Buka a Moromona, 'o te parau ia a te Atua ».

Mai te taea'e Saw Polo, e nehenehe tātou tāta'itahi e tuatāpapa i te Buka a Moromona mai te au i tā tātou e nehenehe. 'A hia'ai ai tātou i te ti'aturi 'e i te feruri i tāna mau ha'api'ira'a i roto i tō tātou 'ā'au, e ti'a ia tātou e ani i te Atua ma te fa'aro'o e parau mau ānei te mau ha'api'ira'a.¹² Mai te peu e 'ā'au maita'i tō tātou i roto i tō tātou hia'ai 'ia 'ite 'e te hina'aro mau 'ia rave, e pāhono mai 'oia ia tātou nā roto i te Vārua Maita'i. 'E nā roto i te mana o te Vārua Maita'i e 'ite ai tātou i te parau mau i te mau mea ato'a.¹³ 'Ia fāri'i ana'e tātou i te hō'ē 'ite hanahana o te Buka a Moromona, e 'ite ato'a tātou nā roto i taua ā mana ē 'o Iesu Mesia te Fa'aora o te ao nei, 'o Iosepha Semita tāna peropheta, 'e 'o Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei tāna 'Ēkālesia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai.¹⁴

I tō'u 'āpīra'a 'a ha'amata ai au i tā'u tāvinira'a misiōnare, 'ua ta'uma vau i ni'a i te hō'ē manureva e tere ra i Auteraria. Ma te mana'o mo'emo'e, te hepohepo 'e te tano 'ore, ma te hina'aro mau rā e tāvini, e hia'ai rahi mau tō'u 'ia ha'apāpūhia mai iā'u ē e parau mau ānei te mea tā'u e ti'aturi nei. 'Ua pure au 'e 'ua tai'o pāpū vau i tā'u mau pāpā'ira'a mo'a, terā rā, 'a tere noa ai te manureva, te rahi noa atu ra tō'u mana'o tapitapi 'e 'ua fifi roa tō'u huru i te pae tino. I muri a'e e rave rahi hora tō'u 'arora'a, 'ua haere mai te hō'ē tuati manureva nā roto i te aro'a, 'e 'ua tāpe'a mai ra i piha'i iho i tō'u pārahira'a. 'Ua rave atu 'oia i te Buka a Moromona tā'u e tai'o ra, i tō'u rima. 'Ua hi'o a'era 'oia i te 'api tāpo'i 'e 'ua nā 'ō mai ra, « e buka maita'i roa teie ! » i muri iho, fa'aho'i mai nei i te buka, 'e haere fa'ahou atura. 'Aita roa atu vau i 'ite fa'ahou iāna.

'A tāvevo noa ai tāna mau parau i roto i tō'u tari'a, 'ua fa'aro'o vau 'e 'ua 'ite pāpū maita'i i roto i tō'u māfatu, « tei 'ō nei au, 'e 'ua 'ite au tei hea 'oe. 'A rave i te vāhi e mara'a ia 'oe, nā'u

e ha'apa'o i te toe'a ». I roto i taua manureva ra i ni'a a'e i te moana Patifita, 'ua fāri'i au i te hō'ē 'itera'a pāpū nō'u iho nā roto i tā'u tuatāpapara'a i te Buka a Moromona 'e te mau muhuhura'a a te Vārua Maita'i ē, 'ua 'ite tō'u Fa'aora o vai au 'e e parau mau te 'evanelia.

'Ua ha'api'i 'o Elder David A. Bednar ē : « Te 'itera'a ē, e parau mau te 'evanelia 'o te ora 'ia 'o te 'itera'a pāpū. Te ha'apa'o-tāmau-ra'a i te 'evanelia, 'o te ora 'ia o te fa'afāriura'a ». ¹⁵ E tūtau te fa'afāriura'a ia tātou 'ia riro « 'ei feiā rave i te parau nei, 'eiaha 'ei feiā fa'aro'o noa ». ¹⁶ Te fa'anahora'a 'ohipa a te Fatu nō tātou—te ha'api'ira'a tumu a te Mesia—'ua ha'api'ihia 'ia ma te māramarama i roto i te Buka a Moromona. ¹⁷ 'Oia ho'i :

- 'A tahi, *te fa'a'ohipara'a* i te fa'aro'o ia Iesu Mesia nā roto i *te ti'aturira'a* iāna, *te ha'apa'ora'a* i tāna mau fa'auera'a, 'e *te 'itera'a* ē, e tauturu mai 'oia ia tātou. ¹⁸
- Te piti, *te tātarahapara'a* i tā tātou mau hapa i te mau mahana ato'a 'e *te fāri'ira'a* i te 'oa'oa 'e te hau 'ia fa'a'ore ana'e 'oia i tā tātou mau hapa. ¹⁹ E tūtau te tātarahapa ia tātou 'ia *fa'a'ore* i te hapa a vetahi 'ē ²⁰ 'e e tauturu ia tātou 'ia haere i mua. 'Ua fafau mai te Fa'aora e fa'a'ore 'oia i tā tātou mau hapa 'ia tātarahapa pinepine ana'e tātou. ²¹
- Te toru, *te ravera'a 'e te ha'apa'ora'a* i te mau fafaura'a 'e te Atua nā roto i te mau 'oro'a mai te bāpetizora'a. Nā te reira e tāpe'a ia tātou i ni'a i te 'ē'a nō te fafaura'a 'o

tē arata'i atu iāna ra. ²²

- Te maha, *te fāri'ira'a* i te hōro'ara'a o te Vārua Maita'i. Nā roto i teie hōro'a e fāri'i ai tātou i te auhoara'a tāmau o te hō'ē 'o tē ha'amo'a, 'o tē tā māhanahana 'e 'o tē arata'i ia tātou. ²³
- Te pae, *te fa'a'oroma'ira'a* e tae noa atu i te hope'a ma *te haere ti'a atu i mua ma te 'oa'oa* i te mau mahana ato'a i te 'ite i te parau a te Mesia. ²⁴ 'A 'oa'oa ai tātou i te Buka a Moromona 'e 'ia tāpe'a māite i tāna mau ha'api'ira'a, e nehenehe tātou e upo'oti'a i ni'a i te mau fa'ahemara'a 'e e fāri'i i te mau arata'ira'a 'e te pānurura'a i te roara'a o tō tātou orara'a. ²⁵

Nā roto i te fa'a'ohipa-tāmau-ra'a i te ha'api'ira'a tumu a te Mesia i roto i tō tātou orara'a, e upo'oti'a tātou i ni'a i te 'ohipa 'ore 'o tē tāpe'a nei i te tauira'a, 'e te mata'u 'o tē tāpe'a nei i te 'ohipara'a. E fāri'i tātou i tā tātou iho heheura'a, nō te mea, nā te Vārua Maita'i « e *fa'a'ite mai* ia 'outou i te mau mea ato'a tā 'outou e rave », ²⁶ 'e nā « te parau a te Mesia e *fa'a'ite* ia 'outou i te mau mea tā 'outou e ha'apa'o ». ²⁷

E 20 matahiti tō te taea'e Huang Juncong 'arora'a i te 'ava, te 'ava'ava 'e te ha'uti moni. I tōna fa'a'itera'a-hia ia Iesu Mesia 'e i tāna 'evanelia i fa'aho'i-fa'ahou-hia mai, 'ua hina'aro te taea'e Huang e tau i nō te maita'i o tōna 'utuāfare 'āpī roa. Tāna tītaura'a rahi roa a'e o te puhipuhira'a 'ia i te 'ava'ava. 'Ei ta'ata puhipuhi 'ava'ava rahi, 'ua tāmata 'oia i te fa'a'ore e

rave rahi taime, 'aita rā i manuia. I te hō'ē mahana, 'ua puta mai teie mau parau o te Buka a Moromona i roto i tōna ferurira'a : « ma te 'ā'au hina'aro mau, ma te mana'o pāpū ».²⁸ Noa atu ē, 'aita i manuia tāna mau tāmatarā'a nā mua atu, 'ua mana'o 'oia ē, e nehenehe paha 'oia e tauī nā roto i te tauturu a te Metua i te ao ra 'e a Iesu Mesia.

'Ua tāhō'ē te mau misiōnare rave tāmāu i tō rāua fa'aro'o 'e i tōna 'e 'ua hōro'a iāna i te hō'ē fa'anahora'a fāre-reira'a, 'e tae noa atu i te pure 'ū'ana 'e te tuatāpapara'a i te parau a te Atua. Ma te 'ā'au tae 'e te hina'aro mau, 'ua ha'a te taea'e Huang ma te hina'aro pāpū 'e 'ua 'ite a'era 'oia ē, 'a fa'atumu rahi atu ai 'oia i ni'a i te mau peu tāna i hina'aro e fa'ahotu, mai te tuatāpapara'a i te Buka a Moromona, 'ua iti ia tāna fa'atumura'a i ni'a i te mau peu tāna i hina'aro e fa'aru'e.

'A ha'amana'o ai 'oia i te 'ohipa i tupu a 15 matahiti i ma'iri, 'ua parau 'oia ē, « 'aita vau e ha'amana'o nei e aha mau te taime 'a fa'aru'e ai au i te 'ava'ava, terā rā, 'a tāmata ai au i te mau mahana ato'a, ma te itoito, 'ia rave i te mau mea tā'u i 'ite ē, e tītāuhia iā'u 'ia rave nō te ani i te Vārua o te Fatu i roto i tō'u orara'a, 'e 'ia tāmāu noa i te rave i te reira, 'aita vau i huti-fa'ahou-hia i ni'a i te 'ava'ava 'ē tae roa mai i teienei ». Nā roto i te fa'a'ohipara'a i te mau ha'api'ira'a a te Buka a Moromona, 'ua tauihia te orara'a o te taea'e Huang, 'e 'ua riro mai 'oia 'ei tāne fa'aipoipo 'e 'ei metua tāne maita'i a'e.

'Ua fafau mai te peresideni Russell M. Nelson ē : « Mai te mea ē, e tuatāpapa 'outou i te Buka a Moromona nā roto i te pure *i te mau mahana ato'a*, e rave ia 'outou i te mau fa'aotira'a maita'i a'e—*i te mau mahana ato'a*. Tē parau fafau atu nei au ē, 'ia feruri māite 'outou i tā 'outou i tuatāpapa, e matara mai te mau ha'amāramarama o te ra'i 'e e fāri'i mai 'outou i te pāhōnora'a i tā 'outou iho mau uira'a 'e te arata'ira'a nō tō 'outou iho orara'a. Tē parau fafau atu nei au ē, 'ia utuhi 'outou ia 'outou iho i roto i te Buka a Moromona i te mahana

'Oire nō New York, New York, Marite

tāta'itahi, e nehenehe 'outou e pāru-ruhia i te mau 'ino o terā mahana, 'e tae roa atu i terā ma'i fifi nō te hōho'a faufau 'e tē tahi atu mau hia'ai fa'atīti 'e te fa'ata'ero ».²⁹

E hoa here mā, te Buka a Moromona o te parau ia a te Atua, 'e e ha'afātata atu tātou iāna mai te mea ē, e tuatāpapa tātou i te reira.³⁰ 'A fa'a'ohipa ai tātou i tāna mau parau, e noa'a ia tātou te 'itera'a pāpū o tāna parau mau.³¹ 'A ora tāmāu noa ai tātou mai te au i tāna mau ha'api'ira'a, e'ita ia tātou e hina'aro fa'ahou e rave i te 'ino.³² E tauihia tō tātou 'ā'au, tō tātou huru, 'e tō tātou nātura ta'ata nō te riro hau atu mai te Fa'aora te huru.³³ Tē fa'a'ite atu nei au i tō'u 'itera'a pāpū ē, o Iesu te Mesia, tō tātou Fa'aora, te Ārai 'e te Hoa. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Mareko 2:17.
2. Hi'o Salamo 147:3 ; Isaia 53:4 ; Mataio 8:17.
3. Hi'o 2 Nephi 25:23 ; Iakoba 4:7 ; Etera 12:27.
4. Hi'o Mataio 19:21 ; Mareko 10:21 ; Luka 18:22 ; 2 Nephi 31:10.
5. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 19:23.
6. Hi'o Isaia 41:10.
7. Hi'o Mosia 2:41 ; 3:19 ; 5:2.
8. Hi'o 2 Nephi 25:8, 21–22 ; Moromona 7:1 ; 8:35.

9. Hi'o 2 Nephi 25:7 ; 31:2–3.
10. Hi'o 2 Nephi 2:25 ; Alama 40.
11. Hi'o Isaia 29:4, 11–18 ; Ezekielia 37:16–21 ; 2 Korinetia 13:1 ; 1 Nephi 13:38–42 ; 2 Nephi 3:12 ; 25:26.
12. Hi'o Alama 32:41–43.
13. Hi'o Moroni 10:3–5.
14. Hi'o 'ōmuara'a o te Buka a Moromona.
15. David A. Bednar, « Fa'afariuhia i te Fatu », *Liahona*, Novema 2012, 109.
16. Iakobo 1:22.
17. Hi'o 2 Nephi 31 ; 3 Nephi 11:31–40 ; 27:13–22.
18. Hi'o 1 Nephi 3:7 ; Moroni 7:33.
19. Hi'o Mosia 4:3.
20. Hi'o Mataio 18:21–35 ; Mareko 11:25–26 ; Luka 6:37 ; 3 Nephi 13:14–15 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 64:10 ; 82:1.
21. Hi'o Mosia 26:30 ; Moroni 6:8.
22. Hi'o 2 Nephi 31:17–18.
23. Hi'o 1 Nephi 10:19 ; 2 Nephi 33:1 ; 3 Nephi 11:32 ; 28:11 ; Moroni 6:4.
24. Hi'o 2 Nephi 31:20.
25. Hi'o 1 Nephi 15:24.
26. 2 Nephi 32:5 ; ha'apāpūra'a i 'āpitihia atu.
27. 2 Nephi 32:3 ; ha'apāpūra'a i 'āpitihia atu.
28. Moroni 10:4.
29. Russell M. Nelson, « Te Buka a Moromona : E aha ia te huru tō 'outou orara'a 'āhani 'aita te reira ? » *Liahona*, Novema 2017, 62–63.
30. Nō ni'a i te Buka a Moromona, 'ua parau te peropheta Iosepha Semita ē, « e ha'afātata te hō'ē ta'ata i piha'i iho i te Atua nā roto i te ha'apa'ora'a i tāna mau ha'api'ira'a, i te tahi atu buka » (ōmuara'a o te Buka a Moromona).
31. Hi'o Iakoba 6:7 ; Alama 32:26–43.
32. Alama 19:16.
33. Hi'o 2 Korinetia 5:17 ; Mosia 3:19 ; 5:2 ; Alama 5:14, 19.

Nā Elder Gary E. Stevenson
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Hō'ē niu maita'i i mua i te tau e tae mai

*I roto i te mau matahiti i muri nei, teie mau
ha'amaita'ira'a tā tātou e rave nei i ni'a i te hiero nō
Roto Miti, 'ia ha'aputapū 'e 'ia fa'auru te reira ia tātou.*

'Ā'amu nō te hiero nō Roto Miti

E ho'i nā tātou i muri, i te hō'ē avateaveave a i te 24 nō Tiurai 1847 i te hora 2 i te avatea. I muri a'e i te hō'ē tere fifi e 111 mahana 'e e 148 melo o te 'Ēkālesia tei fa'aoti i te tuha'a mātāmua nō te haere i te pae tō'o'a o te rā, 'ua tomo mai o Brigham Young i roto i te 'āfa'a nō Roto Miti, ma te ma'i 'e te hō'ē fiva rahi, e peresideni 'oia nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo i taua taime ra.

E piti mahana i muri mai, 'a maita'i mai ai 'oia, 'ua arata'i o Brigham Young e rave rahi melo nō te Pupu nō te Tino Ahuru ma Piti 'āpōsetolo 'e tē tahi atu, i roto i te hō'ē tere mā'imi. 'Ua pāpa'i o William Clayton ē : « Fātata e toru i ni'a i te maha o te hō'ē maire i te pae apato'erau o te pūhapara'a, tae atura mātou i ni'a i te hō'ē vāhi pāpū o te fenua, 'e e mea 'opa rī'i i te pae tō'o'a o te rā ».¹

'A hi'ohi'o noa ai 'oia i te reira vāhi 'e te pupu, i taua iho taime ra, 'ua fa'aea ihora o Brigham Young, 'e 'ua pātia atura i tōna turuto'oto'o i roto i te repo, 'e 'ua parau a'era, « I'ō nei te hiero o tō tātou Atua e ti'a ai ». Hō'ē o tōna hoa, o Elder Wilford Woodruff

ia , tei parau ē, « 'ua ō taua parau ra « i roto (iāna) mai te hō'ē ho'a uira », 'e 'ua pātia a'era 'oia i te hō'ē 'āma'a rā'au i roto i te repo nō te tāpa'o i te 'āpo'o i pātiahia i te turuto'oto'o a te peresideni Young. 'Ua mā'itihia 'ahuru ma ono tā fenua nō te hiero, 'e 'ua fa'aotihia ē, e hāmanihia te 'oire mai « te hō'ē 'āfata tuea i te pae apato'erau – apato'a, hiti'a o te rā – tō'o'a o te rā » 'e te hiero i rōpū.²

I roto i te 'āmuira'a rahi nō 'Ēperēra 1851, 'ua mā'iti 'āmu'i te mau melo o te 'Ēkālesia e pāturu i te hō'ē parau nō te patu i te hō'ē hiero « i te i'oa o te Fatu ».³ E piti matahiti i muri mai, i te 14 nō Fepuare 1853, 'ua ha'amo'ahia te vāhi patura'a e Heber C. Kimball i roto i te hō'ē 'ōro'a i reira te 'āmuira'a mai e rave rahi tauatini feiā mo'a, e 'ua pātiahia te repo nō te niu o te hiero nō Roto Miti. Tau 'āva'e i muri a'e, i te 6 nō 'Ēperēra, 'ua tu'uhia te mau 'ōfa'i tihī rarahi o te hiero 'e 'ua ha'amo'ahia nā roto i te mau 'ōro'a nehenehe tei roto i te reira te hō'ē pāruru 'ū 'e te mau pupu upa, 'e hō'ē porotēra'a arata'ihia e te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia mai te fare menemene tahito haere atu i te vāhi ti'ara'a o te hiero, i reira i hōro'ahia ai te mau 'ora'a 'e te mau pure i te vāhi tāta'itahi tei reira nā 'ōfa'i e maha.⁴

I roto i te 'ōro'a tāpūra'a repo, 'ua fa'aha'amana'o te peresideni Young ē, 'ua fāri'i 'oia i te hō'ē 'ōrama i te taime 'a tu'u ai 'oia i te 'āvae nō te taime mātāmua i ni'a i te fenua, 'a haere ai 'oia nā roto i te 'āfa'a, ma te parau ē : « 'Ua 'ite a'era vau [i taua taime ra] mai tā'u e 'ite nei i teie taime ē, i ni'a i teie fenua e patuhia ai te hō'ē hiero—teie mua iā'u ».⁵

'Ahuru matahiti i muri a'e, 'ua hōro'a o Brigham Young i teie hi'ora'a tohu i roto i te 'āmuira'a rahi nō 'Ātopa 1863 : « Tē hina'aro nei au

e hi'o 'ia patuhia [te] hiero 'ia ti'a i te reira 'ia vai i roto i te roara'a o te mileniuma. E 'ere teie ana'e te hiero tā tātou e patu ; e rave rahi hānere o te reira e patuhia 'e e ha'amo'ahia i te Fatu. E 'itehia teie hiero 'ei hiero mātāmua tei patuhia e te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei i roto i te mau mou'a... Tē hina'aro nei au 'ia ti'a terā hiero... 'ei 'ōfa'i rahi ha'ama-na'ora'a i te fa'aro'o, te tāmāu māite 'e te itoito o te feiā mo'a o te Atua i roto i te mau mou'a ».⁶

I tō'u hi'o-fa'ahou-ra'a i teie 'ā'amua potu, 'ua tupu te mana'o fa'ahiahia i roto iā'u nō te ti'ara'a hi'o o Brigham Young—nā mua roa, 'ua ha'apāpū 'oia ē, mai te mea e ti'ahia, 'e, ma te fa'a'ohipa i te mau rāve'a patura'a fare e vai ra i taua taime ra 'e i taua vāhi ra, e patuhia te hiero nō Roto Miti 'ia ti'a i te reira 'ia vai māite e hope noa atu te mileniuma, 'e te piti, tāna tohura'a nō ni'a i te tupura'a i te rahi te mau hiero nā te ao nei a muri a'e, 'oia ato'a 'ia tai'ohia e rave rahi hānere.

Te fa'a'āpīra'a i te hiero nō Roto Miti

Mai ia Brigham Young, tē hi'o nei tō tātou peropheta nō teie mahana, ma te ha'apa'o maita'i, i te hiero nō Roto Miti 'e i te tā'āto'ara'a o tē tahi atu mau hiero. I te roara'a o te mau matahiti, i terā 'e terā taime, 'ua a'o te Peresidenira'a Mātāmua i te 'Episekōpora'a fa'atere rahi 'ia ha'apāpū ē, e mea pa'ari ānei te niu o te hiero nō Roto Miti. 'A tāvini ai au i roto i te 'Episekōpora'a fa'atere rahi, nā roto i

« I'ō nei te hiero o tō tātou Atua e ti'a ai », 'ua parau te peresideni Brigham Young..

E tauturu te mau fa'a'āpīra'a o te hiero nō Roto Miti i te fa'atupura'a i te hina'aro o Brigham Young, 'ia vai noa te hiero i te roara'a o te tau o te Mileniuma.

te anira'a a te Peresidenira'a Mātāmua, 'ua rave mātou i te hō'ē hi'opo'ara'a tā'āto'a o te hiero nō Roto Miti, tae noa atu i te hō'ē fa'ata'ara'a parau nō ni'a i te mau haerera'a i mua 'āpī i roto i te parau nō te pāru-rura'a i mua i te aueuera'a fenua 'e nō te mau rāve'a patura'a fare.

Teie te mau 'ohipa hi'opo'ara'a tei hōro'ahia i te Peresidenira'a Mātāmua i taua tau ra : « I te taime 'a 'ōpuahia ai 'e 'a patuhia ai te hiero nō Roto Miti, 'ua fa'a'ohiphahia te mau tāmāu maita'i a'e, te mau rave 'ohipa māramarama, 'e te mau mātēria patura'a, te mau tauiha'a nō roto, 'e tē tahi atu mau rāve'a maita'i roa e vai ra i taua tau ra. Mai tōna ha'amo'ara'ahia i te matahiti

'Ua 'āvarihia te fenua nō te hiero nō Roto Miti i te matahiti 1853.

1893, 'ua ti'a te hiero ma te pa'ari 'e 'ua tāvini mai te hō'ē fare mōri o te fa'aro'o [e] o te ti'aturira'a, 'e mai te hō'ē māramarama nō te ta'ata. 'Ua ha'apa'o-maita'i-hia te parau nō te fa'a'ohipara'a, nō te tāmāra'a 'e nō te tāpe'ara'a 'ia vai maita'i noa te hiero. E mea maita'i te mau rāti tahua 'e te mau pou 'ōfa'i 'ere'ere tārava nō rāpae 'e nō roto. 'Ua ha'apāpū mai te mau tuatāpapara'a 'āpī ē, te vāhi i mā'iti-hia e Brigham Young nō te hiero, e mea maita'i roa 'ia te fenua 'e te ha'apa'arira'a ».⁷

'Ua fa'a'ite mai te hi'opo'ara'a ē, e tītauhia 'ia rave i te mau tātā'ira'a 'e te mau ha'amaita'ira'a i mātārohia, nō te fa'a'āpī i te hiero 'e nō te fa'atano i ni'a i teie tau, e tae noa atu i te araturu i rāpae 'e te mau vāhi vata, te mau tauiha'a tahito, te vāhi bāpetizora'a. Terā rā, 'ua tītau-ato'a-hia 'ia feruri e ha'amau i te hō'ē fa'anahora'a pāru-rura'a i te 'aueuera'a fenua maita'i a'e mai raro roa mai i te niu o te hiero.

Te niu o te hiero

Tē ha'amana'o ra paha 'outou, 'ua 'āmui pāpū te peresideni Brigham Young i roto i te patura'a i te niu o te hiero mātāmua, tei tāvini maita'i i te hiero mai te taime 'a oti ai te reira a 127 matahiti i teie nei. Te fa'anahora'a

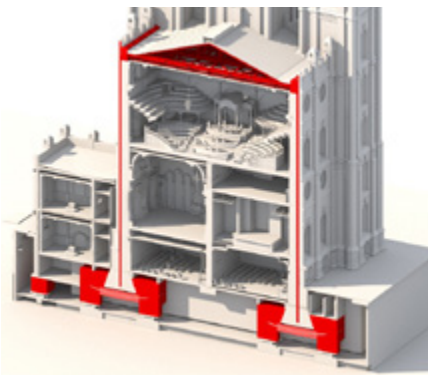
'āpī nō te pāroru i te aueuera'a fenua e mana'ohia ra nō te hiero, e fa'a'ohipahia ia te hō'ē rāve'a pārorura'a i te niu, 'aita ho'i te reira i ferurhia i te taime 'a hāmanihia ai te hiero. Tē ferurhia nei ē, e rāve'a 'āpī roa te reira nō te pāroru i te mau 'aueuera'a fenua.

Teie rāve'a 'āpī, e ha'amata te reira i raro roa mai i te niu o te hiero, nā te reira e hōro'a i te hō'ē pārorura'a pa'ari i roto i te fifi o te 'aueuera'a fenua. Tē aura'a ra, e ha'apa'ari te reira i te tino o te hiero 'ia vai pāpū noa 'oia, noa atu ē, e 'āueue te fenua 'ati a'e te hiero.

I te matahiti i ma'iri a'e nei, 'ua fa'aara te Peresidenira'a Mātāmua i te fa'a'āpīra'a o te hiero ma te fa'a'ohipa i teie rāve'a 'āpī. I raro a'e i te fa'atere'a a te 'Episekōpora'a fa'atere rahi, 'ua ha'amata te hāmanira'a tau 'āva'e i ma'iri a'e nei, i te 'āva'e Tēnuare 2020. Tē mana'ohia ra ē, e oti te reira i roto e maha matahiti.

Ha'apāpūra'a i tō 'outou iho niu

'A māta'ita'i ai au i nā matahiti e maha i mua nei o te orara'a o teie hiero nō Roto Miti, te nehenehe, te hanahana, te fa'ateiteihia 'e te māere, tē feruri nei au i te reira mai te hō'ē tau nō te fa'a'āpīra'a 'eiaha rā 'ei taime nō te 'ōpanira'a ! Mai teie te huru, e nehenehe ato'a tātou e ui ē : « Nāhea teie fa'a'āpīra'a rahi o te hiero nō Roto Miti i te fa'auru ia tātou 'ia tupu ato'a tō tātou iho fa'a'āpīra'a

Te ha'amaita'ira'a nō te 'āueuera'a fenua tei 'ōpuahia nō te hiero nō Roto Miti, 'ua hi'ohia mai te hō'ē 'ohipa 'i'ite tei nu'u i mua nō te pārorura'a i mua i te mau 'āueuera'a fenua.

pae vārua, fa'a'āpīra'a, hāmani-fa'ahou-ra'a, fānau-fa'ahou-ra'a, fa'aora-fa'ahou-ra'a, 'aore rā fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai ? »

E nehenehe te hō'ē hi'opo'ara'a i roto ia tātou 'e fa'a'ite mai ē, e nehenehe ato'a tātou 'e tō tātou utuāfare e fāna'o i tā tātou mau 'ohipa 'atu'atura'a 'e te fa'a'āpīra'a e tītauhia, tae noa atu i te tahi mau patura'a nō te pāroru i mua i te mau 'ati 'aueuera'a fenua ! E nehenehe paha tātou e ha'amata i te reira 'ohipa nā roto i te uira'a ē :

« Mai te aha te huru o tō'u niu ? »

« Mai te aha te huru o te mau 'ōfa'i tihi pa'ari, te pāpū 'e te pūai tei riro 'ei tuha'a nō tō'u iho niu, tei ni'a ho'i i te reira e vai ai tō'u 'itera'a pāpū ? »

« E aha te mau 'ohipa tumu o tō'u huru pae vārua 'e te pae ferurira'a 'o tē tauturu iā'u 'e i tō'u utuāfare 'ia vai pāpū noa 'e te 'āueue 'ore, 'oia ato'a i te vai pāpūra'a i roto i te mau 'aueuera'a fenua 'e i roto i te mau 'aueuera'a rahi e tupu mai i roto i tō tātou orara'a ? »

Te mau 'ohipa tei tū'ati i te hō'ē 'aueuera'a fenua, e 'ere ia i te mea 'ōhie 'ia 'ite ātea, 'e 'ua rau te fāito pūai o te reira 'ia tae mai—ma te 'aro i te mau uira'a 'aore rā, i te tapitapi, te fa'arurura'a i te 'oto 'e te 'ati, te ha'ara'a i roto i te mau hape 'e te feiā fa'atere, te mau melo, te ha'api'ira'a tumu 'aore rā, te fa'atere'a a te 'Ēkālesia. Te pārorura'a maita'i a'e i mua i teie mau ha'avarera'a, tei roto ia i tō tātou niu pae vārua.

E aha te nehenehe e riro 'ei mau 'ōfa'i tihi pae vārua nō tō tātou

orara'a o te ta'ata iho 'e o te 'utuāfare ? E nehenehe e riro 'ei mau parau tumu 'ōhie, te māmarama 'e te fau-fa'a rahi nō te orara'a 'evanelia—te purera'a 'utuāfare, te tuatāpapara'a i te pāpa'ira'a mo'a, te haerera'a i te hiero, te Buka a Moromona, 'e te ha'api'ira'a mai i te 'evanelia nā roto i te *Mai, pe'e mai* 'e te pō 'utuāfare. Tē tahi atu mau rāve'a tauturu faufa'a nō te ha'apūai i tō 'outou niu pae vārua tei roto ato'a te Hiro'a fa'aro'o, te poro'i nō te 'utuāfare, 'e « Te Mesia ora ».

Nō'u nei, te mau parau tumu i roto i te mau uira'a e 'āparauhia i roto i te fāri'ira'a i te hō'ē parau fa'ati'a nō te hiero, 'ua riro 'ei niu pa'ari nō te hō'ē niu pae vārua—nā uira'a mātāmua iho ā rā e maha. Tē hi'o nei au i te reira 'ei 'ōfa'i tihi pae vārua.

'Oia mau, 'ua mātau tātou i teie mau uira'a, 'a tai'o tāta'i hō'ē mai ai te peresideni Russell M. Nelson i te reira i mua ia tātou i roto i te 'āmuira'a rahi i ma'iri a'e nei.

1. E fa'aro'o ānei tō 'oe 'e te 'itera'a pāpū nō ni'a i te Atua, te Metua Mure 'Ore ; i tāna Tamaiti, 'o Iesu Mesia ; 'e i te Vārua Maita'i ?
2. E 'itera'a pāpū ānei tō 'oe nō ni'a i te tāra'ehara a Iesu Mesia 'e i tōna ti'ara'a 'ei Fa'aora 'e 'ei Ora ?
3. E 'itera'a pāpū ānei tō 'oe nō ni'a i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'evanelia a Iesu Mesia ?
4. Tē pāturu ra ānei 'oe i te Peresideni o Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei 'ei peropheta, 'ei 'ite 'e 'ei heheu

parau 'e 'o 'oia ana'e te ta'ata i ni'a i te fenua nei tei ha'amanahia nō te fa'a'ohipa i te mau tāvirī ato'a o te autahu'ara'a ?⁸

Tē 'ite ra ānei 'outou e nāhea e nehenehe ai ia 'outou 'ia fa'ariro i teie mau uira'a 'ei mau tuha'a faufa'a rahi i roto i tō 'outou iho niu nō te tauturu ia 'outou 'ia patu 'e 'ia ha'apa'ari i te reira? 'Ua ha'api'i o Paulo i tō Ephesia nō te hō'ē 'Ēkālesia tei « patuhia i ni'a iho i te niu a te mau 'āpōsetolo 'e te mau peropheta ra, 'e o Iesu Mesia iho te tihi rahi ; nōna te fare ato'a i te 'ati-maita'i-ra'a iāna ra, i riro ai 'ei nai mo'a nō te Fatu ra ».⁹

Hō'ē o te mau 'oa'oa rahi a'e o tō'u orara'a o te mātaura'a ia 'e te fa'aurura'ahia nā te mau melo o te 'Ēkālesia nā te ao ato'a nei tei riro ho'i 'ei mau hi'ora'a ora nō te fa'aro'o ia Iesu Mesia 'e i tāna 'evanelia. E mau niu pa'ari tō rātou iho 'o tē tauturu ia rātou 'ia pātō'i i te mau 'ohipa fa'a'aeuera'a ma te hō'ē hāro'arora'a tāmau noa atu tō rātou 'oto 'e te māuiui.

Nō te fa'a'ite i te reira i te hō'ē fāito o te ta'ata iho, 'aita i maoro a'e nei, 'ua paraparau vau i te hunara'a o te hō'ē vahine 'āpī nehenehe 'e e metua vahine pe'epe'e (e hoa ato'a nō tō mātou 'utuāfare). E vahine tu'e pōpō 'oia nō te tuha'a hō'ē 'a fārerei ai 'oia 'e 'a fa'aipoipo ai i tāna tāne pīahi nō te ha'api'ira'a taote niho. 'Ua ha'amaita'i-hia rāua i te hō'ē tamāhine nehenehe 'e te māramarama noa atu tōna 'āpī. 'Ua 'aro itoito 'oia i te mau fāito rau o te māriri 'aita'ata i te roara'a e ono matahiti teimaha. Noa atu te 'oto pae ferurira'a 'e pae tino tāna i fārerei i te mau taime ato'a, 'ua ti'aturi 'oia i tōna Metua here i te ao ra 'e 'ua fa'ahiti-pinepine-hia tōna parau nā tōna mau ta'ata nō te ha'apararera'a parau sōtiare, nō tāna parau tu'iro'o ra : « Tei roto te Atua i te mau fa'ahu'ahu'ara'a ».

I roto i te hō'ē o tāna mau poro'i i ni'a i te mau rēni sōtiare, 'ua pāpa'i 'oia ē, 'ua ani mai te hō'ē ta'ata iāna, « nāhea tō 'oe fa'aro'o i vai noa ai, 'ua hā'atihia ho'i 'oe i te mau māuiui e rave rahi ? » 'Ua pāhono pāpū 'oia nā

roto i teie mau parau : « Nō te mea, nā te fa'aro'o e tauturu iā'u i roto i taua mau taime pe'ape'a ra. Te fāri'ira'a i te fa'aro'o, e 'ere ia ē, e'ita te 'ohipa 'ino e tupu mai. Te fāri'ira'a i te fa'aro'o, nā te reira e tauturu iā'u 'ia ti'aturi ē, e tae fa'ahou mai te māramarama. 'E e rahi atu te 'ana'ana o taua māramarama ra nō te mea 'ua haere au nā roto i te pōiri. Noa atu te rahi o te pōiri tā'u i 'ite i te roara'a o te mau matahiti, e māramarama rahi atu tā'u i 'ite. 'Ua 'ite au i te mau temeio. 'Ua 'ite tō'u 'ā'au i te mau melahi. 'Ua 'ite au ē, tē amo ra tō'u Metua i te ao ra iā'u. E'ita roa atu teie mau mea e 'itehia 'āhiri ē, e mea 'ōhie te orara'a. E mea 'ite-ore-hia paha te ananahi o teie orara'a, tō'u rā fa'aro'o, 'e 'ere ia i te mea 'ite-ore-hia. Mai te mea ē, e mā'iti au 'eiaha e fāri'i i te fa'aro'o, te mā'iti ra ia vau 'ia haere noa nā roto i te pōiri. Nō te mea, 'ia 'ore te fa'aro'o, o te pōiri ia te 'itehia ».¹⁰

Tōna 'itera'a pāpū 'āueue 'ore nō te fa'aro'o i te Fatu ia Iesu Mesia— 'ia au i tāna mau parau 'e tāna mau 'ohipa—'ua riro ia 'ei fa'aurura'a nō vetahi 'ē. Noa atu ē, e mea *paruparu* tōna tino, 'ua amo 'oia ia vetahi 'ē 'ia *pūai a'e* rātou.

Tē feruri nei au i te tahi atu rahira'a melo o te 'Ēkālesia, e mau 'aito mai teie tuahine, 'o tē haere nei i te mau mahana ato'a i roto i te fa'aro'o, ma te fa'aitoito 'ia riro 'ei mau pipi mau 'e te fati 'ore nā tō tātou Fa'aora o Iesu Mesia. Tē ha'api'i mai nei rātou nō te Mesia. Tē poro nei rātou i te Mesia. Tē tūtava nei rātou i te fa'ahōho'a iāna. Tei ni'a ānei tō rātou orara'a o te mau mahana ato'a i te hō'ē vāhi pāpū 'aore rā, i te hō'ē vāhi fifi, 'ua 'ite rātou ē, e mea pa'ari 'e te 'āueue 'ore tō rātou niu.

'O rātou te mau vārua itoito tei hāro'aro'a i te aura'a hōhono o te mau parau ra « auē te pa'ari, e feiā mo'a nō te Fatu » 'e « tei horo i te Fa'aora ra 'ia pāruhuha ». ¹¹ E māuruuru fāito 'ore tō'u 'ia haere i rotopū i te feiā tei fa'aineine i te hō'ē niu pae vārua e au i te i'oa o te *feiā mo'a* 'e tei nava'i te pūai 'e te pāpū nō te pato'i i te mau 'ārepurepura'a rau o te orara'a nei.

'Aita vau e mana'o nei ē, e nehenehe tātou e fa'arahi te parau nō te faufa'a o te hō'ē niu pa'ari mau i roto i tō tātou iho orara'a. Noa atu i tō rātou 'āpī-roa-ra'a, tē ha'api'ihia nei tā tātou mau tamari'i Paraimere a hīmene ai rātou i teie parau mau :

'Ua patu te ta'ata pa'ari i tōna fare i ni'a i te pāpa,
'E topa a'era te ua...
'Ua topa mai ra te ua, 'ua tahe maira te pape pu'e
*'E 'ua ti'a noa te fare i ni'a i te pāpa.*¹²

Tē ha'apāpū nei te pāpa'ira'a mo'a i teie parau ha'api'ira'a nō te niu. 'Ua ha'api'i te Fa'aora i te ta'ata nō Amerika :

« 'E 'ia nā reira noa 'outou i te rave, e ao tō 'outou, 'ua patuhia ho'i 'outou i ni'a iho i tā'u pāpa.

« 'O 'outou rā te rave i te 'ohipa 'ē i te reira, o tei 'ore ia i patuhia i ni'a iho i tā'u pāpa, 'ua patuhia rā ia i ni'a i te one ; 'e 'ia ma'iri mai te ua, e tahe mai te pape pu'e, e uihi mai te mata'i i ni'a iho ia rātou ra, 'ei reira e ma'iri ai rātou ».¹³

'O te ti'aturira'a mau ia o te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia, 'ia riro teie fa'a'āpīra'a o te hiero nō Roto Miti 'ei rāve'a nō te fa'atupura'a i te hina'aro o Brigham Young 'ia hi'o i « te hiero 'ia patuhia i roto i te hō'ē ravera'a e nehenehe ai i te reira e vai e hope noa atu te mileniuma ». I roto i te mau matahiti i muri nei, tē pure nei au ē, teie mau ha'amaita'ira'a tā tātou e rave nei i ni'a i te hiero nō Roto

Miti, 'ia ha'aputapū 'e 'ia fa'auru te reira ia tātou, te ta'ata hō'ē 'e te mau 'utuāfare, 'e tātou ato'a—'ei aura'a parau—'ia patu-ato'a-hia tātou nā roto i te hō'ē ravera'a e vai ai tātou e hope noa atu te mireniuma ».

E nā reira tātou mai te mea ē, e ha'apa'o tātou i te fa'auera'a a te 'āpōsetolo Paulo 'ia « ha'apu'e māite i te maita'i tumu nō [tātou] iho a muri atu, *hō'ē niu maita'i i mua i te tau e tae mai*, 'ia rave [tātou] i te ora mure 'ore ».¹⁴ Tā'u pure 'ū'ana ē 'ia pāpū tō tātou niu pae vārua 'e te pa'ari, 'ia riro tō tātou 'itera'a pāpū nō te tāra'ehara a Iesu Mesia 'e tōna ti'ara'a 'ei Fa'aora 'e 'ei tāra'ehara nō tātou 'ei 'ōfa'i tihi nō tātou 'o tā'u e fa'a'ite pāpū nei tōna i'oa, 'oia ho'i o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Buka 'ā'amu o William Clayton, 26 nō Tiurai 1847, Vaira'a Buka 'Ā'amu a te 'Ēkālesia.
2. Hī'o « I te Fare Menemene, 'ua paraparau te peresideni Woodruff 'e te peresideni Smith i te Feiā mo'a i nanahi avatea ra », *Deseret Evening News*, 30 nō 'Ātete 1897, 5 ; « Pionners' Day », *Deseret Evening News*, 26 nō Tiurai 1880, 2 ; buka 'ā'amu nō Wilford Woodruff, 28 nō Tiurai 1847.
3. « Te mau minuti o te 'āmuiira'a rahi a te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a nei, fa'atupuhia i Roto Miti, Tuha'a fenua nō Deseret, 6 nō 'Ēperēra 1851 », *Deseret News*, 19 nō 'Ēperēra 1851, 1.
4. Hī'o « Te Hiero », *Deseret News*, 19 nō Fepuare 1853, 130; « Mau minuti nō te 'āmuiira'a rahi », *Deseret News*, 16 nō 'Ēperēra 1853, 146; « Mau minuti nō te 'āmuiira'a rahi », *Deseret News*, 30 nō 'Ēperēra 1853, 150.
5. « A'ora'a nā te peresideni Brigham Young », *Millennial Star*, 22 nō 'Ēperēra 1854, 241.
6. « Mau mana'o nō te peresideni Brigham Young », *Deseret News*, 14 nō 'Ātopa 1863, 5.
7. Vauvaura'a mana'o nā te 'Episekōpora'a Fa'atere Rahi i ni'a i te hiero nō Roto Miti i mua i te Peresidenira'a Mātāmua, 'Ātopa 2015.
8. Hī'o Russell M. Nelson, « Mau parau 'ōpanira'a », *Liahona*, Novema 2019.
9. Ephesia 2:20–21.
10. Ha'apararera'a sōtiare tu'uhia e Kim Olsen White.
11. « 'Auē te pa'ari », *Te mau Himene*, no. 64.
12. « Le sage et le fou », *Chants pour les enfants*, 132, 'ua fa'a'orehia te tāpa'o mau i roto i teie tuha'a.
13. 3 Nephi 18:12–13 ; ha'apāpūra'a i 'āpitihiā atu.
14. 1 Timoteo 6:19 ; ha'apāpūra'a i 'āpitihiā atu.

Tuha'a purera'a nō te pō mahana mā'a | 4 'Ēperēra 2020

Nā Elder Gerrit W. Gong

Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Hosana 'e Aleluia—Te Iesu Mesia ora : te pū nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a 'e te Pāsa

I teie pu'e tau nō te hosana 'e te aleluia, 'a hīmene aleluia—e fa'atere ari'i ho'i 'oia a muri ē a muri noa atu !

E au mau taea'e, e au mau tuahine : ma te hosana 'e te aleluia, tē fa'ahana-hana nei tātou ia Iesu Mesia ora i teie pu'e tau nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a tāmāu 'e te Pāsa. I te fāito here maita'i roa, 'ua ha'apāpū mai te Fa'aora : « 'ia hauhia tō 'outou iā'u nei. E pohe tō 'outou i teie nei ao. E fa'aitoito rā, 'ua riro te rē o teie nei ao iā'u ».¹

Ma'a matahiti i teienei, 'ua fārerei māua te tuahine Gong i te hō'ē 'utuāfare iti, 'ua 'āfa'i 'ōtohotohe mai tā rātou tamāhine 'o Ivy i tāna vaira'a fira. 'Ua rave mai 'oia i te rā'au fira, tā'amu i te reira 'e tu'u i te tahi ma'a tāpau. Fa'aho'i a'enei i te rā'au fira i roto i te vaira'a, 'ua aroha mai ra 'e 'ua pārahi. Nō

ha'amata noa 'oia i te ha'api'i, 'e 'ua fa'a'ite mai i te mea tāna i 'apo nō ni'a i te fira. I teienei rā, ma'a matahiti i muri mai, e mea nehenehe roa 'ia 'ia ha'uti mai Ivy i te fira.

I roto i teie tau tāhuti nei, mai ia Ivy ri'i tātou 'e tāna fira. E ha'amata tātou i te ha'amatarā'a. Maoti te ha'api'ipira'a 'e te fa'aitoitorā'a, e tupu tātou 'e e maita'i mai tātou. I roto i te tau, e tauturu mai tō tātou ti'amāra'a

Oslo, Norevetia

pae mōrare 'e te mau 'ohipa e tupu i te tāhuti nei 'ia riro rahi atu ā mai te Fa'aora te huru 'a 'ohipa ai tātou 'e āna i roto i tāna 'ō vine² 'e 'a pe'e ai i tāna 'ē'a nō te fafaura'a.

E ha'apāpū te mau 'ōro'a ha'ama-na'ora'a, mai teie piti-hānere-ra'a, i te hōhō'a nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a.³ 'A fa'ahanahana ai i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'evanelia a Iesu Mesia e tupu ra, tē fa'a'ineine ato'a nei tātou nō te Pāsa. I roto i nā mea e piti, tē 'oa'oa nei tātou i te ho'ira'a mai o Iesu Mesia. Tē ora nei 'oia—e 'ere i terā noa tau, i teienei ato'a rā ; e 'ere nō te tahi noa ta'ata, nō te tā'āto'ara'a rā. 'Ua haere mai 'oia 'e tē haere mai nei 'oia nō te fa'aora i te 'ā'au 'oto, nō te fa'aora i te tītī, nō te hōro'a i te 'ite i te matapō 'e nō te fa'ati'amā i te feiā pēpē.⁴ 'O tātou tāta'itahi. E tupu tāna mau parau tāra'ehara, noa atu ā tō tātou vaira'a i te mātāmua ra, 'aore rā te mea tā tātou e mana'o nō tō tātou ananahi.

E Sābati nō te 'āma'a tāmara ananahi. I roto i te ta'ere, e tāpa'o mo'a te mau 'āma'a tāmara, nō te fa'a'ite i tō tātou 'oa'oa i roto i te Fatu, mai tei tupu nō *te tomora'a hanahana o te Mesia i roto ia Ierusalemā*, « e rave rahi... 'ua rave a'era rātou i te 'āma'a tāmara, haere atu ra 'ia fārere i atu iāna ».⁵ (E 'ana'anatae paha 'outou 'ia 'ite ē, te pēni tumu a Harry Anderson, tē tautau nei ia i roto i te piha tōro'a a te peresideni Russell M. Nelson, i muri i tāna vāhi 'ohipa.) I roto i te buka Apokalupo, te feiā e 'āruē i te Atua 'e te 'Ārenio, e nā reira ia rātou « ma te 'ahu teatea i te 'ahura'a 'e ma te 'āma'a tāmara i tō rātou rima ».⁶ 'Ua fa'a'ohipahia « te mau 'ahu nō te parauti'a » 'e « te mau korona nō te hanahana », 'e te mau 'āma'a tāmara i roto i te pure ha'amo'ara'a o te hiero nō Kirtland.⁷

Parau mau, 'ua hau atu te aura'a nō te Sābati nō te 'āma'a tāmara i te naho'a ta'ata tei fārere i Iesu ma te 'āma'a tāmara. I te Sābati o te 'āma'a tāmara, 'ua tomo Iesu i roto ia Ierusalemā, 'ia 'ite te feiā fa'aro'o i te tupura'a o te parau tohu. Mai tā Zekaria⁸ 'e te Salamo i tohu ātea, 'ua tomo tō tātou Fatu i roto ia Ierusalemā nā ni'a i te hō'ē 'āsini 'a tuō ai te naho'a

TE TOMORA'A RI'I O TE MESIA I ROTO I TE 'OIRE NŌ IERUSALEMA, NĀ HARRY ANDERSON

ta'ata ra « Hosana i te ra'i teitei ra ».⁹ Te aura'a nō Hosana, 'oia ho'i, « fa'aora i teienei ».¹⁰ 'Ei reira e 'oa'oa tātou mai teie nei : « 'Ia ora 'oia 'o tei haere mai ma te 'i'oa o Iehova ».¹¹

Te hepetoma i muri iho i te Sābati o te 'āma'a tāmara, 'o te Sābati Pāsa ia. Tē ha'apī'i nei te peresideni Russell M. Nelson ē 'ua haere mai Iesu Mesia « e 'aufau i te hō'ē tārahu e 'ere ho'i nāna te tārahu, e tārahu rā 'o tē 'ore roa e noa'a ia tātou 'ia 'aufau ».¹² 'Oia ho'i, nā roto i te tāra'ehara a te Mesia, e ti'a i te mau tamari'i ato'a nā te Atua « 'ia fa'aorahia, nā roto i te ha'apa'ora'a i te mau ture 'e te mau 'ōro'a o te 'evanelia ».¹³ I te Pāsa, e hīmene tātou aleluia. Te aura'a nō aleluia, 'oia ho'i, « 'āruē ia 'oe te Fatu Iehova ».¹⁴ 'Ua riro te hīmene Aleluia o te *Messiah* a Handel 'ei fa'a'itera'a here nō Pāsa ē, 'o 'oia « te Ari'i o te mau Ari'i, 'e te Fatu o te mau Fatu ».¹⁵

'O te 'ā'amu i tupu, mai te 'ōro'a mo'a ra nō te Sābati o te 'āma'a tāmara i te Sābati Pāsa ra, te 'ā'amu nō te hosana 'e te aleluia. Hosana, 'o tā tātou ia tāparura'a 'ia fa'aora mai te Atua. E parau te aleluia i tō tātou 'āruē 'e te māuruuru i te Fatu nō te tīa'ira'a

nō te fa'aorara'a 'e te fa'ateiteira'a. I roto i te hosana 'e te aleluia te fāri'i nei tātou ia Iesu Mesia 'ei pū nō Pāsa 'e te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a i te mau mahana hope'a nei.

'Ua ha'amata te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a i te mau mahana hope'a nei nā roto i te teofania—'o te fāra'a te Atua te Metua 'e tāna Tamaiti, 'o Iesu Mesia, i te peropheta tamāroa ra, ia Iosepha Semita. 'Ua nā 'ō te peropheta Iosepha : « E nehenehe ana'e ia 'outou 'ia hi'o atu i te ra'i e pae minuti, e rahi atu ā ia tō 'outou 'ite i te tai'ora'a i te mau mea ato'a tā 'outou e tai'o i te mau mea ato'a tei pāpā'ihia nō ni'a i taua parau tumu ra ».¹⁶ Nō te mea 'ua matara fa'ahou ā te mau ra'i, 'ua 'ite tātou 'e « tē ti'aturi nei mātou i te Atua, te Metua mure 'ore, 'e i tāna Tamaiti ia Iesu Mesia, 'e i te Vārua Maiti 'i ho'i »¹⁷—te atuara'a hanahana.

I te sābati Pāsa nō te 3 nō 'Ēperera 1836, i te mau mahana mātāmua o te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, 'ua fā mai te Iesu Mesia ora i muri iho i te ha'amo'ara'a-hia te hiero nō Kirtland. Te feiā i 'ite iāna i reira, 'ua fa'a'ite pāpū ia nōna ma te parau fa'auu o te auahi 'e te pape : « Mai te ura *auahi* ra tōna nā

Jordan Tō'o'a o te rā, Utaha, Marite

mata ; te rouru o tōna upo'o ra e mea teatea roa ia mai *te hiona mā roa* ra ; 'ua 'ana'ana mai ra tōna mata 'e 'ua hau a'e i te *'ana'ana o te mahana* ; 'e 'o tōna reo ra mai *te tahe'a'a ia o te pape rahi*, 'oia te reo o Iehova ». ¹⁸

I terā taime, 'ua fa'a'ite tō tātou Fa'aora : « 'O vau nei te mātāmeha'i 'e te hope'a ra ; 'o vau nei ho'i 'oia 'o tē ora nei, 'o vau nei 'oia 'o tei taparahihia ; 'o vau nei ho'i tō 'outou ārai i te Metua ra ». ¹⁹ Fa'ahou ā, e parau fa'aau—te mātāmeha'i 'e te hope'a, te ora 'e tei taparahihia. 'O 'oia te Alepha 'e te Omega, te ha'amatarā'a 'e te hope'a, ²⁰ te tumu 'e te fa'aoti i tō tātou fa'aro'o. ²¹

I muri mai i te fāra'a o Iesu Mesia, 'ua haere ato'a mai Mose, Elia 'e Eliaha. Nā roto i te fa'auera'a hana-hana, 'ua fa'aho'i mai teie nau peropheta rahi nō tahito ra i te mau tāvirī 'e te mana o te autahu'ara'a. Nō reira, « 'ua tu'uhia atu te mau tāvirī nō teie tau tu'ura'a » ²² i roto i tāna 'Ēkālesia tei fa'aho'ihia mai nō te ha'amaita'i i te mau tamari'i ato'a a te Atua.

'Ua fa'atupu ato'a te haerera'a Eliaha i roto i te hiero nō Kirtland, i te parau tohu a Malaki i roto i te Faufa'a Tahito ē, e ho'i mai Eliaha « 'a tae atu ai i taua mahana rahi mata'u o Iehova ra ». ²³ 'Ua tū'ati ia te fāra'a o Eliaha, e 'ere i te 'ohipa hape noa, i te pu'e tau Pāsa a te 'āti Iuda, e peu ia nō te hīro'a tumu te tīa'i-fa'atura-ra'a i te ho'ira'a o Eliaha.

E rave rahi 'utuāfare 'āti Iuda tē fa'ata'a i te hō'ē pārahira'a nō Eliaha i te 'aira'amā'a nō tā rātou Pāsa. E rave rahi tē fa'a'i roa i te hō'ē hāpaina nō te tītau manihini iāna 'e nō te fāri'i iāna. 'E tē vai ra, i te taime nō te Sedera Pāsa a te 'āti Iuda, e tono rātou i te hō'ē tama i te 'ūputa, i te tahi taime e vai matara ri'i te 'ūputa, nō te hi'o ē, tei rāpae ānei Eliaha tē tīa'i ra 'ia anihia mai 'ia tomo. ²⁴

'Ei tupura'a nō teie parau tohu 'e 'ei tuha'a nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te mau mea ato'a i parauhia, ²⁵ i ho'i mau ai Eliaha mai tei parauhia, i tā tātou Pāsa 'e i te ha'amatarā'a o te Pāsa a te 'āti Iuda. 'Ua 'āfa'i mai 'oia i te mana nō te tā'atira'a nō te tā'amu i te mau 'utuāfare i ni'a i te fenua nei 'e i ni'a i te ra'i. Mai tā Moroni i ha'api'i i te peropheta Iosepha, e riro Eliaha i te « tanu i roto i te mau 'ā'au o te mau tamari'i te mau fafaua'a i fafauhia i te mau metua, 'e e riro te mau 'ā'au o te mau tamari'i i te fāriu i tō rātou ra mau metua. 'Āhiri 'aita te reira e tupu », 'ua parau fa'ahou Moroni, « e riro te ao tā'āto'a nei 'ei mea faufa'a 'ore i [te taera'a mai o te Fatu] ». ²⁶ Tē ha'afātata nei te vārua o Eliaha ia tātou, 'ei fa'a'itera'a nā te Vārua Maita'i, i tō tātou mau u'i—te ma'iri, nō teienei 'e nō ananahi—i roto i tā tātou mau tuatāpapara'a tupuna, te mau 'ā'amu 'e te tāvinira'a hiero.

Ha'amana'o ana'e e aha te Pāsa a te 'āti Iuda. Tē fa'aha'amana'o nei te Pāsa a te 'āti Iuda i te fa'aorara'ahia te mau tamari'i a 'Īserā'ela mai te hō'ē tītira'a 400 matahiti te maoro. Tē fa'ati'a nei te buka nō Exodo, nāhea i te tupura'a te fa'aorara'a i muri mai i te mau ma'i nō te rana, nō te 'utu, nō te ra'o, nō te nana pohe, nō te fēfē, nō te ua pa'ari to'eto'e 'e te auahi, nō te akaride 'e nō te pōiri ta'ota'o. 'Ua ha'amata'u te ma'i hope'a e ha'apohe i te mau matahiapo i te fenua ra, 'aita rā i rotopū i te 'utuāfare o 'Īserā'ela mai te mea ē—mai te mea e tu'u taua nā 'utuāfare ra i te toto o te hō'ē fanau'a māmoe oni tāfetafeta 'ore i ni'a i te te'a o tō rātou mau 'ūputa. ²⁷

'Ua haere te melahi nō te pohe nā ni'a noa i te mau fare tē vai nei terā tāpa'o nō te toto o te 'ārenio. ²⁸

Te haerera'a nā ni'a, 'aore rā te nāni'a-ra'a, e hōho'a ia nō Iesu Mesia e upo'oti'a i te hope'a i te pohe. Maoti te toto tāra'ehara o te 'Ārenio a te Atua i noa'a ai i tō tātou Tia'i māmoe maita'i te mana nō te ha'aputupu i tōna mau ta'ata i te mau vāhi ato'a 'e noa atu te vaira'a, ha'aputupu i roto i te pāruu o tāna nana i nā pae e piti o te pāruu.

I te hō'ē fāito rahi, tē fa'ahōho'a nei te Buka a Moromona i te « mana 'e te ti'afa'ahoura'a o te Mesia » ²⁹—te tumu nō te Pāsa—'ei piti fa'aho'i-fa'ahou-ra'a.

'A tahi, tei roto i te ti'afa'ahoura'a te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a pae tino o « te mau mea ato'a ra i tō rātou iho vāhi mau », « te mau melo ato'a, 'e te mau ponaivi », « e 'ore ho'i te hō'ē io rouru o te upo'o e mo'e ». ³⁰ Tē vai nei te tīa'ira'a nō te feiā i tāpū-ē-hia te hō'ē melo, 'o tē 'ore e nehenehe fa'ahou e 'ite, e fa'aro'o 'e e hāhaere, 'aore rā te ma'i ha'aparuparu, te ma'i manava 'aore rā te tahi noa atu topatopara'a o te 'aravihi. E 'ite mai 'oia ia tātou. E fa'aora 'oia ia tātou.

Te piti o te parau fafau nō te Pāsa 'e te tāra'ehara a tō tātou Fatu, i te pae vārua, 'o te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a « te mau mea ato'a i tō rātou aura'a mau ». ³¹ Teie fa'aho'i-fa'ahou-ra'a pae vārua, e fa'a'itera'a ia nō tā tātou 'ohipa 'e tō tātou mau hina'aro. Mai te sitona i te pape ra ³² e fa'aho'i te reira « te mea maita'i », « te parauti'a », « te parau au », 'e « te aroha ». ³³ E'ita ia tātou e māere i te fa'a'ohipara'a te peropheta Alama i te parau *fa'aho'ira'a* e 22 taime ³⁴ 'a a'o mai ai 'ia « tufa 'oe ma te parau au, 'a fa'autu'a 'oe ma te parauti'a, 'a rave 'oe i te maita'i ma te tu'utu'u 'ore ». ³⁵

Nō te mea « nā te Atua iho e tara 'ē mai i te mau hara a tō te ao nei » ³⁶ e tī'a i te tāra'ehara a te Fatu e fa'aora mai i te ma'iri na, e 'ere noa rā terā, 'o te mea ato'a rā e riro mai. Nō te mea 'ua 'ite 'oia i tō tātou māuiui, tā tātou mau 'ati, mau ma'i 'e te mau 'umera'a huru rau 'ia hara, ³⁷ tē tauturu aroha nei 'oia ia tātou mai te au i tō tātou mau paruparu. ³⁸ Nō te mea te Atua « e Atua maita'i, [e] Atua parau

tī'a, 'e [e] Atua aroha ho'i », e tī'a i te fa'anahora'a nō te aroha e « fa'ati'ahia tei tītauhia e te parauti'a ra ».³⁹ E tāta-rahapa tātou 'e e fa'aitoito roa tātou. Tē fa'a'ati nei 'oia ia tātou i « tē rima o tōna ra aroha ».⁴⁰

I teie mahana, tē fa'ahanahana nei tātou i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a 'e te ti'afa'ahou-ra'a. Tē 'oa'oa nei au mai ia 'outou nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia e tupu ra. Mai tei ha'amata 'a 200 matahiti i teie nei tau fa'atupura'a rā'au, tē tāmau nei te māramarama 'e te heheura'a i te matara mai nā roto i te peropheta ora o te Fatu 'e tāna 'Ēkālesia tei topahia tōna i'oa—Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei—'e nā roto i te heheura'a i te ta'ata hō'ē 'e te fa'aurura'a a te hōro'a rahi hope nō te Vārua Maita'i.

I teie pu'e tau Pāsa, tē parau pāpū nei au mai ia 'outou nō te Atua, tō tātou Metua mure 'ore, 'e nō tāna Tamaiti here, 'o Te Iesu Mesia ora. E mau ta'ata tei fa'asataurohia 'e tei ti'afa'ahou mai i muri iho. 'O te Iesu Mesia ora noa rā i roto i tōna hōho'a ti'afa'ahou maita'i ra e fa'a'ite nei ā i te mau tāpa'o nō te fa'asataurohia i tōna rima, tōna 'āvae 'e tōna 'ao'ao. 'O 'ōna noa tē nehenehe e parau : « 'Ua ha'amau vau ia 'oe i ni'a i ta'u 'apu rima ».⁴¹ 'O 'ōna noa tē nehenehe e parau : « 'O vau nei ia 'o tei fa'ateiteihia i ni'a. 'O Iesu vau 'o tei fa'asataurohia ra. 'O vau nei te Tamaiti a te Atua ».⁴²

Mai ia Ivy iti 'e tāna fira, e nehe-nehene e parau ē, tē ha'amata noa nei ā tātou. 'Oia mau, « 'o te mau mea 'aore i hi'ohia e te mata ra, 'aore i fa'aro'ohia e te tari'a ra, 'aore ho'i i ō i roto i te 'ā'au o te ta'ata ra, 'o tā te Atua ia i vaiiho nō te feiā i hina'aro iāna ra ».⁴³ I teie mau tau, e tī'a ia tātou 'ia ha'api'i rahi nō ni'a i te maita'i o te Atua 'e tō tātou fāito pūai nō te tupura'a te here o te Atua i roto ia tātou 'a 'imi ai tātou iāna 'e 'a toro ai i te rima ia vetahi 'ē. I te mau rāve'a 'āpī 'e i te mau vāhi 'āpī ho'i, e tī'a ia tātou 'ia rave 'e 'ia riro mai, te a'o nā ni'a i te a'o, te hāmani maita'i nā ni'a i te hāmani maita'i, tātou tāta'itahi 'e tātou 'āmui.

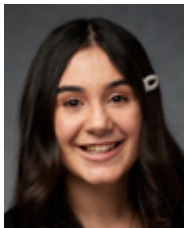
E au mau taea'e, e au mau tuahine i te mau vāhi ato'a nei, 'a fārerei ai au ia 'outou 'e 'a ha'api'i ai 'e 'outou, e putapū roa vau i te tere 'ana'anatae o te 'evanelia 'e te māuruuru. E fau-fa'ahia tō'u 'itera'a pāpū 'e tō'u tere 'evanelia i tō 'outou 'itera'a pāpū 'e tō 'outou tere 'evanelia. 'Ia hi'o vau i tā 'outou mau māna'ona'ora'a 'e te 'oa'oa, tō 'outou here i te 'utuāfare o te Atua 'e i te 'oire nō te feiā mo'a, nā reira ato'a te māramaramara'a o te parau mau 'e te māramarama tei fa'aho'ihia mai 'e tei orahia e 'outou, 'ua rahi atu ā ia te 'ira'a o te 'evanelia i fa'aho'ihia iā'u nei, 'e 'o te Iesu Mesia ora i tōna pū. Tē ti'aturi 'āmui nei tātou : « I roto i te ata 'e te mahana, e pārahi te Fatu i pīha'i iho iā'u ».⁴⁴ Tāhō'ē, 'ua 'ite tātou ē, i roto i te teimaha 'e te aupuru, e nehenehe tā tātou e tai'o i tō tātou mau maita'i.⁴⁵ I roto i te mau parau hu'ahu'a 'e te mau mea na'ina'i 'e te 'ōhie o te mahana tāta'itahi tātou e 'ite ai i te mau mea rarahi e tupu i roto i tō tātou orara'a.⁴⁶

« 'E e tupu ho'i teie 'oia ho'i e ha'aputuputuhia te feiā parauti'a mai roto mai i te mau nūna'a ato'a, 'e e haere mai ho'i i Ziona, i te hīmenera'a mai i te mau hīmene 'oa'oa mure 'ore ra ».⁴⁷ I teie pu'e tau nō te hosana 'e te aleluia, 'a hīmene aleluia—'e fa'atere ari'i ho'i 'oia a muri ē a muri noa atu ! 'A tuō hosana i te Atua 'e te 'Ārenio ! I te i'oa mo'a 'e te hanahana o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Ioane 16:33.
2. Hi'o Iakoba 5.
3. Mai tei tohuhia i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a, tē 'itehia nei i roto i te tua'ā'ai o te ta'ata nei te mau taime 'aore rā te mau 'ohura'a nō te topatopara'a pae vārua, 'o tā tātou e parau nei te tāivara'a 'aore rā te hahi-ē-ra'a, 'e te mau taime nō te māramaramara'a 'āpī tā tātou e parau nei te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a pae vārua ; hi'o 'ei hi'ora'a 2 Tesalonia 2:3.
4. Hi'o Luka 4:18.
5. Ioane 12:12–13 ; hi'o ato'a Mataio 21:8–9 ; Mareko 11:8–10.
6. Apokalupo 7:9.
7. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 109:76.
8. Hi'o Zekaria 9:9.
9. Mataio 21:9.
10. Hi'o Bible Dictionary, « Hosanna ». I te tau

- nō te Faufa'a Tahito, e 'āpe'e te tāhirira'a o te mau 'āma'a tāmara i te tuōra'a « 'Ia ora i teienei, e Iehova, tē ani atu nei au ». Salamo 118:25 'o te fa'a'itera'a hope ia 'e te pāpa'ira'a fa'aho'a o te hīro'a tumu nō te tāparura'a Mesia : « 'Ia ora i teienei, e Iehova, tē ani nei au ; tē ani nei au, e Iehova, 'ia manuia i teienei ».
11. Salamo 118:26 ; hi'o ato'a 3 Nephi 11:17.
 12. Russell M. Nelson, i roto *Handel's Messiah: Debtor's Prison* (video), ChurchOfJesusChrist.org/media-library.
 13. Hiro'a fa'aro'o 1:3.
 14. Hi'o Bible Dictionary, « Hallelujah ».
 15. George Frederic Handel, *Messiah*, ed. T. Tertius Noble (1912), viii; hi'o ato'a Apokalupo 17:14.
 16. *Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 476–77.
 17. Hiro'a fa'aro'o 1:1.
 18. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110:3 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
 19. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110:4.
 20. Hi'o Apokalupo 1:8 ; 3 Nephi 9:18 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 19:1 ; 38:1 ; 45:7.
 21. Hi'o Hebera 12:2 ; Moroni 6:4.
 22. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110:16.
 23. Malaki 4:5.
 24. Hi'o Stephen D. Ricks, « The Appearance of Elijah and Moses in the Kirtland Temple and the Jewish Passover », *BYU Studies*, vol. 23, no. 4 (1986), 483–486, e noa'a i ni'a ia byustudies.byu.edu.
 25. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 86:10 ; hi'o ato'a Te 'Ohipa 3:19–21.
 26. Iosepha Semita—'Āamu 1:39 ; i te mau matahiti i ma'iri a'enei, e rave rahi ta'ata tei ha'afau'a i te ha'apāpū i'oa fa'afatu ra « rātou ».
 27. Hi'o Exodo 7–12.
 28. Hi'o Exodo 12:23.
 29. Alama 41:2.
 30. Alama 40:23.
 31. Alama 41:4.
 32. Hi'o Koheleta 11:1.
 33. Alama 41:13.
 34. E 'itehia te mau parau *fa'aho'i fa'ahou, fa'aho'ihia, fa'aho'i-fa'ahou-ra'a* 'e te mau parau mai te reira e 22 taime i roto i te Alama 40:22–24 'e i roto i te Alama 41, 'o tē tūra'i nei i te parau nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a pae tino 'e pae vārua.
 35. Alama 41:14.
 36. Alama 42:15.
 37. Alama 7:11.
 38. Hi'o Alama 7:12.
 39. Alama 42:15.
 40. 2 Nephi 1:15
 41. Isaia 49:16 ; 1 Nephi 21:16.
 42. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 45:52.
 43. 1 Korinetia 2:9.
 44. « Abide with Me! » *Hymns*, N°166.
 45. Hi'o « Tai'o mai na i tō mau Maita'i », Te Mau Himene, N°147.
 46. Hi'o Alama 37:6.
 47. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 45:71.

Nā Laudy Ruth Kaouk
*Melo nō te pāroita 14 nō Slate Canyon (reo pāniora),
 titi nō Provo Utah*

Nāhea te autahu'ara'a 'ia ha'amaita'i i te feiā 'āpī

Nā roto i te autahu'ara'a, e ti'a ia tātou 'ia fa'ateiteihia. E tu'u mai te autahu'ara'a i te māramarama i roto i tō tātou nei ao.

'Ua 'oa'oa vau i te taera'a mai. I te paraura'ahia mai ē e paraparau vau ia 'outou i teie mahana, 'ua 'ana'anatae roa vau, 'ua tupu ato'a rā te mana'o ha'eha'a. 'Ua feruri maoro vau nō n'ia i te mea e parau, 'e maita'i ē, e paraparau 'āfaro atu te Vārua ia 'outou nā roto i tā'u a'ora'a.

I roto i te Buka a Moromona, 'ua hōro'a Lehi i te hō'ē ha'amaita'ira'a i tāna nā tamaiti tāta'itahi hou 'a pohe ai, nō te tauturu ia rātou 'ia 'ite i tō rātou pūai 'e te fāito pūai mure 'ore. E va'u tamari'i mātou, 'o vau te hope'a, 'e i te matahiti i mā'iri 'o vau ana'e tei toe mai i tō mātou fare, nō te taimē mātāmua. E mea pa'ari roa nō'u, 'aita fa'ahou tō'u mau taea'e e tuahine i pīha'i iho iā'u nō te paraparau atu. I te tahi mau pō, e mana'o mo'emo'e rahi tei tae mai. Māuruuru rā i tō'u nā metua tei fa'aitoito roa i te tauturu iā'u. Te tahi hi'ora'a nō te reira, 'o te hōro'ara'a ia tō'u pāpā iā'u i te hō'ē ha'amaita'ira'a tāmāhanahanara'a i te hō'ē taimē fifi rahi. I muri mai i te ha'amaita'ira'a, 'aita te mau mea i tau rahi, e mana'o hau rā 'e te here tā'u i putapū nō 'ō mai i te Metua i te Ao ra 'e i tō'u pāpā. 'Ua māuruuru roa vau i

tō'u metua tāne ti'amā tei hōro'a mai i te mau ha'amaita'ira'a autahu'ara'a i te taimē 'ua hina'aro roa vau i te reira, 'e 'o tē tauturu ho'i iā'u 'ia 'ite i tō'u mau pūai 'e tō'u fāito pūai mure 'ore, mai tā Lehi i rave 'a ha'amaita'i ai 'oia i tāna mau tamari'i.

Ta'a 'ē noa atu tō 'outou vaira'a, e nehenehe 'outou e fāri'i i te mau ha'amaita'ira'a autahu'ara'a i te mau taimē ato'a. E fāri'i 'outou i te reira nā roto i te mau melo o te 'utuāfare, te mau hoa, te mau taea'e aupuru, te feiā fa'atere autahu'ara'a 'e maoti te Metua i te Ao ra 'o tē 'ore roa e fa'aru'e ia 'outou.

'Ua parau Elder Neil L. Andersen : « Te mau ha'amaita'ira'a o te autahu'ara'a, 'ua hau atu 'ia i te tāne iho tei anihia e fa'atere i te reira... Mai te mea ē, e vai ti'amā noa tātou, e ha'afau'ara'a te mau 'ōro'a o te autahu'ara'a i tō tātou orara'a ».¹

'Eiaha e tūtāpēpēre te mana'o nō te ani i te hō'ē ha'amaita'ira'a i te taimē e tītau 'outou i te tahi atu ā arata'ira'a. Tei roto i te mau taimē fifi e tītau-roa-hia nei te Vārua 'ia tāuturu mai. 'Aita hō'ē i tae i te fāito maita'i roa 'e e mau fifi tō tātou pā'ato'a. Tē vai nei te ahoaho, te fa'aturumara'a, te hia'ai fa'atīti 'aore rā te mana'o ē e'ita e haere ia tātou. E nehenehe te mau ha'amaita'ira'a autahu'ara'a e tauturu ia tātou 'ia upo'oti'a i ni'a i teie mau tāmatarā'a ma te fāri'i i te hau 'a nu'u noa ai i mua. Maita'i ē tē tūtava nei tātou i te ora ti'amā nō te fāri'i i teie mau ha'amaita'ira'a.

Te tahi ato'a rāve'a e ha'amaita'i te autahu'ara'a ia tātou, 'o te mau ha'amaita'ira'a patereareha ia. 'Ua ha'api'i au i te fāriu i ni'a i tō'u ha'amaita'ira'a patereareha 'ia tae mai te mana'o 'oto 'e te mo'emo'e. E tauturu te reira 'ia 'ite i tō'u fāito pūai 'e te 'ōpuara'a ta'a 'ē a te Atua nō'u. E tāmāhanahana 'e e tauturu te reira ia'u 'ia hi'o i'ō atu i tā'u hi'ora'a tāhuti nei. E fa'aha'ama-na'o te reira i te mau hōro'a 'e te mau ha'amaita'ira'a tā'u e fāri'i mai te mea e ora ti'amā vau. E tauturu ato'a te reira ia'u 'ia ha'amana'o 'e 'ia fa'atupu ho'i i te mana'o hau ē, e pāhono mai te Atua 'e e 'iriti 'oia i te 'ūputa nō'u i te taimē e tītau-roa-hia nō'u.

Sāo Paulo, Peretiria

E tauturu te mau ha'amaita'ira'a patereareha 'ia fa'aineine ia tātou nō te ho'i e ora i pīha'i iho i tō tātou Metua i te Ao ra. 'Ua 'ite au ē, nō 'ō mai te mau ha'amaita'ira'a patereareha i te Atua, 'e e tauturu te reira i te tau i tō tātou paruparu 'ei pūai. E 'ere teie i te parau nā te ta'ata tarutaru ; tē fa'a'ite nei teie mau ha'amaita'ira'a i tei tītauhia ia tātou 'ia fa'aro'o. Mai te huru i te Liahona nō tātou tāta'itahi. Mai te mea e tu'u tātou i te Atua nā mua roa 'e e tupu tō tātou fa'aro'o iāna, e arata'i mai 'oia ia tātou i roto i tō tātou iho medebara.

Mai tā te Atua i ha'amaita'i ia Iosepha Semita i te autahu'ara'a, 'ia fa'aho'i-fa'ahou-hia mai te mau ha'amaita'ira'a o te 'evanelia, e ti'a ia tātou 'ia fāri'i i te mau ha'amaita'ira'a o te 'evanelia i roto i te orara'a maoti te autahu'ara'a. I te mau hepetoma ato'a, 'ua fāna'o tātou i te ha'amaita'ira'a e rave i te 'ōro'a. Nā roto i teie 'ōro'a o te autahu'ara'a, e nehenehe te Vārua 'ia vai noa i pīha'i iho ia tātou, nō te horoi 'e nō te tāmā ia tātou. Mai te mea e tae mai te mana'o e fa'a'ore i te hō'ē mea i roto i tō tātou orara'a, 'a paraparau i te hō'ē ti'a fa'atere tei tī'aturihia, 'o tē nehenehe e tauturu ia 'oe 'ia ho'i i nī'a i te 'ē'a 'āfaro. E ti'a i tō 'outou feiā fa'atere e tauturu ia 'outou 'ia noa'a te mana hope o te tāra'ehara a Iesu Mesia.

'Aua'a a'e te autahu'ara'a, e nehenehe ato'a tātou e fāri'i i te ha'amaita'ira'a nō te mau 'ōro'a o te hiero. Mai te taimē 'a haere ai au i te hiero, 'ua ha'amau vau i te fā 'e 'ua fa'ariri 'ei 'ohipa mātāmua roa 'ia haere tāmāu i reira. Maoti te fa'ata'ara'a i te taimē 'e te fa'atusiara'a nō te ha'afātata i tō'u Metua i te Ao ra i roto i tōna fare mo'a, 'ua ha'amaita'ihia vau i te fari'ira'a i te heheura'a 'e te mau muhumuhu tei tauturu mau iā'u i roto i tō'u orara'a.

Nā roto i te autahu'ara'a, e ti'a ia tātou 'ia fa'ateiteihia. E tu'u mai te autahu'ara'a i te māmarama i roto i tō tātou nei ao. 'Ua parau 'ō Elder Robert D. Hales ē : « 'Āhani 'aita e mana autahu'ara'a, 'e riro te ao ato'a nei 'ei mea faufa'a 'ore » (hi'o PH&PF 2:1-3). 'Aita e māmarama, 'aita e ti'a'ira'a—e pōiri ana'e ».²

Tē fa'aitoito nei te Atua ia tātou. 'Ua hina'aro 'oia 'ia ho'i tātou iāna ra. 'Ua 'ite maita'i 'oia ia tātou. 'Ua 'ite 'oia ia 'outou. 'Ua here 'oia ia 'outou. Tē 'ite māite noa nei 'oia ia tātou 'e tē ha'amaita'i nei ia tātou, noa atu ā tō tātou mana'o ē, e'ita e ti'a ia tātou 'ia fari'i i te reira. 'Ua 'ite 'oia e aha tō tātou hina'aro 'e ahea e hina'arohia ai.

« E ani, e hōro'ahia mai tā 'outou ; e 'imi, e 'itea ia ia 'outou ; e pātōtō atu, e 'iritihia mai te 'ōpani ia 'outou :

« 'O tei ani ra ho'i, 'ua noa'a ia ; 'e 'o tei 'imi ra, 'ua 'itea ia ; 'e te fēiā ato'a i pātōtō ra, 'ua 'iritihia ia te 'ōpani » (Mataio 7:7-8).

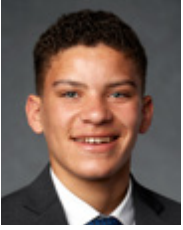
Mai te mea 'aita ā tō 'outou e 'itera'a pāpū nō nī'a i te autahu'ara'a, tē fa'aitoito nei au ia 'outou 'ia pure 'e 'ia ani 'ia 'ite 'outou iho i tō te reira mana, 'ei reira e tai'o atu ai i te mau pāpa'ira'a mo'a nō te fa'aro'o i te parau a te Atua. 'Ua 'ite au ē, mai te mea e fa'aitoito tātou 'ia 'ite i te mana autahu'ara'a o te Atua i roto i tō tātou orara'a, e ha'amaita'ihia tātou. I te i'oa 'o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Neil L. Andersen, « Te Mana i roto i te Autahu'ara'a », *Liahona*, Novema 2013, 92.
2. Robert D. Hales, « Blessings of the Priesthood », *Ensign*, Nov. 1995.

I NI'A IHO IA 'ŌRU'A E TA'U NA TAVINI TA'EA'E NEI, NĀ LINDA CURLEY CHRISTENSEN 'E MICHAEL MALU

Nā Enzo Serge Petelo
Melo nō te pāroita nō Meadow Wood,
nō te titi nō Edgemont Provo Utah

Nāhea te autahu'ara'a 'ia ha'amaita'i i te feiā 'āpī

'Ua hōro'ahia mai ia tātou te rāve'a nō te utuutu mai te mau melahi, nō te poro i te 'evanelia i roto i te mau fenua ato'a, 'e nō te tauturu i te mau vārua 'ia haere mai i te Mesia ra.

E te mau taea'e 'e te mau tuahine, e 'oa'oa rahi tō'u 'ia paraparau atu ia 'outou i teie ahiahi fa'ahiahi nō ni'a i te hōro'a mo'a o te 'autahu'ara'a, 'e tōna mana nehenehe nō te ha'amaita'i i te feiā 'āpī i roto i teie tau tu'ura'a. Tē pure nei au 'ia tauturu mai te Vārua iā'u i te ha'apī'ira'a i te parau mau, noa atu tō'u mau paruparu.

'Ua fa'aha'amana'o mai te Peresidenira'a Mātāmua i te feiā e mau nei i te autahu'ara'a a Aaronā ē, « Tē ora nei 'outou i te hō'ē tau nō te mau rāve'a 'e te mau tītaura'a rarahi—hō'ē tau i reira i fa'aho'ihia mai ai te autahu'ara'a. 'Ua fāri'i 'outou i te mana nō te fa'atere i te mau 'ōro'a o te Autahu'ara'a a Aaronā. 'A pure ai 'outou 'e 'a fa'a'ohipa ai 'outou ma te ti'amā i te reira mana, e ha'amaita'i rahi 'outou i te orara'a o te feiā e hā'ati nei ia 'outou »¹ 'Ei feiā 'āpī tamāroa nō te 'Ēkālesia, 'ua fa'aha'amana'o-ato'a-hia ia tātou ē, « e mau [tamaiti] here tātou nā te Atua, 'e e 'ohipa tāna nā [tātou] 'ia rave »,² 'e e tauturu tātou i roto i tāna 'ohipa « te fa'atupura'a i te tāhuti 'ore 'e te ora mure 'ore o te ta'ata nei » (Mose 1:39).

Te autahu'ara'a 'o te mana ia nō te fa'atere i te mau 'ōro'a 'e te mau fafau'a o te 'evanelia a te Fa'aora i te feiā o tei ti'amā nō te fāri'i i te reira. Nā roto i teie mau 'ōro'a o te autahu'ara'a 'e teie mau fafau'a mo'a e tae mai ai te 'ira'a o te mau ha'amaita'ira'a o te tāra'ehara a te Fa'aora, 'o tē tauturu ia tātou 'ia fa'atupu i tō tātou haere'a hanahana.

E tamaiti 'āpī o Iosepha Semita tei pī'ihia e te Atua nō te fa'aho'i fa'ahou mai i te 'evanelia a Iesu Mesia, 'e, nō

te reira 'ōpuara'a, 'ua hōro'ahia iāna te autahu'ara'a tāna i fa'a'ohipa nō te ha'amaita'i i te mau ta'ata ato'a. Tē fa'a'ite nei Te Parau Ha'apī'ira'a 'e te mau Parau Fafau 135 e rave rahi mau ha'amaita'ira'a tā Iosepha i hōro'a i te feiā 'āpī i teie tau tu'ura'a 'Evanelia. Tē tai'o nei tātou : « 'Ua rahi a'e tā Iosepha Semita... i rave, maori rā ia lesu ana'e, nō te fa'aorara'a i te ta'ata nei i roto i teie nei ao, i tei ravehia e te hō'ē ta'ata 'ē atu o tei ora na i ni'a iho i te reira. 'Ua 'āfa'i mai 'oia i te Buka a Moromona [...] 'ua hāpono atura ho'i 'oia i te 'ira'a nō te 'evanelia mure 'ore [...] i nā tufa'a e maha nō te ao nei ; 'ua tu'u mai ho'i i te mau heheura'a 'e te mau fa'auera'a o tei roto i teie nei buka nō Te Parau Ha'apī'ira'a 'e te mau Parau Fafau [...] 'ua ha'aputupu mai nā ho'i i nā tauatinira'a o te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei e rave rahi [...] 'e 'ua vaiiho atura i te hō'ē ro'o 'e te i'oa ho'i o te 'ore roa e ti'a 'ia fa'a'orehia atu » (Te Parau Ha'apī'ira'a 'e te mau Parau Fafau 135:3).

Nō te tāvini pāpū mai tā Iosepha i rave, e mea ti'a ia tātou 'ia ti'amā nō te fa'a'ohipa i te mana autahu'ara'a o te Fatu. 'A 'iriti ai rāua i te Buka a Moromona, 'ua hina'aro o Iosepha 'e o Oliver Cowdery 'ia bāpetizohia rāua, terā rā, 'aita rāua i fāri'i i te mana i tītauhia. I te 15 nō Mē 1829, 'ua tūturi rāua nō te pure 'e 'ua fā mai o Ioane Bāpetizo, 'e 'ua hōro'a mai ia rāua te mau tāviri 'e te mana o te autahu'ara'a a Aaronā, ma te parau mai ē, « I ni'a iho ia 'ōrua e tā'u nā tāvini taea'e nei,

Mou'a 'Aeto, Utaha, Marite

i te i'oa o te Mesia ra, tē hōro'a atu nei au i te autahu'ara'a a Aarona ra, 'o tei mau i te mau tāvirī nō te utuutura'a o te mau melahi, 'e nō te 'evanelia nō te tātarahapa, 'e nō te bāpetizo nā roto i te utuhira'a nō te ha'amatarara'a i te hara » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 13:1).

'Ua hōro'ahia mai ia tātou te rāve'a nō te utuutu mai te mau melahi, nō te poro i te 'evanelia i roto i te mau fenua ato'a, 'e nō te tauturu i te mau vārua 'ia haere mai i te Mesia ra. Nā teie tāvinira'a e tu'u ia tātou i roto i te 'ohipara'a 'āmui 'e 'o Ioane Bāpetizo, 'o Moroni, 'o Iosepha Semita, 'o peresideni Russell M. Nelson, 'e tē tahi atu mau tāvini ha'apa'o a te Fatu.

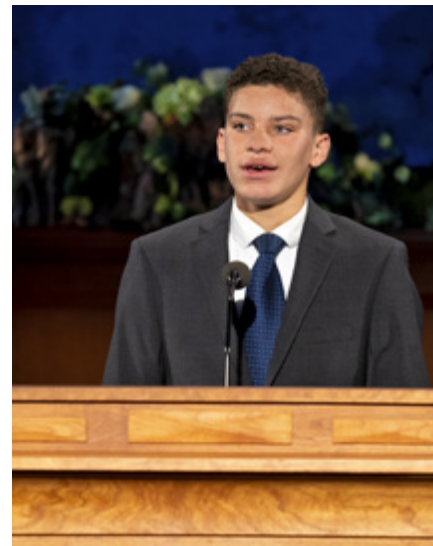
E ha'a'āmui mai tā tātou tāvinira'a i roto 'e e tāna autahu'ara'a i te feiā e pūpū nei e pe'e 'e e ora i te mau ha'api'ira'a a te Fatu ma te 'āfaro, o tā'u iho i 'ite ē, e mea fifi roa, 'a fārerei ai tātou i te mau fifi o te feiā 'āpī. Terā rā, mai te mea e tāhō'ē atu tātou i teie mau tāvini o te Fatu i roto i te rave-ra'a i tāna 'ohipa, e tauturu te reira i te ha'apūai ia tātou i mua i te mau tāmatara'a 'e te mau fa'ahemara'a a te 'enemi. E nehenehe 'outou e riro 'ei fare mōrī nō te mau ta'ata ato'a 'aita i pāpū roa ia rātou iho. Nō te 'ana'ana pūai o te mori e vai ra i roto ia 'outou, 'ei reira te mau ta'ata ato'a e 'ohipa 'e o 'outou e ha'amaita'ihia ai nā roto noa i tō rātou vaira'a i piha'i iho ia 'outou. I tē tahi taime e mea fifi 'ia 'ite i tō tātou mau hoa vārua, terā rā, tē māuruuru nei au 'ia 'ite ē, e melo vau nō te hō'ē pupu autahu'ara'a ha'apa'o, i reira ho'i au e nehenehe ai e rave i te 'ohipa nō te ha'afātata atu i te Mesia.

Ma tō tātou mau hoa 'e tō tātou 'utuāfare, 'ua riro te Vārua Maita'i 'ei hō'ē o tō tātou mau hoa ha'apa'o roa a'e 'e te pāpū. Terā rā, nō te ani i tōna auhoara'a tāmau, e ti'a ia tātou 'ia tu'u ia tātou iho i roto i te mau tupura'a 'e te mau vāhi i reira 'oia e hina'aro ai e vai. E henehenehe te reira e ha'amata i roto i tō tātou iho fare, 'a ha'a ai tātou nō te fa'ariri i tō tātou fare 'ei vāhi mo'a nā roto i te 'āmui'a i roto i te tai'ora'a i te mau pāpa'ira'a mo'a i te mau mahana ato'a, 'e te purera'a

'ei 'utuāfare 'e, hau atu i te faufa'a, 'ia tuatāpapa tātou iho i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e te purera'a tātou iho.

'Aita i maoro a'e nei i teie matahiti, 'ua fāna'o vau i te hō'ē 'ohipa fa'ahia-hia roa te ha'eha'a rā i te tauturura'a i tō'u teina tuahine, 'o Océane, 'ia haere i mua i ni'a i te 'ē'a nō te fafau'a ma te fāri'ira'a i te anira'a 'ia bāpetizohia 'e 'ia fa'atupu i te hō'ē o te mau tītura'a nō te tomo i roto i te bāsi-leia tīrētiera. 'Ua fa'ataime 'oia i tōna bāpetizora'a hō'ē 'āva'e, 'ia fa'atōro'ahia vau 'ei tahu'a, nō te hōro'a iā'u i te ha'amaita'ira'a 'ia rave i te reira 'oro'a, 'e tē tahi atu mau tuahine tō'u, 'ua fana'o ato'a rātou 'ia 'ohipa i raro a'e i te fa'auera'a a te autahu'ara'a 'e 'ia riro 'ei mau 'ite. 'A ti'a ai māua, i te hiti fa'ari'i bāpetizora'a, te ta'ata i tōna pae, ma te ineine nō te pou i roto i te pape, 'ua 'ite au i tōna 'oa'oa, mai tō'u ato'a ho'i. 'E 'ua fāri'i i te hō'ēra'a e 'ōna, te 'itera'a ē 'ua rave 'oia i te fa'aotira'a tano. Nā teie rāve'a 'ia fa'a'ohipa i te autahu'ara'a i tūta iā'u, 'ia ara maita'i a'e 'e 'ia ha'apa'o maita'i a'e i roto i tō'u orara'a i te 'evanelia. Nō te fa'aineine iā'u, 'ua haere au i te hiero i te mau mahana ato'a i taua hepetoma ra, ma te tauturuhia mai e tō'u māmā, tō'u māmā rū'au, 'e te tuahine, nō te rave i te mau bāpetizora'a nō te feiā pohe.

Nā teie 'ohipa i ha'api'i mai iā'u nō ni'a i te autahu'ara'a 'e nāhea e nehenehe ai iā'u 'ia fa'a'ohipa i te reira ma te ti'amā. 'Ua 'ite au ē, e nehenehe te mau ta'ata ato'a e mau nei i te autahu'ara'a e fāri'i ato'a i te mau mea tā'u i fāri'i mai te mea ē, e pe'e tātou i te hi'ora'a o Nephi 'ia « haere 'e 'ia rave » (hi'o 1 Nephi 3:7). E'ita tā tātou e nehenehe e fa'aea noa 'a ti'a'i noa ai 'ia fa'a'ohipa te Fatu ia tātou i roto i tāna 'ohipa rahi. 'Eiaha tātou e ti'a'i i te mau ta'ata e hina'aro ra i tā tātou tauturu 'ia 'imi mai rātou ia tātou; tātou tei mau i te autahu'ara'a, e hōpoi'a nā tātou 'ia fa'a'ite i te hi'ora'a 'e 'ia ti'a 'ei mau 'ite nō te Atua. Mai te mea ē, tē rave nei tātou i te mau fa'aotira'a o te tāpe'a i tō tātou tupura'a mure 'ore, e mea ti'a ia tātou 'ia tau i teienei. E 'imi 'o Sātane i te mau rāve'a ato'a 'ia

tāpe'a noa ia tātou i roto i tō tātou huru ta'ata nei, i te 'imira'a i te mau 'oa'oa 'ohie, 'Ua 'ite rā vau ē, mai te mea e tūtava tātou, 'ia 'ite mai ia rātou 'o te pāturu mai ia tātou, 'e e tātarahapa i te mau mahana ato'a, i te hope'a e mea fa'ahiahihi mau te mau ha'amaita'ira'a 'e e tau i tō tātou orara'a ē 'a muri noa atu, 'a haere ai tātou i mua i ni'a i te 'ē'a nō te fafau'a.

'Ua 'ite au ē, teie te 'Ēkālesia a Iesu Mesia, 'o tō tātou Fa'aora 'e 'o tei hōro'a mai i te mau tāvirī nō te autahu'ara'a i tāna mau 'āpōtetolo, tei fa'a'ohipa i te reira nō te arata'i ia tātou, i roto iho ā ra i teie mau mahana fifi 'e nō te fa'aineine i te ao nei nō tōna ho'ira'a mai.

'Ua 'ite au ē, e peropheta 'o Iosepha Semita nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai 'e te peresideni Nelson 'o tō tātou peropheta ora 'ia i teie mahana. Tē ani nei au ia tātou pā'āto'a 'ia tuatāpapa i te orara'a o teie mau ta'ata rahi tei mau i te autahu'ara'a 'e tē 'imi nei 'ia ha'amaita'i ia tātou iho i te mau mahana ato'a, 'ia ineine ho'i tātou nō te fārerei i tō tātou Rahu Nui. I te i'oa 'o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te Peresidenira'a Mātāmua, *Rave fa'aoti i tā'u 'ohipa i te Atua* (buka iti, 2010), 5.
2. Tumu parau a te pupu o te Autahu'ara'a a Aarona, i roto i te *Buka arata'i rahi: Tāvinira'a i roto i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei*, 10.1.2, ChurchofJesusChrist.org.

Nā Jean B. Bingham
Peresideni rahi nō te Sōtaiete Tauturu

Tāhō'ē i roto i te fa'aotira'a i te 'ohipa a te Atua.

Te rāve'a maita'i a'e nō te fa'aoti i tō tātou fāito pūai hanahana, o te 'ohipa-'āmui-ra'a, e ha'amaita'ihia nā te mana 'e te ha'amanara'a o te autahu'ara'a.

Te mau taea'e 'e te mau tuahine fa'ahiahia, e au iti rahi 'ia vai mai 'e 'outou na. I te vāhi 'outou e fa'aro'o mai, tē fa'atae atu nei au i te tauahi i tō'u mau tuahine 'e te rima aroha mau i tō'u mau taea'e. 'Ua tāhō'ē mai tātou i roto i te 'ohipa a te Fatu.

'Ia feruri tātou ia Adamu 'e ia Eva, pinepine e mana'o tātou nā mua roa i tō rāua orara'a au i roto i te 'ō i Edene. Tē mana'o nei au i te au maita'i o te reva—'aita e ve'ave'a roa 'e 'aita e to'eto'e roa—te auhune 'e te mona-mona o te mau hotu 'e te mau pota e tupu haere noa nō te pōfa'i mai, 'ia nehenehe rāua 'ia 'amu mai tā rāua e hina'aro. Nō te mea e ao 'āpī nō rāua, e rave rahi mau mea e māta'ita'i, nō reira, e mea 'ana'anatae i te mau mahana ato'a, 'a pae haere ai rāua e te mau ānimara 'e 'ia hi'o haere i te nehenehe o tō rātou arutaimāreva. 'Ua hōro'a-ato'a-hia ia rāua te mau fa'auera'a 'ia ha'apa'o 'e 'ua fāri'i i te mau rave'a rau nō te ha'afātata i

taua mau arata'ira'a ra, tei fa'atupu i te ha'amatarara'a te fē'a'a 'e te 'ārepu-repu.¹ Tera rā, 'a rave ai rāua i te mau fa'aotira'a tei tau i tō rāua orara'a a muri noa atu, 'ua ha'āpī'i mai rāua 'ia 'ohipa 'āmui 'e 'ua hō'ē i roto i te fa'aotira'a i te mau 'ōpuara'a a te Atua nō rāua—'e nō tāna mau tamari'i ato'a.

I teienei, 'a feruri na i teie ā nā 'āpiti i te tāhuti nei. E ti'a ia rāua e 'ohipa rāua nō tā rāua mā'a, 'ua fa'ariro te tahi mau 'ānimara ia rāua 'ei mā'a, 'e tē vai ra te mau tāfifira'a 'o tē ti'a ia

rāua 'ia upo'oti'a nā roto i te a'ora'a 'e te pure tāhō'ē. Tē feruri nei au ē, tē vai ra iho ā i te tahi taime te mau mana'o rau nō ni'a i te huru nō te tāu'aparau i te reira mau tāfifira'a. Tera rā, nā roto i te hi'ara'a, 'ua ha'āpī'i mai rāua ē, e mea faufa'a 'ia 'ohipa ma te tāhō'ē e te here. I roto i te ha'āpī'ira'a 'o tā rāua i fāri'i nō te ra'i mai, 'ua ha'āpī'i mai rāua i te fa'anahora'a nō te fa'aorara'a 'e i te mau parau tumu o te 'evanelia a Iesu Mesia 'o tē fa'atupu i te fa'anahora'a. Nō tō rāua mārarama ē, 'ua 'aifāito tā rāua 'ōpuara'a i te fenua nei 'e tā rāua 'ōpuara'a mure 'ore, 'ua 'oa'oa rāua 'e 'ua manuia i te ha'āpī'ira'a mai i te 'ohipa-tāhō'ē-ra'a i roto i te here 'e te parauti'a.

'A fānau ai rāua i te mau tamari'i, 'ua ha'āpī'i Adamu 'e 'o Eva i tō rāua 'utuāfare i te mea tā rāua i ha'āpī'i mai nā roto mai i te mau ve'a nō te ra'i mai. 'Ua fa'atumuluhia te reira i ni'a i te tauturura'a i tā rāua mau tamari'i 'ia ha'āpī'i mai 'e 'ia rave ato'a i te mau parau tumu 'o tē fa'atupu ia rātou i te 'oa'oa i roto i teie orara'a, 'e i te fa'aineinera'a 'ia ho'i atu i tō rātou nau metua i te ao ra, i muri a'e i te ha'amaita'ira'a i tō rātou 'aravihi 'e i te fa'a'itera'a i tō rātou ha'apa'o i te Atua. I roto i te rāve'a, 'ua ha'āpī'i mai Adamu 'e 'o Eva i te au i tō rāua mau pūai ta'a 'ē 'e 'ua pāturu i te tahi e te tahi i roto i tā rāua 'ohipa faufa'a roa mure 'ore.²

'A tere noa ai te mau tenetere 'e i muri iho te tauatinira'a, 'ua ha'apōuri te mārarama o te tauturura'a fa'auruhia 'e te tūru'ira'a pae piti o te mau tāne 'e te mau vahine nā roto i te mau parau hape 'e te ta'a 'ore. I roto i te 'ōmuara'a fa'ahiahia i roto i te 'ō i Edene 'e i teienei, 'ua manuia te 'enemi i roto i tāna fā e fa'a'āmahamaha i te mau tāne 'e te mau vahine i roto i tāna mau fa'ahemara'a 'ia vi tō tātou vārua iāna. 'Ua 'ite o Lucifero ē, mai te mea e tōtōā 'oia i te hō'ēra'a e fāri'ihia nei e te mau tāne 'e te mau vahine, mai te mea e mā'oa'oa 'oia ia tātou nō ni'a i tō tātou faufa'a hanahana 'e tā tātou hōpoi'a o te fafaura'a, e manuia 'oia i roto i te ha'amoura'a i te mau 'utuāfare tei riro ho'i 'ei mau pū faufa'a roa nō te tau mure 'ore.

Tē fa'aitoito nei Sātane i te fa'aura'a 'ei mauha'a nō te fa'atupu i te mau mana'o teitei 'aore rā i te mau mana'o hemo, mā te hunara'a i te parau mau mure 'ore ē, te mau ta'a-'ē-ra'a tumu o te mau tāne 'e o te mau vahine nō 'ō mai ia i te Atua ra 'o tei ha'a-faufa'a-'aifāito-hia. 'Ua tāmata 'oia i te ha'avahavaha i te mau hōro'ara'a a te mau vahine i te 'utuāfare 'e i te tōtaiete tīvira, oi i iti hope roa ai tō rātou mana nō te fa'aurura'a. Tāna fā 'o te fa'anane'ara'a ia i te 'arora'a nō te mana, 'eiaha rā i te fa'ahanahanara'a i te mau hōro'ara'a tāhō'ē a te mau tāne 'e te mau vahine 'ei 'āpiti nō te tahi e te tahi 'e 'o te tauturu i hō'ēra'a.

Nō reira, i te roara'a o te mau matahiti 'e na te ao ato'a nei, 'ua mōrohi rahi roa te hāro'aro'ara'a rahi o te mau hōro'ara'a 'e mau hōpoi'a hanahana o nā paepiti, e mea ta'a 'ē rā i tō te mau vahine 'e tō te mau tāne. 'Ua riro mai te mau vahine i roto i te mau tōtaiete e rave rahi 'ei mau vahine vī i te mau tane, 'eiaha ra 'ei mau 'āpiti piri te tahi i te tahi, 'ua tā'oti'ahia tā rātou mau 'ohipara'a 'ei mea iti roa. 'Ua taere te nu'ura'a pae vārua mai te hō'ē taura rairai i te roara'a o te mau tau pōiri ; 'oia mau, mea iti te māramarama pae vārua e tomo mai i roto i te mau ferurira'a 'e i te mau 'ā'au tei mātau i te mau peu ha'avī.

'Ei reira, 'ua 'ana'ana te māramarama o te 'evanelia i fa'aho'i-fa'ahou-hia mai « i ni'a a'e i te 'ana'ana o te mahana »³ i te taime 'a fā mai ai te

Atua te Metua 'e tāna Tamaiti, o Iesu Mesia, i te tamaiti ra ia Iosepha Semita i te 'ōmuara'a o te tau tupura'a rā'au nō 1820 i roto i te reira uru rā'au mo'a nō te tuha'a fenua nō New York. 'Ua ha'amata taua 'ohipa ra i te hō'ē niniira'a tau 'āpī o te heheura'a nō te ra'i mai. Te hō'ē o te mau tuha'a mātāmua o te 'Ēkālesia tumu a te Mesia 'o tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai 'o te mana ia o te autahu'ara'a a te Atua. 'A tāmāu noa ai te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai i te hōhorahia, 'ua ha'amata te mau tāne 'e te mau vahine i te 'ite fa'ahou i te faufa'a 'e te tumu nō te 'ohipa 'ei nā 'āpiti tei fa'ati'ahia 'e tei arata'ihia i roto i teie 'ohipa mo'a e āna.

I te matahiti 1842, i tō te mau vahine o te 'Ēkālesia 'āpī hina'arora'a e ha'amau i te hō'ē pupu mana nō te tauturu i roto i te 'ohipa, 'ua fa'auruhia te peresideni Iosepha Semita ia fa'anaho ia rātou « i raro a'e i te autahu'ara'a 'ia au i te hōho'a o te autahu'ara'a ».⁴ 'Ua parau 'oia : « Tē hōro'a atu nei au i te tāvirī ia 'outou i te 'ioa o te Atua [...] teie te ha'amatarā'a o te mau mahana maita'i a'e ».⁵ 'E mai te taime 'a tāvirīhia ai te tāvirī, 'ua ha'amata te mau fāna'ora'a nō te mau vahine i te pae nō te ha'apī'ira'a, nō te poritita 'e nō te fa'arava'ira'a i te nanea haere nā te ao nei.⁶

'Ua riro teie fa'anahora'a 'āpī a te 'Ēkālesia nō te mau vahine, tei pi'ihia te Sotaiete Tauturu, 'ei mea ta'a 'ē i te tahi atu mau sōtaiete a te mau vahine

nō taua tau ra, nō te mea 'ua ha'amauhia te reira e te hō'ē peropheta tei fa'a'ohipa i te mana o te autahu'ara'a no te hōro'a i te mau vahine i te ha'amanara'a, te mau hōpoi'a mo'a 'e te mau ti'ara'a mana i roto i te fa'anahora'a o te 'Ēkālesia, 'eiaha rā i rāpae i te reira.⁷

Mai te tau 'o te peropheta Iosepha Semita e tae mai i tō tātou nei, tē tāmāu noa nei te mau mea ato'a i te ha'amāramaramahia nō ni'a i te faufa'a o te ha'amanara'a 'e te mana o te autahu'ara'a, nō te tauturu i te mau tāne 'e te mau vahine 'ia fa'aoti i tā rātou mau hōpoi'a hanahana i fa'ata'ahia. 'Aita i maoro a'enei, 'ua ha'apī'i mai tātou ē, te mau vahine tei fa'ata'ahia i raro a'e i te arata'ira'a a te hō'ē tei mau i te mau tāvirī o te autahu'ara'a e 'ohipa rātou 'e te *ha'amanara'a o te autahu'ara'a* i roto i tō rātou mau pi'ira'a.⁸

I te 'āva'e Ātopa 2019, 'ua ha'apī'i te peresideni Russell M. Nelson ē, te mau vahine tei fāri'i i te 'ōro'a hiero e *mana autahu'ara'a* tō rātou i roto i tō rātou orara'a 'e i roto i tō rātou 'utuāfare 'a ha'apa'o ai rātou i te mau fafaura'a mo'a 'o tā rātou i rave i mua i te Atua.⁹ 'Ua tātara mai 'oia ē, « 'ua vētea ato'a te ra'i nō te *mau vahine* tei fāri'i i te mana o te Atua tei nini'ihia mai nā roto mai i tā rātou mau fafaura'a o te autahu'ara'a mai te mau tāne tei mau i te autahu'ara'a ». 'E 'ua fa'aitoito 'oia i te mau tuahine ato'a « 'ia tūru'i hitahita 'ore i ni'a i te mana

Syracuse, Utah, Marite

o te Fa'aora nō te tauturu i tō 'outou 'utuāfare 'e i te feiā tā 'outou i here ».¹⁰

Nō reira, e aha tō te reira aura'a nō 'outou 'e nō'u? Nāhea te hāro'a-ro'ara'a nō te mana 'e te ha'amanara'a o te autahu'ara'a e tau'i ai i tō tātou orara'a? Te hō'ē o te mau tāviri 'o te 'itera'a ia ē, 'ia 'ohipa tāhō'ē ana'e te mau vahine 'e te mau tāne e fa'aoti rahi atu ā tātou i te 'ohipa, i te rave-'ōtahi-noa-ra'a.¹¹ E mau ti'ara'a fa'aravarava'i tō tātou 'eiaha rā i te fa'atiti'aihemora'a. Noa atu 'aita te mau vahine i fa'atōro'ahia i te hō'ē tōro'a o te autahu'ara'a, mai tei fa'a'itehia i mua ra, 'ua ha'amaita'ihia te mau vahine e te mana autahu'ara'a 'a ha'apa'o ai rātou i tā rātou mau fafaura'a, 'e e 'ohipa rātou ma te mana o te autahu'ara'a 'ia fa'ata'ahia rātou nō te hō'ē pi'ira'a.

I te hō'ē mahana nehenehe nō 'Āte-te, 'ua fāna'o vau i te pārahira'a i piha'i iho i te peresideni Russell M. Nelson i roto i te fare e patuhia ra 'o Iosepha 'e 'o Emma Semita i Harmony, Pennsylvania, fātata i te vāhi i fa'aho'ihia mai ai te autahu'ara'a a Aarona i teie mau mahana hope'a nei. I roto i tā māua tau'ara'a parau, 'ua parau te peresideni Nelson nō ni'a i te ti'ara'a faufa'a rahi tei ravehia e te mau vahine i roto i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai.

Peresideni Nelson : « Te hō'ē o te mau tuha'a faufa'a roa a'e 'o tā'u i ha'amana'o 'ia haere mai au i teie vāhi nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai te autahu'ara'a, 'o te ti'ara'a faufa'a roa o te mau vahine i roto i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai.

« I tō Iosepha ha'amatarara'a i te 'iriti i te Buka a Moromona, nā vai i pāpa'i? 'Ā, 'ua nā reira ri'i 'oia, 'aita rā i maoro. Nā Emma atura i rave.

« 'E i muri iho, tē mana'o nei i te huru 'a haere ai Iosepha i roto i te uru rā'au nō te pure, i piha'i noa mai i tō rātou fare i Palmyra, New York. I hea 'oia i te haerera'a? 'Ua haere 'oia i roto i te uru rā'au mo'a. Nō te aha 'oia i haere ai i reira? Nō te mea i te reira vāhi te metua vahine i te haerera'a 'ia hina'aro 'oia e pure.

« Teie nā e piti vahine tei rave mau i te hō'ē ti'ara'a faufa'a mau i

roto i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te autahu'ara'a 'e te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'Ēkalesia. Mā te fē'a'a 'ore, e parau tātou ē, e mea faufa'a mau tā tātou mau vahine fa'aipoipo i teie mahana mai ia rātou ato'a i tera rā tau. E parau mau te reira ».

Mai ia Emma 'e ia Lucy 'e ia Iosepha, e mea maita'i a'e tātou 'ia hina'aro ana'e tātou e ha'api'i mai i te tahi 'e i tā te tahi 'e 'ia tāhō'ēhia i roto i tā tātou 'ōpuara'a 'ia riro mai 'ei pipi na Iesu Mesia 'e 'ia tauturu ia vetahi 'ē i ni'a i taua 'ē'a ra.

'Ua ha'api'ihia tātou ē, « tē ha'amaita'i nei te autahu'ara'a i te orara'a o te mau tamar'i a te Atua nā roto i te mau rāve'a rau ... I roto i te mau pi'ira'a o te ['Ēkalesia], te mau 'oro'a hiero, te mau aura'a 'utuāfare, 'e te aupurura'a marū ta'ihō'ē, e nu'u te mau vahine 'e te mau tāne feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei ma te mana 'e te ha'amanara'a o te autahu'ara'a. Teie turu'ira'a pae piti o te mau tāne 'e te mau vahine i roto i te fa'aotira'a i te 'ohipa a te Atua nā roto i tōna pūai rahi, tei te māfatu 'ia o te 'evanelia a Iesu Mesia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai e te peropheta Iosepha Semita ».¹²

E mea faufa'a te tāhō'ēra'a i roto i te 'ohipa a te Atua, 'o tā tātou e fāna'o nei 'e i pi'ihia nō te fa'aoti, e'ita rā te reira e tupu 'ohie noa mai. E tūtauhia te tauto'ora'a 'e te taime nō te a'ora'a tāhō'ē—nō te fa'aro'o i te tahi e te tahi, te hāro'aro'ara'a i te hi'ora'a a vētahi 'ē 'e te fa'a'itera'a i te mau 'itera'a i tupu—e oti rā te rāve'a

nā roto i te mau fa'aotira'a tei hau i te fa'auruhia. I te 'utuāfare ānei 'aore rā i roto i tā tātou mau hōpoi'a nō te 'Ēkalesia, te rāve'a maita'i a'e nō te rave i tō tātou fāito pūai hanahana 'o te 'ohipa-tāhō'ē-ra'a 'ia, mā te ha'amaita'ihia e te mana 'e te ha'amanara'a o te autahu'ara'a i roto i tō tātou mau ti'ara'a ta'a 'ē 'e te hono'āpiti rā.

Mai teihea te auhō'ēra'a i roto i te orara'a o te mau vahine o te fafaura'a i teie mahana? E fa'a'ite atu vau i te hō'ē hi'ora'a.

E au'āpiti'ira'a hō'ē roa 'o Alison 'e 'o John. 'Ua ta'ahi nā rāua i te pere'o'o ta'ata'ahi e piti ta'ata i roto i te fa'atiti'aihemora'a poto 'e te ātea. Nō te tāta'u ma te manuia i ni'a i tera pere'o'o ta'ata'ahi, tūtauhia na ta'ata ta'ata'ahi 'ia tāhō'ē. 'Ia tīpu'u rāua, hō'ē ā pae 'e hō'ē ā taime. 'Eiaha te hō'ē 'ia teitei atu i te tahi, e ti'a rā 'ia rāua 'ia 'āparau māramarama maita'i, 'e 'ia rave i tā raua tuha'a tāta'itahi. Te tāpena i mua, nānā e fa'atere i te taime nō te tāpe'a 'e 'ia ti'a i ni'a. Te ta'ata fa'ahoro i muri, nāna e ara i te mau mea e tupu ra, 'e 'ia ineine 'oia nō te hōro'a i te pūai mai te mea tō muri rāua 'aore rā tō mua 'ua fātata roa i te tahi atu feiā tāta'u. E ti'a ia rāua 'ia turu te tahi 'e te tahi nō te haere i mua 'e 'ia tāpae i te fā i fa'aotihia.

'Ua parau 'o Alison : « O te taime mātāmua roa, te ta'ata 'o 'ōna te tāpena e parau ē 'a ti'a 'ia hina'aro ana'e māua e ti'a 'e 'e tāpe'a 'ia hina'aro ana'e māua e tāpe'a i te ta'ata'ahira'a. 'Ia maoro ri'i a'e, te ta'ata 'o 'ōna te

Provo, Utaha, Marite

ta'ata fa'ahoro 'ua ha'api'i mai i te parau, i te taime e fātata te tāpena i te ti'a 'aore rā i te tāpe'a, e 'aita roa atu e faufa'a fa'ahou 'ia parau. 'Ua ha'api'i mai māua 'ia 'riro 'ei hō'ē nō te 'ite e aha te huru o te tahi e te tahi, 'e e nehenehe māua e 'ite ē, 'ia 'aro ana'e te hō'ē, 'e [i muri iho] nā te tahi 'ia e tāmata i te fa'ahoro. 'Ua riro mau 'ei parau nō te ti'aturi 'e e 'ohipa-tāhō'ē-ra'a ».¹³

'Ua hō'ē 'o John 'e 'o Alison, 'eiaha noa i roto i te ta'ahira'a i tō rāua pere'o'o ta'ata'ahi, 'ua hō'ē ato'a rā rāua i roto i tō rāua fa'aipoipora'a. 'Ua hia'ai rāua tāta'itahi i te 'oa'oa o te tahi hau atu i tōna iho ; 'ua 'imi rāua tāta'itahi i te maita'i nō te tahi e te tahi 'e 'ua tūtava i te fa'aoroma'i i te huru e'ita i te mea maita'i roa e vai ra i roto i te tahi e te tahi. 'Ua tāuiui rāua nō te arata'i 'e 'ua hōro'a hau atu 'ia tae i te taime e aro ai te 'āpiti. 'Ua au te tahi i te mau hōro'ara'a a te tahi 'e e 'ite mai i te mau pāhonora'a maita'i a'e nō tō rāua mau tāmatarā'a ma te tāhō'ē i tō rāua mau taleni 'e mau rāve'a. Ua rūru'u-māite-hia rāua i te tahi e te tahi nā roto i te here o te Mesia.

Te hāro'aro'a-maita'i-ra'a i te hōhō'a hanahana nō te 'ohipa-tāhō'ē-ra'a i roto i te hō'ēra'a e mea faufa'a 'ia i teie mahana nō te parau « 'o vau na mua » e hā'ati nei ia tātou Te mau nei te mau vahine i te mau ō hanahana ta'a ē¹⁴ 'e 'ua hōro'ahia ia rātou te mau hōpoi'a hō'ē roa, tera rā 'aita i hau atu—'aore rā i iti—i te faufa'a i te mau ō 'e te mau hōpoi'a i tō te mau tāne. 'Ua hāmanihia te mau mea ato'a 'e e mea faufa'a nō te fa'atupu i te fa'anahora'a hanahana a tō tātou Metua i te Ao ra nō te hōro'a i tāna mau tamari'i ato'a te mau fana'ora'a maita'i a'e nō te fa'atupu i tō rātou mau fāito pūai hanahana.

I teie mahana, « tē hina'aro nei mātou i te mau vahine e itoito tō rātou 'e 'ōrama o tō tātou metua vahine 'o Eva »¹⁵ nō te 'ati atu i tō rātou mau taea'e nō te arata'i mai i te mau vārua i te Mesia ra.¹⁶ E ti'a i te mau tāne 'ia riro 'ei mau 'āpiti mau, 'eiaha rā i te mana'o noa ē 'o rātou ana'e tē amo nei i te hōpoi'a 'aore rā, 'o te

« fa'ahua » nei 'ei mau 'āpiti ē na te mau vahine e fa'aoti i te rahira'a o te 'ohipa. 'Ia ineine te mau vahine nō te « haere i mua [e] 'ia amo i [tō rātou] ti'ara'a mana 'e te faufa'a »¹⁷ 'ei mau 'āpiti, 'eiaha rā e mana'o ē, nā rātou ana'e e rave i te mau mea ato'a 'aore rā, e ti'a'i 'ia fa'auehia mai rātou i te mea e rave.¹⁸

Te fa'arirora'a i te mau vahine 'ei mau 'āpiti faufa'a mau, e'ita noa i te hāmanira'a i te 'aifāitora'a i te hāro'a-ro'ara'a rā i te parau mau o te ha'api'ira'a tumu. 'Āhiri i te ha'amaura'a i te hō'ē fa'anahora'a nō te tāpae atu, e nehenehe tātou e 'ohipa itoito nō te ha'afau'ia i te mau vahine mai tā te Atua e nā reira nei : 'ei mau 'āpiti faufa'a rahi i roto i te 'ohipa nō te fa'aorara'a 'e nō te fa'ateiteira'a.

'Ua ineine ānei tātou ? E tāmata ānei tātou i te tūtava i te fa'aoroma'i i te mau mana'o hape o te tā'ere, 'e e fāri'i i te reira vāhi i te mau hōhō'a 'e te mau ravera'a hanahana niuhia i ni'a i te ha'api'ira'a tumu mau ? Tē ani mai nei te peresideni Russell M. Nelson ia tātou 'ia « haere ma te tāpe'a i te rima i roto i teie 'ohipa mo'a ... [nō] te tauturu i te fa'aineinera'a i te ao nei nō te tae-piti-ra'a mai o te Fatu ».¹⁹ 'A nā reira ai tātou, e ha'api'i mai tātou 'ia au i te mau hōro'ara'a a te ta'ata tāta'itahi 'e 'ia fa'arahi atu ā i te 'aravihi e nā roto i te reira tātou e rave fa'aoti ai i tō tātou ti'ara'a hanahana. E fāri'i tātou i te 'oa'oa rahi 'o tā tātou i 'ore na i 'ite.

'Ia mā'iti tātou tāta'itahi 'ia tāhō'ē atu nā roto i te rāve'a fa'auru a te Fatu nō te tauturu i tāna 'ohipa 'ia haere i mua. Nā roto i te i'oa o tō tātou Fa'aora here, 'o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Genese 3:1–18 ; Mose 4:1–19.
2. Hi'o Mose 5:1–12. Tē ha'api'i nei teie mau 'irava i te 'āpiti'ira'a mau i rotopū 'ia Adamu 'e 'o Eva : Ua tamari'ihia rāua ('irava 2) ; 'ua 'ohipa raua to'opiti nō te mito ia rāua iho 'e i tō rāua 'utuāfare ('irava 1) ; 'ua pure 'āmui rāua ('irava 4) ; 'ua ha'apa'o rāua i te mau fa'auera'a a te Atua 'e 'ua pūpū 'āmui rāua i te mau tusia ('irava 5) ; 'ua ha'api'i mai rāua (mau 'irava 4, 6–11) 'e 'ua ha'api'i rāua to'opiti i te 'evanelia a Iesu Mesia i tā rāua mau tamari'i ('irava 12).
3. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:16.
4. Iosepha Semita, i roto Sarah M. Kimball,

« Auto-Biography », *Woman's Exponent*, 1 nō Tetepā 1883, 51 ; hi'o ato'a *Te mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 451.

5. Iosepha Semita, i roto « Nauvoo Relief Society Minute Book », 40, josephsmithpapers.org.
6. George Albert Smith, « Address to the Members of the Relief Society », *Ve'a a te Sotaiete Tauturu*, Titema 1945, 717.
7. Hi'o John Taylor, i roto Nauvoo Relief Society Minutes, 17 nō Māti 1842, tē vai ra i ni'a i te churchhistorianspress.org. 'Ia au i tā Eliza R. Snow i pāpā'i, 'ua ha'api'i ato'a o Iosepha Semita ē, 'ua fa'anaho-to'a-hia te mau vahine o te mau tau tu'ura'a 'evanelia i ma'iri (hi'o Eliza R. Snow, « Female Relief Society », *Deseret News*, 22 nō 'Eperera 1868, 81 *Mau tamāhine i roto i tō'u basileia : Te 'ā'amu 'e te 'ohipa a te Sotaiete Tauturu* [2011], 1–7).
8. Hi'o Dallin H. Oaks, « Te mau tāviri 'e te mana o te autahu'ara'a », *Liahona*, Mē 2014, 49–52.
9. Hi'o Russell M. Nelson, « Te mau tao'a pae vārua », *Liahona*, Novema 2019, 78, 79.
10. Russell M. Nelson, « Te mau tao'a pae vārua », 77.
11. « Tera rā, tē ha'api'i nei te 'evanelia i fa'aho'i-fa'ahou-hia mai i te mana'o mure 'ore ē, tei roto i te mau tāne 'e te mau vahine fa'aipoipo te *uru'ira'a paepiti* i te tahi e te tahi. 'Ua 'aifāito rāua. E nā 'āpiti rāua » (Bruce R. 'e Marie K. Hafen, « Crossing Thresholds and Becoming Equal Partners », *Liahona*, 'Ātete 2007, 28).
12. Gospel Topics, « Joseph Smith's Teachings about Priesthood, Temple, and Women », topics.ChurchofJesusChrist.org.
13. Tāna iho rata.
14. Hi'o Russell M. Nelson, « E reo tāparu i tō'u mau tuahine », *Liahona*, Novema 2015, 95–97.
15. Russell M. Nelson, « E reo tāparu i tō'u mau tuahine », 97.
16. Hi'o *General Handbook: Serving in the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 1.4, ChurchofJesusChrist.org.
17. Russell M. Nelson, « E reo tāparu i tō'u mau tuahine », 97.
18. « E au mau tuahine here ē, noa atu te huru o tō 'outou pi'ira'a, noa atu te huru o tō 'outou orara'a, tē hina'aro nei mātou i tō 'outou mau mana'o, tā 'outou mau hi'ora'a, 'e tā 'outou fa'aurura'a. Tē hina'aro nei mātou 'ia parau 'outou ma te taiā 'ore i te mau 'apo'oro'a pāroita 'e te titi. Tē hina'aro nei mātou i te mau tuahine fa'aipoipo tāta'itahi 'ia parau mai te hō'ē 'āpiti 'e te hope roa 'a hō'ē ai 'outou 'e tā 'outou tāne fa'aipoipo nō te fa'atere i tō 'outou 'utuāfare. Tei fa'aipoipohia ānei 'aore rā, te vai 'otahi nei, tei ia 'outou na e te mau tuahine, te mau 'aravihi ta'a 'ē 'e te hō'ē 'itera'a ta'a 'ē tā 'outou i fāri'i 'ei hōro'a nō 'ō mai i te Atua ra. E'ita mātou, te mau taea'e, e nehenehe e ne'i i tō 'outou fa'aurura'a hō'ē roa. ...
« ... E hina'aro mātou i tō 'outou pūai ! » (Russell M. Nelson, « E reo tāparu i tō'u mau tuahine », 97).
19. Russell M. Nelson, « E reo tāparu i tō'u mau tuahine », 97.

Te mau Huimana fa'atere rahi 'e te mau Ti'a fa'atere rahi o te 'Ekalesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei

TE PERESIDENIRA'A MĀTĀMUA

Dallin H. Oaks
Iauturu hō'e

Russell M. Nelson
Peresidenti

Henry B. Eyring
Iauturu piti

TE PUPU NŌ TE TINO 'AHURU MA PITI 'ĀPŌSETOLO

M. Russell Ballard

Jeffrey R. Holland

Dieter F. Uchtdorf

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

Ronald A. Rasband

Gary E. Stevenson

Dale G. Renlund

Gerrit W. Gong

Ulisses Soares

TE PERESIDENIRA'A NŌ TE HITU 'AHURU

L. Whitney Clayton

Patrick Kearon

Carl B. Cook

Robert C. Gay

Terence M. Vinson

José A. Teixeira

Carlos A. Godoy

TE MAU HITU 'AHURU HUIMANA FA'ATERE RAHI

(‘āpāpara’ a pī’āpā)

TE 'EPISEKŌPORA' FA'ATERE RAHI

<p>Dean M. Davies Taururu hō'ē</p>	<p>W. Christopher Waddell Taururu piti</p>
<p>Gérald Gausse Episekopo fa'aterere rahi</p>	<p>Michael John U. Teh</p>

TE FEIĀ FA'ATERE RAHI

<p>Míton Camargo Taururu hō'ē</p>	<p>Mark L. Pace Paresideti</p>	<p>Jan E. Newman Taururu piti</p>	<p>Michelle Craig Taururu hō'ē</p>	<p>Bonnie H. Gordon Paresideti</p>	<p>Becky Craven Taururu piti</p>	<p>Sharon Eubaik Taururu hō'ē</p>	<p>Jean B. Bingham Paresideti</p>	<p>Reyna L. Aburto Taururu piti</p>
<p>Lisa L. Hakness Taururu hō'ē</p>	<p>Joy D. Jones Paresideti</p>	<p>Cristina B. Franco Taururu piti</p>	<p>Ahmad S. Corbett Taururu hō'ē</p>	<p>Steven J. Lund Paresideti</p>	<p>Bradley R. Wilcox Taururu piti</p>			
<p>W. Christopher Waddell Taururu piti</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Arnulfo Valenzuela</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>	<p>Michael John U. Teh</p>			

HA'API'IRA' SĀBĀTI

FEIĀ 'ĀPI TAMĀHINE

SŌTĀIETE TAUTURU

Nā te peresideni Henry B. Eyring
Tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

E haere 'oia nā mua ia tātou

*Tē arata'i nei te Fatu i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o
tāna 'evanelia 'e tāna 'Ēkālesia. 'Ua 'ite maita'i roa
'oia i te ananahi. Tē ani nei 'oia ia 'outou 'ia 'ohipa.*

E au mau taea'e, e au mau tuahine here, tē māuruuru nei au i te ti'ara'a i rotopū ia 'outou i teie 'āmuira'a rahi a Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a Nei. I roto i tāna anira'a e feruri i te huru te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a te Fatu i tāna 'Ēkālesia i roto i teie tau tu'ura'a

hope'a i ha'amaita'i ia tātou 'e i tō tātou feiā here, 'ua parau fafau te peresideni Russell M. Nelson ē, e 'ere ē, e ha'amana'o-noa-hia te reira, e'ita roa atu rā e mo'ehia.

E ha'amana'o-noa-hia te 'ohipa i tupu nō'u, 'e 'ua pāpū iā'u mai te reira ato'a nō 'outou. Nō te 'ore roa atu te

reira e mo'ehia, tei te huru ia ia tātou tāta'itahi. E mea faufa'a nō'u, inaha 'ua tau i roa vau i teie 'ohipa fa'aineinera'a nō teie 'āmuira'a, 'e 'ua hina'aro vau 'ia vai maoro te reira. E fa'ata'a atu vau.

'Ua fa'atae tā'u fa'aineinera'a i ni'a i te hō'ē 'ohipa nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a. E rave rahi taime tō'u tai'ora'a nō ni'a i te reira 'ohipa, 'ua tai'o noa vau i te reira mai te hō'ē parau fa'a'ite nō te hō'ē rurura'a faufa'a rahi tei roto Iosepha Semita, te peropheta nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a. I teie rā taime, 'ua 'ite au i roto i te reira te huru te Fatu e arata'i nei ia tātou, tāna mau pipi, i roto i tāna 'Ēkālesia. 'Ua 'ite au i te aura'a nō tātou te feiā tāhuti nei, 'ia arata'ihia e te Fa'aora o te ao, te Hāmani—te 'ite i te mau mea ato'a, te mea i ma'iri, te mea i teieni 'e te mea nō ananahi. Tē ha'api'i mai nei 'oia hō'ē ta'ahira'a i muri i te tahi, ma te arata'i ia tātou, ma te 'ore roa e fa'ahepo.

Te rurura'a tā'u e vauvau atu, 'ua riro ia 'ei taime rahi i roto i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a. E mahana sābati terā mahana, 'o te 3 nō 'Ēperēra 1836, tei roto i te hiero nō Kirtland, e hitu mahana i muri iho i te ha'amo'ara'a. 'Ua fa'a'ite Iosepha Semita nō ni'a i terā taime rahi o te tua'ā'ai o te ao ma te parau 'ohie noa. Tei roto i Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110 te rahira'a o te reira :

« I te avatea, 'ua tauturu vau i te tahi atu mau peresideni nō te 'ōpere i te tāmā'ara'a hope'a a te Fatu i tō te 'Ēkālesia, ma te fāri'i i te reira mai roto mai i te Tino 'Ahuru Ma Piti, nā rātou ho'i te fāna'ora'a i te fa'atere i te 'aira'a mā'a mo'a i teie mahana. I muri iho i te tāvinira'a i tō'u mau taea'e, 'ua haere au i te puripiti, 'ua tu'uhia te pāruru, 'e 'ua tūturi au, 'e Oliver Cowdery, nō te pure ma te tura rahi 'e te muhu 'ore. I te ti'ara'a mai rāua, 'ua 'iritihia mai te 'ōrama i muri nei ia māua ».¹

« 'Ua 'iritihia mai te pāruru nō tō māua na ferurira'a, 'e 'ua fa'aarahia mai te mau mata nō tō māua 'ite.

« 'Ua 'ite mata atu ra māua i te Fatu i te ti'ara'a mai i ni'a i te pāruru o te fata i mua ia māua ; 'e i raro a'e i tōna na ani'ao tē vai ra te hō'ē aroā

TO IESU MESIA FARA'A I TE PEROPHETA JOSEPHA SEMITA 'E IA OLIVER COWDERY; NĀ WALTER RANE

i 'ohipahia i te 'auro mau ra, mai te huru re'are'a pōiri ri'i ra.

« Mai te ura auahi ra tōna nā mata ; te rouru o tōna upo'o ra e mea teatea roa ia mai te hiona mā roa ra ; 'ua 'ana'ana mai ra tōna mata 'e 'ua hau a'e i te 'ana'ana o te mahana ; 'e 'o tōna reo ra mai te tahera'a ia o te pape rahi, 'oia te reo o Iehova, i te nā-ō-ra'a mai ē :

« 'O vau nei te matameha'i 'e te hope'a ra ; 'o vau nei ho'i 'oia 'o tē ora nei, 'o vau nei 'oia 'o tei taparahihia ; 'o vau nei ho'i tō 'outou ārai i te Metua ra.

« Inaha, 'ua fa'a'orehia tō 'ōrua mau hara ; 'ua mā roa 'ōrua i mua iā'u nei ; nō reira, 'a fa'ateitei mai i tō 'ōrua nā upo'o i ni'a 'e 'a 'oa'oa.

« 'Ia 'oa'oa te mau 'ā'au nō tā'u mau taea'e, 'e 'ia 'oa'oa te mau 'ā'au nō tā'u mau ta'ata ato'a, 'o tei fa'ati'a mai i teie fare nei i tō'u nei i'oa, ma tō rātou pūai ato'a.

« Nō te mea inaha, 'ua fāri'i au i teie fare nei, 'e e vai ho'i tō'u i'oa i 'ō nei ; 'e e fa'a'ite atu vau iā'u iho i tā'u mau ta'ata nā roto i te aroha i roto i teie fare nei.

« 'Oia ia, e fā mai au i tā'u mau tāvini, 'e e parau atu ho'i ia rātou ra ma tō'u iho nei reo, mai te mea e ha'apa'o tā'u mau ta'ata i tā'u mau fa'auera'a, 'e 'ia 'ore ho'i 'ia ha'avi'ivi'i i teie fare mo'a nei.

« 'Oia ia e 'oa'oa te mau 'ā'au nō te tuatinira'a 'e te 'ahuru tuatinira'a o te ta'ata nō te mau ha'amaita'ira'a 'o tē nīni'ihia atu ra, 'e nō te 'ōro'a hiero

'o tei hōro'ahia atu i tā'u mau tāvini i roto i teie fare nei.

« 'E e parare atu te ro'o nō teie fare nei i te mau fenua 'e'ē ra ; 'e 'o te ha'amatarā'a teie o te ha'amaita'ira'a 'o tē nīni'ihia atu i ni'a i te mau upo'o o tā'u mau ta'ata. 'Oia ia. 'Āmene.

« I muri iho i te 'ōpanira'a atu i teie nei 'ōrama, 'ua vēvete-fa'ahou-hia mai te mau ra'i ia māua nei ; 'e 'ua fā mai ra Mose ia māua, 'e 'ua hōro'a mai ra ia māua te mau tāviri nō te ha'aputuputura'a o 'Īserā'ela mai te nā tufa'a e maha o te ao nei, 'e nō te arata'ira'a mai o te nā 'ōpū hō'ē 'ahuru ra mai te fenua i te apato'erau mai ra.

« I muri iho i teie, 'ua fā mai Elia, 'e 'ua hōro'a mai ra i te tau tu'ura'a nō te 'evanelia a Aberahama, i te nā-ō-ra'a mai ē i roto ia mātou 'e i tō mātou hua'ai e ha'amaita'ihia ai te mau u'i ato'a i muri iho ia māua.

« I muri iho i te 'ōpanira'a atu o teie 'ōrama nei, 'ua fa'a'itehia mai te tahi 'ōrama rahi 'e te mea hanahana ia māua ; nō te mea 'ua ti'a mai ra 'o Eliaha te peropheta, 'o tei tahitihia atu i ni'a i te ra'i ra ma te 'ite 'ore i te pohe, i mua ia māua nei, 'e 'ua nā 'ō mai ra :

« Inaha, 'ua tae roa mai te tau, 'o tei parauhia mai ra e te vaha o Malaki— tei fa'a'ite mai ē e tonohia mai 'oia ('o Eliaha), hou te mahana rahi 'e te mea hanohano ra o te Fatu e tae mai ai—

« Nō te fa'afāriu mai i te 'ā'au o te metua i te tamari'i, 'e tō te mau tamari'i ho'i i te mau metua ; 'oi tā'irihia mai te ao nei i te hō'ē ahua ra—

« Nō reira, 'ua tu'uhia atu te mau tāviri nō teie tau tu'ura'a i roto i tō 'ōrua nā rima ; 'e nā roto i teie e 'ite ai 'ōrua ē 'ua fātata mai te mahana rahi 'e te mea hanohano o te Fatu ra, 'oia tei te pae 'ōpani ia ».²

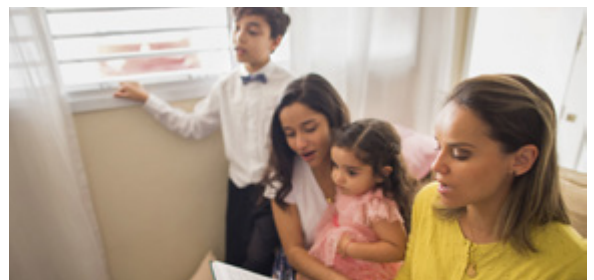
Teienei, 'ua tai'o vau i te reira e rave rahi taime. 'Ua ha'apāpū mai te Vārua Maita'i ē, e parau mau terā parau. I te tuatāpaparā'a rā vau 'e tō'u fa'aineinera'a rā nō teie 'āmuira'a, 'ua 'ite pāpū a'era vau i te mana o te Fatu tē arata'i

hu'ahu'a nei i tāna mau pipi i roto i tāna 'ohipa.

Hitu matahiti nā mua a'e Mose i hōro'a ai ia Iosepha i te mau tāviri nō te ha'aputuputura'a o 'Īserā'ela i roto i te hiero nō Kirtland, « 'ua ha'api'i Iosepha i roto i te upo'o parau o te Buka a Moromona ē, te fā nō te reira, 'o te fa'a'itera'a ia « i te toe'a o te 'utuāfare o 'Īserā'ela... 'ia 'ite rātou i te mau parau fafau a te Fatu, e 'ore rātou e fa'aru'ehia e a muri noa atu'. I te matahiti 1831, 'ua parau te Fatu ia Iosepha ē, e ha'amata te ha'aputuputura'a o 'Īserā'ela i Kirtland, "E mai reira atu [Kirtland], 'o rātou ato'a tā'u i hina'aro ra e haere atu ai i rotopū i te mau nūna'a ato'a ra... nō te mea e fa'aorahia 'Īserā'ela, 'e e arata'i atu vau ia rātou ».³

Noa atu ā tūtauhia te 'ohipa misiōnare nō te ha'aputuputu ia 'Īserā'ela, 'ua fa'auru te Fatu i tōna feiā fa'atere 'ia ha'api'i i te Tino 'Ahuru Ma Piti, tei riro mai i te mau misiōnare mātāmua ē : « 'A ha'amana'o, 'eiaha 'outou e haere i te tahi atu mau fenua ē tae roa atu 'ua fāri'i 'outou i tō 'outou 'ōro'a hiero ».⁴

E au ē, e mea faufa'a rahi te hiero nō Kirtland nō te fa'anahonahora'a hu'ahu'a a te Fatu nō e piti a'e tumu : 'A tahi, 'ua tīa'i Mose 'ia hope te hiero nō te fa'aho'i fa'ahou mai i te mau tāviri nō te ha'aputuputura'a o 'Īserā'ela. 'E te piti, 'ua ha'api'i te peresideni Joseph Fielding Smith : « 'Ua fa'au te Fatu i te feiā mo'a 'ia patu i te hō'ē hiero [te hiero nō Kirtland] i reira 'oia e heheu ai i te mau tāviri mana 'e i reira ato'a te mau 'āpōsetolo e fāri'i ai i te 'ōro'a hiero 'e e fa'aineine ai nō te tope i tāna 'ō vine ra nō te taime hope'a ».⁵ Noa atu ā pa'i 'aita te 'ōro'a hiero tā tātou i mātau i fa'aterehia i roto i te hiero nō Kirtland,

São Paulo, Peretiria

'ia tupu te parau tohu, 'ua ha'amata te mau 'oro'a fa'aineinera'a o te hiero 'e tae noa atu te mani'ira'a o te mau fa'a'itera'a pae vārua tei ha'amau i ni'a i te feiā tei pi'ihia nō te misiōni te mauha'a nō « te mana nō ni'a mai ra »,⁶ tei fa'atupu i te ha'aputuputura'a rahi maoti te tāvinira'a misiōnare.

I te hōro'ara'ahia te mau tāviri nō te ha'aputuputura'a i tō Iseraela ia Iosepha, 'ua fa'auru te Fatu i te peropheta 'ia tonon i te mau melo nō te Tino 'Ahuru Ma Piti i te misiōni. 'A tuatāpapa ai au i te reira, 'ua pāpū roa iā'u ē, 'ua fa'aineine hu'ahu'a te Fatu i te 'ē'a nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'ia haere i te misiōni nā te ara, i te mau ta'ata tei fa'aineinehia nō te ti'aturi 'e nō te pāturu ia rātou. 'E 'ua tae i te hō'ē taime, e rave rahi tauasini ta'ata tei fa'ataehia i te 'Ēkālesia i fa'aho'ihia mai nā roto ia rātou.

'Ia au i tā tātou mau pāpā'a parau, e tai'ohia e 7 500 'e 8 000 ta'ata tei bāpetizohia i te taime o nā tau misiōni e piti a te Tino 'Ahuru Ma Piti i te mau motu Peretāne. 'Ua ha'amau te reira i te niu nō te 'ohipa misiōnare i Europa. 'E i te hope'a o te tenetere 19, 'ua tai'ohia 90 000 ta'ata tei putuputu i Amerika nei, 'e te reira o rātou, nā te mau motu Peretāne mai 'e te Scandinavie (te pae apato'erau nō Europa).⁷ 'Ua fa'auru te Fatu ia Iosepha 'e i taua mau misiōnare ha'apa'o maita'i tei haere atu, 'ia rave i te 'ō'otira'a 'o tē au ē, i terā taime, tei ni'a atu i tō rātou pūai. 'Aua'a a'e ra te Fatu 'e tāna hi'ora'a ātea maita'i 'e tāna fa'aineinera'a, i tupu ai te reira.

Tē ha'amana'o ra 'outou i te mau parau huru 'ohie mai tā te rohi pehe ra i roto i te tufa'a 110 o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau :

« Inaha, 'ua tae roa mai te tau, 'o tei parauhia mai ra e te vaha o Malaki—te i fa'a'ite mai ē e tonohia mai 'oia (o Eliaha), hou te mahana rahi 'e te mea hanohano ra o te Fatu e tae mai ai—

« Nō te fa'afāriu mai i te 'ā'au o te metua i te tamari'i, 'e tō te mau tamari'i ho'i i te mau metua ; 'oi tā'irihia mai te ao nei i te hō'ē ahua ra—

« Nō reira, 'ua tu'uhia atu te mau tāviri nō teie tau tu'ura'a i roto i tō 'ōrua nā rima ; 'e nā roto i teie e 'ite ai 'ōrua ē 'ua fātata mai te mahana rahi 'e te mea hanohano o te Fatu ra, 'oia tei te pae 'ōpani ia ».⁸

Tē parau pāpū nei au ē, 'ua 'ite ātea te Fatu i te ananahi 'e te huru 'oia e arata'i ai ia tātou nō te tauturu iāna 'ia fa'atupu i tāna mau 'ōpuara'a i te mau mahana hope'a nei.

'A tāvini ai au i roto i te 'Epise-kōpora'a fa'atere rahi e rave rahi matahiti i teienei, 'ua fa'auehia vau e hi'o i te pupu ha'apa'o i te 'ōpuara'a 'e te hāmanira'a o te mea tā tātou e parau nei te FamilySearch. Tē ha'apāpū nei au i te parau « hi'o » i te hāmanira'a, 'eiaha rā « fa'atere » i te reira. E rave rahi ta'ata māramarama tei vaiiho i tā rātou tōro'a 'ohipa o te haere mai e patu i tā te Fatu i hina'aro.

'Ua ha'amau te Peresidenira'a Mātāmua i te fā e fa'aiti mai i te tāpitira'a o te mau 'oro'a. Te fifi rahi, 'aita pa'i mātou i 'ite ē 'ua rave-a'ena-hia ānei te mau 'oro'a nō te hō'ē ta'ata. E rave rahi matahiti—e au nō'u e rave rahi matahiti—'ua ani noa mai te Peresidenira'a Mātāmua iā'u ē : « Ahea e oti ai ? »

Maoti te pure, te itoito 'e te fa'atusiara'a o teie mau ta'ata 'aravihi, 'ua oti mai te 'ohipa. Hō'ē ta'ahira'a i muri i te tahi. Te 'ohipa mātāmua,

'o te fa'a'ohiera'a ia i te FamilySearch nō te mau ta'ata 'aita i mātau maita'i i te mau mātini rorouira. 'Ua tupu te mau tauira'a, 'e 'ua 'ite au ē, e tupu ā te reira, i te mea ho'i, 'ia 'ohipa tātou nō te pāhono i te hō'ē fifi fa'auru, tē 'iriti nei tātou i te 'ūputa nō te tahi atu ā heheura'a nō te haere ā i mua ma te faufa'a 'aifāito a'e i te reira, 'aita rā i 'itehia atu ra. I teie ā mahana, tē riro nei te FamilySearch i te mea tītauhia e te Fatu nō te hō'ē pae o tāna Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a—e 'ere nō te fa'ore noa i te tāpitira'a o te mau 'oro'a.

Tē vaiiho nei te Fatu ia tātou 'ia ha'amaita'i ia tātou nō te tauturu i te mau ta'ata 'ia tupu tō rātou mana'o mātaura'a 'e te here i tō rātou mau tupuna, nō te rave i tā rātou mau 'oro'a o te hiero. I teienei, mai tā te Fatu paha i 'ite ē e tupu mai te reira, tē riro nei te feiā 'āpi 'ei fa'aa'o arata'i i te pae nō te rorouira nō tō rātou mau metua 'e te mau melo o te pāroita. 'Ua 'ite te mau ta'ata ato'a i te 'oa'oa i roto i teie tāvinira'a.

Tē tau nei te vārua o Eliaha i te 'ā'au o te feiā 'āpi 'e te feiā pa'ari, te mau tamari'i 'e te mau metua, te mau mo'otua 'e te mau tupuna. E'ita e maoro roa e tārena fa'ahou ā te mau hiero ma te 'oa'oa i te mau bāpetizora'a 'e i te tahi atu mau 'oro'a mo'a. Tē rahi noa atu ra te hina'aro e tāvini i tō tātou mau tupuna 'e e tā'amu i te mau metua i te tamari'i.

'Ua 'ite te Fatu e tupu pauroa te reira. 'Ua fa'anaho 'oia i te reira, hō'ē ta'ahira'a i muri i te tahi, mai tāna i rave nō te tahi atu mau tauira'a i roto i tāna 'Ēkālesia. 'Ua fa'ati'a 'oia 'e 'ua fa'aineine ho'i i te hō'ē pupu ta'ata ha'apa'o maita'i tē mā'iti e rave maita'i i te mau mea pa'ari. 'Ua fa'a'oroma'i noa na 'oia ma te here i te tauturura'a ia tātou 'ia ha'api'i te « fa'aue... 'e 'ua nā ni'a iho i te fa'aue, 'ua a'o, 'e 'ua nā ni'a iho i te a'o, te tahi vāhi iti i'ō nei, 'e mai reira ho'i 'ei 'ō te tahi vāhi iti ».⁹ E mea ha'apehao 'ore tōna taime 'e tupura'a tāna mau 'ōpuara'a, e ha'apāpū rā 'oia ē, e riro pinepine te fa'atusiara'a i te fa'atae mai i te mau ha'amaita'ira'a 'aita tātou i 'ite nā mua a'e.

E 'ōpani au ma te fa'a'ite i tō'u māuruuru i te Fatu—'oia tei fa'auru i te peresideni Nelson 'ia ani iā'u 'ia fa'atusia nō te fa'aineine nō teie 'āmuira'a. 'Ua tae mai te hō'ē ha'amaita'ira'a i te mau hora ato'a 'e i roto i te mau pure ato'a nō tā'u fa'aineinera'a.

Tē ani nei au i te mau ta'ata ato'a e fa'aro'o i teie poro'i, 'aore rā e tai'o i teie mau parau 'ia vai tō rātou fa'aro'o ē, tē arata'i nei te Fatu i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o tāna 'evanelia 'e tāna 'Ēkālesia. E haere 'oia nā mua ia tātou. 'Ua 'ite maita'i roa 'oia i te ananahi. Tē ani nei 'oia ia 'outou 'ia 'ohipa. E 'āmui 'oia ia 'outou i roto i te reira. 'Ua fa'ata'a 'oia i te hō'ē fa'anahora'a nō tā 'outou tāvinira'a. 'E 'ia fa'atusia noa atu 'outou, e 'ite mai 'outou i te 'oa'oa 'a tauturu ai i te fa'ateitei ia vetahi 'ē 'ia vai ineine nō tōna tae-piti-ra'a mai.

Tē parau pāpū nei au ia 'outou ē, tē ora nei te Atua te Metua. 'O Iesu te Mesia. 'O teie tāna 'Ēkālesia. 'Ua 'ite 'e 'ua here 'oia ia 'outou. Tē arata'i nei 'oia ia 'outou. 'Ua fa'aineine 'oia i te 'ē'a nō 'outou. Nā roto i te 'i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110, upo'o o te tufa'a; hi'o ato'a Iosepha Semita, « History, 1838–1856, volume B-1 [1 September 1834–2 November 1838] », 3 nō 'Ēperēra 1836, 727, josephsmithpapers.org.
2. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110:1–16.
3. Karl Ricks Anderson, *The Savior in Kirtland: Personal Accounts of Divine Manifestations* (2012), 276 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 38:33.
4. Tei hōro'ahia i roto i te fa'auera'a 'āpōsetolo i fa'aterehia e Oliver Cowdery, i roto « Minute Book 1 », 21 nō Fepuare 1835, 162, josephsmithpapers.org.
5. Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie (1955), 2:234.
6. Te Parau Ha'api'ira'a e Te mau Parau Fafau 38:32.
7. Hi'o James B. Allen, Ronald K. Esplin, and David J. Whittaker, *Men With a Mission: The Quorum of the Twelve Apostles in the British Isles, 1837–1841* (1992), 53, 302 ; Brandon S. Plewe, ed., *Mapping Mormonism: An Atlas of Latter-day Saint History* (2012), 104.
8. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110:14–16.
9. 2 Nephi 28:30.

Nā te Peresideni Dallin H. Oaks
Tauturu Mātāmua i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

Te autahu'ara'a a Melehizedeka 'e te mau tāvirī

I roto i te 'Ēkālesia, e fa'a'ohipahia te mana nō te autahu'ara'a i raro a'e i te fa'aterera'a a te ti'a fa'atere autahu'ara'a tei mau i te mau tāvirī nō taua autahu'ara'a ra.

'Ua mā'iti au e paraparau rahi atu ā nō ni'a i te autahu'ara'a a te Atua, e tumu parau tei paraparau-a'ena-hia e toru ta'ata a'o tei ha'api'i nāhea te autahu'ara'a i te ha'amaita'i i te orara'a o te mau vahine, te feiā 'āpī tamāhine 'e te feiā 'āpī tamāroa.

Tē autahu'ara'a, e mana hanahana ia 'e e ha'amanara'a tei ti'aturihia i te ta'ata nō te rave i te 'ohipa a te Atua nō te maita'i o tāna mau tamari'i. E 'ere te *autahu'ara'a* 'o rātou tei fa'a-tōro'ahia i te hō'ē tōro'a autahu'ara'a 'aore rā 'o rātou e fa'a'ohipa nei i tōna mana. E 'ere te mau taea'e tei mau i te autahu'ara'a, te autahu'ara'a. 'Aita i tano 'ia parau i te mau taea'e tei fa'a-tōro'ahia 'o rātou *te autahu'ara'a*, e mea tano rā 'ia parau ia rātou 'o *te feiā e mau nei* i te autahu'ara'a.

Tē vai nei te mana o te autahu'ara'a i roto i te fa'anahora'a 'Ēkālesia 'e te fa'anahora'a 'utuāfare. E mea ta'a 'ē rā te fa'aterera'a i te mana autahu'ara'a 'e te mana o te autahu'ara'a, i roto i te

'Ēkālesia 'e i roto i te 'utuāfare. Pau-roa te reira mai te au i te mau parau tumu i ha'amauhia e te Fatu. Te fā o te

Provo, Utaha, Marite

fa'anahora'a a te Atua, 'o te arata'ira'a ia i tana mau tamari'i i te ora mure 'ore. E mea faufa'a te mau 'utuafare tahuti nō taua fa'anahora'a ra. Tē vai nei te 'Ēkālesia nō te fa'afāna'o i te ha'api'ira'a tumu, te mana 'e te mau 'oro'a tei tīauhia nō te fa'aherehere i te mau tā'amura'a 'utuafare i roto i te mau tau mure 'ore. Nō reira, e mea ha'apūai rāua te tahi 'e tahi, te fa'anahora'a 'utuafare 'e te 'Ēkālesia a Iesu Mesia. 'Ua matara te mau ha'amaita'ira'a o te autahu'ara'a, mai te 'ira'a o te 'evanelia 'e te mau 'oro'a mai te bāpetizora'a, te ha'amaura'a 'e te fāri'ira'a i te hōro'a nō te Vārua Maita'i, te 'oro'a hiero 'e te fa'aipoipora'a mure 'ore, i te mau tāne mai te mau vahine.¹

Te autahu'ara'a e paraparahua ra i'ō nei, 'o te autahu'ara'a a Melehizedeka ia, tei fa'aho'ihia mai i te ha'amatara'a nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'evanelia. 'Ua fa'atōro'ahia Iosepha Semita 'e Oliver Cowdery e Petero, Iakobo 'e Ioane, tei fa'a'ite ē « tei ia rātou ra te mau tāviri nō te bāsileia, 'e nō te tau tu'ura'a nō te 'ira'a o te mau tau nei » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 128:20). 'Ua fāri'i teie nā 'āpōsetolo matahiapo e toru i terā mana mai roto mai i te Fa'aora iho. Te tahi noa atu mana 'e tōro'a i roto i te autahu'ara'a, e mau tū'atira'a ana'e ia nō te autahu'ara'a a Melehizedeka (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 107:5), inaha tei te reira « te ti'ara'a nō te peresidenira'a, 'e tei te reira te mana 'e te [ha'amanara'a] i ni'a a'e i te mau tōro'a i roto i te 'ēkālesia i te mau 'anotau ato'a o te ao nei » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 107:8).

I roto i te 'Ēkālesia, e fa'a'ohipahia te mana nō te autahu'ara'a rahi a'e, te autahu'ara'a a Melehizedeka, 'e te autahu'ara'a iti a'e, te autahu'ara'a a Aarona, i raro a'e i te fa'aterera'a a te ti'a fa'atere autahu'ara'a, mai te 'episekōpo 'aore rā te peresideni, tei mau i te mau tāviri nō taua autahu'ara'a ra. Nō te māramarama i te fa'a'ohipara'a i te mana nō te autahu'ara'a i roto i te 'Ēkālesia, tīauhia 'ia māramarama i te parau tumu nō te mau tāviri o te autahu'ara'a.

'Ua hōro'ahia mai te mau tāviri o te autahu'ara'a a Melehizedeka, te mau tāviri o te bāsileia, e Petero, Iakobo 'e Ioane, 'aita rā te reira i fa'ahope i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te mau tāviri o te autahu'ara'a. E mau tāviri nō te autahu'ara'a tei tae mai i muri iho. I muri iho i te ha'amo'ara'a o te hiero mātāmua o teie tau tu'ura'a i Kirtland, i Ohio, e toru peropheta, 'o Mose, Elia 'e Eliaha, tei fa'aho'i mai i « te mau tāviri nō teie tau tu'ura'a », 'e tae noa atu i te mau tāviri nō te ha'aputuputura'a o 'Īserā'ela 'e te 'ohipa o te mau hiero a te Fatu (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110), mai tā te peresideni Eyring i fa'ata'a pāpū roa a'enei.

Te hi'ora'a mātauahia nō te fa'aterera'a i te mau tāviri, 'o te ravera'a ia i te mau 'oro'a o te autahu'ara'a. E 'ohipa tura rahi te hō'ē 'oro'a, e tāpa'o nō te ravera'a i te mau fafau'a 'e te paraura'a i te mau ha'amaita'ira'a. I roto i te 'Ēkālesia, e ravehia te mau 'oro'a ato'a i raro a'e i te parau fa'ati'a a te ti'a fa'atere autahu'ara'a e mau nei i te mau tāviri nō terā 'oro'a.

Tei mātau-roa-hia, e fa'aterehia te hō'ē 'oro'a e te mau ta'ata tei fa'a-tōro'ahia i te hō'ē tōro'a o te autahu'ara'a, ma te 'ohipa i raro a'e i te fa'aterera'a o te ta'ata tei mau i te mau tāviri o te autahu'ara'a. 'Ei hi'ora'a, e fa'atere te feiā tei mau i te mau tōro'a ta'a 'ē o te autahu'ara'a a Aarona i te 'oro'a mo'a, i raro a'e i te mau tāviri 'e te fa'aterera'a a te 'episekōpo, tei mau i te mau tāviri o te autahu'ara'a a Aarona. E tano ato'a te reira parau tumu i te mau 'oro'a o te autahu'ara'a i

reira te mau vahine e fa'atere ai i roto i te hiero. Noa atu ā 'aita te mau vahine i mau i te tōro'a nō te autahu'ara'a, e rave rātou i te mau 'oro'a mo'a o te hiero i raro a'e i te parau fa'ati'a a te peresideni o te hiero, tei mau i te mau tāviri nō te mau 'oro'a o te hiero.

Te tahi ato'a hi'ora'a nō te mana o te autahu'ara'a i raro a'e i te fa'aterera'a a te hō'ē ta'ata tei mau i te mau tāviri, 'o te mau ha'api'ira'a ia a te mau tāne 'e te mau vahine tei pi'ihia nō te ha'api'i i te 'evanelia i te ta'ata, i roto ānei i te piha ha'api'ira'a o tā rātou pāroita 'aore rā i roto i te 'āua misiōni. Te tahi fa'ahou hi'ora'a, 'o rātou ia tei mau i te ti'ara'a fa'aterera'a i roto i te pāroita 'e 'o tē fa'a'ohipa i te mana o te autahu'ara'a i roto i tā rātou fa'aterera'a mai te au i tō rātou pi'ira'a 'e i raro a'e i te fa'ata'ara'a 'e te fa'aterera'a a te ti'a fa'atere autahu'ara'a tei mau i te mau tāviri i roto i te pāroita 'e te titi. Mai teie ia te ha'amanara'a 'e te mana autahu'ara'a e fa'a'ohipahia nei 'e e poupouhia nei i roto i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.²

Tē fa'a'ohipa-ato'a-hia nei te mana o te autahu'ara'a, 'e tē tupu nei tō te reira mau ha'amaita'ira'a i roto i te mau 'utuafare feiā mo'a. 'Ia parau vau te 'utuafare, 'o te hō'ē tāne ia tei mau i te autahu'ara'a 'e te hō'ē vahine tei fa'aipoipohia 'e tā rāua mau tamari'i. 'O te tahi ato'a mau vaira'a ta'a 'ē i muri mai i te pohera'a o te hō'ē melo 'aore rā te ta'ara'a te tāne 'e te vahine.

Te ture ē e fa'a'ohipa-noa-hia te mana o te autahu'ara'a i raro a'e i te fa'aterera'a a te ta'ata tei mau i te mau tāviri nō terā ti'ara'a, e ture niu ia i roto i te 'Ēkālesia, e 'ere rā mai te reira nō te 'utuafare. 'Ei hi'ora'a, nā te metua tāne e peresideni 'e e fa'a'ohipa i te autahu'ara'a i roto i tōna 'utuafare nā roto i te mana o te autahu'ara'a tāna e mau nei. 'Aita e tīaura'a 'ia fāri'i i te fa'aterera'a 'e te parau fa'ati'a a te ta'ata tei mau i te mau tāviri o te autahu'ara'a nō te rave i te mau ti'ara' ta'a 'ē i roto i te 'utuafare. 'O te hōro'ara'a ia i te parau a'o i tōna 'utuafare, te fa'atupura'a i te mau rurura'a 'utuafare, te hōro'ara'a i te mau ha'amaita'ira'a autahu'ara'a i tāna

vahine 'e tāna mau tamari'i 'aore rā te mau ha'amaita'ira'a feiā ma'i i te mau melo o te 'utuāfare 'e 'ia vetahi 'ē.³ E ha'api'i te feiā mana o te 'Ēkālesia i te mau melo o te 'utuāfare, 'aita rā rātou e fa'atere i te fa'a'ohipara'a i te mana o te autahu'ara'a i roto i te 'utuāfare.

E tano ato'a te reira parau tumu 'aita ana'e e metua tāne 'e 'o te metua vahine te fa'atere o te autahu'ara'a. E peresideni terā vahine i roto i tōna fare 'e 'o 'oia te mauha'a e fa'atae i te mana 'e te mau ha'amaita'ira'a o te autahu'ara'a i roto i tōna 'utuāfare nā roto i tāna 'ōro'a hiero 'e te tā'atira'a i roto i te hiero. 'Aita 'oia i fa'ati'ahia e hōro'a i te mau ha'amaita'ira'a autahu'ara'a 'o tē hōro'a-noa-hia e te ta'ata tei mau i te hō'ē tōro'a i roto i te autahu'ara'a, e nehenehe rā tāna e rave i te tahi atu mau ti'ara'a i roto i te 'utuāfare. 'A nā reira ai 'oia, tē fa'a'ohipa nei 'oia i te mana autahu'ara'a nō te maita'i o tāna mau tamari'i 'o tāna e peresideni nei nā ni'a i tōna ti'ara'a fa'atere i roto i te 'utuāfare.⁴

Mai te peu e fa'arahi te mau metua tāne i tō rātou autahu'ara'a i roto i tō rātou iho 'utuāfare, e fa'anu'u atu ā ia te misiōni a te 'Ēkālesia i mua, mai te tahi noa atu 'ohipa tā rātou e rave. E mea maita'i te mau metua tāne tei mau i te autahu'ara'a a Melehizedeka 'ia fa'a'ohipa i tō rātou mana « nā roto i te tāparura'a, nā roto i te fa'a'oroma'i-noa-ra'a, nā roto i te marū 'e te ha'eha'a, 'e nā roto ho'i i te here mau ra » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:41). E mea faufa'a rahi te reira fāito teitei nō te fa'a'ohipara'a i te mana ato'a o te autahu'ara'a i roto i te 'utuāfare. 'Ia ha'apa'o ato'a te feiā tei mau i te autahu'ara'a, i te mau fa'auera'a, 'ia roa'a ia rātou te mana autahu'ara'a nō te ha'amaita'i i te mau melo o tō rātou 'utuāfare. 'Ia aupuru rātou i te here i roto i te 'utuāfare, 'ia hina'aro ho'i te mau melo o te 'utuāfare e ani ia rātou i te hō'ē ha'amaita'ira'a. 'E 'ia fa'aitoito rahi te mau metua i te mau ha'amaita'ira'a autahu'ara'a i roto i te 'utuāfare.⁵

I roto i teie mau rururaa 'amuira'a, 'a 'imi ai tātou i te tahi ri'i ha'apūra'a

i mua i tō tātou mau māna'ona'ora'a tāhuti nei 'e teie ma'i pohe rahi, 'ua ha'api'ihia tātou i te mau parau tumu rahi nō te tau mure 'ore. Tē fa'aitoito nei au ia tātou tāta'itahi 'ia « rōtahi roa » tō tātou mata i ni'a i te fāri'ira'a i teie mau parau mau nō te tau mure 'ore, 'ia « fa'a'ihia tō [tātou] tino pā'ato'a i te māmarama. » (3 Nephi 13:22).

I roto i tāna a'ora'a i te nāho'a ta'ata tei 'itehia i roto i te Bibilia 'e te Buka a Moromona, 'ua ha'api'i te Fa'aora ē e ti'a i te mau tino tāhuti nei 'ia fa'a'ihia i te māmarama 'aore rā i te pōiri. Tātou nei rā, 'ua hina'aro 'ia 'ia fa'a'ihia i te māmarama, 'e 'ua ha'api'i te Fa'aora nāhea te reira e tupu mai. E fa'aro'o tātou i te mau poro'i nō ni'a i te parau mau o te tau mure 'ore. 'Ua fa'a'ohipa 'oia i te hi'ora'a nō te mata, nā roto i te reira te māmarama e tomo ai i roto i tō tātou tino. Mai te mea e « rōtahi » tō tātou mata—'oia ho'i mai te mea e tūtonu tātou i ni'a i te māmarama 'e te hāro'aro'a—'ua parau 'oia : « E māmarama ia tō tino ato'a » (Mataio 6:22 ; 3 Nephi 13:22). « 'Ia ma'ihia rā tō [tātou] mata »—'oia ho'i mai te mea e 'imi tātou i te 'ino nō te fa'aō i roto i tō tātou tino—'ua fa'aara 'oia : « E pōiri ia tō tino ato'a » (Īrava 23). E nehenehe e parau ē, te māmarama 'e te pōiri i roto i tō tātou tino, tei te huru ia tā tātou hi'ora'a—'aore rā te fāri'ira'a—i te mau parau mau mure 'ore tei ha'api'ihia ia tātou.

E mea maita'i 'ia pe'e tātou i te

anira'a a te Fa'aora 'ia 'imi 'e 'ia ani 'ia hāro'aro'a i te mau parau mau o te tau mure 'ore. 'Ua parau fafau 'oia ē, 'ua ineine tō tātou Metua i te Ra'i 'ia ha'api'i i te mau ta'ata ato'a i te mau parau mau tā rātou e 'imi ra (hi'o 3 Nephi 14:8). Mai te mea e hina'aro tātou, 'e 'ua rōtahi tō tātou mata nō te fāri'i i te reira, 'ua parau te Fa'aora ē, e « ĩritihia » te mau parau mau o te tau mure 'ore ia tātou nei (hi'o 3 Nephi 14:7–8).

I te tahi pae, 'ua hina'aro roa Sātane 'ia ta'a 'ore tō tātou ferurira'a 'aore rā 'ia arata'i 'ē ia tātou nō ni'a i te mau 'ohipa faufa'a rahi mai te 'ohipara'a te autahu'ara'a a te Atua. 'Ua fa'aara te Fa'aora nō ni'a i « te mau 'orometua ha'avare, 'o tei haere mai ia 'outou ma te huru o te māmoe ra, 'āre'a 'o roto rā, e luko taehae ia » (3 Nephi 14:15). 'Ua hōro'a 'oia i teie hi'opo'ara'a nō te tauturu ia tātou 'ia mā'iti i te parau mau i roto i te mau ha'api'ira'a 'e'e e nehenehe e fa'a'ārepurepu ia tātou : « E 'ite 'outou ia rātou i tō rātou hotura'a » (3 Nephi 14:16). « E 'ore e ti'a i te rā'au maita'i 'ia fa'ahotu mai i te huero 'ino, e 'ore ato'a te rā'au 'ino e fa'ahotu mai i te huero maita'i » (Īrava 18) Nō reira e hi'o tātou i te mea e matara mai—« te mau hotu »—i te mau parau tumu e ha'api'ihia ra, nā reira ato'a te mau ta'ata e ha'api'i i te reira. 'O te pāhonora'a maita'i roa a'e i te mau pāto'ira'a tā mātou e fa'aro'o i ni'a i te 'Ēkālesia 'e tā te reira mau ha'api'ira'a

tumu 'e te mau ture 'e te fa'atere-
ra'a. 'A pe'e i te hi'opo'ara'a tā te
Fa'aora i ha'api'i. E hi'o i te mau
hotu—te mau mea e matara mai.

'Ia feruri tātou i te mau hotu o te
'evanelia 'e te 'Ēkālesia a Iesu Mesia
tei fa'aho'ihia mai, e ha'apoupou
tātou nāhea te 'Ēkālesia, i te roara'a
o te orara'a o te mau melo, i parare
mai te mau 'āmura'a feiā mo'a i te
mau mou'a i te pae tō'o'a o te rā
'ua hau i te 16 mirioni melo e noho
ra i te mau fenua 'ē atu i te Fenua
Marite. 'Āpiti i te reira tupura'a, 'ua
'ite mātou i te 'aravihi rahi atu ā o te
'Ēkālesia 'ia tauturu i tōna mau melo.
Tē tauturu nei tātou 'ia ha'apa'o i te
mau fa'auera'a, 'ia amo i te hōpoi'a
e poro i te 'evanelia i fa'aho'ihia mai,
'ia ha'aputupu ia 'Īserā'ela 'e 'ia
patu i te mau hiero i te mau vāhi e
rave rahi o te ao nei.

Tē arata'ihia nei tātou e te hō'ē
peropheta, 'o te peresideni Russell
M. Nelson, e fa'aterera'a tā te Fatu i
fa'a'ohipa nō te fa'atupu i te haerera'a
i mua tā tātou i putapū i roto i te piti
matahiti e hau atu o tāna fa'aterera'a.
I teienei e ha'amaita'ihia tātou i te
fa'aro'o i te peresideni Nelson, 'o te
ha'api'i ia tātou nāhea i te fa'anuu
atu ā i tō tātou haerera'a i mua i roto i
teie 'Ēkālesia a Iesu Mesia tei fa'aho'i-
hia mai i roto i teie mau tau fifi rahi.

Tē parau pāpū nei au nō te parau
mau o teie mau mea 'e te 'āmui nei
au i tā 'outou pure nō tō tātou pero-
pheta 'o tā tātou e fa'aro'o atu, i te
i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Dallin H. Oaks, « Te mana o te
autahu'ara'a i roto i te 'utuāfare 'e te
'Ēkālesia », *Liahona*, Nov. 2005, 24–27.
2. Hi'o Russell M. Nelson, « Te mau
tao'a pae vārua », *Liahona*, Nov. 2019,
76–79; Dallin H. Oaks, « Te mana o
te autahu'ara'a i roto i te 'utuāfare 'e
te 'Ēkālesia », 24–27; Dallin H. Oaks,
« Te mau tāviri 'e te mana fa'atere o te
Autahu'ara'a », *Liahona*, Mē 2014, 49–52.
3. Hi'o Dallin H. Oaks, « Te mau mana o te
autahu'ara'a », *Liahona*, Mē 2018, 65–68.
4. Hi'o Russell M. Nelson, « Te mau tao'a
pae Vārua », 76–79.
5. Hi'o Russell M. Nelson, « Aupuru ma
te mana 'e te ha'amanara'a a te Atua »,
Liahona, Mē 2018, 68–75; Dallin H.
Oaks, « Te mau mana o te autahu'ara'a »,
65–68.

Nā te peresideni Russell M. Nelson
Peresideni nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te
Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei

'Īritira'a i te mau ra'i nō te fāri'i i te tauturu

E fa'a'ohipa ana'e i tō tātou fa'aro'o i te Fatu ia Iesu Mesia !

'Auē ia te ta'a 'ē 'e te nehenehe teie
tuhā'a purera'a ! Māuruuru e Laudy
'e e Enzo. 'Ua fa'ahōho'a maita'i mai
'ōrua ma te nehenehe i te feiā 'āpī
tamāhine 'e te feiā 'āpī tamāroa o te
'Ēkālesia.

E au mau taea'e 'e e au mau tuahine
here, e rave rahi te mau parau tā tātou
i fa'aro'o i teie mahana nō ni'a i te
fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai te 'Ēkāle-
sia—te 'Ēkālesia iho tā tō tātou Fa'aora
o Iesu Mesia i ha'amaui i te tau o tāna
tāvinira'a i te fenua nei. 'Ua ha'amata
taua fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai a 200
matahiti i teienei i te reira pu'e tau
fa'atupura'a rā'au, 'a fā mai ai te Atua te
Metua 'e tāna Tamaiti o Iesu Mesia, i te
tamaiti 'āpī ra o Iosepha Semita.

'Ahuru matahiti i muri a'e i teie
'ōrama fa'ahiahia, 'ua pi'ihia te pero-
pheta Iosepha Semita 'e e pae ta'ata 'ē
atu 'ei mau melo ha'amaui o te 'Ēkāle-
sia a te Fatu i fa'aho'i-fa'ahou-hia mai.

Nā roto mai i taua pupu iti na'ina'i
ra tei putupu i te 6 nō 'Ēperēra 1830,
'ua ti'a mai te hō'ē fa'anahora'a nā te
ao ato'a nei hau atu i te 16 mirioni
melo. Te maita'i tā teie 'Ēkālesia e rave
nei 'ati a'e te ao nei nō te ha'amāmā i
te māuiui o te ta'ata 'e nō te hōro'a i te
fa'ateiteira'a i te ta'ata nei, 'ua 'ite-rahi-
hia te reira. Terā rā, tāna 'ōpuara'a

tumu o te tauturura'a ia i te mau tāne
'e te mau vahine 'e te mau 'utuāfare
'ia pe'e i te Fatu ia Iesu Mesia, 'ia ha'a-
pa'o i tāna mau fa'auera'a, 'e 'ia ti'a nō
te fāri'i i te ha'amaita'ira'a rahi a'e o te
mau ha'amaita'ira'a ato'a—'oia ho'i te
ora mure 'ore i pīha'i iho i te Atua 'e
tei herehia e rātou.¹

'A fa'ahanahana ai tātou i te 'ohipa
tei tupu tei 'iriti i te Fa'aho'i-fa'ahou-
ra'a mai, e mea faufa'a roa 'ia ha'ama-
na'o ē, 'a fa'atura ai tātou ia Iosepha
Semita 'ei peropheta nā te Atua, e 'ere
nā Iosepha Semita teie 'Ēkālesia, e
'ere ato'a te 'Ēkālesia nā Moromona. E
'Ēkālesia teie nā Iesu Mesia. 'Ua fa'aoti
pāpū maita'i 'oia i te i'oa e pi'i o tāna
'Ēkālesia : « Nō te mea o teie te i'oa e
topahia i ni'a i tā'u 'Ēkālesia i te mau
mahana hope'a nei, 'oia Te 'Ēkālesia
a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau
Mahana Hope'a nei ».²

'Ua paraparau atu na vau i ma'iri
a'e nei nō ni'a i te tītaura'a 'ia fa'a-
tītī'aifaro i te huru nō te fa'ahitira'a
tātou i te i'oa o te 'Ēkālesia.³ Mai taua
taime ra, e 'ohipa rahi tei ravehia nō te
fa'aoti i teie fa'atītī'aifarora'a. Tē māu-
ruru nei au i te peresideni M. Russell
Ballard 'e i te tā'ato'a o te Pupu nō
te Tino 'Ahuru ma Piti 'āpōsetolo, tei
rave i te 'ohipa rahi nō te fa'atere i teie

mau tauto'ora'a 'e tae noa atu i te mau tauto'ora'a nō ni'a i te tahi fa'aotira'a o tā'u e fa'aara atu i teie pō.

Te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia 'e te mau aupupu, te mau pupu, 'e te mau melo e rave rahi mirioni—'e vetahi 'ē atu—tē fa'a'ohipa nei rātou i teienei i te i'oa ti'a o te 'Ēkālesia. 'Ua fa'atanohia te arata'ira'a mana a te 'Ēkālesia. Teie te tahua 'itenati tumu a te 'Ēkālesia i teienei ChurchofJesusChrist.org. 'Ua fa'a'āpīhia te mau i'oa o te rata uira, te mau i'oa o te tahua 'itenati 'e te mau rāve'a tūreiarā'a tōtiare. E parauhia tā tātou pupu hīmene here i teienei Te Pupu hīmene nō te Fare Menemene i Temple Square.

'Ua rave tātou i teie mau tauto'ora'a fa'ahiahia i te mea ē, 'ia 'iriti ana'e tātou i te i'oa o te Fatu i rāpae i te i'oa o tāna 'Ēkālesia, tē 'iriti ra 'ia tātou iāna, ma te mana'o 'ore, i rāpae i te fa'atumura'a nō tā tātou ha'amorira'a 'e nō tō tātou orara'a. 'Ia rave ana'e tātou i te i'oa o te Fa'aora i ni'a ia tātou i te bāpetizora'a, e fafau tātou 'ia fa'a'ite, nā roto i tā tātou mau parau, mau mana'o, 'e mau 'ohipa ē, o Iesu te Mesia.⁴

« Tē fafau atu nei au ia 'outou ē, mai te mea e rave tātou mai te maita'i roa nō te fa'aho'i i te i'oa ti'a o te 'Ēkālesia a te Fatu, te ta'ata nāna teie

'Ēkālesia, e nīni'i mai 'oia i tōna mana 'e te mau ha'amaita'ira'a i ni'a i te upo'o o te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei, i te fāito 'aore ā tātou i 'ite a'e nei ».⁵ Te fa'a'āpī nei au i te reira fafaura'a i teie mahana.

Nō te tauturu ia tātou 'ia ha'amana'o iāna 'e nō te fa'a'ite i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei 'ei 'Ēkālesia nā te Fatu, tē 'oa'oa nei mātou 'ia fa'a'ite atu i te hō'ē taiepe 'o tē ha'apāpū i te ti'ara'a tumu o Iesu Mesia i roto i tāna 'Ēkālesia.

I roto i teie taiepe tē vai ra te i'oa o te 'Ēkālesia i roto i te 'ōfa'i tihi. 'O Iesu Mesia te 'ōfa'i tihi rahi.⁶

I rōpū i te taiepe tē vai ra hō'ē fa'ahōho'ara'a nō te ti'i maramora a Thorvaldsen, te Mesia. Tē fa'a'ite ra te reira i te Fatu ora tei ti'afa'ahou, tē fa'atoro ra i te rima nō te fāri'i i te mau ta'ata ato'a e haere mai iāna ra.

'Ia au i te taiepe, tē ti'a ra Iesu Mesia i raro a'e i te hō'ē fana. Tē fa'aha'amana'o nei te fana ia tātou i te Fa'aora tei ti'afa'ahou e haere mai ra i rāpae i te mēnema i te toru o te mahana i muri a'e i tōna fa'asātaurora'ahia.

E nehenehe teie taiepe e riro 'ei taiepe mātauhia e te mau ta'ata e rave rahi, i te mea ē, e tau roa tō tātou fa'a'itera'a i te 'evanelia i

fa'aho'i-fa'ahou-hia mai 'e te Mesia ora tei ti'afa'ahou.

I teie nei, e fa'a'ohipahia te taiepe 'ei fa'a'itera'a 'ite-mata-hia nō te mau pāpa'ira'a mana, te mau parau 'āpī, 'e te mau 'ohipa a te 'Ēkālesia.⁷ E fa'aha'amana'o te reira i te mau ta'ata ato'a ē, nā te Fa'aora teie 'Ēkālesia, 'e te mau mea ato'a tā tātou e rave nei 'ei mau melo nō tāna 'Ēkālesia, 'ua fa'atumuhia 'ia i ni'a ia Iesu Mesia 'e tāna 'evanelia.

I teienei, e au mau taea'e 'e e au mau tuahine here, ananahi e sābati 'ia nō te mau 'āma'a tāmara, mai tā te taea'e Gong i ha'api'i ma te fa'ahiahia mau. I muri iho, e tomo atu tātou i roto i te hepetoma ta'a 'ē o tē fa'atae atu i te pāsa. 'Ei mau pipi nā Iesu Mesia, 'a ora ai tātou i roto i te hō'ē taime 'ārepurepura'a o te ma'i pe'e COVID-19 nā te ao nei, 'eiaha tātou e paraparau noa nō te Mesia 'aore rā, 'e poro noa nō te Mesia 'aore rā, e fa'a'ohipa noa i te hō'ē taiepe fa'ahōho'ara'a i te Mesia.

E fa'a'ohipa ana'e i tō tātou fa'aro'o i te Fatu ia Iesu Mesia !

Mai tā 'outou i 'ite, tē ha'apa'o nei te mau melo o te 'Ēkālesia i te ture nō te ha'apaera'a mā'a hō'ē mahana i te 'āva'e tāta'itahi.

Mai hito mai te parau tumu nō te ha'apaera'a mā'a. 'Ua ha'apa'ohia te reira nā te mau 'aito nō te Bibilia i te mātāmua ra. 'O Mose, 'o Davida, 'o Ezera, 'o Nehemia, 'o Esetera, 'o Isaia, 'o Daniela, 'o Ioela, 'e e rave rahi atu ā, 'ua ha'apae rātou i te mā'a 'e 'ua ha'api'i i te parau nō te ha'apaera'a mā'a.⁸ Nā roto ia Isaia, 'ua parau te Fatu ē : « E 'ere ānei teie i te nesete 'ia hinaaro nā'u ra ? 'Ia tātara i te ruru ra o te 'ino ; 'ia ha'ama'iri i te hōpoi'a teiaha ra ; 'ia tu'uhia tei nene'ihia 'e tē hāmani 'ino ra » ?⁹

'Ua a'o o Paulo i te feiā mo'a i Kori-netia « 'ia rave 'ōrua i te ha'apaera'a mā'a 'e te pure ».¹⁰ Te Fa'aora iho tei parau ē, e'ita te tahi mau mea « e tae noa i rāpae, *maori rā* i te pure 'e te ha'apaera'a mā'a ».¹¹

I parau a'e nei au 'aita i maoro a'e nei i roto i te hō'ē video i ni'a i te mau tūreiarā'a tōtiare ē, « 'ei taote 'e

'ei taote tāpū, e fa'ahiahia rahi tō'u i te mau ta'ata utuutu mā'i, te mau 'aivāna'a, 'e te feiā ato'a e ha'a nei ma te tu'utu'u 'ore nō te ārai i te parare-ra'a o te COVID-19 ».¹²

I teienei, 'ei peresideni nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei 'e 'ei 'Āpōsetolo nā Iesu Mesia, 'ua 'ite au ē, tei te Atua ho'i « te mana hope, 'e te pa'ari ato'a, 'e te 'ite ato'a ; tē hāro'aro'a ra 'oia i te mau mea ato'a ra, o te Atua aroha 'oia, 'e tae noa atu i te fa'aorara'a ia rātou 'o tē tataraha-pa 'e 'o tē fa'aro'o i tōna ra i'oa ».¹³

Nō reira, i roto i te mau taime ahoaho rahi, mai te taime 'a ta'ahuri ai te mā'i i roto i te fāito o te mā'i pe'e, te 'ohipa mātāmua roa nō tātou 'ia rave o te ti'aorora'a 'ia i tō tātou Metua i te ao ra 'e i tāna Tamaiti—te Fatu fa'aora—'ia fa'a'ite mai i tō rāua mana fa'ahiahia nō te ha'amaita'i i te nūna'a o te fenua nei.

I roto i te video nō tā'u parau poro'i, 'ua ani au i te mau ta'ata ato'a 'ia 'āmui mai i roto i te ha'apaera'a mā'a i te Sābati 29 nō Māti 2020. E rave rahi o 'outou o tei hi'o i te video 'e o tei 'āmui mai i roto i te ha'apaera'a. 'Aita paha te tahi pae. I teienei tē vai noa nei ā tō tātou hina'aro i te tauturu nō te ra'i mai.

Nō reira, i teie pō, e au mau taea'e 'e e au mau tuahine here, i roto i te vārua o te mau tamaiti a Mosia, tei tu'u ia rātou iho i roto i te ha'apaera'a mā'a rahi 'e te pure,¹⁴ 'e 'ei tuha'a nō tā tātou 'āmui'a rahi nō 'Ēperēra 2020, tē ti'aoro nei au nō te tahi atu

ha'apaera'a mā'a nā te ao ato'a nei. Nō te feiā ato'a e'ita te reira e ha'affi i tō rātou ea, e ha'apae ana'e tātou i te mā'a, e pure, 'e e tāhō'ē fa'ahou ana'e tātou i tō tātou fa'aro'o. E tāparu ana'e tātou nā roto i te pure nō te fāri'i i te fa'aorara'a i teie mā'i pe'e nā te ao ato'a nei.

Tē ani nei au i te mau ta'ata ato'a, tae noa atu i te feiā e 'ere i tā tātou ha'apa'ora'a, 'ia ha'apae i te mā'a 'e 'ia pure i te mahana pae mo'a 10 nō 'Ēperēra, 'ia roa'a teie mā'i pe'e i te araihia, 'ia pāruruhia te feiā utuutu mā'i, 'ia ha'apūaihia te fa'arava'ira'a faufa'a, 'e 'ia ho'i fa'ahou te orara'a i tōna ra huru mau.

Nāhea tātou 'ia ha'apae i te mā'a ? 'Ua mātarohia e piti tāmā'ara'a 'aore rā, hō'ē area taime e 24 hora te maoro. Nā 'outou rā e fa'aoti i te mea e riro 'ei tusia nō 'outou, inaha, tē ha'amana'o ra 'outou i te tusia rahi tā te Fa'aora i rave nō 'outou. E tāhō'ē

ana'e tātou nō te tāparu i te fa'aorara'a nā te ao ato'a nei.

E riro te Farairē mo'a 'ei mahana maita'i roa 'ia fa'aro'o mai tō tātou Metua i te ao ra 'e tāna tamai-ia tātou !

E au mau taea'e, e au mau tuahine here, tē fa'a'ite atu nei au i tō'u here rahi ia 'outou, e tae noa atu i tō'u 'itera'a pāpū

nō te hanahana o te 'ohipa tā tātou e rave nei. Teie Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. Tē ti'a nei 'oia i te upo'o o te 'Ēkālesia 'e tē fa'atere nei i te mau mea ato'a tā tātou e rave nei. 'Ua 'ite au ē, e pāhono mai 'oia i te mau tāparura'a a tōna nūna'a. Tē fa'a'ite pāpū nei au i te reira i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 14:7.
2. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 115:4.
3. Hi'o Russell M. Nelson, « Te i'oa ti'a o te 'Ēkālesia », *Liahona*, Novema 2018, 87–89.
4. Hi'o Russell M. Nelson, « Te i'oa ti'a o te 'Ēkālesia », 88.
5. Russell M. Nelson, « Te i'oa ti'a o te 'Ēkālesia », 89.
6. Hi'o Ephesia 2:20.
7. Nō te fa'atura i te nātura mo'a o te taipae o te 'Ēkālesia 'e nō te fa'aherehere i te pārurura'a ti'a, 'ua tūtauhia 'ia fa'a'ohipa i te taipae mana o te 'Ēkālesia mai tei fāri'ihia e te Peresidenira'a Mātāmua 'e te Pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo. E roa'a te tahi atu mau ha'amāramaramara'a nā roto i te fāreireira'a i te piha tōro'a nō te mau parau fatura'a i ni'a i te cor-intellectualproperty@ChurchofJesusChrist.org.
8. Hi'o Exodo 34:28 ; 2 Samuela 12:16 ; Ezera 10:6 ; Nehemia 1:4 ; Esetera 4:16 ; Isaia 58:3 ; Daniela 9:3 ; Ioela 2:12.
9. Isaia 58:6 ; ha'apāpūra'a i 'āpithia atu.
10. I Korinetia 7:5.
11. Mataio 17:21 ; ha'apāpūra'a i 'āpithia atu.
12. Russell M. Nelson, i roto « Te ani nei te Peropheta i te mau ta'ata ato'a 'ia ha'apae i te mā'a 'e 'ia pure nō te fāri'i i te ora i te COVID-19 », 26 nō Māti 2020, newsroom. ChurchofJesusChrist.org.
13. Alama 26:35.
14. Hi'o Alama 17:3.

London, Peretāne

Nā Elder Ronald A. Rasband
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Tupura'a o te parau tohu

E rave rahi mau parau tohu tei tupu nā roto i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia.

E au mau taea'e 'e e au mau tuahine here, tē 'oa'oa nei au 'ia paraparau atu i roto i teie 'āmuira'a rahi tu'iro'o nō te fa'ahanahana i te 'ōrama mātāmua a Iosepha Semita nō te Atua te Metua 'e tāna Tamaiti, o Iesu Mesia, i roto i te uru rā'au mo'a, ma te uira'a 'ore. 'Ua riro taua 'ōrama ra 'ei ha'amatara'a nehenehe o te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'evanelia 'e te mau mea ato'a i tupu, mai te Buka a Moromona 'e tae atu i te fa'aho'ira'ahia mai te mana 'e te mau tāvirī o te autahu'ara'a, te fa'anahonahora'a o te 'Ēkālesia mau a te Fatu, te mau hiero o te Atua, 'e te mau peropheta 'e te mau 'āpōsetolo e fa'atere nei i te 'ohipa i teie mau mahana hope'a nei.

Nā roto i te fa'auera'a hanahana, ma te tūra'ihia rātou e te Vārua Maita'i, 'ua tohu te mau peropheta tahito a te Atua i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai, 'e te mea o tē tupu mai i tō tātou nei 'anotau, te tau tu'ura'a hope'a 'e te 'ira'a o te mau tau. « 'Ua fa'a'ama taua 'ohipa ra i te mau vārua » o te mau hi'o mātāmua.¹ I te roara'a o te mau u'i o te tau, 'ua tohu rātou, 'ua moemoē, 'ua feruri, 'e 'ua tohu i te ananahi o te bāsileia o te Atua i ni'a i te fenua nei, 'o tā Isaia i parau ra ē, « hō'ē 'ohipa ūmehēhia 'e te māerehia ».²

E rave rahi mau parau tohu tei tupu nā roto i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia, tae noa atu i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. Terā rā, i teie mahana, e ha'apāpū atu vau i te tahi noa o tā'u i au roa. 'Ua ha'apī'ihia mai te reira iā'u nā tō'u mau 'orometua ha'apī'i nō te Paraimere 'e i te turi o tō'u metua vahine melahi.

Daniela, tei tīahi i te mau liona nā roto i tōna fa'aro'o i te Fatu ia Iesu Mesia 'e i te tauturu a te mau melahi a te Atua, 'oia tei 'ite i tō tātou nei tau i roto i te hō'ē 'ōrama. 'A tātara ai 'oia i te hō'ē tā'oto nō te ari'i babulonia 'o Nebukaneka, 'ua tohu 'o Daniela ē, e ti'a mai te 'Ēkālesia a te Fatu i roto i te

mau mahana hope'a mai te hō'ē 'ōfa'i « e 'ō'otihia mai nō roto mai i te mou'a ra 'aore e rima ».³ « 'Aore e rima », te aura'a ra, nā roto i te ravera'a hanahana, e tupu te 'Ēkālesia a te Fatu i te rahi 'e e fa'a'i 'oia i te fenua tā'ato'a « e 'ore roa e mou ... e vai [rā] e a muri noa atu ».⁴

'A māta'ita'i ai 'e 'a fa'aro'o ai te mau melo e rave rahi o te 'Ēkālesia, nā te ao ato'a nei, i te 'āmuira'a i teie mahana, 'ua riro ia te reira 'ei fa'a'itera'a pāpū rahi ē, te tupu nei te mau parau a Daniela.

'Ua fa'ata'a mai te 'āpōsetolo ha'apa'o o Petero « i te tau e ti'a ai te mau mea ato'a nei ... mai te mātāmua mai ā o teie nei ao ».⁵ 'Ua pāpa'i te 'āpōsetolo Paulo ē, i roto i te 'ira'a o te mau tau, « e 'āmuī ai [te Atua] i te mau mea ato'a i te Mesia ra »,⁶ « 'o Iesu Mesia iho te tihi rahi ».⁷ 'Ua putapū roa tō'u 'ā'au i te reira mau parau tohu 'a haere ai au i te ha'amo'ara'a o te hiero nō Roma, Italia. Tei reira te tā'ato'ara'a o te mau peropheta 'e te mau 'āpōsetolo i te fa'a'itera'a i te 'itera'a pāpū nō Iesu Mesia, te tāra'ehara o te ao nei, mai ia Petero 'e 'o Paulo i nā reira. 'Ua riro te 'Ēkālesia nei 'ei hi'ora'a ora nō taua fa'aho'ira'a ra, e te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'e 'ua riro tō tātou mau melo 'ei mau 'ite nō taua mau parau tohu hanahana ra e rā 'ē te tau.

'Ua tohu 'o Iosepha nō Aiphiti ē, i te mau mahana hope'a : « E fa'atupu te Fatu, tō'u Atua, i te hō'ē hi'o, 'e e riro 'oia 'ei hi'o maita'i nō te hua'ai o tō'u ra tau'upu ».⁸ « Nō te mea e rave 'oia i te 'ohipa [nā te Fatu] ».⁹ 'O Iosepha Semita, te peropheta nō te

Roto Miti Apatō'erau, Utaha, Marite

Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai, taua hi'o ra.

'Ua tohu 'o Ioane te heheu parau o te hō'ē melahi nā te Manahope tei hōpoi mai i te mau mea faufa'a nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai nā roto i teie mau parau : « Hi'o atura vau i te hō'ē melahi i te ma'uera'a nā rōpū i te reva nei, ma te 'evanelia e ti'a i te vaira'a ra 'ei porora'a atu i te feiā e pārahi i te ao nei ra, i te mau fenua ato'a, 'e te mau 'ōpu ato'a, 'e te mau reo ato'a 'e te mau nūna'a ato'a ».¹⁰ 'O Moroni taua melahi ra. 'Ua 'ite 'oia i tō tātou 'anotau mai tei pāpā'ihia i roto i te Buka a Moromona. Nā roto i te mau fāra'a e rave rahi, 'ua fa'aineine 'oia ia Iosepha Semita nō tāna tāvinira'a, tae noa atu i te 'iritira'a i te Buka a Moromona : Tē tahi fa'ahou 'ite nō Iesu Mesia.

'Ua tohu te tahi atu mau peropheta nō tō tātou nei 'anotau. 'Ua parau 'o Malaki nō Elia i te fa'afāriura'a « i te 'ā'au o te mau metua i te mau tamari'i, 'e te 'ā'au 'o te tamari'i i tō rātou mau metua ».¹¹ 'Ua haere mai 'o Elia, 'e 'ei hope'ara'a i teie mahana, e 168 hiero tā tātou nā te ao nei. Tē tāvini nei te hiero tāta'itahi i te mau melo ti'amā 'o tē rave nei i te mau fafaua'a mo'a 'e 'o tē fāri'i nei i te mau 'ōro'a ha'amaita'ihia nō rātou iho 'e nō tō rātou mau tupuna i pohe. 'Ua riro teie 'ohipa mo'a tei fa'ata'ahia mai e Malaki 'ei « pū nō te fa'anahora'a a te Rahu Nui nō te hope'ara'a mure 'ore o tāna mau tamari'i ».¹²

Tē ora nei tātou i roto i taua taime i tohuhia ra ; 'o tātou te nūna'a i fa'auhia nō te 'ōmua i te Tae-pitira'a mai o Iesu Mesia; e ti'a ia tātou

'ia ha'aputupu i te mau tamari'i a te Atua, 'o rātou 'o tē fa'aro'o 'e 'o tē fāri'i i te mau parau mau, te mau fafaua'a 'e te mau parau fafau o te 'evanelia mure 'ore. 'Ua parau te peresideni Nelson i te reira « te titaura'a rahi roa a'e te 'ōpuara'a rahi roa a'e 'e te 'ohipa rahi roa a'e i ni'a i te fenua nei ».¹³ Tē fa'a'ite pāpū nei au nō taua temeio ra.

Nā roto i te fa'auera'a a te peresideni Russell M. Nelson, i te 'āva'e Fepuare nō teie matahiti, 'ua ha'amo'a vau i te hiero nō Durban 'Āfiritā Apato'a. E mahana teie tā'u e ha'amana'o noa i te tā'āto'ara'a o tō'u orara'a. 'Ua pārahi au i rotopū i te mau melo tei haere mai i te 'evanelia mai ia Ieremia i tohu ātea ra—« tātā'i hō'ē tā'u e rave i tō te 'oire hō'ē, 'e tātā'i piti ho'i i tō te 'ōpū hō'ē ».¹⁴ E tāhō'ē te ha'api'ira'a tumu a Iesu Mesia ia tātou pā'āto'a—'ati a'e te ao nei—'ei mau tamaiti 'e 'ei mau tamāhine nā te Atua, 'ei mau taea'e 'e 'ei mau tuahine i roto i te 'evanelia. Noa atu tō tātou huru 'aore rā, tō tātou fāito 'ahu, hō'ē nūna'a tātou 'e hō'ē Metua i te ao ra tei fa'anaho mai te ha'amatarā'a mai, e 'āmui i tōna 'utuāfare nā roto i te ravera'a 'e te fa'aturara'a i te mau fafaua'a mo'a o te hiero.

I te hō'ē putuputura'a na'ina'i o te mau taea'e o te autahu'ara'a i roto i te hō'ē fare ha'api'ira'a i Kirtland, Ohio, i te matahiti 1834, 'ua tohu te peropheta Iosepha, « hō'ē noa 'apu rima taea'e o te autahu'ara'a tā 'outou e 'ite nei i teie pō i'ō nei, terā rā, e fa'a'i teie 'Ēkālesia ia Amerika apato'erāu 'e apa-tō'a—e fa'a'i 'oia i te ao nei ».¹⁵

I roto i te mau matahiti i ma'iri a'e nei, 'ua rātere au nā te ao nei nō te fārerei i te mau melo o te 'Ēkālesia. 'Ua fāri'i ato'a tō'u mau taea'e i roto i te Tino 'Ahuru Ma Piti i te reira huru fa'auera'a 'ohipa. Terā rā, 'o vai tē nehenehe e pe'e i te tārena a tō tātou peropheta here, te peresideni Nelson, tei rātere i roto i nā matahiti mātāmua e piti 'ei peresideni nō te 'Ēkālesia tei ti'a iāna 'ia fārerei i te feiā mo'a i roto e 32 fenua 'e te mau tuha'a fenua nō Marite »¹⁶ nō te fa'a'ite pāpū i te Mesia ora.

Tē ha'amana'o nei au i te taime 'a fāri'i ai au i tā'u pi'ira'a nō te misiōni 'ei taure'are'a. 'Ua hina'aro vau e tāvini i te fenua Purutia, mai tō'u metua tāne, tō'u taea'e 'e tō'u tao'ete. Ma te tīa'i 'ore i te hō'ē ta'ata nō te ho'i i te fare, 'ua horo vau i te 'āfata rata 'e 'ua 'iriti i te pi'ira'a. 'Ua tai'o i te reira ē, 'ua pi'ihia vau i te Misiōni nō te mau tuha'a fenua hiti'a o te rā, tei New York te pū fa'aterera'a. 'Ua 'ino'ino ri'i au, nō reira, 'ua haere au i roto 'e 'ua 'iriti i tā'u pāpā'ira'a mo'a nō te tamāhanahana. 'Ua ha'amata vau i te tai'o i roto i Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau : « Inaha, 'e 'a hi'o na, e rave rahi tā'u mau ta'ata i teie vāhi nei, 'e i roto ho'i i te mau fenua e 'ati noa a'e ; 'e e ha'amamahia mai te 'ōpani manuia i te mau fenua fātata mai i roto i teie fenua i te hiti'a o te rā nei ».¹⁷ 'Ua riro taua parau tohu ra, tei hōro'ahia i te peropheta Iosepha Semita i te matahiti 1833, 'ei heheura'a nō'u. 'Ua 'ite a'era vau ē, 'ua pi'ihia vau i te misiōni mau tā te Fatu i hina'aro 'ia tāvini au. 'Ua ha'api'i au i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai 'e tōna ha'amatarā'a māere, 'a paraparau mai ai tō tātou Metua i te ao ra ia Iosepha Semita i te nā-'ō-ra'a ē, « 'O tā'u tamaiti here teie. 'A fa'aro'o iāna ! »¹⁸

E faufa'a rahi tō te parau tohu a Isaia nō te 'Ēkālesia tā'āto'a, hau atu i te 700 matahiti hou te fānaura'a o Iesu Mesia : « E riro 'ia tae i te mau mahana hope'a ra, e fa'ati'ahia te mou'a ra o te fare o Iehova i ni'a i te tupua'i mou'a... e ta'iruru ato'a mai te mau etene ato'a ra i reira ».¹⁹

I roto i tō'u ferurira'a i teie mahana, tē feruri nei au i te rahira'a mirioni o tō tātou mau melo 'e te mau hoa tei tū'atihia i teie mau fa'anahora'a nā roto i te mātini uira, te 'āfata teata, te natirara 'aore rā, tē tahi atu mau rāve'a. Tē pārahi nei tātou mai te huru ē, 'ua 'āmuihia tātou « i ni'a i te tupua'i mou'a ». ²⁰ 'O Brigham Young tei fa'ahiti i te mau parau tohu ra « Teie te vāhi ti'a ». ²¹ 'Ua ha'a te feiā mo'a, tē tahi pae o rātou e mau tupuna pionie nō'u, nō te ha'amau ia Ziona i roto i te mau mou'a 'ōfa'i « 'ia au i te hina'aro 'e i te 'oa'oa 'o 'ōna e tītau nei i te mau nūna'a o te fenua nei ». ²²

Tē ti'a nei au i teie mahana i ni'a i te fenua mo'a tei huti mai e rave rahi mirioni rātere. I te matahiti 2002, 'ua fāri'i 'o Roto Miti i te ha'utira'a tū'aro nui nō te pue tau to'eto'e. 'Ua hīmene te pupu hīmene o te fare menemene i roto i te mau 'ōro'a 'iritira'a, 'e 'ua fa'atupu te 'Ēkālesia i te mau hīmenera'a 'e te mau fa'anahora'a nō te mau manihini 'e te mau mā'ona nō te mau fenua e rave rahi. E ha'amana'o tāmau noa vau i te 'itera'a i te hiero 'ei hōho'a nō muri, i roto i te ha'apūrora'a parau 'āpi i te pō nā te ao ato'a nei.

I te roara'a o te mau matahiti, 'ua haere mai te mau peresideni o te mau Hau 'āmui nō Marite, te mau ari'i, te mau ha'avā, te mau fa'aterehau mātāmua, te mau ti'a hau, 'e te mau ti'a fa'atere nō te mau fenua e rave rahi, i Roto Miti 'e 'ua fārerei i tō tātou mau ti'a fa'atere. 'Ua fāri'i te peresideni Nelson i te mau ti'a fa'atere nō te Tā'atira'a nō te Nu'ura'a i mua o te mau ta'ata 'ere'ere, e fa'anahora'a teie e ha'a nei nō te mau ti'ara'a 'aifāito, ma te 'ore e hi'o 'ē i te taura ta'ata. Tē ha'amana'o nei au i tō'u ti'ara'a i pīha'i iho roa i teie mau hoa 'e mau ti'a fa'atere, 'a 'āmui ai te peresideni Nelson ia rātou nō te ti'aoro i te hō'ē peu maita'i 'e te au-māite-ra'a i rotopū i te mau nūna'a i roto i te ao nei ». ²³

E rave rahi mau ta'ata tei haere mai i Temple Square 'e 'ua fārerei i te feiā fa'atere o te 'Ēkālesia i roto i te hō'ē 'āpo'ora'a. 'Ei hi'ora'a, nō te fa'ahiti i te tahi ri'i noa, 'ua fāri'i mātou i te 68ra'a o te 'āmuiira'a a te Taiete Tivira nō te mau Hau 'āmui, e putuputura'a teie nā te ao ato'a nei, 'e o te taime mātāmua teie 'a tupu ai te reira i rāpae i te 'oire nō New York. 'Ua putuputu mātou 'e te Tōmite Anami nō te mau 'ohipa fa'aro'o, e mau ti'a hau nō Cuba, nō Firipino, nō Raparata, nō Romania, nō Sudan, nō Qatar, 'e nō Saudi Arabia. 'Ua fāri'i poupu ato'a mātou i te pāpa'i parau rahi o te Taiete Mahometa nō te ao nei.

Te mea tā'u 'e fa'ata'a atu nei o te tupura'a ia o te parau tohu a Isaia, 'oia ho'i, 'ia tae i te mau mahana hope'a ra, e ta'iruru mai te mau nūna'a i « te mou'a ra o te fare o Iehova ». ²⁴ E ti'a te hiero rahi nō Roto Miti i rōpū i taua nehenehe ra 'e te hanahana.

E 'ere nā te hōho'a o te fenua i huti mai i te ta'ata, noa

atu te nehenehe o tō tātou vāhi ; nā te faufa'a tumu o te ha'apa'ora'a fa'aro'o vi'ivi'i 'ore tei fa'a'itehia i roto i te vārua, te tupura'a, te maita'i, 'e te 'ā'au hōro'a o te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei ; tō tātou here mai te Atua e here nei 'e tā tātou fafaura'a nō te hō'ē 'ohipa teitei a'e, tā Iosepha Semita i parau ē, « te 'ohipa a te Mesia ». ²⁵

'Aita tātou i 'ite ē, a hea te Fa'aora e ho'i mai ai, 'ua 'ite rā tātou ē, e ho'i mai 'oia. 'Ia ineine tātou i roto i te 'ā'au 'e i te ferurira'a e ti'a ai, 'e 'ia ti'amā nō te fāri'i iāna, 'e 'ia hanahana nō te riro 'ei tuha'a nō te mau mea ato'a i tohuhia e rā 'ē te tau.

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, te peresideni Russell M. Nelson, e peropheta ia nā te Fatu i ni'a i te fenua nei, 'e i pīha'i iho iāna tē vai ra te mau 'āpōsetolo tei pī'ihia e te Atua, tei pāturuhia 'ei mau peropheta, 'ei mau hi'o, 'e 'ei mau heheu parau. 'E, e au mau taea'e, e au mau tuahine here, tē tāmau noa nei te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai.

E 'ōpani au nā roto i te parau tohu a Iosepha Semita, e mau parau tā'u e fa'a'ite pāpū nei ē, e parau mau te reira : « 'Aore roa e rima vi'ivi'i e nehenehe e tāpe'a i te 'ohipa 'ia haere i mua ; e 'ū'ana paha te mau hāmani'ino-ra'a, e 'āmui paha te mau ta'ata T'ino, e 'āmui paha te mau nu'u, e fa'ahitihia paha te mau parau ha'avare, e haere noa rā te parau mau a te Atua i mua ma te mata'u 'ore, ma te hanahana, 'e ma te ti'amā, 'e tae roa atu e tomo te reira i roto i te mau fenua ato'a, e fārerei i te mau pu'e tau ato'a, e pārare nā te mau fenua ato'a, 'e e hāruru i roto i te mau tari'a ato'a, e tae roa atu e tupu te mau 'ōpuara'a a te Atua, 'ei reira 'o Iehova Rahi e parau mai ai ē, 'ua oti te 'ohipa ». ²⁶ Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, tē tupu nei teie mau parau tohu a Iosepha Semita.

Tē fafau atu nei au ē, mai te mea e pe'e 'outou i te a'ora'a fa'auruhia a tō tātou peropheta here, te peresideni Russell M. Nelson, tōna nā tauturu, te mau 'āpōsetolo, 'e te tahi atu mau feiā fa'atere o te 'Ēkālesia, 'e mai te mea ē, e ha'apa'o 'outou i te mau

Provo, Utaha, Marite

peropheta tahito tei tohu nō tō tātou nei 'anotau, e fa'a'ihia 'outou, i roto i te hōhonura'a o tō 'outou 'ā'au 'e te vārua, i te vārua 'e te 'ohipa o te fa'aho'ira'a mai. Tē fafau atu nei au ia 'outou ē, e 'ite 'outou i te rima o te Atua i roto i tō 'outou orara'a, e fa'aroro'o 'outou i tāna mau muhumuhu, 'e e 'ite 'outou i tōna here. I te i'oa o Iesu Mesia, ma te māuruuru nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai tāna 'evanelia 'e tāna 'Ēkālesia, i roto i tōna here pāpū fāito 'ore, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. *Te mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia: Iosepha Semita* (2007), 515.
2. Isaia 29:14.
3. Daniela 2:45 ; hi'o ato'a Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 65:2.
4. Daniela 2:44.
5. Te mau 'Ohipa 3:21.
6. Ephesia 1:10.
7. Ephesia 2:20.
8. 2 Nephi 3:6.
9. 2 Nephi 3:8
10. Apokalupo 14:6.
11. Malaki 4:6.
12. « Te 'Utuafare : E Poro'i i tō te Ao nei », *Liahona*, Mē 2017, 145.
13. Russell M. Nelson, « Ti'aturira'a nō Ziona », (purera'a nā te feiā 'āpī 'ati a'e i te ao, 3 nō Tiunu 2018), HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org.
14. Jeremia 3:14.
15. Iosepha Semita, i roto *Te mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia: Iosepha Semita* (2004), 26.
16. Hi'o Valerie Johnson, « President Nelson Became the Prophet 2 Years Ago. What Has Happened Since Then? » *Church News*, 13 nō Tēnuare 2020, thechurchnews.com.
17. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 100:3.
18. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17.
19. Isaia 2:2 ; hi'o ato'a Mika 4:1-2.
20. Isaia 2:2.
21. 'Ua parau 'o Wilford Woodruff nō te taime mātāmua ē, nā Brigham Young i fa'ahiti i te parau ra, « teie te vāhi », 'a paraparau ai 'oia i roto i te hō'ē 'ōro'a fa'ahanahanara'a i te mahana nō te Pionie i te 'āva'e Tiurai 1880 (hi'o « Pioneers' Day », *Deseret Evening News*, 26 nō Tiurai 1880, 2).
22. Brigham Young, 31 nō Māti 1861, Historian's Office reports of speeches, 1845–1885, Church History Library, Salt Lake City.
23. Hi'o « First Presidency and NAACP Leaders Call for Greater Civility, Racial Harmony », 17 nō Mē 2018, newsroom.ChurchofJesusChrist.org.
24. Isaia 2:2; hi'o ato'a Mika 4:1-2.
25. *Mau ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 352.
26. *Mau ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 142.

Nā te tuahine Bonnie H. Cordon
Peresideni rahi nō te Feiā 'Āpī Tamāhine

'Ia hi'o rātou

'A hi'o 'e 'a pure nō te mau rāve'a e fa'a'ana'ana i tō 'outou māramarama 'ia 'ite mai te ta'ata i te 'ē'a e tae atu ai ia Iesu Mesia ra.

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'ua ha'amaita'ihia tō tātou 'ā'au 'e 'ua ha'a'āpīhia 'e te Vārua o tā tātou i fāri'i i roto i teie 'āmuira'a.

'A piti hānere matahiti i teienei, 'ua pou mai te hō'ē pou māramarama i ni'a i te hō'ē tamāroa i roto i te hō'ē uru rā'au. I roto i terā māramarama, 'ua 'ite Iosepha Semita i te Atua te Metua 'e tāna Tamaiti, 'o Iesu Mesia. 'Ua tiāhi tō rāua māramarama i te pōiri pae vārua i tāpo'i i te fenua ma te fa'atoro i te 'ē'a e haere nō Iosepha Semita—'e nō tātou pā'āto'a nei. Nō te māramarama i heheuhia i terā mahana, e ti'a ia tātou 'ia fāri'i i te 'ira'a o te mau ha'amaita'ira'a e vai ra maoti te tāra'ehara a tō tātou Fa'aora 'o Iesu Mesia.

Nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai tāna 'evanelia, e ti'a ia tātou 'ia 'i i te māramarama o te Fa'aora. Terā rā, e 'ere terā māramarama nō tātou noa iho. 'Ua pi'i Iesu Mesia ia tātou 'ia « 'ana'ana [tō 'outou māramarama] » i mua i te aro o te ta'ata nei, 'ia hi'o rātou i tā 'outou

'ohipa maita'i, 'e 'ia ha'amaita'i i tō 'outou Metua i te ao ra ».¹ 'Ua au roa mai au i te parau ra « 'ia hi'o rātou. » E anira'a pāpū teie nā te Fatu 'ia 'imi pāpū atu ā i te tauturu ia vetahi 'ē 'ia 'ite i te 'ē'a 'e 'ia ta'e i te Mesia.

I te 10 'o tō'u matahiti, 'ua ha'amaita'ihia mātou e fāri'i ia Elder L. Tom Perry nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo, 'a tere mai 'oia i roto i tō'u 'oire.

I te tapera'a mahana, 'ua pārahi tō'u utuafare 'e 'o Perry mā i roto i te piha fa'eara'a nō te 'amu i te pai 'āpara a tō'u māmā, fa'ati'a mai nei Elder Perry i te tahi mau 'ā'amu nō te feiā mo'a 'ati a'e i te ao nei. 'Ua ānoenoe au.

Provo, Utaha, Marite

'Oire nō Brigham, Utah, Marite

Tē haere pō ra, pī'i mai nei tō'u metua vahine iā'u i roto i te piha tūtu, 'e 'ua ui mai : « Bonnie, 'ua parū 'oe i te moa ? »

'Auē ho'i ē ; 'aita roa atu. Nō tō'u hina'aro e fa'aea noa i piha'i iho i te 'āpōsetolo o te Fatu, 'ua parau atu ra vau i tō'u mana'o e ha'apae te moa e po'ipo'i noa atu.

Parau pāpū mai nei tō'u metua vahine, « 'aita ». Tomo mai nei Elder Perry i roto i te piha tūtu i terā taime 'e mai tōna reo pūai 'e te 'ana'anatae roa 'ua nā 'ō mai : « 'O vai terā e haere ra e parū i te moa ? Nehenehe ānei māua ta'u tamaiti e haere ato'a ? »

I terā taime, 'ua riro roa mai te reira 'ei 'oa'oa iti rahi ! Horo atu ra vau e tī'i i tā mātou mōri pata re'are'a. Ma te 'ana'anatae, 'ua nā mua atu vau ia rāua i ni'a i te 'ē'a e haere i te 'āua moa ra. Tā'ue'ue noa te mōri pata i roto i tō'u rima, 'ua nā roto mātou i te fa'a'apu tō papa'ā 'e te fa'a'apu sītōna.

'Ua fātata mātou i te vāhi, 'ua tāpūhia te purūmu nō te tahera'a pape, 'ua 'ōu'a a'era vau nā ni'a i te reira mai te tahi atu mau pō. 'Aita vau i ha'apa'o ri'i a'e tē fa'aitoito noa ra Elder Perry i te pe'e mai iā'u i ni'a i terā 'ē'a pōiri

'e te ta'a 'ore. 'Aita tā'u mōri tā'ue'ue i tauturu a'e iāna 'ia 'ite i te 'āpo'o. Nō te mea 'aita e mōri pāpū i mua iāna, 'ua ta'ahi tōna 'āvae i roto i te pape 'e 'ua fa'aro'ohia te tahi autā. 'Auē ho'i ē, 'ua fāriu a'era vau i ni'a i tō'u hoa 'āpī tē tātara ra i tōna 'āvae rari mai roto mai i terā 'āpo'o, ma te ueue i te pape i ni'a i tōna tia'a 'iri pua'a.

Ma te tia'a puru i te pape, 'ua tauturu Elder Perry iā'u 'ia parū i te moa. I te otira'a, 'ua parau 'oia ma te here : « E Bonnie ē, 'aita vau e 'ite ra i te purūmu. Tītauhia te mōri 'ia tūrāma i te vāhi e haere au ».

'Ua 'ama tā'u mōri, 'aita rā i tūrāma i te 'ē'a nō Elder Perry. I teienei, nō tō'u 'itera'a ē tītauhia tā'u mōri nō te haere ma te fifi 'ore nā ni'a i te 'ē'a, 'ua ha'apa'o maita'i au e tūrāma i mua i tōna 'āvae, 'e 'ua ho'i māua i te fare ma te pāpū.

E au mau taea'e, e au mau tuahine, e rave rahi matahiti tō'u ferurira'a i te parau tumu tā'u i ha'api'i mai nā roto mai ia Elder Perry. E 'ere te anira'a a te Fatu 'ia 'ana'ana tō tātou mārāma-rama, i te pata-haere-noa-ra'a i te mōri 'ia mārāma-rama rahi atu ā te ao. 'O te tūrāma-rama rā i te vāhi e 'ite mai ai te

ta'ata i te 'ē'a o te Mesia ra. 'O te ha'aputuputurā'a ia Iseraela *i teie pae o te pāru*—te tautururā'a i te ta'ata 'ia 'ite i te ta'ahira'a i muri iho nō te rave 'e nō te ha'apa'o i te mau fafaurā'a 'e te Atua.²

'Ua fa'a'ite pāpū te Fa'aora : « Inaha, 'o vau te mārāma-rama ; i fa'a'ite atu na vau i te hi'ora'a nō 'outou ».³ Hi'o ana'e i te hō'ē hi'ora'a.

E vahine samaria te vahine i te 'āpo'o pape, 'aita i mātau ia Iesu Mesia, 'ua mātauhia rā 'oia 'ei viri a'a i tōna iho 'oire. 'Ua fāreirei rāua Iesu 'e 'ua paraparau atu ra. 'Ua paraparau Iesu iāna nō ni'a i te pape. 'Ei reira 'oia i te fa'arahi-atu-ā-ra'a i te mārāma-rama 'a fa'a'ite ai ē, 'o 'oia te « pape ora ».⁴

E aumihi tō te Mesia iāna 'e 'ua ta'a ho'i iāna te mea e tītauhia nōna. 'Ua fa'au te Mesia i tāna parau i te vāhi tei reira te vahine, 'e 'ua ha'amata i te paraparau nō ni'a i te pape, tāna i mātau maita'i. 'Āhani 'oia i tāpe'a noa i reira, e fāreireira'a au 'ia te reira. E'ita rā te reira e 'āfa'i iāna 'ia poro haere nā roto i te 'oire ē : « Mai haere na, e hi'o... e 'ere ānei terā a'e te Mesia ? »⁵ Nā roto i te 'āpara'ura'a, tē 'ite marū nei 'oia 'o vai Iesu Mesia, 'e noa atu ā te mea tāna i rave nā mua a'e, riro mai nei 'oia 'ei mauha'a mārāma-rama, nō te tūrāma i te 'ē'a 'ia 'ite vetahi 'ē.⁶

I teienei, e hi'o ana'e e piti ta'ata tei pe'e i te hi'ora'a o te Fa'aora nō te mārāma-rama 'ana'ana. 'Aita i maoro a'enei, 'ua pārahi tō'u hoa 'o Kevin i piha'i iho i te hō'ē fa'atere taiete, i te tāmā'ara'a i te pō. 'Ua uiui 'oia e aha tāna e parau e piti hora te maoro. Ma te pe'e i te hō'ē muhumuhu, 'ua nā 'ō atu ra Kevin : « 'A parau mai nā nō ni'a i tō 'oe 'utuāfare. Nō hea mai rātou ? »

'Aita teie ta'ata i 'ite rahi nō ni'a i tōna hīro'a, nō reira, rave mai nei Kevin i tāna niuniu ma te parau ē : « E fa'anahora'a tā'u e fa'atū'ati i te mau ta'ata i tō rātou 'utuāfare. Hi'o ana'e e aha tā tāua e 'ite mai ».

I muri iho i tō rāua paraparaura'a maoro, 'ua ui mai te hoa 'āpī o Kevin : « Nō te aha e mea faufa'a te 'utuāfare nō tā 'outou 'ēkalesia ? »

'Ua pāhono 'ohie atu Kevin : « Tē tī'aturi nei mātou ē, e tāmāu noa

mātou i te ora i muri iho i te pohe. 'E mai te mea e 'ite mai mātou i tō mātou mau tupuna 'e e rave ho'i i tō rātou i'oa i te hō'ē vāhi mo'a e parauhia te hiero, e nehenehe mātou e rave i te mau 'ōro'a fa'aipoipora'a e tāpe'a 'āmui i tō mātou mau 'utuāfare, i muri iho ato'a i te pohe ».⁷

'Ua ha'amata Kevin nā roto i te mea tā rāua tōna hoa i 'ite 'āmui. 'Ei reira 'oia i te 'itera'a i te hō'ē rāve'a nō te fa'a'ite i te māmarama 'e i te here o te Fa'aora.

Te piti o te 'ā'amu, 'o Ella ia, e ta'ata ha'uti tāora pōpō i roto i te 'ete i te ha'api'ira'a tuatoru. 'Ua ha'amata tōna hi'ora'a i te fāri'ira'a 'oia i tāna pi'ira'a misiōni, 'ua reva 'oia nō te ha'api'ira'a. 'Ua mā'iti 'oia e 'iriti i tāna pi'ira'a i mua i tōna pupu ha'uti. 'Aita paha hō'ē mea tā rātou i 'ite nō ni'a i te 'Ēkālesia a Iesu Mesia, 'e 'aita rātou i ta'a maita'i i te hina'aro o Ella 'ia tāvini. 'Ua pure tāmau 'oia nō te 'ite nāhea i te paraparau nō ni'a i tāna misiōni, 'ia māmarama tōna pupu ha'uti i te reira. Tāna pāhonora'a ?

« 'Ua hāmani au i te hō'ē Power-Point », 'ua parau Ella, « nō te mea mai te reira vau ». 'Ua parau 'oia ia rātou nō ni'a i te 400 misiōni 'e hau atu tāna e nehenehe e haere atu 'e nō ni'a i te mau reo e ha'api'i. 'Ua parau 'oia nō te tauasinira'a misiōnare e tāvini ra. 'Ua fa'aoti Ella ma te hōho'a o te Fa'aora 'e teie 'itera'a pāpū poto : « 'O

te tāorara'a pōpō i roto i te 'ete hō'ē mea faufa'a roa a'e i roto i tō'u orara'a. 'Ua tere roa mai au 'e 'ua fa'aru'e au i tō'u 'utuāfare nō te ha'uti nō teie ta'ata fa'a'ineine 'e teie pupu ha'uti. E piti noa mea faufa'a a'e o te tāorara'a pōpō i roto i te 'ete, tō'u fa'aro'o 'e tō'u 'utuāfare ».⁸

I teienei rā, mai te mea e mana'o 'outou ē : « E mau hi'ora'a pūai 1 000 watt teie mau hi'ora'a, 'o vau nei rā, e mōri 20 watt noa », 'a ha'amana'o ē, 'ua fa'a'ite pāpū te Fa'aora ē : « 'O vau te māmarama tā 'outou e fa'ateitei i ni'a ». ⁹ E fa'aha'amana'o 'oia ia tātou ē, nāna e hōpoi mai i te māmarama mai te mea e fa'atoro noa tātou i te ta'ata iāna ra.

'Ua nava'i tā tātou māmarama nō te fa'a'ite atu *i teie nei iho taimē*. E nehenehe tātou e tūrama i te ta'ahira'a nō muri iho, nō te tauturu i te ta'ata 'ia ha'afātata atu ā ia Iesu Mesia, mai te reira ta'ahira'a nō muri iho 'e tō muri iho.

'A ui ia 'outou iho : « 'O vai tei hina'aro i tā 'outou māmarama nō te 'ite mai i te 'ē'a tei tāuhia nō rātou, 'aita rā e 'ite ra ? »

E au mau hoa, nō te aha e mea faufa'a te 'ana'ana o tō tātou māmarama ? 'Ua parau mai te Fatu : « Tē vai nei ā te mau ta'ata e rave rahi i ni'a i te fenua nei... 'o tei fa'a'erehia atu i te parau mau nō te mea 'aita rātou i 'ite i te vāhi te reira e 'iteā mai

ai ».¹⁰ E nehenehe tātou e tauturu. E nehenehe tātou e 'ana'ana hua atu i tō tātou māmarama 'ia 'ite te ta'ata. E nehenehe tātou e tu'u i te hō'ē tītaura'a manihini.¹¹ E nehenehe tātou e haere i terā tere 'e o rātou e ta'ahi ra tō rātou 'āvae nō te haere i te Fa'aora ra, noa atu ā te mau 'ōtohetohera'a. E nehenehe tātou e ha'aputupu ia 'Īserā'ela.

Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, e fa'arahi te Fatu i te mau tauto'ora'a nā'ina'i ato'a. E fa'auru mai te Vārua Maita'i ia tātou nō te 'ite e aha tē parau 'e e aha tē rave. E tītau paha teie mau tauto'ora'a 'ia haere mai i rāpae i tō tātou vāhi orara'a au, e nehenehe rā e ti'aturi ē, e tauturu mai te Fatu i tō tātou māmarama 'ia 'ana'ana.

'Auē tō'u māuruuru i te māmarama o te Fa'aora, 'o tē tāmau nei i te arata'i i teie 'Ēkālesia nā roto i te heheura'a.

Tē ani nei au ia tātou pā'āto'a 'ia pe'e i te hi'ora'a o Iesu Mesia 'e 'ia vai ara tātou 'e te aumihī i te feiā 'ati a'e ia tātou. 'A hi'o 'e 'a pure nō te mau rāve'a e fa'a'ana'ana i tō 'outou māmarama 'ia 'ite mai te ta'ata i te 'ē'a e tae atu ai ia Iesu Mesia ra. E parau fafau rahi tāna : « 'O tē pe'e mai iā'u ra, e 'ore ia e haere noa i te pōuri, e māmarama ora ia tōna ». ¹² Tē fa'a'ite pāpū nei au ē, 'o tō tātou Fa'aora Iesu Mesia te 'ē'a, te parau mau, te ora, te māmarama 'e te here o te ao nei. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

- 3 Nephi 12:16.
- Hi'o Russell M. Nelson « Ti'aturira'a nō Ziona » (purera'a nā te feiā 'āpi 'ati ti'a te ao nei, 3 nō Tiunu 2018), HopeofIsrael. ChurchofJesusChrist.org.
- 3 Nephi 18:16.
- Hi'o Ioane 4:9–30.
- Ioane 4:29.
- Hi'o Robert 'e Marie Lund, « Te fa'atura o te Fa'aora nō te vahine », *Liahona*, Māti 2015, 32–36.
- Rata a te ta'ata iho.
- Rata a te ta'ata iho.
- 3 Nephi 18:24.
- Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 123:12.
- Hi'o Dieter F. Uchtdorf, « 'Ohipa misiōnare : Fa'a'itera'a i te mea i roto i tō 'outou 'ā'au », *Liahona*, Mē 2019, 15–18.
- Ioane 8:12.

Nā Elder Jeffrey R. Holland
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Ma te tīa'i pāpū roa

Nō te mea tē ha'apāpū ra te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a i te parau mau niu ē, tē ha'a ra te Atua i roto i teie nei ao, e nehenehe 'e e mea ti'a ho'i 'ia vai noa te tīa'ira'a, noa atu ā te mau mea rahi ato'a e fa'aruruhia nei.

I te 'āva'e 'Ātopa i ma'iri, 'ua ani te peresideni Russell M. Nelson 'ia tātou 'ia hi'o *ti'a atu* i teie 'āmuira'a nō 'Ēperēra 2020 ma te fāriu i tā tātou tāta'itahi hi'ora'a i *muri* i ni'a i te hanahana o te rima o te Atua i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a i te 'evanelia a Iesu Mesia. 'Ua ha'apa'o māite māua te tuahine Holland i teie anira'a a te peropheta. 'Ua feruri māua i te 'ōmuara'a o te mau matahiti 1800, tē hi'o ra i te mau ti'aturira'a pae fa'aro'o i terā tau. 'E i roto i tā māua i feruri, 'ua ui māua ia māua iho : « E aha

te mea e 'ere ra ? » E aha tā māua e hina'aro i te noa'a mai ? E aha tā māua e *tīa'i* e hōro'a mai te Atua 'ei pāhonorā'a i tō māua hia'ai pae vārua ra ?

'Ua 'ite 'outou, tei 'apohia mai, 'ua ta'a ia māua ē, 'a piti tenetere i ma'iri, e tīa'i rahi ia māua i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'ite nō te Atua, te 'ite mau a'e e vai ra i terā ra tau, inaha 'ua tāpuni-pinepine-hia i roto i te teneterera'a ha'api'ira'a hape 'e te ta'a 'ore. Nō te parau mai ia William Ellery Channing ra te huru, e ta'ata fa'aro'o tu'iro'o i terā tau, e 'imi ia māua i te

« huru metua o te Atua », 'o tā Channing tāne i parau ē, « 'o te ha'api'ira'a tumu rahi mātāmua nō te fa'aro'o keresetiano ». ¹ E parau ia terā ha'api'ira'a tumu ē, e Metua i te Ao ra aupuru te Atua, e 'ere mai te hō'ē ha'avā 'eta'eta e fa'atopa haere i tāna utu'a 'aore rā mai te hō'ē fatu

Provo, Utah, Marite

fenua tei ha'apa'o i te mau 'ohipa o te fenua nō te hō'ē tau, i teienei rā, tei te tahi atu vāhi o te ra'i nui ātea 'oia.

'Ē, tā māua tīa'ira'a i te matahiti 1820 ra, e riro ia 'o te 'imira'a i te hō'ē Atua 'o tē paraparau 'e 'o tē arata'i hua i terā mahana ra mai tāna i nā reira i muta'a ra. *E'ita* ia 'oia e riro 'ei fautahi (autocrate) mata hehē 'e te paetahi (arbitraire) tei fa'ata'a i te tahi pu'era'a noa nō te fa'aorara'a 'e te toe'a ra o te 'utuāfare ta'ata nei, nō te fa'ahapara'a ia. 'Aita, e riro ia 'oia 'ei ta'ata 'o tāna mau 'ohipa ato'a, nā roto i te fa'a'itera'a hanahana, « e roa'a tō te ao nei e maita'i i te reira ; e aroha ho'i tōna i tō te ao nei » ² 'e i te mau ta'ata ato'a i ni'a i te reira. E riro ia taua here ra i te tumu hope nō te tonora'a ia Iesu Mesia, tāna Tamaiti fānau tahi, i ni'a i te fenua nei. ³

Nō ni'a ia Iesu Mesia, 'āhani 'ua ora tātou i taua mau matahiti mātāmua ra nō te tenetere 19, e 'ite ia tātou ma te pe'ape'a rahi ē, tē ha'amata ra te fē'a'a rahi nō ni'a i te orara'a o te Fa'aora 'e te ti'afa'ahoura'a i rotopū i te feiā keresetiano. Nō reira, e tīa'i ia māua 'ia tae mai te fa'a'itera'a i tō te ao ato'a nei 'o tē ha'apāpū i te 'itera'a o te Bibilia ē, 'o Iesu te Mesia, te Tamaiti mau a te Atua, te Mātāmeha'i 'e te Omega, te Fa'aora hō'ē noa tā teie nei ao e 'ite noa atu. E tīa'i roa ato'a ia māua 'ia fa'ataehia mai te tahi atu ā pāpa'ira'a mo'a e fa'a'ite i te reira, te tahi mea 'o tē riro i te tahi atu ā 'ite nō Iesu Mesia, 'o tē fa'a'ā'ano 'e 'o tē ha'amaita'i i tō māua 'ite nō tōna fānaura'a semeio, tāna tau tāvinira'a fa'ahiahia, tōna tusia tāra'ehara 'e tōna ti'afa'ahoura'a hanahana. E riro mau taua parau ra 'ei « parauti'a... [tei fa'ataehia] atu i raro nō te ra'i mai ; 'e te parau mau... [tei fa'ataehia] atu nō roto mai i te fenua ». ⁴

E hi'o ia māua i te ao keresetiano i terā tau, e tīa'i ia māua 'ia 'itehia mai te tahi ta'ata tei ha'amanahia e te Atua i te mana o te autahu'ara'a mau 'o tē bāpetizo ia māua, e tu'u mai i te hōro'a o te Vārua Maita'i 'e e fa'atere i te mau 'oro'a ato'a o te 'evanelia tei tītauhia nō te fa'ateiteira'a. I te matahiti 1820, e tīa'i ia māua 'ia 'ite i

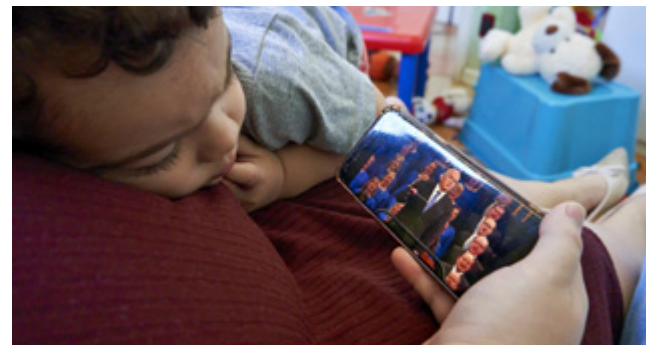

te tupura'a te mau parau rahi a Isaia, a Mika 'e a te mau peropheta nō tahito ra nō ni'a i te ho'ira'a mai te fare hanahana a te Fatu.⁵ E 'oa'oa roa ia māua i te 'ite i te hanahana o te mau hiero mo'a tei ha'amanu-fa'ahou-hia, ma te Vārua, te mau 'ōro'a, te mana 'e te ha'amanara'a nō te ha'api'i i te mau parau mau mure 'ore, nō te fa'aora i te mau pēpē o te ta'ata 'e nō te tā'amu 'āmui i te mau 'utuāfare ē a muri noa atu. E hi'o ia vau i te mau vāhi ato'a e noa'a mai, nō te 'ite mai i te hō'ē ta'ata tei ha'amanahia nō te parau mai iā'u 'e i ta'u Patricia iti ē, terā fa'aipoipora'a tā māua i terā vahi, 'ua tā'atihia ia nō te tau 'e nō te tau a muri noa atu, 'aita roa atu terā parau fa'ahēpo 'e te ri'ari'a « ē pohe noa atu 'ōrua ». 'Ua 'ite au ē « e rave rahi te pārahira'a mau i te fare o [tō tātou] Metua ra »,⁶ iā'u nei rā, mai te mea e fāna'o vau i te fāri'i i te hō'ē o te reira, e fare 'apa'apa noa ia mai te mea 'aita 'o Pat 'e tā māua nā tamari'i iā'u ra i roto i terā faufa'a 'āi'a. 'E nō tā tātou mau tupuna, tē vai ra o rātou tei ora 'e tei pohe i muta'a ra ma te 'ore roa atu e fa'aro'o i te i'oa o Iesu Mesia, e tia'i ia māua 'ia fa'aho'i-fa'ahou-hia

mai i terā fa'anahora'a tano roa 'e te aroha o te Bibilia—te peu nō te feiā ora e pūpū i te mau 'ōro'a fa'aora nā ni'a i te i'oa o tō rātou fēti'i pohe.⁷ 'Aita ia e peu tā'u e nehenehe e feruri 'o tē fa'a'ite ma te nehenehe roa i te māna'ona'ora'a a te hō'ē Atua here nō te tā'ato'ara'a o tāna mau tamari'i i te fenua nei, ta'a 'ē noa atu te tau rātou i ora 'e i pohe.

E nehenehe terā tāpura tia'ira'a nō te matahiti 1820 e haere noa, penei a'e te poro'i faufa'a roa a'e o te Ti'afa'ahou'a, 'oia ho'i ia, 'aita teie mau tia'ira'a i māua noa. Ha'amata i roto i te uru rā'au mo'a 'e tāmau noa i teienei, 'ua ha'amata taua mau hina'aro ra i te po'ihia e te pāpū mau ra 'e 'ia riro, mai tā te 'āpōsetolo Paulo 'e vetahi ato'a i parau, 'ei tūtau mau nō te vārua, e tūtau pāpū 'e te mau māite.⁸ Tei tia'i-noa-hia i terā tau ra, 'ua riro roa mai ia 'ei tua'ā'ai.

Nō reira, e hi'o tātou i muri e 200 matahiti hāmani-maita'i-ra'a a te Atua i tō te ao nei. E aha ia tā tātou hi'ora'a ti'a atu i mua ? E vai noa mai te mau tia'ira'a 'aita ā i tupu. 'A paraparau noa ai tātou, tē 'aro nei tātou pā'ato'a i te COVID-19, e fa'aha'amana'ora'a rahi ē, e ti'a i te hō'ē tiroiro⁹ 1 000 taime hu'a a'e i te one¹⁰ e tā'iri raro i te mau nūna'a ta'ata ato'a 'e te fa'arava'ira'a faufa'a ati a'e i te ao nei. Tē pure nei mātou nō te feiā tei mo'e tō rātou fēti'i i roto i teie ma'i 'āpi, mai rātou tei pe'ehia te reira ma'i i teienei 'aore rā rātou tē fifi-roa-hia 'āhani e pe'ehia rātou. Tē pure ato'a nei mātou nō rātou e utuutu 'aravihi nei i te mau ma'i. 'Ia upo'oti'a ana'e tātou i te reira—e upo'oti'a iho ā tātou—'ia vai noa terā pūpūra'a ia tātou nō te fa'ati'amāra'a i te ao nei i te tiroiro nō te po'ia 'e nō te fa'ati'amāra'a i tō tātou ta'ata tupu 'e te mau fenua i te tiroiro nō te veve. 'Ia vai ato'a te tia'ira'a nō te mau fare ha'api'ira'a i reira te mau pīahi e ha'api'ihia ai—'aita te mata'u e pūpuhiahia rātou—'e nō te hōro'a nō te ti'ara'a ti'amā o te tamari'i tāta'itahi a te Atua, 'aita te huru fa'a'inora'a ato-'a i te nūna'a ta'ata, te pupu ta'ata 'e te ha'apa'ora'a fa'aro'o. Te pa'epa'e i teie mau mea ato'a, 'o tō tātou ia tia'ira'a i te pūpūra'a rahi atu ā i nā fa'auera'a rahi roa a'e e piti : here i te Atua nā roto i te ha'apa'ora'a i tāna parau a'o 'e here i tō tātou ta'ata tupu nā roto i te fa'a'itera'a i te hāmani maita'i 'e te aumihi, te fa'a'oroma'i 'e te fa'a'orerera'a hapa.¹¹ 'O teie noa nei ā e piti parau arata'i hanahana—'o tē vai noa ho'i ē a muri noa atu—te tia'ira'a mau nā tātou nō te hōro'a i tā tātou mau

Taboão de Serra, São Paulo, Peretiria

tamari'i i te hō'ē ao maita'i a'e i tā rātou e 'ite nei.¹²

Hau atu i teie mau hina'aro rahi, e rave rahi e fa'aro'o mai ra, tē vai nei tā rātou tīa'ira'a ta'ata hō'ē rahi : te tīa'ira'a 'ia maita'i atu ā tōna fa'aipoipora'a, 'e i te tahi taime, 'o te tīa'ira'a noa i te fa'aipoipora'a, te tīa'ira'a 'ia ha'avīhia te hia'ai fa'atitī, te tīa'ira'a 'ia ho'i mai te tamari'i tei hahi 'ē, te tīa'ira'a 'ia fa'aea te māuiui o te tino 'e o te 'ā'au huru rau. Nō te mea tē ha'apāpū ra te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a i te parau mau niu ē, tē ha'a ra te Atua i roto i teie nei ao, e *nehenehe* 'e e *mea ti'a ho'i* 'ia vai noa te tīa'ira'a, noa atu ā te mau mea rahi ato'a e fa'aru-ruhia nei. 'O tā te 'irava ia e parau nei ē, 'ua noa'a ia Aberahama te tīa'ira'a i te taime 'aita e tīa'ira'a¹³—'oia ho'i, 'ua ti'a iāna 'ia ti'aturi noa atu ā te mau mea ato'a *nō te 'ore* e ti'aturi—nō te fānaura'a rāua Sara i te hō'ē tama i te hō'ē taime 'aita roa atu e hōho'a ra e nehenehe. Tē ui nei ia vau : « Mai te mea pa'i 'ua ha'amata tā māua mau tīa'ira'a nō te matahiti 1820 i te tupu maoti te purara'a te māramarama hanahana i te hō'ē noa tamāroa i tūturi i roto i te hō'ē uru rā'au i te pae apato'erau nō New York, e aha ia e 'ore ai tā tātou tīa'ira'a ē, e pāhono-hia tō tātou mau hina'aro parauti'a 'e tō tātou hia'ai huru Mesia, ma te fa'ahiahia 'e te semeio, e te Atua ra nō te mau tīa'ira'a ato'a ? Titauhia ia tātou pā'āto'a 'ia ti'aturi ē, 'ia tae i te hō'ē mahana, nā roto i te hō'ē rāve'a e noa'a noa mai ia tātou te mea tā tātou i hina'aro ma te parauti'a.

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'ua 'ite tātou e aha te tahi mau mea pae fa'aro'o tei 'erehia i te 'ōmuara'a o te tenetere 19. Hau atu, 'ua 'ite tātou i te mau hape pae fa'aro'o i teie nei mahana 'o tē vaiiho noa nei ā i te tahi mau ta'ata ma te pohe po'ia 'e te tīa'i 'ore. 'Ua 'ite mātou ē tē arata'i nei te tahi o te reira nau māuruuru 'ore huru rau ia vetahi i te ātea o te mau fa'anahora'a fa'aro'o mātauhia. 'Ua 'ite ato'a tātou ē, mai tei pāpa'i-hia e te hō'ē ta'ata tei 'ino'ino : « e rave rahi feiā fa'atere pae fa'aro'o [i teie mahana] tei ta'a 'ore » nāhea i te

pāhono i taua topatopara'a ra, 'e tā rātou pāhonorā'a, « e mā'a fa'anānea ia e rāpa'au ri'i i te ti'aturira'a i te Atua, e hōho'a itoito māmā, e parau hape rahi tei fa'ahiti-māite-hia, [l'aore rā i te tahi taime] e parau ma'ama'a 'aita hō'ē fa'aurura'a »¹⁴—'e te reira i te taime 'ua tītau rahi atu ā nō tō te ao nei, i te taime e tano te parau rahi atu ā nō te u'i 'āpī, 'e i te mea 'ua rahi atu ā tei ha'apī'ihia i te tau o Iesu. 'Ei pipi nā te Mesia, e nehenehe tātou i teie nei tau e ti'a i ni'a atu i te mau tamari'i o 'Īserā'ela tei 'ū'uru ē : « 'Ua marō tō mātou mau ivi, 'e 'aore o mātou e ti'aturira'a ».¹⁵ 'Oia mau ia, mai te mea e mo'e te tīa'ira'a, 'ua mo'e ato'a ia tā tātou mea hope'a e pāturu ia rātou. Tei ni'a 'oia i te 'ūputa o hade i te pāpa'ira'a 'o Dante i teie parau fa'aara i te feiā ato'a e nā roto i tāna *Divina Commedia* : « Fa'aru'e i te tīa'ira'a ato'a », 'ua parau 'oia, « 'outou e tomo i'ō nei ».¹⁶ Parau mau roa, 'ia ma'ue te tīa'ira'a, te mea e toe mai, 'o te auahi o te umu auahi ura ia i te mau pae ato'a.

Nō reira, i te taime e 'ōtohe tātou i te hope'a roa ē, mai tā te hīmene e parau nei, « 'aita atu e tauturu 'e 'ua ma'ue te tamarūra'a »,¹⁷ i roto i tā tātou mau faufa'a e tītau-roa-hia, 'o te hōro'a tao'a rahi ia nō te tīa'ira'a, tei tū'ati pāpū roa i tō tātou fa'aro'o i te Atua 'e tō tātou aroha ia vetahi 'ē.

I teie matahiti nō te piti-hānere-ra'a, 'ia hi'o tātou i muri i te mau mea ato'a tei horo'ahia mai 'e 'ia 'oa'oa ho'i tātou i te tupura'a i te mau tīa'ira'a rahi ho'i, tē tāvevo nei au i te mana'o o te hō'ē tuahine misiōnare nehenehe

te ho'i mai 'o tei parau mai ia mātou i Johannesburg ma'a 'āva'e noa i teie nei : « 'Aita [tātou] i haere mai ātea nō te haere ātea noa ».¹⁸

E fa'ahiti au i te hō'ē fa'atau aroha fa'auru roa a'e tei pāpa'ihia i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a, e parau vau nā muri i te peropheta Nephi 'e teie ato'a tuahine 'āpī :

« E au mau taea'e here [e te mau tuahine], e ui atu vau ia 'outou na, 'ia tae 'outou i taua [mau hotu mātāmua nei nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a], 'ātirā ānei ia ? « Inaha, e parau atu vau ia 'outou na, 'Aore roa ia... »

« 'Ia haere ti'a atu 'outou i mua i te ti'a-māite-ra'a i te Mesia, *ma te tīa'i pāpū roa*, 'e te here i te Atua 'e te ta'ata ato'a... 'Ia hare ti'a 'outou i mua... tē nā 'ō mai ra te Metua, E ora mure 'ore tō 'outou i reira ra ».¹⁹

Tē ha'amaita'i nei au i te Atua, te mau taea'e 'e te mau tuahine, nō te mau mea ato'a i hōro'ahia mai i teie tau tu'ura'a hope'a 'e te rahi roa a'e, te tau tu'ura'a nō te 'evanelia a Iesu Mesia tei fa'aho'ihia mai. 'Ua riro te mau hōro'a 'e te mau ha'amaita'ira'a e mani'i mai roto mai i terā 'evanelia i te tā'āto'ara'a nō'u—te tā'āto'ara'a—'e nō te ha'amāuruuru a'e i tō'u Metua i te ra'i nō te reira, e mau « parau fafau ā tā'u e ha'apa'o, 'e e mau maile ā tē haere hou 'a ta'oto ai, e mau maile ā tē haere hou 'a ta'oto ai ».²⁰ Haere ana'e ia tātou i mua ma te here i tō tātou 'ā'au, ma te haere « ma te tīa'i pāpū »²¹ 'o tē tūrāma i te 'ē'a nō te fa'aaineinera'a mo'a tā tātou i rātere a'enei e 200 matahiti. Tē parau pāpū nei au ē, 'ua 'i tō tātou ananahi i te

semeio 'e te ha'amaita'ira'a 'auhune mai tei mātāmua ra. E tumu tā tātou nō te tia'i i te mau ha'amaita'ira'a rahi atu ā i tā tātou i fāri'i a'ena, inaha ho'i, 'o te 'ohipa teie a te Atua mana hope, 'o te 'Ēkālesia nō te heheura'a tāmau, 'o te 'evanelia a te Mesia teie nō te aroha 'e te hāmani maita'i tā'ōti'a 'ore. Tē hōro'a nei au i tō'u 'itera'a pāpū nō teie mau parau mau ato'a 'e tē vai atu ra, i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. « The Essence of the Christian Religion », i roto *The Works of William E. Channing* (1888), 1004.
2. 2 Nephi 26:24.
3. Hi'o Ioane 3:16–17.
4. Mose 7:62.
5. Hi'o Isaia 2:1–3 ; Ezekielia 37:26 ; Mika 4:1–3 ; Malaki 3:1.
6. Ioane 14:2.
7. Hi'o 1 Korinetia 15:29 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 128:15–17.
8. Hi'o Hebera 6:19 ; Etera 12:4.
9. Hi'o Na Zhu and others, « A Novel Coronavirus from Patients with Pneumonia in China, 2019 », *New England Journal of Medicine*, 20 nō Fepuare 2020, 727–33.
10. Hi'o « Examination and Description of Soil Profiles », i roto *Soil Survey Manual*, ed. C. Ditzler, K. Scheffe, and H. C. Monger (2017), nrsc.usda.gov.
11. Hi'o Mataio 22:36–40 ; Mareko 12:29–33 ; hi'o ato'a Levitiko 19:18 ; Deuteronomi 6:1–6.
12. Hi'o Etera 12:4.
13. Hi'o Roma 4:18.
14. R. J. Snell, « Quiet Hope: A New Year's Resolution », *Public Discourse: The Journal of the Witherspoon Institute*, 31 nō Titema 2019, thepublicdiscourse.com.
15. Ezekielia 37:11.
16. 'Ua mātauhia teie parau i te hurihia mai te reira. Terā rā, te hurira'a piri reta a'e, 'o teie ia : « 'Ua mo'e te tia'ira'a ato'a, 'outou e tomo i'ō nei » (Dante Alighieri, « The Vision of Hell », i roto *Divine Comedy*, trans. Henry Francis Cary [1892], canto III, line 9).
17. « Abide with Me! » *Hymns*, N°166.
18. Judith Mahlangu (āmui'a titi rau i piha'i iho ia Johannesburg, South Africa, 10 nō Nov 2019), i roto Sydney Walker, « Elder Holland Visits Southeast Africa during 'Remarkable Time of Growth' », *Church News*, Nov. 27, 2019, thechurchnews.com.
19. 2 Nephi 31:19–20 ; reta tei fa'ahuru-'ē-hia.
20. « Stopping by Woods on a Snowy Evening », mau rēni 14–16, i roto *The Poetry of Robert Frost: The Collected Poems*, ed. Edward Connery Lathem (1969), 225.
21. 2 Nephi 31:20.

Nā Elder David A. Bednar
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

« 'Ia hāmanihia teie nei fare i tō'u nei i'oa »

(Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 124:40)

E mea faufa'a tumu te mau fafau'a e fāri'ihia 'e te mau 'ōro'a e ravehia i roto i te mau hiero nō te ha'amo'a i tō tātou 'ā'au 'e nō te fa'ateiteira'a hope'a o te mau tamaiti 'e te mau tamāhine a te Atua.

I roto i te uru rā'au mo'a 'a 200 matahiti i teienei, 'ua 'ite 'e 'ua paraparau Iosepha Semita tamaiti i te Atua, te Metua mure 'ore, 'e i tāna Tamaiti, ia Iesu Mesia. Mai roto mai ia rāua, 'ua ha'api'i Iosepha nō ni'a i te nātura mau o te Atuara'a 'e te tāmaura'a te heheura'a 'a 'iriti ai teie 'ōrama rahi i te « tau tu'ura'a nō te 'ira'a o te mau tau » i teie mau mahana hope'a nei.¹

Tai'ohia toru matahiti i muri iho, 'ei pāhonora'a i te pure tu'utu'u 'ore i te pō nō te 21 nō Tetepa 1823 ra, 'ua 'i te piha ta'oto o Iosepha i te māmarama ē tae roa atu « e mea māmarama atu ia i tō te mahana i te avatea ». ² 'Ua fā mai

ra te hō'ē ta'ata i piha'i iho i tōna ro'i, 'ua pi'i mai ra i te tamaiti ra i tōna i'oa i te nā-ō-ra'a ē : « e ve'a 'oia nō 'ō mai i te Atua ra... 'e 'o Moroni tōna i'oa ». ³ 'Ua parau 'oia ia Iosepha nō ni'a i te taera'a mai o te Buka a Moromona.

I muri iho, 'ua fa'ahiti maira 'o Moroni i te parau i roto i te buka a Malaki i roto i te Faufa'a Tahito, ma te tau i ri'i i te tahi vahi i roto i te parau i

Rexburg, Idaho, Marite

fa'a'ohipahia i roto i te pāpa'ira'a a te Ari'i Iakobo :

« Inaha, e tu'u atu vau i te Autahu'ara'a ia 'outou nā roto i te rima o te peropheta ra 'o Eliaha, 'a tae atu ai i taua mahana rahi mata'u o te Fatu ra...

« 'E e tu'u ho'i 'oia i roto i te 'ā'au o te mau tamari'i te mau fafau i fa'aauhia i tō rātou metua, 'e e fāriu ho'i te 'ā'au o te tamari'i i tō rātou mau metua. 'Āhiri 'aita te reira e tupu e riro te ao tā'āto'a nei 'ei mea faufa'a 'ore i tōna taera'a mai ».⁴

Te mea faufa'a roa, 'ua 'ōmua te mau arata'ira'a a Moroni nō ni'a i te misiōni a Eliaha, i te 'ohipa hiero 'e te 'ohipa 'ā'amu 'utuāfare i te mau mahana hope'a nei, 'e 'ua riro te reira 'ei tuha'a faufa'a rahi nō te fa'aho'ira'a « o te mau mea ato'a tā te Atua i parau mai nā roto i te vaha o tāna mau peropheta tā'āto'a mai te 'ōmuara'a mai o te fenua nei ».⁵

Tē pure nei au nō te tauturu a te Vārua Maita'i 'a ha'api'i 'āmui ai tātou nō ni'a i te mau fafaua'a, te mau 'ōro'a 'e te mau ha'amaita'ira'a tei matara nō tātou i roto i te mau hiero o Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

Te ho'ira'a mai Eliaha

Hō'ē uira'a tumu nō te ha'amata : nō te aha e mea faufa'a te ho'ira'a mai o Eliaha ?

« Tē ha'api'i nei tātou nā roto i te heheura'a i teie 'anotau hope'a nei ē, 'ua mau 'o Eliaha i te mana tā'atira'a o te Autahu'ara'a a Melehizedeka »⁶ 'e 'o 'oia « te peropheta hope'a tei mau i te reira nā mua a'e i te tau o Iesu Mesia ».⁷

'Ua fa'ata'a te peropheta Iosepha Semita ē : « Te vārua, te mana 'e te pi'ira'a o Eliaha, 'o teie ia, tei ia 'outou na te mana nō te mau i te tāviri nō te... 'ira'a o te Autahu'ara'a a Melehizedeka... 'e 'ia... noa'a... te mau 'ōro'a ato'a o te bāsileia o te Atua, 'e tae noa atu i te fa'afāriura'a i te 'ā'au o te mau metua i te tamari'i 'e tō te tamari'i i te mau metua, 'e tae noa atu ia rātou i te ra'i ra ».⁸

E mea tītauhia te reira mana tā'atira'a mo'a 'ia riro « te mau mea ato'a

TE FA'HO'IRA'A MAI O ELIAHA I TE MAU TĀVIRI NŌ TE MANA O TE TĀ'ATIRA'A O TE AUTAHU'ARA'A, NĀ ROBERT T. BARRETT

tā 'oe e ha'amau i ni'a i te ao nei e ha'amau-ato'a-hia ia i te ao ra ; 'e te mau mea ato'a tā 'oe e tu'u i ni'a i te ao nei e tu'u-ato'a-hia ia i te ao ra ».⁹

'Ua ha'apāpū fa'ahou Iosepha : « Nāhea te Atua e haere mai ai e fa'aora i teie nei u'i ? E tono mai 'oia ia Eliaha te peropheta... E heheu mai Eliaha i te mau fafaua'a nō te tā'ati i te 'ā'au o te mau metua i te mau tamari'i, 'e te tamari'i i te mau metua ».¹⁰

'Ua fā Eliaha 'e 'o Mose i ni'a i te mou'a nō te fa'ahuru-'ē-ra'a 'e 'ua hōro'a i teie mana i ni'a ia Petero, Iakobo 'e Ioane.¹¹ 'Ua fā ato'a Eliaha 'e 'o Mose 'e Elia i te 3 nō 'Ēperera 1836, i roto i te hiero nō Kirtland, 'e 'ua hōro'a i taua ā mau tāviri o te autahu'ara'a i ni'a ia Iosepha Semita 'e Oliver Cowdery.¹²

E mea faufa'a tā Eliaha fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai i te mana o te tā'atira'a i te matahiti 1836, nō te fa'a'aineine i te ao nō te tae-piti-ra'a mai o te Fa'aora 'e nō te 'ōmua i te hō'ē

'ana'anatae rahi 'ati a'e i te ao nei nō te mā'imira'a 'ā'amu 'utuāfare.

Tauī, fa'afāriu 'e tāmā i te 'ā'au

'Ua hau i te 1 000 taime te ta'o 'ā'au i fa'a'ohipahia i roto i te mau buka tumu a te 'Ēkālesia. E fa'a'ite teie ta'o 'ōhie 'e te fa'ahiahia i te mau mana'o o roto o te ta'ata. Tē fa'ata'a nei tō tātou 'ā'au—te tā'āto'ara'a o tō tātou hina'aro, tā'amura'a, 'ōpuara'a, 'ana'anataera'a 'e te huru—'o vai tātou 'e 'o vai tā tātou e riro mai. Tē tumu ho'i nō te 'ohipa a te Fatu, 'o te tauira'a ia, te fa'afāriura'a 'e te tāmāra'a i tō tātou 'ā'au nā roto i te mau fafaua'a o te 'evanelia 'e te mau 'ōro'a o te autahu'ara'a.

'Aita tātou e patu 'aore rā e tomo nei i roto i te mau hiero mo'a, nō te mea noa ē e tupu mai te tahi 'ohipa ta'a 'ē, nō tātou iho 'e nō te 'utuāfare. 'Aita, e mea faufa'a tumu te mau fafaua'a e fāri'ihia 'e te mau 'ōro'a e ravehia i roto i te mau hiero nō te

ha'amo'a i tō tātou 'ā'au 'e nō te fa'a-teiteira'a hope'a o te mau tamaiti 'e te mau tamāhine a te Atua.

Te tanura'a i roto i te 'ā'au o te mau tamari'i i te mau parau i fafauhia i te mau metua—'oia ho'i Aberahama, Isa'aka 'e Iakoba—te fa'afāriura'a i te 'ā'au o te tamari'i i tō rātou iho metua, te 'imira'a 'ā'amu 'utuāfare 'e te ravera'a i te mau 'ōro'a mono o te hiero, e mau 'ohipa ana'e 'ia e ha'amaita'i i te ta'ata hō'ē i nā pae e piti o te pāruu. 'Ia 'ana'anatae 'e 'ia rave itoito ana'e tātou i teie 'ohipa mo'a, tē ha'apa'o nei 'ia tātou i te mau fa'auera'a 'ia here 'e 'ia tāvini i te Atua i tō tātou ta'ata tupu.¹³ 'E nā te reira huru tāviniura'a nounou 'ore e tauturu mau ia tātou 'ia « Fa'aro'o iāna ! »¹⁴ 'e 'ia haere mai i te Fa'aora.¹⁵

Tei roto noa i te hiero tātou e fāri'i ai i te mau fafaura'a mo'a roa a'e 'e te mau 'ōro'a autahu'ara'a mo'a roa a'e—'oia ho'i te fare a te Fatu. Pauroa te mau mea e ha'api'i'ihia 'e e ravehia i roto i te hiero, tē tūra'i nei 'ia i te nātura hanahana o Iesu Mesia 'e tāna 'ohipa i roto i te fa'anahora'a rahi a te Metua i te Ao ra nō te 'oa'oa.

Mai roto i rāpae

'Ua fa'ata'a te peresideni Ezra Taft Benson i te hōho'a faufa'a rahi nō te fa'atupura'a te Tāra'ehara « i te tāhuti 'ore 'e te ora mure 'ore o te ta'ata nei ». ¹⁶ 'Ua nā 'ō 'oia : « E 'ohipa te Fatu mai roto i rāpae. E 'ohipa tō te ao nei mai rāpae i roto. E 'iriti tō te ao nei i te ta'ata mai roto mai i te mau nohora'a

veve. E 'iriti te Mesia i te veve i rāpae i te ta'ata, 'e nā rātou iho e 'iriti ia rātou mai roto mai i te mau nohora'a veve. E hāmani tō te ao nei i te ta'ata nā roto i te tauira'a i te mau mea 'ati a'e iāna. E tau i te mau mea 'ati a'e iāna. E hāmani tō te ao nei i te peu a te ta'ata, 'āre'a rā te Mesia, e nehenehe tāna e tau i te huru o te ta'ata ». ¹⁷

Tei te pū te mau fafaura'a 'e te mau 'ōro'a autahu'ara'a i te 'ohipa tau maoro nō te fānau-fa'ahou-ra'a 'e te tauira'a pae vārua ; 'o te mau rāve'a ho'i te reira a te Fatu nō te 'ohipa i ni'a ia tātou tāta'itahi *mai roto i rāpae*. Maoti te mau fafaura'a tei fa'atura-māite-hia, tei ha'amana'o-noa-hia 'e tei pāpa'ihia « nā te Vārua o te Atua ora ra... [i] ni'a i te papa ta'ata ra i te 'ā'au »¹⁸ e noa'a ai te tumu 'e te pāpūra'a o te mau ha'amaita'ira'a i te tāhuti nei 'e i te tau mure 'ore. Maoti te mau 'ōro'a tei fāri'ihia ma te parauti'a 'e tei ha'amana'o-tāmau-hia, te mau rēni tahera'a a te ra'i e matara ai 'e e mani'i mai ai te mana nō te atuara'a i roto i tō tātou orara'a.

'Aita tātou e haere mai nei i te hiero nō te tāpuni ia tātou 'aore rā nō te 'ape i te mau 'ino o te ao nei. 'Aita, tē haere mai nei tātou i te hiero nō te upo'oti'a i ni'a i te ao nō te 'ino. 'A tītau ai tātou i roto i tō tātou orara'a i te « mana nō te atuara'a »¹⁹ maoti te fāri'ira'a i te mau 'ōro'a autahu'ara'a 'e te ravera'a 'e te ha'apa'ora'a i te mau fafaura'a mo'a, e ha'amaita'ihia tātou i te pūai rahi atu ā i tō tātou iho nei²⁰ nō te upo'oti'a i te mau 'umera'a 'ia hara 'e te mau tāmatara'a o te tāhuti nei, 'e nō te rave i te maita'i 'e nō te riro 'ei ta'ata maita'i.

E parare atu te ro'o nō teie fare nei

'Ua patuhia te hiero mātāmua nō teie nei tau tu'ura'a i Kirtland, i Ohio, 'e 'ua ha'amo'ahia i te 27 nō Māti 1836.

I roto i te hō'ē heheura'a i te peropheta Iosepha Semita, hō'ē hepetoma i muri mai i te ha'amo'ara'a, 'ua parau te Fatu :

« 'Ia 'oa'oa te mau 'ā'au nō tā'u mau ta'ata ato'a, o tei fa'ati'a mai i teie fare

nei i tō'u nei i'oa, ma tō rātou pūai ato'a...

« 'Oia 'ia e 'oa'oa te mau 'ā'au nō te tauatinira'a 'e te 'ahuru tauatinira'a o te ta'ata nō te mau ha'amaita'ira'a 'o tē nini'ihia atu ra, 'e nō te 'ōro'a hiero 'o tei hōro'ahia atu i tā'u mau tāvini i roto i teie fare nei.

« 'E e parare atu te ro'o nō teie fare nei i te mau fenua 'e'ē ra ; 'e 'o te ha'amatarara'a teie o te ha'amaita'ira'a 'o tē nini'ihia atu i ni'a i te mau upo'o o tā'u mau ta'ata ». ²¹

E hi'o maita'i na i te mau parau e 'oa'oa te mau 'ā'au nō te tauatinira'a 'e te 'ahuru tauatinira'a o te ta'ata, 'e e parare atu te ro'o nō teie fare nei i te mau fenua 'e'ē ra. E mau parau teie tei fa'ahitihia i te 'āva'e 'Ēperera 1836, e tau melo ri'i noa 'ia o te 'Ēkalesia i terā tau 'e hō'ē noa hiero.

I teie nei matahiti 2020, 168 hiero tā tātou e tere ra. Maha 'ahuru ma maha fa'ahou hiero e patuhia ra 'aore rā tei fa'aarahia. Tē patuhia nei te mau Fare nā te Fatu i « te mau fenua moana ra »²² 'e i te tahi atu mau fenua 'e mau vāhi tei mana'ohia nā mua atu ē, e'ita e nehenehe.

I teienei, tē fa'a'itehia ra te 'ōro'a hiero nā roto e 88 reo 'e e noa'a mai te reira nā roto i te tahi atu ā reo 'a patuhia ai te mau hiero nō te ha'amaita'i e rave rahi atu ā tamari'i a te Atua. I roto i nā matahiti 15 i muri nei, e tāta'ipiti paha te mau reo nō te mau 'ōro'a o te hiero.

I teie matahiti, e tāpūhia te repo 'e e ha'amatahia te patura'a o e 18 hiero. E 150 'ia matahiti nō te patura'a e 18 hiero, mai te fa'anahora'ahia te 'Ēkalesia i te matahiti 1830 ē tae mai i te ha'amo'ara'a o te hiero nō Tokyo (Tāpōnē) nā te peresideni Spencer W. Kimball i te matahiti 1980.

'A feruri na i te ha'ape'epe'era'a o te 'ohipa hiero i te roara'a o te orara'a o te peresideni Russell M. Nelson. I te fānaura'ahia te peresideni Nelson i te 9 nō Tetepa 1924, e ono noa 'ia hiero tā te 'Ēkalesia e tere ra.

I te fa'atōro'ara'ahia 'oia 'ei 'āpōsetolo i te 7 nō 'Ēperera 1984, 60 matahiti i muri iho, 26 'ia hiero e tere ra, 20 hiero hau i roto i terā 60 matahiti.

I te pātūrura'ahia te peresideni Nelson 'ei Peresideni nō te 'Ēkālesia, e 159 hiero e tere ra, 133 ʻia hiero hau i roto i terā 34 matahiti 'a tāvini ai 'oia 'ei melo nō te Tino 'Ahuru Ma Piti.

Mai tōna rirora'a 'ei Peresideni nō te 'Ēkālesia i te 14 nō Tēnuare 2018, 'ua fa'aara te peresideni Nelson e 35 hiero 'āpī.

E iva 'ahuru ma ono i ni'a i te hānere o te mau hiero e vai ra tei ha'amo'ahia i roto i te orara'a o te peresideni Nelson ; e 84 i ni'a i te hānere tei ha'amo'ahia mai te taime 'a pi'ihia ai 'oia 'ei 'āpōsetolo.

Fa'atumu noa i ni'a i te mau mea faufa'a

'Ei melo nō te 'Ēkālesia a te Fatu tei fa'aho'ihia mai, tē māere nei tātou i te vitiviti o tāna 'ohipa i te mau mahana hope'a nei. 'E e rave rahi atu ā hiero e fa'arahia.

'Ua tohu Brigham Young : « Nō te fa'aoti i te reira 'ohipa, e tītauhia ʻia te hiero, 'eiaha te hō'ē ana'e rā, e tauasini 'e tauasini atu rā, e tauasini 'e te mau 'ahurura'a i te tauasini tāne 'e vahine 'o tē haere i roto i taua mau hiero ra e fa'atere ai i te mau 'ōro'a nō te feiā 'o tei ora na i te mau u'i i mua ē tae roa atu i te u'i hope'a tā te Fatu e fa'a'ite mai ».²³

E mea māmaramama maita'i ē, 'ua riro te fa'arara'a i te hiero 'āpī tāta'itahi 'ei tumu nō te 'oa'oa rahi 'e te ha'amaita'ira'a i te Fatu. Terā rā, tā tātou fa'atumura'a mātāmua, tei ni'a ʻia i te mau fafaura'a 'e te mau 'ōro'a 'o tē nehenehe e tui i tō tātou 'ā'au 'e e fa'ahōhonu ho'i i tā tātou pūpūra'a ia tātou i te Fa'aora, 'eiaha noa rā i te vāhi 'e te nehenehe o terā fare.

Te mau tītaura'a tumu i ni'a ia tātou 'ei melo nō te 'Ēkālesia a te Fatu tei fa'aho'ihia mai 'oia ho'i ʻia (1) e « Fa'aro'o iāna ! »²⁴ 'e 'ia tui tō tātou iho nei 'ā'au nā roto i te mau fafaura'a 'e te mau 'ōro'a, 'e te (2) rave ma te 'oa'oa i te hōpoi'a tei fa'auehia mai e te ra'i e pūpū i te mau ha'amaita'ira'a o te hiero i te tā'āto'ara'a o te 'utuāfare ta'ata nei i nā pae e piti o te pāruu. Maoti te fa'aterera'a a te Fatu 'e te

tautūrura'a e oti mau ai ia tātou teie mau hōpoi'a mo'a.

Te patura'a ia Ziona

'Ua parau te peropheta Iosepha Semita :

« Te patura'a ia Ziona, 'o te hō'ē ʻia 'ohipa tei 'ana'anataehia e te nūna'a o te Atua i te mau tau ato'a ; 'o te hō'ē ʻia tumu parau tei tāu'aparauhia e te mau peropheta, te mau tahu'a 'e te mau ari'i ma te 'oa'oa ta'a 'ē ; 'ua tī'a i maoro rātou ma te 'oa'oa i te mahana e orahia ai e tātou ; 'e ma te fa'auruhia 'e te mau tī'a'ira'a 'oa'oa nō te ra'i mai 'ua hīmene 'e 'ua pāpa'i 'e 'ua tohu rātou nō tō tātou nei tau ; 'ua pohe rā rātou ma te 'ore i 'ite i te mau mea e tupu nei i teie nei mahana... 'ua vaihohia mai te reira ia tātou nō te 'ite, nō te rave 'e nō te tauturu i te fa'ahaere i te hanahana nō te mau mahana hope'a i mua ».²⁵

« E 'āmui atu te autahu'ara'a nō te ra'i i te autahu'ara'a i te fenua nei, nō te fa'atupu i taua mau 'ōpura'a rahi ra... te 'ohipa tā te Atua 'e te mau melahi i hi'o ma te 'oa'oa mai te mau u'i i ma'iri ; tei fa'auru i te vārua o te mau patereareha 'e te mau peropheta tahito ; te hō'ē 'ohipa tei 'ōpuahia nō te fa'atupu i te ha'amoura'a o te mau mana nō te pōuri, te fa'a'āpīra'a i te fenua, te hanahana o te Atua, 'e te fa'aorara'a i te 'utuāfare ta'ata ».²⁶

Ma te tura rahi, tē parau pāpū nei au ē, 'ua fā te Metua 'e te Tamaiti ia Iosepha Semita, 'e 'ua fa'aho'i mai Eliaha i te mana nō te tā'atira'a. E tī'a i te mau fafaura'a 'e te mau 'ōro'a mo'a

o te hiero i te ha'apūai ia tātou 'e i te tāmā i tō tātou 'ā'au 'a « Fa'aro'o ai tātou iāna ! »²⁷ 'e 'a fāri'i ai tātou i te mana nō te atuara'a i roto i tō tātou orara'a. 'E tē fa'a'ite nei au ē, e ha'amou teie 'ohipa nō te mahana hope'a nei i te mau mana o te pōiri ma te 'āfa'i mai i te fa'aorara'a i te 'utuāfare ta'ata nei. Ma te 'oa'oa, tē fa'a'ite pāpū nei au nō teie mau parau mau, i te 'ioa mo'a o te Fatu Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Ephesia 1:10.
2. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:30.
3. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:33.
4. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:38–39.
5. Te 'Ohipa 3:21.
6. Bible Dictionary, « Elijah ».
7. Guide to the Scriptures, « Elijah ».
8. *Te Mau Ha'api'ira'a a te mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 354 ; reta tei fa'ahuru-ē-hia.
9. Mataio 16:19 ; hi'o ato'a Mataio 18:18 ; Helamana 10:7 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 124:93 ; 132:46.
10. *Te Mau Ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 357.
11. Hi'o Mataio 17:3.
12. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110:13–16.
13. Hi'o Mataio 22:34–40.
14. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17
15. Hi'o Omoni 1:26 ; Moroni 10:30, 32.
16. Mose 1:39.
17. Ezra Taft Benson, « Born of God », *Ensign*, Nov. 1985, 6.
18. 2 Korinetia 3:3.
19. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te Mau Parau Fafau 84:20–21.
20. Hi'o « Pe'e au ia 'oe », *Te mau hīmene*, N°131.
21. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110:6, 9–10.
22. 2 Nephi 29:7.
23. *Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Brigham Young* (1997), 334.
24. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17
25. *Teachings: Joseph Smith*, 186.
26. *Teachings: Joseph Smith*, 514–15.
27. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17.

Nā te peresideni Russell M. Nelson
Peresideni nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te
Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a nei

Fa'aro'o iāna

'Ua 'ite te Metua ē, 'ia hā'ati-ana'e-hia tātou i te mana'o tapitapi 'e te mata'u, te mea 'o te tauturu rahi a'e ia tātou o te fa'aro'ora'a ia i tāna Tamaiti.

E au mau taea'e, e au mau tuahine here, e māuruuru rahi tō'u i te mea ē, nā roto i te fa'a'ohipara'a i te rāve'a 'aravihi o teie tau, 'ua ti'a ia tātou 'ia putuputu 'e 'ia ha'amori i teie po'ipo'i sābati. 'Ua ha'amaita'i-mau-hia tātou 'ia 'ite ē, 'ua fa'aho'ihia mai te 'evanelia a Iesu Mesia i te fenua nei !

I te mau hepetoma e rave rahi i ma'iri a'e nei, 'ua fāri'i te rahira'a o tātou i te mau ha'ape'ape'ara'a i roto i tō tātou orara'a. Te mau 'āueuera'a fenua, te mau 'ati auahi, te pape pu'e, te mau 'ati rahi, 'e tō rātou mau hope'ara'a, 'ua fa'a'ārepurepu te reira i tō tātou orara'a, 'e 'ua fa'atupu i te 'o'e mā'a, te mau mā'a tumu 'e te ha'aputurā'a moni.

I roto i teie mau mea tā'āto'a, tē ha'apōpou 'e tē ha'amāuruuru atu nei au ia 'outou nō tō 'outou fa'aotira'a e fa'aro'o i te parau a te Fatu i roto i teie taime 'ārepurepu, nā roto i te 'āmui-ra'a mai ia mātou i roto i teie 'āmui-ra'a rahi. Nā te pōiri rahi 'o tē 'āpe'e nei i te mau 'ati, 'e fa'arahi atu i te 'ana'ana o te māmarama o Iesu Mesia. 'A feruri na i te maita'i tā tātou tāta'itahi e nehenehe e rave i roto i teie pu'e tau 'ārepurepu nā te ao ato'a nei. E nehenehe tō 'outou here 'e tō 'outou fa'aro'o i roto i te Fa'aora e riro ei tumu maita'i roa nō te 'itera'a te hō'ē

ta'ata i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia.

I roto i nā matahiti e piti i ma'iri a'e nei, 'ua fārerei māua te tuahine Nelson e rave rahi tauatini o 'outou 'ati a'e te ao nei. 'Ua ta'iruru māua 'e o 'outou i ni'a i te mau tahua tū'aro 'e i roto i te mau piha orira'a nō te hōtera. I roto i te reira mau vāhi ato'a, 'ua fāri'i au i te mana'o ē, tei mua vau i te aro o te mau ta'ata mā'itihia e te Fatu, 'e tē 'ite ra vau i te tupura'a 'o te ha'aputuputurā'a o Iseraela i mua i tō'u mata.

Tē ora nei tātou i te tau « tā tō tātou hui tupuna i tīa'i onoono noa ». ¹ Tei ni'a tātou i te mau pārahira'a i mua

'Oire nō New York, New York, Marite

roa nō te 'ite mata i te mea tā te peropheta Nephi i 'ite i roto noa i te 'ōrama, 'oia ho'i, tē poura'a mai « te mana o te 'Ārenio a te Atua » « i ni'a iho ho'i i te feiā i ma'itihia 'e te Fatu ra, 'o tei purara i te mau fenua o te ao ato'a nei ; 'o te parauti'a 'e te mana o te Atua i hanahana rahi ra, 'o tā rātou ia mauha'a »²

E au mau taea'e 'e e au mau tuahine, tei roto 'outou, i terā mau tāne, terā mau vahine, 'e terā mau tamari'i tā Nephi i 'ite. 'A feruri na i te reira !

Ta'a 'ē noa atu te vāhi tā 'outou e noho nei 'aore rā, te huru o tō 'outou orara'a, 'o Iesu Mesia tō 'outou Fa'aora, 'e te peropheta o te Atua, 'o Iosepha Semita, tō outou ia peropheta. 'Ua fa'atōro'ahia 'oia hou te fa'atumura'ahia o teie fenua 'ei peropheta nō teie tau tu'ura'a hope'a, te hō'ē tau « e 'ore roa te hō'ē mea e tāpe'ahia atu »³ i te feiā mo'a. Tē tāmau noa nei te heheura'a i te tae mai nō 'ō mai i te Fatu ra i roto i teie 'ohipa o te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai e tupu tāmau noa nei.

E aha te aura'a nō 'outou te parau ē, 'ua fa'aho'ihia mai te 'evanelia a Iesu Mesia i te fenua nei ?

Tē aura'a ra, 'oia ho'i, e nehenehe 'outou 'e tō 'outou 'utuāfare e tā'ati-āmui-hia e a muri noa atu ! Te aura'a ra, 'oia ho'i, maoti tō 'outou bāpetizora'ahia nā te hō'ē ta'ata tei mau i te mana nō 'ō mai ia Iesu Mesia ra, 'e te ha'amaura'ahia 'ei melo nō tāna 'Ēkālesia, e nehenehe 'outou e fāna'o i te auhoara'a tāmau o te Vārua Maita'i. E arata'i 'e e pāruuru 'oia ia 'outou. Tē aura'a ra, 'oia ho'i, e 'ore roa 'outou e vaiiho-noa-hia ma te tāmāhana-hana 'ore 'aore rā, ma te 'ore e fāri'i i te mana o te Atua nō te tauturu ia 'outou. Tē aura'a ra, 'oia ho'i, e nehenehe te mana autahu'ara'a e ha'a-maita'i ia 'outou 'a fāri'i ai 'outou i te mau 'ōro'a faufa'a 'e 'a rave ai i te mau fafaura'a 'e te Atua 'e 'a ha'apa'o ai i te reira. 'Auē ia tūtau teie mau parau mau nō tō tātou vārua, i roto iho ā rā i teie taime vero rahi.

Tē fa'ati'a nei te Buka a Moromona i te ti'ara'a mai 'e te topara'a e piti nūna'a tumu. Tē fa'a'ite nei tō rāua

'ā'amu i te 'ōhie nō te rahira'a o te ta'ata 'ia ha'amo'e i te Atua, 'ia fa'aru'e i te mau fa'arara'a a te mau peropheta o te Fatu, 'e 'ia 'imi i te mana, te ro'o, 'e i te mau fa'ana'anataera'a o te tino.⁴ 'Ua parau tāmau mai te mau peropheta nō tahito ra « i te mau mea rarahi 'e te ta'a 'ē ra i te feiā, 'o tei 'ore ia i fa'aro'ohia e rātou ».⁵

'Aita te reira i ta'a 'ē atu i tō tātou nei 'anotau. I te roara'a o te mau matahiti, 'ua fa'aro'ohia te mau mea rarahi 'e te fa'ahiahia nā ni'a mai i te mau terōno 'ati a'e te ao nei. Terā rā, 'aita te rahira'a o te ta'ata e fāri'i nei i teie mau parau mau—te tumu, nō tō rātou 'ite 'ore i hea e 'imi ai i te reira⁶ 'aore rā, nō te mea tē fa'aro'o nei rātou i te feiā 'aita e mau nei i te tā'ato'ara'a o te parau mau, 'aore rā, nō te mea 'ua pāto'i rātou i te parau mau nō te ha'afaufa'a i te mau mea o te ao nei.

E mea māramarama te 'enemi. E rā 'ē nā te tau tōna fa'arirora'a i te maita'i 'ei 'ino 'e te 'ino 'ei maita'i.⁷ E mea pūai ri'i 'e te itoito 'e te fa'ateitei tāna mau parau poro'i.

Terā rā, e mea māere mau te huru ta'a 'ē o te mau parau poro'i a tō tātou Metua i te ao ra. 'Ia paraparau mai 'oia, e mea 'ōhie, e mea marū, 'e e mea māramarama ho'i, e'ita tātou e 'ore e māramarama iāna.⁸

'Ei hi'ora'a, i te mau taime ato'a 'a fa'a'ite ai 'oia i tāna Tamaiti fānau tahi i te ta'ata i ni'a i te fenua nei, mea iti roa tāna mau ta'o i fa'ahipia. I ni'a i te mou'a nō te fa'ahuru-'ē-ra'a 'ua parau te Atua ia Petero, Iakobo 'e Ioane, « Tā'u Tamaiti here teie : 'a fa'aro'o iāna ».⁹ Teie tāna mau parau i te 'āti Nephi i Bunetifula i tahito ra « inaha, 'o tā'u Tamaiti here, 'ua māuruuru roa vau iāna, 'ua ha'amaita'i ho'i au i tō'u i'oa iāna ; 'a fa'aro'o mai iāna.¹⁰ 'E ia Iosepha Semita, i roto i tāua fa'ahitira'a parau ra tei 'iriti i teie tau tu'ura'a, 'ua parau 'ōhie noa mai te Atua, « tā'u Tamaiti here teie. 'A fa'aro'o iāna ! »¹¹

Teienei, e au mau taea'e, e au mau tuahine here, 'a feruri na ē, i roto i teie nā hi'ora'a e toru i fa'ahitihia atu, nā mua noa a'e 'a fa'a'ite ai te Metua i te

TŌ TE MESIA FARA'A I TE 'API FENUA I PARO, NĀ ARNOLD FRIBERG

Tamaiti, te mau ta'ata i reira, tei roto rātou i te mata'u, i te tahi taime, tei roto i te hepohepo.

'Ua mata'u te mau 'āpōsetolo i tō rātou 'itera'a ia Iesu Mesia tei hā'atihia i te hō'ē anuanua i ni'a i te mou'a o te fa'ahuru-'ē-ra'a.

'Ua mata'u te 'āti Nephi nō te mea i vai noa nā rātou i roto i te ha'amoura'a 'e te pōiri e rave rahi mahana.

'Ua haruhia o Iosepha Semita nā te hō'ē pūai o te pōiri nā mua noa a'e 'a vetea mai ai te ra'i.

'Ua 'ite te Metua ē, 'ia hā'atihia tātou i te mana'o tapitapi 'e te mata'u, te mea o tē tauturu rahi a'e ia tātou o te fa'aro'ora'a ia i tāna Tamaiti.

Nō te mea, 'ia 'imi ana'e tātou 'ia fa'aro'o—'ia fa'aro'o mau—e arata'ihia tātou 'ia 'ite ē, e aha tē rave i roto i te mau huru tupura'a ato'a.

Te ta'o mātāmua roa i roto i Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 'oia ho'i 'a fa'aro'o mai nā.¹² Tōna aura'a « 'ia fa'aro'o mā te hina'aro e ha'apa'o »¹³ Te aura'a nō te parau 'a fa'aro'o mai nā, 'oia ho'i, « 'a fa'aro'o iāna »—'ia fa'aro'o e aha tā te Fa'aora e parau nei, 'e i muri iho 'ia

ha'apa'o i tāna a'ora'a. I roto i teie nā ta'o e toru— « 'A fa'aro'o iāna »—tē hōro'a nei te Atua ia tātou i te hōho'a nō te manuia, nō te 'oa'oa, 'e nō te pōupou i roto i teie orara'a. Tītauhia ia tātou 'ia fa'aro'o i te mau parau a te Fatu, 'ia fa'aro'o i te reira, 'e 'ia ha'apa'o i tāna i parau mai ia tātou !

'A 'imi ai tātou 'ia riro 'ei mau pipi nā Iesu Mesia, 'ia riro tā tātou mau tūtavara'a 'ia fa'aro'o iāna 'ei mau tūtavara'a 'ā'au tae mau. 'Ei tūtavara'a ferurhia 'e te tāmau māite tā tātou nō te fa'a'i i tō tātou orara'a i te mau mahana ato'a i tāna mau parau, i tāna mau ha'api'ira'a, i tāna mau parau mau.

E'ita tā tātou e nehenehe e ti'aturi i te mau ha'amāramarama'a tā tātou e 'ite i ni'a i te mau tūreia'a tōtiare. I roto i te rahira'a miria ta'o i ni'a i te 'itenati, 'e i roto i te hō'ē ao tei 'i roa i te 'ohipa tapihora'a, ma te 'āpitihiā mai e te mau tauto'ora'a māniania 'e te 'ino a te 'enemi, e haere ti'a tātou i hea nō te fa'aro'o iāna ?

E nehenehe tātou e haere i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a. Tē ha'api'i mai nei te reira ia tātou nō ni'a ia Iesu Mesia 'e tāna 'evanelia, te fa'ahiahia

o tōna tāra'ehara, 'e te fa'anahora'a rahi nō te 'oa'oa 'e nō te fa'aorara'a a tō tātou Metua. E mea faufa'a rahi te utuhira'a i roto i te parau a te Atua i te mau mahana ato'a nō te oraora pae vārua, i roto iho ā rā i teie mau mahana 'ārepurepu rahi. 'A 'oa'oa ai tātou i te mau parau a te Mesia i te mau mahana ato'a, e parau mai te mau parau a te Mesia ia tātou nāhea 'ia pāhono i te mau fifi 'aita roa atu tātou i feruri ē, e fārerei tātou.

E nehenehe ato'a tātou e *fa'aro'o iāna* i roto i te hiero. Te fare o te Fatu 'o te fare ia nō te ha'apī'ira'a mai I reira te Fatu e ha'apī'i ai nā roto i tāna iho ravera'a. I reira te 'ōro'a tāta'itahi e ha'apī'i ai nō ni'a i te Fa'aora. I reira tātou e ha'apī'i ai 'ia vāhi i te pāruru 'e 'ia paraparau pāpū a'e i te ra'i. I reira tātou e ha'apī'i mai ai 'ia fa'aha-pa i te 'enemi 'e 'ia fāna'o i te mana autahu'ara'a o te Fatu nō te ha'apūai ia tātou 'e ia rātou tā tātou i here. 'Auē ia tō tātou hina'aro onoono 'ia 'imi i te ha'apūra'a i reira.

'Ia tae i te taime e 'iritihia teie mau 'ōpanira'a tau poto nō ni'a i te COVID-19, a fa'anaho nā i te hō'ē taime tāmau nō te ha'amori 'e nō te tāvini i roto i te hiero. E ha'amaita'i te mau minuti tāta'itahi o tāua taime ra ia 'outou 'e i tō 'outou 'utuāfare i te hō'ē fāito 'aore roa hō'ē mea 'ē atu e nehenehe 'ia nā reira. 'A rave i te taime nō te feruri hōhono i te mea tā 'outou e fa'aro'o 'e e 'ite 'a vai ai 'outou i reira. 'A ani i te Atua 'ia ha'apī'i ia 'outou 'ia 'iriti i te mau ra'i nō te ha'amaita'i i tō 'outou orara'a 'e i te orara'a o tei here-hia e 'outou 'e o tā 'outou e tāvini nei.

I teie taime, 'aita tātou e nehenehe e haere i te hiero, nō reira, tē ani nei au ia 'outou 'ia fa'arahi i tā 'outou 'ohipara'a i roto i te 'ā'amu 'utuāfare, mai te mā'imira'a 'e te fa'ahorara'a 'ā'amu 'utuāfare. Tē fafau atu nei au ia 'outou ē, mai te mea e rave ito-ito 'outou i te 'ohipa o te hiero 'e te 'ā'amu 'utuāfare, e rahi atu 'e e maita'i atu tō 'outou 'aravihi 'ia fa'aro'o iāna.

E *fa'aro'o ato'a tātou iāna* ma te pāpū maita'i mai te mea ē, e ha'amaita'i tātou i tō tātou 'aravihi 'ia 'ite i te mau muhumuhu o te Vārua Maita'i.

'Ua hau roa atu te faufa'a i teienei 'ia 'ite ē, nāhea te Vārua 'ia paraparau mai ia 'outou. I roto i te atuara'a, 'o te Vārua Maita'i te ve'a. E tu'u mai 'oia i te mau mana'o i roto i tō 'outou ferurira'a tā te Metua 'e te Tamaiti e hina'aro 'ia fāri'i 'outou. 'O 'oia te tāmāhanahana. E tu'u mai 'oia i te mana'o hau i roto i tō 'outou 'ā'au. E fa'a'ite pāpū mai 'oia i te parau mau 'e e ha'apāpū i te parau mau 'a fa'aro'o ai 'e 'a tai'o ai 'outou i te parau a te Fatu.

Tē fa'a'apī fa'ahou nei au i tā'u tāparura'a ia 'outou 'ia rave i te *mau mea ato'a* e tītauhia nō te fa'ananea i tō 'outou 'aravihi pae vārua 'ia fāri'i i te heheura'a.

'Ia nā reira 'outou, e tauturu te reira ia 'outou 'ia 'ite nāhea 'ia haere i mua i roto i tō 'outou orara'a, 'ia 'ite i te 'ohipa e rave i te mau taime fifi, 'e nāhea 'ia 'ite 'e 'ia 'ape i te mau fa'ahemara'a 'e te mau ha'avarera'a a te 'enemi.

'E, i te pae hope'a, e *fa'aro'o tātou iāna* mai te mea e ha'apa'o tātou i te mau parau a te mau peropheta, te mau hi'o, 'e te mau heheu parau. Tē fa'a'ite pāpū nei te mau 'āpōsetolo fa'atōro'ahia a Iesu Mesia iāna. Tē fa'a'ite nei rātou i te 'ē'a 'a haere ai tātou nā ni'a i tō tātou 'ē'a i roto i te mau fifi o te orara'a tahuti nei.

E aha te tupu, mai te mea ē, e fa'aro'o mau tātou, 'e e ha'apa'o i tā te Fa'aora i parau 'e tāna e parau nei i teienei nā roto i tōna mau peropheta? Tē fafau atu nei au ē, e ha'amaita'ihia 'outou i te mana hau atu nō te ārai i te fa'ahemara'a, te mau 'arora'a, 'e te mau paruparu. Tē fafau atu nei au e tupu te temeio i roto i tō 'outou fa'aipoipora'a, te mau autā'atira'a 'utuāfare, 'e te 'ohipa i te mau mahana ato'a. 'E tē fafau atu nei au ē, e nanea atu tō 'outou 'aravihi nō te 'ite i te 'oa'oa, noa atu ē, te rahi noa atura te 'ārepurepu i roto i tō 'outou orara'a.

I teie 'āmuira'a rahi nō 'Ēperera 2020 'e taime ia nō tātou nō te ha'amana'o i te hō'ē 'ohipa tei tupu 'o tei tau i te ao nei, 'A heheu atu ai mātou i teie 200ra'a o te matahiti o te 'Ōrama Mātāmua o Iosepha Semita, 'ua uiui te Peresidenira'a Mātāmua 'e te Pupu

nō te Tino 'Ahuru ma piti 'āpōsetōlo e aha tā *mātou* e tī'a e rave nō te ha'amana'o tano i teie 'ohipa hō'ē roa i tupu.

'Ua fa'aō mai teie fāra'a i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia 'e 'ua 'avari i te tau nō te 'ira'a o te mau tau.

'Ua uiui mātou e tī'a ānei e fa'ati'a i te hō'ē 'ōfa'i fa'aha'amana'ora'a. Ma te ferurira'a rā i te tupura'a o te tua'ā'ai hō'ē roa 'e nā te ao nei o te 'Ōrama mātāmua, 'ua fāri'i mātou ma te māere e hāmani i te hō'ē tihia ha'amana'ora'a 'eiaha i te 'ōfa'i tarai 'aore rā i te 'ōfa'i 'arā, i te mau parau rā—te mau parau poro fa'ateniteni 'e te mo'a—pāpa'ihia, 'aita i nana'ohia i ni'a i te « papa 'ōfa'i » e nana'ohia rā i ni'a i te mau « papa ta'ata » o tō tātou 'ā'au.¹⁴

Mai te fa'anahora'ahia te 'Ēkalesia, e pae ana'e porora'a tei ha'apararehia, te hope'a 'o « Te 'utuāfare : E Poro'i i tō te Ao nei », tei vauvauhia e te peresideni Gordon B. Hinckley i te matahiti 1995.

I teienei 'a hi'ohi'o ai tātou i teie tau faufa'a roa o te tua'ā'ai o te ao nei 'e te hōpoi'a a te Fatu 'ia ha'aputupu ia Iseraela tei purara 'ei fa'aineinera'a nō te tae-piti-ra'a mai o Iesu Mesia, mātou, te Peresidenira'a Mātāmua 'e te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'āpōsetōlo, tē ha'aparare atu nei mātou i teie poro'i. Tōna upo'o parau 'oia ho'i « Te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai te 'ira'a o te 'Ēvanelia a Iesu Mesia : Hō'ē poro'i nā te ao nei nō te piti-hānere-ra'a o te matahiti ». 'Ua pāpa'ihia nā te Peresidenira'a Mātāmua 'e te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'āpōsetōlo nō Te 'Ēkalesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei. Te tai'o mahana, 'o 'Ēperera 2020 ia. Nō te fa'aineine iā'u nō teie mahana, 'ua fa'aharu a'ena vau i teie poro'ira'a i roto i te Uru rā'au mo'a, i reira Iosepha Semita i 'ite mata ai nō te taime mātāmua roa i te Metua 'e te Tamaiti.

« Tē parau pāpū atu nei mātou ē 'ua here te Atua i tāna mau tamari'i nō te mau nuna'a ato'a o te ao nei. 'Ua hōro'a mai te Atua te Metua ia tātou i te fānaura'a hanahana, te ora fāito 'ore 'e te tusia tāra'ehara mure 'ore a tāna

Tamaiti here, 'o Iesu Mesia. Nā roto i te mana o te Metua, 'ua ti'afa'ahou mai Iesu 'e 'ua upo'oti'a i ni'a i te pohe. 'O 'oia tō tātou Fa'aora, tō tātou Hi'ora'a 'e tō tātou Arai.

« E piti hānere matahiti i ma'iri iho nei, i te hō'ē po'ipo'i nehenene nō te fa'atupura'a rā'au nō te matahiti 1820, te tamaiti 'āpī ra 'o Iosepha Semita, ma te 'imira'a 'ia 'ite i tei hea 'Ēkālesia e 'āmui atu, 'ua haere i roto i te uru rā'au nō te pure i piha'i iho noa i tōna fare i apato'erau nō te tuha'a fenua nō New York, i Marite. E mau uira'a tāna nō ni'a i te fa'aorara'a o tōna vārua 'e 'ua ti'aturi ē e arata'i te Atua iāna.

« Ma te ha'eha'a, tē parau atu nei mātou ē 'ei pāhonora'a i tāna pure, 'ua fā mai te Atua te Metua 'e tāna Tamaiti, 'o Iesu Mesia ia Iosepha Semita 'e 'ua 'āviri i te tau 'e ti'a ai te mau mea ato'a' (Te Ohipa 3:21) mai tei heheuhia i roto i te Bibilia. I roto i te reira 'ōrama, 'ua ha'api'i mai 'oia ē i muri a'e i te pohera'a o te mau 'āpo-setōlo tumu, 'ua mo'e te 'Ēkālesia o te Faufa'a 'Āpī a te Mesia i ni'a i te fenua nei. 'O Iosepha te mauiaha'a nō tōna fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai.

« Tē ha'apāpū atu nei mātou ē i raro a'e i te arata'ira'a a te Metua 'e te Tamaiti, 'ua haere mai te mau ve'a o te ra'i e ha'api'i ia Iosepha 'e 'ua fa'anaho fa'ahou i te 'Ēkālesia a Iesu Mesia. 'Ua fa'aho'i mai 'o Ioane Bāpetizo tei ti'afa'ahou i te mana nō te bāpetizora'a utuhi 'ia mātara te hara. E toru o nā 'ahuru ma piti 'āpo-setōlo tumu—Petero, Iakobo, 'e Ioane—'ua fa'aho'i mai i te fa'aterera'a 'āpo-setōlo 'e te mau tāviri nō te ha'amanara'a o te autahu'ara'a. 'Ua haere ato'a mai vetahi, mai ia Elia, tei fa'aho'i mai i te ha'amanara'a 'ia 'āmui e a muri noa atu i te mau 'utuāfare i roto i te mau aura'a mure 'ore 'o te hau atu i te pohe.

« Tē fa'a'ite pāpū ato'a nei mātou ē 'ua fāri'i Iosepha Semita i te hōro'a 'e te mana o te Atua nō te 'iriti i te hō'ē pāpā'ira'a tahito : Te Buka a Moromona—Te tahi fa'ahou 'ite nō Iesu Mesia. Tē vai nei i roto i te mau 'api o teie pāpā'ira'a mo'a te hō'ē parau poto nō te 'ohipa iho a Iesu Mesia i rotopū i te mau ta'ata nō te mau 'api fenua tō'o'a

Elk Ridge, Utah, Marite

o te rā i muri mai i tōna ti'afa'ahou-ra'a. Tē ha'api'i nei te reira i te fā o te orara'a 'e tē fa'ata'a nei i te ha'api'ira'a tumu a te Mesia, tei te tumu ia o teie fā. 'Ei pāpā'ira'a mo'a hoa 'āpiti nō te Bibilia, tē fa'a'ite pāpū nei te Buka a Moromona ē e mau tamaiti 'e e mau tamāhine te mau ta'ata tāhuti ato'a nā te hō'ē Metua here i te ao ra, ē e fa'anahora'a hanahana tāna nō tō tātou orara'a 'e tē paraparau ato'a nei tāna Tamaiti o Iesu Mesia i teie mahana, mai tahito ra.

« Tē parau nei mātou ē Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, tei fa'ati'ahia i te 6 nō 'Ēperera 1830, 'o te 'Ēkālesia ia o te Faufa'a 'Āpī a te Mesia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai. 'Ua tūtauhia teie 'Ēkālesia i roto i te orara'a maita'i roa o tāna 'ōfa'i tihī tumu, 'o Iesu Mesia 'e i roto i tāna tāra'ehara mure 'ore 'e te ti'afa'ahou-ra'a mau. 'Ua pi'i fa'ahou Iesu Mesia i te mau 'āpo-setōlo 'e 'ua hōro'a ia rātou i te ha'amanara'a o te autahu'ara'a. Tē ani manihini nei 'oia ia tātou 'ia haere mai iāna ra 'e i tāna 'Ēkālesia, 'ia fāri'i i te Vārua Maita'i, te mau 'ōro'a nō te fa'aorara'a 'e 'ia roa'a i te 'oa'oa hope 'ore.

« 'Ua topa iho nei e piti hānere matahiti mai te taime ā o teie

fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai tei fa'atupuhia e te Atua te Metua 'e tāna Tamaiti here 'o Iesu Mesia. 'Ua mirioni te ta'ata na te ao nei tei fāri'i i te 'itera'a o teie mau 'ohipa i tupu tei tohuhia.

« Tē parau nei mātou ma te 'oa'oa ē tē tāmau noa nei te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai tei fafauhia nā roto i te heheura'a e tāmau noa nei. E'ita te ao nei e riro fa'ahou mai te reira, nō te mea e 'āmui ai [te Atua] i te mau mea ato'a i te Mesia ra' (Ephesia 1:10).

« Ma te fa'atura 'e te māuruuru, mātou, tāna mau 'āpo-setōlo, tē ani atu nei i te tā'ato'ara'a 'oia ho'i—mai tā mātou e rave nei—ē 'ua vetea te mau ra'i. Tē ha'apāpū atu nei mātou ē e fa'a'ite mai te Atua i tōna hina'aro nō tāna mau tamaiti 'e tāna mau tamāhine. Tē fa'a'ite pāpū nei mātou ē, te feiā e tuatāpapa nā roto i te pure i te poro'i nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai 'e 'e rave ma te fa'aro'o e ha'amaita'ihia rātou i te roa'ara'a i tō rātou iho 'itera'a pāpū nō tōna hanahana 'e nō tāna fā i te fa'aineinera'a i te ao nei nō te tae-piti-ra'a mai o tō tātou Fatu 'e Fa'aora, 'o Iesu Mesia tei fafauhia ».¹⁵

Te mau taea'e 'e te mau tuahine here, teie ia tā mātou poro'i nō te piti-hānere-ra'a i tō te ao nei nō ni'a

i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai o te 'Evanelia a Iesu Mesia i roto i tōna 'ira'a. 'Ua 'iritihia te reira nā roto e 12 reo. E nā muri mai te tahi atu mau reo i muri nei. E roa'a 'oi'oi te reira i ni'a i te tahua natirara a te 'Ēkālesia, 'o tā 'outou e nehenehe e fāri'i hō'ē hōhō'a. 'A tuatāpapa i te reira 'ei ta'ata hō'ē 'e e te mau melo o tō 'outou 'utuāfare 'e tō 'outou mau hoa. 'A feruri i te mau parau mau 'e 'a feruri i tā teie mau parau mau e fa'atupu mai i ni'a i tō 'outou orara'a mai te mea e fa'aro'o 'outou i te reira, e ha'afatafata i tō 'outou tari'a i te reira 'e e ha'apa'o i te mau fa'auera'a 'e te mau fafaura'a o te 'āpe'e mai i te reira.

'Ua 'ite au ē, 'ua fa'atōro'a-a'ena-hia o Iosepha Semita 'ei peropheta 'o tā te Fatu i mā'iti nō te 'iriti i teie tau tu'ura'a hope'a. Nā roto iāna, 'ua fa'aho'i-fa'ahou-hia mai te 'Ēkālesia a te Fatu i te fenua nei. 'Ua tūtiro o Iosepha i tōna 'itera'a pāpū i tōna toto. E here rahi tō'u iāna 'e te fa'atura iāna !

Tē ora nei te Atua ! 'O Iesu te Mesia ! 'Ua fa'aho'i-fa'ahou-hia mai Ta'na Ekalesia! Tē ara nei 'oia 'e tōna Metua, tō tātou Metua i te ao ra, i ni'a iho ia tātou. Tē fa'a'ite pāpū nei au i te reira i te 'ioa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:27.
2. 1 Nephi 14:14.
3. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:28.
4. Hi'o 1 Nephi 22:23.
5. Etera 12:5.
6. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 123:12.
7. Hi'o Isaia 5:20 ; 2 Nephi 15:20.
8. Hi'o 2 Nephi 25:4 ; Alama 5:43.
9. Mareko 9:7 ; Luka 9:35.
10. 3 Nephi 11:7.
11. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17.
12. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 1:1.
13. I roto i te Faufa'a Tahito, te ta'o ra fa'aro'o 'ua 'iritihia te reira mai roto mai i te reo hebera *shama*, 'oia ho'i e ta'o pūai, e tōna aura'a, 'oia ho'i, « 'ia fa'aro'o ma te hina'aro e ha'apa'o ». Fa'aro'o e parau teie nō te pāpa'ira'a mo'a 'o tē 'itehia i roto e 40 tuha'a o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau.
14. Hi'o 2 Korinetia 3:3.
15. E 'iritira'a mātāmua teie. E roa'a te 'iritira'a ha'amanahia o te poro'i i te mau 'āva'e i muri nei.

Tuōra'a Hosana

Vauvauhia nā te peresideni Russell M. Nelson

Peresideni nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei

I teienei, e au mau taea'e 'e e au mau tuahine here, 'a fa'ahanahana ai tātou i te 'Ōrama Mātāmua a Iosepha Semita nō te Metua 'e te Tamaiti, 'ua feruri mātou ē, e mea tano roa 'ia 'oa'oa 'āmui tātou nā roto i te 'āmura'a mai i roto i te Tuōra'a Hosana.

'Ua hōro'ahia teie tuōra'a mo'a nō te taime mātāmua, i roto i teie tau tu'ura'a, i roto i te ha'amo'ara'a o te hiero nō Kirtland, i te 27 nō Māti 1836. Tē hōro'ahia nei te reira i teienei i roto i te ha'amo'ara'a o te hiero tāta'itahi. E fa'ahanahanara'a mo'a teie i te Metua 'e i tāna tamaiti, 'ei tāpa'o nō te huru o te naho'a ta'ata i te tomora'a te Fa'aora i roto ia Ierusalem. Tē ha'apāpū ato'a nei te reira i te mea tā te tamaiti 'āpī 'o Iosepha i ora i taua mahana ra i roto i te uru rā'au mo'a—'oia ho'i, te Metua 'e te Tamaiti, e nā ta'ata hanahana rāua 'o tā tātou e ha'amo-ri nei 'e e 'āruue nei.

E fa'a'ite atu vau i teienei nāhea 'ia hōro'a i te Tuōra'a Hosana. 'A rave ai au i te reira, tē ani nei au i tō'u mau hoa nō te ha'apararera'a parau 'ia fa'atura māite i teie 'ohipa mo'a.

Te mau ta'ata ato'a e 'āmui mai i roto, e rave rātou i te hō'ē horoi 'uo'uo mā, ma te tāpe'a i te hō'ē poro, 'e 'a tāhirihiri ai ma te parau 'āmui ē, « Hosana, Hosana, Hosana i te Atua 'e i te 'Ārenio » fa'ahitihia e toru taime, 'āpe'ehia mai nā roto i te « 'āmene, 'āmene, 'e 'āmene ». Mai te mea ē, 'aita tō 'outou e horoi 'uo'uo, e nehenehe 'outou e tāhirihiri noa i tō 'outou rima.

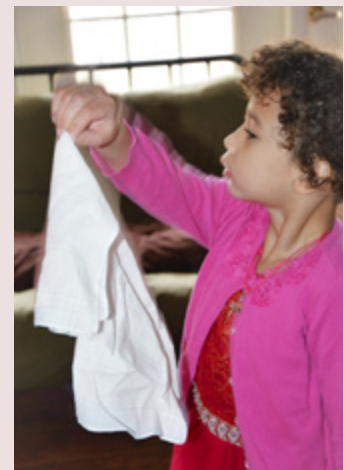
E te mau taea'e 'e te mau tuahine, i teienei, tē ani nei au ia 'outou 'ia ti'a mai i ni'a 'e 'ia 'āmui mai i roto i te « Tuōra'a Hosana », 'e i muri mai i te reira, e hīmenehia mai ai te « Hosanna Anthem », 'e « 'Auē te Vārua o te Atua ».¹

'Ia fa'aara mai te arata'i hīmene, e hīmene 'āmui tātou « 'Auē te Vārua o te Atua ».

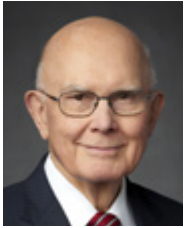
« Hosana, Hosana, Hosana i te Atua 'e i te 'Ārenio.
 « Hosana, Hosana, Hosana i te Atua 'e i te 'Ārenio.
 « Hosana, Hosana, Hosana i te Atua 'e i te 'Ārenio.
 'Āmene, 'āmene, 'e 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te mau Hīmene, no. 2.

Bountiful, Utah, Marite

Nā te Peresideni Dallin H. Oaks
Tauturu Mātāmua i roto i te Peresidenira'a Mātāmua

Te fa'anahora'a rahi

Tātou tei 'ite i te fa'anahora'a a te Atua 'e tei fafau 'ia 'āmui mai, tei ni'a ia tātou te hōpoi'a pāpū e ha'api'i i teie mau parau mau i te ta'ata.

Noa atu ā tei roto tātou i te mau tāmatarā'a 'e te mau fifi rahi roa, 'ua ha'amaita'i-mau-hia tātou ! 'Ua riro teie 'āmuira'a rahi 'ei manī'ira'a nō te mau faufa'a tao'a rahi 'e te 'oa'oa nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'evanelia a Iesu Mesia. 'Ua ha'apoupou tātou i te 'ōrama nō te Metua 'e te Tamaiti tei ha'amata i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a. 'Ua fa'aha'amana'ohia tātou i te tae-semble-ra'a mai te Buka a Moromona, te fā rahi, 'oia ho'i te fa'a'ite-pāpū-ra'a nō ni'a ia Iesu Mesia 'e tāna ha'api'ira'a tumu. 'Ua fa'a'āpīhia tātou i te pāpūra'a 'e te 'oa'oa nō te heheura'a, i te mau peropheta 'e ia tātou iho nei. 'Ua fa'aro'o tātou i te mau 'itera'a pāpū tao'a rahi nō te tāra'ehara tā'ōti'a 'ore a Iesu Mesia 'e

nō tōna ti'afa'ahou'a. 'E 'ua ha'api'i-hia tātou i te tahi atu mau parau mau nō te 'ira'a o tāna 'evanelia i heheuhia mai ia Iosepha Semita, i muri iho i te paraura'a te Atua te Metua i teie peropheta tei pi'i-āpi-hia : « 'O tā'u Tamaiti here teie. 'A Fa'aro'o iāna ! »(Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17).

'Ua ha'apāpūhia tātou i roto i tō tātou 'ite nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te autahu'ara'a 'e tō te reira mau tāviri. 'Ua fa'a'āpīhia tātou i roto i tā tātou fa'aotira'a e pi'i i te 'Ēkālesia a te Fatu i fa'aho'ihia mai i tōna i'oa mau, Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. 'E 'ua anihia ia tātou 'ia 'āmui i roto i te ha'apaera'a mā'a 'e te pure nō te fa'aiti i te 'ino e tupu nei 'e 'o tē tupu i teie ma'i

pohe rahi 'ati a'e i te ao nei. I teie po'ipo'i, 'ua fa'auruhia tātou e te peropheta ora a te Fatu, i tōna vauvaura'a i te poro'i rahi nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a. Tē fa'a'ite pāpū nei mātou i te parau ē « 'o rātou tē tuatāpapa nā

roto i te pure i te poro'i nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a ma te 'ohipa ma te fa'aro'o, e ha'amaita'ihia 'ia rātou 'e e noa'a tō rātou iho 'ite nō te hanahana 'e te 'ōpuara'a o te reira e fa'a'ineine i te ao nei nō te tae-piti-ra'a mai o tō tātou Fatu 'e Fa'aora, 'o Iesu Mesia ».¹

Te fa'anahora'a

E tuha'a te reira mau mea ato'a nō te hō'ē fa'anahora'a hanahana, te fā 'o te fa'atī'ara'a 'ia i te mau tamari'i a te Atua 'ia fa'ateiteihia 'e 'ia riro mai iāna te huru. 'Ua parauhia te reira i roto i te mau pāpā'ira'a mo'a « te rāve'a rahi 'oa'oa », « te rāve'a [tāra'ehara] » 'e te « rāve'a rahi fa'aora ra » (Alama 42:8, 11, 5), 'ua ha'amata te reira fa'anahora'a—teie heheuhia i roto i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a—ma te hō'ē 'āpo'ora'a i te ra'i ra. 'Ei vārua, 'ua hina'aro tātou i te ora mure 'ore nō tātou mai tō tātou nā metua i te ra'i. I taua taime ra, 'ua haere tātou i mua i te hope'a roa e nehenehe e haere 'aita ana'e e tino tāhuti. 'Ia 'ite tātou i te reira, 'ua 'ōpua te Atua te Metua e hāmani i teie nei fenua. I roto i te orara'a tāhuti i 'ōpuahia, e riro tātou i te vi'ivi'ihia e te hara 'a fa'aruru ato'a ai i te pāto'ira'a e tītauhia nō tō tātou tupura'a pae vārua. E nā raro a'e ato'a tātou i te pohe pae tino. Nō te tītau fa'ahou mai ia tātou mai te rima o te pohe 'e te hara, e fa'a'ineine te fa'anahora'a a tō tātou Metua i te Ao ra i te hō'ē Fa'aora. E riro tōna ti'afa'ahou'a i te fa'aora i te mau ta'ata ato'a i te pohe, 'e nā tāna tusia tāra'ehara e 'aufau i te ho'o tītauhia nō te tāmā i te mau ta'ata ato'a i te hara mai te au i te mau tītaura'a tei fa'ata'ahia nō tō tātou tupura'a. E 'ohipa pū teie tāra'ehara a Iesu Mesia i roto i te fa'anahora'a a te Metua.

I te 'Āpo'ora'a i te ra'i ra, 'ua vauvauhia i te tā'āto'ara'a o te mau tamari'i vārua o te Atua i te fa'anahora'a a te Metua, 'e tae noa atu te mau fa'ahope'ara'a 'e te mau tāmatarā'a i te tāhuti nei, te tauturu a te ra'i 'e te hope'a hanahana. 'Ua 'ite tātou i te hope'a mai te ha'amatarā'a mai ā. Te tīria ta'ata tāhuti tei fānauhia i ni'a i te fenua nei, 'ua mā'iti 'ia i te fa'anahora'a a te Metua 'e 'ua 'aro rātou nō te reira

Provo, Utaha, Marite

i roto i te mārōra'a i te ra'i tei tupu i muri iho. E rave rahi ato'a tei rave i te mau fafaua'a 'e te Metua nō ni'a i te mea tā rātou e rave i te tāhuti nei. 'Aita i heheuhia mai nāhea ra, 'ua fa'ata'a ato'a rā tā tātou mau 'ohipa i te ao vārua ra i tō tātou vaira'a i te tāhuti nei.

Te tāhuti nei 'e te ao vārua

E parau poto vau i teienei te tahi mau tuha'a faufa'a rahi nō te fa'anahora'a a te Metua, tō te reira 'ohipa i ni'a ia tātou i roto i tō tātou tere tāhuti nei 'e i te ao vārua i muri iho.

Te fā nō te orara'a tāhuti nei 'e te tupura'a i muri mai i te pohe, 'ia riro ia te hua'ai o te Atua mai iāna ra te huru. 'O te hina'aro teie o te Metua i te Ao ra nō tāna mau tamari'i ato'a. 'Ia tupu teie hope'a 'oa'oa, e tītaura'a nā te mau ture mure 'ore ē, tītauhia ia tātou 'ia tāmāhia nā roto i te tāra'ehara a Iesu Mesia 'ia ti'a ia tātou 'ia pārahi i mua i te aro o te Metua 'e te Tamaiti,

'e 'ia poupu i te mau ha'amaita'ira'a nō te fa'ateiteira'a. Mai tā te Buka a Moromona e ha'api'i nei, tē ani nei 'oia i « [te ta'ata] ato'a 'ia haere mai iāna ra 'e 'ia rave i tōna ra maita'i ; 'e 'aita roa 'oia e fa'a'ore i te hō'ē tei hina'aro iāna ra, te ta'ata 'ere'ere 'e te uouo, te tīti 'e te ti'amā, te tāne 'e te vahine... 'e hō'ē ana'e tō te ta'ata ato'a ti'ara'a i mua i te Atua » (2 Nephi 26:33 ; hi'o ato'a Alama 5:49).

I roto i te fa'anahora'a hanahana nō te riro i tei 'ōpuahia ia tātou 'ia riro, tītauhia ia tātou 'ia rave i te mau mā'itira'a nō te pāto'i i te 'ino e 'ume i te mau ta'ata tāhuti 'ia rave i te 'ohipa e pāto'i i te mau fa'auera'a a te Atua 'e tāna fa'anahora'a. 'Ua tītau-ato'a-hia 'ia nā roto tātou i te tahi atu mau fifi tāhuti nei, mai te hara a vetahi 'ē 'aore rā te tahi hamera'a nō te fānaura'a. I te tahi taime, e oti maita'i a'e te tupura'a e tītauhia nō tātou nā roto i te mamae 'e te 'ati, rahi atu ā i te orara'a fāna'o 'e te hau. E'ita ato'a te fā o teie mau

pāto'ira'a i te tāhuti nei e manuia 'āhani te rima hanahana e tātara i te mau fa'ahope'ara'a 'ino ato'a o te tāhuti nei i ni'a ia tātou.

Tē heheuhia nei te fa'anahora'a i te hope'a nō tātou i roto i te tau mure 'ore, te fā 'e te mau tītaura'a o tō tātou tere i te tāhuti nei, 'e te tauturu a te ra'i e fāri'i tātou. Tē fa'aara nei te mau fa'auera'a a te Atua ia tātou 'eiaha e fa'aātea atu ia rātou i roto i te mau vaira'a ata'ata. Tē arata'i nei te mau ha'api'ira'a a te feiā fa'atere fa'auru i ni'a i tō tātou 'ē'a, ma te ha'apāpūra'a e tūra'i i te parau nō tō tātou tere mure 'ore.

E maha ha'apāpūra'a rahi tā te fa'anahora'a a te Atua e hōro'a nei nō te tauturu i tō tātou tere tāhuti nei. Pauroa te reira tei hōro'ahia mai nā roto i te tāra'ehara a Iesu Mesia, te tuha'a pū o te fa'anahora'a. Tē ha'apāpū nei te *mātāmua* ē nā roto i tōna mamae nō te mau hara tā tātou e tātarahapa, e tāmāhia tātou i te reira. 'Ei reira te ha'avāra'a aroha hope'a e « 'ore ho'i... e ha'amana'o fa'ahou ā i te reira » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 58:42).

Te piti, 'ei tuha'a nō te tāra'ehara a tō tātou Fa'aora, 'ua rave 'oia i ni'a iāna i te tahi atu mau paruparu. Maoti te reira e ti'a ai ia tātou 'ia fāri'i i te tauturu a te ra'i 'e te pūai nō te amo i te mau hōpoi'a o te tāhuti e'ita e nehenehe e 'ape, nō tātou iho 'e nō te tā'āto'ara'a, mai te tama'i 'e te ma'i pohe. Tei roto i te Buka a Moromona te fa'ata'ara'a pāpā'ira'a mo'a māmarama roa a'e nō teie mana tāra'ehara tumu. 'Ua rave te Fa'aora i ni'a iāna i « te māuiui 'e te au ma'i [e te mau paruparu] o tāna mau ta'ata... E rave 'oia i tō rātou paruparu i ni'a iāna iho 'ia fa'a'ihia tōna ra 'ā'au i te aroha i au i te tino, 'ia 'ite 'oia nā roto i te tino i te rāve'a e fa'aora ai i tōna mau ta'ata i tō rātou paruparura'a ra » (Alama 7:11-12).

Te toru, 'ua fa'aore te Fa'aora, nā roto i tāna tāra'ehara tā'ōti'a 'ore, i te hope'a o te pohe ma te hōro'a ia tātou i te ha'apāpūra'a 'oa'oa ē, e ti'a-fa'ahou tātou pā'āto'a. Tē ha'api'i nei te Buka a Moromona : « E tae mai taua

fa'aho'ira'a ra i te mau ta'ata ato'a, i te ta'ata pa'ari 'e te ta'ata 'āpī, te tītī 'e te tī'amā, 'e te tāne 'e te vahine, te feiā 'ino 'e te feiā parauti'a ; e 'ore roa te hō'ē io rouru iti a'e o tō rātou upo'o ra e mo'e ; e fa'aho'i-tino-hia te mau mea ato'a i tō rātou iho huru mau » (Alama 11:44).

Tē fa'anahana nei tātou i te pāpū o te Tī'afa'ahourā'a i teie nei pu'e tau Pāsa. E hōro'a mai te reira i te hi'ora'a ātea 'e te pūai nō te fa'a'oroma'i i te mau tāmatara'a tāhuti nei tā tātou tāta'itahi 'e tā te feiā herehia e fa'aruru nei, mai te huma pae tino, te huma i te ferurira'a 'e i te manava 'o tē ro'ohia i te fānaura'a 'aore rā i roto i tō tātou orara'a tāhuti nei. Maoti te ti'afa'ahourā'a, 'ua 'ite tātou ē, nō te hō'ē tau poto noa teie humara'a !

Tē ha'apāpū nei te 'evanelia i fa'aho'ihia mai ē maoti te ti'afa'ahourā'a e fāna'o ato'a tātou i te rāve'a nō te vai noa 'e te mau melo o tō tātou 'utuāfare—te tāne fa'aipoipo, te vahine, te mau tamari'i 'e te metua. E fa'aitoitōra'a mana rahi teie nō tātou, nō te rave i tā tātou mau hōpoi'a 'utuāfare i te tāhuti nei. E tauturu mai te reira 'ia ora 'āmui i roto i te here i roto i teie orara'a e tī'a'i atu ai i te tāhō'ēra'a 'oa'oa 'e te auhoara'a nō muri iho.

Te maha 'e te hope'a, tē ha'api'i nei te heheura'a i teie 'anotau ē, e'ita tō tātou haerera'a i mua e hope i te hope'a o te tāhuti nei. 'Aita i heheura-hia nō ni'a i teie ha'apāpūra'a fau-fa'a rahi. 'Ua parauhia mai ē, e taime

teie orara'a nō te fa'aineine 'ia fāreerei i te Atua 'e 'eiaha tātou 'ia ha'amari-rau i tā tātou tātarahapara'a (hi'o Alama 34:32–33).

'Ua ha'api'ihia rā tātou ē, tē porohia nei te 'evanelia i te

ao vārua, 'e tae noa atu « i te feiā hara 'e te feiā ha'apa'o 'ore 'o tei pāto'i i te parau mau » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:29) 'e e tī'a ia rātou tei ha'api'ihia 'ia tātarahapa hou te Ha'avāra'a hope'a (hi'o mau 'irava 31–34, 57–59).

Teie fa'ahou te tahi parau niu nō te fa'anahora'a a tō tātou Metua i te Ao ra :

Tē hōro'a nei te 'evanelia a Iesu Mesia i fa'aho'ihia mai i te hi'ora'a ta'a 'ē nō ni'a i te parau o te vi'ivi'i 'ore, te fa'aipoipora'a 'e te fānaura'a i te tamari'i. Tē ha'api'i nei ē, 'ia au i te fa'anahora'a a te Atua, e mea tītauhia te fa'aipoipora'a nō te fa'atupu i te 'ōpuara'a nō te fa'anahora'a a te Atua, 'ia tupu terā vaira'a i fa'auehia e te ra'i nō te fānaura'a i roto i te tāhuti nei, 'e nō te fa'aineine i te mau melo o te 'utuāfare nō te orara'a mure 'ore. « 'Ua ha'apa'ohia te fa'aipoipora'a e te Atua nō te ta'ata nei », 'ua parau te Fatu, « 'o te reira 'ia te tumu te ao nei i hāmanihia ai » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 49:15–16). Nō ni'a i teie tumu parau, tē tito nei 'ia tāna fa'anahora'a i te tahi o te mau pūai rahi o te ao nei, i roto i te ture 'e te mau peu.

Te mana nō te poiete i te ora tāhuti, 'o te mana teitei a'e 'ia tā te Atua i hōro'a i tāna ra mau tamari'i. Nā te fa'auera'a mātāmua tei hōro'ahia ia Adamu 'e Eva i fa'aue i tō te reira fa'a'ohipara'a, terā rā 'ua hōro'a-ato'ahia te tahi atu fa'auera'a faufa'a nō te 'ōpani i te fa'a'ohipa-ti'a-'ore-ra'a i te reira. I rāpae 'au i te mau tā'amura'a o te fa'aipoipora'a, e riro te mau fa'a'ohipara'a ato'a o te mana fānau, i terā 'e terā fāito, 'ei hara faufau 'e

Olmué, Marga Marga, Tireni

te ha'avi'ivi'i i te huru hanahana roa a'e o te tāne 'e te vahine. Te tūra'i o te 'evanelia i fa'aho'ihia mai i ni'a i te ture nō te vi'ivi'i 'ore, nō te fā 'ia o te mau mana fānau i roto i te fa'atupura'a i te fa'anahora'a a te Atua.

E aha tō muri mai ?

I roto i teie 'ōro'a nō te 200ra'a o te 'Ōrama mātāmua tei ha'amata i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, 'ua 'ite tātou i te fa'anahora'a a te Fatu 'e tē fa'aitoitōhia nei tātou e te piti tenetere ha'amaita'ira'a nā roto i tāna 'Ēkālesia tei fa'aho'ihia mai. I roto i teie matahiti 2020, tei ni'a tō tātou mata i te fāito 'ite 20/20, mai tei parauhia nei, nō te mau 'ohipa i tupu na.

'Ia hi'o rā tātou i te ananahi, e mea pāpū 'ore ri'i a'e te hi'ora'a. 'Ua 'ite tātou ē, piti tenetere i muri iho i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, tei roto i te ao vārua e rave rahi rave 'ohipa tei 'aravihi na i te tāhuti nei nō te rave i te porora'a i reira. 'Ua 'ite ato'a tātou ē, e rave rahi atu ā hiero tā tātou i teienei nō te rave i te mau 'ōro'a nō te tau mure 'ore nō te feiā e tātarahapa 'e e fāri'i i te 'evanelia a te Fatu i teie pae 'e i te tahi atu pae o te pāruu nō te pohe. Tē fa'anuu nei te reira mau mea ato'a i te fa'anahora'a a tō tātou Metua i te Ao ra. Nō tōna here rahi, 'e ta'a 'ē noa atu te tuha'a iti e mā'iti rātou iho 'ia riro 'ei tamaiti nō te pohe, 'ua fa'aineine te Atua i te hope'a hanahana nō tāna mau tamari'i ato'a (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:43).

'Ua 'ite tātou e ho'i mai te Fa'aoa 'e e tupu te mileniuma fa'aterehia te

ao ma te hau nō te fa'aoti roa i te tuha'a tāhuti o te fa'anahora'a a te Atua. 'Ua 'ite ato'a tātou ē, e tupu te mau ti'afa'ahoura'a 'e'e, nō te parauti'a 'e te parauti'a 'ore, 'e te ha'avāra'a hope'a o te ta'ata tāta'itahi i muri mai i tōna ti'afa'ahoura'a.

E ha'avāhia tātou mai te au i tā tātou mau 'ohipa, te hina'aro o tō tātou 'ā'au 'e te huru ta'ata tā tātou i riro mai. E fa'ahaere teie ha'avāra'a i te mau tamari'i ato'a a te Atua i roto i te hō'ē bāsileia hanahana tei tū'ati i tā rātou ha'apa'ora'a i te parau 'e 'o tē riro 'ei vāhi au nō rātou. Te ta'ata ha'avā nō te reira, o tō tātou iā Fa'aora, 'o Iesu Mesia (hi'o Ioane 5:22 ; 2 Nephi 9:41). Maoti tōna 'ite hope e noa'a ai iāna te 'ite pāpū maita'i roa o tā tātou mau 'ohipa ato'a 'e tō tātou mau hina'aro, tei tātarahapa-'ore-hia 'e tei tau-'ore-hia, 'e tei tātarahapahia 'e te parauti'a. 'E nō reira, i muri i tāna ha'avāra'a, e fā'i pā'āto'a tātou ē « e parauti'a tāna ra mau [ha'avāra'a] » (Mosia 16:1).

'Ei 'ōpanira'a, tē fa'a'ite nei au i te ti'aturi pāpū i tae mai iā'u nei i roto i te mau rata e rave rahi 'e 'a hi'opo'a ai au i te mau tūtaura'a nō te ho'i mai i roto i te 'Ēkālesia i muri iho i te 'iritira'a i'oa 'aore rā te tāivara'a. E rave rahi o tā tātou mau melo 'aita e māramarama hope ra i teie fa'anahora'a nō te fa'aorara'a, e pāhono i te rahira'a o te mau uira'a nō ni'a i te ha'api'i'ira'a tumu 'e te mau ture fa'auru o te 'Ēkālesia tei fa'aho'ihia mai. Tātou tei 'ite i te fa'anahora'a a te Atua 'e tei fafau 'ia 'āmui mai, tei ni'a ia tātou te hōpoi'a pāpū e ha'api'i i teie mau parau mau i te ta'ata 'e e rave i tei noa'a roa ia tātou nō te fa'atae i te reira ia vetahi 'ē 'e i roto i tō tātou orara'a i te tāhuti nei. Tē parau pāpū nei au nō Iesu Mesia, tō tātou Fa'aora 'e Tāra'ehara, maoti 'oia e ti'a ai teie mau mea ato'a, i te i'oa o Iesu Mesia ra, 'āmene. ■

NOTA

1. « Te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'ira'a o te 'Evanelia a Iesu Mesia : E poro'i nō te piti-hānere-ra'a o te matahiti i tō te ao nei » i roto Russell M. Nelson, « 'A fa'aro'o iāna », *Liahona*, Mē 2020, 91–92.

Nā Elder Quentin L. Cook

Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Te ha'amaita'ira'a nō te heheura'a tāmāu i te mau peropheta 'e nō te heheura'a i te ta'ata hō'ē, nō te arata'i i tō tātou orara'a

'Ua fāri'ihia te heheura'a tāmāu 'e tē fāri'ihia nei te reira nā roto i te mau rēni tei ha'amauhia e te Fatu.

I teie mahana e paraparau vau nō ni'a i te heheura'a tāmāu i te mau peropheta 'e te heheura'a tāmāu i te ta'ata hō'ē, nō te arata'i i tō tātou orara'a.

I te tahi taime e fāri'i tātou i te heheura'a noa atu ā 'aita tātou i 'ite

i te mau 'ōpuara'a a te Fatu. 'Aita i maoro roa hou Elder Jeffrey R. Holland 'a pi'ihia ai 'ei 'āpōsetolo i te 'āva'e nō Tiunu 1994, 'ua fāri'i au i te heheura'a nehenehe e pi'ihia 'oia. E ti'a regioni au i terā taime, 'aita vau

San Bernardo, Santiago, Tireni

i 'ite nō te aha terā 'ite e hōro'ahia mai ai iā'u. E mau hoa misiōnare rā māua i tō māua 'āpīra'a i Peretāne, i te 'ōmuara'a o te mau matahiti 1960, 'e 'ua here roa vau iāna. Tē hi'o nei au i te reira 'ei parau aroha iā'u nei. I te mau matahiti i mā'iri a'enei, 'ua uiui tō'u mana'o, 'ua fa'aineine ānei te Fatu iā'u 'ia riro 'ei teina i roto i te Tino 'Ahuru Ma Piti nō te hō'ē hoa misiōnare fa'ahiahihi tei riro na 'ei teina nō'u i roto i te 'āua misiōni.¹ I te tahi taime e parau vau i te mau tau-re'are'a misiōnare 'ia hāmani maita'i i tō rātou teina hoa misiōnare, 'o vai e 'ite ē, e tau i te teina i roto i te tāvinira'a 'āraua'e.

Tē vai nei tō'u 'itera'a pāpū 'āueue 'ore ē, tē arata'ihia nei teie 'Ēkālesia i fa'aho'ihia mai e tō tātou Fa'aora Iesu Mesia. 'Ua 'ite 'oia 'o vai tē pī'i 'ei 'āpōsetolo nāna 'e i te 'āna'ira'a nō te mau pī'ira'a. 'Ua 'ite ato'a 'oia nāhea i te fa'aineine i tāna 'āpōsetolo matahiapo nō te riro 'ei peropheta 'e 'ei Peresideni o te 'Ēkālesia.

'Ua ha'amaita'ihia tātou i teie po'ipo'i i te fa'arora'a i tō tātou peropheta here, te peresideni Russell M. Nelson, tei hōro'a i te hō'ē poro'i ha'aputapū rahi nō te piti-hānere-ra'a i tō te ao nei, nō ni'a i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia.² 'Ua ha'apāpū teie fa'āitera'a niu a te peresideni Nelson ē, te tumu, te vaira'a 'e te arata'ira'a nō ananahi a te 'Ēkālesia a Iesu Mesia, tei ni'a 'ia i te parau tumu nō te heheura'a tāmāu. 'Ua riro teie poro'i 'āpī 'ei parau aroha a te Metua i tāna mau tamari'i.

I te hō'ē mahana, 'ua fa'āite te peresideni Spencer W. Kimball i teie mau mana'o i roto iā'u nei. 'Ua nā 'ō 'oia : « I roto i te mau mea ato'a e ti'a ia tātou 'ia māuruuru... tē vai nei ia te 'ite ē 'ua matara mau te mau ra'i 'e 'ua niuhia te 'ēkālesia a Iesu Mesia tei fa'aho'ihia mai i ni'a i te papa o te heheura'a. 'Ua riro mau te heheura'a tāmāu 'ei toto ora nō te 'evanelia a te Fatu ora 'e te Fa'aora Iesu Mesia ».³

'Ua 'ite ātea te peropheta Enoha i teie mau mahana e ora nei tātou. 'Ua fa'āite te Fatu ia Enoha i te 'ino rahi e ha'avī i te ta'ata 'e 'ua tohu nō ni'a

i te « ahoaho rahi » e tupu. Terā rā, 'ua parau fafau te Fatu : « 'Āre'a rā, e fa'aherehere au i tō'u feiā ».⁴ « 'E te parauti'a, 'o tā'u 'ia e fa'atae atu i raro nō te ra'i mai ; 'e te parau mau, 'o tā'u ato'a 'ia e fa'atae atu nō roto mai i te fenua, 'ei fa'āite i te parau nō ta'u ra Fānau tahi ».⁵

'Ua ha'apī'i te peresideni Ezra Taft Benson ma te mana rahi ē, 'ua tae mai te Buka a Moromona, te 'ōfā'i tua o tō tātou fa'aroro'o, mai raro mai i te fenua 'ei fa'atupura'a i te parau mana a te Fatu ia Enoha. Te fāra'a te Metua 'e te Tamaiti 'e te mau melahi 'e te mau peropheta i te peropheta Iosepha Semita ra, « 'ua fa'aterehia 'ia e te ra'i nō te fa'aho'i mai i te mau mana tei tītauhia nō te bāsileia ».⁶

'Ua fāri'i te peropheta Iosepha Semita i te heheura'a nā ni'a i te heheura'a. Tē vai ra tei fa'ahitihia i roto i teie 'āmuira'a. E rave rahi heheura'a i fāri'ihia e te peropheta Iosepha tei fa'ahereherehia nō tātou i roto i Te Parau Ha'apī'ira'a 'e te mau Parau Fafau. Tei roto i te mau buka tumu ato'a a te 'Ēkālesia te mana'o 'e te hina'aro o te Fatu nō tātou i teie tau tu'ura'a hope'a.⁷

Hau atu i teie mau pāpā'ira'a mo'a niu, 'ua ha'amaita'ihia tātou i te heheura'a tāmāu i te mau peropheta ora. 'Ua riro te mau peropheta 'ei mau « ti'a mana tonohia e te Fatu 'e ha'amanahia nō te parau nā ni'a i tōna i'oa ».⁸

Tē vai ra te mau heheura'a, e mau heheura'a fāito rahi roa 'ino, 'e tē vai ra, nō te ha'amāramarama atu ā 'ia i te mau parau mau hanahana 'e te faufa'a tumu, nō te hōro'a i te arata'ira'a nō tō tātou nei 'anotau.⁹

'Ua māuruuru rahi tātou nō te heheura'a i hōro'ahia i te peresideni

Spencer W. Kimball nō ni'a i te autahu'ara'a 'e te mau ha'amaita'ira'a hiero tei matara i te tā'āto'ara'a o te mau tāne ti'amā 'e melo ho'i nō te 'Ēkālesia, i te 'āva'e Tiunu 1978.¹⁰

'Ua tāvini au nā muri i te mau melo nō te Tino 'Ahuru Ma Piti e rave rahi tei ti'a atu 'e tei 'āmui i te pupu tei fāri'i i te reira heheura'a faufa'a rahi. 'Ua paraparau ta'a 'ē au ia rātou tāta'itahi, 'e 'ua ha'apāpū mai rātou i te arata'ira'a pae vārua mana rahi 'e te tāhō'ē tā rātou te peresideni Kimball i 'ite. E rave rahi o rātou tei parau ē, 'o te heheura'a mana rahi roa a'e tā rātou i fāri'i, nā mua a'e 'e i muri iho i te reira.¹¹

Mātou e tāvini nei i roto i te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo, 'ua ha'amaita'ihia mātou i tō tātou nei 'anotau nō te taera'a mai te tahi mau heheura'a rahi nā roto i te mau peropheta.¹² 'Ua riro te peresideni Russell M. Nelson 'ei ti'a mana tonohia nā te Fatu i te pae *iho ā rā* nō te mau heheura'a, nō te tauturura'a i te mau 'utuāfare 'ia ha'amau i te vāhi mo'a nō te fa'aroro'o i te fare, nō te ha'aputuputura'a ia 'Īserā'ela i purara i nā pae e piti o te pāruuru, 'e nō te ha'amaita'ira'a i te mau melo tei fāri'i i te 'ōro'a hiero, maoti te mau 'ōro'a ato'a o te hiero mo'a.

I te fa'arara'ahia te mau tauira'a faufa'a rahi nō te ha'amaita'i i tō tātou

mau 'utuāfare, i te 'āmuira'a rahi nō 'Ātopa 2018, 'ua ha'apāpū atu vau ē « i roto i te fa'aotira'a a te 'āpo'ora'a a te Peresidenira'a Mātāmua 'e te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo i roto i te hiero... i muri a'e i tō te peropheta here tāparura'a i te Fatu nō te heheura'a... 'ua fāri'i te tā'āto'ara'a i te hō'ē ha'apāpūra'a pūai ».¹³

I taua taime ra, 'ua fāri'ihia te tahi atu ā heheura'a nō ni'a i te mau 'ōro'a mo'a o te hiero, 'aita rā i fa'arahia 'e i ha'amatahia i terā taime.¹⁴ 'Ua ha'amata te reira nā roto i te heheura'a i te peropheta iho, te peresideni Russell M. Nelson, 'e te ha'apāpūra'a marū 'e te mana rahi ia rātou i 'āmui i roto i terā 'ohipa. 'Ua tītau ta'a 'ē te peresideni Nelson i nā tuahine e peresideni ra i te Sōtaiete Tauturu, te Feiā 'āpī tamāhine 'e te Paraimere. 'Ua riro te arata'ira'a hope'a, tei hōro'ahia i roto i te hiero, i te Peresidenira'a Mātāmua 'e i te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo, 'ei ha'aputapūra'a pae vārua rahi 'e te mana rahi. 'Ua 'ite mātou tāta'itahi ē 'ua fāri'i mātou i te mana'o, te hina'aro 'e te reo o te Fatu.¹⁵

Tē fa'a'ite nei au ma te tura rahi ē, 'ua fāri'ihia te heheura'a tāmāu 'e tē

fāri'ihia nei te reira nā roto i te mau rēni tei ha'amauhia e te Fatu. Tē parau pāpū nei au ē, 'ua riro te poro'i 'āpī tei vauvauhia e te peresideni Nelson i teie po'ipo'i, 'ei heheura'a nō te ha'amaita'i i te mau ta'ata ato'a.

Tē fa'atae nei mātou i te hō'ē tītaura'a manihini i te tā'āto'ara'a, 'ia haere mai i te fa'a'amua i te 'aira'a mā'a a te Fatu.

Tē fa'a'ite ato'a nei mātou i te hina'aro o tō mātou 'ā'au 'ia tāhō'ē fa'ahou mai rātou tei tāfifi na i tō rātou 'itera'a pāpū, rātou tei 'ore i itoito roa 'e rātou tei 'iritihia te i'oa i roto i te mau pāpa'a parau a te 'Ēkālesia. Tē hina'aro nei mātou 'ia rave i te fa'a'amua 'e 'outou, « i te parau a te Atua », i te 'aira'a mā'a a te Fatu, nō te ha'api'i i te mau mea e rave atu tātou pā'āto'a.¹⁶ Tītauhia 'outou nō mātou ! Tītauhia 'outou nō te 'Ēkālesia ! Tītauhia 'outou nō te Fatu ! 'O te pure ho'i o tō mātou nei 'ā'au, 'ia 'āmui mai 'outou 'ia mātou nei nō te ha'amori i te Fa'a'ora o te ao nei. 'Ua 'ite mātou ē, tē vai nei 'o 'outou tei fa'aruru i te 'ohipa mainaina, te 'ohipa hāmani 'ino 'aore rā te ravera'a 'aita e au i tō te Mesia. 'Ua 'ite ato'a mātou ē, tē vai nei tei

tāmatahia te fa'aro'o 'aita i au-roahia, 'aita i māramaramahia 'e 'aita i fa'a'āfarohia.

Tē vai nei vetahi o tā tātou mau melo pūai 'e te ha'apa'o maita'i tei mamae i te tāmatarā'a o tō rātou fa'aro'o nō te tahi pu'e tau. E mea au nā'u te fa'ati'ara'a, e parau mau, nō ni'a ia W. W. Phelps, tei fa'aru'e i te 'Ēkālesia 'e tei fa'a'ino i te peropheta Iosepha Semita i te fare ha'avāra'a nō Missouri. I muri iho i tōna tātara-hapara'a, 'ua pāpa'i 'oia ia Iosepha : « 'Ua 'ite au i tō'u vaira'a, 'ua 'ite 'oe 'e 'ua 'ite ato'a te Atua, 'e tē hina'aro nei au i te fa'aorara'a mai te mea e tauturu mai tō'u mau hoa iā'u ».¹⁷ 'Ua fa'a'ore Iosepha i tāna hapa, 'ua fa'aho'i mai iāna i ni'a i te 'ohipa 'e 'ua pāpa'i atu ma te here : « Hoa i te ha'amatarā'a, hoa i te hope'ara'a ».¹⁸

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, ta'a 'ē noa atu tō 'outou vaira'a, 'ia 'ite 'outou ē, e fāri'i te 'Ēkālesia 'e te mau melo ia 'outou 'ia ho'i ana'e mai 'outou !

Te heheura'a i te ta'ata hō'ē nō te arata'i i tō tātou orara'a

E matara te heheura'a ta'ata hō'ē i te mau ta'ata ato'a e 'imi ma te ha'eha'a i te arata'ira'a a te Fatu. E mea faufa'a rahi te reira mai te heheura'a i te peropheta. Maoti te heheura'a pae vārua i te ta'ata hō'ē nō 'ō mai i te Vārua Maita'i i fāri'i ai tau mirioni ta'ata i te 'itera'a pāpū tītauhia nō te bāpetizo ia rātou 'e nō te ha'amau ia rātou 'ei melo nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

'O te heheura'a i te ta'ata hō'ē te ha'amaita'ira'a ha'aputapū e fāri'ihia i muri iho i te bāpetizora'a, i te taime e « mo'a 'outou i te noa'ara'a mai te Vārua Maita'i ».¹⁹ Tē ha'amana'o ra vau i te tahi heheura'a pae vārua ta'a 'ē i te 15ra'a o tō'u matahiti. Tē 'imi ra tō'u taea'e iti i te arata'ira'a a te Fatu nō te 'ite nāhea i te pāhono i tō māua metua tāne here tei 'ore i hina'aro 'ia tāvini tō'u taea'e i te hō'ē misiōni. 'Ua pure ato'a vau ma te mana'o pāpū 'e 'ua fāri'i au i tā'u iho nei heheura'a nō te parau mau o te 'evanelia.

Te ti'ara'a 'ohipa o te Vārua Maita'i.

Tei ni'a te heheura'a i te ta'ata hō'ē i te mau parau mau e fāri'ihia nō 'ō mai te Vārua Maita'i.²⁰ 'O te Vārua Maita'i te tino heheu 'e te parau pāpū nō te mau parau ato'a, nō ni'a iho ā rā i te Fa'aora. 'Aita te Vārua Maita'i ra, e'ita ia e nehenehe e 'ite mau ē 'o Iesu te Mesia. Tōna ti'ara'a 'ohipa niu, 'o te hōro'ara'a ia i te 'itera'a pāpū nō te Metua 'e nō te Tamaiti 'e tō rāua ti'ara'a 'e te hanahana.

E nehenehe te Vārua Maita'i e fa'auru ma te mana rahi mau.²¹ E'ita te reira fa'aurura'a e vai tāmau noa maori rā e bāpetizohia te ta'ata 'e e fāri'i 'oia i te hōro'a o te Vārua Maita'i. E riro ato'a te Vārua Maita'i 'ei ti'a mana nō te tāmāra'a i roto i te 'ohipa tātarahapara'a 'e te fa'aorera'a hara.

E paraparau te Vārua ma te rāve'a fa'ahiahia mau. 'Ua fa'a'ohipa te Fatu i teie fa'ahōho'ara'a nehenehe :

« E fa'a'ite au ia 'oe i roto i tō 'oe ferurira'a 'e i roto i tō 'oe 'ā'au na, nā roto i te Vārua Maita'i, 'o tē tae i ni'a ia 'oe 'e 'o tē vai i roto i tō 'oe 'ā'au.

I teienei, inaha, 'o teie te varua o te heheura'a ».²²

Noa atu ā te 'ohipa mana rahi roa o te heheura'a, e tae pinepine mai rā te reira mai te reo iti ha'iha'i.²³ Tei roto i te mau pāpa'ira'a mo'a te mau hi'ora'a e rave rahi nō te huru te Vārua e fa'auru i tō tatōu ferurira'a, mai te paraura'a i te hau i tō tātou ferurira'a,²⁴ te vai-noa-ra'a i roto i te ferurira'a,²⁵ te

ha'amāramaramara'a i te ferurira'a,²⁶ 'e te hō'ē ato'a reo i te ferurira'a.²⁷

Te tahi mau parau tumu e fa'aineine ia tātou 'ia fāri'i i te heheura'a :

- Pure nō te arata'ira'a pae vārua. Ma te fa'atura 'e te ha'eha'a, tītauhia ia tātou 'ia 'imi 'e 'ia ani,²⁸ 'e 'ia fa'a'oroma'i 'e 'ia auraro.²⁹
- Fa'aineine nō te fa'aurura'a. E tītau te reira 'ia fa'atū'ati ia tātou i ni'a i te mau ha'api'ira'a a te Fatu, 'e 'ia ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a.
- Rave ti'amā i te 'ōro'a mo'a. 'Ia rave tātou i te reira, tē parau pāpū nei tātou 'e tē fāfau nei ho'i i te Atua e rave tātou i ni'a ia tātou i te i'oa o tāna Tamaiti mo'a 'e e ha'amana'o iāna 'e e ha'apa'o i tāna mau fa'auera'a.

E fa'aineine teie mau parau tumu ia tātou 'ia fāri'i, 'ia hāro'aro'a 'e 'ia pe'e i te muhumuhu 'e te arata'ira'a a te Vārua Maita'i. 'Oia ato'a ia « te mau mea hau... 'o tē fa'atupu mai i te 'oa'oa [e]... te ora mure 'ore ».³⁰

E fa'arahi-roa-hia tā tātou fa'aineinera'a pae vārua 'ia tuatāpapa pinepine tātou i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e te mau parau mau o te 'evanelia, 'e 'ia feruri tātou i te arata'ira'a tā tātou e 'imi nei. 'A ha'amana'o rā 'ia fa'a'oroma'i 'e 'ia ti'aturi i te taime o te Fatu. Nā te Fatu 'ite hope e hōro'a i te arata'ira'a i te taime « tāna e mā'iti iho nō te ha'api'ipi'i ia tātou ».³¹

Te heheura'a i roto i tō tātou mau pi'ira'a 'e mau fa'auera'a 'ohipa

E hōro'a ato'a mai te Vārua Maita'i i te heheura'a nō tō tātou mau pi'ira'a 'e te mau fa'auera'a 'ohipa. Tā'u i 'ite, e tae pinepine mai te arata'ira'a pae vārua rahi i te taime e tāmata tātou i te ha'amaita'i ia vetahi 'ē, i te ravera'a i tā tātou mau hōpoi'a.

Tē ha'amana'o nei au 'ei 'episekōpo 'āpī, 'ua fāri'i au i te niuniu a te tahi nā ta'ata fa'aipoipo hepohepo ma'a taime poto noa 'a ta'uma ai au i ni'a i te manureva nō te hō'ē tere 'ohipa. 'Ua tāparu vau i te Fatu hou rāua 'a haere mai ai, nō te 'ite nāhea i te ha'amaita'i ia rāua. 'Ua heheuhia mai te nātura o te fifi 'e te pāhonora'a e hōro'a atu. Maoti te reira arata'ira'a a te heheura'a i ti'a ai iā'u 'ia rave i te mau hōpoi'a mo'a o tā'u pi'ira'a 'ei 'episekōpo noa atu ā te taime vata poto roa nā'u. Tē 'ite ato'a nei te mau 'episekōpo 'ati a'e i te ao nei i teie huru 'ohipa mai iā'u nei. 'Ei peresideni titi, 'aita vau i fāri'i noa i te heheura'a faufa'a rahi, 'ua fāri'i ato'a rā vau i tā'u iho nei *fa'atitī'aifa-rora'a* tei tītauhia nō te fa'atupu i te mau 'ōpuara'a a te Fatu.

Tē ha'apāpū nei au ia 'outou ē, e ti'a ia tātou tāta'itahi 'ia fāri'i i te arata'ira'a tei heheuhia 'a ha'a ai tātou ma te ha'eha'a i roto i te 'ō vine o te Fatu. Te rahira'a o tā tātou arata'ira'a, nō 'ō mai ia i te Vārua Maita'i. I te tahi taime, 'e nō te tahi tumu ta'a 'ē, e tae 'āfaro mai te reira mai roto mai i te Fatu. 'O vau iho nei, tē parau pāpū nei au ē, e parau mau te reira. Te arata'ira'a nō te 'Ēkālesia, 'ei tā'āto'ara'a, e tae mai ia i te Peresideni 'e te peropheta o te 'Ēkālesia.

Mātou nei te mau 'āpōsetolo i teie 'anotau, tē fāna'o nei mātou i te 'ohipa 'e i te tere nā muri i tō tātou perophe-ta, te peresideni Nelson. Tē fa'ahiti nei au i tā Wilford Woodruff i parau nō te peropheta Iosepha Semita ; e tano ato'a i n'ia i te peresideni Nelson. 'Ua 'ite au i « te mau ravera'a a te vārua o te Atua i ni'a iāna, 'e te mau heheura'a a Iesu Mesia iāna 'e te tupura'a o taua mau heheura'a ra ».³²

Tā'u nei tāparu ha'eha'a i teie mahana, 'oia ho'i, 'ia 'imi tātou

Rexburg, Idaho, Marite

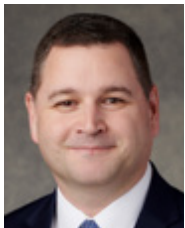
tāta'itahi i te heheura'a tāmāu nō te arata'i i tō tātou orara'a 'e nō te pe'e i te Vārua 'a ha'amori ai tātou i te Atua te Metua nā roto i te i'oa o tō tātou Fa'aora Iesu Mesia, 'o tā'u ia e hōro'a nei i tō'u 'itera'a pāpū, i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. I te matahiti 1960 i te fa'atopara'ahia te matahiti o te tāvinira'a misiōnare nō te mau taure'are'a tamāroa mai te 20 i te 19 matahiti, tei roto vau i te mau feiā hope'a tei haere i te 20 matahiti ; 'o Elder Jeffrey R. Holland hō'ē o te mau feiā mātāmua tei haere i te 19 matahiti.
2. Hi'o « Te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'ira'a o te 'Evanelia a Iesu Mesia : E poro'i nō te piti-hānere-ra'a o te matahiti i tō te ao nei » i roto Russell M. Nelson, « 'A fa'aro'o iāna », *Liahona*, Mē 2020, 91. Tē tai'ohia nei teie poro'i 'e nā poro'i e pae tei pūharahia i roto i teie tau tu'ura'a e te Peresidenira'a Mātāmua 'e te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo.
3. *Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Spencer W. Kimball* (2006), 293 ; hi'o ato'a Mataio 16:13–19.
4. Mose 7:61.
5. Mose 7:62. Tē parau fa'ahou nei te Fatu : « 'E te parauti'a 'e te parau mau 'o tā'u e ha'aparare i te fenua ato'a mai te diluvi te huru, nō te ha'aputupu mai i ta'u i mā'iti mai nā poro e maha o te ao nei » (Mose 7:62 ; hi'o ato'a Salamo 85:11).
6. Ezra Taft Benson, « The Gift of Modern Revelation », *Ensign*, Nov. 1986, 80.
7. Hi'o Ezra Taft Benson, « The Gift of Modern Revelation », 80.
8. Hugh B. Brown, « Joseph Smith among the Prophets » (Sixteenth Annual Joseph Smith Memorial Sermon, Logan Institute of Religion, 7 nō Titema 1958), 7.
9. Hi'o Hugh B. Brown, « Joseph Smith among the Prophets », 7. 'Ia hi'o-pauroa-hia, e tū'ati te mau heheura'a i te parau a te Atua tei hōro'ahia i te mau peropheta nā mua atu.
10. Hi'o Fa'a'itera'a mana 2 ; hi'o ato'a 2 Nephi 26:33. 'Ua ha'amata te heheura'a i te ha'api'ira'a tumu tei ha'api'ihia i roto i te Buka a Moromona ē « hō'ē ā ana'e tō te ta'ata ato'a ti'ara'a i mua i te Atua », 'oia ato'a ia te « 'ere'ere 'e te 'uo'uo, te titi 'e te ti'amā, te tane 'e te vahine » (2 Nephi 26:33). 'Ua fāri'ihia teie heheura'a fa'ahiahia 'e 'ua ha'apāpūhia i roto i te piha mo'a ni'a o te hiero nō Roto Miti, e te 'Āpo'ora'a nō te Peresidenira'a Mātāmua 'e te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo.
11. E rave rahi 'āpōsetolo tei fa'a'ite ē, nō te mana rahi 'e te mo'a o te heheura'a, e'ita e nava'i te mau parau nō te fa'ahiti i te reira noa atu ā te parau, 'e e nehenehe e parau ē, tē fa'a'iti nei te mau parau i te nātura hōhonu 'e te mana rahi o te heheura'a.
12. Hi'o « Te 'utuāfare : E Poro'i i tō te Ao nei », *Liahona*, Mē 2017, 145. 'Ua fa'aarahia teie parau poro'i e te peresideni Gordon B. Hinckley i te rurura'a rahi a te Sōtaiete Tauturu, tei fa'atupuhia i te 23 nō Setepa 1995, i Roto Miti, Utah. Hi'o ato'a Thomas S. Monson, « Manava i te 'āmui'a », *Liahona*, Nov. 2012, 4–5. 'Ua fa'aara te peresideni Monson i te

fa'atopara'a o te matahiti tītauhia nō te tāvinira'a misiōnare.

13. Quentin L. Cook, « Te fa'afāriura'a hōhonu 'e te pāpū i te Metua i te Ao ra 'e i te Fatu ia Iesu Mesia », *Liahona*, Novema 2018, 11.
14. 'Ua fa'a'ohipahia te mau heheura'a nō ni'a i te mau 'ōro'a mo'a o te hiero i roto i te mau hiero ato'a, 'ua ha'amata i te 1 nō Tēnuare 2019. E mea faufa'a rahi 'ia māramama ē, te mau parau ta'a 'ē nō ni'a i te mau 'ōro'a o te hiero, e paraparau-noa-hia i roto i te hiero. Terā rā, e ha'api'ihia te mau parau tumu. 'Ua ha'api'i nehenehe roa Elder David A. Bednar i te aura'a o te mau fafaura'a 'e te mau 'ōro'a o te hiero 'e nāhea, nā roto ia rātou, « e nehenehe ai te mana nō te atura'a 'ia tae mai i roto i tō tātou orara'a » (« 'Ia hāmanihia teie nei fare i tō'u nei i'oa », *Liahona*, Mē 2020, 86).
15. 'Ua tupu teie 'ohipa 'e te mau rurura'a i roto i te hiero nō Roto Miti, i te mau 'āva'e nō Tēnuare, Fepuare, Māti 'e 'Ēperera 2018. 'Ua tae mai te heheura'a hope'a i te Peresidenira'a Mātāmua 'e te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti i te 26 nō 'Ēperera 2018.
16. Hi'o 2 Nephi 32:3.
17. *Saints: The Story of the Church of Jesus Christ in the Latter Days*, vol. 1, *The Standard of Truth, 1815–1846* (2018), 418.
18. *Saints*, 1:418.
19. 3 Nephi 27:20.
20. E melo te Vārua Maita'i nō te Atura'a (hi'o 1 Ioane 5:7 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 20:28). E tino vārua tona mai te hōho'a 'e mai te au i te ta'ata (hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 130:22). Tei te mau vāhi ato'a tāna fa'aurura'a. 'Ua tāhō'ē 'oia i te fā 'e tō tātou Metua i te Ao ra 'e Iesu Mesia, tō tātou Fa'aora.
21. Nō te ta'a maita'i nō ni'a i te Māramama o te Mesia 'e te ta'a-'ē-ra'a i roto i te Māramama o te Mesia 'e te Vārua Maita'i, hi'o 2 Nephi 32 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 88:7, 11–13 ; « Light of Christ », *Bible Dictionary*. Hi'o ato'a, Boyd K. Packer, « The Light of Christ », *Liahona*, 'Ēperera 2005, 8–14.
22. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 8:2–3.
23. Hi'o Helamana 5:30 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 85:6.
24. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 6:23.
25. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 128:1.
26. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 11:13.
27. Hi'o Enosa 1:10.
28. Hi'o Mataio 7:7–8.
29. Hi'o Mosia 3:19.
30. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 42:61.
31. Neal A. Maxwell, *All These Things Shall Give Thee Experience* (2007), 31.
32. Wilford Woodruff, i roto *Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkālesia : Iosepha Semita* (2007), 323.

Nā Elder Ricardo P. Giménez
Nō te Hitu 'Ahuru

Te 'imira'a i te ha'apūra'a i roto i te mau vero o te orara'a

'Ō Iesu Mesia 'e tāna tāra'ehara te ha'apūra'a tā tātou pā'āto'a e tītau nei, noa atu te huru o te mau vero e tā'iri nei i tō tātou orara'a.

I rōpū i te mau matahiti 90, i te roara'a o tā'u mau matahiti ha'a-pi'ira'a tuarua, tei roto vau i te pupu maha nō te Aupupu Feiā Tūpohe Auahi nō Santiago i te fenua Hereni. I tō'u tāvinira'a i reira, 'ua ora vau i roto i te 'āua o te feiā tūpohe auahi 'ei melo nō te tīa'i i te pō. 'Ia fāta-ta mai te hope'a o te matahiti, 'ua parauhia mai iā'u 'ia tae mai au i te 'āua o te feiā tūpohe auahi i te pō nō te matahiti 'āpi, nō te mea i taua mahana ra, e tupu tāmau te mau fifi rū. 'Ua pāhono atu vau ma te māere ē, « 'Oia mau ānei? »

Nō reira, tē ha'amana'o ra vau, tē tīa'i noa ra vau 'e tō'u mau hoa, i te hora 'ahuru ma piti i te pō, tē hāru-ru mai nei te mau ahitiri i roto i te 'oire nō Santiago. 'Ua ha'amata a'era mātou i te āpā te tahi 'e te tahi ma te fa'ahiti i te mau parau tohu maita'i nō te matahiti 'āpi. I terā iho taime, tē tā'i mai nei te mau oe o te 'āua o te feiā tūpohe auahi, e tāpa'o fa'a'ite ē, tē vai ra hō'ē fifi rū. 'Ua rave mātou i tā mātou mau mātēria 'e 'ua ou'a i ni'a

i te pere'o'o tūpohe auahi. 'A tere ai mātou nō te haere i te vāhi o te fifi rū, nā mua i te mau naho'a ta'ata e fa'ahanahana ra i te matahiti 'āpi, 'ua hi'o vau ē, 'aita rātou e ha'ape'ape'a ra, 'e e 'ere ato'a i te mea tau'a roa. E mea hau rātou 'e te 'oa'oa ho'i i taua pō mahanahanaha ra. Teie rā, e 'ere i te mea ātea roa i reira, te mau ta'ata tā mātou e rū ra e haere e tauturu, tei roto mau rātou i te fifi.

Nā teie 'ohipa i tauturu iā'u 'ia 'ite ē, noa atu ē, i te tahi taime, e ora tātou ma te au māite, tē vai ra te taime e fārerei tātou tāta'itahi i te mau fifi mana'o-'ore-hia, 'e i te mau vero e 'ore e mara'a ia tātou 'ia fa'aruru. E mau fifi pae tino, pae ferurira'a, pae 'utuāfare, 'e pae 'ohipa ; te mau 'ati nātura ; 'e te tahi atu mea o te orara'a 'aore rā, o

te pohe, terā te tahi mau hi'ora'a o te mau vero tā tātou e fārerei i roto i teie orara'a.

'Ia fārerei ana'e tātou i teie mau vero, pinepine tātou i te fa'atupu i te mau mana'o ha'aparuparu 'aore rā, te mau mana'o ri'ari'a. 'Ua parau te perezideni Russell M. Nelson, « te fa'aro'o 'o te rā'au 'ia o te mata'u »—*fa'aro'o i tō tātou Fatu 'o Iesu Mesia* (« 'A vaiiho i tō 'outou fa'aro'o 'ia fa'a'ite », *Liahona*, Mē 2014, 29). I tō'u 'itera'a i te mau vero e tupu nei i roto i te orara'a o te ta'ata, 'ua fa'aoti a'era vau ē, noa atu te huru o te vero e tupu mai i ni'a ia tātou—e rāve'a ānei tē vai ra 'aore rā, e 'itehia ānei te hope'ara'a—hō'ē ana'e ha'apūra'a 'e 'o te reira ana'e nō te mau huru vero ato'a. Teie ha'apūra'a hō'ē roa tei hōro'ahia mai e tō tātou Metua i te ao ra 'o tō tātou 'ia Fatu o Iesu Mesia 'e tāna tāra'ehara.

'Aore hō'ē o tātou i ha'apaehia nō te fa'aruru i teie mau vero. 'Ua a'o Helamana i tāna nā tamāroa, ia Nephi rāua Lehi : « E teie nei, e ta'u nā tamarī'i, 'a ha'amana'o, 'a ha'amana'o, 'e 'ia ha'amau i tō 'ōrua niu i ni'a i te papa ra o tō tātou ora, 'o te Mesia 'ia, 'o te Tamaiti a te Atua ho'i, 'e 'ia hāpono mai te diabolo i tōna ra mata'i 'ū'ana, 'e tāna mau ohe nā roto i te pū'āhiohio, 'e 'ia mā'iri mai tōna ra ūa pa'ari, 'e tōna vero rahi i ni'a iho ia 'ōrua ra, e 'ere 'oia i te mana i ni'a iho ia 'ōrua e pūtōhia ai 'ōrua i raro i te abuso, 'a mamea ai i te 'oto mure 'ore ra, nō te papa pa'i tā 'ōrua i ti'a i ni'a ra, 'o te niu mau 'ia, o te tumu 'ia patuhia i ni'a e te ta'ata, e 'ore e ti'a 'ia mā'iri rātou i raro » (Helamana 5:12).

Oslo, Norovetia

'O Robert D. Hales tei fārerei ato'a i te mau vero tāmāu, 'ua parau 'oia, « nō te mau ta'ata ato'a te māuiui; 'āre'a te huru nō tā tātou pāhōnora'a i te māuiui, tei te huru ato'a ia o te ta'ata. E nehenehe te māuiui e tupu mai i roto e piti huru. E nehenehe te reira e riro 'ei 'ohipa ha'apūaira'a 'e te tāmāra'a, 'ia 'āpitihiā i te fa'aro'o, 'aore rā, e nehenehe e riro 'ei pūai ha'amou i roto i tō tātou orara'a, mai te mea ē, 'aita tō tātou e fa'aro'o i te tusia tāra'ehara a te Fatu » (« Your Sorrow Shall Be Turned to Joy », *Ensign*, Novema 1983, 66).

Nō te fāna'o i te ha'apūra'a tā Iesu Mesia 'e tāna tāra'ehara e pūpū mai nei, 'ei fa'aro'o tō tātou i roto iāna e ti'a ai—te hō'ē fa'aro'o 'o tē vaiiho ia tātou 'ia ti'a i ni'a a'e i te mau māuiui ato'a o te hō'ē hi'ora'a tā'ōti'ahia nō te tāhuti nei. 'Ua fafau mai 'oia ē, e ha'amāmā 'oia i tā tātou hōpoi'a mai te mea ē, e haere tātou iāna ra i roto i te mau mea ato'a tā tātou e rave.

'Ua parau 'oia, « e haere mai 'outou iā'u nei, e te feiā ato'a i ha'a rahi, 'e tei teiaha i te hōpoi'a, 'e nā'u 'outou e fa'aora.

« A rave mai i tā'u zugo i ni'a ia 'outou, 'e 'ia ha'api'ihia 'outou e au, tē marū nei ho'i au 'e te ha'eha'a o te 'ā'au : 'e e noa'a ho'i te ora i tō 'outou vārua.

« Tē marū nei ho'i tā'u zugo 'e tē māmā nei tā'u hōpoi'a » (Mataio 11:28–30 ; hi'o ato'a Mosia 24:14–15).

Tē nā 'ō ra te parau ē, « i te ta'ata e fa'aro'o tōna, 'aita e titauihia te ha'amāramaramara'a. I te ta'ata 'aita e fa'aro'o tōna, e'ita e roa'a 'ia ha'amāramarama ». (Tē parauhia ra ē, nā Thomas Aquinas teie parau, terā rā, mai tē huru ra ē, e fa'ahitira'a parau hape teie nō te mau mea tāna i ha'api'i.) Terā rā, e mea iti tō tātou hāro'aro'ara'a i te mau mea e tupu i ni'a i te fenua nei, 'e e mea pinepine 'aita tātou e pāhono i te uira'a ē, *nō te aha*. Nō te aha te reira i tupu ai? Nō te aha te reira i tupu ai i ni'a iā'u? E aha te titauihia nei iā'u 'ia 'apo mai? 'Ia 'ore ana'e e 'itehia ia tātou te pāhōnora'a, i reira e tano maita'i ai te mau parau i fa'ahitihia e tō tātou Fa'aora i ni'a i te peropheta Iosepha Semita i roto i te fare tāpe'ara'a nō Liberty :

« E tā'u tamaiti, 'ia hau mai na tō 'oe 'ā'au ; e vai poto noa mai tō 'oe 'enemi 'e tō 'oe mau 'ati ho'i ;

« E i reira, mai te mea e fa'a'oroma'i māite 'oe i te reira, e fa'ateitei mai te Atua ia 'oe i te vāhi teitei roa ra » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 121:7–8).

Noa atu ē, e rave rahi ta'ata e ti'aturi nei ia Iesu Mesia, te uira'a fau-fa'a, teie ia, tē *ti'aturi* ra ānei tātou iāna 'e tē *ti'aturi* ra ānei tātou i te mau mea tāna e ha'api'i nei ia tātou 'e e ani nei ia tātou 'ia rave. E feruri paha tē tahi ta'ata ē, « e aha tā Iesu Mesia i 'ite nō ni'a i te mea e tupu nei

i ni'a iā'u? E mea nāhea 'oia 'ia 'ite ē, e aha tā'u e hina'aro nō te fāri'i i te 'oa'oa? » 'Oia mau, 'o te Tāra'ehara ia 'e te Ārai tā te peropheta Isaia i parau 'a nā 'ō ai 'oia ē :

« I vahavahahia 'oia, 'e i ha'apa'ohia e te ta'ata ; e ta'ata mātarō i te oto, 'e 'ua 'ite ho'i i te mihi...

« 'Ua rave mau rā 'oia i tō tātou paruparu, 'e 'ua hōpoi 'ē 'oia i tō tātou 'oto...

« I paruparu rā 'oia i tā tātou nei hara, i tā'irihia 'oia i tō tātou nei 'ino ; e te a'o i hauhia ai tō tātou, tei ni'a ia iāna, 'e nō tōna paruparu e ora ai tātou ». (Isaia 53:3–5).

'Ua ha'api'i ato'a mai te 'āpōsetolo Petero ia tātou nō ni'a i te Fa'aora, i te nā-'ō-ra'a ē, « 'o tei mara'a ho'i iāna iho tā tātou hara i tōna iho tino i ni'a i te sātauro, 'ia ha'apa'o tātou o tei matara mai i te hara ra, i te parauti'a : nō tōna ho'i 'iravarava i ora ai 'outou » (1 Petero 2:24).

Noa atu ē, tē fātata mai ra te taimē nō te maratiri 'o Petero, 'aita i 'itehia te mata'u 'aore ra te mana'o ti'aturi 'ore, i roto i tāna mau parau ; 'ua ha'api'i rā 'oia i te feiā mo'a 'ia « 'oa'oa » noa atu ē, « nō te mea ti'a ia, i te mau pohe 'e'ē ra ». 'Ua a'o Petero ia tātou 'ia ha'amana'o ē, « te tāmatarā'a o tō [tātou] fa'aro'o... tāmata noa i te auahi », e riro te reira « 'ei ha'amaita'i, 'e 'ei tura, 'e 'ei maita'i i te fāra'a mai o Iesu Mesia ra » 'e i « te ora o tō [tātou] vārua » (1 Petero 1:6–7, 9).

Te parau fa'ahou ra o Petero :

« E au mau here ē, 'eiaha e māere i te hāmāni 'ino 'ū'ana i roto ia 'outou 'ei tāmātara'a ia 'outou, mai te mea ē 'ua ro'ohia 'outou i te tahi mea 'ē »

« E 'oa'oa rā, i te mea tē rave ato'a ra 'outou i te mau pohe o te Mesia ; 'e 'ia fa'a'itehia tōna hanahana, 'ia hiemateoa 'outou ma te 'oa'oa rahi » (1 Petero 4:12–13).

'Ua ha'api'i te peresideni Russell M. Nelson ē, « e nehenehe te feiā mo'a e 'oa'oa noa atu te mea e fa'aruruhia nei... Mai te mea ē, 'ua fa'atumu tātou i tō tātou orara'a i ni'a i te fa'anahora'a nō te fa'aorara'a a te Atua... 'e ia Iesu Mesia 'e tāna 'evanelia, e nehenehe tātou e fāri'i i te 'oa'oa noa atu te mau mea e tupu ra—'aore rā 'aita e tupu ra—i roto i tō tātou orara'a. Nō 'ō mai iāna 'e nōna te 'oa'oa e tae mai ai. 'O 'oia te tumu o te 'oa'oa ato'a » (« Te 'oa'oa' 'e te oraora pae vārua », *Liahona*, Novema 2016, 82).

'Oia mau, e mea 'ōhie 'ia fa'ahiti i teie mau mea mai te mea ē, 'aita tātou tō roto i te hō'ē vero, i te fa'ahōhipa i te reira i te tau vero. Terā rā, 'ei taea'e nō 'outou, tē ti'aturi nei au ē, e nehenehe 'outou e 'ite ē, e hina'aro mau tō'u 'ia fa'a'ite ia 'outou i te faufa'a rahi 'ia 'ite ē, 'o Iesu Mesia 'e tāna tāra'ehara te ha'apūra'a tā tātou pā'āto'a e tītāu nei, noa atu te huru o te mau vero e ta'iri nei i tō tātou orara'a.

'Ua 'ite au ē, e mau tamarī'i pā'āto'a tātou nā te Atua, 'e 'ua here 'oia ia tātou, 'e 'aita tātou i vai 'ōtahi noa. Tē ani nei au ia 'outou 'ia haere mai 'e 'ia hi'o ē, e nehenehe tāna e ha'amāmā i tā 'outou hōpoi'a, 'e 'ia riro 'ei ha'apūra'a o tā 'outou e 'imi nei. 'A haere mai, 'e 'a tauturu ia vetahi 'ē 'ia 'imi i te ha'apūra'a tā rātou e hina'aro nei. 'A haere mai, 'e 'a fa'aea mai i pīha'i iho ia mātou i roto i teie ha'apūra'a, 'o te tauturu ia 'outou 'ia 'aro i te mau vero o te orara'a. 'Aita hō'ē tapitapira'a i roto i tō'u 'ā'au ē, mai te mea ē, e haere mai 'outou, 'e 'ite 'outou, e tauturu 'outou, 'e e fa'aea mai 'outou.

'Ua fa'a'ite o Alama i tōna 'itera'a pāpū i tāna tamaiti 'o Helamana nō ni'a i te mau mea i muri nei : « 'Ua 'ite ho'i au ē, 'o tē ti'aturi i te Atua ra,

e fa'ati'ahia ia rātou i tō rātou mau 'ati, 'e tō rātou ahoaho, 'e tō rātou mau pohe, 'e e fa'ateiteihia rātou i te mahana hope'a ra ». (Alama 36:3).

'Ua parau te Fa'aora iho :

'Ua parau te Fa'aora iho ē : « 'A tu'u atu 'ia tāmāhanahanahia tō 'outou mau 'ā'au ; tei roto i tō'u pu'e rima te mau ta'ata ato'a ; 'a fa'aea noa nā ma te hau 'e 'a 'ite mai ē o vau nei te Atua.

« Nō reira, 'eiaha roa e mata'u e tae noa mai ai te pohe ra ; nō te mea i roto i teie nei ao e 'ore e roa'a te 'ira'a nō tō 'outou 'oa'oa, i roto rā iā'u nei 'ua 'i roa tō 'outou 'oa'oa » (Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 101:16, 36).

I roto i te hīmene ra « Be still, my soul », tei ha'aputapū i tō'u 'ā'au e rave rahi taimē, tē vai ra hō'ē parau poro'i tāmāhanahana nō tō tātou vārua. Teie te mau parau :

*Tō'u vārua : e tae mai te hora
E ora ai tātou i te Fatu,
E 'ore ai tō tātou nei 'oto,
E fa'aho'ihia mai te here mau.
Tō'u vārua: 'ia hope teie tau,
E fārerei fa'ahou tātou nei.
(Te mau Hīmene, no. 111)*

I mua i te mau vero o te orara'a, 'ua 'ite au ē, mai te mea ē, e rohi tātou 'e e ti'aturi ia Iesu Mesia 'e i tōna tāra'ehara 'ei ha'apūra'a nō tātou, e fāri'i tātou i te tauturu, te tāmāhanahana, te pūai, te hitahita 'ore, 'e te hau tā tātou e 'imi nei, ma te 'ite pāpū i roto i tō tātou 'ā'au ē, i te hope'a o tō tātou tau i ni'a i te fenua nei, e fa'aro'o tātou i te mau parau a te Fatu : « 'Ua ti'a roa e teie nei tāvini maita'i 'e te ha'avare 'ore : E haere 'oe i roto i te 'ōro'a 'oa'oa a tō Fatu » (Mataiao 25:21). I te i'oa 'o Iesu Mesia, 'āmene. ■

Olmué, Marga Marga, Tirenī

Nā Elder Dieter F. Uchtdorf
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

'A haere mai nō te 'ite i te tā'amura'a

*Tē ani nei tātou i te mau tamari'i ato'a a te Atua
'ati a'e i te ao nei 'ia 'āmui mai i roto i teie
tauto'ora'a rahi.*

E au mau taea'e, e au mau tuahine, e au mau hoa, i te mau hepetoma tāta'itahi, e ha'amori te mau melo o Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei 'ati a'e i te paraneta, i tō tātou Metua here i te ao ra, te Atua 'e te Ari'i o te ra'i nui ātea, 'e tāna Tamaiti here, ia Iesu Mesia. E feruri tātou i te orara'a 'e te mau ha'amaita'ira'a a Iesu Mesia—te vārua hara 'ore ana'e tei ora na, te 'Ārenio pōra'o 'ore a te Atua. Mai te pinepine e roa'a ia tātou, e rave tātou i te 'ōro'a 'ei ha'amana'ora'a i tāna tusia 'e e fa'a'ite tātou ē, e pū 'oia nō tō tātou orara'a.

'Ua here tātou iāna 'e tē fa'atura nei tātou iāna. Nō tōna here rahi 'e te mure 'ore, 'ua mamae Iesu Mesia 'e 'ua pohe ho'i nō 'outou 'e nō'u nei. 'Ua 'ōfati 'oia i te mau pōnao 'ūputa o te pohe, 'ua tūpararā 'oia i te 'āua tei fa'ata'a 'ē i te mau hoa 'e te feiā herehia,¹ 'e 'ua fa'atae mai i te tīa'ira'a i te feiā 'aita tō rātou tīa'ira'a, 'e te fa'aorara'a i te tīi.²

E fafau tātou iāna i tō tātou 'ā'au, tō tātou ora 'e tā tātou ha'amorira'a tāmahana. Nō reira, « tē paraparau nei tātou i te Mesia, tē 'oa'oa nei tātou i te Mesia [e] tē a'o nei tātou i te parau a

te Mesia... 'ia 'ite tā tātou mau tamari'i i te tumu e hi'ohia atu e rātou nō te matarara'a i tā rātou mau hara ».³

Te ha'api'ipi'ira'a i te ti'ara'a pipi

Terā rā, 'ua hau atu te rirora'a 'ei pipi nā Iesu Mesia i te paraparaura'a 'e te a'ora'a i te Mesia. Nā te Fa'aora iho i fa'aho'i mai i tāna 'Ēkālesia nō te tauturu ia tātou i ni'a i te 'e'ā, nō te riro-rahi-atu-ā-ra'a mai iāna te huru. Tē hōro'a nei te fa'anahora'a o Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i

te mau Mahana Hope'a nei i te rāve'a nō te ha'api'ipi'i i te mau 'ite niu o te ti'ara'a pipi. Maoti te 'ohipara'a i roto i te 'Ēkālesia tātou e ha'api'i ai 'ia 'ite 'e 'ia 'ohipa mai te au i te mau muhumuhu a te Vārua mo'a. E ha'api'i tātou i te vai ineine nō te toro i te rima nō te aumihi 'e te hāmani maita'i ia vetahi 'ē.

E tauto'ora'a teie nō te orara'a tā'āto'a, e tītau te reira i te ha'api'ipi'ira'a.

E 'ohipa te mau mā'ona rahi e rave rahi roa hora nō te ha'api'ipi'i i te mau 'ite niu o tā rātou tū'aro. Te mau tuati ma'i, te mau rave 'ohipa nā ni'a i te natirara, te mau 'aivāna'a 'ātōmī, 'e 'o vau iho nei e tata'u nei ia Harriet i te pae nō te tunura'a mā'a, e maita'i mai tātou 'e e 'aravihi ho'i 'ia ha'api'ipi'i itoito tātou i tō tātou tōro'a.

'Ei tōmānā manureva, pinepine au i te ha'api'ipi'i i te mau pairati i ni'a i te hō'ē manureva ha'avare—e mātini huru vāna'a e fa'ahōho'a i te rerera'a manureva. 'Aita te mātini e tauturu noa i te mau pairati 'ia ha'api'i i te mau 'ite niu nō te rerera'a ; e ha'api'i ato'a rā rātou 'ia fa'aruru i te mau 'ohipa tīa'i-'ore-hia i roto i te manureva mau, 'e 'ia rave rātou i te mau fa'aotira'a.

E tano ato'a te reira mau parau tumu nō te mau pipi a Iesu Mesia.

Nā te 'āmui-itoito-ra'a i roto i te 'ohipa a te 'Ēkālesia a Iesu Mesia 'e te mau rāve'a rahi 'e rau i reira, e tauturu ia tātou 'ia fa'aineine maita'i a'e nō te mau tauira'a o te orara'a, noa atu ā te huru 'e te teimaha o te reira. 'Ei melo

Millcreek, Utaha, Marite

nō te 'Ēkālesia, tē fa'aitoitohia nei tātou 'ia utuhi ia tātou i roto i te mau parau a te Atua nā roto i tāna mau peropheta, nō tahito rā 'e nō teieni. Nā roto i te pure ateate 'e te ha'eha'a i tō tātou Metua i te Ao ra, e ha'api'i tātou 'ia ta'a maita'i i te reo o te Vārua mo'a. E fāri'i tātou i te mau pi'ira'a 'ia tāvini, 'ia ha'api'i, 'ia fa'anaho, 'ia aupuru 'e 'ia fa'atere. I teie mau rāve'a e ti'a ai ia tātou 'ia tupu i te rahi i te pae vārua, i te pae nō te ferurira'a 'e i roto i tō tātou huru.

E tauturu te reira ia tātou 'ia fa'aineine nō te rave 'e nō te ha'apa'o i te mau fafaua'a mo'a e ha'amaita'i ia tātou i roto i teie nei orara'a 'e te orara'a nō muri iho.

Haere mai, 'āpiti mai ia mātou !

Tē ani nei mātou i te mau tamari'i ato'a a te Atua 'ati a'e i te ao nei 'ia 'āmui mai i roto i teie tauto'ora'a rahi. Haere mai e hi'o ! Noa atu ā teie tau fifi nō te ma'i COVID-19, fārerei ana'e nā ni'a i te natirara. Fārerei i tā tātou mau misiōnare nā ni'a i te natirara. 'Ia 'ite 'outou iho e aha mau teie 'Ēkālesia ! 'Ia oti teie tau fifi, fārerei ana'e i roto i tō mātou mau fare 'e tō mātou mau vāhi ha'amorira'a !

Tē ani nei au ia 'outou 'ia haere mai e tauturu ! 'A haere mai e tāvini nā muri ia mātou, e aupuru i te mau tamari'i a te Atua, e pe'e i te mau ta'ahira'a o te Fa'aora 'e e fa'ariri i teie nei ao 'ei vāhi maita'i a'e.

'A haere mai nō te 'ite i te tā'amura'a ! E pūai atu ā mātou ia 'outou. 'E e maita'i atu ā 'outou, e hāmani maita'i atu ā 'e e 'oa'oa rahi atu ā. E hōhonu atu ā tō 'outou fa'aro'o 'e te tupu atu ā—e pāto'i atu ā i te mau 'āoirā'a 'e te mau fifi tīa'i-orehia o te orara'a.

'E nāhea i te ha'amata ? E rave rahi rāve'a.

Tē ani nei mātou ia 'outou 'ia tai'o i te Buka a Moromona. 'Aita tā 'outou e buka ra, e nehenehe 'outou e tai'o i ni'a i te ChurchofJesusChrist.org⁴ 'aore rā e fa'auta uira i te fa'anahora'a Buka a Moromona. Te Buka a Moromona, 'o te tahi atu ia 'ite nō Iesu Mesia 'e e hoa nō te Faufa'a Tahito 'e te Faufa'a

'Āpi. 'Ua here mātou i teie mau pāpa'ira'a mo'a ato'a, 'e te ha'api'i nei mātou i roto i te reira.

Tē ani nei mātou ia 'outou 'ia hi'o-hi'o i te ComeuntoChrist.org nō te 'ite e aha tā te mau melo o te 'Ēkālesia e ha'api'i nei 'e e ti'aturi nei.

'A ani i te mau misiōnare 'ia paraparau ia 'outou nā ni'a i te natirara 'aore rā i roto i te 'ōmo'e o tō 'outou fare mai te mea e nehenehe—e poro'i nō te tīa'ira'a 'e te fa'aorara'a tā rātou. Teie mau misiōnare, 'o tā mātou mau maita'i iti ia 'e te mau tamāhine iti e tāvini nei i te mau vāhi rau 'ati a'e i te ao nei, tē fa'atusia nei rātou i tō rātou taime 'e te moni.

I roto i te 'Ēkālesia a Iesu Mesia, e 'ite mai 'outou i te 'utuāfare ta'ata 'aita i ta'a 'ē roa ia 'outou. E ta'ata tei hina'aro i tā 'outou tauturu 'e 'o tē hina'aro e tauturu ia 'outou, 'a tūtava ai 'outou 'ia tae i tō 'outou huru maita'i roa a'e—te ta'ata tā te Atua i hāmani ia 'outou 'ia riro.

Tē tauahi nei te Fa'aora i te mau ta'ata ato'a

E mana'o paha 'outou ē : « 'Ua hape au i roto i tō'u orara'a. 'Aita vau e mana'o ē, e tupu mai terā mana'o tā'amura'a i te 'Ēkālesia a Iesu Mesia. E'ita te Atua e ha'apa'o mai i te ta'ata mai ia'u nei ».

Tē ha'apa'o rahi nei rā Iesu te Mesia i te mau tamari'i tāta'itahi a te Atua, noa atu ā 'o 'oia « te Ari'i o te mau ari'i »,⁵ te Mesia a te 'āti Jуда, « te Tamaiti a te Atua ora ».⁶ Tē ha'apa'o nei 'oia noa atu ā te ti'ara'a o te ta'ata—noa atu ā te veve 'e te moni rahi, te mau hapehape 'e te maita'i. I roto i tōna orara'a

i te tāhuti nei, 'ua tāvini te Fa'aora i te mau ta'ata ato'a : te ta'ata 'oa'oa 'e tei manuia, te ta'ata fāfati 'e tei mo'e 'e te ta'ata 'aita tōna e tīa'ira'a. Pinepine roa te ta'ata tāna i tāvini 'e i aupuru, e 'ere ia i te ta'ata ti'ara'a teitei 'e te nehenehe 'e te moni. Pinepine roa te ta'ata tāna i fa'ateitei, 'aore re'a tāna nō te fa'aho'i mai maori rā te hō'ē noa māuruuru, te 'ā'au ha'eha'a 'e te hina'aro 'ia fa'aro'o.

Mai te mea pa'i 'ua tāvini Iesu i roto i tōna orara'a tāhuti nei i « te taea'e iti ha'iha'i »,⁷ e aha ia 'ōna e 'ore ai e here ia rātou i teie mahana ? 'Aita ānei e pārahira'a i roto i tāna 'Ēkālesia nō te mau tamari'i ato'a a te Atua ? Nō rātou ato'a tē mana'o ra e 'ere rātou i te mea ti'amā, 'ua mo'ehia rātou 'aore rā tē vai 'ōtahi ra ?

'Aita e fāito maita'i rahi tei tītauhia 'ia tāpae nō te fāri'i i te maita'i o te Atua. 'Aita e tītauhia 'ia pūai maita'i tā 'outou pure mai te hō'ē 'ōrero 'aore rā 'ia tano maita'i te tarama nō te tāpae i ni'a i te ra'i.

Te parau mau, 'aita tō te Atua terā mana'o fa'anavenave⁸—tā te ao e ha'afaufa'a nei, 'aita hō'ē a'e faufa'a nōna. 'Ua 'ite 'oia i tō 'outou 'ā'au, 'e 'ua here 'oia ia 'outou noa atu ā te ti'ara'a, te faufa'a moni rahi 'aore rā te rahira'a feiā 'āpe'e i ni'a ia Instagram.

'Ia fāriu tō tātou 'ā'au i ni'a i tō tātou Metua i te Ao ra 'e 'ia ha'afāta-ta tātou iāna, e putapū tātou i tōna ha'afātatarā'a mai ia tātou nei.⁹

E mau tamari'i here tātou nāna. 'O rātou ato'a ho'i e pāto'i nei iāna. 'O rātou ato'a ho'i, mai te tamari'i onono 'e te fa'aro'o 'ore ra, e riri i te Atua 'e i tāna 'Ēkālesia, 'e 'ua rave atu ra i tāna mau tauiha'a, 'a tuō ai nā roto

i te 'ōpani ē, tē haere ra rātou, e'ita e ho'i fa'aho'i mai.

'Ia haere te hō'ē tamari'i i rāpae i te fare, 'aita paha 'oia e 'ite ra i te pe'a-pe'a o te mau metua e hi'o ra nā roto i te ha'amāramarama. Ma te 'ā'au marū, tē hi'o nei rātou i tā rātou tamaiti 'aore rā tamāhine tē haere ra—ma te tia'i ē, e ha'api'i mai teie tama iti i te tahi mea i roto i teie 'ohipa 'oto rahi 'e penei a'e e 'ite mai 'oia i te orara'a ma te mata 'āpī—e e ho'i mai 'oia i te hope'a.

Mai te reira ato'a nō tō tātou Metua here i te Ao ra. Tē tia'i nei 'oia i tō tātou ho'ira'a.

Tē tia'i nei tō tātou Fa'aora i tō 'outou ho'ira'a, ma te roimata o te here 'e te aumihi. Noa atu ā tō 'outou mana'o ātea i te Atua, e 'ite mai 'oia ia 'outou ; e tupu tona mana'o aumihi ia 'outou 'e e horo atu 'oia e tauahi ia 'outou.¹⁰

'A haere mai nō te 'ite i te tā'amura'a.

Tē fa'ati'a nei te Atua 'ia tātou 'ia 'apo i te ha'api'ira'a o tā tātou mau hape

E mau rātere tātou e haere ra i te hō'ē vāhi mo'a nā ni'a i te 'ē'a o te tāhuti nei, e tere 'imira'a i te aura'a o te mau mea 'e te parau mau hope roa. Pinepine tātou i te 'ite noa i te purūmu i mua noa mai ia tātou—'aita tātou e 'ite nei tē haere ra te mau tīpu'ura'a i hea. 'Aita tō tātou Metua here i te Ao ra i hōro'a ia tātou i te mau pāhonora'a ato'a. Tē tītau nei 'oia 'ia feruri tātou i te mau mea e rave rahi nō tātou iho. Tē tītau nei 'oia 'ia tī'aturi tātou—noa atu ā e taime fifi nō te reira.

Tē tītau nei 'oia 'ia tī'a mai tātou i ni'a 'e 'ia ha'apāpū ri'i ā i tā tātou fa'aotira'a—ha'apūai i te hina'aro—'ia tu'u i te 'āvae i mua.

Mai te reira tātou e ha'api'i ai 'e e tupu ai.

'Ua hina'aro mau ānei tātou 'ia tatara-hu'ahu'a-hia mai te mau mea ato'a ? 'Ua hina'aro mau ānei tātou 'ia pāhonohia mai te mau uira'a ato'a ? 'Ia rēnīhia te mau tāpaera'a ato'a ?

I tō'u mana'o e fiu 'oi'oi paha te rahira'a o tātou i teie huru fa'atere-ra'a pōihu. Tē 'apo nei tātou i te mau ha'api'ira'a faufa'a rahi maoti te mau 'ohipa e rātere tātou i roto i te orara'a.

Nā roto i te 'apora'a i te ha'api'ira'a mai roto i tā tātou mau hape. Nā roto i te tātarahapara'a 'e te 'itera'a tātou iho ē, « e 'ore roa te peu 'ino i te 'oa'oa ». ¹¹

'Ua pohe Iesu Mesia, te Tamaiti a te Atua, 'ia 'ore tā tātou mau hape 'ia fa'ahapa ia tātou 'e 'ia tāpe'a a muri noa atu i tō tātou haerera'a i mua. Maoti 'oia tātou e nehenehe ai e tātarahapa, 'e tā tātou mau hape e nehenehe ai e riro mai 'ei 'ōfa'i ta'ahira'a i te hanahana rahi a'e ra.

'Eiaha 'outou e haere 'ōtahi noa i ni'a i te 'ē'a. 'Aita tō tātou Metua i te Ao ra e vaiho nei ia tātou 'ia 'ōvere i roto i te pōiri.

Nō reira, i te tau fa'atupura'a rā'au nō 1820, 'ua fā mai 'oia 'e tāna Tamaiti Iesu Mesia, i te taure'are'a ra ia Iosepha Semita.

'A feruri ri'i na i te reira. 'Ua fā mai te Atua o te ra'i nui ātea i te hō'ē ta'ata ! 'O te fārereira'a mātāmua 'ia i roto

ia Iosepha 'e te Atua, 'e te tahi ato'a mau tino nō te ra'i mai. E rave rahi mau parau tā teie mau tino hanahana i parau iāna tei pāpā'ihia i roto i te mau pāpā'ira'a mo'a a Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei. E mea 'ōhie ia noa'a mai te reira. E nehenehe te mau ta'ata ato'a e tai'o 'e e ha'api'i nō rātou iho i te poro'i a te Atua nō tātou i tō tātou nei 'anotau.

Tē ani nei mātou ia 'outou 'ia tuatāpapa 'outou iho i te reira.

E mea huru 'āpī Iosepha Semita 'a fāri'i ai i teie mau heheura'a. Te rahira'a tei tae mai nā mua a'e i tōna 30 matahiti.¹² 'Aita tōna 'ite rahi roa, 'e nō vetahi, e au paha 'oia i te mā'ua nō te riro mai 'ei peropheta nā te Fatu.

Noa atu rā, 'ua pi'i te Fatu iāna—mai te au i te fa'anahora'a e 'itehia i roto i te mau pāpā'ira'a mo'a.

'Aita te Atua i tia'i i tē hō'ē ta'ata fāito maita'i roa nō te fa'aho'i mai i tāna 'evanelia.

'Āhani 'oia i nā reira, tē tia'i noa ra ia 'oia.

Mai ia 'outou 'e iā'u nei ato'a 'o Iosepha. Noa atu 'ua rave Iosepha i te tahi mau hape, 'ua fa'a'ohipa rā te Atua iāna nō te rave i tāna mau 'ōpuara'a rahi.

Pinepine te peresideni Thomas S. Monson e parau i teie mau parau : « Te ta'ata tā te Fatu e pi'i, tā te Fatu iā e fa'a'aravihi ». ¹³

'Ua paraparau te 'āpōsetolo Paulo i te feiā mo'a i Korinetia : « E feruri na i tō 'outou pi'ira'ahia, e au mau taea'e e au mau tuahine : 'aita re'a e ta'ata pa'ari i te hi'ora'a a te ta'ata nei, 'aita re'a e ta'ata mana, 'aita re'a e ta'ata teitei fānau i parauhia ». ¹⁴

Tē fa'a'ohipa nei te Atua i te feiā paruparu 'e te mea noa nō te fa'atupu i tāna mau 'ōpuara'a ; e fa'a'itera'a pāpū teie parau mau ē, nā te mana o te Atua, e 'ere nā te ta'ata, e fa'atupu nei i tāna 'ohipa i ni'a i te fenua nei. ¹⁵

Fa'aro'o iāna, pe'e iāna

I te fāra'a te Atua ia Iosepha Semita, 'ua fa'a'ite 'oia i tāna Tamaiti, ia Iesu Mesia ma te parau ē : « 'A fa'aro'o iāna ! » ¹⁶

Nō reira te toe'a o tōna orara'a 'ua fa'aro'o Iosepha iāna 'e 'ua pe'e ho'i iāna.

Mai ia Iosepha, e ha'amata tō tātou ti'ara'a pipi ma te fa'aotira'a e fa'aro'o 'e e pe'e i te Fa'aora Iesu Mesia.

'Ua hina'aro 'outou i te pe'e iāna, 'a putuputu i tō 'outou fa'aro'o 'e 'a rave i ni'a ia 'outou i tāna satauro.

E 'ite mai 'outou ē, e tā'amura'a mau tō 'outou i tāna 'Ēkālesia—e vāhi māhanahana 'e e vāhi fāri'ira'a 'o tā 'outou e nehenehe e tomo atu i roto i te 'imira'a i te ti'ara'a pipi 'e te 'o'a'oa.

Maita'i ē, i roto i teie matahiti nō te piti-hānere-ra'a o te 'Ōrama mātāmua, 'ia feruri tātou 'e 'ia 'apo ho'i tātou i

Oslo, Norovetia

te ha'api'ira'a mai roto i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'Ekalesia a Iesu Mesia, e 'ite mai tatou e, e 'ere te reira i te ho'e 'ohipa rahi noa i tupu. E tuha'a faufa'a rahi ta 'outou 'e ta'u nei i roto i teie 'a'amu rahi e tupu noa ra.

E aha ia ta 'outou tuha'a 'e ta'u nei?

'O te ha'api'ira'a ia mai roto mai ia Iesu Mesia. Tuatāpapa i tāna parau. Fa'aro'o iāna 'e pe'e iāna nā roto i te 'āmui-pāpū-ra'a i roto i teie 'ohipa rahi. Tē ani nei au ia 'outou 'ia haere mai nō te 'ite i te tā'amura'a!

'Aita i tītauhia i te fāito maita'i roa. Tei tītau-noa-hia, 'o te hina'aro ia e fa'arahi i tō 'outou fa'aro'o 'e e ha'afātata atu ā iāna i te mahana tāta'itahi.

Tā tatou tuha'a, 'oia ho'i, e here 'e e tāvini i te Atua, 'e e here 'e e tāvini i te mau tamari'i a te Atua.

'A nā reira ai 'outou, e hā'ati te Atua ia 'outou i tōna here, te 'oa'oa 'e te arata'ira'a pāpū i roto i teie orara'a, noa atu ā te mau vaira'a fifi rahi 'e te rahi atu ā.

Tē parau pāpū nei au nō te reira ma te vaiiho ia 'outou i tā'u nei ha'amaita'ira'a, nō tō'u māuruuru rahi 'e te here ia 'outou tāta'itahi, i te i'oa mo'a o tō tātou Fa'aora, tō tātou 'Orometua—i te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Hi'o Ephesia 2:13–14.
2. Hi'o Luka 4:18.
3. 2 Nephi 25:26.
4. Hi'o i te Buka a Moromona i ni'a ia ChurchofJesusChrist.org/study/scriptures/bofm.
5. 1 Timoteo 6:15.
6. Hi'o Mataio 16:15–17.
7. Mataio 25:40.
8. Hi'o Te 'Ohipa 10:34.
9. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 88:63.
10. Hi'o i tā te metua tāne i rave 'a 'ite ai 'oia i tāna tamaiti pūhura tē ho'i mai ra, i roto i te Luka 15:20.
11. Alama 41:10.
12. 'Ei hi'ora'a, i roto i te 138 tufa'a o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau, 'ua hau i te 100 heheura'a tā Iosepha Semita i fāri'i hou te 30ra'a o tōna matahiti, i te 23 nō Titema 1835.
13. Thomas S. Monson, « Duty Calls », *Ensign*, Mē 1996, 44.
14. 1 Korinetia 1:26, Te nene'ira'a 'āpi.
15. Hi'o 1 Korinetia 1:28–29; 2 Korinetia 4:7.
16. Iosepha Semita—'A'amu 1:17.

Nā Elder L. Whitney Clayton

Nō te Peresidenira'a o te Hitu 'Ahuru

Te mau fare maita'i a'e

'O te Fa'aora te 'aivāna'a, te tāmuta 'e te ta'ata fa'anaho nō roto maita'i roa a'e. Tāna 'ōpuara'a ' o te maita'i hope ia 'e te 'oa'oa mure 'ore o tō tātou vārua.

'Aita i maoro a'e nei, 'ua haru tō'u mata i ni'a i te ho'e tāpura parau fa'atiani i Roto Miti. Tē fa'atiani ra te reira i te ho'e taiete ho'o tauiha'a fare 'e te fa'anahora'a nō roto i te fare. E mea 'ohie roa te parau, tē nā 'ō ra, « nō te tāvini i te mau fare maita'i a'e i Roto Miti ».

E mea au roa te parau poro'i—e aha te ho'e « fare maita'i a'e? » 'Ua feruri pāpū vau i taua uira'a ra, nō ni'a iho ā rā i te mau tamari'i tā māua o Kathy i ha'apa'o 'e te mau tamari'i tā rātou e ha'apa'o nei i teie mahana. Mai te mau metua i te mau vāhi ato'a, 'ua ha'ape'ape'a māua 'e 'ua pure nō tō māua 'utuāfare. Tē nā reira noa nei ā māua. Tē hina'aro pāpū nei māua i te mea maita'i roa nō rātou. Nāhea e nehenehe ai ia rātou 'e i tā rātou mau tamari'i 'ia ora i roto i te mau fare maita'i a'e? 'Ua feruri au i te mau fare o te mau melo o te 'Ekalesia tā māua o Kathy i fāna'o i fārerei. 'Ua anihia māua 'ia haere i roto i te mau fare i Korea 'e i Kenia, i te mau fenua Philipino 'e i Peru, i Laos 'e i Latvia. Tē hina'aro nei au e fa'a'ite atu ia 'outou e maha mana'o nō ni'a i te mau fare maita'i.

'A tahi, i te hi'ora'a a te Fatu, te ha'amaura'a i te mau fare maita'i a'e,

teie te huru ia o te mau ta'ata e ora ra i reira. 'Aita teie mau fare i ha'a-maita'ihia ma te huru faufa'a 'aore rā 'ia vai maoro nā roto i tō rātou mau tauiha'a i roto, 'aore rā, tō rātou moni ho'o, 'aore rā, te ti'ara'a tōtiare o te mau ta'ata e fatu ra i te reira. Te huru maita'i a'e o te ho'e fare o te hōho'a ia o te Mesia e 'itehia i roto i te feiā e noho ra i roto. Te mea faufa'a a'e 'o te fa'anahora'a roto ia o te mau vārua o te mau ta'ata i roto, 'eiaha tōna iho huru hāmanira'a.

E roa'a teie mau huru tō te Mesia i « te roara'a o te tau »¹ nā roto i te ho'e haerera'a i mua 'ōpuahia i ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a. E fa'a'una'una te mau huru mai tō te Mesia i te orara'a o te feiā e tūtava 'ia ora ma te maita'i. E fa'a'i te reira i te fare i te māramarama o te 'evanelia, noa atu ē, e tahua repo 'aore rā, e tahua maremora. Noa atu ē, 'o 'outou ana'e i roto i tō 'outou fare 'o tē ha'apa'o nei i te tītaura'a 'ia « 'imi i teie mau mea »,² e nehenehe 'outou e tauturu i te fa'a'ira'a i tō 'outou fare 'utuāfare i te mau tauiha'a fare pae vārua.

E pe'e tātou i te a'ora'a a te Fatu 'ia « ha'amau nā ia [tātou iho]; 'a fa'aine-ine i te mau mea ato'a e hina'arohia

ra ; 'e 'a ha'amau i te hō'ē fare » nā roto i te fa'annahora'a, te fa'aineinera'a, 'e te ha'amaura'a i tō tātou orara'a pae vārua, 'eiaha i tā tātou 'ohipa ho'ora'a fenua. Mai te mea ē, e tāmāu noa tātou i te haere nā ni'a i te 'ē'a o te fafaura'a o te Fa'aora, e riro mai tō tātou fare « 'ei fare nō te hanahana, 'ei fare nō te ha'apa'o, [e] 'ei fare ho'i nō te Atua ».³

Te piti, te feiā e noho i roto i te mau fare maita'i a'e, e fa'ata'a rātou i te taime nō te tuatāpapa i te mau pāpā'ira'a mo'a 'e i te mau parau a te mau peropheta ora i te mau mahana ato'a. 'Ua ani manihini mai te peresideni Russell M. Nelson ia tātou 'ia « tauī » 'e 'ia « fa'a'āpī » i tō tātou mau fare nā roto i te tuatāpapara'a i te 'evanelia.⁴ 'Ua 'ite tāna anira'a manihini ē, tei roto i te mau fare maita'i a'e te 'ohipa marū 'e te faufa'a o te tupura'a i te rahi o te ta'ata iho 'e te fa'a'āpīra'a i tō tātou mau paruparu. Te tātarahapara'a i te mau mahana ato'a, 'o te hō'ē ia mauha'a tauira'a, 'o te tauturu ia tātou 'ia maita'i a'e, 'ia here rahi atu, 'e 'ia hāro'aro'a rahi atu. 'Ia tuatāpapa tātou i te mau pāpā'ira'a mo'a, nā te reira e ha'afātata ia tātou i te Fa'aora, 'e nā tōna here 'e te aroha hōro'a noa e tauturu ia tātou i roto i tō tātou tupura'a i te rahi.

Tē fa'ati'a nei te Bibilia, te Buka a Moromona, 'e te Poe Tao'a Rahi i te mau 'ā'amu o te mau 'utuāfare, nō reira, e'ita e māerehia ē, terā mau buka hanahana, e mau buka arata'i ia 'aita e fa'aura'a nō te hāmani i te mau fare nehenehe roa a'e. Tē fa'ati'a nei rātou i te mau ha'ape'ape'ara'a o te mau metua, te 'ati rahi o te fa'ahemara'a, te upo'oti'ara'a o te parauti'a, te mau tāmatarā'a o te o'e 'e te 'auhune, 'e te mau 'ohipa ri'ari'a o te tama'i 'e te mau maita'i o te hau. Tē fa'a'ite tāmāu mai nei te mau pāpā'ira'a mo'a ia tātou ē, nāhea te mau 'utuāfare e manuia ai maoti te hō'ē orara'a parauti'a, 'e nāhea ho'i rātou e topa ai mai te mea ē, e tāmāu noa rātou i roto i te tahi atu mau haere'a.

Te toru, tē pe'e nei te mau fare nehenehe a'e i te hōho'a i hāmanihia e te Fatu nō tōna fare nehenehe a'e, te hiero. E ha'amata te patura'a

o te hō'ē hiero nā roto i te mau ta'ahira'a tumu—tāmā i te uru aihere 'e e fa'anivo i te fenua. Terā mau tūtavara'a mātāmua nō te fa'aineine ia i te fenua, e nehenehe e fa'aauhia i te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a tumu. Te mau fa'auera'a 'o te niu ia e patuhia ai te ti'ara'a pipi. E arata'i te ti'ara'a pipi pāpū ia tātou 'ia pa'ari, 'ia vai maite, 'e 'ia vai 'āueue 'ore,⁵ mai te 'āuri hā'ati nō te hō'ē hiero. E tauturu teie rā'au hā'ati pāpū i te Fatu 'ia tonu mai i tōna Vārua nō te tauī i tō tātou 'ā'au.⁶ Te fāri'ira'a i te hō'ē tauira'a rahi o te 'ā'au, e au ia mai te tu'u-fa'ahou-ra'a i te mau mea nehenehe i roto i te hō'ē hiero.

Mai te mea ē, e tāmāu noa tātou ma te fa'aro'o, e tauī marū noa te Fatu ia tātou. E fāri'i tātou i tōna hōho'a i roto i tō tātou huru, 'e e ha'amata tātou i te fa'a'ite i te here 'e i te nehenehe o tōna huru.⁷ 'A riro mai ai tātou mai iāna te huru, e au ra tei tō tātou iho fare tātou i roto i tōna fare, 'e e au ra iāna tei te fare 'oia i roto i tō tātou.

E nehenehe tātou e tāpe'a noa i te tā'atira'a piri roa o tō tātou fare i tōna, nā roto i te fa'ati'amāra'a ia tātou 'e te fa'a'ohipa-pinepine-ra'a tātou i te hō'ē parau fa'ati'a nō te hiero, 'a fa'ati'a mai ai te huru orara'a. Mai te mea e nā reira tātou, e vai ato'a mai te mo'ara'a o te fare o te Fatu i roto i tō tātou fare.

E mea fātata roa mai te hiero nehenehe nō Roto Miti. Nā te mau pionie i patu ma te fa'a'ohipa i te mau mauha'a tahito, te mau mātēria nō te fenua iho, 'e te 'ohipa teimaha hope'a 'ore, 'ua hāmanihia te hiero mai te matahiti 1853 e tae atu i te matahiti 1893. Te mea maita'i roa a'e tā te mau melo mātāmua o te 'Ēkālesia i ti'a 'ia hōro'a i roto i te 'ohipa mātini, te hāmanira'a fare, 'e te fa'annahora'a o roto o te fare, 'ua fa'atupu te reira i te hō'ē 'ohipa fa'ahiahia tei 'itehia nā te rahira'a mirioni ta'ata.

Fātata e 130 matahiti i ma'iri, mai te taime 'a ha'amo'ahia ai te hiero. Mai tā Elder Gary E. Stevenson i parau inanahi ra, te mau parau tumu pae mātini tei fa'a'ohipahia nō te hāmani i te hiero, 'ua monohia ia i te mau mea 'āpī a'e 'e te pāruu maita'i a'e.

'Ia 'ore ana'e te pae mātini o te hiero e ha'amaita'ihia 'e te mau paruparu i te pae o te tino fare e tātā'ihia, tē 'ōfati ra ia te reira i te ti'aturira'a o te mau pionie, tei rave i te mau mea ato'a e ti'a ia rātou 'ia rave, 'e 'ua vaiho mai i te 'atu'atura'a o te hiero i te mau u'i nō muri mai.

'Ua ha'amata te 'Ēkālesia i te hō'ē 'ōpuara'a fa'a'āpīra'a e maha matahiti te maoro, nō te ha'amaita'i i te pa'ari o te hiero i te pae hāmanira'a 'e i te pae pāruuara'a i te mau 'ati 'aueuera'a fenua.⁸ E ha'apa'arihia te niu, te mau tahua, 'e te mau papa'i. Nā te 'itera'a maita'i a'e i te pae o te mau rāve'a e vai nei i teie 'anotau, e tauturu 'ia tu'u i te hiero i ni'a i te mau tītura'a o teie tau. E'ita e ti'a ia tātou 'ia 'ite i te mau tauira'a i te pae hāmanira'a, tō rātou rā mau hope'ara'a, tē vai mau ra ia 'e te faufa'a ho'i. I roto i teie mau 'ohipa ato'a, e tāpe'a-māite-hia te nehenehe o te mau fa'annahora'a o roto o te hiero.

E ti'a ia tātou 'ia pe'e i te hi'ora'a tei hōro'ahia mai ia tātou nā te fa'a'āpīra'a o te hiero nō Roto Miti, 'e 'ia rave i te taime nō te hi'opo'a i tō tātou iho hāmanira'a pae vārua nō te ha'apāpū ē, tē ti'a noa ra te reira. Te hi'opo'ara'a tāmāu 'ia tātou iho, 'āpīthia i te anira'a i te Atua ē, « E aha tē toe ra iā'u ? »⁹ e nehenehe te reira e tauturu ia tātou tāta'itahi i te hāmanira'a i te hō'ē fare nehenehe a'e.

Te maha, 'ua riro te mau fare maita'i a'e 'ei mau ha'apūra'a i mua i te mau vero o te orara'a. 'Ua fafau mai te Fatu ē, te feiā e ha'apa'o i te mau fa'auera'a a te Atua « e maita'i ia i te fenua nei ».¹⁰ Te ruperupe o te Atua o te mana ia 'ia haere i mua noa atu te mau fifi o te orara'a nei.

I te matahiti 2002, 'ua ha'api'i mai au i te hō'ē ha'api'ira'a faufa'a roa nō ni'a i te mau fifi. Tei Asunción, Paraguay au, 'ua fārerei au i te mau peresideni titi nō te 'oire. I taua taime ra, tei roto o Paraguay i te hō'ē fifi moni rahi, 'e e rave rahi melo o te 'Ēkālesia tei fifi roa, 'aita e nava'i fa'ahou te orara'a. 'Aita vau i ho'i i Amerika apato'a mai te tau mai ā o tā'u misiōni 'e 'aita vau i tae a'e nei i Paraguay. Tau hepētoma noa tō'u

tāvinira'a i roto i te reira Peresidenira'a ārea. Ma te taiā nō tō'u 'aravihi 'ore 'ia hōro'a i te arata'ira'a i te reira mau peresideni titi, 'ua ui au ia rātou 'ia fa'a'ite mai iā'u e aha te mau mea i tere maita'i i roto i tā rātou titi. 'Ua parau mai te peresideni titi mātāmua iā'u nō ni'a i te mau mea i tere maita'i. 'Ua fa'ahiti mai tō muri iho i te mau mea tei tere maita'i 'e te tahi mau fifi. 'Ia tae mātou i ni'a i te peresideni titi hope'a, 'ua fa'ahiti noa mai 'oia i te tahi mau tītura'a fifi. 'A fa'ata'a mai ai te mau peresideni titi i te 'ā'ano o te tupura'a o te 'ohipa, 'ua haere noa tō'u pe'ape'a i te rahi, fātata roa 'aita hō'ē rāve'a fa'ahou, nō ni'a i te mea tā'u e parau.

I te taime iho ā 'a fa'aoti ai te peresideni titi hope'a i tāna parau, 'ua tae mai te hō'ē mana'o i roto iā'u : « Elder Clayton, 'a ui ia rātou i teie uira'a : 'E te mau peresideni, i roto i te mau melo i roto i tā 'outou titi e aufau nei i te tuha'a 'ahuru ti'a, e aufau nei i te hō'ē tuha'a moni ha'apaera'a mā'a maita'i, e fa'arahi nei i tō rātou mau pi'ira'a i roto i te 'Ēkālesia, e fārerei nei i tā rātou mau 'utuāfare 'ei mau ha'api'i 'utuāfare 'aore rā, 'ei mau taea'e hāhaere 'utuāfare¹¹ i te mau 'āva'e ato'a, e fa'atupu nei i te pō 'utuāfare, e tuatāpapa nei i te mau pāpa'ira'a mo'a, 'e e fa'atupu nei i te purera'a 'utuāfare i te mau mahana ato'a, e hia o rātou e fārerei nei i te mau fifi e'ita e roa'a ia rātou iho 'ia fa'a'āfaro ma te 'ore te 'Ēkālesia e tomo atu i roto nō te tātara i tō rātou mau fifi? »

Nō te pāhono i te mana'o tei tupu mai i roto iā'u, 'ua ui au i te mau peresideni titi i teie uira'a.

'Ua hi'o mai ra rātou i ni'a iā'u ma te māere 'e te muhu 'ore, 'e i muri iho, nā 'ō mai nei ē, « Pues, ninguno », te aura'a ra, « nā reira, 'aita hō'ē ». 'E 'ua parau mai ra rātou iā'u ē, 'aita hō'ē o te mau melo tei rave i terā mau mea tā'āto'a i fifihia tei 'ore i roa'a ia rātou iho i te tātara. Nō te aha ? Nō te mea 'ua ora rātou i roto i te mau fare nehenehe a'e. Nā tō rātou orara'a ha'apa'o maita'i i hōro'a ia rātou i te pūai, te 'ōrama, 'e te tauturu a te ra'i 'o tā rātou i hina'aro i roto i te fifi i te pae fa'ara-va'ira'a faufa'a e hā'ati ra ia rātou.

Olmué, Marga Marga, Tirení

'Aita teie e parau nei ē, e'ita te feiā parauti'a e pohehia i te ma'i, e pēpē i roto i te 'ati purūmu, e fārerei i te mau fifi i te pae 'imira'a faufa'a, 'aore rā, e fārerei e rave rahi atu mau fifi i roto i te orara'a. E hōro'a mai te tāhuti nei i te mau fifi i te mau taime ato'a, terā rā, i te mau taime e rave rahi, 'ua 'ite au ē, te feiā e tūtava 'ia ha'apa'o i te mau fa'auera'a, e ha'amaita'ihia rātou nō te 'imi i tō rātou haere'a i roto i te hau 'e te ti'aturi. E roa'a teie mau ha'a-maita'ira'a i te tā'āto'ara'a.¹²

'Ua parau o Davida ē, « 'ia 'ore Iehova 'ia patu i te fare ra, e 'ohipa faufa'a 'ore tā te feiā i patu ra »,¹³ Noa atu te vāhi e orahia ra e 'outou, noa atu te huru o tō 'outou fare, 'e noa atu te fāito o tō 'outou 'utuāfare, e nehenehe 'outou e tauturu i te patu i te fare nehenehe a'e nō tō 'outou 'utuāfare. Tē hōro'a mai nei te 'evanelia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai a Iesu Mesia i te mau hōho'a nō taua fare ra. 'O te Fa'aora te 'aivāna'a, te tāmuta 'e te ta'ata fa'anaho o roto maita'i a'e. Tāna 'ōpuara'a 'o te maita'i hope 'ia 'e te 'oa'oa mure 'ore o tō tātou vārua. Mā tāna tauturu here, e nehenehe tō 'outou vārua e riro i te mau huru ato'a 'o tāna e hina'aro 'e e nehenehe 'outou e riro 'ei hōho'a maita'i roa a'e nō 'outou iho, tei ineine nō te fa'anaho 'e 'ia ora i roto i te hō'ē fare nehenehe a'e.

Tē fa'a'ite pāpū nei au ma te māuruuru ē, tē ora nei te Atua 'e te Metua nō tātou pā'āto'a. Tāna Tamaiti, te Fatu 'o Iesu Mesia, o te Fa'aora 'ia

'e te Tāra'ehara o te ta'ata ato'a nei. 'Ua here hope roa rāua ia tātou. Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, 'o te bāsileia 'ia o te Atua i ni'a i te fenua nei. Nā te mau peropheta ora 'e te mau 'āpōsetolo e arata'i nei i te reira i teie mahana. E parau mau te Buka a Moromona. 'Ua riro te 'evanelia tei fa'aho'i-fa'ahou-hia mai a Iesu Mesia 'ei hōho'a maita'i roa nō te fa'anaho i te mau fare nehenehe a'e. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Mose 7:21.
2. Te Hiro'a Fa'aro'o 1:13.
3. Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 88:119.
4. Hi'o Russell M. Nelson, « Te rirora'a 'ei hi'ora'a Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei », *Liahona*, Novema 2018, 113.
5. Hi'o 1 Nephi 2:10 ; Mosia 5:15 ; 3 Nephi 6:14.
6. Hi'o Mosia 5:2 ; Alama 5:7.
7. Hi'o Alama 5:14, 19.
8. 'Ua fa'a'ite mai te hō'ē 'aueuera'a fenua i te 18 nō Māti 2020 i te faufa'a 'ia rave i te reira 'ōpuara'a.
9. Mataio 19:20.
10. Mosia 2:22.
11. 'Ua fa'a'orehia te ha'api'ira'a 'utuāfare 'e te hāhaerera'a 'utuāfare 'e 'ua fa'a'ohipahia te aupurura'a i te matahiti 2018, (hi'o Russell M. Nelson, « Aupurura'a », *Liahona*, Mē 2018, 100).
12. 'Ia fa'aoti ana'e tātou 'eiaha e ora i te mau fa'auera'a, e 'iritihia 'ia te tahi mau ha'amaita'ira'a a te Fatu i te tahi fāito. Teie hōho'a 'o tē ho'i tāmāu noa mai 'o tē 'itehia i roto i te Buka a Moromona, i te tahi taime, e parauhia te reira, te 'ohura'a o te parauti'a 'e o te 'ino (hi'o *Book of Mormon Student Manual* [Church Educational System manual, 2009], 414, ChurchofJesusChrist.org).
13. Salamo 127:1.

Nā Elder D. Todd Christofferson
Nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo

Fa'a'ite i te poro'i nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a 'e te Ti'afa'ahoura'a

Nō te ao tā'āto'a te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, e rū ta'a 'ē tō te reira poro'i i teie mahana.

I te roara'a o teie 'āmuira'a rahi, 'ua paraparau tātou 'e 'ua hīmene ho'i ma te 'oa'oa nō ni'a i tei tohu-maoro-hia e « ti'a ai te mau mea ato'a nei »,¹ nō ni'a i te 'āmuira'a « i te mau mea ato'a i te Mesia ra »,² nō ni'a i te ho'ira'a mai te 'ira'a o te 'evanelia, te autahu'ara'a 'e te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i ni'a i te fenua nei, 'o tā tātou nei ho'i e parau nei « te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a ».

E 'ere rā te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a nō tātou noa e 'oa'oa ra i te reira i teie mahana. E 'ere te mau heheura'a nō te 'Ōrama mātāmua nō Iosepha Semita noa, 'ua pūpūhia rā 'ei māramarama 'e 'ei parau mau nō te ta'ata ato'a « tē 'ere ra i te 'ite ». ³ Nā te ta'ata nei te Buka a Moromona. 'Ua fa'a'ineinehia te mau 'ōro'a nō te fa'aorara'a 'e te fa'ateiteira'a o te autahu'ara'a nō te mau ta'ata ato'a, 'e tae noa atu rātou 'aita e pārahi fa'ahou nei i te tāhuti nei. 'Ua 'ōpuahia Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei 'e tāna mau ha'amaita'ira'a nō te mau ta'ata ato'a e hina'aro i te reira. 'Ua mana'ohia te hōro'a nō te Vārua Maita'i nō te tā'āto'ara'a. Nō te ao tā'āto'a te

Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, e rū ta'a 'ē tō te reira poro'i i teie mahana.

« 'E teienei, e mea ti'a roa 'ia fa'a'itehia teie nei mau mea i tō te ao nei, 'ia 'ite rātou ē, e 'ore e ti'a i te hō'ē ta'ata 'ia pārahi i mua i te aro o te Atua, maori rā nā roto i te mana, 'e te aroha, 'e te maita'i ho'i nō te Mesia mo'a, 'o tē hōro'a i tōna ora i te tino nei, 'e e rave fa'ahou 'oia i te reira nā roto i te mana o te Vārua, 'ia ti'a iāna

i te fa'atupu i te ti'afa'ahoura'a i tei pohe, 'e 'oia tē ti'a mai na ».⁴

Mai te mahana mai ā te taea'e o te peropheta, 'o Samuel Smith, i fa'a'i i tāna pūtē i te mau Buka a Moromona tei nene'i-noa-hia a'enei, 'e tōna haerera'a e 'ōpere i teie mau pāpa'ira'a mo'a 'āpī, 'ua ha'a te feiā mo'a ma te fa'aea 'ore « 'ia fa'a'itehia teie nei mau mea i tō te ao nei ».

I te matahiti 1920, 'ua ha'amata Elder David O. McKay, nō te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo i terā tau, i te hō'ē tere, hō'ē matahiti te maoro, i roto i te mau misiōni o te 'Ēkālesia. I te 'āva'e nō Mē 1921, tē ti'a ra 'oia i roto i te hō'ē 'āua hunara'a ma'i i Fagalī'i, i Hamoa, i mua i nā mēnema nehenehe nō e toru tamari'i rī'i, te tamāhine 'e nā tamaiti e piti a Thomas and Sarah Hilton. 'Ua fa'aru'e mai teie nā tamari'i rī'i—piti matahiti noa te pa'ari a'e—i te taima 'a tāvini ai Thomas 'e Sarah 'ei misiōnare fa'aipoipo i te pae hope'a o te mau matahiti 1800.

Hou 'oia 'a fa'aru'e ai i Utah, 'ua parau Elder McKay ia Sarah, e vahine 'ivi i terā taima ē, e haere 'oia e hi'o i tō rātou mēnema i Hamoa, 'aita ho'i 'oia i ho'i a'e nei i reira. 'Ua pāpa'i Elder McKay iāna mai teie : « E te tuahine Hilton, e mū hanahana rahi tō teie nā tama iti nā 'oe... tē tāma'i nei i tā 'ōrua 'ohipa misiōnare hanahana tei ha'amata fātata 'a toru 'ahuru matahiti i teienei ». Pāpa'i a'era 'oia i te tahi 'irava nāna iho :

Bluffdale, Utah, Marite

Nā te rima here i tāpiri i tō rātou
mata iti,
Nā te rima here i 'āpapa i tō rātou
tino iti,
Nā te rima 'ē i 'atu'atu i te
mēnema iti,
Nā te ta'ata 'ē i fa'ahanahana,
nā te ta'ata 'ē i heva.⁵

Teie 'ā'amu, 'o te hō'ē noa 'ia i roto e rave rahi tauasini 'e hānere tauasini, 'o tē fa'a'ite i te taime, te faufa'a 'e te ora i fa'atusiahia i roto i te 200 matahiti i fa'a'itehia te poro'i nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a. 'Aita tō tātou hina'aro 'ia haere i te mau fenua ato'a, i te mau nūna'a ato'a, i te mau reo ato'a 'e i te mau ta'ata ato'a i iti ri'i mai i teie mahana, mai tei 'itehia i te 'ahurura'a tauasini feiā 'āpī tamāroa 'e tamāhine, 'e te mau ta'ata fa'aipoipo e tāvini ra i te hō'ē misiōni rave tāmau, 'e i te mau melo ato'a o te 'Ēkālesia e tāvevo nei i te anira'a a Philipa 'ia haere mai e hi'o,⁶ 'e i te mau milioni tārā tei 'aufauhia i te matahiti hō'ē nō te pāturu i teie tauto'ora'a 'ati a'e i te ao nei.

E 'ere tā tātou mau anira'a i te fa'a-hepora'a, maita'i rā ē e 'ite mai te ta'ata i te tahi 'umera'a. Nō reira, tē ti'aturi nei au ē, tītauhia e toru a'e mea : 'a tahi, tō 'outou here ; te piti, tō 'outou hi'ora'a; 'e te toru, te fa'a'ohipara'a i te Buka a Moromona.

'Eiaha tā tātou anira'a 'ia riro 'ei 'imira'a i tō tātou iho maita'i ; 'ia riro rā te reira 'ei fa'a'itera'a i te here nounou 'ore.⁷ Te here tei parauhia te aroha, te here mau o te Mesia, te tumu 'ia nō to tātou iho anira'a. Tē anihia nei ia tātou, tē fa'aue-roa-hia nei, 'ia « pure atu i te Metua ma te pūai hope o te 'ā'au 'ia 'i [tātou] i teie nei aroha ».⁸

'Ei hi'ora'a, 'o teie 'ohipa i tupu nō te tuahine Lanett Ho Ching, e tāvini ra 'e tāna tāne fa'aipoipo, te peresideni Francis Ho Ching o te misiōni nō Hamoa Apia. Tē fa'ati'a ra te tuahine Ho Ching :

« E rave rahi matahiti i ma'iri, 'ua fa'anuu tō'u 'utuāfare i roto i te hō'ē fare na'ina'i i Laie, i Vaihi. 'Ua hāmanihia te fare vaira'a pere'o'o 'ei vāhi nohora'a nō te hō'ē ta'ata tōna i'oa

TE REO O PETERO, IAKOBO, E IOANE, NĀ LINDA CURLEY CHRISTENSEN 'E MICHAEL T. IMALU

'o Jonathan. Tei piha'i iho te fare o Jonathan i tō mātou, i te tahi atu vāhi i orahia e mātou. Nō tō mātou mana'ora'a e 'ere i te 'ohipa hape noa te tu'ura'a te Fatu iāna i piha'i iho ia mātou, 'e fa'aoti a'era mātou e paraparau iāna nō ni'a i tā mātou mau 'ohipa ri'i 'e te melora'a i roto i te 'Ēkālesia. 'Ua au maita'i Jonathan ia mātou 'e i te haere mai nā muri i tō mātou 'utuāfare. 'Ua au 'oia i te mau ha'api'ira'a nō ni'a i te 'evanelia, 'aita rā i hina'aro e fa'aō iāna i roto i te 'Ēkālesia.

« Ē pi'i roa a'enei tā māua mau tamari'i iāna, 'o 'Tonton Jonathan'. 'A pa'ari noa ai te mau tamari'i, 'a pe'e noa Jonathan i te mau 'ohipa i tupu i roto i tō mātou 'utuāfare. 'Ua tītau manihini mātou iāna i tā mātou mau 'ōro'a mahana fa'afa'ae'ara'a, mahana fānaura'a, mau 'ohipa i te fare ha'api'ira'a 'e te mau 'ohipa ri'i a te 'Ēkālesia, 'e tae noa atu i te mau purera'a pō 'utuāfare 'e te bāpetizora'a o te mau tamari'i.

« I te hō'ē mahana, 'ua tāniuniu mai Jonathan. Hina'aro 'oia i te tauturu. E ma'i tihota tōna 'e 'ua pē roa hō'ē 'āvae tōna, tītauhia 'ia tāpū 'ē roa i te reira. 'Ua 'āpe'e tō māua 'utuāfare iāna i roto i terā fifi, 'e tae noa atu i te mau melo o tā mātou pāroita e ora ra nā reira. 'Ua fa'a'ohu mātou nō te tīa'i iāna i te fare ma'i, 'e 'ua hōro'ahia te mau ha'amaita'ira'a autahu'ara'a. 'A ha'api'ipi'i fa'ahou ai Jonathan i te haere, 'ua haere mātou te tahi mau tuahine nō te Sōtaiete Tauturu e tāmā i tōna nohora'a. 'Ua hāmani te mau taea'e o te autahu'ara'a i te hō'ē haerera'a i te 'ūputa tomora'a 'e te tahi tāpe'ara'a i roto i te piha hopura'a pape. I te ho'ira'a mai Jonathan i te fare, 'ua putapū roa tōna 'ā'au.

« Ha'amata fa'ahou a'era Jonathan i te mau ha'api'ira'a misiōnare. I te hepetoma nā mua a'e i te matahiti 'āpī, 'ua tāniuniu mai 'oia iā'u ma te ani : 'E 'ohipa ānei tā 'outou i te pō nā mua a'e i te matahiti 'āpī ? 'Ua

fa'aha'amana'o atu vau i tā mātou 'āru'i matahiti. 'Ua pāhono mai rā 'oia : 'Tē hina'aro nei au 'ia haere mai 'outou i tō'u bāpetizora'a ! 'Ua hina'aro vau e ha'amata maita'i i teie matahiti 'āpī. 20 matahiti te maoro, 'haere mai e hi'o, 'haere mai e tauturu' e 'haere mai 'e fa'aea mai', 'ua ineine teie vārua iti 'ia bāpetizo iāna ».

I te matahiti 2018, i te pi'ira'ahia māua 'ei peresideni misiōni, tē topa-topa ra te ea o Jonathan. 'Ua tāparu māua iāna 'ia tāpe'a i te pa'ari 'ia ho'i mai māua. Fātata hō'ē matahiti 'oia i te tāpe'ara'a, tē fa'aineine ra ho'i te Fatu iāna 'ia ho'i i te fare. 'Ua fa'aru'e mai 'oia ma te hau i te 'āva'e 'Ēperera 2019. 'Ua haere tā māua nā tamāhine i te hunara'a ma'i o tō rātou 'Tonton Jonathan' e 'ua hīmene i te hīmene tei hīmenehia i tōna bāpetizora'a.

Tē hōro'a nei au i te piti o te tītaura'a nō te manuia i te fa'a'itera'a i te poro'i nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a nā roto i teie uira'a : e aha te mea e 'ana'anatae ai te ta'ata i tā 'outou tītaura'a manihini? E 'ere ānei 'o 'outou, te hi'ora'a o tō 'outou orara'a? E rave rahi ta'ata tei fa'aro'o 'e tei fāri'i i te poro'i nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a maoti te mea tā rātou i 'apo nā mua i roto i te hō'ē melo 'aore rā te mau melo o te 'Ēkālesia a Iesu Mesia. 'O te huru ānei rātou i rave ia vetahi 'ē, te mea i parauhia 'e i 'ore i parauhia, te pāpūra'a i 'itehia i roto i te mau taime fifi, 'aore rā tō rātou iho hōho'a.⁹

'Ātirā noa atu, e'ita e nehenehe e 'ape i te tītaura'a 'ia māmarama 'e 'ia ora i te mau parau tumu o te 'evanelia i fa'aho'ihia mai 'e e fa'aito-ito roa ho'i, 'ia ti'a i tā tātou anira'a 'ia ha'apa'ohia. Tē parauhia nei te reira

te hōho'a mau. Mai te mea tē vai ra te here o te Mesia i roto ia tātou, e 'ite mai iho ā te ta'ata ē, e here mau tō tātou ia rātou. Mai te mea tē 'ama ra te māmarama o te Vārua mo'a i roto ia tātou, e fa'a'ama fa'ahou ā te reira i te māmarama o te Mesia i roto ia rātou.¹⁰ 'O vai 'outou, 'o te hōho'a mau 'ia o tā 'outou tītaura'a manihini e haere mai e tāmata i te 'oa'oa o te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia.

Te toru o te tītaura'a, 'o te fa'a'ohipa-hua-ra'a 'ia i te mauha'a no te fa'afāriura'a tā te Atua i fa'ata'a nō teie tau tu'ura'a hope'a, 'oia ho'i te Buka a Moromona. E fa'a'itera'a tā te rima e nehenehe e fāfā nō te pi'ira'a peropheta o Iosepha Semita 'e e parau ha'apāpū nō te hanahana 'e te ti'afa'ahou'a o Iesu Mesia. 'Aita e fa'aura'a tā te reira vau-vaura'a i te fa'annahora'a tāra'ehara a te Metua i te Ao ra. 'Ōpere 'oe i te Buka a Moromona, fa'a'ite 'outou i te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a.

I tōna 'āpīra'a, 'ua ha'amata'u-noahia Jason Olson e tōna mau fēti'i nō ni'a i te fa'aro'o keresetiano. Terā rā, e piti hoa maita'i tōna, e melo nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei, 'e pinepine rātou i te paraparau nō ni'a i te tumu parau nō te fa'aro'o. Ma te fa'atura, 'ua fa'atitī'aifaro tōna nā hoa, 'o Shea 'e Dave, i te mau parau i parauhia ia Jason nō te pāto'i i te fa'aro'o ia Iesu Mesia. 'E i te hope'a, 'ua hōro'a rāua iāna i te hō'ē Buka a Moromona, ma te parau ē : « E pāhono teie buka i tā 'oe mau uira'a. E tai'o i te reira ». 'Ua 'ōtohe ri'i 'oia, 'ua fāri'i rā i te buka 'e 'ua tu'u atu ra i roto i tāna pūtē, 'e 'ua vai noa i reira e rave rahi 'āva'e. 'Ua

taiā 'oia i te vaiho i te reira i te fare e 'ite mai tōna 'utuāfare, 'e 'aita ato'a 'oia i hina'aro 'ia 'ino'ino mai 'o Shea 'e Dave mai te mea e fa'aho'i 'oia i te reira. 'E i te hope'a, 'ua fa'aoti 'oia e tūtu'i i te buka.

I te hō'ē pō, te faira pātē ahi i te hō'ē rima 'e te Buka a Moromona i te tahi, tē tūtu'i ra 'oia i te buka i fa'aro'o ai 'oia i te hō'ē reo i roto i tōna upo'o, i te nā-'ō-ra'a : « 'Eiaha e tūtu'i i ta'u buka ». Hitima'ue roa 'oia 'e fa'aea a'era. 'E i tōna mana'ora'a ē nāna noa i feruri i terā reo, 'ua tāmata fa'ahou ā i te fa'a'ama i te faira pātē ahi. 'E fa'ahou ā, 'ua tae mai te reo i tōna ferurira'a : « 'A haere i roto i tō 'oe piha 'e 'a tai'o i ta'u buka. » Vaiho a'era Jason i te faira pātē ahi, ho'i a'era i roto i tōna piha 'e 'iriti ihora i te Buka a Moromona, 'e 'ua ha'amata i te tai'o. 'Ua tāmāu 'oia i terā mahana 'e terā mahana, pinepine i te po'ipo'i roa. Tae a'era Jason i te hope'a e 'ua pure atu ra, tē nā 'ō ra 'oia : « 'Ua 'i roa vau mai ni'a i te upo'o ē raro i te mātu'u i te Vārua... Mai te huru 'ua 'i au i te māmarama... 'O te 'ohi-pa 'oa'oa roa a'e i tupu i roto i tō'u orara'a. » 'Ua 'imi 'oia 'ia bāpetizo iāna 'e 'ua riro ato'a mai 'oia 'ei misiōnare.

Penei a'e e'ita e faufa'a 'ia parau ē, noa atu ā te here mau 'e te ateate o te anira'a, e rave rahi paha, penei a'e 'o te rahira'a o te reira mau anira'a nō te fa'a'ite i te poro'i nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a 'o tē 'ore e fāri'ihia. 'A ha'amana'o rā : e mea tano te reira anira'a nō te tā'āto'ara'a—Hō'ē ana'e tō te ta'ata ato'a ti'ara'a i mua i te Atua »;¹¹ 'ua māuruuru te Fatu i te mau tauto'ora'a ato'a nā tātou, noa atu ā te pāhonora'a ; e 'ere ē, 'ua pāto'ihia te anira'a, 'ua fa'aea ato'a 'ia te hoara'a ; penei a'e te 'ana'anatae 'ore nō teienei e tau i roa mai ananahi. Noa atu ā te pāhonora'a, e vai noa tō tātou here.

'Eiaha roa atu e ha'amo'e ē 'ua tae mai te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a nā roto i te 'ati rahi roa 'ino 'e te fa'atusiara'a. Nō te tahi atu 'ia mahana teie tumu parau. I teie mahana, tē 'oa'oa nei tātou i te mau hotu nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, hō'ē hotu rahi hau 'ē 'o te mana fa'ahou 'ia e tā'amu i ni'a i te fenua 'e

i ni'a i te ra'i.¹² Mai tā te peresideni Gordon B. Hinckley i parau e rave rahi matahiti i ma'iri : « 'Āhani 'aita atu ā mea tei matara mai mai roto i te 'oto 'e te 'āfa'i'a 'e te māuiui o te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a maori rā te mana tā'atira'a o te autahu'ara'a mo'a nō te tā'amu 'āmui i te mau 'utuāfare ē a muri noa atu, e mea hoona ia te mau mea ato'a ».¹³

Te parau fafau hope nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, 'o te fa'aorara'a tāra'ehara ia nā roto ia Iesu Mesia. 'O te Ti'a-fa'ahou-ra'a o Iesu Mesia te fa'a'itera'a ē, 'oia mau, tei iāna ra te mana nō te fa'aora tāra'ehara i te mau ta'ata ato'a e haere iāna ra—fa'aora ia rātou i te 'oto, i te parauti'a 'ore, i te mana'o tātarahapa, i te hara 'e i te pohe. E Sābati o te 'āma'a tāmara teie mahana ; hō'ē hepetoma e tae atu ai i te Pāsa. E ha'amana'o tātou, e ha'amana'o noa tātou i te mamae o te Mesia 'e tōna pohe nō te tara 'ē i tā tātou mau hara, 'e tē fa'ahanahana nei tātou i te sābati nehenehe roa o te mau sābati, te mahana o te Fatu, i te ti'ara'a 'oia mai te pohe mai. Maoti te

Ti'a-fa'ahou-ra'a o Iesu Mesia, e aura'a tō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, e aura'a tō te orara'a tāhuti nei, 'e i te hope'a, e aura'a tō tō tātou vaira'a.

Tē pūpū nei Iosepha Semita, te peropheta rahi nō te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a, i tōna 'itera'a pāpū rahi hau 'ē nō tō tātou 'anotau, nō te Mesia ti'afa'ahou : « Tē ora nei 'oia ! « Nō te mea 'ua 'ite mata atu ra māua iāna, i te pae 'atau ho'i nō te Atua ».¹⁴ Tē 'āmui ha'eha'a atu nei au i tō'u 'ite i tō Iosepha 'e i tō te mau 'āpōsetolo e te mau peropheta i nā mua iāna 'e te mau 'āpōsetolo 'e te mau peropheta i muri iāna ē, 'o Iesu nō Nazareta te Mesia i parauhia, te Tamaiti fānau tahi a te Atua 'e te Tāra'ehara ti'afa'ahou nō te mau ta'ata ato'a.

« Tē fa'a'ite pāpū nei mātou ē, 'o rātou tē tuatāpapa nā roto i te pure i te poro'i nō te

Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a 'e 'o tē haere ho'i ma te fa'aro'o, e ha'amaita'ihia rātou 'e e noa'a tō rātou iho 'ite nō tō te reira hanahana 'e tō te reira fā e fa'aineine i te ao nei nō te Tae-piti-ra'a mai o tō tātou Fatu 'e Fa'aora, 'o Iesu Mesia, mai tei parauhia ».¹⁵ Maoti te ti'afa'ahou-ra'a o te Mesia, e mea pāpū tāna i parau mai. I te i'oa o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Te 'Ohipa 3:21.
2. Ephesia 1:10.
3. Iakobo 1:5.
4. 2 Nephi 2:8.
5. Rata nā David O. McKay ia Sarah M. Hilton, 3 nō Tiunu 1921, Vaira'a buka 'ā'amu a te 'Ēkālesia, Roto Miti.
6. Ioane 1:46.
7. Hi'o 1 Ioane 4:18.
8. Moroni 7:48.
9. 'Ua parau te peresideni David O. McKay : « E mana tō te ta'ata tāta'itahi e ora nei i roto i te ao nei, nō te maita'i ānei 'aore rā nō te 'ino ānei. E 'ere noa nā te mea tāna e parau nei, e 'ere noa nā roto i te 'ohipa tāna e rave nei. Nā roto rā i tōna ra huru. E fa'a'ana'ana mai te tāne tāta'itahi, te ta'ata tāta'itahi i tōna iho huru ta'ata » (*Te Mau Ha'api'ira'a a te Mau Peresideni o te 'Ēkālesia : David O. McKay [2003], 270*).
10. Hi'o Ioane 1:9 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 88:6–13 ; 93:2.
11. 2 Nephi 26:33.
12. Hi'o Mataio 16:19; 18:18; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 110:14–16; 132:19, 46.
13. Gordon B. Hinckley, « As One Who Loves the Prophet », i roto Susan Easton Black and Charles D. Tate, Jr., eds., *Joseph Smith: The Prophet, the Man* (1993), 6.
14. Hi'o Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 76:22–24.
15. « Te Fa'aho'i-fa'ahou-ra'a o te 'ira'a o te 'Evanelia a Iesu Mesia : E poro'i nō te piti-hānere-ra'a o te matahiti i tō te ao nei », 5 nō 'Ēperēra 2020, i roto Russell M. Nelson, « 'A fa'aro'o iāna », *Liahona*, Mē 2020, 91–92.

Sandy, Utaha, Marite

Nā te peresideni Russell M. Nelson
Peresideni nō Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te
Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei

Haere i mua ma te fa'aro'o

*Tē ha'amaita'i nei au ia 'outou i te hau 'e i te
fa'aro'o rahi i te Fatu.*

E au mau taea'e 'e e au mau tuahine here, 'ua tae tātou i te hope'a o teie 'āmuira'a tua'ā'ai, tē fa'atae atu nei mātou i tō mātou māuruuru rahi i te Fatu. E mea nehenehe mau te mau hīmene 'e te mau parau poro'i fa'auruhia.

I te roara'a o teie 'āmuira'a, 'ua 'ite mai tātou e rave rahi mau taime ha'apāpūra'a. Nō teie ha'amana'ora'a o te piti-hānere-ra'a o te matahiti, 'ua fa'aō mai tātou i te hō'ē parau poro'i nā te ao nei e fa'a'ite ra i te tupura'a mau o te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'Evanelia a Iesu Mesia i roto i tōna 'ira'a.

'Ua fa'ahanahana tātou i te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai nā roto i te tuōra'a Hosana.

'Ua hōhorahia mai ia tātou i te hō'ē taipa 'āpī 'ei fa'a'itera'a i tō tātou fa'aro'o i te Fatu ia Iesu Mesia, 'e nō te 'ite-mata-ra'a i te mau ha'amāramaramara'a 'e te mau pu'e parau pāpū a te 'Ēkālesia.

'Ua ti'aorohia tātou nō te hō'ē mahana ha'apaera'a mā'a 'e te pure nā te ao ato'a nei, 'ia araihia teie ma'i pe'e, 'ia pāruuhia te feiā utuutu ma'i, 'ia ha'apūaihia te fa'arava'ira'a faufa'a, 'e 'ia ho'i fa'ahou te orara'a i tōna ra huru mau. E ravehia teie ha'apaera'a

mā'a i te Farairē mo'a 10 nō 'Ēperēra. 'Auē ia farairē nehenehe ē!

I te sābati i muri nei, e sābati pāsa ia, i reira tātou e fa'ahanahana fa'ahou ai i te tāra'ehara 'e i te ti'afa'ahoura'a o tō tātou Fatu o Iesu Mesia. Maoti tāna tāra'ehara, e fāri'i te mau ta'ata ato'a i ora nā i tāna hōro'a o te ti'afa'ahoura'a. 'E tāna hōro'a nō te 'ora mure 'ore, e tae mai te reira i ni'a i te mau ta'ata ato'a i ti'amā nā roto i te ha'apa'ora'a i te mau 'oro'a 'e te mau fafaura'a i ravehia i roto i tōna mau hiero mo'a.

Tē mau 'ohipa fa'auru e rave rahi o teie 'āmuira'a rahi nō 'Ēperēra

2020—'e te hepetoma mo'a tā tātou e ha'amata nei—e nehenehe ia e ha'apotohia nā roto e toru ta'o i ha'amauhanahana-hia : « A fa'aro'o iāna ».¹ Te pure nei mātou 'ia ti'a i tā 'outou fa'atumura'a i ni'a i te Metua i te ao ra, tei fa'ahiti i teie mau parau, 'e i ni'a i tāna tamaiti here, o Iesu Mesia, 'ia fa'a'i i te pae rahi a'e o tā 'outou mau ha'amana'ora'a i te mau mea ato'a i tupu. Tē pure nei mātou 'ia ha'amata fa'ahou mau 'outou i te fa'aro'o, i te ha'afatafata mai i te tari'a, 'e i te ha'apa'o i te mau parau a te Fa'aora.² Tē fafau atu nei au ē, e topa te mata'u 'e e rahi te fa'aro'o.

Māuruuru ia 'outou nō tō 'outou hina'aro 'ia fa'ariri i tō 'outou fare 'ei vāhi mo'a nō te fa'aro'o, i reira ho'i te Vārua o te Fatu e nehenehe ai e pārahi. E tāmau noa tā tātou fa'anahora'a ha'apī'ira'a, *Mai, pe'e mai*, i te ha'amaita'i i tō 'outou orara'a. Tā 'outou mau tauto'ora'a itoito i roto i teie 'ohipa—noa atu i roto i te mau taime tē mana'o ra 'outou ē, 'aita 'outou e manuia ra—e tau i te reira i tō 'outou orara'a, i tō tō 'outou 'utuāfare, 'e i tō te ao nei. E ha'apūaihia tātou nā roto i te rirora'a tātou 'ei mau pipi itoito nā te Fatu, ma te ti'a i ni'a 'e i te paraura'a nōna i te mau vāhi ato'a tei reira tātou.

E paraparau ana'e tātou i teie nei nō ni'a i te mau hiero. Tē vai nei tā tātou e 168 hiero ha'amo'ahia nā te ao nei. Tei roto te tahi i te fa'a'ineine-ra'a 'e i te patura'a. 'Ia fa'aara-ana'e-hia te mau fa'anahora'a nō te hāmani i te hō'ē hiero āpī, e riro mai te reira 'ei tuha'a nō tō tātou 'ā'amu mo'a.

E mea huru 'ē ri'i paha 'ia fa'aara i te mau hiero 'āpī inaha ho'i, 'ua 'ōpani pauroa tā tātou mau hiero nō te hō'ē taime.

Hau atu i te hō'ē tenetere i teie nei, 'ua 'ite ātea mai te peresideni Wilford Woodruff i te mau huru mai tō tātou nei, mai tei pāpa'ihia i roto i te pure ha'amo'ara'a o te hiero nō Roto Miti i te matahiti 1893. 'Ua 'ite paha te tahi pae o 'outou, 'aita i maoro a'e nei, i te tahi mau tuha'a o te reira pure fa'ahia i ni'a i te mau tūreia-ra'a tōtiare.

'A fa'aro'o mai i teie mau tāparura'a a te hō'ē peropheta pūai a te Atua : « I te taime ho'i e 'ore ai e ti'a i tō 'oe nūna'a 'ia tomo i roto i teie fare mo'a [...] 'e 'ua hāmani-'ino-hia rātou, 'e 'ua ha'ape'ape'ahia, 'ua fa'atihia rātou i te mau fifi [...] 'e e fāriu rātou i tō rātou mata i ni'a i teie Tō 'oe fare mo'a 'e 'ia ani ia 'oe i te fa'aorara'a, i te tauturu, i tō 'oe mana 'ia tae mai i ni'a ia rātou, tē tāparu atu nei mātou ia 'oe, 'ia hi'o mai na 'oe i raro ma te aroha, mai ni'a mai i tō 'oe nohora'a mo'a... 'e 'ia fa'aro'o mai i tā rātou mau 'auēra'a. 'Aore rā, 'ia tae i te taime te mau tamari'i o tō 'oe nūna'a, i te mau matahiti i muri nei, e fa'ata'a-'ē-hia ai i teie vāhi, nā roto i te mau huru tumu ato'a... 'e 'a ti'aoro ai rātou ia 'oe mai roto mai i te hōhonura'a o tō rātou pe'ape'a 'e te 'oto 'ia fa'atae mai i te tauturu 'e i te fa'aorara'a ia rātou, tē tāparu atu nei mātou 'ia 'oe ma te ha'eha'a, 'ia... fa'aro'o mai i tā rātou mau 'auē, 'e 'ia hōro'a ia rātou i te mau ha'amaita'ira'a tā rātou e ani atu ».³

E te mau taea'e 'e te mau tuahine, i te mau taime nō tō tātou ahoaho 'a 'ōpanihia ai te mau hiero, e nehenehe ā 'outou e ti'aoro i te mana o tā 'outou mau fafau'a 'e te mau 'ōro'a nō te hiero 'a fa'atura ai 'outou i tā 'outou mau fafau'a. 'A fa'a'ohipa i teie taime 'ōpanira'a o te mau hiero nō te ora tāmau noa i te hō'ē orara'a ti'amā nō te hiero, 'aore rā, 'ia ti'amā nō te haere i te hiero.

'A paraparau nō ni'a i te hiero i tō 'outou 'utuāfare 'e i te mau hoa. I te mea ho'i ē, tei rōpū o Iesu Mesia i te mau mea ato'a tā tātou e rave nei i roto i te hiero, mai te mea e rahi atu tō 'outou ferurira'a nō ni'a i te hiero, e rahi atu ia tā 'outou ferurira'a nō ni'a iāna. 'A tuatāpapa 'e 'a pure nō te ha'api'i rahi mai atu ā nō ni'a i te mana 'e i te 'ite i hōro'ahia ia 'outou—'aore rā, 'o tē hōro'ahia mai ia 'outou.

I teie mahana, tē 'oa'oa nei mātou i te fa'aara atu i te mau 'ōpuara'a patura'a nō e va'u hiero 'āpi i te mau vāhi i muri nei : Bahía Blanca, Rāparata ; Tallahassee, Floride ; Lubumbashi, Rēpupirita manahune o Tōnetto ; Pittsburgh, Pennsylvanie ; Benin City,

TE MAU PŪAI O TE MĀBĀPĀMĀ E TE PŪRI, NĀ WĀRREN LUCH, FA'ATI'AHIA E CHURCH HISTORY MUSEUM

Nitēria ; Syracuse, Utaha ; Dubai, 'Āmuira'a Emirat 'Arapia ; 'e Shanghai, Nūna'a manahune nō Taina.

I roto i nā vāhi e va'u, e 'ohipa te mau tāmuta fare a te 'Ēkālesia 'e te feiā fa'atere o te fenua iho 'ia tano au maita'i te hiero i reira 'e 'ia riro 'ei hō'ē 'utari nehenehe nō te 'oire tāta'itahi.

E anira'a hanahana te 'ōpuara'a nō te patura'a i te hō'ē hiero i Dubāi, 'o tā mātou e ha'amāuruuru rahi maita'i nei.

Te huru fa'anahora'a nō Shanghai e mea faufa'a roa ia. 'Ua hau e piti 'ahuru matahiti, tō te mau melo ti'amā nō te hiero nō te Nūna'a manahune nō Taina haerera'a i te hiero nō Hong Kong Taina. I te 'āva'e Tiurai 2019 rā, 'ua tāpiri teie hiero nō te mau fa'a'āpīra'a i fa'anahohia e mea māoro i teienei 'e e mea tītau-mau-hia.

I Shanghai, e fa'ati'a te hō'ē vāhi au maita'i nō te fārereira'a fa'ahiahia, i te mau melo tinitō 'ia tāmau ā i te 'āmuira'a atu i te mau 'ōro'a o te hiero—i te Nūna'a mahahune nō Taina—nō rātou 'e tō rātou mau tupuna.⁴

I roto i te mau fenua tāta'itahi, tē ha'api'i nei teie 'Ēkālesia i tāna mau melo 'ia fa'atura, 'ia ha'apa'o'e 'ia pāturu i te ture.⁵ Tē ha'api'i nei mātou i te faufa'a o te 'utuāfare, 'ia riro 'ei mau metua maita'i 'e 'ei mau

huira'atira hi'ora'a maita'i. Nō te mea te ha'apa'o nei mātou i te mau ture 'e te mau arata'ira'a a te Nūna'a manahune nō Taina, e'ita te 'Ēkālesia e tono atu i te mau misiōnare poro 'evanelia ; e'ita roa mātou e nā reira i teienei.

E tāmau ā te mau 'āmuira'a nō te fenua 'e'ē 'e te mau tinitō i te fārerei ta'a 'ē noa. 'Aita te ti'ara'a mau i te pae o te ture o te 'Ēkālesia i roto i teie fenua i taui. I roto i te tuha'a mātāmua nō te fa'a'ohipara'a o te fare, e rave-noa-hia te tomora'a i roto nā ni'a i te hō'ē parau anira'a. E'ita te fare o te Fatu i Sanghai e riro 'ei vāhi e haere nō te mau rātere nō te tahi atu mau fenua.

E ha'amaita'i teie mau hiero e va'u i te orara'a o te mau ta'ata e rave rahi i nā pae e piti o te pāruru o te pohe. E tuha'a faufa'a rahi te mau hiero nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia. I roto i te maita'i 'e te 'ā'au hōro'a o te Atua, tē hōpoi nei 'oia i te mau ha'amaita'ira'a o te hiero i piha'i iho roa i tāna mau tamari'i i te mau vāhi ato'a.

'Oire 'āpi nō Taipei, Tāiuane

'A tāmāu noa ai te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai, 'ua 'ite au ē, e tāmāu noa te Atua i te heheu mai e rave rahi mau mea rarahi 'e te faufa'a nō tōna bāsileia i ni'a i te fenua nei.⁶ Taua bāsileia ra 'o Te 'Ēkālesia ia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a Nei.

E te mau taea'e 'e te mau tuahine here, tē fa'a'ite atu nei au i tō'u here nō 'outou. I roto i teie taime 'ume'umera'a 'e te pāpū 'ore, 'e ma te ti'aoro i te mana i tu'uhia mai i ni'a iā'u, tē hina'aro nei au e hōro'a atu ia 'outou i te hō'ē ha'amaita'ira'a 'āposetōlo.

Tē ha'amaita'i nei au ia 'outou i te hau 'e i te fa'aro'o rahi i te Fatu.⁷

Tē ha'amaita'i nei au ia 'outou ma te hō'ē hina'aro 'ia tātarahapa 'e 'ia riro hau atu mai iāna i te mau mahana tāta'itahi.⁸

Tē ha'amaita'i nei au ia 'outou 'ia 'ite ē, 'o Iosepha Semita te peropheta nō te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a mai o te 'evanelia a Iesu Mesia i roto i tōna 'ira'a.

Mai te mea ē, tē vai ra te ma'i i rotopū ia 'outou 'aore rā, i tei herehia e 'outou, tē vaiho atu nei au i te hō'ē ha'amaita'ira'a nō te fa'aorara'a, 'ia ti'a i te hina'aro o te Fatu.

Tē ha'amaita'i atu nei au ia 'outou, ma te fa'a'ite fa'ahou atu i tō'u here ia 'outou tāta'itahi, i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, 'āmene. ■

FA'ATA'ARA'A

1. Iosepha Semita—'Ā'amu 1:17 ; hi'o ato'a Luka 9:35.
2. Hi'o Ioane 10:27 ; Apokalupo 3:20 ; Mosia 26:21, 28 ; Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 29:7.
3. Wilford Woodruff, pure ha'amo'ara'a nō te hiero nō Roto Miti, 6 nō 'Ēperēra 1893, ChurchofJesusChrist.org ; tu'uhia te ha'apāpūra'a.
4. I roto e rave rahi tauasini matahiti, 'ua tāpe'a te nūna'a tinitō i te mau 'ā'amu 'e te tuatāpapara'a tupuna o te mau pupu ta'ata. Tē fa'a'ite nei te mau rurura'a tinitō o te fenua i te fa'atura nō tō rātou mau tupuna, mai te Qingming Festival (清明节). Te Qingming Festival nō teie matahiti (清明节) ua tāpurahia nō te 4–5 nō 'Ēperēra.
5. Hi'o Te mau Hiro'a Fa'aro'o 1:12.
6. Hi'o Te mau Hiro'a Fa'aro'o 1:9.
7. Hi'o Ioane 14:27.
8. Hi'o 3 Nephi 27:27.

Parau fa'ata'ara'a nūmera nō 2019

'Ei ha'amāramaramara'a i te mau melo o te 'Ēkālesia, 'ua pūhara te Peresidenira'a Mātāmua i teie parau fa'ata'ara'a nūmera nō ni'a i te tupura'a 'e te vaira'a o te 'Ēkālesia i te 31 nō Titema 2019.

'ĀMUIRA'A A TE 'ĒKĀLESIA

Mau titi	3 437
Mau misiōni	399
Mau mata'eina'a	542
Mau pāroisa 'e mau 'āma'a	30 940

MELO O TE 'ĒKĀLESIA

Rahira'a melo	16 565 036
Mau tamari'i 'āpī tei tāpa'ohia	94 266
Feiā fa'afāriu tei bāpetizohia	248 835

MAU MISIŌNARE

Mau misiōnare rave tāmāu	67 021
Mau misiōnare tōtauturu a te 'Ēkālesia	31 333

HIERO (MAU)

Te mau hiero i ha'amo'ahia i te matahiti 2019 (Roma Italia, Repupirita Manahune nō Congo, Peretīria Fortaleza, Port-au-Prince Haiti, Lisbon Potiti, 'e Arequipa Peru)	6
Te mau hiero i ha'amo'a-fa'ahou-hia i te matahiti 2019 (Memphis Tennessee, Oklahoma City Oklahoma, Oakland California, Raleigh Caroline Apatoerau, Frankfurt Heremani, Asuncion Paratue, 'e Baton Rouge Louisiana)	7
Mau hiero e 'ohipa nei i te hope'a matahiti	167

Elder Jorge T. Becerra

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

E ta'ata māmahu 'e te hau o Elder Jorge T. Becerra 'a tupu ai 'oia i te pa'arira'a, terā rā, 'ua hōro'a tōna peresideni misiōni i te hō'ē rāve'a nōna 'ia arata'i. 'Ua ho'i o Jorge i te fare mai roto mai i te misiōni nō Arcadia Karifonia ma te hina'aro 'ia rave i te 'ohipa a te Fatu nō te toe'a o tōna orara'a.

I te 27 o tōna matahiti, 'ua pi'ihia 'oia i roto i te hō'ē 'episekōpora'a. I te 32 o tōna matahiti, 'ua pi'ihia 'oia 'ei 'episekōpo. I te ha'amatarā'a 'ua feruri 'oia ē, e'ita e tano iāna, 'a haere mai ai te ta'ata e fāreirei iāna nō tō rātou mau fifi.

«'Aita roa hō'ē ferurira'a tō'u nō ni'a i tā'u 'ohipa e rave nei » tāna 'ia parau i tōna metua tāne.

'Ua riro te pāhonora'a a tōna metua tāne 'ei ha'api'ira'a pūai nōna, tei fa'aha'amana'o iāna i te fa'aro'o o tōna peresideni misiōni i roto iāna, 'e tei tauturu iāna 'ia fa'aineine nō te mau pi'ira'a fa'atere a muri a'e, tae roa atu i tōna pi'ira'a 'ei peresideni titi i te 37 o tōna matahiti.

«'Ua parau mai tō'u metua tāne, 'tamaiti, e hia matahiti tō te Vārua Maita'i' » ? Tē fa'aha'amana'ora'a 'ia a Elder Becerra. «'Ua riro tāua taime ra 'ei taime ha'api'ira'a fa'ahiahia roa nō'u i te mea ē, 'ua 'ite au ē, e nehenehe tā'u e rave i te mau mea ato'a tā te Fatu e ani mai iā'u ».

'Ua vai noa tāua ha'api'ira'a ra i roto ia Elder Becerra i te roara'a e rave rahi matahiti tāvinira'a ma te 'ā'au tae i roto i Te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

'Ua fānauhia o Jorge Eduardo Torres Becerra i te 18 nō Titema 1962, nā Juan C. Becerra 'e o Celia T. Becerra i Salt Lake City, Utah, Marite, i reira 'oia i te pa'arira'a.

I muri a'e i tōna tāvinira'a i te hō'ē misiōni rave tāmau, 'ua fa'aipoipo o Elder Becerra ia Debbie Ilene Schneberger i roto i te hiero nō Roto Miti i te 10 nō 'Ātete 1984. E metua rāua nō e pae tamari'i.

'Ua fāri'i o Elder Becerra hō'ē fāito tū'ite i roto i te mau ha'api'ira'a rarahi i te fare ha'api'ira'a teitei nō Utaha, 'e hō'ē fāito i roto i te tōro'a mātutu i roto i te fare ha'api'ira'a tuarua nō Roto Miti. 'Ua ha'api'i ato'a 'oia i te tōro'a putu faufa'a i te fare ha'api'ira'a teitei nō Phoenix. I te matahiti 1998, 'ua riro mai 'oia 'ei 'āpiti nō te Pupu Allegis Advisor, e taiete ha'api'i mātutu faufa'a. I te taime 'a pi'ihia ai 'oia 'ei Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi, tē 'ohipa ra 'oia 'ei ta'ata ha'api'i nō te fa'ahipara'a i te moni nō te taiete Intermountain Financial Partners.

'Ua tāvini o Elder Becerra 'ei peresideni nō te feiā 'āpī pāroita, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a misiōni, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a 'āma'a, 'ei 'orometua nō te seminaire, 'ei tauturu i roto i te hō'ē 'episekōpora'a, 'ei 'episekōpo, 'ei peresideni titi, e 'ei peresideni nō te misiōni nō Arcadia i Kalifonia. I te taime o tōna pi'ira'a, tē tāvini ra 'oia 'ei Hitu 'Ahuru āre'a. ■

Elder Matthew S. Holland

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

'Ua mātaro o Matthew S. Holland i te mau Huimana fa'atere rahi 'aore rā, i te mau 'āmuiara'a rahi.

E rave rahi feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei tei 'ite iāna 'ei tamaiti nā Elder Jeffrey R. Holland nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo. E ha'amana'o paha te tahi pae iāna 'ei taure'are'a 17 matahiti tei paraparau i roto i te tuha'a pure-ra'a autahu'ara'a nō te 'āmuiara'a rahi nō 'Ēperēra 1983.

«'Ua riro 'ia 'ei ha'amaita'ira'a nehenehe roa, i te tā'ā-to'ara'a o tō'u orara'a, 'ia 'ite i te huru orara'a o tō'u pāpā 'e tō'u māmā, te mau mea tā rāua i fafau, 'e te mau mea tei anihia ia rāua 'ia rave », te parau 'ia a Elder Holland, 'o tē fa'atere nei i te misiōni nō Raleigh Carolina Apato'erāu.

«Terā rā, nā roto i taua mau mea i 'itehia e māua, 'ua rahi tō māua 'ite nō ni'a i teie pi'ira'a nō te feruri ē, 'ua ineine maita'i māua nō te reira » tāna 'ia parau. «Aua'e rā, 'ua ha'api'i ato'a māua ē, e ha'amaita'i te Fatu i te feiā tāna e pi'i, 'e tē rave nei māua i te fa'aro'o 'e te māhanahana rahi i roto i te reira ».

Tē ha'amana'o nei o Elder Holland ē, e mea taiā 'ia paraparau i roto i te 'āmuiara'a rahi. Te fa'aineinera'a i te hō'ē a'ora'a tei tae mai «te rēni nā ni'a iho i te rēni, te a'o nā ni'a iho i te a'o » (2 Nephi 28:30) 'ua riro mai 'ia «'ei ha'amaita'ira'a 'oi'oi 'e te pāpū nō te 'ite ē, 'ia fāri'i ana'e 'outou i te mau 'ohipa nō ō mai i te Fatu ra, e tauturu 'oia ia 'outou, 'e e hōro'a mai ho'i i te mau mana'o 'e te mau ferurira'a i te mau mea e tūtauhia 'ia fa'a'ite ».

'Ua fānauhia o Matthew Scott Holland i te 7 nō Tiunua 1966, i Provo, Utah, Marite, te tamaiti a Jeffrey R. 'e a Patricia Holland. 'Ua fa'aipoipo 'oia ia Paige Bateman i te 20 nō Mē 1996, i roto i te hiero nō St. George Utaha. E metua rāua nō e maha tamari'i.

E toru parau tū'ite tā Elder Holland i roto i te ha'api'ira'a poritita—te licence nō te 'ohipa 'aravihi, nō te fare ha'api'ira'a tuatoru Brigham Young i te matahiti 1991, hō'ē maitrise 'e hō'ē doctorat nō te 'ohipa 'aravihi nō te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Duke i te matahiti 1997 'e 2001.

'A rave ai 'oia i te 'ohipa i BYU (2001–2009), 'ei 'orometua 'āpiti nō te ha'api'ira'a poritita, 'ua pi'ihia 'oia 'ei peresideni nō fare ha'api'ira'a teitei nō Utah Valley i te matahiti 2009, e 'ua tāvini i reira e tae noa atu i tōna pi'ira'ahia 'ei peresideni misiōni i te matahiti 2018.

'Ua tāvini 'oia 'ei 'episekōpo, 'ei melo 'āpo'ora'a teitei, 'ei tauturu i roto i te hō'ē 'episekōpora'a, 'ei tauturu ha'amāramarama nō te feiā 'āpī tamāroa nō te pāroita, 'ei fa'atere misiōni nō te pāroita, 'ei 'orometua ha'api'ira'a sābati, 'e 'ei misiōnare rave tāmau i roto i te misiōni nō Scotland Edinburgh. ■

Elder William K. Jackson

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

I muri a'e e 23 matahiti i te tāvinira'a 'ei tī'a fa'atere utuutu ma'i i roto i te 'ohipa tāvinira'a a te hau Marite i te mau fenua 'e'ē, 'ua anihia ia William K. Jackson 'ia fa'a'ite mai i nā 'itera'a maita'i roa a'e e 20, 'a ora ai 'e 'a rave ai 'oia i te 'ohipa i roto i te mau fenua ātea roa o te ao nei.

'A feruri ai 'oia i taua anira'a ra hou te 'ōro'a fa'ahanahana'a i tōna fa'atuha'ara'a, 'ua 'ite a'era 'oia ē, « terā e 20 'itera'a maita'i roa a'e tō'u, nō ni'a 'ia i te 'Ēkālesia 'aore rā, te 'utuāfare » tē nā reira ra 'oia.

'Ua fānauhia o William King Jackson i te 29 nō Māti 1956, i Washington, D.C., Marite, nā E. William 'e o Lois Andrey Jackson. 'Ua pa'ari 'oia i Ojai, California, Marite, terā rā, nō te 'ohipa a tōna nā metua, 'ua haere ato'a 'oia i te ha'api'ira'a i Honduras, Algérie, 'e i Afghanistan.

I muri a'e i tōna tāvinira'a i te hō'ē misiōni i roto i te misiōni nō La Paz i Pōrīvia, 'ua fārerei o Elder Jackson ia Ann Kesler i te pu'e tau māhanahana nō te matahiti 1977.

« I reirara'a tō'u fa'atupura'a i te hina'aro iāna », tāna 'ia parau. « 'Ua hope te reira pu'e tau māhanahana tō'u tāmatarā'a i te ha'apāpū 'iāna ē, o vau ana'e iho ».

'Ua fa'aipoipo rāua i te 29 nō Titema 1977, i roto i te hiero nō Los Angeles i Karifonia. E va'u tā rāua tamari'i, e toru o te reira, e mau tamari'i fa'a'amu—nō Inidia, Nepal, 'e Cambodia.

'Ua haere o Elder Jackson i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Brigham Young University, 'ua roa'a iāna te parau tū'ite nō te ihi i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō California, Berkeley, 'e 'ua roa'a tāna parau tu'ite doctorat nō te 'ohipa taote i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō California, San Francisco, i te matahiti 1983.

I muri a'e i tāna ha'api'ipi'ira'a taote, 'ua rave rāua i te 'ohipa nā te ara e 26 matahiti te maoro. E 'ere i te mea maoro a'e nei, 'ua rave 'oia i te 'ohipa 'ei ra'atira nō te Valley Family Health Care, i Idaho 'e i Oregon, Marite.

'A ora ai rāua i rāpae i te fenua Marite, 'ua hōro'a rāua o te tuahine Jackson i te taima rahi i rotopū i te u'i mātāmua o te mau melo o te 'Ēkālesia.

« Hō'ē o te mau tuha'a rahi a'e o tō'u 'itera'a pāpū nō te 'evanelia, o te māta'ita'ira'a 'ia i te 'ohipa tā te 'evanelia e fa'atupu nei i ni'a i teie mau ta'ata tā māua e here nei », tē nā reira ra 'oia. « 'Ua tau i te reira ia rātou ».

'Ua tāvini o Elder Jackson 'ei Hitu 'Ahuru ārea, 'ei peresideni nō te misiōni 'āpī nō New Delhi Inidia, 'ei peresideni nō te feiā 'āpī nō te 'āma'a, 'ei 'orometua institut, 'ei 'orometua ha'api'i nō te feiā pa'ari. I te taima 'a pi'ihia ai 'oia 'ei Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi, tē tāvini ra 'oia 'ei 'episekōpo. ■

Elder Jeremy R. Jaggi

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

I te 'āpīra'a o Elder Jeremy R. Jaggi, 'ua ro'ohia tōna teina tuahine, o Kristen, e hitu matahiti, i te hō'ē pātēria tei ha'avi'ivi'i i tōna roro. 'Ua parau te mau taote ē, e'ita 'oia e ora.

'Ua tūturi te taure'are'a Jeremy i pīha'i iho i tōna ro'i i roto i tō rātou fare, i Roto Miti, Utaha, Marite, 'e 'ua tāparu i te Fatu nō te 'ite ē, nō te aha 'oia e pohe ai i te 'āpī-roa-ra'a. 'Ua fāri'i rā tōna tuahine i te hō'ē ha'amaita'ira'a autahu'ara'a 'e 'ua ora.

'Ua riro teie 'ohipa 'ei rāve'a nō Jeremy 17 matahiti, 'ia « fa'atū'ati iāna i te Atua », tei tura'i iāna 'ia tai'o pāpū i te Buka a Moromona nō te taima mātāmua. I muri a'e, 'ua tāvini 'oia 'ei misiōnare rave tāmāu i roto i te misiōni nō Ohio Cleveland.

E rave rahi matahiti i muri a'e, 'ua tūturi fa'ahou o Jeremy i roto i te hō'ē pure 'ā'au tae mau, 'a fa'aineine ai tāna vahine o Amy, i te fānau i te toru o tā rāua tamari'i. 'Ua parau 'oia, « i taua taima ra, 'ua fāri'i au i te hō'ē hau rahi—e hau o te nehenehe noa e fa'ata'a, mai te rima o te Metua i te ao ra i te pū'ohura'a mai iā'u i te māhanahana o te Vārua Maita'i ».

'Ua arata'i taua hau ra iāna i roto i te ārea taima poto o te orara'a o te 'aiū, 'e i roto i te mau 'āva'e 'oto i muri mai, nā roto i te hō'ē atu maruara'a tamari'i. « E tāmatahia tātou pā'āto'a 'ia au i tā tātou iho tāmatarā'a » tāna 'ia parau, « terā rā, 'e mea 'oa'oa ana'e 'ia' [Iakobo 1:2] i te mea ē, 'ua hōro'a mai te Fa'aora i te hō'ē rāve'a ia tātou nō te fāri'i i te hau 'e te 'oa'oa ».

'Ua fānauhia o Jeremy Robert Jaggi i Roto Miti, Utaha, Marite, i te 23 nō Māti 1973, nā Robert Stanley Jaggi 'e o Judy Anne Roos. 'Ua fa'aipoipo 'oia ia Amy Anne Stewart i roto i te hiero nō Roto Miti i te 12 nō Tiunu 1995. E metua rāua nō e pae tamari'i.

'Ua roa'a tā Elder Jaggi parau tu'ite baccalauréat nō te huru 'e te ea o te ta'ata, nō te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Utaha, 'e te maitrise nō te fa'atere 'ohipa nō te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Pepperdine. I te taima 'a pi'ihia ai 'oia, tē fa'atere ra 'oia i te mau ho'ora'a retioni a Alkermes, 'e te fa'atere ato'a ra i te ho'ora'a fenua a te taiete fa'ahotura'a faufa'a HCA.

'Ua tāvini o Elder Jaggi 'ei Hitu 'Ahuru ārea, 'ei peresideni nō te misiōni nō Ogden, Utaha, 'ei tauturu pāpa'i parau fa'atere nō te titi, 'ei 'episekōpo, 'ei peresideni nō te pupu peresibutero, 'ei 'orometua séminaire, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a feiā 'āpī tamāroa nō te pāroita, 'ei 'orometua fa'aineine misiōnare nō te titi, 'e 'ei fa'atere misiōni nō te pāroita. ■

Elder Kelly R. Johnson

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

Tē ha'amana'o maita'i nei o Elder Kelly R. Johnson i te mahana 'a pi'ihia ai 'oia 'ei 'episekōpo i te 31ra'a o tōna matahiti. I taua mahana ato'a ra, 'ua 'itehia ē, e ma'i hāpepa Bell tōna—e ma'i teie e ha'aparuparu i te mau uaua o te hō'ē pae o te hōho'a mata.

'Ua riro te reira 'ei taime fifi mau, 'eiaha nō te au 'ore nō te reira ma'i, nō tāna ato'a rā mau hōpoi'a 'āpī e rave rahi. 'Ua riro mai rā taua taime fifi ra 'ei ha'amaita'ira'a.

« Nō tō'u 'ite 'ore e aha te roara'a o teie fifi, 'ua fa'atupu vau i te aroha nō te mau ta'ata tei pārahi i pi'ha'i iho iā'u nō te toe'a o tō'u orara'a », tāna iā parau. « 'Ua ha'api'i pāpū mai au ē, e topa te ta'ata i roto i te mau mea fifi 'e te 'oto e'ita e roa'a ia rātou 'ia arai, 'e o te ha'afifi i tō rātou mau 'aravini, tō rātou mau mana'o 'e tō rātou ti'aturira'a.

I te tahi taime, e 'ere i te mea 'ōhie 'ia tāvini i roto i te 'Ēkālesia a te Fatu. Terā rā, mai te mau pipi a te Fa'aora « fa'aru'e ihora rāua i tā rāua tau 'upe'a i reira ra » (Mataio 4:20) nō te pe'e iāna, « te mau mea ato'a e anihia mai ia tātou 'ia rave, 'ua ineine tātou nō te rave », te parau iā a Elder Johnson.

Noa atu te vāhi tā te Fatu e pi'i iāna 'aore rā, i tōna 'utuāfare, e haere rātou ma te 'ā'au 'e te mana'o tae, ma te 'imi i te maita'i, noa atu te huru o te orara'a.

'Ua fānauhia o Kelly Ray Johnson i Pleasant View, Utaha, i te 16 nō Tēnuare 1963, nā Harold Raymond Johnson Jr. 'e o Helen Craggaun Johnson. 'Ua pa'ari 'oia i Ogden, Utaha, 'e 'ua fa'aipoipo ia Teresa Lynn Bartrum i roto i te hiero nō Roto Miti i te 27 nō Māti 1986. E pae tamari'i tā rāua.

'Ua roa'a te parau tū'ite a Elder Johnson nō te fare ha'api'ira'a nō Weber State University i te matahiti 1987, 'e te parau tū'ite baccalaureat nō te 'ohipa mātutu moni, 'e 'ua fāri'i i tāna parau tū'ite master nō te fa'atere 'ohipa i te fare ha'api'ira'a teitei Brigham Young i te matahiti 1989. 'Ua rave 'oia i te 'ohipa ha'avā mātutu nā te taiete KPMG 'e 'aita i maoro a'e nei, 'ei ta'ata ha'avā mātutu 'e 'ei 'āpiti nō Norman, Townsend, 'e Johnson.

E Hitu 'Ahuru ārea o Elder Johnson i te taime 'a pi'ihia ai 'oia, 'ua tāvini 'oia 'ei peresideni misiōni i roto i te misiōni nō Thailand Bangkok, i reira 'oia i te tāvinira'a i tāna misiōni rave tāmau, 'e 'ei peresideni titi, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a titi, 'ei melo 'āpo'ora'a teitei, 'ei 'episekōpo, 'ei peresideni nō te pupu peresibutero, 'ei fa'atere misiōni pāroita, 'e 'ei 'orometua fa'aineine misiōnare nō te titi. ■

Elder Thierry K. Mutombo

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

E 'itera'a pāpū pūai tō Elder Thierry K. Mutombo nō ni'a i te 'evanelia 'a fāri'i ai 'oia i tōna pi'ira'a misiōnare i tōna 'āpīra'a. 'Ua bāpetizohia 'oia 'e tōna 'utuāfare i te 10ra'a o tōna matahiti, 'e 'ua 'ite 'oia i te ravera'a pūai a te 'evanelia nō te tau i tōna 'utuāfare.

Terā rā, noa atu ē, tē fa'aineine ra 'oia 'ia tāvini i te hō'ē misiōni i roto i te misiōni nō Abidjan i Côte d'Ivoire, 'aita tōna e 'itera'a pāpū pūai nō te Buka a Moromona. 'Aitā 'oia i tai'o a'e nei i te reira.

'Ua tītau te 'episekōpo fa'auru o Thierry 'ia tai'o 'oia i te Buka a Moromona i te mau mahana ato'a hou 'a reva ai 'oia i te misiōni. 'Ua hōro'a ato'a 'oia ia Thierry i te hō'ē tāviri nō te fare purera'a a te 'Ēkālesia 'ia nehenehe iāna 'ia tuatāpapa ma te hau.

'Ua tai'o o Thierry i te mau mahana ato'a, e toru 'āva'e. I te taime 'a tomo ai 'oia i roto i te misiōni, e 'ere te 'itera'a pāpū ana'e nō te Buka a Moromona tei roa'a iāna, 'ua fa'ana-nea ato'a rā 'oia i te mau peu tuatāpapara'a tei tauturu iāna 'ei misiōnare.

« Tā tātou mauha'a rahi a'e nō te arata'i mai i te ta'ata i te māramarama o te 'evanelia 'e nō te ha'aputupu ia Iseraela i ha'apurarahia, o te Buka a Moromona iā » tē nā reira ra 'oia.

'Ua fānauhia o Thierry Kasuangi Mutombo i Kinshasa, Repupirita manahune nō Congo, i te 31 nō Tēnuare 1976, nā Antoine Kasuangi Mutombo 'e o Marie Therese Matsanga Mutombo. 'Ua fa'aipoipo 'oia ia Tshayi Nathalie Sinda i roto i te fa'aipoipora'a tīvira i te 29 nō Novema 2002. 'Ua tā'atihia rāua i muri a'e i roto i te hiero nō Johannesburg Afirita Apato'a i te 19 nō Novema 2004. E ono tamari'i tā rāua.

'Ua roa'a te parau tū'ite a Elder Mutombo i te matahiti 2010 i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Cepromad i roto i te 'ohipa mātutura'a faufa'a, 'e i te matahiti 2012, 'ua roa'a tāna licence nō te fa'aterera'a i te rave 'ohipa. 'Ua rave 'oia i te 'ohipa nā te 'Ēkālesia i roto i te Repupirita mahahune nō Congo, 'ei ta'ata fa'atere i roto i te 'ā'amu 'utuāfare 'e te tuha'a fa'aterera'a nō te rave 'ohipa, 'e 'ei fa'atere nō te tuha'a fa'aterera'a i te mau mātēria.

I te taime o tōna pi'ira'a 'ei Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi, tē tāvini ra o Elder Mutombo 'ei peresideni nō te misiōni nō Baltimore Maryland. Nā mua atu, 'ua tāvini 'oia 'ei peresideni titi, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a titi, 'ei fa'atere misiōni pāroita, 'ei 'orometua nō te ha'api'ira'a sābati, 'e 'ei pāpa'i parau fa'atere nō te titi. ■

Elder Adeyinka A. Ojediran

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

'Ua riro te 'āmuira'a rahi nō 'Ēperēra 2020 'ei « hope'a hepetoma e 'ore roa e mo'ehia » nō Elder Adeyinka A. Ojediran.

'Ua pāturuhia te ta'ata fa'afāriu o te 'Ēkālesia 'ei Hitu 'Ahuru huimana fa'atere rahi—e 'ohipa mātāmua teie nō te hō'ē feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei nō Nigeria 'e nō Afrita Apato'a. 'Ua rahi roa atu tōna māuruuru 'e te 'oa'oa i te taimē 'a fa'aara ai te peresideni Russell M. Nelson ē, e patuhia te toru o te hiero nō Nigeria i te 'oire nō Benin.

« 'Aita roa atu vau i mana'o i te reira », te parau ia a Elder Ojediran 'e te mata 'ata ato'a. « E mea nehenehe mau te fa'aro'ora'a i te peropheta i te paraura'a ē, e patuhia te tahi atu hiero i Negeria. Nō'u nei, o te hō'ē terā ha'apāpūra'a ē, tē haere vitiviti nei te 'ohipa a te Fatu i mua. E 'ohipa rahi tā tātou pā'āto'a nō te fa'aineine i te mau tamari'i a te Atua nō te tae-piti-ra'a mai o tana tamaiti ».

Fanauhia i Ibadan, Nigeria, i te 5 nō 'Ēperēra 1967, nā Amos Adeniyi 'e o Caroline Anike Ojediran, 'ua fāri'i o Adeyinka Ayodeji Ojediran i te parau tū'ite licence nō te ha'api'ira'a nātura i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Ilorin i te matahiti 1991 hou 'a fāri'i ai i muri a'e i te maitrise nō te fa'aterera'a putura'a faufa'a i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Ladoke Akintola. 'Ua rave tāmāu 'oia i te tōro'a fa'atere 'ohipa mātutu moni 'e te putu faufa'a i roto i te ti'ara'a ta'ata mātutu moni. Tē rave ra 'oia i te 'ohipa 'ei ta'ata fa'atere nō te moni nō te Taiete Shell nō Nigeria, hou 'a pi'ihia ai 'oia 'ei Huimana fa'atere rahi.

E toru matahiti i muri a'e i tōna bāpetizora'a 'ua fārerei 'oia ia Olufunmilayo Omolola Akinbebije i te hō'ē 'ohipa tōtiare. I muri a'e, 'ua ha'amata rāua i te arapae, terā rā, nō te ta'a 'ē o tā rāua vāhi 'ohipara'a, « 'ua fārerei noa rāua nā roto i te niuniu ».

I te pae hope'a, 'ua fa'aipoipo rāua i Nigeria i te matahiti 1998 'e 'ua tā'atihia i roto i te hiero nō Johannesburg Afrita Apato'a i te 14 nō Novema 2002. E hō'ē tamahine tā Ojediran mā.

E māuruuru rahi tō Elder Ojediran nō te mau pi'ira'a ato'a o te 'Ēkālesia tāna i fāri'i mai te taimē 'a tomo mai ai 'oia i roto i te 'Ēkālesia i te matahiti 1990 i te 23ra'a o tōna matahiti. 'Ua tauturu te 'ohipa fa'aro'o tāta'itahi iāna 'ia tupu i te rahi, 'e 'ua hōro'a mai iāna i te mau rāve'a mo'a nō te tauturu ia vetahi 'ē 'ia hotu i roto i tō rātou mau pi'ira'a 'e te mau 'ohipa.

Tē tāvini ra o Elder Ojediran 'ei Hitu 'Ahuru ārea i te taimē 'a pi'ihia ai 'oia, 'ua tāvini ato'a 'oia 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a misiōni, 'ei peresideni titi, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a titi, 'ei 'episekōpo, 'ei tauturu i roto i te hō'ē 'episekōpora'a 'e 'ei peresideni 'āma'a. ■

Elder Ciro Schmeil

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

'Ua tūtava tāmāu noa o Elder Ciro Schmeil 'ia fa'aro'o i te Fatu, noa atu ē 'aita 'oia i māramarama i te tumu nō te hō'ē fa'auera'a ta'a 'ē. 'Ua ha'api'i mai 'oia ē, « mai te mea e fa'aro'o tātou, 'a ha'apa'o ai tātou i te mau fa'auera'a, e ha'amaita'i tāmāu noa te Fatu ia tātou ».

'A rave ai 'oia i tōna mau pi'ira'a, 'ua 'ite 'oia i te mau ha'amaita'ira'a tei tae mai nā roto i te ha'apa'o. 'A tāvini ai 'oia 'ei 'episekōpo 'e 'ei peresideni titi, 'ua fāri'i 'oia e rave rahi mau taimē faufa'a rahi 'ia « 'ite i te ta'ata 'ia tau i tō rātou orara'a maoti tō rātou 'itera'a pāpū nō te Fa'aora 'e nō te Buka a Moromona ».

'Ua fānauhia o Elder Schmeil i te 16 nō 'Ēperēra 1971, i Ponta Grossa, Paraná, Peretīria, nā Bruno 'e o Erica Schmeil, e nā ta'ata fa'afāriuhia i roto i te 'Ēkālesia. 'Ua pa'ari 'oia i Curitiba, Peretīria, 'e i te taimē 'a pi'ihia ai tōna nā metua nō te fa'atere i te misiōni nō Brazil Campinas, 'ua reva 'oia nō te tāvini i roto i te misiōni nō Ogden Utaha.

'A haere ai 'oia i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Utaha, 'ua fārerei o Elder Schmeil ia Alessandra Machado Louza, e piāhi i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Brigham Young University, i roto i te hō'ē purera'a. « A fārerei ai māua nō te taimē mātāmua i roto i te purera'a, 'aita 'oia i tau'a noa mai a'e iā'u » tē nā reira ra 'oia. Nōna rā, e au ia mai te hō'ē ho'a uira.

'Ua fa'aipoipohia rāua i roto i te hiero nō São Paulo Peretīria i te 'āva'e Tiurai 1994 'e 'ua fa'aoti i tā rāua ha'api'ira'a i te fenua Marite. 'Ua ho'i rāua i Peretīria e 20 matahiti hou 'a reva ai i Colorado, Marite, 'e i muri iho i Florida, Marite. E piti tamari'i tā Elder 'e te tuahine Schmeil

'Ua roa'a tā Elder Schmeil parau tū'ite licence nō te 'ohipa 'aravihi nō te ha'api'ira'a hāmanira'a fare i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Utaha i te matahiti 1995, 'e te parau tū'ite maitrise nō te fa'aterera'a i te 'ohipa, i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Ohio i te matahiti 2010. 'Ua rave 'oia i te 'ohipa nā Walmart Brasil 'ei peresideni mono 'e 'ei ra'atira nō te 'ohipa fenua, 'ei fa'atere 'ohipa nō Scopel, 'ei fa'atere rahi nō Cia City, 'e 'aita i maoro a'e nei, 'ei upo'o fa'atere nō te 'ohipa fenua nō JBS S.A.

'Ua tāvini o Elder Schmeil 'ei Hitu 'Ahuru ārea, 'ei peresideni titi, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a titi, 'ei 'episekōpo, 'ei peresideni nō te pupu peresibutero, 'e 'ei peresideni 'āma'a. ■

Elder Moisés Villanueva

Hitu 'Ahuru Huimana fa'atere rahi

10 ana'e matahiti tōna i tāua taime ra, e'ita rā e mo'ehia ia Elder Moisés Villanueva i te mana'o tei tupu i roto iāna, 'a ha'api'i ai te mau misiōnare iāna 'e i tōna 'utuāfare i te 'evanelia i Oaxaca, Mehico.

'Ua parau 'oia « tē ha'amana'o nei au i te Vārua tā rāua i vaiho mai, te hau tā'u i fāri'i i roto i tō'u 'ā'au ».

I te bāpetizora'ahia o Moisés 'e tōna nā taea'e 'e tuahine e maha, tōna māmā—e metua 'ōtahi 'ōna e fa'a'amu ra ia Moisés 'e tōna nau taea'e 'e tuahine e hitu i roto i te hō'ē orara'a fifi—tei ho'i fa'ahou mai i roto i te 'Ēkālesia.

I muri a'e, 'a fa'aineine ai o Moisés, 18 matahiti, nō tāna misiōni, 'ua tāmau noa tōna 'utuāfare i te fa'aruru i te mau fifi o te pae tino. 'Ua tapitapi ri'i tōna mana'o nō te reva, 'e 'ua parau 'oia i tōna metua vahine ē, tē hina'aro ra 'oia e fa'aea i te fare nō te tauturu iāna.

«Mai te mea ē, e hina'aro mau 'oe e tauturu iā'u » te reo o tōna māmā i ni'a iāna, « 'a haere e tāvini i te Fatu ».

Ma te tūturi i pīha'i iho i tōna ro'i i te hope'a o te mahana mātāmua i roto i te misiōni nō Hermosillo Mehico, 'ua feruri o Moisés ē, 'ua māuruuru te Fatu nō tāna fa'aotira'a. 'Ua fa'aruru 'oia i tāna misiōni 'ei tumu nō te tupura'a i te rahi o tōna 'itera'a pāpū nō te 'evanelia i fa'aho'i-fa'ahou-hia mai.

« Nā te Fa'aora o Iesu Mesia e arata'i nei i teie 'Ēkālesia », te parau ia a Elder Villanueva. « 'Ua 'ite 'oia ia tātou tāta'itahi nā roto i tō tātou i'oa. 'Ua 'ite 'oia i tō tātou mau hina'aro, tā tātou mau tītaura'a, 'e tā tātou mau māna'ona'ora'a. 'Ua 'ite ato'a 'oia i tō tātou mau pūai 'e tae noa atu i te mau hina'aro o tō tātou 'ā'au ».

'Ua fānauhia o Moisés Villanueva López i te 13 nō Titema 1966, i Oaxaca, Oaxaca, Mehico, nā Rubén Villanueva Platas 'e o Delfina López Domínguez. 'Ua fa'aipoipo 'oia ia Leticia Ávalos Lozano i roto i te hiero nō Mexico Mexico City i te 30 nō Tiunu 1995. E toru tamari'i tā rāua.

'Ua roa'a ia Elder Villanueva te parau tū'ite licence i roto i te fa'aterera'a i te 'ohipa putu faufa'a i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Southeast Regional University i te matahiti 1997 'e hō'ē maitrise i roto i te ha'amaita'ira'a i te 'ohipa putu faufa'a i te fare ha'api'ira'a nō Tecnológico de Monterrey i te matahiti 2011. 'Ua rave 'oia i te 'ohipa 'ei ra'atira fa'atere nō te Sertexa, e taiete utara'a.

I te taime 'a pīhiahia ai 'oia, tē tāvini ra o Elder Villanueva 'ei Hitu 'Ahuru ārea i Mehico. 'Ua tāvini ato'a 'oia 'ei peresideni nō te misiōni nō Arcadia Kalifonia, 'e 'ei melo 'āpo'ora'a teitei, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a titi, 'ei 'epise-kōpo, 'e 'ei ti'a fa'atere nō te 'ohipa ha'apararera'a parau. ■

Steven J. Lund

Peresideni rahi o te Feiā 'Āpī Tamāroa

'Ei peresideni rahi 'āpī nō te Feiā 'Āpī Tamāroa, 'ua fāri'i o Steven J. Lund i te hō'ē 'ohipa mo'a nō te tauturu i te arata'ira'a e rave rahi hānere tauatini feiā 'āpī nō te autahu'ara'a a Aaronā i roto i te 'Ēkālesia nā te ao ato'a nei.

'Āhiri e nehenehe e fāreirei hō'ē hō'ē ia rātou tāta'itahi, 'ua 'ite pāpū 'oia e aha tāna e parau : « E 'ere i te mea fifi 'ia riro 'ei melo manuia nō te bāsileia o te Atua. Tē here nei te Metua i te Ao ra ia 'outou. Tītau-noa-hia ia 'outou 'ia here atu iāna. 'E mai te mea e nā reira tātou, e vai pāruruhia tātou 'e te 'oa'oa... E riro tō tātou orara'a 'ei aura'a nō te hō'ē mea ».

Te rave pāpūra'a i te 'Ēkālesia, e 'ere ia i te sābati noa. E taime rā te reira nō te mau mahana ato'a, 'ia au i te parau a te pāruru tei riro mai 'ei fatu 'ohipa.

« Te tai'ora'a i te mau pāpā'ira'a mo'a, te haerera'a i te purera'a, te tātarahapara'a i te taime iho tei rāpae tātou i te 'ē'a, te hāmamara'a i tō tātou vaha, 'e te rirora'a 'ei hi'ora'a maita'i nō te 'evanelia—terā te fa'anahora'a a tō tātou Metua i te ao ra » tāna ia parau.

'Ua fānauhia te taea'e Lund i te 30 nō 'Ātopa 1953, nā Jay 'e o Toy Ellen Lund 'e 'ua pa'ari i Northern California (Santa Rosa) 'e i Southern California (Long Beach), Marite. I roto i te nu'u fa'ehau, 'ua fa'arevahia 'oia i Europa, hō'ē teie fenua tāna i here i roto i tāna tāvini'ira'a i roto i te misiōni nō Netherlands Amsterdam.

I muri a'e i tōna fa'aōra'a, 'ua haere 'oia i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Brigham Young University, i reira tōna fāreirei-fa'ahou-ra'a ia Kalleen Kirk, e tamāhine tāna i mātau a noho ai 'oia i Purutia. I te pae hope'a 'ua fa'aipoipo o Steven 'e o Kalleen i roto i te hiero nō Roto Miti i te 8 nō 'Ātete 1980. E metua rāua nō e maha tamari'i.

I muri a'e i te noa'ara'a tāna parau tū'ite nō te ture i BYU, 'ua rave te taea'e Lund i te 'ohipa auaha ture hou 'a riro mai ai 'ei peresideni 'e 'ei CEO nō te taiete Nu Skin. I teie taime, o 'oia te peresideni fa'atere nō te tōmite fa'atere o te taiete. E melo ato'a 'oia nō te fa'anahora'a ha'api'ira'a teitei nō Utaha.

'Ua tāvini te taea'e Lund 'ei peresideni nō te misiōni nō Georgia Atlanta, 'e 'ei fa'atere nō te tōmite ha'amo'ara'a hiero nō te 'oire nō Provo. 'Ua tāvini ato'a 'oia 'ei melo nō te 'āpo'ora'a rahi a te feiā 'āpī tamāroa, 'e 'ei Hitu 'Ahuru ārea. ■

Ahmad S. Corbitt

*Tauturu hō'ē i roto i te peresidenira'a rahi
o te Feiā 'Āpī Tamāroa*

'Ua fānauhia o Ahmad S. Corbitt, 57, i te 'āva'e 'Ātete 1962 nā James Earl Corbitt 'e o Amelia Corbitt. E 'utuāfare veve 'e 'ua ora rātou i roto i te mau fare tauturu nō Philadelphia, Pennsylvania, USA, hā'atihia e te 'ohipa taparahira'a ta'ata 'e te pupu ta'ata 'ohipa 'Tino. E mea ataata roa 'ia haere mai te tahi aroa i te tahi aroa.

Nā te mau 'itera'a pae vārua o tōna metua vahine i arata'i i tāna nau tamari'i hō'ē 'ahuru 'e 'ua pāruu māite ia rātou. 'Ua 'ite 'oia e aha te taime e nehenehe ai tāna mau tamari'i e haere e ha'uti i rāpae, 'e e aha te taime e ti'a ia rātou 'ia fa'aea noa i roto i te fare.

Nā terā huru 'itera'a pae vārua i arata'i iāna i muri a'e, 'ia ani i te mau misiōnare nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei 'ia haere mai i tōna fare. I roto i te pae rahi o tōna tamari'iri'ira'a 'e te 'āpīra'a, 'ua ha'amori Ahmad 'e tōna 'utuāfare i roto i te fa'aro'o Mahometa, 'e i muri a'e, 'ua bāpetizohia 'oia 'ei porotetani. I teie nei rā, 'ua fāri'i 'oia ē, 'ua herehia 'oia e te 'āmui'a nō te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

I te 'āva'e i muri iho, 'ua bāpetizohia tōna metua vahine 'e te tahi mau taea'e/tuahine tōna. I te 16 nō 'Ātete 1980, i te 18ra'a o tōna mahana fānaura'a, 'ua bāpetizo-ato'a-hia o Ahmad. 'Ua tomo ato'a mai tōna metua tāne 'āpī, o Henry Brandford Campbell, i roto i te 'Ēkālesia i te matahiti i muri iho.

'Ua parau 'oia ē, « e 'ere nō mātou ». « Nō te Atua rā 'e nō te 'ohipa tāna e hina'aro 'ia rave mātou. E hina'aro mau tō mātou 'ia fa'aha'eha'a 'e 'ia 'iriti i te 'ā'au. 'Ua arata'i 'oia ia mātou ».

I muri a'e i te ha'api'ira'a i Ricks College, 'e i te tāvinira'a i roto i te misiōni nō San Juan i Puerto Rico, mai te matahiti 1982 e tae atu i te matahiti 1984, 'ua fārerei 'oia ia Jayne Joslin i roto i te hō'ē tere hiero nō te feiā 'āpī pa'ari 'ōtahi. 'Ua fa'aipoipohia rāua i te 24 nō 'Ātete 1985, i roto i te hiero nō Washington D.C. 'e e ono tā rāua tamari'i.

I roto i nā matahiti e iva i muri iho, e rave 'oia i te 'ohipa i te ao, 'e i te pō, e haere 'oia i te ha'api'ira'a, 'e 'ua roa'a tāna parau tū'ite nō te fare ha'api'ira'a tuarua nō Richard Stockton nō New Jersey 'e nō te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Rutgers i te pae nō te ture.

'Ua tāvini 'oia 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a titi, 'ei peresideni titi, 'ei melo nō te 'āpo'ora'a teitei, 'e 'ei peresideni nō te misiōni nō Santo Domingo East, nō te Dominican Republic.

'Ua rave te taea'e Corbitt i te 'ohipa 'ei pāruu auaha ture, i roto i te mau autā'atira'a huira'atira, 'e 'ei ra'atira nō te piha tōro'a a te 'Ēkālesia i New York nō te mau 'ohipa huira'atira 'e nō te mau fenua ato'a. Tē rave nei 'oia i te 'ohipa i teienei i roto i te tuha'a fa'aterera'a misiōnare a te 'Ēkālesia. ■

Bradley R. Wilcox

*Tauturu piti i roto i te peresidenira'a rahi
nō te Feiā 'Āpī Tamāroa*

'A haere ai 'oia i roto i te hō'ē 'āmui'a'a feiā 'āpī i Kalifonia, 'ua fārerei Bradley (Brad) R. Wilcox i te hō'ē feiā 'āpī tamāroa 'aita i hina'aro e haere mai i reira. 'Ua haere atu 'oia i piha'i iho i taua taure'are'a ra i raro a'e i te hō'ē tumu rā'au maru-marū, 'e 'ua ha'amata a'era rāua i te paraparau i te parau auroa nā te feiā 'āpī—te fa'aterera'a nā ni'a i te 'iri fa'atere.

'Ua ani te taea'e Wilcox i te taure'are'a 'ia fa'a'ite mai iāna i te tahi mau fa'aterera'a nā ni'a i te skateboard. Nō tōna fa'ahiahia rahi, 'ua ani 'oia i teie taure'are'a 'ia rave i te tahi fa'a'ite'itera'a skateboard i roto i te rurura'a Nō te Pūai o te Feiā 'Āpī (JSF) i taua pu'e tau māhanahana ra. 'Ua pāto'i ri'i teie taure'are'a, terā rā, i te pae hope'a 'ua fāri'i 'oia. I roto i taua rurura'a ra JSF, 'ua fāri'i 'oia i te hō'ē 'ohipa tei tau i tōna orara'a, 'e 'ua roa'a tōna 'itera'a pāpū nō te 'evanelia.

« 'Ua haere mai 'oia i te JSF nā ni'a i te hō'ē 'iri fa'atere, terā rā, 'ua ho'i 'oia mai te hō'ē misiōnare » te parau ia a te taea'e Wilcox.

« I te roara'a o tō'u orara'a, 'ua pārahi au i piha'i iho i te mau tamari'i 'e te feiā 'āpī » 'ua parau te taea'e Wilcox, « 'e e mea here roa nā'u te feiā 'āpī ».

'Ua fānauhia o Bradley Ray Wilcox i Provo, Utah, USA, i te 25 nō Titema 1959, nā Ray T. Wilcox 'e o Val C. Wilcox. 'Ua pa'ari 'oia i Provo ta'a 'ē atu i te tahi tau matahiti i Etiopia i tōna tamari'iri'ira'a.

I muri a'e i tōna tāvinira'a i te hō'ē misiōni rave tāmau i roto i te misiōni nō Viña del Mar i Tirēni, 'ua fa'aipoipohia te taea'e Wilcox ia Deborah Gunnell i roto i te hiero nō Provo Utah i te 7 nō 'Ātopa 1982. E metua rāua nō e maha tamari'i.

'Ua roa'a te parau tū'ite licence 'e te māitrise a te taea'e Wilcox i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Brigham Young 'e tāna doctorat nō te ha'api'ira'a, i te fare ha'api'ira'a tuatoru nō Wyoming. 'Ua fa'ahanahanahia te taea'e Wilcox e rave rahi parau ha'amāuruurura'a nō tāna 'ohipa i roto i te ha'api'ira'a, 'ua hōro'a i te taime, hau atu e 30 matahiti i roto i te fa'anahora'a JSF i BYU, 'e 'ua 'oa'oa 'oia i te rirora'a 'ei 'orometua nō te hepetoma o te ha'api'ira'a nō te fare ha'api'ira'a.

'Ua ora nā te taea'e Wilcox 'e tōna 'utuāfare i Niu Terani 'e i Paniora 'a fa'atere ai 'oia i te mau fa'anahora'a ha'api'ira'a a BYU nā te fenua 'e'e. 'Ua pāpa'i 'oia e rave rahi buka, 'e i teie taime, e 'orometua 'oia i roto i te Fa'aterera'a nō te pāpa'ira'a mo'a tahito i BYU.

'Ua tāvini te taea'e Wilcox 'ei peresideni nō te misiōni nō Santiago East i Tirēni 'e 'ei melo nō te fa'aterera'a rahi o te ha'api'ira'a sābati, 'ei tauturu i roto i te hō'ē peresidenira'a titi, 'e 'ei 'episekōpo nō te hō'ē pāroita nā te feiā 'āpī pa'ari 'ōtahi. I te taime 'a pi'ihia ai 'oia, tē tāvini ra 'oia 'ei melo 'āpo'ora'a teitei 'e 'ei peresideni Feiā 'Āpī Tamāroa nō te titi. ■

Te mau taime fa'ahiahia i roto i te 'āmuira'a

Mai tā te peresideni Russell M. Nelson i fafau mai, e 'āmuira'a teie e 'ore roa e mo'ehia nō te mau tumu e rave rahi.¹ Teie te tahi mau taime fa'ahiahia o te 'āmuira'a.

Taipe 'āpī

'Ua fa'aara te peresideni Nelson i te hō'ē taipe 'āpī nō te 'Ēkālesia (hi'o te 'api 73). I roto i te taipe, tē vai ra te i'oa o te 'Ēkālesia i roto i te hō'ē 'āfata, fa'ahōho'ara'a nō te hō'ē 'ōfa'i tihi. I ni'a a'e i taua tahua rā hō'ē ti'i nō te Mesia i raro a'e i te hō'ē fana, fa'aha'a-mana'ora'a ia tātou i te Fa'aora 'e tōna mēnema ta'ata 'ore.

Poroi nō te piti hānere matahiti

'Ua tai'o te peresideni Nelson « Te fa'aho'i-fa'ahou-ra'a-hia mai te 'ira'a o te 'evanelia a Iesu Mesia : E poroi i tō te ao nei nō te piti hānere'ara'a o te matahiti », 'o tē ani nei i te ta'ata i te mau vāhi ato'a 'ia 'ite ē, tei ni'a i te fenua nei i teie mahana te 'evanelia a Iesu Mesia tei parauhia i roto i te Faufa'a 'Āpī. E 'itehia te 'iritira'a mana i te pae roto o te tāpo'i mua o teie nene'ira'a nā roto e 12 reo. Te mau melo e fīa'i noa nei i te

hō'ē 'iritira'a mana, e nehenehe rātou e 'ite i te mau 'iritira'a mātāmua o te parau poro i roto i te a'ora'a a te peresideni Nelson (hi'o 'api 91).

'Āmuira'a hanahana

'Ua fa'atupuhia « te hō'ē 'āmuira'a hanahana » i te po'ipo'i sābati 'ei tuha'a nō te fa'ahanahanara'a a te 'Ēkālesia i te piti hānere matahiti nō te 'ōrama mātāmua. I roto i te reira putuputura'a mo'a, 'ua arata'i te peresideni Nelson i te feiā mo'a i roto i te Tuōra'a Hosana, e fa'a'itera'a 'āmui nō te 'āruera'a, 'o tē fa'a'ohipahia i roto i te mau 'ohipa ta'a 'ē mai te mau ha'amo'ara'a i te hiero (hi'o 'api 92).

Te piti o te ha'apaera'a mā'a nā te ao nei

Nō te piti o te taime i roto e iva mahana, 'ua ani te peresideni Nelson i tō te ao nei, 'ia ha'apae i te mā'a 'e 'ia pure « 'ia araihia te ma'i pe'e, 'ia pāru-ruhia te feiā utuutu ma'i, 'ia ha'apūai-hia te fa'arava'ira'a faufa'a 'e 'ia ho'i fa'ahou te orara'a mai tei mātarohia » ('api 74). 'Ua tupu teie ha'apaera'a mā'a nā te ao ato'a nei i te Farairē mo'a, 10 nō 'Ēperēra 2020.

Te mau hiero 'āpī

'Ua fa'aara te peresideni Nelson i te mau fa'anahora'a nō te patu e va'u hiero 'āpī nā te ao nei (hi'o 'āpī 115). Tē vai nei e 168 hiero tei ha'amo'ahia nā te ao nei, 'e e 7 o rātou e fa'a'āpīhia ra.

Te feiā 'āpī 'ōrero parau

I roto i te tuha'a purera'a nō te pō mahana mā'a, e piti feiā 'āpī, o Laudy Ruth Kaouk 'e o Enzo Serge Petelo, tei a'o mai nō ni'a i te huru tō te autahu'ara'a ha'amaita'ira'a i te feiā 'āpī (hi'o mau 'api 56 'e te 58). 'Ua hau i te 20 matahiti i teienei 'a tu'u-fa'ahou-hia ai te feiā 'āpī 'ei feiā a'o i roto i te 'āmuira'a rahi.

Himene fa'ahiahia

'Ua fa'aharuharu-a'ena-hia te mau hīmene nō te 'āmuira'a. 'Ua 'ōpani te feiā mo'a nā te ao ato'a nei i te 'āmui-ara'a nā roto i te hīmenera'a « Māuruuru mātou e te Atua » 'e te mau pupu hīmene nō Ghana, Niu Terani, Mehico, Korea Apato'a, Helemanī, 'e Peretīria (hi'o 'api 2). ■

FA'ATA'ARA'A

- Hi'o i te « Mau parau 'ōpanira'a » a te peresideni Russell M. Nelson, *Liahona*, Novema 2019, 122.

COVID-19: E mau parau poro’i nō te arata’i, nō te fa’aorara’a ‘e nō te ti’aturi

Tē fa’a’ite nei te mau melo i tō rātou ‘itera’a i te rima o te Fatu i roto i teie pu’e tau tāuiui, te pe’ape’a ‘e te mo’e.

Te parau a te feiā pāpā’i : ‘A ha’amata ai te ‘āmuira’a rahi i te 4 nō ‘Ēperera, ‘ua riro te mau hōho’a nō te māniana ‘ore o te pū ‘āmuira’a ‘ei fa’aha’amana’ora’a i te ma’i pe’e ‘ati a’e ia tātou, terā rā, ‘ua fa’atumu te mau parau poro’i a tō tātou feiā fa’atere i ni’a i te mana’o maita’i ‘e te ti’aturi. I te roara’a o te mau hepetoma i mā’iri iho nei, ‘ua fāri’i tātou i te mau ‘ā’amu nō te fa’aro’o nō roto mai i te mau melo o te ‘Ēkālesia ‘ati a’e te ao nei. I roto i te mau ‘api i muri nei, tē vai ra te tahi mau pāpā’ira’a nō roto mai i tō ‘outou mau ‘ā’amu, e tae noa atu i te mau ha’amāramaramara’a nō ni’a i te tahi mau parau pāpā’i i ni’a i te ‘itenati. Nā roto i te aroha o te Mesia, e nehenehe tātou e tāmāu noa i te tauturu te tahi i te tahi nō te fa’aora ia tātou i teie ma’i pe’e.

I pīha’i iho nā ‘oia iā’u i terā ra tau ; teie pīha’i iho ‘oia iā’u i teienei

‘A pārahi ai au i te fare ma te tāmata i te tāmārū i tō’u mana’o pe’ape’a nō ni’a i te ‘ohipa e tupu nei i roto i te ao nei, ‘ua ‘iriti au i tā’u buka ‘ā’amu ‘e ‘ua topa vau i ni’a i teie : « ‘Ua rau te mau mata’u e tae mai nei i te mau mahana ato’a i roto i teie nei ao, nā roto rā i te fa’aro’o i roto i te mau ha’api’ira’a o te ‘evanelia, e nehenehe tātou e tu’u i te hō’ē ‘āvae i mua i te tahi... E upo’oti’a mau iho ā te fa’aro’o i ni’a i te mata’u ».

‘Ua ‘ite au ē, ‘ua fāri’i au i te hō’ē heheura’a pūai ‘e ‘ua hōro’a mai te Metua i te ao ra i te reira iā’u nā roto i tā’u iho mau pāpā’ira’a nō te mau matahiti e rave rahi, i roto i tā’u buka ‘ā’amu. ‘Ua ha’amaita’ihia vau i te hō’ē taime nō te hau ‘e nō te ‘ite ē, i vai nā te Metua i te ao ra i pīha’i iho iā’u i terā ra tau, ‘e teie pīha’i iho ‘oia iā’u i teienei.

Danette Gray, Utah, Marite

E nehenehe te Vārua Maita’i e ‘ohipa nā ni’a i te ‘itenati

‘Ua fa’auruhia vau e ha’amata i te fa’atere i te hō’ē ha’api’ira’a séminaire nā roto i te paraparaura’a pupu i roto i te video. E piti mahana nā mua a’e ‘a tu’uhia ai tō mātou ‘oire i roto i te ‘ōpanira’a, ‘ua fa’atupuhia te ha’api’ira’a mātāmua nā ni’a i te ‘itenati.

‘Ua ‘āmuai ato’a mai te tahi mau metua i tā mātou ha’api’ira’a, e ‘ere te tahi pae i te melo. ‘Ua tāpe’a vau i tō’u roimata ‘a tuatāpapa ‘āmuai ai mātou i te Mosia 2. ‘Ua fāri’i mātou pā’ato’a i te Vārua ‘a ha’api’i mai ai mātou ē, te tāvinira’a ia vetahi ‘ē, ‘o te tāvini-ato’a-ra’a ia i te Atua. ‘Ua ha’api’i rahi mai au nō ni’a i te fāri’ira’a ‘e te ‘itera’a i tō’u iho heheura’a. E fa’a’ite mai te Vārua Maita’i i te parau mau o te ‘evanelia nā roto i te mau ravera’a rau. Ta’a ‘ē noa atu te mau mea e tupu nei i roto i te ao nei, ‘aore hō’ē mea e nehenehe e tāpe’a i te ‘ohipa a te Metua i te ao ra nō te

fa’aorara’a o tāna mau tamari’i nā roto i te haerera’a i mua.

Marites Pineda, Mindanao, Philipino

‘Aita mātou i ma’iri hō’ē mahana o te séminaire.

Noa atu te mau mea tei tupu nō te coronavirus, tē ‘oa’oa nei au ‘ia parau ē, ‘aita mātou i ma’iri hō’ē mahana o te séminaire ! E mea fifi ri’i ‘ia ha’api’i i tā’u pīha ha’api’ira’a nā roto i te video, terā rā, e mea au roa nā’u ‘ia māta’ita’i i te mau metua ‘e te mau tamari’i ‘āpi a’e ‘ia fa’aro’o i tā mātou mau ‘āparaura’a. E mea au roa nā’u i te mea ē, nā te reira i fa’atupu i te ha’apāpūra’a ‘e te ‘ohipatāmāu-ra’a nō tō mātou mau ‘utuāfare, ‘e e mea au roa atu nā’u i te mea ē, ‘ua ti’a ia mātou ‘ia tāmāu noa i te fa’a’ite pāpū i te tahi ‘e te tahi nō Iesu Mesia ‘e nō tōna here ia tātou.

Mandi Crandell, Yigo, Guam

Te tāvinira’a i te ta’ata i nā pae e piti o te pāruru

Tē tāvini ra vau ‘ei tuahine misiōnare pa’ari i roto i te misiōni nō Missouri Inidipenideni, ‘a fa’a’orehia ai te mau putuputura’a a te ‘Ēkālesia, ‘e ‘ua ha’amata mātou i te fa’aea noa i roto i tō mātou mau pīha. ‘Ua fa’a’ohipa mātou i tā mātou mau niuniu ‘e te mau roro uira nō te vai piri noa i te mau melo ‘e nō te fārerei i te feiā tā mātou i ‘ohipa i pīha’i iho ia rātou, ‘aita e tae tāmāu mai nei i te purera’a.

Nō te tāmāu noa i te ‘ohipa, ‘ua fa’aoti au e rave i te tahi mau ‘ohipa ‘ā’amu ‘utuāfare, tae roa atu i terā mau tuatāpapara’a fifi roa nō te ‘ite mai i te mau i’oa ‘āpi. I tō’u tomora’a i ni’a ia FamilySearch, ‘ua ‘ite a’era vau i te hō’ē fa’aarara’a nō te hō’ē parau e tia’i ra ‘ia tā’amuhia. Nā roto i taua parau hō’ē ra, ‘ua ‘itehia iā’u fātata e 70 ta’ata i roto i tō’u rēni. E pae mahana i muri iho, ‘ua mau te i’oa i te ‘itehia mai. I te tahi atu taime i taua mahana ra, ‘ua ha’amāuruuruhia mātou pā’ato’a nō te ho’i i te fare.

'Ua 'oto vau 'ia reva, 'ua 'ite ato'a rā vau ē, 'ua ha'amaita'ihia vau i te mea ē, 'ua ti'a iā'u 'ia tāvini i te 'utuāfare i terā pae mai i te pāruru i roto i teie taime fifi.

Kim Nielson, Oregon, Marite

Te raverā'a i tā tātou tuha'a 'ia tāmau noa te 'ohipa a te Fatu i te haere i mua

Mai tei tūtauhia i te mau misiōnare i roto i tō mātou fenua 'ia fa'aea noa i roto i tō rātou mau fare, nō reira, 'ua tāmata mātou i te rave i tā mātou tuha'a, i te anira'a i te hō'ē hoa 'ia ha'api'i hau mai nō ni'a i te 'Ēkālesia. 'Ua ha'api'i te mau misiōnare i tā rātou mau ha'api'ira'a i tō mātou hoa nā roto i te niu-niu. 'Ua 'ite mātou i te pūai o te Vārua i roto i tō mātou 'utuāfare, māuruuru i te mau rāve'a āpi 'aravihi nō teie tau. E mea māere mau 'ia 'ite i te 'ohipa a te Fatu 'ia tāmau noa i te haere i mua noa atu te mau fifi i roto i te ao nei.

Elaina Reich, Washington, Marite

Tē fa'aro'o mai nei te Fa'aora i tā tātou hīmenera'a

Tē tāvini nei au 'ei misiōnare tōtauturu i roto i te fa'anahora'a PathwayConnect i roto i te titi nō Kyiv Ukraine. 'Ua fa'aoti te feiā fa'atere nō teie fa'anahora'a 'ia ha'api'i ia mātou pā'āto'a e fa'atere nei i te mau ha'aputuputura'a, 'ia nehenehe ia mātou 'ia rave i te reira nā te ātea noa. I te mahana noa i muri mai, 'ua fa'aara a'era te fa'aterera'a hau 'ia fa'aea te ta'ata i tō rātou fare i Kyiv.

E mea au roa nā'u 'ia ha'aputupu i te ta'ata nō te PathwayConnect. 'E e mea au nā'u 'ia ha'aputupu i te ta'ata nō te ha'amori 'e nō te hīmene 'āmui i te fare i te mau sābati. Tē māuruuru nei au 'ia 'ite ē, 'ia putupu e piti 'aore rā, e toru i te hō'ē vāhi i roto i tōna i'oa, tei reira 'oia. 'Aita hō'ē ta'ata i 'ite ē, e aha te maorora'a tō tātou fa'ahēpora'a 'ia fa'aea i roto i tō tātou fare, 'ua 'ite rā tātou ē, e fa'aro'o mai te Fa'aora i tā tātou hīmenera'a.

Kateryna Serdyuk, Kiev, Ukraine

« 'Ua tae i te taime nō te fa'aho'i mai i tō 'oe 'utuāfare »

I te matara-fa'ahou-ra'a mai te mau parau 'āpi nō ni'a i COVID-19, mai te

huru ra ē, 'ua pūai roa atu te reira. Nō reira, 'a tere noa ai te tau, 'ua ha'amata a'era vau i te huru 'ē 'e i te ri'ari'a ato'a nō te ananahi o tō tātou nei ao.

I te hō'ē po'ipo'i 'aita tā'u e nehenehe fa'ahou e ta'oto 'e 'ua pārahi au nō te feruri i teie mau mea. E 'ua tupu mai ra te hau. 'Ua ha'api'i te Vārua iā'u ē, 'ua hōro'a mai te Fatu i te hō'ē o iā'u. 'Ua parau mai 'oia « 'ua tae i te taime nō te fa'aho'i mai i tō 'oe 'utuāfare ».

E mea 'ohipa rahi roa te orara'a nei. 'Ua hōro'a mai teie ma'i pe'e i tō mātou 'utuāfare i te rāve'a nō te tūtonu i ni'a i te mea faufa'a : te 'evanelia a Iesu Mesia. E nehenehe tā'u e

huna i te tahi o terā mau mea taero i roto i te ao nei, 'e e fa'atumu i ni'a i te ha'api'ira'a i tā'u mau tamari'i 'ia hi'o i ni'a i te Mesia. E ha'apa'o maita'i tō tātou Metua i te ao ra ia tātou. 'Ua rahi atu tō'u 'ite i te reira i teienei, i tei nā mua a'e nei.

Maria Ostler, Nebraska, Marite

'Ua fa'aineine te Fatu ia tātou nō te reira.

I te fa'a'itera'ahia mai iā'u ē, 'ua tāpe'ahia te mau putuputura'a a te 'Ēkālesia nō te hō'ē taime, 'ua 'oto ri'i au. I teienei rā, e nehenehe au e 'ite ē, e mea nāhea tō te Fatu fa'aineinera'a ia tātou nō te reira nā roto mai i tāna mau peropheta. E nehenehe te tuatāpapara'a i te 'evanelia i te fare e tauturu ia tātou i roto i te mau taime tāmatarā'a. Tē māuruuru nei au i te mea ē, e nehenehe noa ā tā tātou e 'amu i te 'ōro'a mo'a i te mau sābati 'e 'ia fāri'i i te mau parau a te mau peropheta. E mea māhanahana 'ia 'ite ē, e nehenehe tātou e fāri'i i taua vārua ra, e tae roa atu i te taime e putupu 'āmui fa'ahou ai tātou.

Emma van As, Gauteng, 'Āfirita Apatō'a

'Ua ha'api'ihia tātou nāhea 'ia ha'amori

'A fa'atupu ai māua tā'u tāne i te 'ōro'a nō te 'ōro'a mo'a i roto i tō māua fare nō te taime mātāmua, 'ua fāri'i au i te Vārua pūai 'e 'ua fifi ri'i au nō te hīmene i te hīmene tā māua i mā'iti. I roto i te rahira'a hau atu i te 70 matahiti tō'u pārahira'a i roto i te purera'a, 'aita vau e ha'amana'o ra i te māuruuru rahi nō te mau ha'amaita'ira'a tā māua i fāri'i nā roto i tō māua ti'ara'a melo 'e te 'āmuira'a i roto i te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

'Ua ha'api'ihia māua nāhea 'ia ha'amori, 'e o vai tē ha'amori. 'Oia mau, tē mihi nei māua i te 'āmuira'a 'e tō māua mau hoa feiā mo'a, 'e e 'oa'oa roa māua 'ia ho'i fa'ahou mai i « te huru mātāmua ra » terā rā, tē 'oa'oa nei au nō te mau ha'api'ira'a tā māua i ha'api'i mai 'a pe'e ai tātou i te a'ora'a a te peropheta i roto i te ha'amorira'a fa'atumuhiā i te fare, pāturuhiā e te 'Ēkālesia.

Susan Preator, Montana, Marite

Te 'itera'a i te hau 'e te hō'ēra'a

'Ua riro te fa'atupura'a i te pō 'utuāfare 'ei hō'ē mea tī'ihia e māua tā'u tamaiti i te mau hepetoma ato'a. E mea pinepine māua 'ia fāri'i i te mau melo, te mau hoa, 'e te mau misiōnare i tō māua fare. 'E 'ua taui te terera'a 'ohipa ma te pa'ari, nō teie ma'i pe'e. I teienei, e fa'atupu māua i tō māua pō 'utuāfare 'e tō māua mau hoa nā roto i te niuniu. Maoti teie taime 'āmui-hō'ē-ra'a, 'ua tī'a ia mātou 'ia rave e rave rahi mau 'ohipa tei ha'afātata ia mātou.

E māuruuru rahi tō'u i tō tātou peropheta, tei ani manihini mai ia tātou pā'ato'a 'ia ha'apae i te mā'a. E rave rahi o tātou tei fāri'i i te pūai o te hō'ēra'a 'e o te hau nā roto i taua 'ohipa ra. I roto i te mau taime mai teie te huru, e tae mai te hau tā tātou e tītau ra, nā roto mai i te Fa'aora o Iesu Mesia.

Roshene McKenzie, Kingston, Jamaïque

Tē tāmāu noa nei te Atua i te fa'atere

'Ua ha'amata vau i tā'u misiōni 'a piti noa 'āva'e 'e te 'āfa i ma'iri a'e nei. 'Ua tonohia vau e tāvini i Hermsillo, Mehico. I te mau mahana ato'a, 'ua tī'a iā'u 'ia fārere i te mau ta'ata fa'ahiaha tei ineine nō te fāri'i i te 'evanelia i fa'aho'ihia mai. 'Ua fāri'i au ē tē ha'amata nei au i te fa'atupu i tā'u 'ōpuara'a, tupu mai nei te COVID-19 tei tāpe'a i tā'u misiōni.

E mea māuiui 'ia fa'aru'e i te mau ta'ata tā'u i here roa, terā rā, 'ua fāri'i ato'a vau i te hau rahi 'e te pāruurura'a, nō te mea 'ua 'ite au ē, tē tāmāu noa nei te Atua i te fa'atere. Tē māuruuru nei au i te mea ē, e peropheta 'e e 'āpōsetolo tā tātou nō te arata'i ia tātou i roto i teie taime. Mai te mau misiōnare e rave rahi i te ao nei, tē ti'aturi nei au ē, e 'ere teie te hope'ara'a o tā'u misiōni. E'iti e maoro e nehenehe fa'ahou tā'u e tauturu 'ia fa'ahaere i te 'ohipa a te Fatu i mua, 'e 'ia tāmāu noa i te riro 'ei mauha'a i roto i tōna rima nō te hōpoi rahi mai i te mau vārua i te tātarahapa. ■

Carolina Roma, Puerto Rico

Tāmāu noa i te tuatāpapa i ni'a i te 'ītenati

A tai'o i te tahi atu mau parau nō ni'a i te huru te pāhonora'a te mau melo i te fifi o te ma'i pe'e i ni'a i tō rātou orara'a ma te fa'aro'o 'e te ti'aturi.

Hina'aro i te ti'aturi ?

- 'A ha'api'i mai e mea nāhea te mau melo nā te ao nei i te 'itera'a i te ti'aturi ē, tē ara nei te Atua i ni'a ia tātou.
- 'A tai'o nō ni'a i te huru o tō te mau melo haerera'a i mua i te tahi atu mau taime i roto i te 'ā'amu o te 'Ēkalesia i te taime 'a fa'a'orehia ai te mau pure-ra'a 'ōro'a.

Hina'aro i te tauturu ?

- 'A ha'api'i mai nāhea 'ia 'ite i te 'oto i roto ia 'outou iho 'e nāhea 'ia 'oto 'a 'oto ai te feiā 'oto ra.
- 'A 'imi nāhea vetahi i te fa'atanora'a nō te ha'amori i te fare.

Hina'aro i te mana'o ?

- 'A tāpe'a mai i te mau mana'o nāhea e nehenehe ai ia 'outou 'ia tāmāu noa i te aupuru i roto i teie huru taime.
- 'A ha'api'i mai nāhea vetahi mau misiōnare rave tāmāu i te fa'atanora'a i ni'a i te mau tauri'a i roto i tā rātou mau 'ohipa.

Nō te tai'o i teie mau 'ā'amu 'e te tahi atu, 'a haere i ni'a i te tuha'a ta'a 'ē o te *Liahona*, « COVID-19 : Parau poro'i nō te fa'aro'o ». 'A 'imi i te tuha'a nā roto i te hi'ora'a i te mau ve'a i roto i te fa'anahora'a 'āfa'ifa'i o te vaira'a buka 'evanelia 'aore rā, te 'ītenati i ni'a i te ChurchofJesusChrist.org.

Tē tahi atu mau rāve'a tauturu nō te mau metua

- I roto i te *Friend* nō te 'āva'e Mē, tē vai ra te mau 'ā'amu nō te mau tamari'i e ha'api'i ra 'e e tāvini ra.
- 'A 'iriti i te fa'anahora'a 'āfa'ifa'i nō te Orara'a i te 'Evanelia 'e te ve'a 'āpī o te *New Era* nō te hi'o i te mau 'ā'amu nō ni'a i te feiā 'āpī e haere nei i mua i roto i te fa'aro'o 'e te 'itera'a i te mau rāve'a hō'ē roa nō te tāvini.
- E riro te fa'ahēpora'a 'ia fa'aea i te fare i roto i te tahi mau arō 'ei 'ohipa fifi. Nō te mau mana'o nō ni'a i te patura'a i te hō'ē autā'atira'a pūai 'e tō 'outou hoa fa'aipoipo 'e te 'utuāfare, 'a hi'o i teie mau parau pāpā'i:
 - « Falling Out of Love ... And Climbing Back In », *Liahona*, Tēnuare 2005.
 - « Nurturing a Love That Lasts », *Liahona*, Mē 2000.
 - « Nō te hau i te fare », *Liahona*, Mē 2013.
 - « Fa'aitoito ia rātou 'ia ha'apa'o maita'i i roto i te 'utuāfare », *Liahona*, Novema 2009.
 - Te vāhi pe'ape'a, i roto i teie taime fifi, e nehenehe te tahi pae e hāmani 'ino ia vetahi 'ē. Mai te mea ē, tē ha'ape'ape'ahia ra 'outou, 'a hi'o i te mau rāve'a tauturu i ni'a i te abuse.ChurchofJesusChrist.org 'e 'a toro i te rima nō te tauturu. 'Ia fāna'o 'outou i te ataata 'ore 'e te fa'atura.

'A 'imi hau atu ā

- Nō te mau ha'amāramaramara'a 'āpī nō ni'a i te mau hope'ara'a o te COVID-19, 'a haere i ni'a i te ChurchofJesusChrist.org.

Mau mana'o 'ohipara'a

'Ua rau te mau rāve'a nō te tauturu i te mau melo 'ia 'apo mai i te ha'api'ira'a nā roto mai i te mau a'ora'a o te 'āmuira'a rahi. Teie te tahi mau hi'ora'a ; penei a'e tē vai ra tō 'outou te tahi mau mana'o e tano maita'i a'e nō tā 'outou pupu autahu'ara'a 'aore rā Sōtaiete Tauturu.

- **Te 'āparaura'a tāpupu.**

E vāhi te mau melo 'ei pupu na'ina'i, 'e 'a hōro'a i te pupu tāta'itahi i te hō'ē tuha'a o te a'ora'a 'ia tai'o 'e 'ia 'āparau. I muri iho, e ani i te pupu tāta'itahi 'ia fa'a'ite mai i te hō'ē parau mau tā rātou i 'apo mai. 'Aore rā e nehenehe e hāmani i te mau pupu 'āpī mai terā 'e terā pupu tei tuatāpapa i tāna tuha'a ta'a 'ē, 'ia fa'a'ite rātou te tahi i te tahi i te mea tā rātou i 'apo mai.

- **Pāhono i te mau uira'a.**

E ani manihini i te mau melo 'ia pāhono i te mau uira'a nō ni'a i te a'ora'a o te 'āmuira'a mai teie i muri nei : E aha te mau parau mau o te 'evanelia tā tātou e 'ite nei i roto i teie a'ora'a ? Nāhea tātou i te fa'a'ohipa i teie mau parau mau ? E aha te mau tītaura'a manihini 'e te mau ha'amaita'ira'a i parauhia mai ? E aha tā teie a'ora'a e ha'api'i nei ia tātou nō ni'a i te 'ohipa tā te Atua e hina'aro ia tātou 'ia rave ?

- **Hōro'a i te mau fa'ahitira'a parau.**

E ani manihini i te mau melo 'ia hōro'a mai i te tahi mau fa'ahitira'a parau nō roto mai i te a'ora'a 'o tei fa'auru ia rātou 'ia rave fa'aoti i tā rātou mau hōpoi'a i roto i te 'ohipa nō te fa'aorara'a. E fa'aitoito ia rātou 'ia feruri nāhea rātou i te fa'a'ite i te ta'ata i teie mau fa'ahitira'a parau nō te ha'amaita'i i te hō'ē ta'ata, 'oia ato'a te feiā i herehia 'e te mau ta'ata tā rātou e aupuru ra.

- **Fa'a'ite i te hō'ē ha'api'ira'a tao'a.**

E ani ātea i te tahi mau melo 'ia 'āfa'i mai i te tahi mau tao'a 'o tā rātou e nehenehe e fa'a'ohipa nō te ha'api'i i te parau poro'i o te 'āmuira'a. I roto i te rurura'a, e ani i te mau melo 'ia fa'ata'a mai e aha te tū'atira'a o teie mau tao'a e te parau poro'i.

- **Fa'aineine i te hō'ē ha'api'ira'a e ha'api'i i te fare.**

E ani i te mau melo 'ia 'ohipa piti piti nō te fa'anaho i te hō'ē ha'api'ira'a nō te purera'a pō 'utuāfare tei fa'atumuhia i ni'a i te a'ora'a o te 'āmuira'a. Nāhea tātou i te fa'ariro i te a'ora'a 'ei mea fa'ahiahia nō tō tātou 'utuāfare ? Nāhea tātou i te fa'a'ite i teie a'ora'a i te mau ta'ata tā tātou e tāvini nei ?

- **Fa'a'ite i te mau 'ohipa i tupu.**

E tai'o 'āmui i te tahi mau fa'ahitira'a i roto i te a'ora'a. E ani i te mau melo 'ia fa'a'ite mai i te tahi mau hi'ora'a nō roto mai i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e nō roto mai i tō rātou orara'a 'o tē fa'ahōho'a nei 'aore rā 'o tē ha'apūai nei i te ha'api'ira'a tumu i ha'api'ihia i roto i te fa'ahitira'a parau.

- **'Apo mai i te ha'api'ira'a nō ni'a i te hō'ē 'irava.**

E ani i te mau melo 'ia tai'o i te hō'ē 'irava tei parauhia i roto i te a'ora'a o te 'āmuira'a. E ani ia rātou 'ia tāu'a parau e nāhea te mau ha'api'ira'a i roto i te a'ora'a e tauturu ai ia rātou 'ia māramarama a'e i te 'irava.

- **'Imi i te hō'ē pāhonora'a.**

E fa'aineine ātea i te tahi mau uira'a 'o te 'itehia te pāhonora'a i roto i te a'ora'a o te 'āmuira'a. E fa'a-tumu i ni'a i te mau uira'a 'o te tūra'i i te ferurira'a hōhonu 'aore rā i te fa'a'ohipara'a i te mau parau tumu o te 'evanelia (hi'o *Ha'api'ira'a mai tā te Fa'aora*, 31–32). I muri iho, e vaiho i te mau melo 'ia mā'iti i te hō'ē uira'a 'e 'ia 'imi i te mau pāhonora'a i roto i te a'ora'a. E ani ia rātou 'ia 'āparau i tā rātou mau pāhonora'a 'ei pupu na'ina'i.

- **'Imi i te hō'ē parau.**

E ani i te mau melo 'ia 'imi i roto i te a'ora'a o te 'āmuira'a i te mau parau tā rātou e tāpe'a mai. E ani ia rātou 'ia fa'a'ite mai i te mau parau 'e e aha tā rātou i 'apo mai i roto. Nāhea teie mau ha'api'ira'a i te tauturura'a ia tātou 'ia rave fa'aoti i te 'ohipa a te Fatu ?

- **Hāmani i te hō'ē mea.**

E ani i te mau melo 'ia hāmani i te hō'ē hōho'a pia 'aore rā te hō'ē tāpa'o tai'ora'a tei ni'a te hō'ē fa'ahitira'a parau fa'auruhia nō roto mai i te a'ora'a o te 'āmuira'a. E hōro'a ia rātou i te taime nō te fa'a'ite mai i te mea tā rātou i hāmani. ■

Te ti'ara'a tumu o te Fa'aora

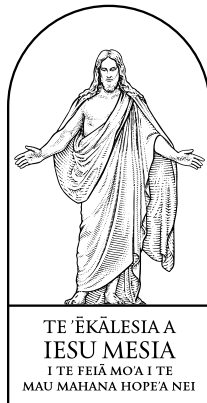
'Ua fa'aara te peresideni Russell M. Nelson i te hō'ē taipe 'āpī 'ia 'itehia te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a nei (hio i te 'api 73). Tē ha'apāpū nei te taipe i te i'oa o Iesu Mesia 'e tōna ti'ara'a tumu i roto i te mau mea ato'a tā te 'Ēkālesia e rave nei. Tei roto i te hō'ē āfata te i'oa o te 'Ēkālesia, e fa'ahōho'ara'a i te hō'ē ōfa'i tihi —Iesu Mesia te ōfa'i tihi rahi i ni'a i te reira i patuhia ai te 'Ēkālesia (hi'o Ephesia 2:19–21). I rōpū i te taipe tē vai ra hō'ē fa'ahōho'ara'a nō te ti'i maramora a Thorvaldsen, te Christus. Tē fa'a'ite ra te reira hōho'a i te Fatu ora ti'afa'ahou, 'o te ti'a nei i raro a'e i te hō'ē fana 'ei fa'aha'amana'ora'a i tōna haerera'a mai i rāpae i te mēnema i te toru o te mahana i muri a'e i tōna pohera'a.

Nō te fa'atura i te huru mo'a o te taipe o te 'Ēkālesia 'e nō te fa'aherehere i te pānurura'a i te pae o te ture, 'eiaha te tāpa'o ti'a o te 'Ēkālesia e fa'a'ohipahia maoti rā nā roto i te parau fa'ati'a a te Peresidenira'a Mātāmua 'e te pupu nō te Tino 'Ahuru Ma Piti 'āpōsetolo.

« E aha te aura'a nō 'outou te parau ē, 'ua fa'aho'i-fa'ahou-hia mai te 'evanelia a Iesu Mesia i te fenua nei ? » Te anira'a ia a te peresideni Russell M. Nelson i roto i te 190ra'a o te 'āmuira'a rahi a te 'Ēkālesia.

« Te aura'a ra, 'oia ho'i, e nehenehe 'outou 'e tō 'outou 'utuāfare e tā'ati-'āmui-hia ē 'a muri noa atu! Te aura'a ra, 'oia ho'i, maoti tō 'outou bāpetizo-ra'a-hia nā te hō'ē ta'ata tei mau i te mana nō 'ō mai ia Iesu Mesia ra, 'e te ha'amau-ra'a-hia ei melo nō tāna 'Ēkālesia, e nehenehe 'outou e fāna'o i te auhoara'a tāmāu o te Vārua Maita'i... Te aura'a ra, 'oia ho'i, e 'ore roa 'outou e vaiiho-noa-hia ma te tāmāhanahana 'ore 'aore rā, ma te 'ore e fāri'i i te mana o te Atua nō te tauturu ia 'outou. Te aura'a ra, 'oia ho'i, e nehenehe te mana 'autahu'ara'a e ha'amaita'i ia 'outou a fāri'i ai 'outou i te mau 'oro'a faufa'a 'e a rave ai i te mau fafaura'a 'e te Atua 'e a ha'apa'o ai i te reira. 'Auē ia tūtau teie mau parau mau nō tō tātou vārua, i roto hoa rā i teie mau taime vero rahi. »

TE 'ĒKĀLESIA A
IESU MESIA
I TE FEIĀ MOA I TE
MAU MAHANA HOPEA NEI